Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

កង្ខាវិតរណីបុរាណ-ដីកា

គន្ថារម្ភកថា

ពុទ្ធំ ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច-អាទិកា យា បកាសិតា;

ភទន្តពុទ្ធឃោសេន, មាតិកដ្ឋកថា សុភា;

តស្សា ហិ លីនបទំ វិ-ការសនកាយមារព្ភតេ

គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា

វិប្បសន្នាតិ វិវិធប្បសន្នា. កថំ? “ឥតិបិ សោ...បេ... ពុទ្ធោ ភគវា, ស្វាក្ខាតោ...បេ... វិញ្ញូហិ, សុប្បដិបន្នោ...បេ... លោកស្សា”តិ (អ. និ. ៦.១០) ឯវមាទិនា “ចេតសា”តិ វុត្តត្តា តីសុ វត្ថូសុ ចេចោវត្ថុតា អធិប្បេតា. តត្ថិត្តតាទិវសេន កាយាទីហិ បណាមករណំ វត្ថុតា, គុណវសេន មនសាបិ តថាវ ករណំ ញាតំ, បច្ចយប្បដិបត្តិយាទីហិ បូជាករណំ បូជា, បច្ចយាទីនំ អភិសង្ខរណំ សក្កច្ច ករណំ សក្ការោ, តេសំ ភាវតត្តិ អាទរោ, អភិករណំ វា.

ថេរា មហាកស្សបាទយោ, តេសំ វំសោតិ ថេរវំសោ, អាគមាធិគមសម្បទាយ តស្ស វំសស្ស បទីបភូតាតិ ថេរវំសប្បទីបា, តេសំ ថេរវំសប្បទីបានំ. អសំហីរត្តា ថិរានំ. វិនយក្កមេតិ វិនយបិដកេ, អានុបុព្ពុបចចនេមតំ សុត្តាភិធម្មេសុបិ តេ ថិរា ឯវ. “ពុទ្ធំ ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច បុព្ពាចរិយសីហានញ្ចា”តិ អវត្វា កស្មា វិសុំ វុត្តន្តិ ចេ? បយោជនវិសេសសព្ភាវតោ. វត្តព្ពស្ស ហិ បណាមករណស្ស អត្ថរាយវិចារណំ បយោជនំ អត្តនោ និស្សយភូតានំ អាចរិយានំ បណាមករណស្ស ឧបការញ្ញុតាទស្សនំ. តេន ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច វន្ទិត្វា, វ-សទ្ទេន បុព្ពាចរិយសីហានញ្ច នមោ កត្វាតិ យោជនា. អថ វា “វន្ទិត្វា”តិ វេវចនវត្តំ ទស្សេត្វា តតោ “នមោ កត្វា”តិ វាចាវត្ថុតា, “កតញ្ជលី”តិ កាយវត្ថុតាបិ ទស្សិតាតិ វេទិតព្ពំ.

ញាតាតិ អភិធានប្បយោគំ ទស្សេតុំ “បរិយាត្តិ”ត្តិអាទិមាហ. តត្ថ បរិយាត្តិ បាឡិ. សីលវិរិយសទ្ធាសំ កុសលធម្មានំ បាឡិ អាទិភាវតោ. យថា ច សត្តានំ វេឡុកោឡុវេឡុបេឡុវនេន វត្តុត្តិតោបិ អាហារោ មុខេន បវិសិត្វា អង្គមង្គានិ ផរតិ, ឯវំ

យោគិនោបិ ធាតុក្ខមកំ កុសលំ សីលមុខេន បវិសិត្វា អត្ថសិទ្ធិំ សម្បាទេតិ។ តេន វុត្តំ “មុខ”ន្តិអាទិ។ អថ វា មុខន្តិ ឧបាយោ, តេន មោក្ខប្បវេសាយ និព្ពានសម្បត្តិកិរិយាយ មុខំ ឧបាយោតិ អត្ថោ។ មហេសិនា យំ បាតិមោក្ខំ បកាសិតន្តិ សម្ពន្ធោ។ មហន្តេ សីលាទិក្ខន្ធេ ឯសិ គវេសីតិ មហេសិ។

សូរតេន និវាតេនាតិ “តត្ថ កតមំ សោរច្ចំ? យោ កាយិកោ អវីតិក្កមោ”តិអាទិនា (ធ॰ ស॰ ១៣៤៩) សូរតេន, និវាតវុត្តិនា មានត្ថទ្ធភាវរហិតេន អត្តានំ អនុក្ខិបនកេន និវាតេន។ ឯវមាទិការេហិ សុរតោ សោរច្ចេហិ វុត្តោ “សោរតោ និវាតោ”តិ វត្វា “សូរតេនា”តិអាទិ វុត្តំ, កិំ ទុស្សីលេន ច ទុប្បញ្ញេន ច អលជ្ជិនា ច យាចិតេន វណ្ណនា កាតុំ ន វដ្ដតីតិ? ន ន វដ្ដតិ។ ទេសស្ស វចនំ បដិក្ខិបិតុំ ន សក្កា, ឧបនិស្សយគុណោ ទេសេន, យាចនកស្ស គុណទីបនា អាទរោតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ។

ភាវេនាតិ អត្តនោ គុណភាវេន សព្ពលក្ខណយុត្តោ, វិនិច្ឆយយុត្តោ, វិនយញ្ញុយុត្តោ ច យុត្តំ។

គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

និទានវណ្ណនា

“អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតិ, តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ…បេ… តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ វត្វា “ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទាន”ន្តិអាទិនា នយេន វុត្តំ។ ឯត្ថ ច យាវតតិយានុសាវនកថាវសានេ អថ ខោ ឧទ្ទេសកាលេ “អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតី”តិ វត្វា “ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទានំ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមី”តិអាទិនា នយេន អាគតំ។ ឧបោសថក្ខន្ធកេបិ ឯវមេវ អាគតំ។ តត្ថ បុព្ពេ វុត្តំ បច្ឆា អាគតបទេសុ វិនិច្ឆិតំ។ តស្មា យថា ន វិនិច្ឆិតំ, តថា ឧបបរិក្ខិត្វា គហេតព្ពំ។ ឥទំ ន វិនិច្ឆិតន្តិ ឥទំ កិំ? “អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតី”តិ វត្វា “ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទានំ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមី”តិអាទិនា សុឧទ្ទិដ្ឋំ ហោតីតិ ឥទំ ឧទ្ទេសលក្ខណំ ខន្ធកេបិ លព្ភតេវ វុត្តត្តា។ តស្មា “ផាសុ ហោតី”តិ វត្វា “តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមី”តិ វុត្តដ្ឋានេ អវុត្តម្បិ អានេត្វា គហេតព្ពំ។ កស្មា? ខន្ធ និទានំ ន ទស្សិតំ, ឧទ្ទេសោ ឧទ្ទេសកាលេ ឧទ្ទិសិតព្ពលក្ខណស្ស តត្ថ វុត្តត្តា។ អបិច “និទានុទ្ទេសោ”តិ បទំ ឧទ្ធរិត្វា និទានុទ្ទេសំ ទស្សេតុកាមោបិ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ…បេ… អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតី”តិ បរិយោសានំ អាគតំ និទានំ និដ្ឋាបេត្វា ឧបរិ អដ្ឋកថាយំ យោជេតព្ពំ បរិច្ឆេទំ ខន្ធ យោជេត្វា “តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ…បេ… ធារយាមី”តិ និទានបរិច្ឆេទំ បរិបុណ្ណំ កត្វា បុន “តត្ថ និទានុទ្ទេសោ”តិ ឧទ្ធដបទស្ស សង្ខេបតោ និទានុទ្ទេសលក្ខណំ ទស្សេតុំ “ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ វត្វា “ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទាន”ន្តិអាទិ វុត្តំ, តស្មា ឯវំ ឧបរិ ច លព្ភតេ ច, អថ ខោ ឧទ្ទេសកាលេ “អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតី”តិ វត្វា “ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទានំ តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមី”តិអាទិ និទានុទ្ទេសោវ ទស្សិតោ, ន និទានំ។

សវនាណត្តិវចនន្តិ ឯត្ថ សញ្ញាបនការណេ វត្តំ អយុត្តន្តិ ចេ? យុត្តមេវ។ “បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ ឯវំ វត្តព្ពោ”តិ វចនតោ វុត្តត្តា

ភាចទេតាច អាលាត្តិ, ត ត្ថទេទ្ធសកាស្ស៉ ត្ថាឆ តចកាតទចទេសត ចុត្តិ៉ ទេឆទេទាបិ បត ត្ថ៏ិសិតិ លកតីតិ ឥស្សតត្ថិ “ទេឆទាឆិកិ បាតិទេយាក្លូ”ត្តិ ចុត្តិ៉

ត្ថាយិតា ស្ទេត្តត តចកាតទេទា ត លកតីតិ ទេច? តំ ឥទេស្សតុំ “ទេឃា តត្ថ កិក្ល”តិអាឥិ ចុត្តិ៉

ឃឆា ចតុចទេក្កត ឆទេបត្វា ត្ថបសយ្យឥាបចារលាអត្ថាតាតិ សត្តិ សញ្ឈកយុំ កាតុំ ចដ្ឋតិ, ៩ចំ “អតិទេរកចីសតិចទេក្កត ត្ថាយំ តាយ កយុំ កាតត្ថ”ត្តិ អចត្វា អតិទេរកចចតត្វា អត្ថា អត្វ ស្វទេចតិ, កិំ តត្តិ “ចតុចក្កាឥិតា”តិអាឥិ៉ តត្យិទេតហិ ៩ច សិគ្គិ៉ កឆំ? ចតុចទេក្កត ត្ថបសយ្យឥាបចារលា...ទេប... ចីសតិចទេក្កត ត កិត្វិ សញ្ឈកយុំ កាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ៉ ៩ត្វ “ឥសចទេក្កត អត្ថាតកយុំយត្តិ ឆទេបត្វា”តិ ចឥទេត្តត ចតុបត្វាចទេក្កត កទេលិឃាតិបិ ឥសចទេក្កត កាតុំ អត្យញ្ញាតាតិ៉ តស្វា អតិទេទេកាត ចដ្ឋតីតិ ឌីបិតំ, “ឆទេបត្វា”តិ ចឥទេតត ត្ថាតតទេទត ត ចដ្ឋតីតិ ឌីបិតទេយច៉ តស្វា ត ចត្តត្ថំ អតិទេរកចីសតិចទេក្កាតិ ទេច? ចត្តត្ថទេយច៉ ចតុបត្វាចទេក្កត កត្តត្ថំ លសត្តអដ្ឋតចចទេក្កត កាតត្ថត្តិ ច, ឥសចទេក្កត កាតត្ថំ ៩កាឥសគ្វាឥស...ទេប... ៩ក្យុតចីសតិចទេក្កត កាតត្ថត្តិ ច ឌីបិតំ៉ ត្ថាតតទេទត ត ចដ្ឋតីតិ ឌីបិតំ បិកដទេតា៉ សត្ថាប្យកាទេទត បត អតិទេរកចីសតិអតតិទេរកចីសតិចទេក្ក ចុទេត្តបិ ឌីបិតំ ទេហាតីតិ ចឌិទត្យគ្គិទេត្វទេទត លិលិតំ៉ ត្ថាទេតា បដ្ឋាឃ “លិលិត”ត្តិ ចុទេត្ត ចឌិទត្យគ្គិទេត្វទេទតាតិ កទេហតត្ថំ៉

សទេច អត្យទេបិសទេឆបិ ចទេដ្ឋឃ្យ, “ត្ថទេបិសឆំ កទេទឃ្យា”តិ ត ចទេឥឃ្យ, ឃស្វា អត្យទេបិសទេឆ កាតុំ ត ចដ្ឋតិ, តស្វា “អឌ្ឍទេបិសទេឆា”តិ ចត្វា ប្យត “ត្ថទេបិសឆំ កទេទឃ្យា”តិ ចុត្តិ៉ “បឌ្ឋិយកត្តិកប្យណ្ណយា ៩ចា”តិ អចឆាទណ៉ា តទេតា បទំ បចារលាឥិចសស្ស តត្វិតាឃ កតំ៉ ត្ថគ្គិ បកតិត្ថទេបិសទេឆ ចុទេត្តត បកតិចាទិទេត្តត សគ្គិ ត្ថាឥយិ៉

“តិយិទេត្តត តិយិត្តិ សយ្ហត្តិត្វា”តិ ត ចត្តត្ថំ “តិចិឆសយ្យត្តិឃុត្តា”តិ ចុត្តត្តាតិ ទេច? ចត្តត្ថទេយច៉ កស្វា? តិចិឆសយ្យត្តិ តាយ តិយិត្តសយ្យត្តិ, បទិសាសយ្យត្តិ, កយុចាចាសយ្យត្តិតិអាឥិ ចត្វា “តិយិត្តសយ្យត្តិ តាយ បត្ថាតតិយិត្តំ, បិសាលាតិយិត្ត”ត្តិអាឥិ ចុត្តិ, ត តិយិទេត្តត តិយិត្តសយ្ហត្វត ចុត្តិ៉ អបិច “តិចិឆសយ្យត្តិឃុត្តា”តិ សយ្យទេឃាកទេក្កស្ស ឥទេស្សត្វា ប្យត តទេយច បហាតទេក្កស្ស ឥទេស្សតុំ “តិយិទេត្តត តិយិត្តិ សយ្ហត្តិត្វា”តិ ចុត្តិ៉ តឥិសយុគ្គឌាតស្សទេទស្ស សយុតសិយាទេតា កយុាតិ ត ចិបដ្ឋត្តិ ត្ថឥក្យទេក្កបសិយត្តាតិ “ចិបត្តិសិយាទេឃា តាយា”តិ កស្វា ចុត្តាតិ ទេច? ទេសសលក្កលាតិ សយ្យាទេឥត្វា តឥិយំ សិយាឃ ពគ្គាឃ ត្ថឥកបទិយត្តិ កត្វា សិយាកតត្វា ប្យត តំ តឥិ អទេត្តា កត្វា តត្យអាទេក កទេត សទេច តស្សា សិយាឃ កយុំ កាតុំ ចទេដ្ឋឃ្យ, សិយាទេតា កយុាតិ ត ចិបទេជ្ជឃ្យ៉ ឃស្វា បត ៩ចំ កាតុំ ត ចដ្ឋតិ, តស្វា “ត្ថឥក្យទេក្កបសិយត្តា”តិ ចុត្តិ អកាទណ៉ា

ចីសតិចក្កកទេលិឃត្តា សញ្ឈកយុស្ស កយុាទេទហត សគ្គិ ៩កចីសតិ កិក្ល តិសិឥិតុំ ត សទេក្កាត្តិ”តិ ចុត្តិ, ស្វលតិសដ្ឋាចទេសត តិសិឥិតុត្តិ អឆិប្យាទេឃា៉ “បទិយណ្ឌលិកាទេទត តិសិឥិតុ”ត្តិ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តិ៉ តិទេឃាឌតំ អតិក្កាយិត្វាតិ យទេញ្ញឆត្វា ឌិឃគ្គំ កត្វា តិទេឃាឌតំ៉ ទេកាលទេតា ហិ ទេកាណ៉ា តិទេឃាឌតំ អតិក្កាទេយតិ, អាបត្តិត្វា អាបជ្ជតិ, សិយា ច អសិយា ទេហាតិ៉ កិទេត្តត្វាតិ តិយិត្តាតិ សយ្យត្តាតិបិ អញ្ញាយញ្ញាតាយចិបទិយាទេឃត, អតិយិត្តាតំ តាទេយហិ ច កិទេត្តត្វាតិ អទេត្វា៉

ទាសិកតំ បំសុបិ ទុក្កដស្ស ឆាទេតុស្ស សុទ្ធបំសុបព្ពតោ ហោតិ៍ ឥច្ចអបិល្ហបរិយាយេន ឆ្ទុលតាយ, ន ពុលាការតាយ៍ ក្ខយិយំ បតិដ្ឋិតោ”តិ ញ្ញាយតិ ពុដសទាវាខិស្ស ទោបិតំ បដិក្ខិបតិ, តេតា អបនេត្វា បន តព្ពហយ្យិ ក្ខយិយំ ទោបិតោ វដ្តតិ៍ នវយុលសាលាតិក្កមតំ បន អការេហិ៍ ពន្ធំ លិខិត្វា ទោបិតេ បន ឯតំ យុជ្ជតិ៍ សុចិវណ្ណកប្បយាវេន កតិដ្ឋង្គុលិបរិយាហយេត្វា៍ “អដ្ឋង្គុលមត្តោ”តិ ញ្ញាយតិ ឧបត្ថេនោ បរិច្ឆិន្នោ ហោតិ, “កោចិ សាហយេត្វា”តិ ញ្ញាយតិ បរិហារោ៍ “ឯវំ សន្តេបិ កោចិ សាហបរិហារេ បរិច្ឆេទោ នត្ថិ, តស្មា ពុទ្ធកោបិ យហន្តោបិ វដ្តតិ ឯវាតិ វទន្តិ៍

ឆាតស្សេវ បរិបុណ្ណេយេវ ឧទរេ តិយិត្វាបកំ ជិឃ្វា អបរិបុណ្ណេ អត្ថទា និតិក្ខតំ “ឆាតស្សេវ សយុតា”តិ វុត្តំ និបត្តិ ន អាបជ្ជតីតិ “ជិឃច្ឆា សយុតា, សយុទ្ធេ សយុតា, ឆាតស្សេវ សយុតា”តិ វុត្តាបិ លេសោ ន កហិតោ៍ ពទ្ធសីយំ ច ជិឃសយុទ្ធឆាតស្សេវ ច អនោក្កមិត្វាតិ វុត្តាបិ “ជិឃច្ឆា ច, កិលេសេ, សយុទ្ធេ ច ឆាតស្សេវ ច”តិ (យថាហ៍ ១៣ល៌) វុត្តាបិ ន កហិតោ៍ តស្មា លេសោ ន អពទ្ធសីយាតិ វេ? អពទ្ធសីយាហ៍ “យោបិ ជិឃំ ច សយុទ្ធំ ច កិត្តិត្វា និក្ខិត្តាវសេសេ កតោ សោធារា ឯតំ លក្ខណំ បិបុណាតិ, អយម្បិ ឆាតស្សេវទោយេវា”តិ (កង្ខា៍ អដ្ឋ៍ និទានវណ្ណនា) វុត្តត្តា ឆាតស្សវក្កហណេន កហិតាតិ តត្ថ តត្ថ អវុត្តា៍ “យាវតិកា តស្មិំ កាយេវេត្វា”តិ វុត្តត្តា អញ្ញម្បិ កាយំ អនេត្វា កត្វា សយានំវាសកសីយាសយុត្តកាលេ តស្មិំ កាលេ កិច្ច អាកឌ្ឍិត្វា ច យា ច, វដ្តតិ៍ អធិប្បាយសីយាសយុត្តកាលេ អាកត្តព្ពយេវ៍

អកយនបនេឆ្វតិ ឯត្ថ ឯកខិវសេន កត្វា បច្ឆាកត្វំ អសក្កោលេយ្យដ្ឋានេតិ វទន្តិ, ពទ្ធសីយាកាចំ បដិក្ខិបិត្វាតិ អវេត្វា៍

“សយត្វា ឧបក្កុល្លេបិ”តិ វុត្តត្តា សព្ពធិសាសុ កហេតព្ពយេវាតិ វេ? យទា លព្ភតិ, តទា កហេតព្ពា “យស្មិំ បទេសេ បកតិចីវរយា ឆូត្វទិត្វា សណ្ហន្តិ, តទា បដ្ឋាយ កប្បិយភូមិ, តត្ថ ឋត្វា ឧបេសវាខិកម្មំ កាតុំ វដ្តតី”តិ វុត្តត្តា៍ អនុពន្ធា អទ្ធយានេសា អទ្ធទ្ធយានេសា, អទ្ធយានស្ស ច អនុ៍ យោ បន កោនចិ អត្ថយេសា តិរច្ឆានកតបិ ពលិត្វា អកតោតិ អធិប្បាយោ៍

“អញ្ញំ តត្តកំយេវ បរិច្ឆេទំ អនតិក្កមិត្វា ឋិតោបិ កម្មំ កោបេតី”តិ វុត្តត្តា អតិក្កមិត្វា ឋិតោ ន កោបេតីតិ ខីបិតយេវ ហោតីតិ ឧបតិស្សត្ថេរោ, តំ បន “ឱ្តំ ឧបក្កុល្លបិនំ អត្ថទេ អញ្ញោ ឯកោ ឧបក្កុល្លេបិ ឧបចារត្ថាយ ឋបេតព្ពោ”តិ វចនេន វិរុជ្ឈតិ៍ សយត្តុបិសាខិកាយពិ្យ“អញ្ញំ តត្តកំយេវា”តិ បទំ នត្ថិ៍ តស្មា តស្សាធិប្បាយោ បរិយេសិតព្ពោ៍ អនត្ថាឧបក្កុល្លបសីមាយ ឧបចារត្ថាយ ឋបិតំ ឧបក្កុល្លបរិច្ឆេទំ អនតិក្កមិត្វាតិ អវេត្វា កហេតព្ពោ៍ ឆេទេន អញ្ញថា បបញ្ចិត្វា លិខិតំ៍

“សហាគារសេយ្យ លហុកាបត្តិ”ន្តិ វុត្តត្តា សហាគារសេយ្យាខិសេសំ អាទោទេវំ វដ្តតីតិ វេ? ន វដ្តតិ ទេសនាគាមិកំ សន្ធាយ ញាណ វុត្តត្តា៍ តស្មា ឯវ សយុជ្ជយក្ខន្ធកេ “សហាគារសេយ្យាខិសេសំ អាបន្នស្ស បន សត្តិកេ អាចិណ្ណំ ន វដ្តតិ៍ សទេ អាចិណ្ណទោតិ, អាបត្តិ អាចិណ្ណតា ហោតិ, ទុក្កដំ បន ន យុជ្ជតី”តិ (ញ្ញអច៍ អដ្ឋ៍ ១០១) វុត្តំ៍ យថា សន្ធេន “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ…បេ… បដិករិស្សតី”តិ វត្វា ឧបេសវថំ កាតុំ លភតិ, ឯវំ តីហិ ទ្វីហិបិ អញ្ញំ សុទ្ធំ បស្សិត្វា “បដិករិស្សាមា”តិ វត្វា ឧបេសវថំ កាតុំ វដ្តតិ៍ ឯកេនាបិ “បរិសុទ្ធំ លភិត្វា

បដិកទិស្សាមី”តិ អានេកាកំ កត្វា ដ្ឋេបិរេចំ កាតុំ ចដ្ដតីតិ៎ អដ្ឋកថាយម្បិ “សាមនេត្ថ កិញ្ចិ ឲចយស្ស ចនតិនេយាតិ ឲត្ត៌ សកានេកា ឲច ចត្តនេត្ថា៎ ចិរសកាកស្ស ហិ ទុច្ចយានេត កណ្ហកាលហសញ្ញុនេកដាឌិតិបិ ហោត្តិ, តស្មា តស្ស អចត្វា ឋ្ពនេតា ទុដ្ឋហិត្វា បដិកទិស្សាមី”តិ អានេកាកំ កត្វា ដ្ឋេបិរេចា កាតេនេត្ថាតិ អត្តកដ្ឋកថាយំ ទុត្ត”ត្តិ ចត្វា តស្ស អបដិក្កិត្តត្តា ចដ្ដតីតិ ឌីបិតនេយច៎ “យតា អត្ថ៎ា ហុត្តិ កិញ្ចិ អគាបត្តិកំ បស្សិស្សតិ, តតា តស្ស សត្តិនេកា”តិ ទុត្តត្តា លហុកនេស្សច អត្តនេត្ថាតត្តា សមុច្ចយក្ខត្តនេកា ទុត្តត្តា សកាកសញ្ញាឌិនេសរំ បត ឌាត្តិយា អានេទានេចត្វា ដ្ឋេបិរេចំ កាតុំ ត ចដ្ដតិ៎

ឌេចត្រាហា បត “តិនេដ្ឋាតកនេតា”តិ បទំ ធនេបត្វា នេយត នេកតទិ បនេធត អសដ្ឋហិតាបិ ឋ្ពមិតា សដ្ឋហិតាតិ ឌេស្សតត្តំ “យស្ស ដ្ឋបសមុដ្ឋា បដិក្កិត្តា”តិ ទុត្តំ៎

“ចាត្យាសិតិយំ បត បចាទិតាតំ សត្តិនេកា អគុបកនេតត ចា ល៏ត្តចនេស្សត ចា ទុដ្ឋចនេស្សត ចា”តិ អចត្វា “អគុបកនេតត ចា ល៏ត្តចនេស្សត ចា”តិ ឲត្តកនេយច ទុត្តំ៎ ទុដ្ឋចនេស្សា បត តស្មិ៎ កាលេ អគុបកតត្តា “អគុបកនេតា”តិ សង្ខ្យេកនេតាតិ៎ សន្តាយ ទុដ្ឋិតាយ សនេត្ថ ទុដ្ឋហិត្វា កនេត សត្តិបិនេតតុំ ត សក្កា, ឲកនេច្ច សត្តិបិនេតត្វា បិទិសុទ្ធិ អានេទានេចតុំ ចដ្ដតីតិ ចឥត្តិ៎ កស្មា? ឌាត្តិ ធនេបត្វា កត្តត្ថាសញ្ញមុាកាចា ចក្កិ ត ហោតីតិ៎ បចារេលាយបិ ឲនេសច គនេយា៎ អយនេញ្ញត្ត ចិនេសនេយា – សនេច ឋុទិមិកាយ ដ្ឋបកនេតហិ បត្តិមិកាយ ដ្ឋបកតា នេធាកតនេធា នេចច ហោត្តិ សមសមា ច, សញ្ញបចារេលាយ ច កណំ ឋុទនេត្តិ, សញ្ញបចារេលាចនេសត ឌាត្តិ ធនេបតត្ថាតិ៎ “ឲនេកាច កិញ្ចិ ហោតិ…នេប… អនេត្ថាស៎ អគាកតកាចំ ឌាត្វា”តិ ទុត្តត្តា អធិដ្ឋាគុបិរេចំ សិមំ បចិសិត្វា កាតុំ ត សក្កាតិ ចឥត្តិ៎

“កិ៎ សញ្ញស្ស ឋុព្វកិច្ចំ”ត្តិ ឋ្ពតំ ត ឌាត្តិ ធនេបត្វា ចត្តត្ថា៎ តតិព្វាឌាត្តិនេតា ឋុនេទតនេយច កទិយតិ៎ តស្មា “ឋុលាតុ នេម, កនេត្ត, សញ្ញោ, កិ៎ សញ្ញស្ស ឋុព្វកិច្ចំ, យឌិ សញ្ញស្ស បត្តកល្ល”ត្តិ ចត្តត្ថា៎ សិយាតិ៎ តថាបិ ត ចត្តត្ថា៎ ត ហិ តំ ឌាត្តិយា អនេត្តា កទិយតីតិ៎ ឲចំ សនេត្ត នេគតំ ចត្តត្ថាត្តិ អាបជ្ជតិ បនេយាដ្ឋតាកាចាតិ នេច? ត, យថាកតដ្ឋានេត ឲច ចត្តត្ថនេតា, បនេបតានេបក្កតាយាតិ ទុត្តំ ហោតិ៎ ឋ្ពតំ ឋុព្វកិច្ចំ អកត្វា ដ្ឋេបិរេចកមុំ កនេទានេត្ថា សញ្ញោ, ឋុក្កនេលិ ចា ធបតនេក្កត្តាតិក្កនេម អាបជ្ជតិ៎ តស្មិ៎ព្វានេលនេត្ត អតិក្កនេត្ត សមុជ្ជតាឌិកនេណា អាបត្តិមោនេក្ខា ត ហោតិ ដ្ឋេបិរេចកមុនេតា ឋុនេត្ត កត្តត្ថាកមុាកនេលាបច្ចយត្តា តស្សា អាបត្តិយា៎ ត សា កមុបទិនេយាសាគានេបក្កា ឲត្តាកតសមុដ្ឋាតមុសាចាគាបត្តិ ចិយ, តស្មា បាតិនេមាក្ខុដ្ឋនេសកោ កិញ្ចិ “បិទិសុទ្ធិ អាយស្មន្តោ អានេទានេចថា”តិ ចត្តការមា បធមនេយច បិទិសុទ្ធាបិទិសុទ្ធិបច្ចយំ ឋុព្វកិច្ចំ សនេទានេបតិ៎ តតិព្វាកតំ បិទិសុទ្ធិបច្ចនេយា ហោតិ, អកាតំ អបិទិសុទ្ធិបច្ចនេយា៎ នេតនេគច ដ្ឋកយានេបក្កាឌិប្យានេយត កតំ, ត កតត្តិ អចត្វា “កិ៎ សញ្ញស្ស ឋុព្វកិច្ចំ”មិនេច្ចចាហ៎ តត្ត អកតបនេក្ខ តាច បិទិសុទ្ធិអានេទាចតក្កមតិឌេស្សតត្តំ បនេតា “យស្ស សិយា អាបត្តិ, នេសា អាចិកនេយ្យា”តិ ច, កតបនេក្ខ “អសត្តិយា អាបត្តិយា តុណ្ហិកចិតព្វ”ត្តិ ច ចក្កតិ៎

“សត្តត្តិនេមត បទិនេច្ឆនេធត ចត្ទហិ កិក្កហិ សត្តិបតិត្វា”តិ ច, “ដ្ឋេបិរេចកានេលត្តំ សត្តិបតិនេត សញ្ញោ ឌាតិ…នេប… អនេធនេត្ថត លទ្ធា ឌាតនេត្ថា”តិ ច ចឥត្តិ៎ អសត្តិបតិនេតបិ បត ចដ្ដតិ៎ ឋ្ពធព្វាលក្ខធាតសមយឌេស្សតត្តំ ទុត្តំ៎ ដ្ឋេបិរេចកានេលត្តំ សត្តិបតិនេត សញ្ញោ ឌាតិ ដ្ឋេបិរេចំ កត្វា អាកតស្ស កត្តត្ថាកានេធស្សតត្តត្ថា ទុត្តំ៎ បធាតឈនេចាសិនេតា បធាតឈនេ បចិសិតុកាមា អត្តនេតា សកាកកិក្កតំ លទ្ធិ ឥត្វា សនេច សញ្ញោ

សន្និបតតិ, “មឃ្យាលេន្តោ អារោចេតព្ពោ”តិ វត្វា បធានឃរេ បវិសន្តិ៍ អយំ សីហឡទីបេ បវេណីកោ៍ អារោចេន្តេន បន សន្និបតិតេ អារោចេតព្ពំ៍ បញ្ចសុ ភិក្ខូសុ ឯកស្មិំ វិហារេ វសន្តេសុ ឯកស្ស វត្តបរិហរិត្វា អាហរិត្វា វត្តំ បរិហរោន្តោ វុឌ្ឍិសិតំ អនុញ្ញាតត្តា សន្និបតិតេ វេនោ គហេតព្ពោ អារោចេតព្ពោតិ វទន្តិ តិរត្តំ វិយ៍ “ថេយ្យសំវាសកោ បវិជាតាតីតិ (មហាវ៍ ១១០) វចនតោ សាមណេរេន អាហដាបិ វដ្ដតិ៍ កម្មំ ន កោរេតី”តិ ច, “សចេ បុព្ពោ វុត្តិ ទត្វា ជហិសីមាគតោ បុន បវិសតិ, បច្ឆា វុត្តគហណកិច្ចំ នត្ថិ, តស្ស បវេណីកោ សីមាសម្ពន្ធវសេន វេដិតព្ពោ”តិ ច “វុត្តនយេន ហិក្ខត្តំ វទនេន ទ្វេហិ បវេណិតំ – បឋមំ សមគ្គកាចំ, ទុតិយំ បច្ឆា ចិណ្ណវត្តកាចំ, តតិយំ វុត្តហារកស្ស ទុក្កដមោចនំ ទីបេតី”តិ (វជិរ៍ ដី៍ មហាវគ្គ ១៩៣) ច លិខិតំ៍ ជិញ្ញអាលមន្តលិកាធម្មាច ហោតិ អន្តោកេហ ឯវ សមុបោណតត្តា, យថា សា ន គច្ឆតិ គច្ឆតិ, តថា សាបិ ន គច្ឆតិ គច្ឆតីតិ អធិប្បាយោ៍ ពុទ្ធវរថា វិមេសន្តិ តិរត្តំ ហោតីតិ អាចរិយេន គហិតំ៍

“ន ហិ តំ អគន្ត្វា ខុទ្ទបរិវាសំ គាតុំ វដ្ដតី”តិ បុព្ពេ ទស្សិតត្តា “ពុទ្ធមបិ ហិ ខុទ្ទ”ន្តិ គន្ថា វុត្តន្តិ ចេ? សមានំ ថេរេន អាលេខត្វន គាតព្ពានិ ទស្សិតានិ, ពុទ្ធេ បន ទេវ ថេរេន ចា បវិតិយោគ្គវត្តេសកេន ចា ជាតិជិជបនកេន ចា មេន ចា ទេន ចា គាតព្ពានីតិ ច, សម្ពុទ្ធនាជីនិ តត្ថ តត្ថ តាជីសានិ បវេណាជនានិ និបជ្ជន្តេន្តិ, ពុទ្ធេ បន ទេវ តត្ថ តត្ថ ន កិញ្ចិ វដ្ដំ សារធន្តិ, តស្មា “កិំ ពុទ្ធមិនា”តិ អវត្វា គាតព្ពមេវាតិ ទស្សេតុញ្ច “ពុទ្ធមបិ ហិ ខុទ្ទ”ន្តិអាទិ វុត្តំ៍ “អាយស្មន្តានំ បវេទេ វន្ទតី”តិ គហណេន វត្វា បុគ្គលវសេន ន វុត្តំ ទេន អារោចេតព្ពស្ស អញ្ញស្ស អភាវា៍

សញ្ញស្ស វដ្ដិ ហោតីតិ សញ្ញេន វដ្ដិ ហោតីតិ អត្ថោ៍ សមគ្គស្ស ហិ សញ្ញស្សាតិ ឯត្ថ សមគ្គភាវស្ស គាយសាមគ្គិកាទត្តា នត្ថិ ទោសោតិ ចេ? តំ ន, ខុទ្ទេសបិ វចនេបិ សមគ្គភាវស្ស ពុទ្ធិតព្ពត្តា៍ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ”តិ ហិ ពុទ្ធមិនា វិត្តសាមគ្គិ ឌីបេតិ វចនេ វទន្តោហិ ឯកីភូតភាវតោ៍

សត្ថិញ្ច អាបត្តិ អាបជ្ជតីតិ ឯត្ថ អតាទរិយវសេន អាបជ្ជន្តោ ឯវ អលជ្ជី ហោតិ, ន ពុទ្ធវរោតិ៍ អាបត្តិ បរិគ្ហតីតិ ឯត្ថ វុត្តាយ បរិគ្ហន្តោ អលជ្ជី ន ហោតិ, ‘កិំ ពុទ្ធមិនា’តិ អតាទរិយវសេន បរិគ្ហន្តោ ហោតី”តិ ច លិខិតំ៍

“សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធាន”ន្តិ ន វត្តព្ពំ, “វុត្ត”ន្តិ វត្តព្ពន្តិ ចេ? សត្តន្នមេវាតិ វត្តព្ពំ៍ បរាជិកាបត្តិំ អាបន្នោ ហិ សចេ អត្តនោ សាបត្តិកភាវំ បកាសេតិ, សញ្ញស្ស ច ខុទ្ទបរិវសោ សមជ្ជតិ, តស្ស ច គិហិភាវេន ចា សាមណេរភាវេន ចា សុទ្ធិ ហោតីតិ៍

ឯកេច្ច អាចរិយា ភាម ទម្មការិកោ គិរ អាចរិយោ៍ គន្ថា ឯវំ វុត្តន្តិ ចេ? មាចតតិមាត្តសាចនា ភាម តិក្ខត្តំ វចនំ៍ តថា បវេទេ អភាគតត្តា គោចល “មាចតតិយំ អត្តសាចិត”ន្តិ បចេមេច ជីវ្វា “មស្ស សិយា អាបត្តិ, សោ អាវិករេយ្យា”តិ ពុទ្ធំ “សចេ អាបត្តិំ អាបន្នោ, អាវិករោថា”តិ ពុទ្ធមេវត្តំ ជីរេបតិ៍ “អសត្តិយា អាបត្តិយា តុណ្ហីភាវិតព្ពា”ន្តិ ពុទ្ធមបិ តមេវត្តំ ជីរេបតិ៍ “តុណ្ហីភាវេន ខោ បនាយស្មន្តេ បរិសុទ្ធាតិ វេទិស្សាមី”តិ ពុទ្ធមបិ តមេវាតិ ឯវមេវត្តំ គហេត្វា វុត្តំ គិរ៍

អបរេទតិ អត្ថងឃ្សិតេត្ថរោ កិរៈ ឲតំ សន្ធាឃាតិ ឲត្ថ "សកិយ្យិ អត្យសាចិត"ន្តិ បងឃ្ស ចងតេត តិក្លត្តិ អត្យសាចតា កាតព្ពាតិ ឲត្តាកេយច ឌឹបិតំ ចិឃ ឌិឃ្សតិៈ

ត្ថាយយត្ថិ សន្ធាឃ ចុត្តន្តិ កធំ ចិន្នាឃតីតិ ចេ? "អឃរេយត្ថ អាចទិឃបរេយ្យរាកតោ ចិតិច្ឆរោឃា"តិ ចុត្តិៈ

"សរេយារេតតា"តិ ត្ថាយិតា សយ្យខាតយុសាចាងឃ្ស សចិត្តាកត្តិ ងរេឃ្សតិៈ សញ្ញូយន្ទេ្យចាតិអាឌិ លក្ខលាចចត់ កិរៈ សញ្ញូរេបិសធកោរលាត្ថិ សញ្ញូយន្ទេ្យ ចេច តិសិរេត្ថា, តស្មិ សញ្ញូយន្ទេ្យអាចិកាតព្ពាៈ កល្យរេបិសធកោរលាត្ថរេត្តា កលាយន្ទេ្យតិសិរេត្ថា, តស្មិ កលាយន្ទេ្យ ឲកេឃ្សច សត្តិរេក ចេច បិទិសុទ្ធិរេបិសធំ កត្តាកោរេយា, តស្មិ ឲកបុក្កុរេល អាចិកាតព្ពាតិ, ឲរេតត ត រេកចលំ សញ្ញូយន្ទេ្យឲចាឃំ យុសាចារេងា សយ្កចតិ, អឆ រេលា ឲត្ថ ចុត្តលក្ខរេលាត អសតិបិ "បិទិសុទ្ធិ អាឃស្មន្តោ អារេរាចេធា"តិអាឌិចិឆារេត កល្យរេបិសធេបិ សាបត្តិរេកា ហុត្វា ន្តរេបិសធំ កត្តាកោរេយា អតារេរាចេត្វា តុល្ហីភូរេតាច ចេច ករេរាតិ, អឃំ សយ្យខាតយុសាចាងាបត្តិ អាបជ្ជតីតិ ត្ថាយឃ្សត្ថឃ្ស អាចិករលាតោ លក្ខលាចចត់ កិរេទតិ្ត ចុត្តន្តិ តក្កិកាៈ អន្នាឆា "កលាយន្ទេ្យចា"តិ ត ចត្តព្ពត្តិ រេតសំ អឌិប្បារេឃាៈ អារេរាចតាឌិប្បាឃចរេសត ចុត្តន្តិ អាចទិឃឃ្ស តរេក្កាៈ អារេរាចរេត្តា ហិ "សញ្ញូឃ្ស អារេរាចេមិ"តិ អឌិប្បារេឃត អាចិករេរារេត្តា សញ្ញូយន្ទេ្យអាចិករេរាតិ តាយ, ន្តករេតាបឃ្ស តិសិរេត្ថាត់ អារេរាចរេត្តា កលាយន្ទេ្យអាចិករេរាតិ តាយ, "ឲកេឃ្សច អារេរាចឃ្សាមិ"តិ អឌិប្បារេឃត អាចិករេរារេត្តា ឲកបុក្កុរេល អាចិករេរាតិ តាយៈ សរេចបិ រេចយតិរេកា រេហាតិ...រេប... បដិករិឃ្សាមីតិ ឲចំ ករេត ឃាច រេចយតិរេកា រេហាតិ, តាច សភាកាបត្តិ បដិក្កុរេហតុំ លកតិ, អរេន្នាសន្ថា កយុាត់ បរិសុរេទ្ធា តាយ រេហាតិៈ បុត តិរេព្ពយតិរេកា ហុត្វា រេងរេសតព្ពំ ចា ត ចាតិ រេតច បិញ្ហាយំ, ត អដ្ឋកចាឃំ អត្ថិ, រេងសិរេត បត រេងារេសា តត្ថិៈ តឆា ត្ថរេតា ចុដ្ឋហិត្វា តំ អាបត្តិ បដិករិឃ្សាមីតិ ឲត្ថ ច សកលសញ្ញូសភាកាបត្តិ អាបរេន្ត, រេចយតិរេក ចាតិ លិចិតំ (ចឌិរៈ ឌីៈ យហាចក្ក ១៩៨-១៩០)ៈ

តិងាតចណ្ហតា តិដ្ឋិតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បារាជិកកណ្ឌំ

១. បឋមបារាជិកវណ្ណនា

ឥធ បន ឋត្វា សិក្ខាបទានំ កមភេទោ បកាសេតព្វោ. កថំ – សព្ពសិក្ខាបទានំ យថាសម្ភវំ ទេសនាក្កមោ, បហានក្កមោ, បដិបត្តិក្កមោ, ឧប្បត្តិក្កមោតិ ចតុព្វិធោ កមោ លព្ភតិ. តត្ថ ភគវតា រាជគហេ ភិក្ខូនំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ អនុជានន្តេន បាតិមោក្ខុទ្ទេសស្ស យោ ទេសនាក្កមោ អនុញ្ញាតោ, តំ ទេសនាក្កមំ អនុក្កមន្តោ មហាកស្សបោបិ បឋមំ បារាជិកុទ្ទេសំ បុច្ឆិ, តទនន្តរំ សង្ឃាទិសេសុទ្ទេសំ, តទនន្តរំ អនិយតុទ្ទេសំ, តទនន្តរំ វិត្ថារុទ្ទេសំ. តទនន្តរំ ភិក្ខុនិវិភង្គញ្ច តេនេវ អនុក្កមេន បុច្ឆិ. តតោ បរំ តតោ អាបត្តិក្ខន្ធេ សង្គហេត្វា ឋិតា ខន្ធកបរិច្ឆេទេន សេសិយមេវ បុច្ឆិ. អាបត្តិក្ខន្ធេ សង្គហេត្វា បដ្ឋាយ បុច្ឆន្តោ ឋិតមិទន្តេន បុច្ឆិ. និទានុទ្ទេសន្តោគធាតំ វា សន្ធាយ អនុក្កមេន បុច្ឆន្តោ ឥទន្តេន បុច្ឆិ. ឧភតោ ឥទន្តេន បញ្ញត្តា ឧទ្ទេសាបិ សង្គហិតា ហោន្តិ. បុច្ឆិតានុក្កមេនេវ អាយស្មា ឧបាលិត្ថេរោ ព្យាកាសិ. អយមេត្ថ ទេសនាក្កមោ. ឧភតោវិភង្គទេសនាក្កមោ បន ភិក្ខុនីវិភង្គ តទា បរិវារោ វិសុំ បិដកំ វុត្តោ, យថាហ ចតុធា សង្ខេបតោ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ “ឧភតោវិភង្គេ ទេសនំ បរិវារេបិ អារោបយិំសូ”តិអាទិ (បារា. អដ្ឋ. ១.បឋមមហាសង្គីតិកថា). អបិច បិដកត្តយំ “ឧភតោវិភង្គេ ខន្ធកេ ឧភតោវិភង្គេ បុច្ឆិ. បុច្ឆិ បុច្ឆិ អាយស្មា ឧបាលិ វិស្សជ្ជេសី”តិ (ចូឡវ. ៤៣៩) វុត្តក្កមេន វុត្តំ. តស្មា ទេសោ ឧភតោវិភង្គេ វុត្ត បុច្ឆិ. វិស្សជ្ជេន្តោ បន អាយស្មា ឧបាលិ និទានសមំ វិស្សជ្ជេន្តោ ខន្ធកបរិវារេ អន្តោ កត្វា ទេសេសិ. គណសង្ឃាយកាលេ បន តទា ខន្ធកបរិវារា វិសុំ បិដកំ កតាតិ អយមេត្ថ ទេសនាក្កមោ.

យទិ ឯវំ និទានុទ្ទេសោ បឋមទេសនាតិ ចេ? ន, ឧទេសវណ្ណនេន (មហាវ. ១៣៣) “យានិ មយា ភិក្ខូនំ សិក្ខាបទានិ បញ្ញត្តានិ, តានិ នេសំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ អនុជានេយ្យ”ន្តិ វចនតោ, “យស្ស សិយា អាបត្តី”តិ (មហាវ. ១៣៤) វចនតោ ច. អព្ភន្តរនិទានកថាតំ អាបត្តីនំ ទិដ្ឋធម្មសម្បរាយិកាសវដ្ឋានីយត្តា យថាក្កមំ សីលវិវរណេន បរិវជ្ជេតព្វ បហាតព្វត្តា បហានក្កមោបេត្ថ សម្ភវតិ “តាវទេវ ចត្តារិ អករណីយានិ អាចិក្ខិតព្វានី”តិ វចនតោ. តថា “សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសូ”តិ (ម. និ. ១.៤៩៤; វិភ. ៥០៨) វចនតោ យថាក្កមំ អាចិក្ខិតសិក្ខនេន បដិបត្តិក្កមោបិ សម្ភវតិ. យថុទ្ទេសក្កមំ បរិយាបុណិតព្វបរិបត្តិអត្ថេនាបិ បដិបត្តិក្កមោ, ឧភយំបេតំ ទីឃំ កមេហិ ទេសេតព្វាតមេតេសំ សិក្ខាបទានំ យថាសម្ភវំ ឧប្បត្តិក្កមោ សម្ភវតិ. តថា ហិ យំ យំ សាវជ្ជំ, តំ តំ ភិក្ខុ អារព្ភ ឧប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ “យោ បន ភិក្ខុ មេថុនំ ធម្មំ”ន្តិអាទិនា នយេន ភិក្ខូនំបិ បញ្ញត្តំ. យទេតា ភិក្ខូនីនំ តំ អនុប្បន្នបញ្ញត្តិ ន សិយា, តទេតា អនុប្បន្នបញ្ញត្តិ តស្មិំ នត្ថីតិ (បរិ. ២០១-២០២) បរិវារវចនតោ ន វិរុជ្ឈតិ. ឧប្បត្តិវសេន បុរិមេន កមេន យំ បឋមំ ទេសេតព្វំ, តំ បារាជិកុទ្ទេសេ បឋមុប្បន្នត្តា មេថុនធម្មបារាជិកំ សព្ពបឋមំ ទេសេតុកាមោ អាយស្មា ឧបាលិត្ថេរោ “តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេរញ្ជាយំ វិហរតី”តិ (បារា. ១) វេរញ្ជកណ្ឌំ បាវេសិ. ធុរំ បិ.

ឥទានិ សព្ពេសំ សិក្ខាបទានំ បញ្ញាបនវិធានំ វេទិតព្វំ. កថំ? “ឧប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ, ភិក្ខវេ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថា”តិ (បារា. ១៩, ៣២) ឯវំ វីតិក្កមានុក្កមេន វិភង្គេ គុណិតេ. តត្ថ បាតិមោក្ខេ សន្ទស្សនតោ អាគតា បញ្ច អាបត្តិក្ខន្ធា វីតិក្កមបញ្ញត្តិ នាម. សាបិ ទុវិធា សបុគ្គលាបុគ្គលនិទ្ទេសភេទតោ. តត្ថ យស្សា បញ្ញត្តិយា អន្តោ អាបត្តិយា សហ, វិនា ច បុគ្គលោ ទស្សិតោ, សា សបុគ្គលនិទ្ទេសា. ឥតរា អបុគ្គលនិទ្ទេសា.

តត្ថ សបុគ្គលនិទ្ទេសា ទុវិធា អទស្សិតទស្សិតាបត្តិភេទតោ. តត្ថ អទស្សិតាបត្តិកា នាម អដ្ឋ បារាជិកា វេទិតព្វា. “បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ (បារា. ៣៩, ៨៨, ១៩៥, ១៩៧, ២៨០, ២៩៧, ២៥៨, ២៩៥) ហិ បុគ្គលោវ តត្ថ ទស្សិតោ, នាបត្តិ. ទស្សិតាបត្តិកា នាម ភិក្ខុនីបាតិមោក្ខេ អាគតា សត្តរស សង្ឃាទិសេសា វេទិតព្វា. “អយម្បិ ភិក្ខុនី បឋមាបត្តិកំ ធម្មំ អាបន្នា និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ (បាចិ. ៦៩១, ៦៩៥) ហិ តត្ថ អាបត្តិ ទស្សិតា សទ្ធិំ បុគ្គលេន.

តថា អបុគ្គលនិទ្ទេសាបិ អទស្សិតទស្សិតាបត្តិភេទតោ ទុវិធា. តត្ថ អទស្សិតាបត្តិកា នាម សេខិយា វេទិតព្វា. ទុក្កដវសេន ទស្សិតាបត្តិកាតិ វេទិតព្វា.

សាបិ ទុវិធា អនិទ្ទិដ្ឋការកនិទ្ទិដ្ឋការកភេទតោ. តត្ថ អនិទ្ទិដ្ឋការកា នាម
សុក្កវិស្សដ្ឋិមុសាវាទោមសវាទបេសុញ្ញភូតគាមអញ្ញវាទកឧជ្ឈាបនកខេយ្យសត្ថអារាមទូសកអង្គុលិបតោទកហសធម្មអនាទរិយតលឃាតកជតុមដ្ឋកសិក្ខាបទានិ វេទិតព្វានិ. បញ្ចាទសវិធា ហោន្តិ. តត្ថ និទ្ទិដ្ឋការកេ មិស្សាមិស្សភេទតោ វេទិតព្វា – តត្ថ ឧបយោគភុម្មវិភត្តិយោ ឯកំសេន មិស្សា. អចេសនា មិស្សា ច អមិស្សា ច. សេយ្យថិទំ – បច្ចត្តំ តាវ ទ្វីសុ អនិយតេសុ ឧបយោគេន មិស្សំ, ទ្វាទសសុ បាដិទេសនីយេសុ ករណេន មិស្សំ, ភានបច្ចាទិត្តកបត្តសិក្ខាបទេសុ សាមិករណេហិ, ភានទីឃតិវស្ស ភុម្មេន, មោហនកេ ឧបយោគសាមិភុម្មេហិ. យស្មា “វិវណ្ណក”ន្តិ ការេវា អធិប្បេតោ, ន កត្តា, តស្មា វិវណ្ណកសិក្ខាបទំ យទា ន សម្ភវតិ, ឯវំ បច្ចត្តំ បញ្ចវិធំ មិស្សំ ហោតិ. សេសេសុ បឋមានិយតំ ឋបេត្វា អាទិម្ហិ “យោ បន ភិក្ខូ”តិ ឧបយោគំ បច្ចត្តំ វា, ទុតិយានិយតំ ឋបេត្វា បណីតភោជនសមណុទ្ទេសតតិយចតុត្ថបាដិទេសនីយសិក្ខាបទេសុ មជ្ឈេ“យោ បន ភិក្ខូ”តិ ឧបយោគំ បច្ចត្តំ វា, ទុព្ពចកុលទូសកសង្ឃភេទានុវត្តកសិក្ខាបទេសុ អាទិម្ហិ ភុម្មវិភត្តិ “ភិក្ខូ”តិ អាគតំ បច្ចត្តំ វា, ភេទានុវត្តកសិក្ខាបទេ មជ្ឈេ អាគតំ បច្ចត្តំ វា អញ្ញាយ វិភត្តិយា អមិស្សមេវ ហោតិ. តត្ថ ភេទានុវត្តកកុលទូសកសង្ឃភេទានុវត្តកទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទេសុ ពហុវចនំ, ឥតរេសុ ឯកវចនំ ឧភយវចនមេវាតិ វេទិតព្វំ.

តថា ្ហបឃោគោ ខ្ចីសុ ចិកប្បតនិក្ខាបេឌសុ, តត្តចាឃនិក្ខាបេឌ ច បច្ចុទេ្ទត យិេស្សា, អកិហេនិក្ខាបេឌ កទេលាត, ទាឌនិក្ខាបេឌ កទេលាសាយិបច្ចុេទ្ទហ៊ីតិ ្ហបឃោគោ ពិឆា យិេស្សា ទេហាតិ៍ កទេលាខ្ចា ក្យុីការេយហល្លកទុតិឃកចិតេ្ថកាកានីឌីឌតសត្វតទុ្ឋាល្លកទេលានិក្ខាបេឌសុ លឃុ បច្ចុទេ្ទត យិឃ្សំ,

បឆយតតិឃកចិតអ្ចេក្ខុលបិគកនីឌីឌតកល្ហប្យថ្ហេចិកចស្សីកសាចីទិកាគកសាចីកថ្លេឆយ្ចបច្ចានីសតនិក្ខាបេឌសុ អ្ចេសុ សាយិគា យិស្សត្តិ កទេលំ ខ្ចីឆា យិឃ្សំ ទេហាតិ៍ អចេសេសេសុ

លេ្ខាស្សចស្សីកសាចីកថ្លេតិថ្ហេគាចេសចបិល្ហេយហាគាយកទ្រុលហុបិទុទេលានិក្ខាបេឌសុ សត្តុសុ កទេលាចិកត្តិ អញ្ញាចិកត្តិឃា អយិេស្សា, អចេ្ចកាឲ្យអកទេលិយនិក្ខាបេឌសុ សាយិចិកត្តិ កទេលាចិកត្តិឃា យិេស្សា៍ អតិទេកបត្តុេកសឌ្ឋនិក្ខាបេឌសុ អក្កុហិតក្កុហេលាត សាយិចិកត្តិ អយិេស្សាច ទេហាតីតិ ទេចឌិតព្ពា៍ ឲចំ តាច គិឌ្ឌីេកាទេកាសុ និក្ខាបេឌសុ –

បញ្ចាឆា ច ពិឆា ទេចច, ខ្ចីឆា ទេចបិ តទេចកឆា;

កិត្វា ចិកត្តិេឃា បញ្ចា, សេ្ខាកាគសឆា និឃុំ៍

ឲចំ តាច ឃចាទុទេ្ទសុ ទិសាទេ្ចសបញ្ញាត្តិសន្តាទេតសុ និក្ខាបេឌសុ អក្កុហិតក្កុហេលាត បញ្ញាសុទ្ទេទេសុ តិសទេតសុ តទុតិអគិឌ្ឌីេកាទេក ចេឌ្ឆោត្វា គិឌ្ឌីេកាទេកាគិ អតិទេកសថ្ចីខ្ចីសតាគិ ទេហាត្តិ៍ ទេតសុ បច្ចុទេ្ទកទេលាគិ តិសុទ្ទទាគិ ខ្ចីសតាគិ ទេហាត្តិ៍ ទេតសុ អយិស្សបច្ចុទ្ទកទេលាគិ ថ្លាគសុទ្ទទាគិ ខ្ចីសតាគិ, យិស្សបច្ចុទ្ទកទេលាគិ អ្ចាទេស ទេហាត្តិ៍ អចេសេសេសុ តិសតិឃា និក្ខាបេឌសុ យិេស្សាបេឃាគកទេលាគិ បញ្ចា ទេហាត្តិ, យិស្សកទេលាគិ ទុត្ថេស, អយិស្សាគិ សត្ត, យិស្សាយិស្សកទេលាគិ ថ្លេ, អយិស្សាគិ ថ្លេតិ សេ្ខាសុបិ គិឌ្ឌីេកាទេកាសុ

ទេគាតុចត្តកទុ្ឋាចក្យុលទ្វុសកបឆយទុតិឃតតិឃកចិតអកិហេក្យុីការេយហល្លកចិកប្បតថ្លេឃថ្លេកាលេ្ខាស្សគិនីឌតសត្វតឲ្យអកទេលិយាតិទេកបត្តុេកសឌ្ឋចស្សីកសាចីកតត្តចាឃអចេ្ចកាលាទេត្តថ្លេ បញ្ចាត្តិេសសុ "ទេឃា បគ កិក្ខុ"តិ តត្តិ៍ ទុតិឃាគិឃតបលិតទេកាឌតសយល្យុទេ្ចសតតិឃចត្យុត្តិបិថ្ងីទេឆសតីទេឃសុ យេឡ្លអត្តិ៍

ឲត្តាចតា ទិសាទេ្ចសាតុទេ្ចសទុក់, សបុក្កុលិបុក្កុលគិទេ្ចសទុក់, បទេ្ចកឆស្សីតាបត្តិទុកថ្លេឃំ, អគិឌ្ឌីេកាទេកទុក់, តត្តិ គិឌ្ឌីេកាទេកាសុ បច្ចុទ្ទកុឃ្ចទុក់, សទេឃាបគាទេឃាបគទុក់, អទេឃាបគយេឡ្លទេឃាបគទុក់, ឲកាទេតកចចគទុកត្តិ គច ទុកាគិ ឆស្សីតាគិ ទេហាត្តិ៍ ចិទេសសកាទេលំ តឃ្វី តឃ្វី និក្ខាបេឌ សយ្យុទេត្ត អាចិកចិស្សុតិ៍ ឲចំ តាច ទិសាទេ្ចសបញ្ញាត្តិ ឆាតព្វា

ទេសសចិតឃបិេឌក ឃា កាចិ បញ្ញាត្តិ អតុទេ្ចសបញ្ញាត្តីតិ ទេចឌិតព្ពា៍ សា បឆកាឌតត្តទាបត្តិចិគីតចត្តុបឌិទេក្កបបញ្ញាត្តិអទុត្តនិង្គិនិក្ខាបេឌចេសេត លេ្ខាឆា ទេហាតិ៍

តត្តិ "ទេឃកុេឃ្យុត លយិទេត អាបត្តិ ទុល្លច្ចឃស្ស (បទិ៍ ៣៥៤-៣៥៦), ចថ្លេកទេត ឃុទេត អទ្ធបត្តុស្ស អាបត្តិ ទុក្កេដស្សា"តិ (បិទា៍ ៤១) ឲចយាឌិកា បឆកាឌតេ សត្តិស្សយាគាបត្តិ បឆកាឌតនិក្ខាបេឌំ គាយ៍ "គ ច, កិក្ខុទេច, សេ្ខាយត្តិកាយឃា ក្យុី កាតព្វា, ទេឃា កទេឃ្យ, អាបត្តិ ទុក្កេដស្សា"តិអាឌិ (បិទា៍ ៦៥) អត្តទាបត្តិនិក្ខាបេឌំ គាយ៍ "អតុឆាគាយិ, កិក្ខុទេច, ឌិចាបឌិសល្លីឃទេត្តត ថ្លាទេ សិចទិត្វា បឌិសល្លីឃិតុ"ត្តិ (បិទា៍ ៤៤) ឲចយាឌិ ចិគីតចត្តុនិក្ខាបេឌំ គាយ៍ "សឃ្លូទេកឆទេកា, កិក្ខុទេច, អតុបសយ្យុទេត្តា គ ្ហបសយ្យុទេឆតព្វោ"តិ (យហាច៍ ១៣៥) ឲចយាឌិ បឌិទេក្កបនិក្ខាបេឌំ គាយ៍

ឃថ្ងា បគ ទេតត ទេតត បឌិទេក្កបេត "ទេឃា បគ កិក្ខុ សយក្កុ សឃ្លូ អឆយ្ចសញ្ញី កិទេត្តឃ្យ, បិទាឌិទេកា ទេហាតិ អសំចាទេសា៍ ទេឃា បគ កិក្ខុ ទុឌ្ឋីចិទេត្វា កកចទេតា ឌីចយាគកសទិទេ ទេលាហិតំ ្ហបុបាទេឃ្យ, បិទាឌិទេកា ទេហាតិ អសំចាទេសា"តិ និក្ខាបឆាគិ បញ្ញាត្តាគិ ទេហាត្តិ៍ ឃាគិ សន្ធាយ "ឲកស្ស លេ្ខាកា ទេហាតិ, ចតុត្ថ ទុល្លច្ចឃំ, ចតុត្ថទេ្ចាច អគាបត្តិ, សេ្ខាសំ ឲកចត្តុកា"តិ ទុត្តំ៍ "អត្តាបត្តិ តិថ្ងេទេត្ត កកចតិ អាបជ្ជតិ, ទេគា បទិគិព្វាទេត"តិ (បទិ៍ ១១១) ច ទុត្តំ៍ ទេតត គ ទេកចលំ "គ, កិក្ខុទេច, ឆាគំ សឃ្លូទេកឆទេកា អតុបសយ្យុទេត្តា ្ហបសយ្យុទេឆតព្វោ...ទេប... អាបត្តិ ទុក្កេដស្សា"តិ ព្ពឆទេយច និក្ខាបេឌំ បញ្ញាត្តំ ទេហាតិ សាឆក់ ទេហាតិ៍ "បល្ហូទេកា, កិក្ខុទេច, អតុបសយ្យុទេត្តា គ ្ហបសយ្យុទេឆតព្វោ, ្ហបសយ្យុទេត្តា គាទេសតព្វោ"តិ (យហាច៍ ១០៨) ឲចយាឌីសុ បគ ្ហបញ្ញាឃាឌីគំ ទុក្កេដទេយច បញ្ញាត្តំ, គ បល្ហូកាឌីគំ បិទាឌិកាបត្តិ៍ គ ហិ ទេតសំ កិក្ខុកាទេចា អត្តិ៍ ឃទេតា និឃា បិទាឌិកាបត្តិ៍ តថា "គ អត្ថីទេត្ត ទេឆទេច បក្កមិតព្វា"ត្តិ (យហាច៍ ៩៩, ៩៤, ៤៦, ៤៨) ឲចយាឌិកាប្ចា បឌិទេក្កបនិក្ខាបេឌេយច គាយ៍

លត្ថេទេកាសុ បញ្ញាត្តទុក្កេដទុល្លច្ចឃាគិ បញ្ញាត្តិនិក្ខាបេឌំ គាយ៍ "ទេតត ហិ, សាទិបុត្ត, ទេគគាតុចត្តទេក ទុល្លច្ចឃំ ទេឆសាទេបហី"តិ (ចុឡ្យអច៍ ១៣៥) ទុត្តំ, ទុល្លច្ចឃយិ្ប តទេត្តច សទេយាឆាគំ កេ្ខតិ៍ ព្ពឆំ ទេតសំ ចិកត្តិកឃ្ចក្កុលា អបញ្ញាត្តត្វា អចិខ្ចូយាគយ្បិ កកចទេតា ចចទេគត ចិសុទ្ធក្កុលាបិ ចិខ្ចូយាគំ ឆាតត្តិ ឲទេក៍ "ទេគគាតុចត្តទេក ទេឆសាទេបហី"តិ ចចគទេតា ទេសសទេគគាតុចត្តកាគំ "ទេឃា បគ កិក្ខុ ឆាគំ សឃ្លូទេកឆកាគំ អតុចទេត្តឃ្យ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចឃស្សា"តិ និក្ខាបេឌំ បញ្ញាត្តំ ទេហាតីតិ ទេចឌិតព្វំ៍ តថា សេ្ខាគិ លត្ថេកចត្តាគិ, ចិគឃកឃ្ចាគិ ច តទេត្តច សទេយាឆាគំ កេ្ខត្តិ៍ ឃចាហ "បញ្ញាទេត្ត តំ ្ហបិលិ យឃា អាកត្តុកាគំ កិក្ខុតំ អាកត្តុកចត្តំ...ទេប... ឲចំ សុបញ្ញាទេត្ត ទេលា យឃា ្ហបិលិ និក្ខាបេឌ"តិអាឌិ៍ "ឃា បគ កិក្ខុតី តច្ចំ ចា កីតំ ចា ចាឌិតំ ចា ឆស្សគាឃ កទេច្ឆឃ្យ , បិចិត្តិឃ"ត្តិ (បិចិ៍ ៦៣៦) ព្ពយិគា សុទេត្តត កិក្ខុតី គទេច្ចឃ្យ ចា កាទេឃឃ្យ ចា ចាទេឆឃ្យ ចា, បិចិត្តិឃត្តិ ឲចយាឌិកំ ឃំ កិញ្ចិ អ្ចេកចាឃ ឌិស្សយាគំ អាបត្តិឆាតំ ចិគឃកយ្ចំ ចា អទុត្តនិង្គិនិក្ខាបេឌំ គាយ៍ លេ្ខាឆេយ្យតំ លហិ អាកាទេហិ ្ហទេ្ចសាទេហំ គ ទេហាតីតិ អតុទេ្ចសនិក្ខាបេឌំ គាយាតិ ទេចឌិតព្វំ៍ ទេឃ្យមិឌំ – បញ្ចាហិ ្ហទេ្ចសេហិ ឃចាសម្ភចំ ចិសកាកត្វា ទុល្លច្ចឃទុក្កដនិតាគំ សកាកចត្តុកយិ្ប ទុក្កេដទុល្លច្ចឃថ្លេឃំ អសកាកាបត្តិកត្វា អត្តទាបត្តិបញ្ញាត្តិនិក្ខាបេឌាគំ, គាគាចត្តុកាបត្តិកត្វា បឌិទេក្កបនិក្ខាបេឌាគំ, ទេកាសញ្ចិ ចិគីតចត្តុបញ្ញាត្តិនិក្ខាបេឌាគច្ចា អឆស្សីតាបត្តិកត្វា,

អទស្សិតវុត្តកត្តា ភេទានុវត្តកថុល្លច្ចយស្ស, អទស្សិតាបត្តិវុត្តកត្តា អវុត្តសិទ្ធិសិក្ខាបទានន្តិ។ វុត្តាវតា “ទុវិធំ សិក្ខាបទបញ្ញាបនំ ទិសាទ្ធសាភុទ្ធសេកទេតោ”តិ យំ វុត្តំ, តំ សមាសតោ បកាសិតំ ហោតិ។

បញ្ញត្តិយំ តាវ –

“ការកោ ឯត្ថ និដ្ឋិតេ, អសម្បត្តាយ អការកោ;

បុព្វេ ចត្តាឡីសកា-ការកោ ច អានីតោ យោបនេន វា”តិ –

អយំ នយោ វេទិតព្វោ។ តស្សត្ថោ – យេ តេ អតិដ្ឋការកា បុព្វេ វុត្តប្បការា សុក្កវិស្សដ្ឋិអាទយោ សិក្ខាបទវិសេសា, តេសុ អធិប្បាយកាយវចីបយោគេ អសម្បត្តាយ ការកោ ការកោ ន និដ្ឋិតេ តេសំ សារម្ភការណស្សត្ថំ។ តំ វត្ថុ តស្មិំ តស្មិំ សិក្ខាបទេ អាទិកម្មិកស្សាតិ, ឯត្ថ បន បារាជិកបញ្ញត្តិយំ អសម្បត្តាយ អការកោ ការកោ និដ្ឋិតេ។ យោ បន ការកោ “និដ្ឋិតចរិតស្មិំ ភិក្ខុនា ថម្ភគតស្មិំ”ន្តិអាទីសុ (បារា. ៣៩១, ៣៨១, ៣៨៤) វិយ បុព្វេ ចត្តាឡីសាការកោ ការណានិវេសេន អនិដ្ឋិត្វា បច្ចត្ថរណេន និដ្ឋិតេ អសម្បត្តាយ អការកោ។ តត្ថ និដ្ឋិតមយោគា សេសត្ថិយាតិមតបណីតលោកេ នយញ្ញថេវតនិមធរិតាវុបជីវេនតិសេយ្យុ វិយ មេទ្ធមនិដ្ឋិត្វា “ន ហេវ ខោ បន…បេ… ឋិតាសីតុ”ន្តិអាទិ (បារា. ៣៦១) វិយ បុព្វេ ចត្តាឡីសាការកោ ឯវ អាទិបិ និដ្ឋិតេ។ អាទិបិ និដ្ឋិតមយោគាបិ បុព្វេ វុត្តប្បការេសុ ភេទានុវត្តកាទីសុ បញ្ញត្តិសេសុ សិក្ខាបទេសុ វិយ អនិដ្ឋិត្វា បុព្វេ ចត្តាឡីសាការកោ ឯវ “យោ បន ភិក្ខូ”តិអាទិនោវ យោបន-សទ្ទេន សហ និដ្ឋិតេ។ ឯវំ និដ្ឋិតមយោគាបិ សោ យស្មា “យា បន ភិក្ខុនី ឆន្ទំ ឧក្កមិត្វា វុត្តមន្តំ ទុស្ស”ន្តិអាទិ (បាចិ. ៥១១) អាបត្តិ វិយ បរប្បកតំ អាបត្តិំ ន អាបជ្ជតិ, តស្មា “យោ បន ភិក្ខូ”តិ ឧទ្ទេសេន និដ្ឋិតេ មេថុនធម្មាបត្តិបិ បរប្បកតា “ទ្វយំទ្វយសមាបត្តី”តិ (បារា. ១៥) វុត្តត្តាតិ ចេ? តំ ន, អធិប្បាយជាននតោ។ អនេកវិស្សា ឯវ ភិក្ខុនិយា អាបត្តិ, ន ឧភិន្នំ និមយោ តត្ថ អត្ថិ, ន ឯវំ ឯត្ថ និមយោតិ អតិមរិតាធិប្បាយោ។ លទ្ធិមុទ្ធបិដ្ឋិតំ គុតោ “ទ្វយំទ្វយសមាបត្តី”តិ (បារា. ៥៥) វុត្តតោ តេសំ មេថុនធម្មាបត្តិ។ អមយត្ថោ វិតក្កា មេថុនធម្មបច្ចយាតិ អដ្ឋកថំ វត្វា “ពហូ បិមា មេថុនធម្មបច្ចយា”តិ (បរិ. ៣៥១) ច បរិវារេ វុត្តវចនេន សារេតព្វោ។

ភេទានុវត្តកសិក្ខាបទេ ពិលុញ្ជំ ន សមនុភាសិតព្វា, ន សន្តេន សន្តំ ឧក្ខេតា កាតព្វន្តិ។ នយស្សត្ថំ អាទិនោវ “ភិក្ខុ ហោន្តី”តិ ពាហុល្លនិទ្ទេសំ កត្វា បុន “ឧក្ខោ វា ទ្វេ វា តយោ វា”តិ (បារា. ៤១៥) វុត្តំ, អញ្ញថា ន តយោ ឧទ្ធំ “អនុវត្តកា ហោន្តី”តិ អាបជ្ជតិ។ តយោ និតានវិទោនសា បច្ចាសមយត្តា ហិ តទនុវត្តកា អហេសុំ។ យំ បន សព្វសមិកម្មន្តេ “សង្ឃោ ចត្តារោ បរិមិតកោ ភិក្ខុ, ចត្តារោ បរិវេយ្យកោ ភិក្ខុ សមុទ្ទេយ្យ …បេ… សមុតា”តិអាទិ (ចូឡវ. ៣៤៩) ជាតិត្តិទុតិយកម្មំ វុត្តំ, តំ “ញត្តិហិកាយ ញត្តិ អធិករណំ ទុបសមេត”ន្តិ វុត្តត្តា វេទិ កត្តព្វវិធានំ សមុតិករណេន ចា តតិយំ កត្វា កប្បតិ។ ន ហិ តេ តេន កម្មេន កម្មារហា កម្មកតា ហោន្តិ។ យស្ស សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ, សោ កម្មារហោតិ លក្ខណំ។ ន ច តទា សង្ឃោ តេសំ អដ្ឋន្នម្បិ ភិក្ខូនំ កម្មំ អកាសិ។ ការាបិយមានា តេ កម្មបត្តកាវ ករេន្តិ។ អធិករណវូបសមកម្មស្ស បត្តា យុត្តា សង្ឃេន កតាតិ កត្វា កម្មបត្តា ឯវ ហិ តេ ហោន្តិ។ “តេ ភិក្ខូ ភិក្ខូហិ យាវតតិយំ សមនុភាសិតព្វា តស្ស បដិនិស្សគ្គាយា”តិ (បារា. ៤១៥) វចនតោ តេហិ កត្តព្វវិធានំ សមុតិករណេន កម្មំ ហោតីតិ ចេ? តំ ន, អធិប្បាយជាននតោ, តស្ស បដិនិស្សគ្គាយ ឯវ តេ ភិក្ខូ កម្មារហា កាតព្វា, ន ចោទនាកាតិវសេនាតិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។ ន ហិ បិដកេ វាចិតំ សមុតិយា អធិករណវូបសមសិទ្ធិ វិយ តេសំ សមនុភាសនកម្មេន តស្ស បដិនិស្សគ្គសិទ្ធិ ហោតិ, សមុតិ នាមេសា បរម្បិ អនុមតិ ករហិត្វា យាចិត្វាវ ករីយតិ, ន តថា កម្មំ។ កម្មករណេ បន តទត្ថសិទ្ធិ ហោតីយេវ។ បរសមុតិយា ពាហុតរាវ សមុត្តិតព្វាតិ វេទិតព្វំ។

“មេថុនធម្ម”ន្តិ ឯវំ ជាតិហុល្លនយេន លទ្ធនាមកំ សកបយោគេន វា បរបយោគេន វា អត្តនោ និមិត្តស្ស សកមគ្គេ វា បរមគ្គេ វា បរនិមិត្តស្ស វា សកមគ្គេ ឯវ បវេសនបវិដ្ឋដ្ឋិតុទ្ធរណេសុ យំ កិញ្ចិ ឯកំ បដិសាទិយនវសេន សេវេយ្យ, បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោតិ។ តេនេវ បន “បវេសនាទីនិ ចត្តារិ ចា តីណិ ចា ទ្វេ ចា ឯកំ ចា បដិសេវេយ្យ, បារាជិកោ ហោតី”តិ។ វុត្តញ្ហេតំ ‘សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ សាទិយតិ, ឋិតំ សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា’តិអាទិ”តិ (បារា. ៥៩) វទន្តិ។ តេនេវ មេថុនធម្មម្បិ វទេយ្យ បារាជិកាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ។ តេនេវ ឯវំ វទន្តិ – អាបជ្ជតុ មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិំ, មេថុនធម្មបារាជិកាបត្តិយា តំការិយាតិ អត្តនោ ឋិតិក្ខនេ បារាជិកាបត្តិយោ, សញ្ចិច្ចសាបត្តិកា អាបជ្ជិត្វា និក្ខិ បច្ចត្តាយ គហដ្ឋកាលេ មេថុនាទីនំ បារាជិកំ អាបជ្ជិត្វា បុន បព្វជិត្វា ឧបសម្បជ្ជិត្វា ឯកំ សញ្ចិច្ចសាបត្តិ ឧកមេនកំ ចា បដិករិត្វាវ សោ បុគ្គលោ យស្មា និរាបត្តិកោ ហោតិ, តស្មា សោ គហដ្ឋកាលេ សាបត្តិកោ វាចាតិ។ អត្ថិមេវ្វញ្ញេបត្តស្សាបិ អនេវ អាបត្តិ។ វុដ្ឋានទេសនាហិ បន អបុញ្ញតោ “បយោគេ បយោគេ អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ ន វុត្តំ។ កណ្ហបយោជនាការកោ កិញ្ចាបិ ន វុត្តំ, អថ ខោ បទភាជនេ (បារា. ៥៩) “អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ វចនតោ មេវទ្វា និទ្ទោតិ យុត្តិញ្ញា វទន្តិ។

យទិ ឯវំ មាតិកាយម្បិ “យោ បន ភិក្ខុ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ, បារាជិកោ”តិ វត្តព្វំ ភវេយ្យ, បារាជិកស្ស អនវសេសវចនម្បិ ន យុជ្ជេយ្យ។ សព្វេបិ ហិ អាបត្តិក្ខន្ធេ, ភិក្ខុកាលកតញ្ញូ អនវសេសេត្វា តិដ្ឋតីតិ អនវសេសវចនន្តិ កត្វា បវេសនេ អាបត្តិ, ន បដិដ្ឋាទីសុ។ តេសំ វេវំ សន្ធាយ “យស្ស សិយា អាបត្តី”តិ (មហាវ. ១៣៤) បារាជិកាបត្តិម្បិ អនន្តា កត្វា

ᨶᩥᨴᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨧᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ “ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪑, ᪓᪓) ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩅᨧᨶᩴ ᨲᩮᨶ ᩈᩁᩦᩁᨻᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᩋᨽᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ “ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩔᩣᨸᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ ᩋᩈᩴᩅᩣᩈᩔ ᩈᨲᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩈᩴᩅᩣᩈᨠᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᩴᩅᩣᩈᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᩋᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᨶᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩅᨴᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩒᨾᩈᩅᩣᨴᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪕᪘) ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨲᨴᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨸᨴᩈᩮᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᨬ᩠ᨧ ᨩᩉᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨸᩮᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨬ᩠ᨧ ᨩᩉᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪑᪘)᪨

ᨶᩥᨴᩣᨶᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨽᩮᨴᩮᩣ, ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩮᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᨠᩮᩣ;

ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨽᩮᨴᩮᩣ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ᪨ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪓᪑-᪓᪓) –

ᩋᨿᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ)-ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪐ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ)-ᩅᨩ᩠ᨩᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪑) ᨧᩣᨲᩥ ᨲᩥᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩍᨾᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩔ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩣ “ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ…ᨸᩮ… ᩋᩈᩴᩅᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪓) ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨽᩮᨴᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ “ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪓) ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩃᩥᩘ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ, ᨶᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮ, ᨶᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᨠᩮ, ᨶᩮᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᩮ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩥᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨸᩥ ᩃᩮᩈᩴ ᩒᨯ᩠ᨯᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᩋᩃᩮᩈᩮᩣᨠᩣᩈᩔ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩥᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩣ “ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨿᨸᩦ”ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᨧᨶᨽᩮᨴᩮᩣ, ᨶ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨾᩮᨳᩩᨶᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨴᩔᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩮᩣ ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᨠᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩋᨲᩥᨸ᩠ᨸᩈᨦ᩠ᨣᨶᩥᨿᩣᨾᨠᩮᩣ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩮ ᩉᩥ “ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ, ᨲᨿᩮᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᩣ, ᨲᨿᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᨠᩣ, ᨲᨿᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪗) ᨶᨿᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩈᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨿᨾᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉ – ᨿᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩃᩥᩘ᩠ᨣᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨾ᩠ᨸᩥ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨴᩮᩅᩮᨲᩮ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᩩᩁᩥᩈᩃᩥᩘ᩠ᨣᨸᩣᨲᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮ ᨮᩥᨲᩣ ᨧᩮ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ “ᨶᩣᩉᩴ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨠᩣᩃᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩥ ᨾᩮᨳᩩᨶᩈᩮᩅᨶᩮ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨿᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᨸ᩠ᨸᩈᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᨧᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᩁᨾᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ “ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᨶ ᨶᩣᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩥᨧᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩴᨿᩮᩅ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩴ ᨲᨾᩮᩅ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪙᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨽᩮᨴᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᨲᩮᩣ “ᩋᨠ᩠ᨡᨿᩮ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨡᩣᨿᩥᨲᩮ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪖᪑, ᨸᩁᩥ᪨ ᪑᪓᪖) ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨽᩮᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ, ᨶ ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩥᨽᩘ᩠ᨣᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨧᩮᨲᩣ “ᨶᩥᨴᩣᨶᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨽᩮᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᨾᩣᩈᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩋᩣᩅᩥᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

ᨸᨮᨾᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨸᨮᨾᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩔᩥᨠᨠᩣᩃᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩩᨾᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᨾᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩥᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᨸᨭᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩩ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩦ ᨶ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ, ᨲᨳᩣ ᩍᨵᩣᨸᩦᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ…ᨸᩮ… ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ, ᨶᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪐) ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᩣᨽᨣ᩠ᨣᨾᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ “ᨿᩣᩅᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪑) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ, ᩅᩮᨸᩩᩃ᩠ᩃᨾᩉᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨲᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᨸᨴᩴ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨲᩥᨸ᩠ᨸᩈᨦ᩠ᨣᨶᩥᨿᨾᨸᨴᩴ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣᨾᨠᩣ, ᨿᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩥᩉᩥᨲᩣ, “ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩉ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᩏᨽᨿᩴ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨴᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨾᩮᩅ ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᨴᨩ᩠ᨫᩩᨸᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩉ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ, ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᨧ ᨶ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩣᨩᩦᩅᩴ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨧ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᩅᩈᩮᩈᩴ ᩈᩣᨩᩦᩅᩴ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨸᨶ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ – “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩥᩁᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶ ᨧ ᩈᩣᨩᩦᩅᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩏᨽᨿᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᨩᩦᩅᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, “ᨲᨲᩕ ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩅᩥᩁᩮᩣᨵᨲᩮᩣ, ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮ ᩈᨲᩥ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ “ᨾᩮᨳᩩᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᨲᩮᩣ ᩅᨴᨲᩥ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩣᨩᩦᩅᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮᨳᩩᨶᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩣᨩᩦᩅᨬ᩠ᨧ

ឋិតិកប្បធម្មានមេវ ហិ បដិសេធេយ្យាតិ អធិប្បាយោ។ តស្មា ឧទយេព្វ អនេត្វា កេហតេព្វោ។ យស្មា និក្លាបេសង្ខាតេតា នាឌីចោ អធិនិលនិក្លេបេច សក្កោត្យាតិ, ត ឋាតេនិក្លាន្វយំ, តស្មា “តត្រ ឃាយំ អធិនិលនិក្លា, អយំ ឋាយស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា និក្លា”តិ វុត្តំ។ តស្មា អធិនិលនិក្លាយ សង្ខាតេកោ នាឌីចោ និក្លានាឌីចោតិ វុត្តោ។ ឋាតិ នាឌីចចិសេសតត្វំ និក្លាក្កហណំ កតំ។ តេតត្វឹបតត្វេបេច ចិកន្កេ និក្លំ អបរាយនិត្វា “តស្មិំ និក្លតិ, តេតត វុច្ចតិ នាឌីចសយាបន្តា”តិ (បារា។ ៣៥) វុត្តំ។ តេត ឧកសេបចិចំ អត្វបតត្តិ ឌីបិតំ ហោតិ។ តត្ថា ឋូបនយ្យសុបាយតត្តតោ បដ្ឋាយ និក្លតាធិការេត្វា “និក្លតី”តិ ច “សយាបន្តា”តិ ច វុច្ចតិ។ ឃោ ឧចំ “និក្លានាឌីចសយាបន្តា”តិ សក្លំ កតោ, តាធិសំ បច្ចយំ បដិច្ច អបរកាតេ នាឌីចសង្ខាតេបេច និក្លំ អបច្ចក្លាយ តស្មិំយេច ទុព្ពល្យំ អតាចិកត្វា យេចុតំ ឆយំ បដិសេធេយ្យាតិ អយមេត្ថ ឃុដ្ឋតិ។

កិត្វា អដ្ឋកថាតយោ បដិក្ខិត្តា ហោតិ, សោ ច ត បដិក្ខេបារហោ ហោតិ, អធិប្បាយោ បនេត្ថ បរិយេសិតព្វោ។ សន្តេសុ និក្លាបេសុ ឋាតេបេច កិក្ខុលក្ខណំ នាឆារណំ ឃជិជំ “កិក្ខុំ និក្លានាឌីចសយាបន្តា”តិ។ លីលាសេចាបិ នាចតោ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ អចិត្តកំ, តថា សេក្ខោ, បុថុជ្ជនោ បត សចិត្តកម្បិ, តស្មា សេក្ខសេក្ខបុថុជ្ជនានំ សាធារណំ កិក្ខុលក្ខណំ កត្វា តេចលំ និក្លាសយាបន្តា, តេចលំ នាឌីចសយាបន្តា, ឋូភយសយាបន្តា ចាតិ សទ្ទេបតេសឧកសេសតយេត “និក្លានាឌីចសយាបន្តា”ត្វេច សយ្សិល្វេត្វា ឋូក្ខដ្ឋកហលាត អត្ថុក្ខដ្ឋាតំ កហលនិទ្ធិតោ អដ្ឋកថាយំ ឋូក្ខេដ្ឋាច វុត្តោ។ តេយេច សយ្យាតេតំ “តស្មិំ និក្លតិ, តេតត វុច្ចតិ នាឌីចសយាបន្តា”តិ ឧត្ត និក្លាសជ្ជស្ស អចចតេ បរិហារំ ចត្វា យស្មា បត សោ និក្លម្បិ សយាបន្តា, តស្មា និក្លាសយាបន្តាតិបិ អត្ថតោ តេចនិតព្វោតិ ច ចត្វា “យំ និក្លំ សយាបន្តា, តំ អបច្ចក្លាយ, យញ្ច នាឌីចំ សយាបន្តា, តត្ថ ទុព្ពល្យំ អតាចិកត្វា”តិ វុត្តត្តិ អយមដ្ឋកថាយ អធិប្បាយោ តេចនិតព្វោ។ ឧតស្មិំ បត អធិប្បាយេ អធិនិលនិក្លាយ ឧច កហណំ សព្វត្ថិកត្វា, និលាធិការតោ ច ចិតយ្យាតិ តេចនិតព្វំ។ យថា ច និក្លាបេចំ សយាធិយត្តោ និលំ សយាធិយតីតិ វុច្ចតិ, ឧចំ និក្លាបេចំ បច្ចក្លត្តោ និលំ បច្ចក្លាតីតិ ចត្តុំ ឃុដ្ឋតិ, តស្មា តត្ថ វុត្តំ “យំ និក្លំ សយាបន្តា, តំ អបច្ចក្លាយា”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ និក្លាបច្ចក្លាតចិកក្កចណ្ណតា)។ ឧត្តាចតា សយាសតោ “និក្លានាឌីចសយាបន្តា”តិ ឧត្ត ចត្តព្វចិតិច្ឆយោ តិដ្ឋិតោ ហោតិ។

កិំ ឋាយិតា ចិសេសចចតេត បយោជតំ, តតុ “ឃោ បត កិក្ខុ និក្លំ អបច្ចក្លាយ ទុព្ពល្យំ អតាចិកត្វា...បេ... អសំចាសោ”តិ ឧត្តកេបេច ចត្តព្វត្តិ តេ? ត ចត្តព្វំ អតិដ្ឋប្បសង្គតោ។ “ឃោ បត និក្លានាឌីចសយាបន្តា ឆេយ្យសំចាសាធិកោ តេចលេត សយញ្ញាយត្វេត, បដិញ្ញាយត្វេត ចា កិក្ខុ, តស្សាបិ និក្លាបច្ចក្លាតំ អត្ថិ, និក្លំ អបច្ចក្លាយ ច យេចុតំ ឆយំ បដិសេចត្តស្ស បារាជិកាបត្តិ។ ឃោ ចា បច្ឆា បារាជិកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា ត និក្លានាឌីចសយាបន្តា, តស្ស ច, ឃោ ចា បព្វបណ្ឌកត្វា បណ្ឌកាទុបាយតេត ត និក្លានាឌីចសយាបន្តា, តស្ស ច តទុកយំ អត្ថីតិ អាបជ្ជតិ។ បណ្ឌកាចបក្ខេ ច បណ្ឌកោ ឋូបសយ្យតាយ ត ចត្វ”តិ វុត្តំ។ តស្មា ឋាតេស្មិំ បក្ខេ ចត្វតិ និដ្ឋំ។ តស្មិំ បក្ខេ ឋូបសយ្យត្តោ បណ្ឌកាចបក្ខេ បណ្ឌកត្វា ត និក្លានាឌីចសយាបន្តា, សោ បរិច្ចជិតព្វាយ និក្លាយ អភាវេត និក្លំ អបច្ចក្លាយ ឃុសេត បរស្ស អក្កខាតក្កហណតយេត យេចុតំ ឆយំ បដិសេធេយ្យ, តស្ស ក្យុតោ បារាជិកាបត្តីតិ អធិប្បាយោ។ អយំ តយោ អបណ្ឌកបក្ខំ អលកមាតស្សេច បរតោ ឃុដ្ឋតិ, លកត្តស្ស បត អនុបសត្តាតំ ក្យុសលិឌីសយាបត្តិក្ខលោ កចក្កចិឆ្លេជ សតិបិ អយរណំ ចិយ បណ្ឌកាចបក្ខេបិ កិក្ខុភាចោ អត្ថិ។ សំចាសំ ចា នាឌីយត្តស្ស ត ឆេយ្យសំចាសកភាចោ អត្ថិ អត្ថិយចត្វអញ្ញាបត្តស្ស ចិយ។ ត ច សហសេយ្យាធិ ជតេតិ ។ កាលបុរេកោ បត ត ហោតិ អត្ថិយចត្វំ អញ្ញាបត្តោ ចិយ។ ត សោ និក្លានាឌីចសយាបន្តោ។ ឋាតេស្មិំ បត បក្ខេ ហោតិ, អយំ ឋាយស្ស តតោ ចិសេសោ។ កិមយំ សហេតុកោ, ឋូខាហុ អហេតុកោតិ? ត អហេតុកោ។ យតោ ឋូបសយ្យតា តស្ស អបណ្ឌកបក្ខេ អត្ថុញ្ញាតា សហេតុកប្បដិសន្ធិកត្វា។ បណ្ឌកាចបក្ខេបិ កិស្ស តាត្ថុញ្ញាតាតិ តេ? បណ្ឌកក្ខតត្វា ឧបក្កមិកបណ្ឌកស្ស ចិយ។

អបិច “និក្លានាឌីចសយាបន្តា”តិ ឋាយិតា តស្ស និក្លាសយាគាតំ ឌីបេត្វា តំ សយាជិត្តំ និក្លំ អបច្ចក្លាយ, តត្ថ ច ទុព្ពល្យំ អតាចិកត្វាតិ ចត្តុំ ឃុដ្ឋតិ, ត អញ្ញថាតិ ឋាយិតា ការេលាត ឃថាចុត្តាតិដ្ឋប្បសង្គតោ “ឃោ បត កិក្ខុ កិក្ខុំ និក្លានាឌីចសយាបន្តា និក្លំ អបច្ចក្លាយា”តិអាជិ វុត្តំ។ ឃថា តេត្វ, ឧចំ “ឃោ បត កិក្ខុ កិក្ខុំ និក្លានាឌីចសយាបន្តា និក្លំ អបច្ចក្លាយ ទុព្ពល្យំ អតាចិកត្វា កាយា ចា អរញ្ញា ចា អជិន្តំ...បេ... ឃោ បត កិក្ខុ កិក្ខុំ និក្លានាឌីចសយាបន្តា និក្លំ អបច្ចក្លាយ ទុព្ពល្យំ អតាចិកត្វា សុកតឌីចរប្បយាណំ ឌីចរំ ការាបេយ្យា”តិ សព្វត្វ ឃោរេតព្វំ។

“អត្តយសោ តិរច្ឆាតកតាយបី”តិ យត្យស្សិត្តិំ ឋូបិតាយ វុត្តំ។ ត ហិ បតេច បណ្ឌកេ, បុរិសេ ចាតិ ចត្តុំ ឃុដ្ឋតិ។ សេសំ តត្វ តត្វ វុត្តតយេច ។ អយំ តាច យាតិកាយ ចិតិច្ឆយោ អញ្ញត្វាបិ ឃថាសម្ភុចំ ឃោរេតព្វា ឌីបេតព្វោ។

សាទិបុត្តពេលដ្ឋឹសាតត្ថុតយោបិ និក្លាបេបញ្ញត្តិការណត្វា ច អាបត្តិអាបជ្ជតតោ ច កស្មា យថាចិកន្កេ ឆាត្តិចត្រិត្វាបសយ្យតាយេច អាកតាតិ? បដិក្ខិត្តាយ សរណាយត្តុបសយ្យតាយ អត្ថុញ្ញាតប្បសង្គកយាតិ ឋូបតិស្សតេត្វនោ។ អាបត្តិយា កត្តតំ សន្ធាយ តស្មិំបិ វុត្តេ បុត្តេ បដិក្ខិត្តាបិ កកចតា បុត អត្ថុញ្ញាតាតិ កិក្ខុំ មិច្ឆាការោ ចា ចិមតិ ចា ឋូប្បជ្ជតិ, តស្មា ត វុត្តាតិ វុត្តំ ហោតិ។

“អឆមុកម្ពំ ចក្កកម្ពំ”តិ (មហាច។ ១៦៧) ចចតតោ ក្យុប្បកម្ពម្បិ កត្វចិ “កម្ពំ”ត្តិ វុច្ចតិ, តស្មា “អក្យុប្បេក្យា”តិ វុត្តំ។ យស្មា អក្យុប្បកម្ពម្បិ ឧកច្ចំ ត ជាតារហំ, តេយត អបតេត្វា ឌូសារណំ សុឌូសាទិតោតិ វុច្ចតិ, តស្មា “ជាតារហេតា”តិ វុត្តំ។ យជិ ឧចំ “ជាតារហេតា”តិ ឋាតេបេច ចត្តព្វំ ឋាយិតា អក្យុប្បនិទ្ធិតោតិ តេ? ត, អដ្ឋាតារហេត អក្យុប្បេត ឋូបសយ្យត្តោ ឋាយស្មិំ អត្ថេ ត អធិប្បេតោ អតិដ្ឋប្បសង្គតោ។ ឌ្វីហិ បតេតេហិ ឧកតោ វុត្តេហិ អយមេត្វា បញ្ញាយតិ – តេចលំ តេត អក្យុប្បេត ឋូបសយ្យត្តោ អយម្បិ ឋាយស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតោ កិក្ខុតិ, ជាតារហេត ច

អក្យេប្យេត ច ្ខបសយ្យេត្ត អឃយ្យិ ទ្ហាយស្ហិ អេត្ត អឆិេប្យេតា កិក្លតិ, ក្យេប្យេត ្ខបសយ្យេត្ត តាឆិេប្យេតាតិ៍

“បជិសត្តិក្កហលេតា បដ្ឋាយ អបរិបុណ្ណចឹសតិចេស្សា”តិ ចុត្តត្តា ឆ្លបបិតិកេប្លាតិ េសាឡអសចស្សុេខ្លសិកា ឆ្លបបិតិកា បជិសត្តិេតា បដ្ឋាយ អបរិបុណ្ណចឹសតិចេស្សាតិ ចឆត្តិ៍ ‘េសាឡអសចស្សុេខ្លសិកា េហាត្តិ’តិ ចុត្តត្តា បុត ចត្តាទិ ចស្សាតិ ទ្ហាឆ្ហិតន្តាតិ, ‘បជិសត្តិក្កហលេតា បដ្ឋាឃា’តិ ទ្ហាឆំ កន្ទុេសឃ្យកាតំ ចេសត ចុត្ត”ត្តិ ឲុេកា៍ “េកាឆិ ចឆត្តិ”តិ ឃត្ត ឃត្ត លិកិឃតិ, តត្ត តត្ត ចិចាេទត្វា អត្តំ ស្ដុ ្ខបលក្ខេឃ៍ ឆ្លបក្កយិេក បណ្ណកការេចា អាទុឡហតេឃត េចឌិតន្តា៍ “បក្កបណ្ណេកា អបណ្ណកបេក្ក បន្តាេឌត្វា បណ្ណកបេក្ក តាេសតេន្តា”តិ (ចឌិទ៍ ឌឹ៍ យហាចក្ក ១០៨) លិកិតំ៍

“ឌិត្តុំ អឆត្វា េច តិចាេសតិ, េចឃ្យសំចាសេកា ត េហាតិ”តិ ចឆត្តិ, ឌីឃំសិតន្តា៍ លិក្កាត្ទុបស្សាតិ សាយេលាទារហស្ស សំចាសស្ស សាឌិតត្តាតិ អឆិប្បាេឃា៍

ទាឌកឃាឌឹហិ កហិតលិក្កាតំ “កិហិ ឃំ ‘សេលោ’តិ ឌាតត្តុ”តិ ចន្ទាតចិេត្ត សតិបិ កិក្លតំ ចេន្ទាត្យាកាយតាឃ ច េតហិ សំចសិត្យាកាយតាឃ ច អកាចា េឆាេសា ត ឌាេតាតិ៍ “េឃា ឲុចំ បន្តាឌតិ, េសា េចឃ្យសំចាសេកា តាយ េហាតិ”តិ ចា “ឲុចំ កាត្យំ ត លន្តុតិ”តិ ចា “ឲុចំ បន្តាឌិេតា សាយេលាេទា ត េហាតិ”តិ ចា ត ឌាតាតិ, ចដ្ឋតិ៍ “ឌាតាតិ, ត ចដ្ឋតិ”តិ ច លិកិតំ៍ “ទាឌឆុក្តិក្លាឌិអត្វាឃ ឌឹចទំ បិទុបិត្វា សំចាសំ សាឌិឃេន្តា េចឃ្យសំចាសេកា េហាតិ៍ កស្មា? អសុន្ទចិត្តត្តា៍ បុត េសា ‘សុទ្ធុំ ឞាហុចទិឃំ កទិស្សាមិ, កិ ឲុេតតាតិ ចិប្បជិសាេទត ចា បច្ចឃាឌិសុលកតាឃ ចា កទិស្សាមិ’តិ សុទ្ធយាតេសា ហុត្វា ឃាច េសា សំចាសំ តាឆិចាេសតិ, តាច េចឃ្យសំចាសេកា ត េហាតិ៍ ឲុចំ សុទ្ធចិត្តប្បត្តិេតា បដ្ឋាឃ សំចាសំ សាឌិឃតិ េច, េចឃ្យសំចាសេកា េហាតិតិ អឆិេប្យេតា៍ ទ្ហាតេទចា សត្តំ ចិទន្តុតិ”តិ ឲុេកា៍

“តាកិបទាយាសាឌិតា ឌាេតា តចាទ្ទុបំ បិតទំ ឈាេតតិ េច, បិត្យឈាតេកា េហាតិ”តិ ចឆត្តិ៍

េឃា បត កាឃសំសេក្កត សឹលចិតាសំ បិេបតិ, ត េសា កិក្លតិទ្ធុសេកា “តិស្លំ យក្កាត”ត្តិ ចចតេតា៍ កិក្លតិ បត ឲុកេតាខ្លបសយ្យត្តំ ទ្ធុេសត្វាបិ កិក្លតិទ្ធុសេកា េហាតិ, េសាបិ បិទាឌិេកា េហាតិតិ ចិតិន្ធេឃា៍ កិក្លតិ បត េចឃ្យសំចាសិកា, យាត្យបិត្យអទហត្តឈាតិកា, េលាហិត្យប្បាឌិកា, តិត្តិឃបក្កត្តិកា ច េហាតិ, អដ្ឋកចាសុ អតាកតំ ចិតឃឆទា សយ្យជិន្ធត្តិ៍

“សយ្យឌាតយុសាចាេឆ បិចិត្តិឃ”ត្តិ (បិចិ៍ ១) ចុត្តំ យទិឃាឆំ អឌិតិក្កយេន្តា តស្មិន្នា សិក្លាបេឆ សិក្លតិតិ ចុច្ចតិ៍ សិក្លាបឆត្តិ អសកាចឆេយ្យា សេក្តេតាច, ទ្ហាឆ បន្តាត្តិ អឆិេប្យតា៍ “េយចុតសំចេទស្យុតំ អឆិចចត”ត្តិ សយត្តបិសាឌិកាឃំ ចុត្តំ, តំ បតត្តំ សត្ដាឃាតិ លិកិតំ៍ សិក្លាតិ តំ តំ សិក្លាបឆំ, សិក្លតការេចត បចត្តចិត្តប្បាេឌា៍ សាឌិចត្តិ បន្តាត្តិ៍ តឆត្តឆស្សុតត្តំ បុេន្តា “េយចុតសំចេទស្យុតំ អឆិចចត”ត្តិ ចុត្តំ៍ ឃស្មា សិក្លាឃ កុលាសយ្យតាឃ បុន្តាសយ្យតាឃ តត្តិឃា អកាចេតា េលាកស្ស ទុន្តាល្យាចិកយុំ តត្ត ត សយ្យតិ៍ បត្តតិឃា ហិ សា, តស្មា “ឃន្ទា សាឌិចំ សយាបេត្តា, តស្មិំ ទុន្តាលកាចំ អប្យាកាេសត្វា”តិ ចុត្តំ៍ អាលាឃ ហិ ទុន្តាល្យំ សយ្យតិតិ ្ខបតិេស្សា៍ ទុន្តាល្យាចិកយុបឆំ សិក្លាបច្ចក្លាតបឆស្ស ឡន្តាតសិលិដ្ឋតាឃ ចា បទិចាទកការេចត ចា េចឌិតន្តា៍ អឆ ចា ឃស្មា សិក្លាបច្ចក្លាតស្ស ឲុកន្តំ ទុន្តាល្យាចិកយុំ អកតំ េហាតិ, តស្មា តំ សត្ដាឃ “សិក្លំ អបច្ចក្លាឃា”តិ បឆស្ស អត្តំ ចិចេទន្តា “ទុន្តាល្យំ អតាចិកត្វា”តិ អាហ៍ តត្ត សិឃា ឃស្មា ត សត្តំ ទុន្តាល្យាចិកយុំ សិក្លាបច្ចក្លាតំ, តស្មា “ទុន្តាល្យំ អតាចិកត្វា”តិ បឆយំ ចត្វា តស្ស អត្តតិឃេតុំ “សិក្លំ អបច្ចក្លាឃា”តិ ចត្តន្តាតិ? តំ ត, កស្មា? អត្តាតុក្កយាកាចេតា៍ “សិក្លាសាឌិចសយាបេត្តា”តិ ហិ ចុត្តត្តា “ឃំ សិក្លំ សយាបេត្តា, តំ អបច្ចក្លាឃ, ឃន្ទា សាឌិចំ សយាបេត្តា, តត្ត ទុន្តាល្យំ អតាចិកត្វា”តិ ចុច្ចមាេត អត្តក្កេយតេចា អេត្តា ចុេត្តា េហាតិ, ត អន្តាចា, តស្មា ទ្ហាឆេយច បឆយំ ចុត្តត្តិ៍ េតសំេឃចាតិ ទុដ្ឋសត្តុ៍

“សិក្លំ អបច្ចក្លាឃា”តិ សត្តាសិក្លាបឆាតំ សាឆារណត្តំ “អឃេយត្ត អត្ថបន្តាត្តិ”តិ ចុត្តំ៍

បេចសតំ តាយ អក្កឌាតំ បេចេសត្តស្ស អក្កឌាេតត សយ្យសតំ៍ បចិដ្ឋំ តាយ ឃាច ឃុលំ បេចេសត្តស្ស ចិប្យកតកាេលា ចាឃាយកាេលា៍ សុក្កចិសដ្ឋិសេឃ អក្កឌាតំ ឌិតំ តាយ៍ ្ខន្ទេកាំ តាយ តឹហេលាកាេលា៍ ចិតឃកល្ដិបេឆ បត “ចាឃាយេតា ឆ្លុទយិត្វា ឆាតំ ឌិតំ តាយា”តិ ចុត្តំ, តំ អសក្កេទតា ឆស្សុតត្តំ ចុត្តំ៍ បេចសតបចិទ្ធ្ដាន្ទេលាកាេលសុបិ សុក្កចិសដ្ឋិ េហាតិេឃច៍ សាឌិឃតំ តាយ េសចតចិត្តស្ស អឆិចាសតចិត្តស្ស ្ខប្យាឆតំ៍

្ខកេតាចិកេក្ក ឲុច បន្តាត្តាតិ សត្ដាឃ “ទ្ហាឆឡិប្បសត្តាសិក្លាបឆាតំ តិឆាត”ត្តិ ចុត្តំ៍ “ចិតឃឆេបច្ចាេយត កេលាត ្ខបសយ្យឆា”តិ (យហាច៍ ១៩៨) ចុត្តត្តា ទ្ហាឆ តតិឃា សហេឃាេកត ចុត្តា៍ តស្មា ចឹសតិបិ កិក្ល េច តិសិត្តា, បច្ចាេយា ចិតឃឆេទាច ទ្ហាឆ្ហិតេន្តា, ឲុចំ សតិ បិទាឌិេកា េច ចិតឃឆេទា, ្ខបសយ្យឆាកយុំ េកាេបតិតិ េច? ត, បទិចាទាចសាេត កយុចេក្ក (បទិ៍ ៣៤១ អាឆេឃា) ឃំ កយុចិបត្តិលក្លណំ ចុត្តំ, តស្ស តស្មិំ តត្តិតាឃ៍ “កឆំ ចត្វេតា ចា ឌាត្តិេតា ចា អតុស្សាចតេតា ចា សឹមេតា ចា បទិសេតា ចា”តិ ឲុត្តកំ ចុត្តំ, តតុ អឃំ “បទិសេតា ចា”តិ ចចេតត សក្កហិេតាតិ េច? ត, “ឆ្វាឆសហិ អាកាេទហិ បទិសេតា កយុាតិ ចិបន្តត្តិ”តិ (បទិ៍ ៣៤៤) សុត្តស្ស ហិ ចិកេក្ក តស្ស អតាយដ្ឋត្តាតិ អឃយេត្វា ឃស្មា តត្ត តត្ត សន្ទុេបត ចុត្តបិឡទ្ហាចេសតេច សក្កា ឌាតិតុំ, តស្មា តឃយុតំ ឆស្សេត្វា សំលិេត្តាតិ លិកិតំ៍ “អក្ក”ត្តិ បឆំ ្ខន្ទទិត្វា “សត្តាសិក្លាបេឆសុ អាបត្តិតំ អក្កាតក្កំ េចឌិតន្តា”ត្តិ ចុត្តំ, ទ្ហាឆ បត “អក្ក”ត្តិ ចុត្តំ, កស្មា?

សមុដ្ឋានាទីនិ បរិវារាទីសុ សង្ខេបេន អាគតត្តា តត្ថ គហេត្វា ឥធាបិ និទ្ទិដ្ឋានិ អង្គានិ វវត្ថានាការតោ, សព្ពត្ថ សង្ខេបតោ ច វិត្ថារតោ ច អង្គតោ វុច្ចមានេ អតិវិត្ថារតាយ តស្មិំ តស្មិំ សិក្ខាបទេ អង្គំ វត្តព្ពតោ វាតិ វេទិតព្ពា, សព្ពាបត្តីនំ សង្គហវសេនាតិ អត្ថោ។

យានិ សិក្ខាបទានិ “កិរិយានី”តិ វុច្ចន្តិ, តេសំ យេន កាយវាចា សហ វិញ្ញត្តិយា វេទិតព្ពា, អកិរិយានំ យេន វិនា វិញ្ញត្តិយា វេទិតព្ពា។ ចិត្តំ បនេត្ថ អប្បមាណំ ភូតារោចនសមុដ្ឋានស្ស កិរិយត្តា, អចិត្តកត្តា ច។ តត្ថ កិរិយា អាបត្តិយា អង្គភូតចិត្តសមុដ្ឋានា វេទិតព្ពា។ អវិញ្ញត្តិជនកម្បិ ឯកច្ចំ ពាហុល្លនយេន “កិរិយ”ន្តិ វុច្ចតិ យថេវ បឋមបារាជិកំ។ វិញ្ញត្តិយា អភាវេបិ “សោ ចេ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស, ន សាទិយតិ, អនាបត្តី”តិ ហិ វុត្តំ, វិញ្ញត្តិសង្ខាតាបិ កិរិយា វិនា សេវនចិត្តេន ន ហោតិ វុត្តចិត្តជត្តា, វិការរូបត្តា, ចិត្តានុបរិវត្តិកត្តា ច។ តស្មា កិរិយាសង្ខាតមិទំ វិញ្ញត្តិរូបំ, ឥតរំ ចិត្តជរូបំ វិយ ជនកចិត្តេន វិនា ន តិដ្ឋតិ, ឥតរំ សទ្ទាយតនំ តិដ្ឋតិ, តស្មា កិរិយាយ សតិ ឯកន្តតោ តជ្ជនកំ សេវនចិត្តំ អត្ថិ ឯវាតិ កត្វា “ន សាទិយតិ, អនាបត្តី”តិ ន យុជ្ជតីតិ។ យស្មា វិញ្ញត្តិជនកម្បិ សមានំ សេវនចិត្តំ ន សព្ពកាលំ វិញ្ញត្តិំ ជនេតិ, តស្មា វិនាបិ វិញ្ញត្តិយា សយំ ឧប្បជ្ជតីតិ កត្វា “សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ វុត្តំ។ ឧប្បជ្ជតិ ចេ, ន សាទិយតិ នាម, តស្ស អនាបត្តិ។ តេនេវ ភគវា “កិំចិត្តោ ត្វំ ភិក្ខូ”តិ (បារា។ ១៣៥) ចិត្តេនេវ អាបត្តិំ បរិច្ឆិន្ទតិ, ន កិរិយាយាតិ វេទិតព្ពំ។

ឯត្ថ សមុដ្ឋានគ្គហណំ កត្តព្ពតោ វា អកត្តព្ពតោ វា កាយាទិទ្វារេហេវ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, ន អញ្ញថាតិ ទស្សនប្បយោជនំ។ តេសុ កិរិយាគ្គហណំ កាយាទីនំ សវិញ្ញត្តិកាវិញ្ញត្តិកភេទទស្សនប្បយោជនំ។ សញ្ញាគ្គហណំ អាបត្តិយា អង្គានង្គចិត្តវិសេសទស្សនប្បយោជនំ។ តេន យំ ចិត្តំ កិរិយលក្ខណេ វា អកិរិយលក្ខណេ វា សន្និហិតំ, យតោ វា កិរិយា វា អកិរិយា វា ហោតិ, ន តំ អវិសេសេន អាបត្តិយា អង្គំ វា អនង្គំ វា ហោតិ។ កិន្តុ យាយ សញ្ញាយ “សញ្ញាវិមោក្ខ”ន្តិ វុច្ចតិ, តាយ សម្បយុត្តំ ចិត្តំ អង្គំ, ឥតរំ អនង្គន្តិ ទស្សិតំ ហោតិ។ ឥទានិ យេន ចិត្តេន សិក្ខាបទំ សចិត្តកំ ហោតិ, តទភាវា អចិត្តកំ, តេន តស្ស អវិសេសេន សាវជ្ជតាយ “លោកវជ្ជមេវា”តិ វុត្តំ។ កិន្តុ សាវជ្ជមេវ សមានំ ឯកច្ចំ លោកវជ្ជំ, ឯកច្ចំ បណ្ណត្តិវជ្ជន្តិ ទស្សនប្បយោជនំ ចិត្តលោកវជ្ជគ្គហណំ។ ចិត្តមេវ យស្មា “លោកវជ្ជ”ន្តិ វុច្ចតិ, តស្មា មនោកម្មម្បិ សិយា អាបត្តីតិ អតិប្បសង្គនិវារណប្បយោជនំ កម្មគ្គហណំ។

យំ បនេត្ថ អកិរិយលក្ខណំ កម្មំ, តំ កុសលត្តិកវិនិមុត្តំ សិយាតិ អតិប្បសង្គនិវារណប្បយោជនំ កុសលត្តិកគ្គហណំ។ យា បនេត្ថ អព្យាកតាបត្តិ, តំ ឯកច្ចំ អវេទនម្បិ តិវេទនំ សមាបន្នោ អាបជ្ជតីតិ វេទនាត្តិកំ ឯត្ថ ន លព្ភតីតិ អតិប្បសង្គនិវារណត្ថំ វេទនាត្តិកគ្គហណំ។ សិក្ខាបទេសុ អចិត្តកបុគ្គលវសេន “តិចិត្តំ តិវេទន”ន្តិ លទ្ធវោហារំ អចិត្តកេនាបត្តិំ “តិចិត្តំ តិវេទន”មិច្ចេវ វុច្ចតិ។ តថា ហិ វុត្តំ – “អត្ថាបត្តិ អចិត្តកោ អាបជ្ជតិ អចិត្តកោ វុដ្ឋាតិ (បរិ។ ១១៣), អត្ថាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ កុសលចិត្តោ វុដ្ឋាតី”តិអាទិ (បរិ។ ៣៧០)។ “សចិត្តកំ អាបត្តិទីបនំ, សញ្ញាវិមោក្ខំ អនាបត្តិទីបនំ, អចិត្តកំ វត្ថុអជាននំ, នោសញ្ញាវិមោក្ខំ វីតិក្កមជាននំ។ ឥទមេវ តេសំ នានត្ត”ន្តិ (វជិរ។ ដី។ បារាជិក ៩១-៩៩ បកិណ្ណកកថាវណ្ណនា) លិខិតំ។

សចិត្តកបក្ខេតិ ឯត្ថ អយំ វាទ កណ្ឌិបទេសោ – សចិត្តកបក្ខេតិ សុរាបានាទិអចិត្តកេ សន្ធាយ វុត្តំ។ សចិត្តកេសុ បន យំ ឯកន្តមកុសលេនេវ សមុដ្ឋាតិ, តំ លោកវជ្ជំ នាម។ សុរាបានាទីសុ “សុរា”តិ វា “បាតុំ ន វដ្ដតី”តិ វា ជានិត្វា បិវនេ អកុសលមេវាតិ។ តត្ថ “ន វដ្ដតីតិ ជានិត្វា”តិ វុត្តវចនំ ន យុជ្ជតិ បណ្ណត្តិវជ្ជស្សបិ លោកវជ្ជភាវប្បសង្គតោ។ ឥមំ អតិប្បសង្គំ បរិហរិតុកាមតាយ ច វជិរពុទ្ធិត្ថេរេន លិខិតំ – “ឥធ ‘សចិត្តក’ន្តិ ច ‘អចិត្តក’ន្តិ ច វិចារណា វត្ថុវិជាននេ ឯវ ហោតិ, ន បណ្ណត្តិវិជាននេ។ យទិ បណ្ណត្តិវិជាននេ ហោតិ, សព្ពសិក្ខាបទានិ លោកវជ្ជានេវ សិយុំ, ន ច សព្ពសិក្ខាបទានិ លោកវជ្ជានិ។ តស្មា វត្ថុវិជាននេ ឯវ ហោតីតិ ឥទំ យុជ្ជតិ។ កស្មា? យស្មា សេខិយេសុ បណ្ណត្តិវិជាននេន បមាណំ, ន វត្ថុមត្តវិជាននេ”ន្តិ។ អយំ បនេត្ថ អត្ថោ – សិក្ខាបទសីសេន អាបត្តិំ គហេត្វា យស្សា សិក្ខាបទស្ស សចិត្តកស្ស ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តំ លោកវជ្ជំ, សចិត្តកាចិត្តកសង្ខាតស្ស អចិត្តកស្ស ច សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តម្បិ សុរាបានាទិលោកវជ្ជន្តិ ឥមមត្ថំ សន្ធាយ “យស្សា សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, អយំ លោកវជ្ជា នាមា”តិ វុត្តំ។ “សចិត្តកបក្ខេ”តិ ហិ ឥទំ វចនំ អចិត្តកំ សន្ធាយាហ។ ន ហិ ឯកន្តសចិត្តកស្ស “សចិត្តកបក្ខេ”តិ វិសេសនេ បយោជនំ អត្ថីតិ, ឯវំ សន្តេបិ អនិយមេន វុត្តម្បិ និយមវសេន ឯវ គហេតព្ពន្តិ អត្ថោ។

តិរច្ឆានានំ បនាតិ បន-សទ្ទេន ចូឡច្ឆយាទិការំ វិសេសេតិ។ កិរិយាតិ ឯត្ថ “ឋិតំ សាទិយតី”តិ (បារា។ ៥៥) វុត្តត្តា តំ កថន្តិ ចេ? “សាទិយតី”តិ វុត្តត្តា កិរិយា ឯវ។ ឯវំ សន្តេ “កាយកម្មំ វចីកម្ម”ន្តិ វត្តព្ពន្តិ ចេ? ន, បញ្ចទ្វារិកវសេន “កាយកម្ម”ន្តិ វុត្តត្តា។ ឧគ្គហាភុមណ្ឌលិកាយ លព្ភតិ ឯវាតិ លិខិតំ។ បុព្ពេ វុត្តនយេន និស្សេត្វា គហេតព្ពំ។ “ឧក្ខិត្តកស្ស, ភិក្ខវេ, បព្ពជិតស្ស អត្ថាបិ ទុក្ខាយ ហោតី”តិ (អ។ និ។ ១។ ១០) វចនតោបិ អត្ថស្ស សុកក្កហណតោ បព្ពជិតស្ស សុកិច្ចត្តភាវេ ហិ រោតា, ន អត្ថរេវកាយ, តស្មា អាហ “អត្ថេហិ សាកេតោ សរណំ អទេវា”តិអាទិ។

បឋមបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ ទុតិយបារាជិកវណ្ណនា

កាយា ចា អទន្តោ្នា ចាតិ លក្ខណាតុបន្នាត្តិកត្តា អាឌីឞិ្យក្តូា៉ នន្តាស្តិដីៀាចិតឃបិដេ៣ ការេយា, កាយ្ទបធារេទា, កាយេក្លត្តិ, កាយឃឹយា, កាយឃឹម្ទបធារេទាតិ បដ្ឋាចិនេឆា កាយេកេដោ ចេជិតព្វោ៉ តឆា អារន្ត្នាកឃឹយាឃ ឲក់ អកាយក់ អទន្តោ្នា, ឃិចិឆាតឃិក្លាបឌាត់ (បាឌិ៉ ១ប័០ អាឌេឃា) ឲក់, ឃកាយក់ ឲក់ , អចិប្បចាឃឃឹយាឃ ឲក់, កណយ្យាឞ្ជាហឹយតកាយ្ស (បាឌិ៉ ៩៥១) ឲកត្តិ បដ្ឋាចិនេឆា អទន្តោ្នាកេដោ ចេជិតព្វោ៉ តត្វ អត្តិ ការេយា ត កាយបរិហារំ កត្វចិ លកតិ, អត្តិ ការេយា ត កាយកិច្ចំ កេរាតិ, តឆា អត្តិ អទន្តោ្នា ត អទន្តោ្នាបរិហារំ កត្វចិ លកតិ, អត្តិ អទន្តោ្នា ត អទន្តោ្នាកិច្ចំ កេរាតីតិ អឃយ្យិ កេដោ ចេជិតព្វោ៉

តត្វ អចិប្បចាឃឃឹយាឃប្ទត្តកយ្ទចាឆាឃ ឌេបត្វា “កាយញ្ចា កាយ្ទបធារញ្ចា”តិ (យហាច៉ ១៣៣) ឲត្វ ការេយា តាយ បរិក្លិខេត្វា ចេ, បរិក្លេបឃ្ស អន្តោ, អបរិក្លិខេត្វា ចេ, បរិក្លេបេបាកាឃេតា អន្តោ ចេជិតព្វោ៉ អឃំ ក្ខេឆាឃិតឃិក្លាបឌេ “អន្តោការេយា”តិ (បាទា៉ ៣លិប័) អាកេតា៉ ឃាឃដ្ឋឃិក្លាបឌេ “អត្ថទឈេទ”ត្តិ (បាទា៉ ៩ទ៉៣) អាកេតា អតាឃដ្ឋកេតា៉ ឃចាហ “អត្ថទឈេទ តិក្លិបេឃ្យាតិ ឃយត្តា កោចទកាេយ តិក្លិបេឃ្យា”តិ (បាទា៉ ៩ទ៉៣)៉ តឆា អត្ថទឈេទប្បជិឃំឃុត្តាត់ ឃេលិឃាត់ អឃេយច បរិច្ឆេដោ ចេជិតព្វោ៉ “ឃា បត កិក្ខុតឹ ឲកា កាយត្ថុទំ កេច្ឆេយ្យា”តិ (បាឌិ៉ ៩ប័លិ) ឲត្វាបិ អឃេយច បរិច្ឆេដោ អឌិបេ្បតា “បរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបំ អតិក្កមត្តិយា, អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ អតិក្កមត្តិយា”តិ ទុត្តត្តា៉

ឃេយឃុ បុរាណបេាត្វកេឃុ “ក្ខបធារំ ឌ្ជក្កមត្តិយា”តិ លិលិតំ, តំ ចិកាលេ កាយប្បចេឃតឃិក្លាបឌេឃុ អាចិណ្ណំ តឃំ កេហត្វា បយាឌេត លិលឹយតិ, ត បយាណំ៉ ឃេយឃុ ច បេាត្វកេឃុ ចិកាលេ កាយប្បចេឃតឃិក្លាបឌេឃ្ស ចិកេដ្ឋ (បាឌិ៉ ទ៉១៦) “កាយំ បចិឃេឃ្យាតិ បរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបំ អតិក្កមត្តឃ្ស, អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ អតិក្កមត្តឃ្សា”តិ លិលឹយតិ, ឃា បយាឌេលាា៉ ក្ខបធារំ ឌ្ជក្កមត្តឃ្សាតិ តត្វ បាឌោ៉ ទុត្តត្តៀាឃយត្តបិឃាឌិកាយំ “អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារេទា អឌិត្តាឌាេត ទុត្តតេយតេច ចេជិតព្វោ”តិ (បាឌិ៉ អដ្ឋ៉ ទ៉១៦)៉ ត្លឆ កក្ខាចិតទហិឃយ្យិ ទុត្តំ “ឃត្តិ កិក្ខុ អតាបុច្ឆិត្វាតិ…េប… ក្ខបធារំ ឌ្ជក្កមត្តឃ្សា”តិអាឌិ (កក្ខា៉ អដ្ឋ៉ ចិកាលកាយប្បចេឃតឃិក្លាបឌចណ្ណតា)៉

ឃំ បត កត្វចិ បេាត្វកេ “កិក្ខុតិយា កាយត្តទាឌិកាេទ ឲេកាត បាឌេត ត្លតេឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបំ ចា អតិក្កមេត្ត, ក្ខបធារំ ចា ឌ្ជក្កមេត្ត ទុលច្ចយំ, ទុតិយេត អតិក្កត្តមេត្ត, ឌ្ជក្កត្តមេត្ត ច ឃណ្ហាឌិឃេឃា”តិ បាឌោ ឌិឃ្សតិ៉ តត្វ “ឌ្ជក្កមេត្ត, ឌ្ជក្កត្តមេត្ត”តិ ឲតាតិ បឌាតិ អឌិកាតិ , កោចលំ លិលិតកេហិ អទន្តោ្នាហិ លិលិតាតិ៉ កត្វចិ បេាត្វកេ “ឌ្ជក្កត្តមេត្ត ចា”តិ បឌំ ត ឌិឃ្សតិ, ត្លតាទំ ឌិឃ្សតិ៉ តាតិ ឆេ្វ បឌាតិ បាឡិក្លឃា ចិទុឌ្ឈាតិ៉ “អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ អតិក្កាមេត្តិយា”តិ (បាឌិ៉ ៩៥១) ហិ បាឡិក្ល ៉ តឆា ឃយត្តបិឃាឌិកាយ (បាឌិ៉ អដ្ឋ៉ ៩៥១) ចិទុឌ្ឈាតិ៉ “បរិក្លេបាទហដ្ឋាត់ ឲេកាត បាឌេត អតិក្កមតិ, ទុលច្ចយំ, ទុតិយេត អតិក្កមតិ, ឃណ្ហាឌិឃេឃា៉ អបិេចត្វ ឃកកាយេតា…េប… ឲេកាត បាឌេត ត្លតេឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបេ ចា ក្ខបធារេទ ចា អតិក្កមេត្ត ទុលច្ចយំ, ទុតិយេត អតិក្កត្តមេត្ត ឃណ្ហាឌិឃេឃា”តិ (បាឌិ៉ អដ្ឋ៉ ៩៥១) ហិ ទុត្តំ៉

កណ្ឌិបឌេ ចឃ្ស “បរិក្លេបំ អតិក្កាមេត្តិយា”តិ ចត្វា “ក្ខបធារេទបិ ឲេឃេច តេយា”តិ ទុត្តំ៉ អត្តាកណ្ឌិបឌេ ច “អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ ‘ឌ្ជក្កមត្តិយា’តិបិ បេាត្វកេឃុ ឲកេច្ចឃុ ឌិឃ្សតិ, តំ ត កេហតព្វំ”ត្តិ ទុត្តំ៉ អបទេយ្យិ ទុត្តំ “អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ ‘អតិក្កាមេត្តិយា’តិ ចចតេតាបិ ឲចំ ចេជិតព្វំ – ចិកាលេ កាយប្បចេឃតេ ខ្ជិត្តំ លេឌ្ឌុបិតាត់ ឲច ចេឃេត ក្ខបធារេទា បរិច្ឆិន្តិតព្វោ, ត្លតាទឆា ឃចា ឲត្វ បរិក្លេបាទហដ្ឋាត់ បរិក្លេបំ ចិឃ កត្វា ‘អតិក្កាមេត្តិយា’តិ ទុត្តំ, ឲចំ តត្វាបិ ‘អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ អតិក្កាមេត្តឃ្សា’តិ ចឌេឃ្យ៉ ឃស្មា បត តត្វ បរិក្លេបាទហដ្ឋាតេតា ក្ខត្តទិយេកោ លេឌ្ឌុបាតេតា ក្ខបធារេទាតិ អឌិបេ្បតា៉ តស្មា តឌត្វឌឹបត្វំ ‘អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ ឌ្ជក្កមត្តឃ្សា’តិ ទុត្តំ”ត្តិ៉

ឃំ បត អត្ថកដ្ឋកចាឃំ បរិក្លេបាទហដ្ឋាត់េយច ក្ខបធារត្តិ ឃល្លក្ខេត្វា “បរិក្លេបបអក្លេបាទហដ្ឋាតាត់ តិត្តាតាកទណាឌឹបត្វំ ក្ខបធារំ ឌ្ជក្កមត្តឃ្សា”តិ ទុត្តំ, បាឡិក្លចិឃេឃឃយឃល្លេក្ខត្វា “អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស ក្ខបធារំ អតិក្កមត្តឃ្ស ត្លឆ ក្ខបធារេទា បរិក្លេបេបិ ឃចា កេចយ្យ, តំ ក្ខបធារំ បឌមំ បាឌំ អតិក្កាមេត្តឃ្ស អាបត្តិ ទុក្កដឃ្ស, ទុតិឃំ បាឌំ អតិក្កាមេត្តឃ្ស អាបត្តិ បាចិត្តិឃឃ្សា”តិ ទុត្តំ, តំ ត កេហតព្វំេយច បាឡិក្លឃា ចិេឃឃឃប្ទចេតាតិ៉ បេរាណាកណ្ឌិបឌេ “ក្ខបធារំ អតិក្កាមេត្តិយា កិក្ខុតិយា កាយត្ថុទាបត្តិ”តិ ទុត្តំ៉ តស្មា ត្លឆ កក្ខាចិតទហិឃា “ឲេកាត បាឌេត ត្លតេឃ្ស…េប… អតិក្កត្តមេត្ត ឃណ្ហាឌិឃេឃា”តិ អឃេយច បាឌោ ចេជិតព្វោ៉ ឲត្វាចតា ត្លេយឃុ ឃចាទុទេត្តឃុ ឌាេតឃុ ឃចាទុត្តបរិច្ឆេឌាេច ការេយាតិ ចេជិតព្វោ៉ ត្លយឃ្ស អត្ថឃ្ស ឌឹបត្វំ “ការេយា តាយ ឲកាក្យជិកោាបឹ”តិអាឌិ (បាទា៉ ៥៦) ទុត្តំ៉ ត្លយឃ្ស ចេឃេត អឃតិបិ បរិក្លេបាតិក្កមេយ, ក្ខបធារេទាក្កមេត ចា អត្តទារាយេតា ចា កិក្ខុតុបឃ្សឃេតា ចា តិត្វិឃេឃ្យេតា ចា បជិក្កមតេតា ចា តំ កាយំ បចិឃត្តឃ្ស អត្តទារាយបរិក្លេបឃ្ស, ក្ខបធារឃ្ស ចា អតិក្កមតចេឃេត កាយបច្ចឃា អាបត្តិេយា ចេជិតព្វា៉

កាយ្ទបធារេទា បត “ឌេបត្វា កាយញ្ចា កាយ្ទបធារញ្ចា”តិ (យហាច៉ ១៣៣) ឲត្វ បរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបេបិច, អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបេបិកាឃេឃាច៉ ទុត្តេញាណ៍ អដ្ឋកចាឃំ “កាយ្ទបធារេទាតិ បរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបេបិ, អបរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបេបិកាឃេឃា៉ តេឃុ អឌិដ្ឋិតតេឝិចទិកោ កិក្ខុ បរិហារំ ត លកតី”តិ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១៣៣)៉ កិំ បតេត្វ ការណំ, េឃត អឃំ ការេយា, កាយ្ទបធារេទា ច ត្លឆ អន្តោ្នាឆា, អន្តោ្នាត្វ តឆាតិ? អដ្ឋប្បត្តិតោ “េតត េលា បត ឃេយេឃត កិក្ខូ ‘ភកចតា តិឝិចេទត អចិប្បចាឃឃ្ទត្តិ អត្វុន្តោ្នាតា’តិ អត្ថទឈេទ ឝិចទាតិ តិក្លិបត្តិ”តិ (យហាច៉ ១៣១) ត្លមិឃ្សា ហិ អដ្ឋប្បត្តិឃា “ឌេបត្វា កាយញ្ចា កាយ្ទបធារញ្ចា”តិ (យហាច៉ ១៣៣) ទុត្តំ៉ ឃស្មា ឃត្វ អត្ថទឈេទឃន្តោ្នា, តត្វ អចិប្បចាឃឃឹយា ត កច្ឆតីតិ ចេជិតព្វោ៉ េតត ច ក្ខេឆាឃិតឃិក្លាបឌេ “អន្តោការេយ ឝិចទំ តិក្លិបិត្វា អន្តោការេយ ចត្វេញ្ញ”ត្តិ (បាទា៉ ៣លិប័) ច “ឃកាេយ ចា ខ្វាទម្ទេល ចា, ហត្វបាឃា ចា ត ចិឌហិតព្វោ”ត្តិ ច ទុត្តំ៉ កបឞិឃក្ទមិឃំ ចឃន្តោេយច ហិ កបឞិឃក្ទមិឃំ តិក្លិត្តឝិចទំ ទក្ខតិ៉ ឃាឃដ្ឋឃិក្លាបឌេ បត “ឃស្មា ឃត្វ ការេយ ឝិចទំ តិក្លិត្តំ, េតត ការេយត ចិប្បចឃន្តោ ឝិចេទត ចិប្បចឃតីតិ ទុច្ចតិ, ឃស្មា បុត កាយឃឹមំ ឌ្ជក្កមិត្វា ចឃិត្វា បក្កមតី”តិ ទុត្តំ៉ តស្មិញ្ញិាឃិក្លាបឌេ កាយឃឹយា ការេយា តាយាតិ អឌិបេ្បតា៉ តត្វ ចិកាលេ កាយប្បចេឃតឃិក្លាបឌចិកេដ្ឋ “បរិក្លិត្តឃ្ស កាយឃ្ស បរិក្លេបំ អតិក្កមត្តឃ្ស

អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ (បាចិ. ៥០១) ចចតេតា បរិក្ខេបេ ន ការេយា. កិត្តុ កាយូបចារោតិ លេសេត ឥស្សិតំ ហោតិ. ពួយស្មិំ បត និក្ខាបឥចិកេក្ក “កាយូបចារោ តាយា”តិ អារកិត្វា “អបរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស ឈទ្ទុបចារេ ឋិតស្ស យត្ថិយស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ ពួយិតា អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបោការេសា កាយូបចារោតិ និច្ឆំ. តឥត្ថួសម្ពុចតោ តស្មិំ ឈទ្ទុបចារេ ឋិតស្ស លេឌ្ឌុបាតោ កាយូបចារោតិ ក្រុន្តឌ្ឍកចាយំ, យហាបច្ចុរិយម្បិ ទុត្តំ. ឧបចារោ ហិ “ការេយា ឲក្ខុបចារោ តាត្ថុបចារោ”តិអាឌីសុ ក្វារេ, “អន្លោការេសា ឲក្ខុបចារោ”តិ ឲត្ថួ នយត្តា នត្តឭត្តុរសក្ខាតំ បយាលំ, តស្មា “កាយូបចារោតិ បរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស បរិក្ខេបោ, អបរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស បរិក្ខេបោការេសា”តិ អគ្គកដ្ឋកចាយំ ទុត្តត្តិ ចេឌិតព្ពំ. តថា ក្រុន្តិយំ, យហាបច្ចុរិយញ្ចា. តថា បាឡិព្ភយម្បិ “អន្លោរេយា តាយ បរិក្ខិត្តស្ស អារាយស្ស អន្តោ អារាយា, អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ. អន្លោចសេថា តាយ បរិក្ខិត្តស្ស អាចសថស្ស អន្តោ អាចសេថា, អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ”តិអាឌីសុ ឌិស្សតិ. យហាអដ្ឋកចាយំ បត “កាយូបចារោ”តិអាឌីសុ ឌិស្សតិ. តស្មា ទុតិយេយា លេឌ្ឌុបាតោ ឧបចារោតិ អធិប្បេតោ.

“អបរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស ឧបចារំ ឱក្កមន្តស្ស អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ បាឡិព្ភចិសេសសម្ពុចតោ ច បឋេយា លេឌ្ឌុបាតោ ការេយា ឲច, ទុតិយេយា កាយូបចារោតិ ទុត្តំ. បរិក្ខិត្តស្ស បត កាយស្ស ព្ភគ្គលិលេ ឋិតស្ស យត្ថិយស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ កាយូបចារោតិ ទុត្តត្តិ ឲត្ថួ ករេឌា តត្ថិ. ឲត្តាចតា បរិក្ខិត្តស្ស ទុចិឌេសា ឧបចារោ, អបរិក្ខិត្តស្ស ចតុត្ថិឌេសា ឧបចារោ យត្ថួ សម្ពុចតិ, យត្ថួ ច ន សម្ពុចតិ, តំ សត្ថំ ឥស្សិតំ ហោតិ.

កាយពេត្តស្ស ច កាយសីយាយ ច លក្ខលំ អដ្ឋកចាយមេយេច ទុត្តំ. ឧកយញ្ញអត្ថួតោ ឲកំ. តត្ថួ កាយសីយាយ កាយការេចា សារក្ខនិក្ខាបឥចសេត ចេឌិតព្ពោ.

កាយសីមូបចារោ តាយ យត្ស្សាតំ កដ្ឋតិលាបុប្បថលិឌិអត្ថួកាតំ ចតចរកាតំ ចលឈ្ឈាតដ្ឋាតំ. ពួយស្ស កាយសីមូបចារការេចា ឧឌោរាសិតនិក្ខាបងេ, “អកាយេក អរញ្ញោ នយត្តា នត្តឭត្តរា”តិ (បារា. ១៥១) អាកតដ្ឋានេត លត្តុតេ (យហាច. ៣១៧) ច ចេឌិតព្ពោ. ឲត្ថួ ហិ កកចា កាយត្តចាសីតំ កិក្ខុតំ សីមំ ឥស្សេត្វា “យំ កាយំ ចា តិកមំ ចា ឧបតិស្សាយ ចិហរតី”តិ (យហាច. ៣១៧) ចត្វា ឥស្សេតិ. តឥតត្ថុរមេច “អកាយេក”តិអាឌិតា នត្តឭត្តុរសីមំ ឥស្សេតិ. តស្មា ឃោ កិក្ខុ កាយំ ចា តិកមំ ចា ឧបតិស្សាយ ត ចិហរតិ, តេចចល់ តាចាយំ ចា ចលយក្ខេត ចា អង្គាគយក្កប្បដិបត្តោ ហោតិ, តស្ស តត្ថួ តត្ថួ នត្តឭត្តុរសីមា លព្ភតីតិ ចេឌិតព្ពោ. ទុត្តញ្ហិ “ឲកក្យលស្ស សត្ថួ ហោតិ , សត្ថួ ឌីចទំ តិក្ខិបិត្វា បុរតោ ចា បច្ឆតោ ចា នត្តឭត្តរា ត ចិឌហិតព្ពា”ត្តិអាឌិ (បារា. ១៥២). ពួឥមេច អរញ្ញំ សត្តាយ “អារញ្ញកសីយាយ ឲកំ អកាយកំ អរញ្ញំ”ត្តិ ទុត្តំ.

យំ សត្តាយ “អកាយេក អរញ្ញោ អត្តយោជនេត អត្តយោជនេត អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ (បាចិ. ១០១) បាឡិព្ភយំ ទុត្តំ. ពួឌំ សំចិតាតនិក្ខាបឥាតំ ឲកំ អកាយកំ អរញ្ញំ តាយ.

បុរិមេយេត បត សឈទំ សក្ខហិតំ, ពួយិតា តយសក្ខហិតត្តិ. យំ សត្តាយ កឈយ្យាឍ្ឍហីយតាឆិកាេរ អដ្ឋកចាយំ (បាចិ. អដ្ឋ. ៩៥១) “អកាយេក អរញ្ញោតិ ឲត្ថួ ‘តិក្ខមិត្វា ពហិ ព្ភគ្គលីលី សត្តមេយំ អរញ្ញំ’ត្តិ ឲចំ ទុត្តំ លក្ខលំ អរញ្ញំ. តំ បតេត តេចចល់ កាយាការេចត ‘អកាយក’ត្តិ ទុត្តំ, ត ចិត្យាដចិសចិសតាយា”តិ ទុត្តំ. យំ សត្តាយ “អារញ្ញកំ តាយ សេតាសតំ បច្ឆាធនុសតិកំ បច្ឆិម”ត្តិ (បារា. ៩៥៥; បាចិ. ៥៧១) ទុត្តំ. ពួឌំ អារញ្ញកសេតាសតំ តាយ បរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបតោ ពហិ, អបរិក្ខិត្តស្ស បត បរិក្ខេបោការសេតោ ពហិ សទ្ធុក្ខា ចា អទ្ធុក្ខា ចា ចិហារេ ក្រុត្តុឌឹសយាកិល្លម្បិ អរញ្ញំ តាយ. តថា “កឈយ្យាឍ្ឍហីយតកស្ស ឲក”ត្តិ ទុត្តំ. ពួឌំ អរញ្ញំច. ពួឌំ បត បុរេ អកាយកការេចត អាកតដ្ឋានេត ទុត្តលក្ខលមេយេច ហុត្វា តិក្ខមិត្វា ពហិ ព្ភគ្គលីលី ឥស្សត្ថុបចារចិឌហេត ឲកមេយេច អាបត្តិ កេរោតិ, តតោ ឧឌ្ឍំ អតាបត្តិ. “សំចិតាតនិក្ខាបឥាតំ ឲក”ត្តិ ទុត្តំ បត អត្តយោជនេត អត្តយោជនេត ឲតេកកំ អាបត្តិ កេរោតិ, ត តតោ ឱរំ. ពួតរាតិ តីលិ យចាទុត្តបរិច្ឆេឥតោ ឱរមេយេច តត្ថួ ទុត្តចិធិ ត សម្បាទេត្តិ, បរំ សម្បាទេត្តិ. ឲចមេយេតសំ អញ្ញមញ្ញាតាតត្តំ ចេឌិតព្ពំ.

តត្ថួ បច្ឆាចិឆេ ការេ ឃោ “បរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស ព្ភគ្គលីលេ ឋិតស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ (បារា. ៥៩១) ទុត្តោ, សោ ត កត្ថួចិ ចិតយបិដកេ ឧបយោកំ កតោ, តេចចល់ អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបោការសេតោ អបរោ ឲកោ លេឌ្ឌុបាតោ កាយូបចារោ តាយាតិ ឌឹបតត្ថំ ទុត្តោ. បរិក្ខិត្តស្សបិ ចេ កាយស្ស ឲកោ លេឌ្ឌុបាតោ កប្បិយក្ខុមិសយាតោ ឧបចារោតិ ទុត្តោ, បកេច អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបោការសេតោ ឲកោ. សោ បត បាកដត្តា ច អន្លោការសត្តា ច ឱក្កមន្តស្ស អាបត្តិ កេរោតិ ឥសេបត្វា កិក្ខុតិយា កាយត្តរាបត្តិ. កិក្ខុតិយោ ហិ តស្មិំ ទុតិយលេឌ្ឌុបាតសង្ខាតេ កាយូបចារេ ចសត្តិ អាបត្តិញ្ចា អាបឌ្ឌត្តិ, កាយំ បចិសត្តិ កាយត្តរាបត្តិញ្ចា. តាសញ្ញាឌិតដ្ឋាតំ អរញ្ញាសង្ឃ្រកន្ឋតិ “តាចតេឥច ល់ាយា មេតព្ពា...បេ... តស្សា តយោ ច តិស្សយេ, អដ្ឋ ច អកេលីយាតិ អាចិក្ខេយ្យាថា”តិ (ក្ខុអច. ១៦០) ចចតេតា. អរញ្ញាប្បដិសំយុត្តាតំ និក្ខាបឥាតំ, ចិកាលេកាយប្បចេសតនិក្ខាបឥស្ស (បាចិ. ៥០២) ច កិក្ខុតីតំ អសាធារណត្តា ច អន្តរាយកិក្ខុបស្សយប្បដិក្ខេយតាឌីតំ កប្បិយក្ខុមិកាចចចតតោ ច “ឲកា កឈយ្យាឍ្ឍហីយេយ្យាតិ អកាយេក អរញ្ញោ ទុតិយិកាយ កិក្ខុតិយា ឥស្សត្ថុបចារំ ចា សចត្ថុបចារំ ចា ចិឌហត្តិយា អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្សា”តិអាឌិនិក្ខាបឥបឭាត្តិតោ (បាចិ. ៩៥១) ច កិក្ខុតិក្ខុត្តកតយឲត ចា យស្មា បរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស ព្ភគ្គលីលតោ បដ្ឋាយ អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារតោ បដ្ឋាយ តីយតិ, តត្ថួ អត្តរឈេរ តិក្ខិត្តឌីចេរ សតិ ចត្វុរក្ខសេយាឆាតេត កិក្ខុ ចសត្តិ, តស្មា សកាយកំ តាយ ហោតិ.

អចិប្បចាសសីយាយ ឲកំ តាយ “ត, កិក្ខេច, កិក្ខុតិយា អរញ្ញោ ចត្ថួព្ពំ, យា ចសេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ក្ខុអច. ១៦១) ចចតេតា កិក្ខុតីតំ អរញ្ញាចាសេសា តាយ តត្ថិតិ និច្ឆំ. តាយ ហិ អរញ្ញោ កិក្ខុបស្សយេ សតិ អន្តោអាចាសេបិ ទុតិយិកាយ ឥស្សតសចត្ថុបចារំ ចិឌហត្តិយា អាបត្តិ. តស្មា អចិប្បចាសសីយាឆិកាេរ “ឥសេបត្វា កាយញ្ចា កាយូបចារញ្ចា”តិ (យហាច. ៣៣៣) ឲត្ថួ យំ ឥាតំ ឥបិតំ, តសេត្តួច កិក្ខុបស្សយោបិ កប្បតិ, ត តតោ បរំ.

តាវញ្ហា អចិប្បាចាវវិភាវកលូចាចាយំ “ផេបក្វា កាយញ្ហា កាយូបចារញ្ហា”តិ ចចតំ គត្ថិតិ កត្វា តេតេសូច កាយកាយូបចារេសុ ឋទតិ។ តតោ បទំ ទុតិយេសុ លេឌ្ឌុបាតាទីសុ តាវំ អកប្បិយក្ខុយិកត្វា គ វយាគវំចាវកវិយា អរញ្ញោ ឋទតិ កិក្ខុតំ កាយកាយូបចារំ ចិយ។ តស្មា ទុត្តំ “កិក្ខុតិយា ផេបក្វា កាយត្តរាបត្តិ”ត្តិ។

ឲចំ តាច បញ្ហាចិផំ កាយគេជំ, អរញ្ញគេជញ្ហា ញាត្វា ឰជាតិ “អត្ថិ កាយោ គ កាយបរិហារំ កត្វចិ លកតិ”តិអាជិគេជោ ចេជិតញ្ញោ។ តត្ថ យោ អដ្ឋកថាយំ “អយត្ថុស្សា តាយ យោ វត្ថុវោ ចា យត្ថុស្សាតំ អភោចេត យក្ខបរិក្ខហក្ខុតា”តិ ចុត្តោ, វោ កាយោ គ កាយបរិហារំ កត្វចិ និក្ខាបជេ លកតិ។ យតោ្យវត្ថាយ អដ្ឋកថាយំ “តំ បនេតំ ពុទ្ធកាលេ, ចក្កចត្តិកាលេ ច គកាំ ហោតិ, វេវកាលេ សុញ្ញំ ហោតិ យក្ខបរិក្ខហិត”ត្តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។ប័៖; ឌី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១៥០) ចុត្តំ។ យោ បត បជីរាឌធោរាឌីហិ ចិលុត្តត្តា, ពេចលំ ករយេគ ចា ឈឌ្ជិតោ វឈរោច អត្ថរហិតកាយក្ខុតោ, វោ “កាយត្តរេ កាយត្តរេ អាបត្តិ បារិចិត្តិយស្សា”តិ (បារិ។ ១ប័៧) ចុត្តបារិចិត្តិយំ ជនេតិ, ចិកាលេ កាយប្បចេវតំ, វេវលិយេ ចត្តារិ ជនេតីតិ ចេជិតញ្ញោ។ យោ បត កាយោ យតោ ចា យត្ថុស្សា ពោគចិជេច កវលិយេត បុគបិ អាកត្តុកាយា ឲច អបក្កត្តាតិ ចុត្តោ, អយត្ថុស្សា វោ បកតិកាយវជិវោច។

អត្ថិ អរញ្ញោ គ អរញ្ញបរិហារំ កត្វចិ លកតីតិ ឲត្ថ “អញ្ញោកាវោ ឲក្កុបចារោ តាយ អកាយកោ អរញ្ញោ វយត្ថា វត្តញ្ញត្ថា ឲក្កុបចារោ, តតោ បទំ គាត្កុបចារោ”តិ (បារា។ ៥៥៖) ឲត្ថ ឃ្វាយំ គាត្កុបចារោតិ ចុត្តោ, តំ ចេជិតញ្ញំ។ យោ បត បរិក្ខិត្តស្ស ឲកលេឌ្ឌុបាតវញ្ញាតោ កាយូបចារតាយកោ កាយោ, យោ ចា វតេ្វ គាតិរេកចាត្យាយវតិចិដ្ឋោ, វោ អត្ថិ កាយោ គ កាយកិច្ចំ ករោតិ។ គ ហិ តំ ផាតំ ឰក្កយត្តោ កាយប្បចេវតាបត្តិ អាបជ្ជតិ។ យំ បត កាយវិយាយ បរិយាបត្តំ យត្ថុស្សាតំ ចលញ្ញាគដ្ឋាគក្ខុតំ អរញ្ញំ, តំ អត្ថិ អរញ្ញោ គ អរញ្ញកិច្ចំ ករោតិ តាយ។ គ ហិ តត្ថ អារញ្ញកវិយា លព្ភតីតិ។ ឲត្តាចតា “កាយា ចា អរញ្ញោ ចា”តិ ឰយិស្សា អត្ថុបញ្ញត្តិយា លក្ខណាត្ថុបញ្ញត្តិភាចោ ជស្សិតោ ហោតិ។

“គោតិវាជីតិចិដ្ឋោបិ កាយោ”តិ ឲត្ថ វេច តស្ស កាយស្ស កាយពេត្តបរិច្ឆេជោ អត្ថិ, វញ្ញោបិ ឲកោ កាយោ។ គោ ចេ, រូបចារេគ ចា បរិក្ខេបេគ ចា បរិច្ឆិត្តិតញ្ញោ។ វេច កាយពេត្តវតិ កាតិចិ តាតិ ឈរាតិ អញ្ញាយចញ្ញាបចារប្បហោតកាំ ផាតំ អតិក្កមិត្វា ក្ខុរេ ក្ខុរេ កតាតិ ហោត្តិ, ចិកាលេ កាយប្បចេវេ រូបចារោច បយាណំ។ អត្ថរឈរប្បជិវំយុត្តេសុ វេវលិយេសុ, កិក្ខុតិយា កាយត្តរាបត្តីសុ ច ឈរាតំ បរិក្ខេបារហដ្ឋាតំ បយាណំ, រូបវិចាជិកម្មាតំ កាយពេត្តំ បយាណំ, អារញ្ញកវេតាវតស្ស អាវត្តឈរស្ស ទុតិយលេឌ្ឌុបាតតោ បដ្ឋាយ បញ្ហាធត្ថុវតត្តរតោ បយាណត្តិ ឲចំ គោ បជិកាគត្តិ អាចរិយា។

“យម្បិ ឲកាត្មិយេច កាយពេត្តេ ឲកំ បជេវំ ‘អយម្បិ ចិវុំកាយោ ហោតុ’តិ បរិច្ឆិត្តិត្វា រាជា កស្សចិ ជេតិ, វោបិ ចិវុំកាយវិយា ហោតិយេចា”តិ (យហាច។ អដ្ឋ។ ១៖លិ) អដ្ឋកថាចចតោ តំ បចិវត្តិយា កិក្ខុតិយា កាយត្តរាបត្តិ ហោតិ ឲច។ វេច តត្ថ ចិហារោ ចា ជេចក្យល់ ចា វកា ចា ពេហំ ចា គត្ថិ, ពេចលំ ចត្ថុយត្តកយេច ហោតិ, កាយោតិ ចិគយកម្ពុំ វត្ថុំ តត្ថ កប្បតិ។ “អយត្ថុស្សា កាយោ”តិ ហិ ចុត្តំ។ តញ្ហា ផាតំ ឰតរស្ស កាយស្ស បរិក្ខេបត្ថុត្តរេ ចា រូបចារត្ថុត្តរេ ចា ហោតិ, ចិកាលេ កាយប្បចេវតំ អាបុច្ឆិត្វាច កត្តព្ពំ។ គោ ចេ, អរញ្ញោ ចិយ យថារុចំ កត្តព្ពំ។ តត្ថ ចេ អារាយោ ចា តិត្ថិយវេយ្យាឌីសុ អញ្ញតរោចា ហោតិ, លទ្ធកប្បយេច។ កិក្ខុបស្សយោ ចេ ហោតិ, កាយំ បិណ្ឌាយ បចិវត្តិយា កិក្ខុតិយា កាយត្តរាបត្តិ បរិហរិតញ្ញា។ “អរញ្ញោ តាយ ផេបក្វា កាយញ្ហា កាយូបចារញ្ហា អចសេវំ អរញ្ញោ តាយា”តិ (បារា។ ៥៧) ឲត្ថ បរិក្ខេប វតិ យថាចុត្តបរិច្ឆេជំ កាយមេច ផេបក្វា អចសេវំ តស្ស រូបចារំ, តតោ បញ្ហា អរញ្ញោ តាយ, បរិក្ខេប អវតិ យថាចុត្តបរិច្ឆេជំ កាយូបចារមេច ផេបក្វា តតោ បទំ អចសេវំ អរញ្ញោ តាយាតិ អធិប្បាយោ។ ឲចំ វតិ “តិក្ខមិត្វា ពហិ ឰត្ថុលីលំ វត្ថាមេតំ អរញ្ញោ”ត្តិ (ចិក។ ៥១៥) ចុត្តលក្ខណោ អកាយកោ អរញ្ញោ កណយាឡហិយតាបត្តិ, តត្ថ អធិប្បាចាវវិភាយ ឋទណំ ចិកាលេ កាយប្បចេវតាបត្តិយា អគាបត្តីតិ ឲចយាជិចិគយចិជិ វមេតិ, អញ្ញថា គ វមេតិ។

“ផេបក្វា កាយូបចារំ អចសេវំ អរញ្ញោ តាយា”តិ (យហាច។ ១៖៖) ចុត្តេ កាយូបចារតោ បទោ អរញ្ញត្តិ វិញ្ញេ “ផេបក្វា កាយ”ត្តិ ចិវេវតព្វោ គ ជិស្សតិ, កាយស្ស បត អរញ្ញកាចប្បវង្កកយា ចុត្តត្តិ ចេ? គ, កាយូបចារស្ស អកាចប្បវង្កតោ។ វតិ ហិ កាយេ កាយូបចារោ ហោតិ, វោ ច តច យតោគ អរញ្ញក្ខុតោ។ ក្យុតោ ជាតិ កាយូបចារោ។ កាយូបចារោបិ ចេ អរញ្ញវង្គ្យកច្ឆតិ, បរោច កាយោតិ កត្វា គ យុត្តិ កាយស្ស អរញ្ញកាចប្បវង្កតោ ច។ តស្មា “កាយា ចា អរញ្ញោ ចា”តិ ឲត្ថ កាយូបចារោបិ “កាយោ” ត្វេច វង្កហិតោ។ តស្មា កាយស្ស អរញ្ញកាចប្បវង្កោ គ យុជ្ជតិ។ យជិ ឲចំ “ផេបក្វា កាយំ អចសេវំ អរញ្ញោ តាយា”តិ ឲត្តកំ ចត្តញ្ញាត្តិ ចេ? គ, អរញ្ញស្ស បរិច្ឆេជជាគគប្បវង្កតោ។ តថា ហិ ចុត្តោ “អរញ្ញបរិច្ឆេជោ គ បញ្ញាយតី”តិ គោ លទ្ធិ។ កាយូបចារបរិយត្តោ ហិ ឰឈ កាយោ តាយ។ យជិ ឲចំ “កាយស្ស ច អរញ្ញស្ស ច បរិច្ឆេជជស្សគត្ថំ ចុត្ត”ត្តិ អដ្ឋកថាយំ ចត្តព្ពំ, “អរញ្ញស្ស បរិច្ឆេជជស្សគត្ថំ ចុត្ត”ត្តិ កិមត្ថំ ចុត្តត្តិ ចេ? ចុច្ចតេ – អដ្ឋកថាចរិយេគ បផយកាយូបចារំយេច វត្ថាយ ចុត្តំ “អរញ្ញបរិច្ឆេជជស្សគត្ថ”ត្តិ វត្ថានិក្ខាបជេ ហិ ចាហិទ៍រត្ថុលីលតោ បដ្ឋាយ កាយូបចារំ អរញ្ញោ តាយ។ កាយបរិច្ឆេជចចតេគ បយោជតំ បគេត្ថ គត្ថិ បរិក្ខេបគេច បាកដក្ខុតត្តា។ ទុតិយកាយូបចារោច កាយស្ស បរិច្ឆេជជស្សគត្ថំ ចុត្តោ បរិក្ខេបភាចេគ អបាកដត្តា។ តត្ថ បផយកាយូបចារោ ចេ អរញ្ញបរិច្ឆេជជស្សគត្ថំ ចុត្តោ, តត្ថ គ ចត្តញ្ញោ។ “តិក្ខមិត្វា ឰត្ថុលីលំ វត្ថាមេតំ អរញ្ញោ”ត្តិ ចត្តព្ពំ។ ឲចំ វគេត្ត បុព្យុត្តតាំ អរញ្ញបរិច្ឆេជោ ជស្សិតោ ហោតិ, មិច្ឆាកាវោ ច គ ហោតិ។

“យជ្ឈិមស្ស បុរិវស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ ហិ ចុត្តេ អយំ កាយូបចារោច អរញ្ញោ កាយូបចារស្ស ចិកប្បត្តា។ យជិ អរញ្ញបរិច្ឆេជជស្សគត្ថំ ចុត្តំ, អចុត្តកយេច, អរញ្ញតោ បគត្តិ ច មិច្ឆាកាវោ ហោតីតិ ចេ, គត្ ចុត្តំ “បផយមេច ឰជំ បរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស រូបចារតិយយគត្ថំ ចុត្ត”ត្តិ? អរញ្ញបរិច្ឆេជជស្សគត្ថំ កិញ្ហាបិ “កាយូបចារោ”តិអាជិ អារទ្ធំ, ឰត្ថុលីលេ ចិតស្ស យជ្ឈិមស្ស បុរិវស្ស លេឌ្ឌុបាតោតិ បត ឲចំ ចចគប្បយោជតំ។ អបរិក្ខិត្តស្ស ច កាយស្ស ឃ្វាយំ លេឌ្ឌុបាតោ រូបចារោ”តិ យហាអដ្ឋកថាយំ ចុត្តោ, តស្ស តិយយគត្តិ ចុត្តំ ហោតិ។ កចំ បញ្ញាយតីតិ ចេ? “អរញ្ញោ

គាមា”តិ បទំ ឧទ្ធរិត្វា “គាមូបចារោ គាមា”តិ ឧទ្ធរណស្ស កតត្តា។ តត្ថ “គាមូបចារោ គាមា”តិ យាតិកាមំ អចិណ្ណយាតំ បទំ ឧទ្ធរន្តោ តយោ អត្ថេន ទស្សេតិ។ សេយ្យថិទំ – អរញ្ញបរិច្ឆេទទស្សនវសេន អត្ថោ, អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឧបចារេន សទ្ធឹ បរិច្ឆេទទស្សនវសេន, ន កេវលំ អបរិក្ខិត្តស្សេវ ឧបចារោ ចិតយាធិការេ សប្បយោជនោ ទស្សិតន្តោ, និប្បយោជនោបិ បរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ ញាបិតោ បរិយាយេន លព្ភតីតិ អនុបក្កប្បយោជនវសេន អត្ថោបិ វេទិតព្វោ។

“អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឃរូបចារេ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ ឥទំ កថា តយោ អត្ថេន បដិច្ច អកាសិ។ សេយ្យថិទំ – អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស បរិច្ឆេទទស្សនវសេន, អទិន្នាទានិយាធិការេ អយំ ច គាមូបចារោតិ ទស្សនវសេន, តត្ថ ឋិតស្ស ទុតិយោ លេឌ្ឌុបាតោ សព្វត្ថ គាមប្បវេសនិក្ខមនេសុ និក្ខមនេសុ បវិដ្ឋកោ ឧបចារោតិ ទស្សនវសេនាតិ ឯវំ កថា អត្ថោ ទេសនាវិធិវិសេសបយោជនំ ឧបកប្បនីយាទិវសេន តយោ អត្ថេន ទស្សេតីតិ វេទិតព្វំ។

តថា អទិន្នាទានិយាធិការេ “ទសបទ្ធា គាមោ គាមូបចារោ”តិ (បារា៑ ១៣៣) វុត្តាបិ បរិក្ខេបេ សតិ គាមំ ទសបទ្ធា, អសតិ គាមូបចារំ ទសបទ្ធាតិ អត្ថោ។ បរិក្ខិត្តស្ស, អបរិក្ខិត្តស្ស ច មជ្ឈេអារាមេ អទិន្នាទានិយាយមូលកការេ អយំ តយោ អតិចិយ សូចេតិ។ ឧបចារបរិច្ឆេទោ បុព្វេ ទុត្តវសេន ចា ឧបចារ ឧបយំ លព្ភតេ។ “អត្តនោ អារាមេ បន អាចិណ្ណកប្បា កិច្ច អទិន្នាទានីយំ សមុដ្ឋាតិ”តិ កាតព្វំ ទុត្តំ “អត្តនោ សេវិតព្វាគារេ អារាមេ អសមូហតោ អត្តនោ អារាមោ ន គាមសង្ខំ គច្ឆតិ, តស្មា តត្ថបិ អទិន្នាទានីយា វុទ្ធតេតា”តិ វុត្តំ។ តេ កិច្ច ទុតិយស្ស គាមូបចារស្ស គាមសង្ខាតកាទេតា តានំ ញាយាយ ទុតិយាយ អទិន្នាទានមូលកាលយ អកាចំ ទស្សេត្វា បដិក្ខិបិតព្វា។ អញ្ញារាមោ បន កាមោយាបិ សមានោ ពិត្តិយសេយ្យាទិ ថិយ កប្បិយភូមីតិ វេទិតព្វោ។

អាបត្តិយា បរិច្ឆេទំ, តថានាបត្តិយាបិ ច;

ទស្សេតុំ គាមសង្ខ-និក្ខេបទចិកាចនោ។

គាមគាមូបចារា ទ្វេ, ទស្សិតា ឃរូប តានិតា;

ឃរា ឃរូបចារា ច, អនេកត្តាតិ ភាសិតំ។

ឧបចារា ច ទ្វេ ហោន្តិ, វិហារគ្គហណត្ថកា;

បរិក្ខិត្តាបរិក្ខិត្ត-ភេទា ទេ ចតុរោ សិយុំ។

អយមេត្ថូបចារសង្ខេបោ វិនយបិដកេ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អភិលាវតោបិ អារាមេ អារាមូបចារេ ឋត្វា ធារេតុ”ន្តិ (មហាវ៑ ១៤០) វចនាទីសុ វិហារេ ឧបចារេ ទស្សិតំ។ វិហារោ ឧបចារោ តាវ បរិក្ខេបតោ, បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោ ចា វុត្តោ លេឌ្ឌុបាតោ។ “អញ្ញារាមោ តាវ បរិក្ខិត្តស្ស អារាមស្ស អន្តោអារាមោ, អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ។ អញ្ញាបវេសោ តាវ បរិក្ខិត្តស្ស អាបវេសស្ស អន្តោអាបវេសោ, អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារោ”តិអាទីសុ (បាចិ៑ ៥០៩) បន ឧបចារសង្ខេ អព្ភន្តរេ ឧបចារេ ទស្សិតំ។ អព្ភន្តរោ ឧបចារោ ច តាវ បរិក្ខេបោបិ, បរិក្ខេបារហដ្ឋានញ្ច ហោតិ។ ឥធ បន បរិក្ខេបោបិ “អញ្ញារាមោ, អញ្ញាបវេសោ”តិ ចា ន វុត្តំ, អន្តោ វុច អារាមោ, អាបវេសោតិ ចា។ តេសុ វិហារព្ភន្តរេកទេសេសុ ចីវរូបចារេសុ អទិន្នាទានិយាធិការេ “ទសបទ្ធា គាមោ គាមូបចារោ”តិ (បារា៑ ១៣៣) វុត្ត គាមូបចារោ តាវ អព្ភន្តរូបចារោ អធិប្បេតោ, ន វិហារោ។ កិច្ចតិយា អរញ្ញសញ្ញិតតាយ តស្ស វិហារស្ស, តស្សា គាមត្តាបត្តិយា ទានក្ខតត្តា ច អព្ភន្តរូបចារស្សាតិ ញាតយេត្ថ ការណច្ចំ វេទិតព្វំ។ តត្ថ ញាណ អធិគ្គាហកបារាជិកកិច្ចខេត្តេ បទេសា គាមូបចារោ ទស្សិតោ, សោ វិហារោ, ទុតិយោ អព្ភន្តរោតិ វេទិតព្វោ។ បទេសេ ច អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ទុតិយលេឌ្ឌុបាតសង្ខាតោ វិហារោ ឧបចារោ, ទុតិយេន ច បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស បរិក្ខេបតោ វិហារសង្ខាតោ អព្ភន្តរោ ឧបចារោ លេសេន ទស្សិតោតិ វេទិតព្វោ។ វុត្តំ ចត្តារោបិ ឧបចារា ញាណ កថេតា ទេសនាវិធិលិលសប្បទេត្តេន ទេសនាលីលាយ ទស្សិតា ហោន្តីតិ អយំ តយោ សុទ្ធ លក្ខណា អាចរិយេហិ សមុត្តមិត្វា យថាភូតំ តត្ថ យោជេតព្វោ។ វុត្តញ្ហ –

អសម្ពុទ្ធំ ពុទ្ធយហាភូកាចំ;

ទេមុស្ស គម្ភីរតយត្តតន្តំ;

យោ ចណ្ហយេ តំ ចិតយំ អចិន្ញ្យា;

សោ ទុក្ខសោ សាសតតាសទេហ្យ។

បាឡិត្ថំ តងត្ដូញា អសព្ពួឆញ្ញា

តាសេតិ យោ អដ្ឋកថាតយញ្ញា;

អតិត្ថយំ តិត្ថយតោ បទេហិ;

ការេយាតិ តេតេយច បុរក្ខតោ សោ។

អត្ថក្កុយេតេច យហាឌេតេត;

បុរក្ខតោ បណ្ឌិតយាតិ កិច្ចុ;

អបណ្ឌិតាតំ ចិយតិ អកត្វា;

អាចរិយលីលំ បុរតោ ករោតិ។

តត្ថ ហិ បាឡិត្ថយំ “កាយស្ស រូបធាតោ កាយូបធាតោ, កាយសប្ពាតោ រូបធាតោ កាយូបធាតោ តាយា”តិ រូប្ផទិត្វា កាយស្ស រូបធាតុំ ឌេស្សេត្តា “ព្ពុត្តុលីលេ ចិតស្ស យន្តិយស្ស បុរិសស្ស លេច្ឆុបិតោ”តិ (បារា ៥៦១) ចត្វា បុត កាយសប្ពាតំ រូបធាតុំ ឌេស្សេត្តា “ឈុទ្ទបធាតេ ចិតស្ស យន្តិយស្ស បុរិសស្ស លេច្ឆុបិតោ”តិ ទុត្តំ។ ព្ពុយយត្ថំ សត្ថាយ ចិកាលេ កាយប្បចេសតកាយត្តុទអអប្បធាសសម្ពុតិអាឌីសុ បរិក្ខេបិទហដ្ឋាតយេច កាយូបធាតត្តិ ទុត្តត្តិ លិលិតំ។

អត្ថតោតាឧកត្តិ ឧត្ថ សប្ពាសត្តិ សប្ពាតសេត្តត សយាតយតិ។ “អាឌិយេឃ្យា”តិ ព្ពុឌំ បញ្ចាចីសតិឃា អចហារាតំ សាឆារហាបឌំ។ ផាតាចាចតចសេត សេឡិលិឌីតិ សប្ពាយេត្វា ពេចត្តាឌិក្កហាចសេត ចាតិ អតេត្វា។ ផាតាចាចតេ ឃថា សាយិកស្ស ទុទតិក្ខេបិឌី អតោគលិតេកត្វាច អាបត្តិ, តថា ព្ពុហាបីតិ កតេហតព្ពា។

“អសុកំ តាយ កណ្ឌ អចហរិស្សាមី”តិ សតេព្ពាសំ ឧកាសឃត្វា “ឧតេកតាបី”តិ ទុត្តំ។ ឃឌិ អាហាត្តិ ព្ពុដ្ឋិតព្ពា, សំចិឆាចហាតោ តាយ ឧតេកា អចហាតោ បរិហាឃិតព្ពោ។

ឍុកាសបរិកប្បេ ផាតាចាចតាឃ កហិតយ្យិ ឍុកាសបរិកប្បិតត្តា ទក្ខតិ។ ឍុកាសាតិក្កយោច បយាហំ បុត្ត្តា អសុទ្ធចិត្តេត កហិតត្វា។ ព្ពុឆាតិ សុទ្ធចិត្តេត កហិតេបិ ហោតិ ឧចាតិ ចឌត្តិ, តំ ត សុត្តុទំ។ ឧត្ថ បត ចិតិត្ថយោ សយត្តបិសាឌិកំ ឍុលេកត្វា កតេហតព្ពោ។

រូប្ផាតោ តត្តីតិ ផាតាចាចតំ តត្តីតិ អតេត្វា។

រូប្ផតាយត្ត អចហាតោ សកលស្ស បយោកស្ស តិដ្ឋាបិតត្តា, ត អត្ថសាឆកចសេត។ រូប្ផាតេយេច ទក្ខតីតិ ឧត្ថ ឧច-សតេត្តត បាតេត ត ទក្ខតីតិ អតេត្វា សិតេត្តបិ អត្ថសាឆកចសេត អត្ថំ ឌេស្សេតុំ “តំ រូប្ផទិត្វា”តិអាឌិ ទុត្តំ។

“បចត្យាទាឌបឌេសទាឌាឌយោ ពហុ, តេតសំ សព្ពុហុតត្ថំ ‘ទាឌាតោ’តិ ពហុចចតំ ទុត្តត្តិ លិលិតំ។ កិញ្ចាបិ ពហុចចតំ កតំ, ព្ពុឌំ បត ឧកំ ពិម្ពិសារយេចាតិ ឌដ្ឋព្ពំ។ ទាឌាតោតិ កិញ្ចិ អតិទ្ធិសិត្វា សាឆារហាចសេត កិញ្ចាបិ ទុត្តំ, ព្ពុឌំ បត ពិម្ពិសារយេចាតិ។

ບຸທ຺ຖາປະໂຍໂຄຕິ ເອຕ຺ຖ ກະຍະກາເລ ຍກຸເນາຊຕາຂິກເຣເຟ ອະປິຣິຕ຺ຖິຍເຕເຕ຺ຖ ຣຸກ຺ກເງ, ລຕາເຣ຺ຊຕາຂີນຸ ປິຣິຕ຺ຖິຍເຍຍ຺ ກ຺ຕ຺ວາ ປະ ກຸຍ຺ຍິຍຕ຺ເວເຄ ຂາຕລຕາຂິເຣ຺ຊເຕ ນທປະໂຍາຄຕ຺ວາ ຣຸກ຺ກເງ຺

"ເອກເຄຕ຺ຕຸ ເອຕ຺ ຄາຣິຍຍິຣ, 'ຕ຺ວຍິ ເອກປສ຺ສ຺ ກໂຟ຺ຍອຫຍິ ເອກປສ຺ສ຺ ກໂຟ຺ຍີ'ຕິ ນ຺ຣິເຣຫິຕ຺ວາ ງ຺ຄເຍນ຺ ປະໂຍາເຄະ ຜາຕາຈາເຈເຕ ກເຕ ກາຍຈາຈາຣິເຕ຺ຖຫິ ນຍ຺ຸຖາຕິ຺ ອະຍ຺ຍຖາ ນາທຕ຺ຕິກ຺ ຈາ ອາໂຟຕ຺ຕິກສ຺ສ ອງ຺ຄ ຕ ເທາຕິ , ອາໂຟຕ຺ຕິກ຺ ຈາ ນາທຕ຺ຕິກສ຺ສາຕິ ຣຸຕ຺ຕລກ຺ຂເໂຟຕ ຣິຣຸຍ຺ຍຸຕີ"ຕິ ຣິຕຍາກ຺ຕິປເຣ ລິລິຕ຺ ປິ-ນເຣ຺ກາ ປເຕຕ຺ຖ ຕເຕ຺ຖຈ ລິລິເຕາ຺

ກາຍຈາຈານຍ຺ຸຖາຕ໌, ຍສ຺ສາ ອາປຕ຺ຕິຍາ ນິຍາ;

ຕ(ຕ ຈາຈງ຺ຄ ຣິຕ຺ຖຈ, ກຍຸ໌ ຕສ຺ສາ ຣິຂີຍຕິ຺

ກິຣິຍາກິຣິຍາຂິກ຺ ຍເຕ຺ຕຸ, ຍຍິ ກຍຸຕ຺ຖຍ຺ ກເຈ;

ຕ ຍຸຕ຺ຖ ຕ຺ ຣິຣຸຕ຺ຖາ, ກຍຸເຍກ຺ຈ ຍຸຍ຺ຍຕີຕິ຺ (ຈຂິຣ຺ ຂີ຺ ປິຣາຂິກ ໑໑໑ ປກິຟ຺ຟກກຈາຈຟ຺ຟກາ);

ຣຸຕິຍປິຣາຂິກຈຟ຺ຟກາ ຕິຍ຺ຖິຕາ຺

໑຺ ຕຕິຍປິຣາຂິກຈຟ຺ຟກາ

ຍຖາ ຍາຕປຣິຍ຺ຍາ ຊຍຸາຕ໌ ນກາຈຂາຕຕເຍຈ "ຍ຺ຄຣ໌ ຣຸປ຺, ອຍ຺ ເຈຊກາ"ຕິ, ຕີຣຟປຣິຍ຺ຍາ ປຕ ຊຍຸນກາເຈຕ ນຖ຺ຖິ ອຕິຣ຺ຸຖາຂິເຈເນຕ ປຈຕ຺ຖຍາຕ໌ "ຣຸປ຺ ອຕິຣ຺ຸຖຕິ ຈາ"ຕິອາຂີ, ເອຈຍິຊ ນຖ຺ຖິ ເຈເຕຕ຺ວາ ເອກເຕ຺ຖກາປິ ປິໂຟຕິປິຕາກາຈາ "ຂີຣິຕາ ເຈາເຣາເປຍ຺ຍາ"ຕິ ຣຸຕ຺ຖ຺ "ຍຕຸສ຺ສຣິກຸຫ"ຕ຺ຖິ ຣຸຕ຺ຖຕ຺ຖາ ກຄຸເນຍ຺ຍກາຕ໌ ຈເນເຕ ນຍ຺ຍຸນຸທຸຍອຕ຺ຖກາເຈເຕາ ປຍ຺ຖາຍ ຊເນສ຺ສຕ຺ "ກລລເຕາ ປຍ຺ຖາຍາ"ຕິ ອາຫ຺ ເອຕ຺ຖ ຂີຣິຕາ ເຈາເຣາເປເຕ຺ຖາ ປຊຸປຸຕ຺ຖເຕາ ຣິໂຍາເຂຕິ຺ ຕຕ຺ຖ ຕຟປຊຸປຸຕ຺ຖ ຕ ນກ຺ກາ ເຈາເຣາເປຕ຺, ນຕ຺ຖຕິປຊຸປຸຕ຺ຖ ຈາ ອຖ຺ຖາປຊຸປຸຕ຺ຖ ຈາ ນກ຺ກາ຺ ກຣ໌? ຕຍິຕິຍ຺ຍຸປກ຺ກເຍ ກເຕ ລຊຸປກ຺ກຍ໌ ຂີຣິຕຊນກ຺ ຕິຣຸຍ຺ຍຸຍາຕ໌ ຣຸຍ຺ຖລສ຺ສ ປຣິຫິຕເຈກສ຺ສ ປຊຸໂຍາ ເທາຕິ຺ ນຕ຺ຖຕິປຊຸປຸຕ຺ຖ ຍຖາ ເຊ຺ ຕໂຍາ ຂຈຕຈາເຣ ຂຣິຕ຺ວາ ຕິຣຸຍ຺ຍຸຕິ, ອຖ຺ຖາປຊຸປຸຕ຺ຖຍາ ຕຊຕຸຣຸປ຺ ກຕ຺ວາ ຕິຣຸຍ຺ຍຸຕິ, ຕຖາ ປຊຸໂຍາ ເທາຕິ຺ ຕເຕາ ນຕ຺ຖຕິປຊຸປຸຕ຺ຖ ຈາ ອຖ຺ຖາປຊຸປຸຕ຺ຖ ຈາ ຍຖາປຣິຍ຺ຖຕ຺ຖກາລ໌ ອປຕ຺ວາ ອຕ຺ຖຣາຈ ຕິຣຸຍ຺ຍຸຕິ຺ ເອຕ຺ ຕຣຸກຍຍິ ເຈາເຣາເປຕ຺ ນກ຺ກາ຺ ຕນ຺ມາ ປຊຸປຸຕ຺ຖ ຣິໂຍາເຂຕິ຺

"ຍ຺ຄຍສ຺ສ ປຕຕ຺ວສ຺ສາ"ຕິ ເຈາທາເຣຈເນຕ ຣຸຕ຺ຖຍຕ຺ ປເຣຍຕ຺ວຈເນຕ ອາຣິກາຈຕ຺ "ປິເຣຟາ ເຈຂີຕເຍ຺ຖາ"ຕິອາຂີ ຣຸຕ຺ຖ຺ ກາຍຣິຍ຺ຖາຕ຺ຖິນຫິຕາຍ ເຈຕກາຍ ປຍຸຍ຺ຍຕີຕິ ປະໂຍາເຄາ, ເກາ ເນາ? ນຣີເຣ ນຕ຺ວາຂີຕ໌ ກຍຕ໌ ປທເຣຟຕ຺ຖິ ກາຍຈຣີຣິຍ຺ຖາຕ຺ຖິນຫິຕາຍ ເຈຕກາຍ ປເຣນຣີເຣ ນຕ຺ວປິຕຕ໌຺ ຣຸເຣ ຣິຕຕ຺ຖິ ຣຸເຣ ຈາ ຕິຍ຺ຖຕຸ, ນຍີເປ ຈາ຺ ທຕ຺ວເຕາ ຍຸເຕ຺ຖຕ ປທາເຣາ ຕິສ຺ສຄ຺ຄິໂຍາ຺ ຕຕ຺ວາຕິ ຕິສ຺ສຄ຺ຄິຍປຍະໂຍາເຄາ຺ ໂຍາ ເກາຂີ ຍເຣຕຸຕິ ເອຕ຺ຖ ຍທາຂຕນຍຸເຫ ຕ ນກ຺ກາ຺ ຍສ຺ສຸປຣິ ນເຣາ ປຕຕິ, ຕເນສ຺ສຈ ຂີຣິຕຍເຣຟ຺ ກາຕ຺, ຕ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຣິ ຂີຣິຕຍເຣຟ຺ ອາໂຟາປຕຕ຺ຖິ ຈຂີຣິຍ຺ຖາຕ຺ຖິນຫິຕາຍ ເຈຕກາຍ ອຊິເປຍຕຕ຺ວນາຊຕ໌຺ ເຕເຕຈ "ນາເຈຕຸກາເຍາ ຕ ນາເຈຕີ"ຕິ (ປິຣາ຺ ໓໓) ຣຸຕ຺ຖ຺ ອາໂຟຕ຺ຕິຕິຍາຍກາຕິ ອາໂຟຕ຺ຕິກປຍະໂຍາຄນາຊິກາ຺ ເອເຕນຸ ຫິ ອຣິຣຸຍ຺ຍຸຕນຸ ເອຈ ອາໂຟຕ຺ຕິປະໂຍາເຄາ ເທາຕິ, ຕ ອຍ຺ຍຖາ຺

ຣຸປຸປທາເຣາຕິ ເອຕ຺ຖ –

"ຍຍາລິເກຕ ເອນິຕ຺ຖິ, ຍເຣຕຸ"ຕິ ນຍີປເກາ;

ຣຸຍ຺ຖຣິເຕ຺ຖາ ນເຣ ຍາຕິ, ເທາຕິ ເນາ ຍ຺ຄຕ຺ຕິຍາເຣເກາ຺

ກິຍ຺ຍຕ຺ວາຍ ນເຣ ຍາຕິ, ຂາຕເຕ຺ຖາປິ ຕ ຍາເຣເກາ;

ອຕຕ຺ຖິເກາ ຫິ ເນາ ຕສ຺ສາ, ຍເຣເໂຟຕ ງເຣປກ຺ຂເກາ຺

ຣິໂຍາເຄຕ ຈ ເຍ ຂາຍາ, ຂຕຕີ ຈ ຕ ຂີຈຕິ;

ញ្លតិ ឌាត់ ចិយ្យញ្ញានត្តា, តងត្តិកោ ហោតិ យាទកោ។

បញ្ញាឌ្ឋានិតិយិត្តុនេញ្ញោ, ឃាតិ ឌាត់ ត យាទកោ;

អតត្តិកោ ហិ សោ តស្សា, យទលោត ក្ខេបក្លកោ។

ហាទកសង្គស្ស គេងតោ អត្ថំ ចិត្តាទេត្វា ក្ខេកឃយ្យិ ឲកយេចាតិ ងស្សាត្វំ "សត្វញ្ញោ តំ ហាទកញ្ញោ"តិអាឌិ ចុត្តំ។ ឲតាត ឆាចទប្បយោកំ ងស្សាតិ សាហត្ថិកាឌិសុ បយោគេសុ។ "ញ្លតិ ចិត្តុយតោ"តិ ក្ខេត្តិត្វាបិ ញ្លតិសង្គស្ស អទេត្វា ត តាច ចុទេត្វា។ កិញ្ញាបិ ត ចុទេត្វា, អធិការចនេសត បត អាពតំ ញ្លតិសង្គំ យោរេឌត្វា ញ្លតិ ចិត្តុសង្កប្បាតិ ឲត្ថ "យទលាសញ្ញ៉ា យទលាចេតោតា យទលាធិប្បាយោ"តិ ចុត្តត្តា យទលាំយេច ចក្លតីតិ ចេទិតព្វោ។ ចុត្តគយេតាតិ ឈប្បយោគចនេត។ សាហត្ថិកតិស្សក្កិយប្បយោគេសុ សត្តិដ្ឋាបកចេតតាយ សត្តយាយ សហ ក្ខេប្បត្តកាយចិញ្ញាត្តិយា សាហត្ថិកតា ចេទិតព្វា។ អាណត្តិកេ បត សត្តហិបិ ចេតតាហិ សហ ចនីចិញ្ញាត្តិសម្ពុចតោ សត្ត សត្ត សង្គា ឲកតោ ហុត្វា ឲកេកក្លទកាច់ កត្តា យត្តកេហិ អក្លទេហិ អត្តតោ អធិប្បាយំ ចិញ្ញាបេត្តិ, តងចសាតក្លទសម្ពុដ្ឋាបិកាយ សត្តយចេតតាយ សហឌាតចនីចិញ្ញាត្តិយា អាណត្តិកតា ចេទិតព្វា។

តតិយបិទាឌិកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

៤។ ចតុត្ថបិទាឌិកចណ្ណតា

ញ្លឆេច សង្កហត្តិ "ញ្លតិ ឌាតាមិ, ញ្លតិ បស្សាមី"តិ បទេ កធត្តិ ចេ, "ញ្លតិ ឌាតាមី"តិអាឌិយាហ ៉ កេចលំ "បិបិច្ឆតាឃា"តិ (កង្ខា៉ អដ្ឋ៉ ចតុត្ថបិទាឌិកចណ្ណតា) ចចតេតា យគ្គត្វា យោម្ពហត្វា សម្ពុនាចទត្តស្ស អតាបត្តីតិ ឌីបិតំ។ "អតីតកាលេ សោតាបត្តោមី"តិ ចគេត្តា បទិឃាយេត ចងតិ, "យោ តេ ចិហាទេ ចសតិ, សោ កិក្ខុ អទហា"តិអាឌីសុ (បទិ៉ ១៩៥) ចិយ សិក្លាបទេបិ "ញ្លតិ ឌាតាមី"តិ (បិទា៉ ១៨៥, ១៨៦) បច្ចុប្បត្តយេច ចុត្តំ។

ចតុត្ថបិទាឌិកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

យាត្យឈាតកបិត្យឈាតកអទហត្តឈាតកា តតិយបិទាឌិកំ អាបត្តា, កិក្ខុតិទ្ធសកោ, លម្ពិអាងយោ ច ចត្តាទោ បឋយបិទាឌិកំ អាបត្តា ឲចាតិ កត្វា ក្យតោ ចត្យឹសតីតិ ចេ? ត, អធិប្បាយាឌាតតតោ។ យាត្យឈាតកាងយោ ហិ ចត្តាទោ ញ្លឆាតុបសម្បត្តា ឲច អធិប្បេតា, លម្ពិអាងយោ ចត្តាទោ កិញ្ញាបិ បឋយបិទាឌិកេត សង្កហិតា, យស្មា បត ឲកេត បទិឃាយេត យេច្ចុតឆម្ពំ បដិសេចិតោ ហោត្តិ, តស្មា ចិសុំ ចុត្តា៉ ត លកតិ កិក្ខុហិតិ ឲត្ថ "ក្ខេបិសចាឌិកេត់ សំចាស"ត្តិ ឲត្តកំ ចុត្តំ។ ចិតយដ្ឋកចាយំ "ក្ខេបិសចប្បចាទលាបិតិយោក្លឌ្ឍេសសឈ្លកម្ពប្បកេង"ត្តិ ចុត្តំ។ បិញ្ញពយំ "សំចាសោ តាយ ឲកកម្ពំ ឲក្យឌ្ឍេសោ សមសិក្លតា"តិ (បិទា៉ ៥៥, ៨១, ១៦១, ១៨២) ចុត្តំ។ តិចិធេតាបិ សង្ឈកម្ពំ កាតុំ ត ចដ្ដតីតិ បដិក្ខិត្តំ។ "ត, កិក្លចេ, កហេដ្ឋេត តិសិត្តបទិសាយ បិតិយោក្លំ ឋ្ឋិសិតព្វោ"ត្តិអាឌិ (យហាច៉ ១៥៤) បិតិយោក្លប្បចាទលាសុ ឲច អាពតំ, អទេញ្ញាសុ ច ឲចទ្ទុបេសុ ធាតេតសុ សេសំ កម្ពំ កាតុំ តត្ថិ បដិក្ខេបំ៉ អាចទិយាបិ "សេសំ កម្ពំ កាតុំ ចដ្ដតិ, តត្ថិ អាបត្តី"តិ ចគត្តិ។ "អត្តិយចត្វ អញ្ញាបត្តិ អម្ពុលកេត បិទាឌិកេត ចោទេគត្តស្ស សង្ឈាឌិសេសោ, សង្ឈាឌិសេសេត ចោទេគត្តស្ស បាចិត្តិយត្តិ កិក្ខុតោ ចិយ ចុត្តំ, ត អតុបសម្បត្តស្ស ចិយ ចុក្កដំ៉ តស្មា តេត សហសេយ្យា, តស្ស បដិក្កហលញ្ញា កិក្ខុស្ស ចដ្ដតីតិ អាចទិយា ចគត្តី"តិ លិចិតំ។ "យថា បុទេ តថា បច្ឆាតិ 'ឲកកម្ពំ ឲក្យឌ្ឍេសោ សមសិក្លតា'តិ ឲចំ ចុត្តសំចាសស្ស អកន្តាតាយត្តំ សត្ថាយ ចុត្ត"ត្តិ ចគត្តិ, ចីមំសិតព្វំ។

ញ្លធាតិ ចត្យត្ថម្បិ សាធាទលំ បកិណ្ណកំ – យេច្ចុតឆម្ពំ បដិសេចគេត្តា អត្ថិ កោចិ បិទាឌិកោ ហោតិ អសំចាសោ, អត្ថិ កោចិ ត បិទាឌិកោ ហោតិ អសំចាសោ, អត្ថិ កោចិ ត បិទាឌិកោ សំចាសោ ចុក្កដចត្ថុម្ពិ ចា ចុល្លច្ចយចត្ថុម្ពិ ចា បដិសេចគេត្តា, អត្ថិ កោចិ ត បិទាឌិកោ បក្លបណ្ឌកោ អបណ្ឌកបក្ខេ ក្ខេបសម្បត្តោ បណ្ឌកបក្ខេ យេច្ចុតឆម្ពំ បដិសេចគេត្តា៉ សោ អាបត្តិំ តាបឌ្ជតីតិ ត បិទាឌិកោ តាយ៉ ត ហិ អកិក្លុស្ស អាបត្តិ តាយ អត្ថិ៉ សោ អតាបត្តិកត្វា អបណ្ឌកបក្ខេ អាកតោ កិំ អសំចាសោ ហោតិ, ត ហោតីតិ? ហោតិ៉ "អកទេត្វា តេត សទីទេត្តគតា"តិ (យហាច៉ ១១៥) ហិ ចុត្តំ។ "យោ បត កិក្ខុ កិក្ខុត់ សិក្លាសាឌីចសយាបតេ្តា...បេ... អសំចាសោ"តិ (បិទា៉ ៤៤) ចុត្តត្តា យោ កិក្ខុកាចេត យេច្ចុត់ ឆម្ពំ បដិសេចតិ, សោ ឲច អកទេត្វា៉ តាយំ អបិទាឌិកត្តាតិ ចេ? ត, "ព្យញ្ជតេ កិក្ខុតា បដិពលេត សង្ឈោ ចាទេបតព្វោ"តិ (យហាច៉ ១១៩) ចុត្តដ្ឋាតេ យថា អកិក្ខុតា កម្ពចាចាយ សាចិតាយបិ កម្ពំ ទុហតិ កម្ពចិបត្តិយា អសម្ពុចតោ, ឲចំសម្បទមិធំ ងដ្ឋត្វំ៉ តត្រាយំ ចិសេសោ – ក្ខេបសម្បត្តុបុត្តោ ឲចំ ចេ កម្ពចាចំ សាទេចតិ, សង្ឈោ ច តម្ពិ ក្ខេបសម្បត្តសញ្ញិ ឲច ចេ, កម្ពំ ទុហតិ, តាញ្ញាចាតិ តេតា លក្ខីតិ អាចទិយា។

កហេដ្ឋា ចា តិត្ថិយោ ចា បណ្ឌកោ ចា កម្ពចាចំ សាទេចតិ, សង្ឈេត កម្ពចាចា ត ចុត្តា ហោតិ៉ "សង្ឈោ ក្ខេបសម្បាទេយ្យ សង្ឈោ ក្ខេបសម្បាទេតិ, ក្ខេបសម្បត្តោ សង្ឈេតា"តិ (យហាច៉ ១១៦) ហិ

វចនតោ សង្ឃេន កម្មវាចាយ វត្តព្ពតាយ សង្ឃបរិយាបន្នេន, សង្ឃបរិយាបន្នសញ្ញិតេន វា ឯកេន វុត្តាយ សង្ឃេន វុត្តា ហោតីតិ វេទិតព្ពា, ន គហដ្ឋតិត្ថិយបណ្ឌកាទីសុ អញ្ញតរេន។ អយមេវ សព្ពកម្មេសុ យុត្តិ ទដ្ឋព្ពា។

តថា អត្ថិ មេថុនំ សយំ បដិសេវេត្វា កោចិ នាសេតព្ពោ, “យោ ភិក្ខុនិទូសកោ, អយំ នាសេតព្ពោ”តិ (មហាវ. ១១៤-១១៥ អត្ថតោ សមានំ) វុត្តត្តា តេន ឯវ សោ អនុបសម្បន្នោវ សហសេយ្យាបត្តិំ វា អញ្ញំ វា តាទិសំ ជនេតិ, តស្ស ឱមសនេ ច ទុក្កដំ ហោតិ។ អភិក្ខុនិយា មេថុនំ សយំ បដិសេវេត្វា ន នាសេតព្ពោ, “អន្តិមវត្ថុំ អជ្ឈាបន្នោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ”តិ បាឡិយា អភាវតោ, តេនេវ សោ ឧបសម្បន្នសង្ខំ គច្ឆតិ, សហសេយ្យាបត្តិអាទិំ ន ជនេតិ, កេវលំ អសំវាសោតិ កត្វា គណបូរកោ ន ហោតិ។ ឯកកម្មឯកុទ្ទេសោ ហិ សំវាសោតិ វុត្តោ, សមសិក្ខតាបិ សំវាសោតិ កត្វា សោ តេន សទ្ធិំ នត្ថីតិ។ បទសោធម្មាបត្តិំ បន ជនេតីតិ ការណច្ឆាយា ទិស្សតីតិ។ យថា ភិក្ខុនិយា សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឯកកម្មាទិកោ សំវាសស្ស អភាវា ភិក្ខុនី អសំវាសា ភិក្ខុស្ស, តថា ភិក្ខុ ច ភិក្ខុនិយា, សហសេយ្យាបត្តិំ បន ន ជនេតិ។ តថា អន្តិមវត្ថុំ អជ្ឈាបន្នោបិ ឯកច្ចោ “យោ នាសេតព្ពោតិ វុត្តោ”តិ ឋបិតា និទស្សនេន សការណច្ឆាយា អជ្ឈុបក្ខិតា ហោតីតិ ន គហណំ គច្ឆតិ។ អបិច “ឧភោ នាសេតព្ពា, ទូសកោ នាសេតព្ពោ”តិ (បារា. ៩៩) វចនតោ, “មេត្តិយំ ភិក្ខុនិំ នាសេថា”តិ (បារា. ៣៨៤) វចនតោ ច យោ សង្ឃមជ្ឈំបវិសិត្វា អនុវិជ្ជកេន អនុវិជ្ជិយមានោ បរាជិតោ, សោបិ អនុបសម្បន្នោវ, ន ឱមសវាទបាចិត្តិយំ ជនេតីតិ វេទិតព្ពោ។

អបិចេត្ថ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកចតុក្កំ វេទិតព្ពំ។ អត្ថិ ហិ បុគ្គលោ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ន សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ, អត្ថិ បុគ្គលោ ន សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ, អត្ថិ បុគ្គលោ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ចេវ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ ច, អត្ថិ បុគ្គលោ នេវ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ន សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ។ តត្ថ តតិយោ ភិក្ខុនី សិក្ខាបច្ចក្ខាតកា វេទិតព្ពា។ សា ហិ យាវ ន លិង្គំ បរិច្ចជតិ, កាសាវេសុ សឧស្សាហាវ សមានា សាមញ្ញា ចវិតុកាមា សិក្ខំ បច្ចក្ខាតាបិ ភិក្ខុនី ឯវ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នា។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា “នត្ថិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយា សិក្ខាបច្ចក្ខាន”ន្តិ។ កទា បន សា អភិក្ខុនី ហោតីតិ? យទា សា វិព្ភន្តាតិ សង្ខំ គច្ឆតិ។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា “យទេវ សា វិព្ភន្តា, តទេវ សា អភិក្ខុនី”តិ (ចូឡវ. ៤៣៤)។ កិត្តាវតា បន សា វិព្ភន្តា ហោតីតិ? សាមញ្ញា ចវិតុកាមា កាសាវេសុ អនាលយា កាសាវំ វា អបនេតិ, នគ្គា វា គច្ឆតិ, តិណបណ្ណាទិនា វា បដិច្ឆាទេត្វា គច្ឆតិ, កាសាវំយេវ វា គិហិនិវាសនាការេន និវាសេតិ, ឱទាតំ វា វត្ថំ និវាសេតិ, លិង្គេន វា សទ្ធិំ តិត្ថិយេសុ បវិសិត្វា កេសលុញ្ចនាទិវតំ សមាទិយតិ, តិត្ថិយលិង្គំ វា សមាទិយតិ, តទា វិព្ភន្តា នាម ហោតិ។ តត្ថ យា សលិង្គេ ឋិតាវ តិត្ថិយវតំ សមាទិយតិ, សា តិត្ថិយបក្កន្តកភិក្ខុនី នាម បច្ឆា បព្ពជ្ជម្បិ ន លភតិ។ សេសា បព្ពជ្ជមេវ លភតិ, ន ឧបសម្បទំ។ បាឡិយំ កិញ្ចាបិ “យា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី សកាសាវា តិត្ថិយាយតនំ សង្កន្តា, សា អាគតា ន ឧបសម្បាទេតព្ពា”តិ (ចូឡវ. ៤៣៤) វចនតោ យា បឋមំ វិព្ភមិត្វា បច្ឆា តិត្ថិយាយតនំ សង្កន្តា, សា អាគតា ឧបសម្បាទេតព្ពាតិ អត្ថោ វិយ ទិស្សតិ។ សង្គីតិអាចរិយេហិ បន “ចតុវីសតិ បារាជិកានី”តិ (បារា. អដ្ឋ. ១.២៣៣) វុត្តត្តា ន បុន សា ឧបសម្បាទេតព្ពា។ តស្មា ឯវ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ នានុញ្ញាតំ ភគវតា។ អន្តិមវត្ថុំ អជ្ឈាបន្នា បន ភិក្ខុនី ឯវ។ បព្ពាជិតាបិ ភិក្ខុនី ឯវ។ ឥមំ នយំ ចតូសុបិ យោជេត្វា យថារហំ គហេតព្ពំ។

បារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

Saṅghādisesakaṇḍaṃ

1. Sukkavissaṭṭhisikkhāpadavaṇṇanā

Aññatra supinantāti sāyaṃ dubbalavatthukattā cetanāya paṭisandhiṃ ākaḍḍhituṃ asamatthā, supine upaṭṭhitaṃ nimittamiva dubbalaṃ. Pavatte pana aññehi kusalākusalehi upatthambhitā vipākaṃ deti. Kiñcāpi vipākaṃ deti, atha kho avisaye uppannattā abbohārikāva supinantacetanāti likhitaṃ. Yaṃ pana "supine upaṭṭhitaṃ nimittamiva dubbala"nti vuttaṃ, taṃ anekantaṃ, na ca ārammaṇadubbalatāya cittappavatti dubbalā atītānāgatārammaṇāya, paññattārammaṇāya ca adubbalattā. Tasmā dubbalavatthukattāti dubbalahetukattāti [illegible] (vaji. ṭī. pārājika [illegible]) ācariyā. Avatthukatāya dubbalabhāvo yuttoti ce? Na, avatthukāya bhāvanāmayāya [illegible]

[illegible]

[illegible]

"Sañcetanikā sukkavisaṭṭhi aññatra supinantā saṅghādiseso"ti [illegible] (pārā. [illegible]) [illegible] "Sañcetanikā sukkavisaṭṭhi aññatra supinantā saṅghādiseso"ti [illegible]

និមិត្តត្ថេ ភុម្មវចនាការតោ ហេត្វត្ថនិយមោ ន កតោ ហោតិ។ តស្មិំ អកតេ សញ្ចេតនិកា សុក្កវិសដ្ឋិ អញ្ញត្រ សុបិនន្តា សង្ឃាទិសេសោតិ, ឧបក្កមេ អសតិ អនាបត្តីតិ អយមត្ថោ ទីបិតោ ហោតីតិ វេទិតព្វំ។

ឥមស្មិំ សិក្ខាបទេ ទ្វេ អាបត្តិសហស្សានិ ហោន្តិ។ កថំ? អត្តនោ ហត្ថាទិភេទេ អជ្ឈត្តរូបេ រាគុប្បត្តិភេទេន អង្គានេវ កាមូនិយមេត្ត អារោគ្យត្ថាយ តីសុ ឋានេសុ ឯកា អាបត្តិ, អជ្ឈត្តរូបេ ឯវ រាគុប្បត្តិភេទេ បីឡកាទីនំ ឋានានំ វសេន នវាតិ ទស។ ឯវំ “សុខត្ថាយ”តិអាទីនំ នវន្នំ វសេន នវុតិ រាគុប្បត្តិភេទេ អជ្ឈត្តរូបវសេន សតំ។ ឯវំ វេមេវំ វត្ថុប្បស្សាវរោចនាទិតាធាតុលិង្គបាលកវដ្ដុបត្តិភេទេសុ ន សតំ សតំ កត្វា សត្ត បញ្ចសតំ។ យថា អជ្ឈត្តរូបេ បញ្ចសតំ, ឯវំ ពហិទ្ធារូបេ ច អជ្ឈត្តពហិទ្ធារូបេ ច អាកាសេ ច កដិំ កម្បេន្តោតិ ទ្វេ សហស្សានិ អាបត្តិយោ ហោន្តីតិ។

សុក្កវិសដ្ឋិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១. កាយសំសគ្គសិក្ខាបទវណ្ណនា

“ឱតិណ្ណោ”តិ ឥមិនាស្ស សេវនាធិប្បាយតា ទស្សិតា។ តេនេវ “កាយសំសគ្គរាគសមង្គិស្សេតំ អធិវចន”ន្តិ វុត្តំ។ “វិបរិណតេន...បេ... សទ្ធិ”ន្តិ ឥមិនាស្ស វាយាមោ ទស្សិតោ។ “សទ្ធិ”ន្តិ ហិ បទំ សំយោគំ ទីបេតិ, សោ ច សំយោគោ សមាគមោ។ កេន វិបរិណតេន? វិបរិណតេន ចិត្តេន, ន បត្តបដិគ្គហណាធិប្បាយាទិនាតិ អធិប្បាយោ។ “កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យា”តិ ឥមិនាស្ស វាយមតោ ផស្សបដិវិជាននតា ទស្សិតា ហោតិ។ វាយមិត្វា ផស្សំ បដិវិជាននោ្ត ហិ សមាបជ្ជតិ នាម។ ឯវមស្ស តិវង្គសម្បត្តិ ទស្សិតា ហោតិ។ អថ វា ឱតិណ្ណោ វិបរិណតេន ចិត្តេន យក្ខាទិនា សត្តោ វិយ។ ឧបយោគត្ថេ វា ឯតំ ករណវចនំ, ឱតិណ្ណោ វិបរិណតំ ចិត្តំ កុបិតំ វិយ សត្តោ។ អថ វា “រាគតោ ឧត្តិណ្ណោ នវិស្សាមី”តិ កិញ្ចាបិ ឧបរតោបិ សោ បន កិញ្ចិ ឥតោ ឧត្តិណ្ណាធិប្បាយតោ វិបរិណតេន ចិត្តេន ហេតុភូតេន តេនេវ រាគេន ឱតិណ្ណោ។ មាតុគាមេន អត្តនោ សមីបំ វា អាគតេន, អត្តនា ឧបគតេន វា។ ឯតេន មាតុគាមស្ស សារត្តតា វា ហោតុ, វិរត្តតា វា, សា ឥធ អប្បមាណំ។

ហត្ថគ្គាហំ វាតិ ឯត្ថ ហត្ថោ សង្ខេបាបិ ឧបាទិន្នកោ កាយោ សង្គហិតោ, ន និទ្ទនត្ថានោ តប្បដិពទ្ធោ វត្ថាលង្ការាទិ។ វេណិគ្គហណេន អនុបាទិន្នកោ អនិទ្ទនត្ថានោ កេសលោមនខក្កទន្តគ្គាទិកោ កម្មបច្ចយឧតុសមុដ្ឋានោ គហិតោតិ វេទិតព្វំ។ តេនេវាហ “អន្តមសោ លោមេន លោមំ ផុសន្តស្សាបី”តិ។ តេន អញ្ញតរស្ស វា...បេ... បរាមសន្តិ ឯវំ អនុបាទិន្នកានម្បិ សេសលោមាទីនំ អង្គភាវោ វេទិតព្វោ។ ឯវំ សន្តេ “ផស្សំ បដិជានន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោ”តិ វុត្តា វិរុជ្ឈតីតិ ចេ? ន, តទត្ថជាននតោ។ ផុដ្ឋភាវំ បដិវិជានន្តោបិ ផស្សំ បដិជានាតិ នាម, ន កាយវិញ្ញាណុប្បត្តិយា ឯវ។ អនេកន្តិកោ ហេត្ថ កាយវិញ្ញាណំ។ តស្មា ឯវ ឥធ ផស្សប្បដិវិជាននំ អង្គន្តេវ ន វុត្តំ។ តស្មិំ តប្បវុត្តេ ធាតុមេតំ វិជ្ជតិ “ន ច មេ លោមឃដ្ដនេន កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ, តស្មិំ ‘ន ផស្សំ បដិជានាមី’តិ អនាបត្តិសញ្ញី សិយា”តិ។ “សេវតិ នាម កាយបដិពទ្ធេន សម្បយុត្តំ, តត្ថ ‘សេវតិ កាយិស្សាមី’តិ កាយបដិពទ្ធេ ឯវ កាយំ, ន លោមំ, នត្ថិ

សង្ឃាទិសេសោ”តិ វទន្តិ។ ឋិបិសិតត្តា។

កាយសំសគ្គសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទវណ្ណនា

“កទា តេ មាតា បសីទិស្សតី”តិ អាយាចនំ ទុដ្ឋុល្លវាចាយ និទស្សនមត្តលក្ខណស្សតត្ថំ ទុត្តំ, ន មេថុនុបសំហិតេហេវ ទុដ្ឋុល្លវាចាតិ ទស្សនត្ថំ។ “ឧភតោព្យញ្ជនកាសី”តិ វចនំ បន បុរិសនិមិត្តេន អសង្ឃាទិសេសវត្ថុតា មិស្សវចនំ, បុរិសោភតោព្យញ្ជនកស្ស ច ឥត្ថិនិមិត្តំ បដិច្ឆន្នំ, ឥតរំ បាកដំ។ យទិ តម្បិ ទេនេតិ, កថំ ‘អនិមិត្តាសី’តិអាទីនិ បទានិ ន សង្ឃាទិសេសំ ទេនេន្តី”តិ ឧទេក, តំ ន យុត្តំ បុរិសស្សាបិ និមិត្តាធិវចនត្តា។ “មេថុនុបសំហិតាហិ សង្ឃាទិសេសោ”តិ (បារា. ២៨៥) មាតិកាយំ លក្ខណស្ស វុត្តត្តា ច មេថុនុបសំហិតាហិ ឱភាសនេ បដិវិជានន្តិយា សង្ឃាទិសេសោ, អប្បដិវិជានន្តិយា ថុល្លច្ចយំ, ឥតរេហិ ឱភាសនេ បដិវិជានន្តិយា ថុល្លច្ចយំ, អប្បដិវិជានន្តិយា ទុក្កដន្តិ ឧទេក, វិចារេត្វា គហេតព្វំ។ ឧត្តាហ – “សិខរណី”តិអាទីហិ អក្កោសន្តស្ស បដិឃចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, កស្មា “កាមចេតសោ”ត្តិ អវត្វា “ទុដ្ឋចេតសោ”ត្តិ វុត្តន្តិ? រាគវសេន អយំ អាបត្តិ, ន បដិឃវសេន។ តស្មា រាគវសេនេវ បវត្តា អក្កោសា ឥធ អធិប្បេតា។ តស្មា “ទុដ្ឋចេតសោ”ត្តិ វចនំ សុវុត្តមេវ។

ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. អត្តកាមសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុដ្ឋុល្លោភាសនេ វុត្តប្បការាយាតិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លោភាសនមត្តាយ។ បរស្ស ភិក្ខុនោ អត្តកាមបារិចរិយាយ វណ្ណភណនេ ទុក្កដំ, “មេយា តេ វិហារេ វសតិ, តស្ស អគ្គទានំ មេថុនំ ធម្មំ ទេហី”តិ បរិយាយវចនេបិ ទុក្កដំ, “អត្តកាមបារិចរិយាយ វណ្ណំ ភាសេយ្យ, យា មាទិសំ សីលវន្ត”ន្តិ ច វុត្តត្តាតិ ឧទេក។ បញ្ហាសុ អធម្មេសុ សង្ខាតា សង្ឃាទិសេសោតាតិ ឧទេក, វិចារេត្វា គហេតព្វំ។ “ឥមស្មិំ សិក្ខាបទទ្វយេ កាយសំសគ្គេ វិយ យក្ខិបេតីសុបិ ទុដ្ឋុល្លត្តអាមវចនេ ថុល្លច្ចយន្តិ វទន្តិ។ អដ្ឋកថាសុ បន នាគត”ន្តិ (វជិរ. ដី. បារាជិក ២៨៥) លិខិតំ។ ឧភតោព្យញ្ជនកោ បន បណ្ឌកគតិកោវ។

អត្តកាមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. សញ្ចរិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

អលំវចនីយាតិ ន វចនីយា, និវារណេ អលំ-សទ្ទោ, ន អលំវចនីយា នាលំវចនីយា។ “បដិគ្គណ្ហាតិ វីមំសតិ បច្ចាហរតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ (បារា· ១០៩) វុត្តត្តា យស្ស ឯកន្តេន សង្ឃាទិសេសោ ហោតិ, តស្ស បដិគ្គណ្ហនវីមំសនបយោគា ឯតេ ទុក្កដថុល្លច្ចយា នត្ថីតិ វទន្តីតិ លិខិតំ។ កិញ្ចាបិ ឯត្ថ “ឥត្ថី នាម មនុស្សិត្ថី, ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា។ បុរិសោ នាម មនុស្សបុរិសោ, ន យក្ខោ ន បេតោ ន តិរច្ឆានគតោ”តិ បាឡិយំ នត្ថិ, តថាបិ កាយសំសគ្គាទីសុ “មាតុគាមោ នាម មនុស្សិត្ថី”តិ (បារា· ១៥៩) ឥត្ថីវចនត្ថស្ស គតត្តា ឥធាបិ មនុស្សិត្ថី ឯវាតិ បញ្ញាយតិ។ មេថុនបុព្វភាគសាមញ្ញតោ ឥត្ថីវចនេន បុរិសវចនត្ថំ គតមេវ ហោតិ។ តេនេវាហ “យេសុ សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជតិ, តេសំ មនុស្សជាតិកតា”តិ (កង្ខា· អដ្ឋ· សញ្ចរិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា)។ កាយសំសគ្គាទីសុ ច បណ្ឌកយក្ខិបេតិយោ ថុល្លច្ចយវត្ថុកាវ វុត្តា, តថា ឥធាបិ, បណ្ឌកសភាវត្តា មនុស្សភាវតោ ជាតិកោ ច ថុល្លច្ចយវត្ថុកោវ ហោតិ។ សេសា មនុស្សបុរិសអមនុស្សបណ្ឌកទេវតាយក្ខតិរច្ឆានគតបុរិសាទយោ ទុក្កដវត្ថុកាវ បិដ្ឋាចារសម្បយោគតោតិ វេទិតព្ពំ។

សញ្ចរិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. កុដិការសិក្ខាបទវណ្ណនា

កិំ ភន្តេតិ ឯត្តកេបិ វុត្តេ។ បុច្ឆិតោ យទត្ថាយ បវិដ្ឋោ, តំ កថេតុំ លភតិ បុច្ឆិតបញ្ហត្តា ភិក្ខាចារវត្តន្តិ លិខិតំ។ ហត្ថកម្មំ យាចិតោ “ឧបករណំ, មូលំ វា ទស្សាមី”តិ យាចតិ, វដ្ដតិ, ន វដ្ដតីតិ? វដ្ដតិ សេនាសនេ ឱភាសបរិកថាទីនំ លទ្ធត្តាតិ ឯកេ។ តិហត្ថា វាតិ ឯត្ថ វឌ្ឍកិហត្ថេន តិហត្ថា។ “បមាណយុត្តោ មញ្ចោតិ បកតិវិទត្ថិយា នវវិទត្ថិប្បមាណមញ្ចោ, សោ តត្ថ ឋិតោ ច ន សញ្ចរតិ, តស្មា ចតុហត្ថវិត្ថារា ន ហោតី”តិអាទិ លិខិតំ។ អកុដិយា បន វត្ថុទេសនាកិច្ចំ នត្ថិ ឧល្លិត្តាវលិត្តំ កាតុំ វុត្តត្តា។ “ឧល្លិត្តាទិការេ វា…បេ… ‘ឆេទនមេវ សន្ធាយ វុត្តា’តិ យុត្តមិទំ។ កស្មាតិ ចេ? យស្មា មត្តិកាយ ភិត្តិំ ឧដ្ឋាបេត្វា ឧបរិ ឧល្លិត្តំ វា អវលិត្តំ វា ឧភយំ វា ភិត្តិយា ឃដិតំ ករោន្តស្ស អាបត្តិ ឯវ វិនាបិ ភិត្តិលេបេនា”តិ លិខិតំ។ ឯវមេត្ថ ធម្មសិរិដ្ឋសង្ឃាទិទី និរត្ថកំ សិយា។ តស្មា វិចារេត្វា គហេតព្ពំ។ “ឧបោសថាគារម្បិ ភវិស្សតិ, អហម្បិ វសិស្សាមី”តិ វា “ភិក្ខូហិ វា សាមណេរេហិ វា ឯកតោ វសិស្សាមី”តិ វា ករោន្តស្ស វដ្ដតិ ឯវ។ កស្មា? “អត្តុទ្ទេស”ន្តិ វុត្តត្តាតិ លិខិតំ។

ឥទំ បន សិក្ខាបទំ វត្ថុបារាជិកំ វិយ និរាការបេក្ខំ។ ន ហិ វត្ថុនាតីរិយា កិញ្ចិ សយមេវ អត្តនោ អសន្តំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ មុសាវាទលក្ខណំ បាបេត្វា ភាសិតុំ អញ្ញាបទេសេន ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ភាសិតុំ។ ន ច តាវតា បារាជិកវត្ថុ ហោតិ, តត្តកេន បន លេសេន ភណតោ តំ វត្ថុំ និទានំ កត្វា បារាជិកំ បញ្ញាបេសិ, តថា ឥធាបិ។ ន ហិ និទានេ “អទេសិតវត្ថុកាយ សារម្ភាយ អបរិក្កមនាយា”តិ វុត្តំ។ “អប្បមាណិកាយា”តិ បន វុត្តត្តា បមាណាតិក្កន្តស្ស សង្ឃាទិសេសោវ និទានានុបក្ខោ។ តត្ថ សារម្ភេ អបរិក្កមនេ សង្ឃាទិសេសប្បសង្គំ វិយ និវារេតុំ “វិភង្គោ តន្និយមកោ”តិ វុត្តត្តា វិភង្គេ ន និវារេតិ។ តថា មហល្លកេ។

ឲត្វាហ – កិមត្ថំ ឞាតិកាយំ ទុក្ខេ ចត្តុ ទុត្តំ, តត្ថ ចិករេ ឲច ចត្តត្ថំ និយាតិ? ឲចរេមតំ កិំ តុ កិក្ខុ អកិរេតពន្ថា ចត្តុរេឝរតាយ, រេពហិ

កិក្ខុហិ ចត្តុ រេឝរេរតត្ថំ, កិឱរំ? អតារេម្ពុំ របរិក្ខមតត្តិ ញ្ញតរេត្យា“សារេម្ពុរេ រេច កិក្ខុ ចត្តុស្សិ អបរិក្ខមរេត”តិ ឲចំ អត្ថប្បរក្ខចរេរត អាកតត្តា

ទុត្តំ ឃស្មា ចត្តុ តាម អត្ថិ សារេម្ពុំ អបរិក្ខមតំ, អត្ថិ អតារេម្ពុំ របរិក្ខមតំ, អត្ថិ សារេម្ពុំ របរិក្ខមតំ, អត្ថិ អតារេម្ពុំ អបរិក្ខមតត្តិ ពហុចិធំ,

តស្មា ពហុចិធត្តា ចត្តុ រេឝរេរតត្ថំ អតារេម្ពុំ របរិក្ខមតំ, រេតតរេត្តិ ទុត្តំ រេហាតិ កិមត្ថិកា បរេតត្ថ ចត្តុរេឝរតាតិ រេច?

កទុកាបត្តិបញ្ញាបតរេហតុបរិចឆ្ឆេទុបិឃត្តា ចត្តុអរេឝរតា ហិ កទុកាបត្តិបញ្ញាបតរេហតុក្ខតា កទុកាបត្តិបញ្ញាបតំ

អកាតចិញ្ញាត្តិកិហិបិឝ្យអារេឝតតំ, អត្តទុក្ខបរេទុក្ខរេហតុក្ខរេតា ច សារេម្ពុការេចាតិ ឲរេព ចត្តុរេឝរតាបរេឝរេរត ប្បិរេឃត បរិចឆ្ឆិតា រេហាត្តិ

ត ហិ កិក្ខុ អកប្បិយកុដិករណត្ថំ កិហិតំ ចា បិឝ្យអាតិមិត្តំ, សារេម្ពុចត្តុកុដិករណត្ថំ ចា ចត្តុ រេឝរេរត្តិតិ រេហាត្តិ រេចត្ថ –

“ទុក្ខេ ឃ្យ ហិ ចត្តុតំ, ឞាតិកាយ បការរតា;

កទុកាបត្តិរេហតុតំ, រេពរំ ឲចំ បកាសិតា

“ចត្តុស្ស រេឝរតុប្បិរេឃត, កទុកាបត្តិរេហតុរេឃា;

ចឆ្ឆិតា រេហាត្តិ ឃំ តស្មា, សារេម្ពុាឱ ឌហាបិត”ត្តិ

កុដិការសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

៧ ចិហារការសិក្ខាបទចណ្ណតា

កិរិឃាមត្តរេតា រមដ្ឋាតការេចរេតា អកិរិឃរេមរេចតំ តំ រេឝរតាអករណចរេរត កិក្ខុ ចា អតកិរេតឃ្យាតិ ឲត្ត ចា-ររេក្ខា

អចឆារណរេត្ថាតិ រេចឱតរេន្តា “អាឃស្មា ឈរេន្តា រេចតិឃទុក្ខ រេឈការេបសី”តិ (បារា ៣៩៥) អាកតត្តា ញ្ញឃ្យិ តិឝាតារេបក្ខត្តិ រេចឱតត្ថំ

ចិហារការសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

៨ ទុដ្ឋរេឝាសសិក្ខាបទចណ្ណតា

“កស្មា មម ចក្ខុតាឱតិ…រេប… ‘ឃឱរេពរេឃច សីរំ ឲតី’តិ ទុត្តត្តា អត្តិមចត្តុអញ្ញបត្តកំ ចត្តិតំ ត ចដ្ឋតី”តិ ចឝត្តិ, តំ ត កហេតត្ថំ

បរិចារាចសារេត ប្បិលិបញ្ញេកេ “កតិ តុ រេតា, ករេត្តុ, អចត្តិឃា”តិអាឱតា (បរិ ៣៩៧) ទុត្តបិឝ្យញ្ញឃំ អទុត្តត្តា, “បធ្វា ប្បបរេម្យរេត្តុត

ᨷᩩᩁᩮ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩁᩥ᪨ ᪃᪈᪅) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅ ᨻᩩᨾᩥᩔ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩥᨿᩴ “ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᨠᨾᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᩑᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ – ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅ “ᩑᨲ᩠ᨳᩣᩅᨲᩣ ᨧ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “‘ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨾ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᨶᩥ ᨶ ᨣᩮᩁᩣᩈᩦ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᨣᩥᩃᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ ᨿᩔ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩤ ᨾᩉᨲᩥ, ᨲᩴ, ᨷᨱ᩠ᨯᨠᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩮᩈᩮᨲᩮᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ, ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᩩᨴᩥᨲᩴ ᨷᨧᩣᩁᨱᩣᨴᩮᩈᩥᨲᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ “ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ…ᨷᩮ… ᨲᨴᩣᨴᩥᨠᩴ ᨷᨧᩣᩁᩮ”ᨲᩥ ᩈᩩ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩣᩅ ᩁᩮ-ᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨴᩮᩈᩮᨶ ᨷᨶ “ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨷᨧᩣᩁᩮᨾᩥ…ᨷᩮ… ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩩ ᨷᨩᩦ”ᨲᩥ ᩈᩴ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨿᩣᩅ ᩋᩉᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣ ᨩᩦ-ᨠᩣᩁᩮᩣ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᩁᩮ ᩑᨠᨷᨴᩮᨷᩥ ᨴᩮᩈᩮᨲᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩮ ᨷᨶ ᨻᩩᨾᩥᨶᩣᨲᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨩᩥᨴᩈᩮᩈᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩁᩮ-ᨠᩣᩁᩮ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮ᪨

ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨴᩮᩣᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪉᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩔᩮᨴᩴ ᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᨾᩥᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᩣ ᩋᨶᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᩁᩮᨲᩴ ᨲᩴ ᨷᨩᩥᨿᩣᨿ ᩈᨴᩥᩈᩴ, ᩈᩥᩃᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᩈᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩃᨠᩔ “ᨴᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᨩᩥᨲ᩠ᨲ ᨶᩣᨾᩴ “ᨴᩮᨴᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨨᩮᨴᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩈᨲᩴ ᨨᩮᨴᩔᩣᨷᩥ ᩋᨷᨴᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶ ᨨᩮᨴᩴ ᨿᩮᩅ᪨ ᩃᩥᩔᨲᩥ ᩈᩥᩃᩥᩔᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ᪨ ᨬᩣᨲᨠᩴ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩃᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩃᩥᩈᩈᩃᩮᩈᨠᩮᩣᩃᩋᩃ᩠ᩃᩦᨠᩣᩁᩮᩅ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨬᩣᨲᨠᩴ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩃᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᩃᩮᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲ᩠ᨲᩣᨠᩁᨱᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨴᩮᩈᩴ ᩃᩮᩈᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩤᨴᩤᨿᩤ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ “ᨴᩈ ᩃᩮᩈᩤ ᨩᩤᨲᩥᩃᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩤᨴᩥ (ᨷᩤᩁᩤ᪨ ᪉᪈᪃) ᨷᨴᨽᩤᨩᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨴ᩠ᨵᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨧᩮᩣᨴᨶᩮᨶ ᩋᩤᨴᩥᨠᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨠᩥᨿᨾᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᨽᩩᨾ᩠ᨾᨩᨠᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᩈᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᩥ “ᩃᩮᩣᨠᩃᨠᨾᩮᩅᩮᩅᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩮᩣᨾᨿᩉᩥᩈᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᨽᩩᨾ᩠ᨾᨩᨠᩣ ᨲᩥᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨷᩥ ᨶᩣᨾᩃᩮᩈᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩤᨲᩥᩃᩮᩈᩤᨴᩥᩴ ᩏᨷᩤᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨠᩥᨿᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩅᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩃᨠᩔᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ, ᩑᨠᩮ ᩅᩮᨲ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩃᩮᩈᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᨿ ᩃᩮᩈᩮᩅ, ᨶ ᨩᩤᨲᩥᩋᩤᨴᩥ, ᩑᨠᩮ ᩅᩮᨲ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨣᩤᩉᨷ᩠ᨷᩈᨦ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ ᨴᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᨧ…ᨷᩮ… ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨻᩩᨾᩥᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨧ ᩋᨾᩪᩃᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨩᩤᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨿᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ;

ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮ ᩈᩥᨲᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᨣᩥᨿᨲᩴ ᨶ ᨿᩣ᪨ (ᨶᩥᩈᩁ᪨ ᨩᩦ᪨ ᨷᩣᩁᩤᨩᩥᨠ ᪃᪀ᨷ);

អញ្ញាកាកិយសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១១។ រកសាត្ថចត្តកសិក្ខាបទវណ្ណនា

តិណ្ណំ ក្ខន្ធំ កយ្ហារហា...រេប... កទេរាតីតិ ឲុត្ត “ត្តរេយ ចត្តារេរា”តិ ចា “ត្តយត្ថា ត្តយត្ថា”តិ ចា ចត្វា កាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ លិលិតំ។

រកសាត្ថចត្តកសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១៦។ ទុន្ថាចសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុរេក្ខត ចត្តរេន្ថា ទុន្ថាទេចា។ ចុច្ចុយារេតា ត សហតិ។

ទុន្ថាចសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

តិកាយតវណ្ណតា

“ភាយបត្តចរេសភា”តិ បរិទេធា។ “ភាយរេកាត្តចរេសភា”តិ លិលិតំ។ ត្តផំ ចុត្តំ រេហាតិ – “អយំ កិរិយា កិក្ខុតំ កាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ ជាតិត្វា សរេច លាភេតិ, លត្ថាច រេហាតីតិ អត្វោ។ សកាកយត្តរេយចាតិ អចេចរិសកាកយត្តរេយចាតិ អធិប្បាយោ។

ចត្ថុ រេចច រេកាត្តត្ថាតិ ឲុត្តុ ចត្តុតិ ចិតិក្កយតំ អឃុចិយុត្តុតំ។ រេកាត្តត្តិ កំ តាឃតីតិ រេកាត្តំ, សជាតិរេតា អញ្ញាត្ត កត្តំ អភត្វា កំ ញុទ្ធិ, ចចតត្ថា តាឃតីតិ អត្វោ។ ចត្ថុ ច សជាតិរេយច កន្តិ។ សជាតិ តារេយត្តុ អរញ្ញាហិ ចិសិដ្ឋាចិសិដ្ឋក្ខុតា កិរិយា, ត កាយសំសក្កាគំ។ ភាយរេត្តាច អាបត្តិ ចាតិ ឲុត្តុ អាបត្តីតិ ចិតិក្ករេយភាបត្ថាបត្តិយា ភាយំ។

បុតអាកតាកតាតំ កិក្ខុតំ អារេរារេចរេត្តតាតិ ឲុត្តុ ក្ខិត្តំ អារេរារេចរេត្តត “អាឃបុត្តា ឆារេត្តុ”តិណ្ណំ ចា អតិរេកាតំ ចា អារេរារេចរេត្តត “អាឃបុរេត្តា ឆារេត្តុ”តិ ឲុចំ អារេរាចតចិឆាតំ រេចតិតត្ថំ។ ចត្តរេកភត្ថា រត្តិរេច្ឆភត្ថា អកត្វាតិ ឲុត្តុ ធរេបត្វា តចកតរំ បរិចាសិកំ អចរេសសាតំ អត្តយរេសា ឃ្នលិយបដិកឃ្ឃតារេហាគឹតយ្យិ អកិចាភតាគិសាគិយរេត, បដិបិដិយា តិសឹគរេត, ឍ្ឍចភរេត, កយ្ហិកាតំ កទេហរេលា ចាតិអាគឹឃុ ចត្តរេករេគា រេហាតិ។ ភឃ្ឃតសចតចិសរេឃឃុ អភារេរាចរេត ច កិក្ខុហិ ឲុកច្ឆរេត្ត ចសរេត ច អជាតត្តុរេឃ្យច ចិហារេរ កិក្ខុតំ អាកត្តុា កយរេត ចាតិអាគឹឃុ រត្តិរេច្ឆរេគា រេហាតិ។ តាតាសំចាសរេកហិ ចិតឃកយ្ហាកាចរេតា រេតសំ អភារេរាចរេត រត្តិរេច្ឆរេគា ត រេហាតិ។ “រេច្ឆ

លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា”តិ វចនតោ អន្តោ ន វដ្ដតិ។ និក្ខិត្តវត្តេនេវ ហុត្វា វិចរន្តេន យស្ស សន្តិកេ បុព្វេ សមាទិយិត្វា អារោចិតំ, តស្សាបិ សន្តិកេ បច្ឆា និក្ខិបនកាលេ អារោចេត្វាវ និក្ខិបិតព្វំ។ តស្មា បុន សមាទានកាលេបិ សោ ចេ តតោ គច្ឆតិ, តំ ទិវសំ អាគន្ត្វា ទិវា អារោចេត្វាបិ យទិ ឯវំ អតីតទិវសំ ហោតិ, “អរុណេ ឧដ្ឋិតេ តស្ស សន្តិកេ អារោចេត្វា វត្តំ និក្ខិបិត្វា វិហារំ គន្តព្វន្តិ តស្ស សន្តិកេ អារោចេត្វា វត្តំ និក្ខិបិតព្វ”ន្តិ វុត្តំ។ អបិច “វិហារំ គន្ត្វា យំ សព្វបឋមំ ភិក្ខុំ បស្សតិ, តស្ស អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្វ”ន្តិ វុត្តំ។ សចេ រត្តិច្ឆេទោ ហោតិ, វិហារសីមាបរិយាបន្នត្តា សព្វេសំ អារោចេតព្វំ សិយា។ “តស្ស អារោចេត្វា”តិ ឥទំ បន បុព្វេ អនារោចិតំ សន្ធាយ វត្តភេទរក្ខណត្ថំ វុត្តំ។ តស្មា ឯវ សមន្តបាសាទិកាយំ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ៨៧) ឯវំ វុត្តំ “អញ្ញំ វិហារតោ និក្ខន្តំ វា អាគន្តុកំ វា”តិ។

សុទ្ធន្តបរិវាសេ បន សចេ “មាសមត្តំ អសុទ្ធោម្ហី”តិ អគ្គហេសិ, បរិវសន្តោ បុន ឩនំ វា អធិកំ វា សន្និដ្ឋានំ ករោតិ, តត្តកម្បិ បរិវសិតព្វមេវ, បរិវាសទានកិច្ចំ នត្ថិ។ អយញ្ហិ សុទ្ធន្តបរិវាសោ នាម ឧទ្ធម្បិ អារោហតិ, ហេដ្ឋាបិ ឱរោហតិ។ ឥទមស្ស លក្ខណំ។

សមោធហិត្វាតិ មូលាបត្តិដ្ឋានេ ឋបេត្វា, បក្ខិបិត្វាតិ អត្ថោ។ អប្បដិច្ឆន្នា ចេ អន្តរាបត្តិ, មូលាយ បដិកស្សនំ អកត្វា បុព្វេ គហិតបរិវាសេនេវ បរិវសិតព្វំ។ យោ បន អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា វិព្ភមិត្វា បុន ឧបសម្បន្នោ ហុត្វាបិ បដិច្ឆាទេតិ, យោ ច បុព្វេ បដិច្ឆាទេត្វា បច្ឆា ន បដិច្ឆាទេតិ, យោ ច ឧភយត្ថ បដិច្ឆាទេតិ, សព្វេសំ បដិច្ឆន្នទិវសវសេន បរិវាសោ ទាតព្វោ។ “បុរិមស្មិំ អាបត្តិក្ខន្ធេ វា”តិ ច “បច្ឆិមស្មិំ អាបត្តិក្ខន្ធេ វា”តិ (ចូឡវ។ ១៩៩ អាទយោ) ច បាឡិយំ វុត្តត្តា ទ្វេ ភិក្ខូ វិសុទ្ធិកំ អាបន្នា ហោន្តិ, តេ សុទ្ធិកទិដ្ឋិនោ ហោន្តិ។ ឯកោ ឆាទេតិ, ឯកោ ន ឆាទេតិ។ យោ ឆាទេតិ, សោ ទុក្កដំ ទេសាបេតព្វោ។ “ឧភោបិ យថាធម្មំ ការាបេតព្វា”តិ (ចូឡវ។ ១៥១) វចនតោ យំ កញ្ចិ អាបត្តិំ ឆាទេត្វា ទុក្កដំ អាបជ្ជតីតិ វេទិតព្វំ។

តេសុ កតេសុ វា អកតេសុ វា បុរិមនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្វន្តិ ឯត្ថ ឋានេ ករណ វចនំ, អត្ថតោ ឯករត្តម្បិ ករណេន វិប្បវាសំ, សចេ រត្តិយា ឯកក្ខណេន សង្ឃោ វសតិ, សចេ សោ បុរេ អរុណេយេវ កេនចិ ករណីយេន គតោតិ ឯត្តម្បិ មាតត្តម្បិ ឯវំ ញាតេ។ “អយញ្ច យស្មា ករណស្ស អារោចេត្វា, ភិក្ខុនញ្ចិ អត្តិកាចិ សល្លក្ខេត្វាវ វសិ, តេនស្ស ឋានេ ករណ វចនេនេសា វា វិប្បវាសោ វា ន ហោតី”តិ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ៨៧) សមន្តបាសាទិកាយំ វុត្តំ។ តស្មា តេន អារោចិតេ មុហុត្តម្បិ និសីទិត្វា គតេបិ វិប្បវាសោ នត្ថិ។ បារិវាសិកស្ស, ឧក្ខិត្តកស្ស ច បកតត្តេន តស្មិំ វសតំ ឧទកបាតេន វារិតំ, តស្មា នានូបចារេបិ ឯកច្ឆន្នេ ន វដ្ដតិ។

ឥធាតិ បាឡិវិធារណា វេទិតព្វា – “នវ បឋមាបត្តិកា ចត្តារោ យាវតតិយកា”តិ ឥទំ សកាវតិយមវចនំ។ តេន វុដ្ឋានំ អនិយមន្តិ ទស្សេតិ។ ឯកច្ចាបត្តិវុដ្ឋានញ្ហិ កម្មេនាបិ ហោតិ អកម្មេនាបិ, ន ឯវំ អាបជ្ជនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ អញ្ញាតរំ វា អញ្ញាតរំ វាតិ តេសំ ទ្វិធា ភិន្នានម្បិ វុដ្ឋានក្កមភេទាកាវទីបកវចនំ។ យាវតីហំ, តាវតីហន្តិ ឯត្ថ អហបរិច្ឆេទោ អនុលោមវសេន។ “ញាត”ន្តិ ឥមិនា ញាតប្បដិច្ឆន្នស្ស អកាមា បរិវត្ថព្វន្តិ ទស្សេតិ។ តេន ភិក្ខុនា អកាមា បរិវត្ថព្វន្តិ តេន ភិក្ខុនា វសតា អកាមា បរិវត្ថព្វំ, ន បរិវត្តិតលិង្គេនាតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ បរិវុត្ថបរិវាសេនាតិ អាទីសុ បរិវុត្ថបរិវាសេនេវ បរិវាសតោ ឧត្តរិ ឥតិវាទេន អាទិតោ

កិច្ចភាច លោរត្តំ, បរិចត្តិតលិង្គេត ស្កន្ធេបិ កិច្ចយាភត្តាយ បដិបន្ខិតព្ទំ, ត បរិចារេន ចិឃ យព្យូន្ធយា អធិណ្ណយាភតេ្តា៑ ធិណ្ណយាភតេ្តាច អត្ថុតេតេន្ទា, ត ន្ទុតេរា, ត បរិចារេន ចិឃ យាភត្តារេហ, បក្កយាភត្តន្ទា ឆរត្តិឃា កិច្ចភិឃា លិង្គ បរិចត្តាតិក្កេយ នតិ ធិណ្ណយាភតេ្តា កិច្ច ហោតិ, បុត កិច្ចយាភត្តំ កហេត្វា ធិណ្ណយាភតេ្តាច កិច្ច អត្ថុតេតេន្ទាតិ ឆេឞ្យតិ៑

ឃត្វ និឃាតិ ឃស្សំ នយាភនំចានកនីយាឃយ្យិ ឌីនតិកេណា កិច្ចនេស្សា អត្ថិ៑ ឲេពាភបិ ទេឆ ស្គរេភា ឌីនតិកេណាតិ ត ឃុជ្ជតិ, ស្គរេភា ទេឆ៑ ត ហិ ឌីនតិកេណា, នេស្សា ទេឆ ស្គរេភា៑ តន្វា “ឲេពាភបិ ទេឆ ស្គរេភា នេស្សា”តិ ឲត្តកេយច ចត្តន្ទាត្តិ ទេឆ? ត,

ឆត្យចក្កបន្ទាចក្កឆនចក្កប្យនក្កតិចារលាប្យឃោឌភតោ៑ តន្វា ឌីនតិចក្កេ កិច្ចនេស្សា ទេឆ កិច្ចភា ឲេពាភបិ ស្គរេភា, ភន្ទេ ឥន្ទេន្ទា៑ ពេធិ បភ ចិភឃេ អប្យាពតន្ទ្យេភា “ឃឆា អតិទេពឆត្យចក្កេបិ នេស្សា ឆត្យចក្កកហឹឃេ កេយ្វ ‘ឆត្យចក្កេ’តិ ច្យន្ទតិ, តឆា បន្ទាចក្កឆនចក្កកហឹឃេ កេយ្វ អតិទេពបន្ទាចក្កឆនចក្កេបិ ‘បន្ទាចក្កឆនចក្កេ’តិ ច្យន្ទតិ៑ តន្វា ស្គរេភាបិ ឆត្យចក្កបន្ទាចក្កឆនចក្កឌីនតិចក្កេចា”តិ យន្ទ្យាឃ្យំ, ទេពនំ យន្ទ្យាភាតិចារលាត្វំ “ឲេពាភបិ ទេឆ ស្គរេភា”តិអាឌិ ច្យត្តំ៑ អឆ ចា ឌីនតិ កិច្ចនេស្សា ទេឆ, ឆេបត្វា ឲេពាភបិ ទេឆ ស្គរេភា អប្យាពតេត្តា, តំ ឆេបត្វា ឲេពាភបិ ទេឆតិ ឲចេយត្វ អតេ្វា ឥន្ទេន្ទា៑ អឃំ តត្វ នាយឹឌឹតិ ចឆត់ ឃំ ច្យត្តំ នន្ទត្វ “តស្សំ អាបត្តិឃា បរិចានំ ទេឆតិ, ឃ្យលិឃ បដិកស្សតិ, យាភត្តំ ទេឆតិ, អត្ថុតេតី”តិ, តស្សំ អាចិកាចកលាត្វំ ច្យត្តត្តិ ទេឆិតន្ទំ៑ ទេពភ ទេតស្ស អឃំ ឃឆាច្យត្តា នាយឹឌិ ភិឃតា ន្ទុន្ធិតន្ទា, ត ទាឌនិក្កាបភាឌឹស្ស ចិឃ អភិឃតា៑ តត្វ ហិ ពេភធិ អត្តទាឃេភ តំ នាយឹឌិយកទេរាត្តបិ អភាបត្តិតិ ឌឹបិតំ ហោតិ៑

នេស្សាឌិសេនឆណ្ណភា ភិដ្ឋិតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

អតិឃតាកណ្ឌំ

១៑ បចេយាតិឃតសិក្ខាបទចណ្ណតា

អតិឃទេត អាឌីទេតាច ឆ្មាជំ បកិណ្ណកា៑ ទេឃ្យមិជំ – ឆ្មាជំ អតិឃតាកណ្ឌំ តិប្យទេឃាឌតំ តត្ថ អបុព្ពាកាចទេតាតិ ទេច? ត, ការុកលហុកទេកឌកិត្តាបត្តិទេរាបតាទេរាបតក្កុឃលក្ខណឌីបតប្យទេឃាឌតទេតា៑ ឧត្ថ ហិ “ឃា ទេច ឧចំ ចទេឌឃ្យ ‘អទេឃ្យា ឃឃា...ទេប... ទេឃា ច តំ បជិឌាតាតិ, អាបត្តិឃា កាទេរតទេព្ពា’”តិអាឌីតា (បរិវា៑ ៣៣៩) អាបត្តិឃា ការុកាឃ, លហុកាឃ ច អាទេរាបតក្កុឃលក្ខណំ, “ត កាទេរតទេព្ពា”តិ ឆ្មាមិតា អតាទេរាបតក្កុឃលក្ខណឌ្ឋា ឌឃ្យិតំ៑ លក្ខណឌីបតទេតា អាឌីមិត្វុអទេត្ត ចា ឋ្ជិយិតព្ពាតិ ទេច? ត, អឃបុក្ខទេតា៑ កចំ ត តាច អាឌីមិត្វុឃបុក្ខចតិ, ទេឃឃមិជំ លក្ខណំ, ទេតឃំ សិក្ខាបចាតំ អឌឃ្យិតត្តា៑ ត អទេត្ត ការុកមិឃ្យកត្តា៑ តយ្ខា ការុកលហុកាតំ ឃទេព្ឃឧច ឋ្ជិយិតព្ពតំ អទេហតិ ឋកឃមិឃ្យកត្តា៑ ឃា តត្ថ បរិចិត្តិឃឃព្ពាតា លហុកាបត្តិ ឌឃ្យិតា, ឃាបិ ការុកាតិ កឆិតា៑ ទេតទេតចាហ “ទេមតុតចមុឃត្តិឃ្យិតកិលេឃឃព្ពាទេតត រទេហឃ្យាទេឌតា”តិអាឌិ៑ តយ្ខា ការុកាតំ ឧច អតត្តទំ ឋ្ជិជ្ជត្តិបិ ឧទេកា៑ ឧចំ ឃតិ បចេយាតិឃតទេមចាលំ តាចតា លក្ខណឌីបតសិទ្ធទេតា, កិំ តុតិទេឃតាតិ ទេច? ត, ឆ្មកាឃតិឃមបច្ចឃមិច្ឆាកាហតិចារលប្យទេឃាឌតទេតា៑ “បជិច្ឆទេត្ត អាឃទេត អលំកមុតិទេឃ”តិ ឆ្មកាឃតិឃមទេតា ហិ តត្តិបរីទេត ឆ្មកាទេឃ ឆ្មាជំ លក្ខណំ ត ចិកប្បិតត្តិ មិច្ឆាកាទេហា ទេហាតិ៑ តំតិចារលទេតា តុតិឃាតិឃតម្បិ ឃាតត្តកទេមចាតិ អឌិប្យាទេឃា៑ កយ្ខា? ឆ្មកាឃទេកឌទេតា, រទេហាទេកឌឌីបតទេតា, រទេហាតិឃឌ្ឍឃ្យាទេឌទេកឌឌីបតទេតា៑ ឆ្មកាឃតិឃមកាទេច ច រទេហាតិឃឌ្ឍឃ្យាទេឌទេកឌោ ឌាទេតា៑ ឌ្វិត្តំ រទេហាតិឃឌ្ឍសិក្ខាបចាតំ តាតាតត្តឌាតតព្ឋា ឃិឃា តចា កាឃឃំឃក្កទេកឌឌីបតទេតា៑ តាលំ កមុតិទេឃបិ ហិ ឆ្មកាទេឃ អប្យជិច្ឆទេត្ត, បជិច្ឆទេត្តបិ ចា តិសិត្តាឃ ចាតបរិតកចាឌដ្ឋិដ្ឋាឌីហិ តិក្ខត្តកាទេឃាឌិក្កហលោត កាឃឃំឃក្កា លព្ភតីតិ ឧចទេយាទេឌឃាបិ តឃា ចិត្តារទេតា ទេចឌិតព្ពា៑

តតិឃំ ឃុកឃត្តតិឌឃ្យតំ – ឆ្មកាឃទេកឌទេតាតិ អលំកមុតិឃតាលំកមុតិឃទេកឌទេតា៑ បជិច្ឆត្តម្បិ ហិ ឧកច្ឆំ តាលំកមុតិឃំ ចាតបរិតាឌីតា អត្តទិតត្តា , ឋកឃប្យជិច្ឆត្តម្បិ ឧកច្ឆំ តាលំកមុតិឃំ ចិឌាតតំ អទេព្ពាកាឃត្តា៑ រទេហាទេកឌឌីបតទេតាតិ ឧត្ថ រហកាចឃាឃទេព្ពាបិ រទេហា ឌ្វិឆា បជិច្ឆាបជិច្ឆត្តទេកឌទេតាតិ អឌិប្យាទេឃា៑ រទេហាតិឃឌ្ឍឃ្យាទេឌទេកឌឌីបតទេតាតិ ទេមតុតឃ្យាទេឌចទេឃត តិឃឌ្ឍា, ឌុឌ្ឋុលឃ្យាទេឌចទេឃត តិឃឌ្ឍាតិ តាឌីឃឃ្យ ទេកឌឃ្យ ឌីបតទេតាតិ អទេត្ថ៑ “ឆ្មាឆ អាកាតតឃត្តា កិក្ខុតិបាតិទេមាទេក្ខ ឆ្មាជំ កណ្ឌំ បរិហីតត្តិ ទេចឌិតព្ពា”ត្តិ ចទេត្តិ៑ “អជ្ជបប្យត្តិឃា តត្ថ អតុប្បត្តត្តា”តិ ឧទេកា, តំ អទេតកត្តកាចឌីបតទេតា អឃុត្តំ៑ ឃព្ពាឆ្មាឌ្ឌកាទេល ហិ កិក្ខុតំ បញ្ចា, កិក្ខុតីតំ ចត្តារទេរា ច ឋ្ជិទ្ធឃា ឃត្តិ៑ បាតិទេមាក្ខទេឌ្ឌឃបព្ពាត្តិឃា អឃាឌារលត្តា តត្ថ តិឌ្ជិឌ្ឍឃាឌិទេឃឃបរិចិត្តិឃាតត្តិ ឧទេកា៑ តាឃចិក្ខកិក្ខុតីតំ ឋ្ជក្ខាលុឃណ្ឌលិក (បរិចិ៑ ៤៥២) -អជ្ជចត្តុក (បរិចិ៑ ៤៥៦) -ចទេឃត កាឃឃំឃក្កចិទេឃទេឃា បរិវាឌិកចត្តុ, “ហត្ថក្កហណំ ចា ឃាឌិទេឃឃ្យ, កាឃំ ចា តឌត្ថាឃ ឋ្ជបឃំហទេឃ្យា”តិ (បរិចិ៑ ៤៥៦) ចចតទេតា ឃាឌិឃតម្បិ, “ឃត្តិទេដ្ឋឃ្យ ចា”តិ (បរិចិ៑ ៤៥៦) ចចតទេតា ឆាតម្បិ, “ឃទេង្កតំ ចា កទេច្ឆឃ្យា”តិ (បរិចិ៑ ៤៥៦) ចចតទេតា កឃតម្បិ, “លត្តំ ចា អតុបចិទេឃឃ្យា”តិ (បរិចិ៑ ៤៥៦) ចចតទេតា បជិច្ឆត្តដ្ឋាតប្យទេចទេឃាបិ ទេហាតិ, តចា “រត្តត្តកាទេរ អប្យឌីទេប, បជិច្ឆទេត្ត ឆ្មកាទេឃ អទេព្ពាកាទេឃ ឧទេកាទេតកា ឃត្តិទេដ្ឋឃ្យ ចា ឃល្លបទេឃ្យ ចា”តិ (បរិចិ៑ ៤១៨) ចចតទេតា

ថុល្លច្ចាចាបិ បាចិត្តិយទុក្កដ្តិ កត្វា តាសំ អញ្ញថា អតិយតកាល្ហស្ស អចត្តញ្ញាតាបត្តិតោ ន ទុត្តត្តិ តេសំ អធិប្បាយោ។ បកិណ្ណកំ។

“ឯកេនោ ចាថុក្កាណកាយិកិតំ អាបត្តិតំ ចនេន អលជ្ជីអាគយោ លជ្ជីតំ ឧចាទេស្សត្តិ”តិ អាគតត្តា លជ្ជីបក្ខហត្ថាយ បតិទ្ទបិយបិ ហ្វបិសិកាយ ចចនេន អកត្វា កិក្ខុស្សេច បដិញ្ញាយ កាតញ្ញត្តិ អាបត្តិយោ បន លក្ខណស្សនត្ថំ បញ្ញត្តំ ចិត្ថាទនយេច ករេហត្វា ចត្តំ យុត្តំ “ព្ពុនេ ហោ បនាយស្ម តោ ឯក្ខ អតិយតា ឆយ្យា”តិ (បរិវា៑ ៣៣៦) ហ្វាថ្ថេសស្សនត្ថាតិ លិខិតំ។ សោតស្ស ទេហាតិ ៧ត្ថ ទេហាតិ ចចនសាយញ្ញតោ ទុត្តំ។ ថុល្លសាយញ្ញតោ ថុល្លទោចនប្បដិច្ឆាកនិក្ខាបទេសុ បរាទិកចចនំ ចិយ។ តស្មា “ចក្ខុស្សេច បន ទេហា ‘ទេហា’តិ ព្ពុឆ អធិប្បេតោ”តិ ទុត្តំ។ កថំ បញ្ញាយតីតិ ចេ? “យាតុកានេយា តាយ…បេ… អត្ថយោសា តគហុខាតាបិ ខារិកា”តិ (បរិវា៑ ៣៣៥) ទុត្តត្តា ថុល្លោកាសតំ ព្ពុឆ តាធិប្បេតត្តិ ឌីបិតសេចាតិ។ អនេត្ថាថ្វាគសហេត្វបីតិ បិ-សទ្ទេន អបិហិតកចាដស្ស កត្ថស្ស ថ្វានេ តិសិន្នេបីតិ អត្ថោ។ អចេលកចក្កេ ទេហាបដិច្ឆន្នាសតនិក្ខាបទេ (បាចិ៑ ១៥៥) “យោ កោចិ ចិញ្ញ្ហ បុរិសោ ទុតិយោ ហោតី”តិ ព្ពុយស្ស អត្ថុទ្ទបតោ “ព្ពុត្តឹតំ បន សតយ្យិ អនាបត្តិ ន កទោតិយេចា”តិ ទុត្តំ។ “អលំកម្មនិយេតិ សក្កា ហោតិ យេថុនំ ឆម្មំ បដិសេចិតុ”ត្តិ (បរិវា៑ ៣៣៥) ចិកង្គេ ចចនតោ ទេហាតិសជ្ជស្សាគោ ចេត្ថ យេថុនឆម្មសត្តិស្សិតកិលេសោ, ន ទុតិយេ ចិយ ថុល្លចាចស្សាគកិលេសោ។ តស្មា ច បញ្ញាយតិ សោតស្ស ទេហា តាធិប្បេតោតិ។

តិណ្ណំ ឆម្មានំ អញ្ញតរេន ចគេយ្យាតិ ទេហាតិសជ្ជនិក្ខាបគចសេន តិសិន្នស្ស តស្សាត្ថសានេន បាចិត្តិយេច អចត្វា បរាទិកសញ្ញាឌិសេសាយបិ អាបត្តិយា គេគស្សនត្ថំ ទុត្តំ។ បុន អាបត្តិប្បដិខាននំ អចត្វា កស្មា “តិសជ្ជំ កិក្ខុ បដិខានមានោ”តិ ចត្តុប្បដិខាននំ ទុត្តត្តិ? ទុច្ចតេ – អាបត្តិយា ឧចាឌិតេ ចិតយធនេន “កិស្មិំ ចត្ថុស្មិ”ត្តិ បុច្ឆិតេ ទុឌិតកេន “ព្ពុយស្មិំ ចត្ថុស្មិ”ត្តិ ទុទេត្ត ចិតយធនេន “ព្រាឌិសំ តាយ អកាសី”តិ បុច្ឆិតេ សោ ចត្ថុំ បដិខានមានោច ការេតព្វោតិ គស្សនត្ថំ “តិសជ្ជំ កិក្ខុ បដិខានមានោ”តិ ទុត្តំ។ យឌិ ៧ចំ តិសជ្ជំ បដិខានមានោបិ អាបត្តិយាច ការេតព្វោតិ? អត្ថុទ្ទបេយេច៑ ៧ចំ បន ករេហតព្វំ – តិណ្ណយ្យិ អាបត្តឹតំ ចត្ថុតិ អក្កហេត្វា ព្ពុឆ និក្ខាបគចសេន តិសជ្ជយេច ទុត្តំ។ តស្មិំ កហិតេបិ ហិ អាបត្តិ កហិតាច ហោតីតិ។ យេន ចា សាតិ ៧ត្ថ ចា-សទ្ទោ “តេន សោ កិក្ខុ ការេតព្វោ ចា”តិ ឃោរឌតព្វោ។ សោ ច ចិកប្បត្ថោ។ តស្មា “ការេតព្វោ ចា បដិខានមានោ, ន ចា ការេតព្វោ អប្បដិខានមានោ”តិ អត្ថោ។ តេន ទុត្តំ “បដិខានមានោ ចា”តិអាទិ។ ទេហាតិសជ្ជនិក្ខាបគចសេន តិសជ្ជបច្ចយា អាបត្តិយា ទុត្តត្តា សេសេសុបិ សេសនិក្ខាបគចសេន អាបត្តិ ករេតព្វា។ “សយថុក្កាតាឌីតិ បឆយបរាទិកសឌិសានេចា”តិ ទុត្តត្តា ព្ពុឆ ថុល្លោកាសតស្ស អតធិប្បេតកាទេចា ចេឌិតព្វោ។

បឆយានិយតនិក្ខាបគចណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១៑ ទុតិយានិយតនិក្ខាបគចណ្ណនា

សញ្ញាឌិសេសេនចាតិ កាយសំសក្កថុល្លោកាសនេន។ តស្មា ៧ចំ កាយសំសក្កចាទេន បរិញ្ញព្ពុយយ្យិ ទុទេត្តា អតទ្ធា អតធិនេតិ អតទ្ធា

កាយសំសគ្គំ បស្សតិ, អជាឈិទោ ទុដ្ឋុល្លំ សុណាតិ, តស្សា ឯច អនិត្ថាភាតសនិសារេតចាតិ ចុត្ត”ត្តិ លិលិតំ ឯត្ត ច កាយចាចាធិត្តតោ

សមុដ្ឋាតំ គច្ឆត្តិ នេច? កាយសំសគ្គពិញ្ញាសយាបដ្ឋេត្តា ទុដ្ឋុល្លយំ្បិ ករណតិ, ទុដ្ឋុល្លំ ករណេត្តា តិសិខតិ ចាតិ សមុកចតិ, ទុដ្ឋុល្លេមច ចា សន្តាយ ចុត្តំ តពិញ្ញាអនិត្ថាភាតសមុដ្ឋាតត្តិ

នយោ នេនសតំ សព្ទចិទ្ធបនេយាច;

ភាភាតយាការទិទិត្តនេកដិ;

ពោកាតំ្យ ដ្ឋបិយាត យនេតា សតិយា;

តំ លិកនេហតំ្យ ត កានេទាតិ ប្ញាត្តិ

ទុតិយាតិយតសិក្ខាបចចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

អតិយតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តិឃ្យក្កិយកណ្ឌ

១៓ ឌីចរចក្កោ

១៓ ពទិតនិក្លាបឌចណ្ហតា

តិឃ្យក្កិយកណ្ឌេ តិណ្ហិ ពទិតនិក្លាបឌាត់, ចឃ្យិពឃាឌិពអចេ្ឆពឌីចរឃាឃក្ខនិក្លាបឌាតត្ថា ឲពឌេឃតាឃ ពចាកិណ្ហាបត្តិក្កត្តាច ចេឌិពត្ថា –

ពទិត់ ឃឃ្យ ចត្តាទេរា, ឃហឌា ឃយឃត្តួឃំ;

លត្កំ និក្លាបឌាតត្ថា, ឲពឌេឃចិតិន្ធឃោ៓

ពត្ត ពទិតត្តិ “ឃណ្ណ្យ អត្ថយោឌតាឃ, ពណាឃ្យ អត្ថយោឌតាឃ, ឫក្កលឃ្យ អត្តួរា ឃណ្ណ្យ អត្តួត់ ហោតិ ពទិត”ត្តិ (បរិ៓ ៣១៣) ចចតតោ តោឃំយេច អត្ថយោឌតាឌិឌឃ្យាត់ ឃក្កហោ ពទិត់ តាឃ៓ ឃចាហ “ពទិត់ ឌាតិពត្តត្តិ តោឃត្តាច ឌឃ្យាត់ ឃក្កហោ ឃយចាឃោ តាឃំ តាឃពឃ្យ”ត្តិអាឌិ (បរិ៓ ៣១៧)៓ តឃ្យា ពទិតត្តិ ត្តាឌ់ ពាហូឃុ ឌឃ្យោឃុ តាឃយត្តិ, ត បរយត្តតោ ឲពោ ឌឃ្យា៓ ពោ បតឃ្យ អត្តួទេរាតិ? តេឌពឌេឃាច លិរឃ្យ ឌារា ចិឃ៓ ឃចា ចាហ “អត្តួទេរា ឲពេត ឌឃ្យោត ឃក្កហិតោ ចឌីកេឌតា”តិ៓ ឃហឌា តាឃ អដ្ឋ យាតិពា, ត្តួ បលិនៅធា, បត្តាតិឃំឃាតិ ត្តយេ បត្តរឃ ឌឃ្យា៓ ឃយឃត្តួឃំ តាឃ ពទិតត្តួទេឃយោ, ឌីចរឃយោ ចាតិ៓ ពត្ត ពទិតត្តួទេឃយោ ចឃ្យាតឃ្យ បត្តិយេ យាឃា៓ ឌីចរឃយោ តាឃ អតត្តួត ពទិត អឃំ ពត្តិពយាឃា, អត្តួត ចត្តាទេរា ហោយត្តិពា ចាតិ បត្ថា យាឃា៓

ពត្ត អដ្ឋ យាតិពា តាឃ បក្កយតត្តិពាឌោ៓ ពា ឃត្តាបិ អត្តួទេត ឲពតោ ឬបជ្ជត្តិ តាឃ៓ តត្តាចកាចិតាឃ អត្តួទេ ឃតិ ឬន្ធទេរា ឃក្កចតិ៓ ពត្ត ពទិតត្តួទេត ឲក្យប្បាឌា ឲពតិទោឌា អត្តុទ្ធាទេរា ឃហុត្តាទេរា, អចឃេឃា ពទិតុត្តាទេរា ឲក្យប្បាឌា, តាតាតិទោឌា ច៓ ពត្ត ឲពតិទោឌាតិ អត្តួទេត ឃហ តិទោឌា, អត្តុទ្ធាទេឃហុត្តាទាត់ ឬន្ធរាកាទេចា ឲពក្កលា ហោតីតិ អចត្តួ៓ ឃេឃា តាតា តិទ្ធជ្ជតិ តាឃ៓ តោឃុ ហិ ឬន្ធទេកាចំ បតត្តឃុបិ អត្តួទេរា តិដ្ឋតិ ឲចាតិ អដ្ឋពចាឃំ អត្តួចិកាចតា៓ ឃចេ អត្តួត ពទិត កិត្តិ ឃាឃបត្តិ តយ្យា អាចាឃា បក្កយត្ត ឃត្តោ អត្តុទ្ធាទំ ពទោតិ, តឃ្យ កិត្តឃា បឌឃេច ឃ្យលិចាឃេ តិដ្ឋិ តឌីចរបលិនៅធាកាទេចបិ ឃតិ អត្តុទ្ធាទេ បលិនៅធោ លិត្តិ ឃតិបិ ឃាឃបត្តតាឃ ឌិឃាឃ្យាហត្តា៓ ត្តយិតា បរិឃាឃេត បក្កយតត្តិពោ ពទិតុន្ធទេរា អត្តួទេត ឲក្យប្បាឌោ តាតាតិទោឌោ ហោតិ៓ តចា អត្តុទ្ធាទេ ឃតិ ឫណាត្តឃ្យាបិ ឃាច ឌីចរតិដ្ឋាត់ ត ពន្ធតិ, តាច បរិហារឃក្កចតោ តិដ្ឋាតត្តិពោ៓ ឃាច ឃត្តិដ្ឋាត់ ត ពន្ធតិ, តាច បរិហារឃក្កចតោ ឃត្តិដ្ឋាតត្តិពោ៓ ឃាច ត តឃ្យតិ, តាច បរិហារឃក្កចតោ តាឃតត្តិពោ៓ ឃាច ត ឃុណាតិ,

ᨲᩣᩅ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩈᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᩴ ᨿᩣᩅ ᨧᩦᩅᩁᩣᩈᩣ ᨶ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩣᩅᨧ᩠ᨨᩮᨴᩥᨠᩣᩴ ᨿᩣᩅ ᩈᩦᨾᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩈᩦᨾᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩮᨶ ᩏᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᩉᩥ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩩᨻ᩠ᨽᩣᩁᩈᩉᩩᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᩈᩅᨶᩈᩦᨾᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩣᨿᨾᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᩈᩣᩅᨧ᩠ᨨᩮᨴᩥᨠᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩩᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣ, ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩦᨾᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩦᨶᩣ, ᩈᩮᩈᩣ ᨲᨴᩩᨽᨿᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩣᩴ

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨧᩦᩅᩁᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩣᨽᩣᩅᨾᩮᩅ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ, ᨶ ᩋᩣᩅᩣᩈᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩣᨽᩣᩅᩴ “ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩏᨽᨿᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩣᨽᩣᩅᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨽᨿᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩣᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨲᩮᩣᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᩅᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᨳᩣᩴ ᨠᨳᩴ? ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᨮᩥᨶᩩᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᨶ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨵᩦᨶᩣᨶᩣᨵᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨻᩉᩥᩏᨽᨿᩈᩦᨾᩣᩈᩩ ᨶᩥᨿᨲᩣᨶᩥᨿᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ, ᨶ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ “ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᨧᨶᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲᩥ

ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩩᨻ᩠ᨽᩣᩁᩮᨶ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨧᩦᩅᩁᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩣᨣᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩦᨾᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩮᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᩃᨽᨲᩥ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩅᩣᩈᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩈᨲᩥ ᩅᩤ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮ, ᩈᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩤ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨠᨲᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᩴ, ᨧᩦᩅᩁᩣᩈᩣ ᩋᨶᩩᨸᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩦᨲᩮᨶ ᩋᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩣᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩮ ᨶᩥᨿᨾᨲᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩈᨾᩣᨴᩣᨶᨧᩣᩁᩮᩣ ᩋᨶᩥᨿᨾᨲᩮᩣᩴ ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨿᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? “ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩅᩔᩣᨶᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩣ ᨾᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣᩴ ᪉᪃᪅) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩣᨶᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩣᩈᩮ ᨿᩣᩅᨴᨲ᩠ᨳᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨳᩣ ᨲᨲᩥᨿᨠᨮᩥᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ (ᨸᩣᩁᩣᩴ ᪃᪅᪇ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨲᩣᨿ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩤ ᩃᨽᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩮ, ᨿᩣᩅ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᨧᩮ, ᩅᩔᩣᨶᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨸᨠ᩠ᨡᩔ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩴ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨲᨳᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩔ ᨸᨭᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨮᨾᨠᨮᩥᨶᩮᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨿ, ᨲᨳᩣ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨭ᩠ᨮᩥᨷᨶᩮ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ

ᨸᨮᨾᨠᨮᩥᨶᩮ (ᨸᩣᩁᩣᩴ ᪃᪃᪅ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨸᨮᨾᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧ ᩏᨠ᩠ᨠᩣᨴᩈᨾᨿᩮ ᨴᩈᩣᩉᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩔᩣᨶᩔ ᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥᨧᩣᩁᩃᩣᨽᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣᩴ ᪃᪉᪇ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨶᨿᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ, ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨧᩴ ᨲᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩑᨠᩣᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥᩴ ᨿᨴᩥ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣᩴ “ᨿᩣᩅ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣᩴ ᪉᪃᪆) ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩣᨡᩣᨿᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᨿᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᨿᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥᩴ “ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩣᩈᩮ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣᩴ ᪅᪀᪀) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ

ចីវរុប្បាទោ, សោ ច តេសំ ភវិស្សតីតិ សិទ្ធំ, អនាមន្តចារគណភោជនសិក្ខាបទេ “អញ្ញត្រ សមយា”តិ (បាចិ· ១១១ អាទយោ) វុត្តត្តា សេសទ្វយំ សិទ្ធមេវ· តស្មា “កាលេបិ អាទិស្ស ទិន្នំ, ឯតំ អកាលចីវរ”ន្តិ (បារា· ៥០០) វចនតោ អាទិស្ស ទិន្នចីវរំ បរិហារំ ន លភតិ·

អបរកត្តិកាយមេវ វា ឧព្ភតស្មិំ កឋិនេ លភតិ, ឯវំ “ឧព្ភតស្មិំ កឋិនេ”តិ វុត្តត្តាតិ ចេ? ន វត្តព្ពំ· ឆ ឋានានិ ហិ សាបេក្ខាយ វុត្តានិ· ឧទ្ធារោកាសទ្វយេ អធិការណវត្ថុំ, បធានិយតោ សោតស្ស សេហា, តតិយកឋិនេ អាទិស្ស ទិន្នំ ចីវរំ, អនត្ថតចីវរសិក្ខាបទេ “សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ព”ន្តិ បទំ, ឧទ្ធារបច្ចាសាឧបច្ឆិន្ទនទ្វយេ អធិការណំ, បារាជិកវចនត្តា, តស្ស កឋិនសិក្ខាបទេស្ស “អទិន្នំ មាតិកាតំ អញ្ញាតការាយា”តិ វចនន្តិ· តត្ថ អាទិស្ស ទិន្នំ ចីវរំ សង្ឃិកំ កាតព្ពចីវរំ សង្ឃាយ វុត្តំ, ន បុគ្គលិកំ· សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ពន្តិ វស្សាវាសិកចីវរំ សង្ឃាយ វុត្តំ· អវុទ្ធវស្សេន បច្ឆា ជានតព្ពត្តា សញ្ញាណំ កាតព្ពំ, ន នានាតិប្បវារិតេន លទ្ធំ បុគ្គលិកំ សង្ឃាយ· តស្មា វុទិតំ អនត្ថតចីវរំ សង្ឃេ និត្ថំ, បុគ្គលេ និត្ថញ្ញានីតិ សិទ្ធំ· តត្ថ សង្ឃេ បរិណតំ អនត្ថតចីវរំ វស្សូបនាយិកទិវសតោ បដ្ឋាយ, បិដ្ឋិសមយតោ បដ្ឋាយ វា យាវ បវារណា និក្ខិបិតុំ វដ្ដតិ ឯវ សញ្ញាណំ កត្វា, បុគ្គលិកម្បិ “វស្សំវុដ្ឋកាលេ គណ្ហថា”តិ ទិន្នត្តា· តាទិសេ យាវ វស្សំវុដ្ឋោ ន ហោតិ, តាវ តស្សេវ ទាយកស្ស សន្តកំ ហោតិ· ឯវត្ថកោ វិសេសោ·

“អនត្ថតចីវរេ អនត្ថតចីវរសញ្ញី ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, អនាបត្តី”តិ វចនតោ អនត្ថតចីវរគស្សេវ សោ អបរាធោ· យេន “ចីវរេនោ”តិ វចនំ ឧបសម្បជ្ជតិ ន ចីវរេ ចីវរសេហេតុ បរិយេសិតព្ពោ· យុទ្ធវិសមត្តា បមាណន្តិ ចេ? ន, យទិ ឯវំ ឯត្ថ អត្តនោ សន្តកត្តម្បិ អនត្ថតចីវរំ សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ពមេវ, ន អធិដ្ឋាតព្ពំ ន វិកប្បេតព្ពំ ន វិស្សជ្ជេតព្ពំ· តេនេវ “អនាបត្តិ, អន្តោសមយេ អធិដ្ឋេតិ វិកប្បេតិ វិស្សជ្ជេតី”តិអាទិវចនវិរោធោ (បារា· ៤៥១) អធិប្បាយវសេនេវ សិយា· តថា “វស្សានស្ស បច្ឆិមេ មាសេ កដិនត្ថារេ កតេ តស្មិំ មាសេ អត្ថតេ កដិនេ កដិនត្ថារទិវសំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយំ ហោតី”តិ វចនតោ និស្សគ្គិយំ ហោតីតិ អយម្បិ អត្ថវិរោធោ អធិប្បាយវសេនេវ សិយា· តស្មិំ “អនត្ថតចីវរេ អនាបត្តី”តិ វុត្តំ, តញ្ច អនធិដ្ឋិតំ អវិកប្បិតមេវាតិ វុត្តកោ វិសេសោ សេហេតុ· អតិរេកចីវរន្តិ បឋមសិក្ខាបទេនាបត្តិ, ឯតាវ ន អនាបត្តិមេវាតិ ឯតស្ស អត្ថស្ស អយំ ភាវតោ វិសេសោ សេហេតុ· តថា អតិរេកទសាហាតិក្កាមនេ កត្តិកបុណ្ណមាយ សង្ឃស្ស វស្សាវាសិកត្ថំ អនត្ថតចីវរំ វិយ ទសាហំ ន គហេតព្ពំ, ទសាហាតិក្កមេ ឯវ គហេតព្ពន្តិ វុត្តកោ វិសេសោ សេហេតុ· តតោ អដ្ឋកថាយវិរោធោ ច អធិប្បាយវសេនេវ សិយា· តត្ថ “អធិដ្ឋិតេនា បដ្ឋាយ ឧប្បន្នំ អនត្ថតចីវរំ ន ហោតី”តិ វត្វា អញ្ញថា នយោ ទស្សិតោ· បេរាណាគណ្ឋិបទេ សោ ច នយោ សញ្ញាណំ ឧប្បាទាយ វុត្តត្តា ន វិញ្ញាយតីតិ តេន សោ ច បដិក្ខិត្តោ· យថា អនត្ថតចីវរំ លទ្ធិតោ បដ្ឋាយ ឧប្បន្នំ អតិរេកទសាហាតិក្កាមនេបិ បដិគ្គហេតព្ពំ, បដិគ្គហេត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមយតោបិ អនាបត្តីតិ អយម្បិ នយោ អធិប្បាយវសេនេវ សិយា· តតោ បធានកថិកវិរោធោ ទសាហាតិក្កាមនេ ឯវ បដិគ្គហេតព្ពំ, បដិគ្គហេត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមយតោ អនាបត្តីតិ ចេ, តំ ទោសំ ទសាហេ លភតីតិ ឯវត្តកោ វិសេសោ សេហេតុ·

អត្ថរា អនាបត្តិខេត្តត្តចីវរកាលប្បវិដ្ឋត្តា អធិដ្ឋហិត្វា បច្ចុទ្ធរិំ វិយ តំ បុនបិ ទសាហេ លភតីតិ ចេ? ន, កាលប្បវេសនា អធិដ្ឋានំ វិយ ហោតីតិ ចេ? ន, “វស្សិកសាដិកំ វស្សានំ ចាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ, តតោ បរំ វិកប្បេតុ”ន្តិ វចនវិរោធំ កត្វា, តតោ បរំ ទសាហំ

អវិកប្បេន្តស្សាបិ អនាបត្តិ សិយា។ អបិ ច យំ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “វស្សិកសាដិកា អន្តោវស្ស លទ្ធា ចេវ និដ្ឋិតា ច, អន្តោទសាហេ អធិដ្ឋាតព្ពា, ទសាហាតិក្កមេ និដ្ឋិតា, តទហេវ អធិដ្ឋាតព្ពា, ទសាហេ អប្បហោន្តេ ចីវរកាលំ នាតិក្កាមេតព្ពា”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។ ៦១០)។ តេន អាបត្តិតោ ន មុច្ចេយ្យ។ កាលប្បទេសោ ហិ អធិដ្ឋានបរិយាយោ ន ជាតោតិ។ ឯត្តាវតា យថាវុត្តោ អត្ថវិកប្បោ បាឡិនយេនេវ បតិដ្ឋាបិតោ ហោតិ។

អបិ ចេត្ថ យំ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “ទសាហេ អប្បហោន្តេ ចីវរកាលំ នាតិក្កាមេតព្ពា”តិ, តត្ថបិ ចីវរកាលេ ឧប្បន្នំ, ទសាហេ អប្បហោន្តេ ចស្ស ករណំ នត្ថិ, តំ អច្ចេកចីវរំ អកាលចីវរមិវ ចីវរកាលំ នាតិក្កាមេតព្ពន្តិ សិទ្ធមេតំ។ បាឡិតោ ច តច្ចោ អន្តោកាលេ ឧប្បជ្ជតិ, ទសាហេ អប្បហោន្តេបិ ឧប្បជ្ជតិ, ឯវំ ឧប្បន្នំ អច្ចេកចីវរំ អច្ចេកចីវរមេវ ន ហោតិ។ ន ហិ តំ កាលវិសេសេន អច្ចេកចីវរសង្ខំ គច្ឆតិ។ វុត្តញ្ហិ “អច្ចេកចីវរំ នាម សេនាយ វា គន្តុកាមោ ហោតិ, បវាសំ វា គន្តុកាមោ ហោតិ, គិលានោ វា ហោតិ, គព្ភិនី វា ហោតិ, អស្សទ្ធស្ស វា សទ្ធា ឧប្បន្នា ហោតិ…បេ… ‘វស្សាវាសិកំ ទស្សាមី’តិ ឯវំ អារោចិតំ, ឯតំ អច្ចេកចីវរំ នាមា”តិ (បារា។ ៦៣៨)។ តស្មា យថា តំ ចីវរំ នាតិក្កាមេតព្ពំ, តថា អនច្ចេកចីវរម្បីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។ តេន វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “ទសាហេ អប្បហោន្តេ ចីវរកាលំ នាតិក្កាមេតព្ពា”តិ។ អបិ ច យទិ ឯវំ តំ អច្ចេកចីវរសិក្ខាបទមេវ អច្ចេកចីវរំ ចីវរកាលំ នាតិក្កាមេតព្ពន្តិ ឥមស្ស បន អត្ថវិសេសស្ស ទស្សនត្ថំ ភគវតា បញ្ញត្តំ។

មហាអដ្ឋកថាយំ បន តំ ឯវំ វុត្តំ – កាមញ្ចាតិ “ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតព្ព”ន្តិ ឥមិនា សិទ្ធំ, អដ្ឋុប្បត្តិវសេន បន អបុព្ពំ វិយ អត្ថំ ទស្សេត្វា សិក្ខាបទំ ឋបិតន្តិ អត្ថវិសេសទីបនបយោជនតោ។ តស្មា តំ តស្ស អត្ថវិសេសទស្សនត្ថំ វុត្តន្តិ សិទ្ធមេវ។ តស្មាបិ វេទិតព្ពមេវ យំ កិញ្ចិ ចីវរំ ចីវរកាលសមយំ នាតិក្កាមេតព្ពន្តិ។ អបិ ច យំ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “ឆដ្ឋិតោ បដ្ឋាយ បន ឧប្បន្នំ អនច្ចេកចីវរម្បិ បច្ចុទ្ធរិត្វា ឋបិតចីវរម្បិ ឯវំ បរិហារំ លភតី”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។ ៦៣៦-៦៣៨)។ តេន “អនច្ចេកចីវរេ អនច្ចេកចីវរសញ្ញី ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេតិ, អនាបត្តី”តិ (បារា។ ៦៥០) ឥមិនាបិ អនច្ចេកចីវរស្សាបិ អច្ចេកចីវរបរិហារលាភំ ទីបេតីតិ។

ឯត្តាវតា យថាវុត្តោ ទុតិយោ អត្ថវិកប្បោ បាឡិនយេន, អដ្ឋកថានយេន ច បតិដ្ឋាបិតោ ហោតិ។ ឯវំ តាវ បកិណ្ណកាយ អធិកថា បរតោ បាឡិតោ វិត្ថារិតា ហោតីតិ អបកិណ្ណកំ។

ចីវរបលិពោធោ, អាវាសបលិពោធោ ចាតិ ទ្វេ បលិពោធា។ តេសុ ឯកបលិពោធេបិ សតិ អនាមន្តចារាទិអានិសំសំ លភតិ, តំ ឥធ នត្ថីតិ ទស្សេតុំ “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ ភិក្ខុនា ឧព្ភតស្មិំ កថិនេ”តិ វុត្តំ។ តស្មា ឯវ “អត្ថតកថិនស្ស ហិ ភិក្ខុនោ”តិអាទិ វុត្តំ។ កថិនត្ថារារហស្សាតិ ឯវំ “អដ្ឋហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ ភព្ពោ កថិនំ អត្ថរិតុំ – បុព្ពករណំ ជានាតិ, បច្ចុទ្ធារំ ជានាតិ, អធិដ្ឋានំ ជានាតិ, អត្ថារំ ជានាតិ, មាតិកំ ជានាតិ, បលិពោធំ ជានាតិ, ឧទ្ធារំ ជានាតិ, អានិសំសំ ជានាតី”តិ (បរិ។ ៣០៨) វចនតោ ឥមេហិ អដ្ឋហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ កថិនត្ថារារហោ នាម។ បុព្ពករណំ នាម ធោវនវិចារណច្ឆេទនសិព្ពនរជនកប្បករណំ។

“ឌីចទ៌តាយ ខលាយ”ត្តិអាឌិតា បិញ្ញត្តចខេសត ឌាតិញ្ញ បយាលញ្ញ ឌខស្សត្វា ត្ពឌាតិ អតិខរកឌីចទ៌ ឌខស្សតំ “ឃំ បត ចុត្តំ អឆិដ្ឋិតចិកប្បិខតឃ្ង”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ឆបិតដ្ឋាត៌ ឞល្លខក្លត្វា”តិ ចុខត្តបិ ឃស៊្ហិ ឆាខត ឃំ ឆបិតំ, តស្មិំ តំ បឆ្លា ខហាត្យ ចា, យា ចា, អឆិដ្ឋាត៌ ទ្យហខតច៉ ប្ញុខទ បឆ្លា ឆបតដ្ឋាត៌ ត បយាលំ៉

អត្តិយចត្តំ អញ្ញាបត្តស្ស កិក្លុកាចបទិញ្ញាកចខេសត ខេតចត្តិតិចាឞត៌ ចា ការឞាចចឌត៌ ចា ហិតាឃាចត្តត៌៉

ឲការឌេខយ អទ្យល្យក្កយខគតិ អត្តិយំ ឆខបត្វា តខតា ប្ញុទិយតទស្មិំត្តិ អខត្ថា ខចឌិតខត្ថា៉ តត្ថ អត្តិយំ តាយ អបខកត្តិកាឃ បឆយាទ្យល្យក្កយត៌៉ តឌិញ្ញាកាលត្វា តិឞ្សក្កិឃំ ត កខទាតិ៉ ត្ពឆ “តិដ្ឋិតឌីចទស្មិំ កិក្លុតា”តិ កទលាចចត៌ តិឌាតាតខបក្លិ តិឌាខត កទលាកាចខតា៉ តស្មា ឲច “ឌឞាហបខយ”ត្តិ អឃខយត្ថ អតុបញ្ញាត្តិតិ ចុត្តំ៉ “អតុឌាតាយិ, កិក្លុខច, តិឌីចទ៌ អឆិដ្ឋាតុំ ត ចិកខប្បតុ”ត្តិអាឌិ (យហាច៉ ឲ៣៥៥) ចចតខតា ច ត្ពឆ “ចិកខប្បតី”តិ អចិខេសខេសត ចុត្តចចត៌ ចិទ្យដ្ឋិ ចិឃ ឌិស្សតិ, ត ច ចិទ្យដ្ឋិ តឆាកតា ការឞត្តិ, តស្មា ឲចយស្ស អខត្ថា ខចឌិតខត្ថា – តិឌីចទ៌ តិឌីចទឞខត្លខបត បទិហារខតា អឆិដ្ឋាតុខយច អតុឌាតាយិ, ត ចិកខប្បតុំ៉ ចស្សិកឞាឌិកំ បត ចតុយាឞខតា បទ៌ ចិកខប្បតុខយច, ត អឆិដ្ឋាតុត្តិ៉ ឲចញ្ញ បត ឞតិ ខឃា តិឌីចខទ ឲខកត ឌីចខទត ចិប្បចសិតុការខយា ខហាតិ, តស្ស តិឌីចទាឆិដ្ឋាត៌ បច្ចុទ្ធទិត្វា ចិប្បចាឞប្ញុលត្តំ ចិកប្បតាឃ ត្ពការខឞា ឌិខត្លា ខហាតិ, ឌឞាហាតិក្កខយ ច អតាបត្តីតិ៉ ឲខតត ដ្ឋបិខឃត ឞត្តត្ថ ចិកប្បតាឃ អបឌិឞិដ្ឋការខចា ខចឌិតខត្ថាតិ លិលិតំ៉

ត្ពយស្ស បត សិក្ខាបឌស្ស អឃំ ឞខត្លបចិតិច្ឆខឃា – អតត្ថខត កទិខត ខហយត្ពាត៌ បឆយឌិចឞខតា បដ្ឋាឃ, អត្ថខត កទិខត កិយាត៌ បឆយឌិចឞខតា បដ្ឋាឃ ដ្ឋប្បត្តឌីចទ៌ ឞត្តាឃ “តិដ្ឋិតឌីចទស្មិំ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ឲត្តាហ – “ទឌខកហិ ខឆាចាខបត្វា ខេតតកំ ការាខបត្តប្បាបិ អឆិដ្ឋាត៌ អឆិដ្ឋាតខយចា”តិ (បិទា៉ អដ្ឋ៉ ឲ៣៩៥) ចចតខតា អទឌិខតបិ អឆិដ្ឋាត៌ ទ្យហតីតិ៉ ខតត ឃ្ញុទិកយុំ កត្វា ទឌិត្វា កប្បតិត្ថុំ ឌត្វា អឆិដ្ឋាតត្ពត្តិ តិឃខយា កាតខត្ពា, ត កាតខត្ពាតិ? កត្តខត្ពាច៉ បខត្តា ចិឃ អឆិដ្ឋិខតា ឃឆា ប្ញុត ខេតកាច៌ ចា តត្ថកាច៌ ចា បខត្តា អឆិដ្ឋាត៌ ត ចិឌហតិ, ត ច បត តាឌិខឞា ឃំ អឆិដ្ឋាត៌ ដ្ឋបកច្ឆតិ, ឲចខយតំ ឌដ្ឋព្ពត្តិ៉ “ខឞ្វ កទិត៌ ដ្ឋដ្ឋិស្សតី”តិ លដ្ឋឌីចទ៌ ឞខច អខត្លច ត អឆិដ្ឋាតិ, អទ្យល្យក្កយខគ ឲច តិឞ្សក្កិឃំ ខហាតិ៉ កស្មា? “តិដ្ឋិតឌីចទស្មិំ”ត្តិអាឌិតា (បិទា៉ ៣៩៣-៣៩៣;) សិក្ខាបឌស្ស ចុត្តត្តា៉ កទិតត្ពត្តខទ ឌឞាហខតា ដ្ឋត្តទិបិ បទិហារ៌ លកតិ, កទិតខតា បត បឆ្លា ឲកឌិចឞប្បិ ត លកតិ៉ ឃឆា កិំ – ឃឆា អត្ថតកទិខតា ឞខត្លា តិឌីចទ៌ អត្ថតឌិចឞខតា បដ្ឋាឃ ឃាច ដ្ឋត្ពាទា អាតិឞំឞំ លកតិ, ត តខតា បទ៌, ឲចំ អត្ថតឌិចឞខតា បដ្ឋាឃ ឃាច ដ្ឋត្ពាទា លកតិ, ដ្ឋដ្ឋខត បត កទិខត ឲកឌិចឞប្បិ ត លកតិ៉ ឲត្តាហ – ដ្ឋត្តតឌិចឞខតា បដ្ឋាឃ ប្ញុត ឌឞាហំ លកតីតិ? ត, កស្មា? “អតុឌាតាយិ, កិក្លុខច, ឌឞាហបខយំ អតិខរកឌីចទ៌ ឆាខទតុ”ត្តិ ចចតខតា៉ កទិតត្ពត្តខទបិ ឲការឌេខឞ អទ្យល្យក្កយខគ តិស្សក្កិឃត្តិ អាបត្តិ៉ តំ បត អតិប្បឞត្តិ តិចាខទតុំ “តិដ្ឋិតឌីចទស្មិំ”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ, ត កទិតឌិចឞាតិ អឆិចឞាតីតិ ឌីបតត្តំ៉ អឃខយត្វា តត្ថ តត្ថ អាចិកចិស្សតិ៉ អឆ ចា ចស្សិកឞាឌិកា អតតិទិត្តប្បយាលា តាយំ កខហត្វា ចុត្តតខយខតច ចត្តាខទា ចស្សិខក យាខេស អឆិដ្ឋាតត្ពា, តខតា បទ៌ បច្ចុទ្ធទិត្វា ចិកខប្បតត្ពាតិ ចុត្តំ៉ ឲត្ថ “បច្ចុទ្ធទិត្វា”តិ ចចខគ ដ្ឋខបិឞឆឌិចខេស ឲច បច្ចុទ្ធទិត្វា ចិកខប្បត្វា ឆបិតំ ខហាតិ, តខតា បទ៌ ខហយត្ពស្ស បឆយឌិចឞខតា បដ្ឋាឃ

បច្ចុរលាការា ឲចំ ពមិតញ្ញត្តរេ ប្រក្តុធិចរយ្យិ ខេជិតញ្ញត្តិ លិខិតំ

ពមិតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

១. ?ទោសិតសិក្ខាបទចណ្ណតា

“អត្តនាមិកស្ស បញ្ញា យាវេស ពាន្ធសីយាឃំ ឃត្ត ពាត្តមិ ធិចរំ តិក្ខិបិត្វា បក្កយត្តស្ស អតាបត្តី”តិ អដ្ឋកថាឃំ វុត្តំ “អពាន្ធសីយាឃបិ ចដ្ដតី”តិ ញាណំ អពាន្ធសីយាឃំ ពមិតត្តាវញ្ញា អាវញ្ញាកសិក្ខាបទញ្ញា សារេឆតីតិ លិខិតំ ញាណាតិ –

“លិត្ត ស្វាតក្កំ សាសក្ក-សម្មុទោតា សត្តវុត្តរំ;

អធិចរស្សាតាបត្តិ, បច្ចុទ្ធារាឌិសិទ្ធិទោតា”តិ (ចឌិទ ឌី បរិវារដ្ឋក ៣៤៥) –

ញាណំ បកិណ្ណកំ ខេជិតញ្ញាំ

ពព្រាឃំ ខោធតាបុញ្ញក្កបចិតិច្ចេឃា – ពេមិ “ជិក្រុលំ សព្ញាជិ”ត្តិ (យហាច ១៣៥) ចចតទោតា “ឲពម្ពិកា សព្ញាជិ តាឆិដ្ឋាតញ្ញា សទេ អឆិដ្ឋាតិ, ត វុហតី”តិ ចត្តា ប្រសយ្យតាខេបក្ខាតយ្យិ ជិក្រុលំខេឃច សព្ញាជិ ឥត្វា ប្រសយ្យាខេត្តិ, ខេត ញាណិតា ស្វុត្តលេសេត សញ្ញាខេបតញ្ញា កពចតា ហិ “លិត្តកំ សព្ញាជិ, លិត្តកំ ប្រត្តវាសក្កំ, លិត្តកំ អត្តវចារសក”ត្តិ បធមំ អនុញ្ញាតំ តទោតា “អញ្ញាតវស្ស កិក្ខុទោតា ពិធិចរេ ពវិឃយាខេត សញ្ញា លិត្តកំ តប្បទោហាតិ ខេក្ខ លិត្តកាតិ ឲកំ អលិត្តកំ តប្បទោហាតិ, ខេក្ខ អលិត្តកាតិ ឲកំ លិត្តកំ តប្បទោហាតី”តិ ញាណស្មិំ ចត្តស្មិំ “អនុជាតាយិ, កិក្ខវេច, អត្តាឆិពយ្យិ អាខេវាបេត្យ”ត្តិ (យហាច ១៩០) អនុញ្ញាតំ, តស្មា ឲពម្ពិកាបិ សព្ញាជិ ចដ្ដតីតិ សិទ្ធំ ឃា លិជ្ជយាតាបិ តប្បទោហាតិ, តស្សា ក្រុទោតា ជិក្រុលតាតិ? អដ្ឋកថាឃយ្យិស្ស វុត្តំ “អត្តាឆិពយ្យិ អាខេវាបេត្យត្តិ អាកាត្តបត្តយ្យិ ពាត្យំ, ញាណំ បត អប្បទោហាតខេព អាខេវាបេតញ្ញា សទេ បទោហាតិ, អាកាត្តបត្តំ ត ចដ្ដតិ, លិត្តិតញ្ញាខេយចា”តិ (យហាច អដ្ឋ ១៩០) ពមិតំ បត លិត្តកខេយច ចដ្ដតិ, អាខេចលិកលក្ខលត្តា, “លិត្តកំ ជិក្រុលំ តប្បទោហាតី”តិ ចចតាកាចទោតា ចាតិ សត្តិដ្ឋាតខេយត្ត ពត្តញ្ញាតិ

ស្វាតក្កត្តិ អនុបសម្បត្តាតំ ខេតធិចវិពស្វាតក្កាកាចទោតា ពិធិចរេខេតច ខេតធិចវិខេពាតិ, ខេតសំ អឆិដ្ឋាតាកាចទោតា “អឆិដ្ឋិខេតខេតចា”តិ ចត្តញ្ញំ ខេហាត្វុតិ ខេច? ត, ស្វាតក្កខេកខេតត ចិខេវាឆប្បសក្កទោតា ចត្យត្តធិចរសាឌិឃខេតត ហិ ស្វាតក្កខេកខេតា, ត ពិធិចរចិប្បចារេសត, តាបិ អតិខេរពធិចរសាឌិឃខេតត, តាបិ អតិខេរពធិចរឆារខេលាត ឃស្មា បត កិក្ខុតំ ឲច កពចតា អឆិដ្ឋាតចរេសត តច ធិចរាតិ អនុញ្ញាតាតិ, ឌាតិចរេសត ច វុត្តាតិ, ត ឲចំ អនុបសម្បត្តាតំ, តស្មា ខេតសំ ធិចរតិឃយាកាចា ត តំ ស្វាតក្កំ អនុញ្ញាតំ ពហដ្ឋាតំ ចិឃ តស្មា តស្ស សយាតាតចិឆាខេត អចចតទោតា ច សត្តិដ្ឋាតខេយត្ត ពត្តញ្ញាតិ

សាសង្កសម្មតោតិ កង្ខាវិតរណិយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ សាសង្កសិក្ខាបទវណ្ណនា) សាសង្កសិក្ខាបទេ វិសុំ អង្គានិ ន វុត្តានិ, “សេសមេត្ថ ចីវរេកក្កស្ស ទុតិយសិក្ខាបទេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ, ន ច បនេតំ វុត្តំ។ តត្ថ រត្តិវិប្បវាសោ ចតុត្ថមង្គំ, ឥធ ឆារត្តវិប្បវាសោ, អយមេត្ថ វិសេសោតិ។ តស្មា អង្គសាមញ្ញតោ ច សម្មុតិសាមញ្ញតោ ច សាសង្កសិក្ខាបទេ យោជិតន្តិ ឥទំ និប្បទេសំ, តំ សប្បទេសំ យាវបរមត្តា។ តត្ថ ពាហិរគាមេបិ គាមសីមំ ឱក្កមិត្វា វសិត្វា បក្កមន្តស្ស អនាបត្តិ, ឥធ ន តថា។ ឥធ អន្តរេ អន្តរេ អរុណុគ្គមនេ និស្សគ្គិយំ, តត្ថ សត្តមេតិ អយំ ឥមេសំ ទ្វិន្នំ វិសេសោ។ អង្គានិ បន ចីវរនិក្ខេបង្គសម្បត្តិតោ វិបរិយាយេន, ឥធ វុត្តនយេន ច សិទ្ធត្តា ន វុត្តានិ។ តានិ កាមំ ន វុត្តានិ, តថាបិ ចតុត្ថមង្គំ វិសេសិតព្ពំ, ន បន វិសេសិតំ។ កិំ ការណា? ឥធ វុត្តនិស្សជ្ជនក្កមេន និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិទេសនតោ, តត្ថាបន្នាបត្តិវិនយាក្ខិបនត្ថំ។ តិចីវរវិប្បវុត្ថេបិ រត្តិវិប្បវុត្ថេន, បនេវ ឆារត្តវិប្បវុត្ថំ ហុតំ សន្តេបិ តត្ថ យថាវុត្តអង្គសម្បត្តិយា សតិ តត្ថ វុត្តនយេនេវ និស្សជ្ជិតព្ពំ។ ហោមេត្ថ, កិមេត្ថ និស្សជ្ជតិ ចេ? ឥធ វុត្តនយេនាបិ និស្សជ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ ញាបនត្ថំ ចតុត្ថមង្គំ ន វិសេសិតន្តិ នោ តក្កោតិ អាចរិយោ។ មាសាតិក្កន្តំ, ទសាហាតិក្កន្តម្បិ ចីវរំ “ទសាហាតិក្កន្ត”ន្តិ វត្វា និស្សជ្ជេយ្យ, ន សភាគយាតំ ហុត្វា “ទសាហាតិក្កន្ត”ន្តិ វត្វា, មាសាតិក្កន្ត”ន្តិ វត្វាតិ អត្ថោ។ តថាបិ សចេ បច្ចាសាចីវរំ ហោតិ, និស្សគ្គិយំ “ទសាហាតិក្កន្ត”ន្តិ វត្វា មូលចីវរំ បន “មាសាតិក្កន្ត”ន្តិ វត្វា និស្សជ្ជិតព្ពំ។

“សន្តរុត្តរ”ន្តិ វា “សង្ឃាដិ”ន្តិ វា “ចីវរ”ន្តិ វា កិំ តិចីវរំ, កថាហ អញ្ញាយតីតិ? កិរេហុត្ត – យទិ តិចីវរមេវ បដិសិទ្ធំ, បរិយាបន្នវសេន អធិដ្ឋិតចីវរអតិរេកចីវរបច្ចត្ថរណាទិបរិក្ខារេសុ អថ អញ្ញម្បិ “តិចីវរម្បី”ន្តិ ឧទាហដា វិទ្ធំសាតិ? វុច្ចតេ – ន និយមតោ វេទិតព្ពំ យថាសម្ភវំ គហេតព្ពតោ។ តថា ហិ “ចីវរំ និក្ខិបិត្វា សន្តរុត្តរេន ជនបទចារិកំ បក្កមន្តី”តិ (បរិ។ ៣៤១) ឧទាហដេសុ តិចីវរេនេវ, “ន, ភិក្ខវេ, សន្តរុត្តរេន គាមោ បវិសិតព្ពោ (មហាវ។ ១៩១), សន្តរុត្តរបរមំ តតោ ចីវរំ សាទិតព្ព”ន្តិ (បរិ។ ៣១៦-៣១៧) ឧទាហដេសុ យំ កិញ្ចិ, តថា “សគុណំ កត្វា សង្ឃាដិយោ ទាតព្ពា, និវាសនំ ទាតព្ពំ, សង្ឃាដិ ទាតព្ពា, ហត្ថេ វា, អាគុលេ វា, សង្ឃាដិ, ទេហិ មេ ភន្តេ”ន្តិ ឧទាហដេសុ វុត្តវសេន “សន្តព្យេកចីវរំ សង្ឃាដិនាមេន ‘សង្ឃាដី’តិ វុច្ចតី”តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៥៨៥)។ តថា “និដ្ឋិតចីវរស្មិ”ន្តិ ឧទ្ទាបីតិ ឧទាហដេ អន្តោឧបាសេ យាចនត្ថំ ចីវរំ អនុញ្ញាតំ, តំ សន្ធាយ ករិយមានំ កថា និដ្ឋានំ គច្ឆតិ, តស្មា តិចីវរមេវាតិ ឧទាហ។

អចីវរស្សានាបត្តិបច្ចុទ្ធារនិទ្ទេសតោតិ កិំ វុត្តំ ហោតិ – ឧបោសិតសិក្ខាបទស្ស និប្បរិយាយេន កថាវត្ថុតោ តិចីវរវិប្បវាសេ តេចីវរស្ស អាបត្តីតិ ឧទាហ។ តត្ថ ឧទ្ទិដ្ឋំ វុច្ចតិ ន ហោតិ អាបត្តិ បច្ចុទ្ធារនិទ្ទេសតោ។ “អនាបត្តិ អន្តោអរុណេ បច្ចុទ្ធរតិ វិស្សជ្ជេតី”តិ (បរិ។ ៣៥៩) ហិ វុត្តំ។ អញ្ញថា បច្ចុទ្ធរន្តស្ស, អន្តោអរុណេ វិស្សជ្ជេន្តស្ស ច យាវ អញ្ញោ នាធិដ្ឋាតិ, តាវ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ យថាវុត្តនយេនេវ។ អញ្ញថា សព្ពត្ថនេន វិប្បវាសស្សាតិ វិប្បវាសតោ យថារុតំយេវ សតិ វិប្បវាសេ វិប្បវាសតោ, អវិប្បវាសេ សតិ អវិប្បវាសតោតិ។

ឧបោសិតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ អកាលចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា

អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋានស្ស ទុព្ពិជានត្តា តំ ទស្សេតុំ “អបិច ភិក្ខុន”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ វិហារបរិយន្តេ និវិដ្ឋធុវសន្និបាតដ្ឋានតោ វា បរិយន្តេ ឋិតភោជនសាលតោ វា និពទ្ធវសនកអាវាសតោ វាតិ ឯវំ គហេតព្ពំ។ សចេ វិហារេ សន្និបតិតភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ឯកាពទ្ធា ហុត្វា យោជនសតម្បិ បូរេត្វា និសីទន្តិ, យោជនសតម្បិ ឧបចារសីមាវ ហោតីតិ អត្ថោ។ “សមានសំវាសកសីមាយា”តិ វុត្តេ ខណ្ឌសីមាទីសុ ឋិតានំ ន បាបុណាតិ, តាសំ វិសុំ សមានសំវាសកសីមត្តាតិ ច សមានសំវាសកអវិប្បវាសសីមានំ ទ្វិន្នំ នានត្តា “អវិប្បវាសសីមាយ ទម្បី”តិ ទិន្នំ បន គាមេ ឋិតានំ ន បាបុណាតិ។ កស្មា? “ឋបេត្វា គាមញ្ច គាមូបចារញ្ចា”តិ (មហាវ។ ១២២) វចនតោ។ “សមានសំវាសកសីមាយា”តិ ទិន្នំ បន យស្មិំ ឋានេ អវិប្បវាសសីមា អត្ថិ, តត្ថ ឋិតានម្បិ “តត្រ ឋិតានម្បិ បាបុណាតី”តិ ច, “ខណ្ឌសីមាយំ ទត្វា ‘សីមដ្ឋកសង្ឃោ គណ្ហាតុ’តិ វុត្តេ ឧបចារសីមាយ ឯវ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ទាតព្ព”ន្តិ ច, “តេនេវ ពាហិសីមដ្ឋានម្បិ បាបុណាតិ យាវ គាមិកស្សុក្ខារាតិ អត្ថោ”តិ ច, “អន្តោវ បន គាមិកេ អន្តោគេហន្តេ សចេ វិហារំ បវិសិត្វា ‘សង្ឃស្ស ទម្មី’តិ វទតិ, យេ តត្ថ ទស្សនូបចារំ អាគតា បត្តំ សមយំ សង្ឃស្ស ទុក្ខំ, តេនំ ពាហិសីមដ្ឋានម្បិ បាបុណាតី”តិ វិនយធរា បរិច្ឆិន្ទន្តិ, អដ្ឋកថាយំ បន អវុត្តំ។ តស្មា សមន្តបាសាទិកាយំ “លក្ខណញ្ញូ វទន្តី”តិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៦៤៨) វុត្តន្តិ ច, “‘ចីវរមាសតោ បដ្ឋាយ យាវ ហេមន្តស្ស បច្ឆិមោ ទិវសោ, តាវ វស្សាវាសិកំ ទេមា’តិ វុត្តេ កថិនំ អត្ថតំ វា ហោតុ, អនត្ថតំ វាតិ ឯវំ សមន្តបាសាទិកាវចនំ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៦៤៨), ឯត្ថាបិ យទិ អត្ថតំ, បុរិមវស្សំវុដ្ឋា បញ្ច មាសេ។ យទិ អនត្ថតំ, បច្ឆិមវស្សំវុដ្ឋា វត្តារោ មាសេ លភន្តីតិ វិនិច្ឆយោ”តិ ច លិខិតំ។

“ឯកាហិ មយ្ហំ ភាគំ ទេហីតិ ឯកាហិ និមន្តេតហិ មយ្ហំ ភាគំ ទេហីតិ អធិប្បាយោ។ តស្មា ឯកាហិ និមន្តេតហិ ភាគំ ទេហិ, តេនេវ បាបុណាតីតិ វុត្តំ។ អញ្ញថា ‘ឯកាហិ មយ្ហំ ភាគំ ទេហី’តិ វុត្តេ និមន្តិតោ វា ហោតុ, អនិមន្តិតោ វា, ឯកាហិ ទេហិ, តេនំ បាបុណិតព្ពន្តី”តិ វទន្តិ។ ឯត្ថ “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ ភិក្ខុនា ឧព្ភតស្មិំ កថិនេ”តិ វទន្តោ ឧទាហរតិ ឯត្តកេន តិណ្ណម្បិ អកាលចីវរានំ ឧប្បត្តិអាការន្តិ។ កស្មា បន បវារណេ ចិត្តាទិតាតីតិ? វុច្ចតេ – ទ្វេបិ បន សិក្ខាបទានិ អធិដ្ឋានំ សន្ធាយ ន វុត្តានិ កិន្តុ បឋមសិក្ខាបទេ ទសាហបរមំ អនុជានិត្វា តស្មិំ អព្ពោហារេន្តេ សចេ បច្ចាសា អត្ថិ, តទេវ វទន្តា មាសបរមតោ ឆាតមិប្បិ អតិរេកចីវរំ ឋបេតិ។ អកាលចីវរំ នាម សមុប្បន្នេតន ការេតព្ពំ។ តំ បន “អាកង្ខមានេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ព”ន្តិ ឯវមិទំ សិក្ខាបទេន វទន្តា វុត្តន្តិ។ តស្មា តីណិបិ បវារណេ ចិត្តាទិតាតីតិ។

“និប្ផាទេតព្ពន្តិ សីលំ អនន្តរាយសារហេតុ ការេតព្ព”ន្តិ ឯត្ថ បន បរោហារតការេន បុរិមសិក្ខាបទលក្ខណោតិ ជីវេបតំ វុត្តំ។ តស្មា ឯវំ “សីឃ”ន្តិ វា “លហុ”ន្តិ វា អាទិនា អវត្វាបិ “ទសាហា”តិ វុត្តន្តិ។ អត្ថានិមិត្តស្ស ឯវំ ហោតុ, អនត្ថេ បន និមិត្តេ និដ្ឋិតន្តិ វុត្តំ អនត្ថានស្ស បដិគ្គហណំ ទស្សេតីតិ វុត្តា អបស្សន្តោ វិឃាតំ អាបជ្ជតីតិ (វជិរ។ ដី។ បារាជិក ២៨៨-៣០០) លិខិតំ។

អកាលចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

᪔᪨ ᨷᩩᩁᩣᨱᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩈᩣᨠᩥᨿᩣᨶᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩥᩃᩥᩈᩮᨩ᩠ᨫᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ “ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩦ ᨶᩣᨾ ᩈᨠᩮᩈᩮᩣᨲᩣᩈᨩ᩠ᨫᩣ ᩈᨷᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪐᪕) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᨶ? ᨲ, ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩣᨶᩩᨣᨲᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨷᩈᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨶ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩈᨦ᩠ᨡᨿᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨵᩮᩣᨠᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᨶᩣᨲᩥ ᩮᨿᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᨶ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩣ ᨵᩮᩣᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨵᩮᩣᩅᨲᩥ, ᩁᨩᨲᩥ ᩋᩣᨠᩮᩣᨭᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “‘ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ’ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᨷ᩠ᨷ ᨵᩮᩣᩅᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨶᨿ ᨠᩥᩁᩥᨿᨶᩩᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶᩮᨿᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩥᩁᩥᨿᨶᩩᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶᩮᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨶᩮ? ᨲᩴ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᨷᩩᩁᩣᨱᨧᩦᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ “ᨷᩩᩁᩣᨱᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨠᩥᩴ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨠᩥᩴ ᨷᩣᩁᩩᨲᨾ᩠ᨷᩦ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪐᪔)᪨

ᨷᩩᩁᩣᨱᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨧᩦᩅᩁᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨷᩅᩣᩁᩮ ᨩᩣᨶᩈᨾᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨻᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩦᨶᨠᩢᨷ᩠ᨷᩢᩃᩴ ᩅᨭᩦᨲᩥ ᨠᩮᨶ? ᨲᩣᨿ ᨲᩔ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨶᩣ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧ ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨶᩣᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ᪨

ᨧᩦᩅᩁᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨬᩣᨲᨠᨷ᩠ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᩮ ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨬ᩠ᨫᩣᨶᨲ ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᨷ᩠ᨷᩅᩣᩁᨱᩣᨿ ᩈᩴ ᩈᩴ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴᩮᨿᩅ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

បកតិយា សត្តន្តនេត ចនតិ កចិតបលិទោឆចេនត ចា សាសក្កនិក្លាបគចេនត ចា៉ ខុត្វ និយា – “ត យត្ថ ឌាតិត្វា ពាហុំ ឌីចទំ ចិញ្ញារេបស្សត្តិ, ក្ញុស្សចាលិដ្ឋ ចា”តិអាគិតា (បិរា៉ ៥១១) ស្ញ្ញាយត្តាត់ ស្វុត្វា កកចាបិ លញ្ញក្កិទេយ កិក្ល “កចទៀតាយ ត្យុទេ្យខេយាឈបុរិសា ត យត្ថ ឌាតិត្វា ពាហុំ ឌីចទំ ចិញ្ញារេបស្សធា”តិ (បិរា៉ ៥១១) ចត្វា និក្លាបគស្ស បញ្ញាត្តត្តា ឧ ព្ទយិស្សំ កក្លាចិតទលិឃំ “ពាហុំឌីចទចិញ្ញាបតចត្ខុស្សិ បញ្ញាត្ត”ត្តិ ក្ញុត្តត្តា, សយត្តបិសាគិកាឃំ “ត ហិ អតដ្ឋិត្តឌីចទា អត្តទេតា អត្វាយ សាលាបលិសំ កឌ្ឋិតុំ លកត្តិ, អដ្ឋិត្តឌីចទាត់ បត អត្វាយ លកត្តិ”តិ ក្ញុត្តត្តា ឧ អញ្ញាស្សុត្វាយ បយាលំ ចិញ្ញារេបតុំ ចដ្ឋតីតិ ទេច? ត, កស្វា? អញ្ញាតកចិញ្ញាត្តិនិក្លាបគស្ស អដ្ឋុប្បត្តិយា ខុច អញ្ញាតកចិញ្ញាត្តិ ចារិតា៉ តស្ស និក្លាបគស្ស អតាបត្តិ៉ បិញ្ញុព្ទឃំ (បិរា៉ ៥១១) “អញ្ញាស្សុត្វាយា”តិ ព្ទយិស្សា អតាបត្តិបិញ្ញព្ទយា អញ្ញាស្សុត្វាយ ចិញ្ញារេបទេត្តា តស្ស ពាតកប្បចារិទេត ខុច ចិញ្ញារេបតិ, ត អទេញ្ញាតិ ចចតទេតា ឧ ចារិតា៉ តស្វា កកចាបិ “ពាហុំ ឌីចទំ ចិញ្ញារេបស្សធា”តិ (បិរា៉ ៥១១) ចិករហិត្វា និក្លាបគំ បញ្ញារេបទេត្តា “អកិហដ្ឋុំ បចាទេយ្យា”តិ ក្ញុត្តតទេយទេតច បយាលទេតា កហលំ អត្ញុឌាតិ, ត អញ្ញាស្សុត្វាយ បយាលទេតា ចិញ្ញាបត់៉ យស្វា បតិយំ និក្លាបគំ អញ្ញាស្សុត្វាយ ចិញ្ញាបតចត្ខុស្សិទេយច បញ្ញាត្តំ, តស្វា ព្ទឆ “អញ្ញាស្សុត្វាយា”តិ ត ក្ញុត្តំ, ត ត លព្ទុតីតិ កត្វា៉

អដ្ឋកធាសុ “អញ្ញាតកប្បចារិតដ្ឋាទេត បកតិយា ពាហុយ្យិ ចដ្ឋតិ, អដ្ឋិត្តការលា បយាលទេយច ចដ្ឋតី”តិ ក្ញុត្តំ៉ តំ “អតាបត្តិ ពាតកាត់ បចារិតាត”ត្តិ (បិរា៉ ៥១៩) ក្ញុត្តអតាបត្តិបិញ្ញព្ទយា ត សទេយតីតិ សយត្តបិសាគិកាឃំ (បិរា៉ អដ្ឋ៉ ១៉៥១៩) ក្ញុត្តត្តា ព្ទឆាបិ ក្ញុត្តតទេយទេតច ពាតកប្បចារិទេត ចិញ្ញារេបត្តស្ស អត្តទេតា ឆទេតត កល្ញ្ញត្តស្ស អតាបត្តីតិ លិលិតំ៉ “អញ្ញាស្សុត្វាយា”តិ តិឌាតចិទោឆទេតា ត ក្ញុត្តំ, តធាបិ អតត្តទេ ក្ញុត្តតទេយទេតច លព្ទុតិ ខុចាតិ ចគត្តិ៉

តត្យុត្តរិនិក្លាបគចល្លុតា តិដ្ឋិតា៉

ប៉ ស្បក្លុដនិក្លាបគចល្លុតា

បឆទ៍យាបក្លុទដ “បុទញ្ញ អប្បចារិទេតា”តិ (បិរា៉ ៥១ប៉) ចចតទេតា តស្វិ លទេល បចារិទេតាបិ អប្បចារិទេតាច ទេហាតីតិ ទេចគិតញ្ញ៉

ស្បក្លុដនិក្លាបគចល្លុតា តិដ្ឋិតា៉

ឌ៉ ក្ញុតិទ៍យាបក្លុដនិក្លាបគចល្លុតា

ក្ញុតិទ៍យាបក្លុទដត កិ បទេយាឌតត្តិ ទេច? តត្វិ បទេយាឌត់, ទេកចល់ អដ្ឋុប្បត្តិចទេសត បត បញ្ញាត្តំ កិក្លុតិយា ទទេហាតិសឌ្ឋនិក្លាបគំ ចិយ៉ ខុចំ សទេត្ត សក្កិតិការទេកហិ សក្កិតិ អតាទេទាទេបតញ្ញ កទេចយ្យ ចិតាបិ ទេតត តគត្វិនិទ្ធិទេតា, អតិស្សទេត្តា, អតាទេទាទេបតុំ អត្ញុញ្ញាតត្តា ច៉ ក្ញុត្តទេញ្យាតំ “អាកក្កយាទេតា, អាតត្ត, សទេឈ្ញ…ទេប… សយុហទេតយ្យា”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៧៩; ក្ញុញអច៉ ៣៣១)៉ ព្ទគំ សញ្ញយការលំ៉ ត ហិ ញុគ្គា

អប្បយោគត៌ ចចត៌ តិច្ឆាទេត្តិ, បកេច សិក្ខាបទ៌ តេតេចាហ អដ្ឋកថាយំ “ត្ថយិតាច តយេត អទេត្វា ទេចតិតទេ្តា ត្ថចញ្ញាបុទិយស្ស អត្តុបញ្ញាត្តិសទិស”ត្តិអាទិ៍ អត្តុបញ្ញាត្តិ ច តិប្បយោគត៌ តត្ថិ៍ ត៌សទិសទេ្បាត៌, ត តិប្បយោគត្តិ ឥស្សិត៌ ទេហាតិ៍ ឲចំ សទេត្ត ទេកា បទេតត្វ អត្តចិទេសទេសាតិ? តទេតា អាហ “ទេកចល៌ តត្វ ឲកស្ស បឹឡអា កតា, ត្ថឆ ខ្ចិត្ត, អយទេយត្វ ចិទេសទេសា”តិ៍ ត្ថយិតា អត្តចិទេសទេសត ទេកា បតទេ្តា អតិទេកទេត្វា ឥស្សិទេតាតិ? ទេបិទាលាកណ្ណិបទេឥ តាច ចុត្ត “ឲកស្វិយិ ចត្តស្វិ ខ្វកិត្តយិ បឹឡអា កាត៌ ត ចដ្ឋីតិ អយយតិទេកទេត្វា ឥស្សិទេតា”តិ៍ តេតេត៌ ឌីទេបតិ “ត ទេកចល៌ បទិលដ្ឋីចទេកាលាតាយ ឲច អាបត្តិកាលតា, បឹឡត្ថតបុក្កលសត្តាតចត្វកាលាតាយបិ”តិ៍

ទេហាត្តិ ទេចត្វ –

“ចត្វទេតា កាលាតាយបិ, សិយា អាបត្តិ ទេតកតា;

ត្ថតិ សត្តស្សតត្វក្លា, ត្យតិឃ្យបក្លត៌ ត្ថឆ៍

“កាយសំសក្កសិក្ខាយ, ចិកទេក្ក ចិយ កិទេត្តត៌;

ឲកិត្តិយាបិ ទេតកតា, អាបត្តិត៌ បទេយាកទេតា”តិ៍ (ចឌិទ៍ ឌី៍ បិទាឌិក ៥៦១);

អបិទេចត៌ សិក្ខាបទ៌ ត៌ឌាតិទេកាសុ សិក្ខាបទេសុ សទេត្តសុបិ កទេហតត្តចិតិច្ឆយស្ស ឥស្សតប្បយោគត្តិ ទេចតិតត្តា៍ អាហ ច –

“អត្តាតិកាយ ពាហុតាយ ចិយិស្សតាយ;

អាបត្តិយាបិ ពាហុតា ច ចិយិស្សតា ច;

ត្ថទេត្វចយាឌិចិតឹសយុក្តឥស្សតត្វិ ;

សត្វា ខ្វបក្លតយិត៌ ត្យតិយំ អទេចាចា”តិ៍ (ចឌិទ៍ ឌី៍ បិទាឌិក ៥៦១);

តស្សាយំ សទេត្តបទេតា អធិប្បាយបុត្តត្ថយា ចិចាទលា – បុទាលឌីចទំ ឲកទេយច កិក្ខុ កិក្ខុតីហិ ខ្ចីហិ, ពាហុហិ ចា ទេឆាចាទេបតិ, កិក្ខុតិកាលាតាយ បាទិចិត្តិយកាលតា៍ តចា ខ្ចិត្ត, ពាហុត៌ ចា សាឆាទេលាំ ឲកទេយច ឌីចទំ អត្តាព្វា បាទិចត្តកា បទិក្កល្យាតិ, ត្ថឆាបិ តចា ខ្ចិត្ត, ពាហុត៌ ចា សាឆាទេលាទេយក៌ ចិត្តាទេបតិ, ចិត្តាតត្វបុក្កលកាលាតាយ អាបត្តិកាលតា៍ តចា អទេត្តាសុបិ ឲចទុទេបសុ សិក្ខាបទេសុ តទេយា

នេតព្ពោ៉ អយំ តាច ខាហុតាយ នយោ៉

ចិមិស្សតាយ បត ខាតិកាយ, អញ្ញាតិកាយ ច ខុកំ ឆេដាចារេបតិ, ខុកេតា តិដ្ឋាបេត ខុកំ បាចិត្តិយំ៉ អឆ ខាតិកា បថយំ ឆេខាកំ ឆេដាចិត្វា ឋិតា, បុត អញ្ញាតិកា ឃុឆេដាតំ កេទោតិ, តិស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ៉ អឆ អញ្ញាតិកា បថយំ ឆេដាចតិ, បច្ឆា ខាតិកា ឃុឆេដាតំ កេទោតិ, អញ្ញាតិកាយ បយោកចេយេត កិច្ចេតា ទុក្កដេបេច៉ អញ្ញាតិកាយ, ខាតិកាយ ច អញ្ញាតិកសញ្ញី, ខេចមតិកោ, ខាតិកសញ្ញី ចា ឆេដាចារេបតិ, យឆាទុត្តនយេត តិស្សគ្គិយទុក្កដានិអាបត្តិកេដកេលតា ខេចិតព្ពា៉ តឆា អញ្ញាតិកាយ, ខាតិកាយ ច សត្តកំ ឌឹចេរ៉ ឌ្ឋេកាហិ ខុកេតា ឋិឃ្យាតំ បដិក្កហាតិ, តិស្សគ្គិយបេច៉ អឆ អញ្ញាតិកាយ ខុច ហត្ថេតា បដិក្កហាតិ, តិស្សគ្គិយបេច៉ អឆ ខាតិកាយ ហត្ថេតា បដិក្កហាតិ, អតាបត្តិ៉ អឆ ឌ្ឋេកាឃុ អញ្ញាតិកាឌិសញ្ញី, ទុត្តនយេតេច តិស្សគ្គិយទុក្កដានិអាបត្តិកេដកេលតា ខេចិតព្ពា៉ តឆា អញ្ញាតិកចិញ្ញាត្តិអាឌីឃុបិ យឆាសម្ភចំ តយោ នេតព្ពោ៉ អយំ ចិមិស្សតាយ តយោ៉

អាឌិសេច្ចត បត អេតេព អញ្ញាតិកា ចិញ្ញាត្តា, ចិញ្ញាត្តបុក្កលកលតាយ ទុក្កដំ៉ ខុេកា ឆេតិ, ខុេកា ត ឆេតិ, តិស្សគ្គិយំ៉ អឆ អចិញ្ញាត្តោ ឆេតិ, ត តិសគ្គិយំ៉ អឆ ចិញ្ញាត្តាចិញ្ញាត្តាតំ សាធារណំ ចិញ្ញាត្តោ ឆេតិ, តិស្សគ្គិយំ៉ ឌ្ឋេកា ឆេត្តិ, តិស្សគ្គិយបេច៉ អចិញ្ញាត្តោ ឆេតិ, តិស្សគ្គិយេត អតាបត្តិ៉ ចិញ្ញាត្តស្ស ចឆេតេត អចិញ្ញាត្តោ ឆេតិ, អតាបត្តិ ខុច៉ តឆា ឌ្ឋបក្ខដានិឌីឃុបិ យឆាសម្ភចំ តយោ នេតព្ពោ៉

ខុត្តាចតា សេច្ចបេតា អញ្ញាតិកាយាឌិកាឆា ទុត្តាឆិប្បាយា ហោតិ៉ ឃំ បេតត្ថ កិច្ចតិយា រេហាតិសជ្ជសិក្ខាបទំ តិប្បយោងតាយ តិឆស្សតំ ទុត្តំ, តស្ស បយោងតចិសេសោ តស្មិំយេច អាចិកចិស្សតីតិ៍ ខុចបេច អញ្ញាត្តបិ ចឆេតេត, ចិសេសអដ្ឋុប្បត្តិចេយេត ច សិក្ខាបទេឃុ ខាតាតព្ពំ ចិសេសប្បយោងតត្តិ៉

ទុតិទិយាបក្ខដ សិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

១០៉ រាជសិក្ខាបទចណ្ណតា

“ដាតំ កប្បតិ, អាកតកាលេណំ ចិតាសេតី”តិ ទុត្តត្តា បុត ខោងតំ ត លកតីតិ ខុេកា៉ អាកយតស្ស សាត្តកំ ត ហោតិ, ឌីចេរ៉ ត លភិស្សតិ បដិសត្តាទស្ស កតត្តាតិ ខុេកា៉ ខោងតាលក្ខណំ ត ហោតីតិ កត្វា ទុត្តត្តិ ខុេកា៉ “ឆយ្ហេឆេសតាឆិប្បាយាឌិតា ត បដិសត្តាទោ កាតព្ពោ”តិ ឌ្ឋបតិស្សេត្ថេទោ “‘អាកតកាលេណំ ចិតាសេតី’តិ ខោងតាដាតាតិ កប្បតិ, ខោងតេហុកាទេយា អកត្តព្ពយកាឃិ, តប្បច្ចយា ចត្តកេដ ទុក្កដ”ត្តិ ច ចឆតិ៉ ឆយ្ហសិទិត្ថេទោ បត “អាសេត ចេ តិសីឆតិ, ខុកាយ តិសជ្ជាយ ច្ឆេ ដាតាតិ កប្បតិ៉ អាយិសំ ចេ បដិក្កហាតិ, ខុេកាត បដិក្កហេណត ច្ឆេ ដាតាតិ កប្បតិ៉ ឆយ្ហំ ចេ កាសតិ, ឆយ្ហេឆេសតាសិក្ខាបទេ ទុត្តបរិច្ឆេដាយ ខុកាយ ចាចាយ ច្ឆេ ដាតាតិ កប្បតិ៉ តំ សន្ធាយ ‘អាកតកាលេណំ ចិតាសេតី’តិ ទុត្ត”ត្តិ ចឆតិ៉ “ខុសោ ឆោ”តិ ទុត្តេត សញ្ញាត្តោ ខុេកា, “អយំ ខេឃ្យាចច្ចកេទោតិ…បេ…

អចុត្តេបិ ខោងតំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តោ ទុតិយោ, សេច បត ទុតោ កច្ឆត្តោច “អហំ តស្ស ហត្ថេ ឆស្សាមី”តិអាឌិតា ចុត្តោ តតិយោ, “អញ្ញា

ចា ទេបទេសត្វា អាទោទាចាទេបតី”តិ ចុទេត្វា ចត្យុទេត្វាតិ យថា កិច្ចុតា តិដ្ឋ៊ៃា ចត្តាទេរា, តទេចច ចទេតត តិដ្ឋ៊ៃា ចត្តាទេរា៓

ឰុលទេចចដិកកបរិយកាទេកា, បទេយុលកបរិយកាទេកា ទេចតិ ខុទេតស្ស អញ្ញាតកអប្បចារិទេតស្ស ចិយ បដិបជ្ជិតព្ពាត្តិ លិលិតំ៓

រាជសិក្ខាបចចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៓

ចីចរចេក្កា បឋទេមា៓

៙៓ ខុឡអកេលិយចេក្កា

១៓ ទេកាសិយសិក្ខាបចចណ្ណតា

កាទោទេបឃ្យាតិ អត្តទេតា ច បទេស្ស ច ក្លិត្តច្ចា ទេកាសិយំ ខុកទេតា ពលិត្វា ចុត្តំ, ក្លេកា ចា ខុកទេតា កទេទាត្តីតិ អត្តទេតា ទេចតិតព្ពំ៓ តត្ត អត្តតា ពតំ ទេច, “តិស្សជ្ជតកាទេល សយំ ពតំ តិស្សក្កិយ”ត្តិ ចត្តព្ពំ៓ ក្លេកាហិ ទេច ពតំ, យថាបិឡព្ពទេយច៓

ទេកាសិយសិក្ខាបចចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៓

៙៓ ស្សុឌ្ឍកាឡអកសិក្ខាបចចណ្ណតា

យថា បចេយ “ខុទេកតបិ ទេកាសិយំស្សុតា”តិ (កច្ចា៓ អដ្ឋ៓ ទេកាសិយសិក្ខាបចចណ្ណតា) ចុត្តំ, តថា ព្ពេឆ “ខុទេកតបិ អទេញ្ញត អមិស្សិតាត”ត្តិ ចចតាកាចទេតា អទេញ្ញត មិស្សកាទេច សតិបិ អបញ្ញាយមាតត្តបកំ ទេច, “ស្សុឌ្ឍកាឡអក”មិទេច្ចច ចុច្ចតីតិ ចឥត្តិ៓

ស្សុឌ្ឍកាឡអកសិក្ខាបចចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៓

៙៓ ទេទ្វកាកសិក្ខាបចចណ្ណតា

“ត្យុលយិត្វា”តិ ចចតទេតា យថា ត្យុលាឆាទេណាយ កាឡអកាឌិកា ត ទេហាត្តិ, តថា កាឡអកាតំ ទេទ្វ កាកា កទេហតព្ពា ក្លេក្ខដ្ឋបរិទេច្ឆទេឥត៓ “ខុកស្សាបិ កាឡអកទេលិមស្ស អតិទេរកកាទេច តិស្សក្កិយត្តិ ចចតំ ត្យុលាឆាទេណាយ កិច្ចាបិ ត សទេមតិ, អធិត្តកត្តា បត សិក្ខាបទស្ស បុទេត្តា ត្យុលាយ ឆាទេយិត្វា ឥបិទេតស្ស ខុកមុរិ ទេលាមំ តត្វ បទេតយ្យ, តិស្សក្កិយត្តិ អយមធិប្បាទេយាតិ ទេតា តទេក្កា”តិ អាចរិទេយា៓ ចុត្តបរិទេច្ឆទេឥត អក្កហណំ អកិរិយា, សត្វតកាទេណំ កិរិយា៓

ᨴ᩠ᩅᩮᨽᩣᨣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩒᩁᩮᨶ ᨧᩮ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩔᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᩮ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩮ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨿᩣᨶᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨨᨻ᩠ᨻᩔᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᨠᨲᩣᨶᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨧ ᩑᨠᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩣᨶᩥᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨿᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩁᩮᩣᨣᩔ ᨾᨶ᩠ᨴᨲᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᨧ ᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᩋᨸᩥᨧ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴᩥᨿᩩᩃᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨨᨻ᩠ᨻᩔᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨨᨻ᩠ᨻᩔᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ “ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ”ᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᨶ᩠ᨳᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨶᩩ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ? ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩣᨶᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨧᩦᩅᩁᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩮᨧᩦᩅᩁᩥᨠᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᨽᩮᨴᨽᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩮ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩣᨶᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩁᩈ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᩴᩈᩩ, ᨽᨣᩅᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨿ᩠ᨿᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ ᨶᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨧᩦᩅᩁᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨸᨣᩮᩅ ᨠᨲᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ “ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩣ ᨶ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ “ᩈᨶ᩠ᨳᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᨶ᩠ᨳᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨵᩮᩣᨲᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᨸᨲ᩠ᨳᨲᩮᩈᩩ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨠᩥᩃᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪕᪖᪖-᪕᪖᪗) ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? “ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪗᪐) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᩑᩊᨠᩃᩮᩣᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔᩣ”ᨲᩥ ᨴᩦᨸᩥᨲᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨴᩦᨥᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥᨸᩥ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨸᩁᨾᩴ ᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨸᨣᩮᩅ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨧᩮ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᨠᩣᨾᩣ ᩅᩔᩴᩅᩩᨭ᩠ᨮᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩔ

និស្សគ្គិយន្តិ ច សព្ពត្ថោ។ តេនេវ វាសាធិប្បាយស្ស បដិប្បស្សទ្ធគមនុស្សាហត្តា “អប្បដិបន្នោ”តិ វត្វា គតស្ស អនាបត្តីតិ សិទ្ធំ។ បាឡិយម្បិ បន អត្ថវិកប្បេ “ភិក្ខុនោ បនេវ ឯឡកលោមានិ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ...បេ... អសន្តេបិ ហារកេ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្ស និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ យោជនា វេទិតព្ពា។ យស្មា ច ឯឡកលោមានំ ឧប្បត្តិដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ តិយោជនបរមតា អធិប្បេតា, មគ្គំ អប្បដិបន្នស្ស ច តិយោជនបរមតា នត្ថិ, តស្មា “អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្ស ឧប្បជ្ជេយ្យុ”ន្តិ វុត្តំ។ តេន អច្ឆិន្នំ បដិលភិត្វា ហរតោ ច អនាបត្តីតិ សិទ្ធំ។ បដិលាភោ ហិ តេសំ ឧប្បត្តិ នាមាតិ។

“អាកង្ខមានេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ពានី”តិ វុត្តត្តា អត្តនា បដិគ្គហិតានំយេវ តិយោជនាតិក្កមេ អាបត្តីតិ ទស្សេតិ។ តេន អនាកង្ខមានេន បរសន្តកានិ បដិគ្គហិតានិ ហរន្តស្ស អនាបត្តីតិ សិទ្ធំ។

អង្គេសុ “អត្តនោ សន្តកតា”តិ នត្ថិ, អយមេត្ថ “ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជេយ្យុ”ន្តិ ឥមិនា, “អច្ឆិន្នំ បដិលភិត្វា”តិ ឥមិនា ច ទីបិតោ ហោតីតិ វេទិតព្ពោ។ បេយ្យាលក្ខិបនេន ច “អញ្ញំ ភិក្ខុំ ហរាបេន្តោ គច្ឆតិ ចេ, ទ្វិន្នម្បិ អនាបត្តី”តិ វុត្តំ។ តស្មា ទ្វេ ភិក្ខូ តិយោជនបរំ បត្វា អញ្ញមញ្ញស្ស ភណ្ឌំ បរិវត្តេត្វា ចេ ហរន្តិ, អនាបត្តីតិ សិទ្ធំ។

តិយោជនបរំ សហត្ថា ហរិតព្ពានីតិ តិយោជនបរមេវ អត្តនា ហរិតព្ពានិ, តំ កិមត្ថន្តិ? សីមាយ ឯតបរមតោ។ វុត្តញ្ហិ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិយោជនបរមំ សីមំ សម្មន្និតុ”ន្តិ (មហាវ. ១៣០)។ វាសាធិប្បាយេន, បច្ឆា គមនាធិប្បាយេន វា គច្ឆតោ ឯតបរមតា ច។ វុត្តញ្ហិ “ឆព្ពគ្គិយា ភិក្ខូ អតិមហតិយោ សីមាយោ សម្មន្នន្តិ...បេ... ភិក្ខូ ឧបោសថំ អាគច្ឆន្តា ឧទ្ទិស្សមានេបិ បាតិមោក្ខេ អាគច្ឆន្តិ, ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេបិ អាគច្ឆន្តិ, អន្តរាបិ បរិវសន្តី”តិ (មហាវ. ១៣០)។

អសន្តេ ហារកេតិ អាណត្តិយា ហារកេ អសតិ។ កម្ពលស្ស ឧបរិ និសីទិត្វា គច្ឆន្តស្ស សចេ ឯកម្បិ លោមំ ចីវរេ លគ្គំ ហោតិ, តិយោជនាតិក្កមេ អាបត្តិ ឯវ កម្ពលតោ វិជដិតត្តាតិ លិខិតំ។ តំ កម្ពលស្ស បដិគ្គហិតត្តា អត្តនោ អត្ថាយ បដិគ្គហិតមេវ ហោតីតិ យុត្តំ។

ឯឡកលោមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. ជាតរូបសិក្ខាបទវណ្ណនា

“និដ្ឋាតរុក្ខច្ឆាយាបិ រុក្ខបរិច្ឆេទំ អនតិក្កន្តា”តិ លិខិតំ។

ជាតរូបសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទវណ្ណនា

ជាតរូបរជតបរិវត្តនន្តិ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទេន វុត្តំ។

រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ កយវិក្កយសិក្ខាបទវណ្ណនា

អសន្តេ បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពមេវាតិ ឯត្ថ កិំ សុទ្ធិកំ បាចិត្តិយំ, ឧទាហុ និស្សគ្គិយន្តិ? និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយមេវ។

កយវិក្កយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តតិយំ បកិណ្ណកំ

អដ្ឋមសិក្ខាបទេ បរេន អត្តនោ អត្ថាយ និយ្យាតស្ស ច បរិវត្តកការេន និយ្យាតស្ស ច បំសុកូលស្ស ច រូបិយស្ស ឧគ្គណ្ហនុគ្គណ្ហាបនសាទិយនានិ បដិក្ខិបតិ។

នវមេ បរស្ស ច អត្តនោ ច រូបិយបរិវត្តនំ បដិក្ខិបតិ។

ទសមំ អរូបិយបរិវត្តនំ។ “អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញី បញ្ចន្នំ សហ អនាបត្តី”តិ (បារា. ៥៩១; វិ. វិ. ដី. ១.៥៩១; វជិរ. ដី. បារាជិក ៥៩៤) ច វចនំ ឥតរេហិ សហ អាបត្តីតិ ទីបេតិ។ អរូបិយញ្ហិ កប្បិយវត្ថុ។ តស្មា តស្ស បរិវត្តនេ សតិ និស្សគ្គិយន្តិ ឯកត្តេន វុត្តំ។ បញ្ចន្នំ សហ កប្បិយវត្ថុំ បរិវត្តនេ អនាបត្តិប្បសង្គតោ អនាបត្តិ ឯវាតិ បោរាណាតិ ចេ? ន, កប្បិយវត្ថុមេវ តត្ថ អាគតត្តា។ យទិ កប្បិយវត្ថុ និស្សគ្គិយំ, បគេវ កប្បិយវត្ថូតិ ចេ? ន, អាបត្តិគរុកលហុកភាវេន វត្ថុគរុកលហុកនិយមាភាវតោ។

និស្សគ្គិយវត្ថុតោ ហិ យុត្តាយហិវេញ្ញកិរិយាទិ យថាវុត្តហេតុកម្បិ កប្បិយវត្ថូតិ កត្វា និស្សគ្គិយវត្ថុតោ យុត្តានិ លហុកំ ហោតិ។ លហុកេបិ វត្ថុស្មិំ យថេវ កប្បិយវត្ថុតោ បដិគ្គហណេ កប្បិយំ, តថេវ តស្ស ច តេន ច ចេតាបនេបិ កប្បិយំ យុត្តន្តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.៥៩៤) អដ្ឋកថាចរិយា។

អថ ចា ឃំ ចុត្តំ “កប្បិយចត្ថុំ េឃច តត្ថ អាកតត្តា”តិ, តត្ថ កិញ្ចាបិ ទុក្កដចត្ថុម្បិ អធិប្បេតានិ, ត បត បិឡ្ហឆំ ចុត្តានិ អភាបត្តិចារប្បសង្គភយាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ យុត្តាគីស្បិ ចុត្តេស្ បភាបត្តិយំ កប្បិយការកស្ស អាចិក្ខតិ, “ឆ្លំ យុត្តានិ អយ្យាកំ អត្ថិ, អយ្យាកញ្ច ឆ្លយិភា ច ឆ្លយិភា ច ចេញ្ញទិយាគិភា អត្ថោ”តិ ភណតិ, ឥមេយេត អាបជ្ជតីតិ អធិប្បាយោ បិយា។ យស្មា ច ឆ្លំ កប្បិយការកស្ស អាចិក្ខតាគិសំចោហារោ ច, តស្មា តំ ភចេយេត ចុត្តន្តិ ចេទិតព្ពំ។ កិញ្ចាបិ កយចិក្កយេច ហោតិ កប្បិយចត្ថុហិ អត្ថញ្ញាតំ, ឆ្លយិភាច ភយេត កិញ្ចាបិ ទុក្កដចត្ថុបិ ឥមេយ អធិប្បេតំ អាបជ្ជតិ, អដ្ឋកថាចិចេរោធតោ បត ភាធិប្បេតយិទ្ធេច គហេតព្ពោ។

កា បភេត្ថ ការណច្ឆាយាតិ, បញ្ចន្នំ សហ តត្ថ អភាបត្តិប្បសង្គតោ អភាបត្តិ ខុចាតិ ចេ? ត, តត្ថ អភាកតត្តា។ អភាកតការណា ចុត្តន្តិ ចេ? ត, បញ្ចន្នំ សហ អាបត្តិចត្ថុកស្ស អភាបត្តិចារលេកេ ចិសេសការណាភាចា, អកប្បិយត្តា បញ្ចន្នំ សហាបិ អាបត្តិយា ភចិតព្ពន្តិ សិទ្ធោ អដ្ឋកថាចារោ។

អបរោ ភយោ – យទិ ទុក្កដចត្ថុភា កយចិក្កយេ ភិស្សគ្គិយំ, កប្បិយចត្ថុមិស្សចត្ថុបរិយាយោ តត្ថ លព្ភេយ្យ, ត បត លព្ភតីតិ ភចេយ ខុច តានិ ចត្តព្ពានិ។ តស្មា សំចោហារោ ភាម កយចិក្កយោបិ អញ្ញថា បរិចត្តភំ បរិយាទិយិត្វា បចត្តោ, កយចិក្កយញ្ច ចោលេត្វា “ឆ្លយិភា ឆ្លយំ ទេហី’តិ ចេតាបេតិ, ចដ្ឋតី”តិ អចត្វា ឥមេយស្ស អភាបត្តិចារេ ចុត្តភយេភេច ចេតំ បរិចត្តេភ ភិស្សគ្គិយាគុយតិចិរោធតោ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តភយេភេច ទុក្កដចត្ថុភា ចេតាបភេ ទុក្កដេយេច។ ភេភំ កយចិក្កយេភ ភិស្សគ្គិយន្តិ ចេ? ត, សព្ពស្សបិ កយចិក្កយត្តា។ ចេតេច ចុត្តំ “អត្ថដ្ឋកថាយំ បត ‘សចេ កយចិក្កយំ សមាបជ្ជេយ្យ, ភិស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ’ន្តិ ភាសិតំ, តំ ទុព្ភាសិតំ។ កស្មា? ត ហិ ឌាតកូហភតោ អញ្ញោ កយចិក្កយោ ភាម អត្ថី”តិ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ១.៥៩៥), អត្តភោ យតិយា កយចិក្កយលក្ខណសម្ភតេ ឥមេយស្ស អភាបត្តិចារេ ចុត្តភយេភេច ចេតំ បរិចត្តេភ ភិស្សគ្គិយាគុយតិចិរោធតោ ច។ ភចេត្ច ចា អត្តភោ បដិសិទ្ធមិទំ ការណំ, ឥមេយ អចស្សយេច ឌាតិតព្ពានីតិ តានិ កយចិក្កយាភេចាតិ ចេតំ ភិស្សគ្គិយភាចញ្ញ កតានីតិ ខុចម្បិ សិទ្ធោ អដ្ឋកថាចារោ។

ខុត្តាហុ ចេបិរាណា – “អត្តភោ សន្តកំ រូបិយំ បរេហត្តកតំ ករោតិ អញ្ញាចេតិ, ទុក្កដំ។ បរស្ស រូបិយំ អត្តភោ ហត្ថកតំ ករោតិ, អដ្ឋេយេត ភិស្សគ្គិយំ។ រូកហិតចត្ថុបរិចត្តេភ កថំ ឌាតំ? អញ្ញោហារិកំ ឌាតំ។ អថ បរស្ស រូបិយំ អត្តភោ ហត្ថកតំ បចេយំ ករោតិ, រូបិយប្បដិគ្គហណស្ស កតត្តា អដ្ឋេយេត ភិស្សគ្គិយំ។ អត្តភោ សន្តកំ រូបិយំ បរស្ស ហត្ថកតំ បច្ឆា ករោតិ, សំចោហារេត ភិស្សគ្គិយ”ន្តិ។ “រូបិយស្ស កហណេតត្តភ អដ្ឋេយេត អាបត្តិ, បច្ឆា បរិចត្តេភ ភចេយភា”តិ ហិ តត្ថ ចុត្តំ, តំ បត ឃុត្តំ។ “អញ្ញាចេតិ, ទុក្កដ”ន្តិ ទុក្កដំ។ ទុក្កដស្ស អតិយយប្បសង្គតោ ភិស្សជ្ជតចិធាតេស្ ឥស្សិតោត។ កិំ ចុត្តំ ហោតិ – យទិ ទ្ធិហិ ភិស្សគ្គិយេហិ ភចិតព្ពំ, ភិស្សជ្ជតចិធាតេ “អហំ, ភន្តេ, រូបិយំ បដិគ្គហេសិំ, ភាភប្បការកញ្ច រូបិយសំចោហារំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ ចត្តព្ពំ ភចេយ្យ “រូបិយំ ចេតាបេសី”តិ សព្ពត្ថ បិឡ្ហឆំ រូបិយប្បដិគ្គហណស្ស ចុត្តត្តា។

ខុត្តាចតា យំ ចេបិរាណាកម្បិភេ ចុត្តំ “ទុក្កដចត្ថុភា កយចិក្កយំ បរិហរេត្តេភ ចត្ថុស្ ភិស្សគ្គិយចត្ថុស្ ខុកេកស្មិំ កហិតេ អដ្ឋេយេត ភិស្សគ្គិយំ ហោតិ។ ទុក្កដចត្ថុភា ទុក្កដចត្ថុន្តិ “ឆ្លយិភា ឆ្លំ ទេហី”តិ កហិតេ ចេតេច ភិស្សគ្គិយំ ហោតិ។ “កយចិក្កយម្បិ តីហស្មិត្វា កហិតេ

ទុក្កដំ, នេតាបិតទ្វយិយក្កហនេហ អដ្ឋេយេត, បរិចត្តេត តចេយេតាតិអាឌិតា អត្តតា អត្យុក្កេហត្វា កប្បិយចេយេត តឹហរិត្វា បញ្ចាហិ ឞហេឆម្ពិកេហិ ឞទ្ធិំ បរិចេត្តព្វំ ចដ្ឋតី”តិ, តំ ចិនេឞាឆិតំ ហោតិ។ អបរេបិ តត្ថ វុត្តំ “តិឞ្សន្តិតន្តេ អឞតិ កឆំ បរិចិត្តិឃំ, ទុក្ខិស្សដ្ឋេទ្វបិឃបិ ‘ត លេឆ្លតី’តិ ចឆត្តុស្ស ចិស្សដ្ឋោ ដ្ឋបិឞកោ តំ កហេត្វា អញ្ញា នេ កិច្ចនោ នេតិ, កប្បតី”តិ, តញ្ចា វុច្ចត្តំ។ ត ហិ កហិតត្វា តនោ អញ្ញា ចត្ថ ហោតិ។ បុត អបរញ្ចា តត្ថ វុត្តំ “ញាយំ ‘កហ្យាហិ’តិ ចឆត្តុស្ស ឞទ្ធានេឃ្យចិតិបិតទុក្កដំ, ‘ឲតំ នេឆឹ’តិ ចឆត្តុស្ស ចិញ្ញាតិទុក្កដ”ន្តិ, តញ្ចា វុច្ចត្តំ។ តត្ថ ហិ បនោកទុក្កដំ ឃុត្តំ ចិឃ បញ្ញាឃតិ។

បកិណ្ណកំ តិដ្ឋិតំ។

ឲញ្ញអកលេលិឃចក្កោ ទុតិយោ។

៦។ បត្តវក្កោ

១។ បត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឆេ្វ អបត្តា, តស្មា ឲនេត កាឌតបរិកោរេកត បរិក្ខិត្តព្វា, តអឆិដ្ឋាត្វបកាតចិកប្បត្វបកតាតិ អនេត្វាតិ ច។ ឞយលាឞាវុបេ្យត បក្កត្តិ អយោបត្តា បញ្ចាហិ បរិកេហិ បក្កោ ហោតិ, យត្តិកាបត្តា ខ្វិហិ។ “កិច្ចតិយា បត្តឞត្តិឆ្ឆយស្ស ចារិតត្តា (ចឌិរ។ ឌឹ។ បរិរាឌិក ៩០៦) កិច្ចស្សបិ តំ ‘អតត្វុប’ន្តិ កត្វា ‘បុរាណបត្តំ បច្ចុទ្ធរិត្វា’តិ វុត្ត”ន្តិ ច លិខិតំ, តំ ត ឃុត្តំ បរិញ្ញាយំ “ឞត្តិឆ្ឆយំ កនេឃ្យាតិ អតឆិដ្ឋិតោ អចិកប្បិតោ”តិ (បរិចិ។ លិ៦៣) វុត្តត្តា។ ឞោ ហិ កឆិតក្កទ្ធកេ (យហាច។ ៦០៩ អាឆោយោ) តិច្ចយឞត្តិឆិ ចិឃ ឲកោបិ បុតឌិចេឞ “ឞត្តិឆ្ឆយោ”តិ វុច្ចតិ។ អតត្តរសិក្ខាបនេ បត “ទុតិយោ ចារិតោ”តិ អឆិដ្ឋាតំ តិឃតំ។ តស្មា ឆេ្វ បត្តេ អឆិដ្ឋាតុំ ត លភតិ។ ឞនេ ឲកតោ អឆិដ្ឋាតិ, ឆេ្វបិ អតឆិដ្ឋិតា ហោន្តិ។ ចិឞុំ ចិឞុំ អឆិដ្ឋាតិ, ទុតិយោ អតឆិដ្ឋិតោ។ ចិកប្បេតុំ បត ពហុបិ លភតិ។ កាកណិកមត្តម្បិតិ ឲត្ថ បិ-កានោ “ឲកបិកម្បិ ឌនេតី”តិ បរិកំ ឞម្បិណ្ឌតិ។ អឆ ចា ឞនេ ឲកបិនេកតេច ឞាវុប្យា, ចដ្ឋតីតិ បរិកបរិយាលំ ត វុត្តន្តិ កហេតព្វំ។ អបត្តត្តា អឆិដ្ឋាត្វបនោកត ហោតិ។ អបច្ចុទ្ធរត្តេត ចិកប្បេតព្វាតិ បុរាណបត្តំ អបច្ចុទ្ធរត្តេត ឞោ បត្តោ ចិកប្បេតព្វាតិ អនេត្វាតិ លិខិតំ។

បត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

៦។ ដ្ឋាតបញ្ចាពត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

បចារិតោតិ ឲត្ថ ឞឆ្ឆចេឞេត បចារិតដ្ឋានេត បញ្ចាពត្តតេតេច ចដ្ឋតិ, បុក្កលិកចេឞេត បចារិតដ្ឋានេត ដ្ឋាតបញ្ចាពត្តេតកាបិ ចដ្ឋតីតិ

លិខិតំ។

យោ ស្វាតបញ្ចាខាគ្គតត្ថំ, ចុត្តយ្បិ ចេតំ កទោ សោ;

ស្វាតបញ្ចាខាគ្គតត្ថំ, បត្វាត សត្តិកេ។

ស្វាតបញ្ចាខាគ្គតសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

១. កេសដ្ឋសិក្ខាបទចណ្ណតា

“បដិសាយតីយាតិ បដិគ្គហេត្វា”តិ ចគតេត្តត បិឝយក្ខតាឌឹតំ អត្វាឃ បដិគ្គហេត្វា ឃបេត្វា ចដ្ឋតីតិ ឌីបិតត្តិ លិខិតំ។ “យោឃំ ឋយំ ពក្សតី”តិ ចចតេត ឃោយំ ឋយំ ត ពក្សតិ, តេមំ សប្បិអាឌិ ត ពក្សតីតិ ចគត្តា អឌាតិត្វា ចគត្តិ។ យោសញ្ញាឋយំ ពក្សតិ, តេមំ សប្បិតិអាឌិ សត្តាហកាលិកតិស្សគ្គិយចត្តុបរិច្ឆេទស្សតត្ថំ ចុត្តំ។ តធា បណីតកោជតសិក្ខាបទេ ឃោយំ ឋយំ ពក្សតិ, តេមំយេច លីទាឌិ បណីតកោជតំ, តេតាទត្តិ គស្សេត្វា ចុត្តត្តិ។ យទុ តាយ យទុកាទិកយទបក្ខិកាតំ អាសយេយុ តិឃ្យាសសឌិយំ យហាយទុ ហោតិ, តំ ឃាចឌីចិកត្តិ ច លិខិតំ។

កេសដ្ឋសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

បត្តចគ្គោ តតិយោ។

តិស្សគ្គិយបាចិត្តិយចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បាចិត្តិយកណ្ឌំ

៤។ ភោជនវគ្គោ

២។ គណភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទេវទត្តោ កាលេ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជតិ, តប្បច្ចយា ភគវតា “គណភោជនេ បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ។ ២០៩) សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ។ បទភាជនេ បន “និមន្តិតា ភុញ្ជន្តី”តិ (បាចិ។ ២១៨) និមន្តនមេវ គហេត្វា វិភត្តំ។ អដ្ឋកថាយំ បន វត្ថុវសេន វិញ្ញត្តិយា យាចនម្បិ វុត្តន្តិ លិខិតំ។ កស្មា? បរិវារេ ឯវ “គណភោជនំ ទ្វីហាការេហិ បសវតិ វិញ្ញត្តិតោ វា និមន្តនតោ វា”តិ (បរិ។ ២២២) វុត្តត្តា។ តស្មា អដ្ឋុប្បត្តិយំយេវ បាកដត្តា បទភាជនេ ន វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។ “‘ឯកតោ គណ្ហន្តី’តិ ច គហិតភត្តាបិ អញ្ញោ យាវ គណ្ហន្តិ, តាវ ចេ តិដ្ឋន្តិ, ឯកតោ គណ្ហន្តិ ឯវ នាមា”តិ ច, “យោ កោចិ បព្វជិតោតិ សហធម្មិកេសុ, តិត្ថិយេសុ វាតិ អត្ថោ”តិ ច, “សមយាភាវោតិ សត្តន្នំ អនាបត្តិសមយានំ អភាវោ”តិ ច, “សមយលទ្ធកេន សហ ចត្តារោ ហោន្តី”តិ ច, “សមយលទ្ធកោ សយមេវ មុច្ចតិ, សេសានំ គណបូរកត្តា អាបត្តិករោ ហោតី”តិ ច លិខិតំ។

ឯត្ថាហ – “បដិគ្គហណយេវ ហេតុ បមាណ”ន្តិ វុត្តំ, អថ កស្មា បាឡិយំ “គណភោជនំ នាម យត្ថ ចត្តារោ...បេ... ភុញ្ជន្តី”តិ (បាចិ។ ២១៨) វុត្តន្តិ? វុច្ចតេ – តត្ថ “ភុញ្ជន្តី”តិ បដិគ្គហណនិយមវចនំ។ ន ហិ អប្បដិគ្គហិតកំ កិញ្ចិ ភុញ្ជន្តីតិ។

គណភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣។ បរម្បរភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

អញ្ញត្រ សមយាតិ បន និមន្តនតោ បសវនតោ ភោជនាបេក្ខំ បាចិត្តិយន្តិ ឯកោ។ ឯកោ ភិក្ខុ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ភត្តំ លភតិ, តមញ្ញោ ឧបាសកោ និមន្តេត្វា ឃរេ និសីទាបេសិ, ន ច តាវ ភត្តំ សម្បជ្ជតិ។ សចេ សោ ភិក្ខុ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធភត្តំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តិ។ កស្មាតិ ចេ? “បរម្បរភោជនំ នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតោ តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ ភុញ្ជតិ, ឯតំ បរម្បរភោជនំ នាមា”តិ (បាចិ។ ២២៦) វុត្តត្តា។ បឋមកថិនសទិសានិ, ឋានំ បន កិរិយាកិរិយ”ន្តិ បាឋោ។

បរម្បរភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

᪄᪨ ᨠᩣᨱᨾᩣᨲᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨷᨲ᩠ᨲᨷᩪᩁᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨲᨨᩣᨲᩥᨲᨷᩪᩅᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠ ᨷᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩅᩈᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨾᩣ ᨡᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨲ᩠ᨲ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩦᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨷᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩮ, ᩋᩈᩴᨧᩥᨠᩣᩁᨠᩮ ᨧ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ᪨ ᩋᨳ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩑᩅ᪨ ᩋᩈᩴᨧᩥᨠᩣᩁᨠᩮ ᨷᨶ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨩᩣᨶᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩮᩅ, ᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨩᩣᨶᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ “ᨶ ᨷᩣᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲᨽᩣᩅᨩᩣᨶᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩅ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᨶ ᩅᨴᨲᩥ, ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨾᩥᩅ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨽᩥᩅᩣᩁᨱᩴ, ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩴ ᩅᩣ ᩃᨦ᩠ᨣᨾᨦ᩠ᨣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨

ᨠᩣᨱᨾᩣᨲᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪅᪨ ᨷᨮᨾᨷᩅᩣᩁᨱᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩦ ᨷᩅᩣᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩴ ᨲᩮᩈᩩ “ᩋᩈᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ “ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨴᩥᩔᨲᩥ ᨧᩮ, ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨨᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᨶ᩠ᨲᩥ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪁᪉᪆-᪁᪉᪈) ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨽᩥᩉᨭᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨠᩮᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨠᨲᨱ᩠ᨱᩩᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᨷᩥ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨾᨷᩣᨠᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᩋᩣᨲᨷᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩅᩣ ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩥ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᨷᩣᨠᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣᨶᩴ ᨧᩦᩉᩥᨶᩴ, ᨧᩦᩉᩥᨷᩃᩥᩈᩣᨲᩴ ᩅᩣ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᨧᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨡᩁᨷᩣᨠᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣᨶᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᨿᩮᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᩈᨲ᩠ᨲᩩᨾᩮᩣᨴᨠᩮᩣᨷᩥ ᨷᩅᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩋᩈᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩔ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨾᩴᩈᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩴ, ᨡᩣᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨾᩴᩈᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨩᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩣᩃᩥᨿ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨷᩣᨷᩩᨱᨶᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ ᩋᨽᩥᩉᨭᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨶ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩣ ᩋᩣᨠᩥᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨮᩣᨶᨧᩣᩁᩥᨲᩣᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨿ ᩋᨶᩮᩈᨶᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾᩮᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩏᩅᩥᩈᨷ᩠ᨷᩮᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ, ᩅᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩃᨩ᩠ᨩᩦ ᨧᩮ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᩮᩣ ᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᨧ, “ᩈᨾᩴᩈᩁᩴ ᩈᨾᨧ᩠ᨨᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ “ᨾᩴᩈᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, “ᨾᩴᩈᩔ ᩁᩈᩴ ᨾᩴᩈᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩥᩔᨠᩴ ᨿᩣᨣᩩᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩣᨣᩩᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ “ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩮᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ “ᨿᩣᨣᩩᨾᩥᩔᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨲᨲᩕ ᨧᩮ ᨿᩣᨣᩩ ᨻᩉᩩᨲᩁᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨾᩈᨾᩣ ᩅᩣ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᩴ, ᨶ ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᨿᩣᨣᩩ ᨧᩮ ᨾᨶ᩠ᨴᩣ, ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨻᩉᩩᨲᩁᩴ, ᨷᩅᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩᩴ᪨ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩈᩴ᪨ “ᨽᨲ᩠ᨲᨾᩥᩔᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ

ចងតិ៍ ពព្រ កត្តុ ឧាហុតទៃ ចា ឥយកំ ចា អប្យុតទៃ ចា ហោតិ, បចារេតិ ឧច៍ កត្តុ ចា ឃាគុំ ចា អតាយសិត្វា “ឃិស្សុកំ គណ្ហុចា”តិ ចងតិ៍ ពព្រ ចេ កត្តុ ឧាហុតទៃ, ឥយកំ ចា ហោតិ, បចារេតិ៍ អប្យុតទៃ ត បចារេតិ៍ តំ ឥគ្គុ ឌឹយំសិតគ្គុត្តិ៍

ចលំចា កគ្គុឡលិឌំ ចា បឡាហិ ឥយណកបោ្យហិ កប្បុំឃំ អកពត្តិ ឧត្ត កប្បុំឃំ អកាទាបិតេហិ កេលិចលិឌឹហិ ឥឌ្ឍិ អតិទិត្តុ កាទាបេត្វាបិ តំ កេលិចលិឌំ ផេបត្វា អចេយេ ឃុឌ្ឍាតំ ចដ្ឋតិ៍ អយិស្សកទេត្វា បុត តាតិ កប្បុំឃំ កាទាបេត្វា អឡាស្សិ៍ កាឌេត ផេបត្វា កាទេត្វា ឃុឌ្ឍាតំ ចដ្ឋតិ៍ កស្មា? បុគ្គោ តេឃុ ចិតឃកយុស្ស អតាទ្យុហត្តាតិ ចងត្តិ៍

បទេត្ត ទឌំ បតិតំ អប្យុដិក្កហិតយេច ហោតិ៍ តស្មា បដិក្កហេត្វាច គិក្លា គល្ហិតគ្គា៍ “អបដិក្កហេត្វា គណ្ហុតា ចិតឃទ្បក្កដ”ត្តិ (បាឌិ៍ អដ្ឋ៍ ១៩៥) ទុត្តត្តា ឧតយឡោឥយ្យិ ត ចដ្ឋតីតិ ចងត្តិ៍ “តំ បត បុត បដិក្កហេត្វា ឃុឌ្ឍាត្តស្ស អតាបត្តី”តិ ឧត្វាបិ ឧចយេច៍ ឡាយស្មិ៍ បត “អតិទិត្តុ កតំ អតតិទិត្តុកតំ ហោតី”តិ ឧត្វាបិ ឧចយេច៍ ឡាយស្មិ៍ បត “អតិទិត្តុ កតំ, អតតិទិត្តុ កតំ ហោតី”តិអាឌីហិ ខ្ញបទិក្លិត្វា ចិគិឆ្ឍឃា ចេឌិតឡោតិ ឌីបិតំ៍ អលយេតំ ឥគ្គុត្តិ ឡាឌយ្យិ តេ អឆិកំ, ឡាតេ អឡា ត លឆ្ឍឹតិ អតេ្វា៍

អាហារត្វាឃាតិ ចិកាលេ ឧចាតិ ឧគេ៍ “បផយកឆិតឥឌិឥាតិ៍ ឡាឌំ បត កិទិឃាកិទិឃ”ត្តិ បាឌេចា៍ កាឃកយុំ អឡោហេទលេតា៍ ចឌឹកយុំ ចាចាឃ “អតិទិត្តុ កេទាឆ, កេត្តុ”តិ អកាទាបតេតាតិ ចេឌិតគ្គា៍

បផយបចារណាសិក្លាបងចណ្ណុតា តិដ្ឋិ៍តា៍

៩៍ ទុតិឃបចារណាសិក្លាបងចណ្ណុតា

“ឃុត្តស្មិ៍ បាឌិត្តុឃ”ត្តិ (បាឌិ៍ ១៣១) ឃាតិកាឃំ ទុត្តត្តា “កោឌតបទិឃាឥាតេ បាឌិត្តុឃ”ត្តិ ទុត្តុំ, ត អឡោហាតេ អឡោហាតេ៍

ទុតិឃបចារណាសិក្លាបងចណ្ណុតា តិដ្ឋិ៍តា៍

៥៍ ចិកាលកោឌតសិក្លាបងចណ្ណុតា

ឌយ្យុឌឹបស្ស កាលេត បទិឆ្ឍេឌាតិ ឧចំ គិទ៍

ចិកាលកោឌតសិក្លាបងចណ្ណុតា តិដ្ឋិ៍តា៍

៨់ សត្ថិធិការកសិក្ខាបទចណ្ណតា

“ក្សេទ្ធាទេតាទេហាតី”តិអាឌិតា តទេឃត ព្ទាឆ ក្សត្តត្តា, “ក្សេទ្ធាតំ បត្តំ ទេឆាចិត្វា បុត

តត្វ អទេន្ធាឥកំ ចា អាសិទ្ធិត្វា, អក្កុលិឃា ចា ឈំសិត្វា តិទេស្ថុហការទេចា ឌាតិតទេត្ថា”តិ (បាចិ់ អដ្ឋ់ ១៣៦) សយត្តបំសាឌិកាឃំ ក្សត្តត្តា ច យត្តិកាបត្តស្ស កបិទេលត ឋិទេតា ទេស្ថុទេហា សត្ថិធិ កទេទាតីតិ សិទ្ធន្តិ លិខិតំ់ សឃំ បដិក្កុទេហត្វា អបទិទ្ធត្តទេយចាតិ ឲត្វ អបទិទ្ធត្តំ តាយ អត្ថុបសយ្យត្ថាតំ តិទទេបក្ខូអបទិទ្ធត្តំ អចិឌហិតំ់ “បដិក្កុហណត្តិ ឲត្វ បដិក្កុហិតកាចយចិឌហិតទេយច សត្ថិធិ ឌទេតតី”តិ ឆយ្យបិទិទេត្វទេទា, តំ “បដិក្កុណ្យាតិ, អាបត្តិ ក្សក្កដស្សា”តិ (បាចិ់ ១៣៥) បាឡិឮព្ទឃា ចិន្នេត្តាតិ់ តស្ស បត បុត បដិក្កុណ្យតកិច្ចាកាចទេតា ចិយំសិតត្ថា់

សត្ថិធិការកសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា់

៩់ បណីតទេភាឌតសិក្ខាបទចណ្ណតា

“ទេតសំ យំសព្វា លិទទេឥតិតិ ច ព្ទាឆ អធិទេប្បតាតី”តិ ព្ទាឌំ បាចិត្តិឃចត្សបទិទេត្វទេតា, ត បត កប្បិឃលិទាឌិបទិទេត្វទេតា, តស្វា ឃស្ស កស្សចិ លិទាឌិតិ ចដ្ឋត្តិតិ ច, “យហាតាយសិក្ខាបទេឥត កាទេទតទេត្ថា”តិ សញ្ញច្ចទេសត បចាទិទេត ទេកសដ្ឋត្វាឃ សប្បិអាឌិទេកសដ្ឋបព្ចាកំ ចិញ្ញាទេបតិ ទេច, តត្វ “ត ទេកសដ្ឋកទេលិទេឃត ទេកសដ្ឋំ ចិញ្ញាទេបតី”តិ ឲត្វ សក្កហំ កន្ធតិ, តស្វា “ទេតត បាចិត្តិឃ”ត្តិ (ចឌិទ់ ឌី់ បាចិត្តិឃ ១៩១) ច លិខិតំ់

បណីតទេភាឌតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា់

១០់ ឥត្តទេបាតសិក្ខាបទចណ្ណតា

“សទីទាចឃទេចតា”តិ ក្សត្តត្តា យុទេលត បដិក្កុហណំ អត្ថុញ្ញាតំ់ “ចិព្ចាឌិបទេត្តសុ ក្សយិឃំ អត្វទេតសុ ត ចដ្ឋតិ, កល្លទេលទេត្ត តត្វ ចដ្ឋតី”តិ ច, “សាយំ កទេហត្វា”តិ ព្ទយិតា ត ទេកចលំ សប្បឥដ្ឋទេឃច, អញ្ញាយ្យិ ឥដ្ឋំ ចិទេសទេសតិ់ សាយំ កទេហត្វា បទិក្សត្តិតំ ចដ្ឋតី”តិ ច លិខិតំ់

ឥត្តទេបាតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា់

ទេភាឌតចទេក្កា ចត្សទេត្វា់

៥់ អទេចលកចទេក្កា

១។ អចេលកសិក្ខាបទវណ្ណនា

អចេលកាទយោ យស្មា, តិត្ថិយា ច យថា បន;

តស្មា តិត្ថិយនាយេន, តិកច្ឆេទោ កតោ តតោ។

អតិត្ថិយស្ស នគ្គស្ស, តថា តិត្ថិយលិង្គិនោ;

គហដ្ឋស្សាបិ ភិក្ខុស្ស, កប្បតីតិ វិនិច្ឆយោ។

អតិត្ថិយស្ស ចិត្តេន, តិត្ថិយស្ស ច លិង្គិនោ;

សោតាបន្នាទិនោ ទាតុំ, កប្បតីតិធ នោ យតិ។

អចេលកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ សភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

អនុបវិសិត្វា និសីទនចិត្តេន សចិត្តកតាតិ វេទិតព្វា។

សភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣-៤។ រហោបដិច្ឆន្នរហោនិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

ចតុត្ថំ បឋមានិយតេន, បញ្ចមំ ទុតិយានិយតេន វុត្តនយេវ។ ឥធ បញ្ចមំ ឧបនន្ទស្ស ចតុត្ថំ ហោតិ។

រហោបដិច្ឆន្នរហោនិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩៉ ចារិត្តសិក្ខាបទចណ្ណតា

សភេត្តាសមានោតិ និមន្តតភេត្តាតិ បេរិវាលោ៉ សត្តំ ភិក្ខុំ, អនាបុច្ឆា, បុរេភត្តំ បច្ឆាភត្តំ, អញ្ញត្រ សមយាតិ អយមេត្ថ ចតុត្ថីតា អនុបញ្ញត្តិ៉ តត្ថ សមយា ទ្វេ សមយា៉ ភត្តិយឃរត្តិ និមន្តិតស្ស ឈទិ ចា សលិកាភត្តាទិកាលភាត់ ចា ឈទិ៉ “សមុដ្ឋានាទីនិ បឋមកឋិនសទិសានិ, ឥទំ បន កិរិយាកិរិយ”ន្តិ វិសេសោ, “ឥទំ និមន្តនា អកប្បិយនិមន្តនា”តិ ទុកោ៉

បុរេភត្តញ្ច បិណ្ឌាយ, ចរិត្វា យទិ ភុញ្ជតិ;

សិយា បរម្បរាបត្តិ, បច្ឆាភត្តំ ន សា សិយា៉

បច្ឆាភត្តញ្ច គមិកោ, បុព្វគេហំ យទិ គច្ឆេ;

ទុកោ អាបត្តិយេចាតិ, អនាបត្តីតិ ទុកេច្ចេ៉

កុលន្តរស្សោក្កមនេ, អាបត្តិមតយា ហិ តេ;

សយានភត្តបច្ចាសា, ឥតិ អាហុ ឥធាបរេ៉

មតា គហិកាកេត្តន, សមេត្តិ តំ និមន្តនេ;

ចិប្បន្នតំ សមានត្តិ, ទុកោ សមុពតាបរេ៉

សន្និដ្ឋានត្តិកេហេច, ចិចារេតព្ពមេទេតា;

ចិញ្ញូ ចារិត្តមិច្ចេច, សិក្ខាបទមិទំ ចិទូ៉ (ចឌីរ៉ ឌឹ៉ បរិនិដ្ឋិយ ១៥៩);

ចារិត្តសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

៧៉ មហានាមសិក្ខាបទចណ្ណតា

បហឹតកោះគសិក្ខាបឆេ “យហាភាយសិក្ខាបឆេត កាទេតន្ថា”តិ (កន្ថា៑ អដ្ឋ៑ បហឹតកោះគសិក្ខាបឆចណ្ណភា) ឃំ ទុត្តំ, តស្សទេត្វា

សង្ឃចទេសត បចារិទេត កេសទ្ធត្វាយ សប្បិអាឌិកេសទ្ធបញ្ចាក់ ចិន្ណាទបតិ ទេ, “តគេសទ្ធេត កាហឹទេយត កេសទ្ធ ចិន្ណាទបតី”តិ (បាឌិ៑

១០៥) ចឆតេត បាឌិត្តិយត្តិ (ចឌិទ៑ ឌឹ៑ បាឌិត្តិយ ១១០) លិខិតំ៑ “តឃា ព្ពយិភាច បចារិតយ្យា អយ្យាកញ្ចា ព្ពយិភា ច ព្ពយិភា ច

អទេត្វា”តិ យចាក្វតំ អាឌិក្ខិត្វា ចិន្ណាទបតំ កិលិទេភាច លកតិ, ត ព្ពតទេទាតិ ច, “អន្ណាស្ស អត្វាឃា”តិ អស្ស ចាតកប្បចារិទេត, អត្តទេភា

ចា ចាតកប្បចារិទេតតិ អទេត្វាតិ ច, “អបរិយត្តប្បចារណាយ បចារិទេត”តិ សង្ឃចទេសត, បុក្កលចទេសត ច បចារទេត្វា ភាយកា៑ តស្មា

“សង្ឃប្បចារណាតា”តិ ចត្វា “បុក្កលប្បចារណាតា”តិ ត ទុត្តត្តិ ច, “បរិយត្តាតិក្កទេយា”តិ ចឆតេត កិលិទេភា កហិទេតា, តស្មា

“កិលិភាកិលិភតា”តិ ត ទុត្តំ៑ ឲចំ សទេត្តបិ “សង្ឃប្បចារណាយ បចារណាតា”តិ បាទេជាតិ ច លិខិតំ, ឌិបំសិតព្ពំ៑

យហាភាយសិក្ខាបឆចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៑

ប៑ ក្ខយ្យត្តទេសភាសិក្ខាបឆចណ្ណភា

ហត្តិអាឌីសុ ឲកទេយកត្តិ អត្តយទេរា ឲកបុរិសាទុញហតត្តិយ្យិ, ឲក៑ សទេហត្តំ បុរិសយ្យិ៑ សយដ្ឋាភាឌីតិ ឲញអកទេលិយសឌិសាតិ, ព្ពដំ បត

ទេលិកចឌ្ឍ, អព្យុសលឌិត្តំ តិទេចឆត”ត្តិ បាទេជា៑

ក្ខយ្យត្តទេសភាសិក្ខាបឆចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៑

៥៑ ទេសភាចារសិក្ខាបឆចណ្ណភា

ទេកតឌិ បលិត្ចុដ្ឋស្សាតិ ទេចរិទេកត ចា ព្ពស្សទេត ចា ទេកតឌិ ទុដ្ឋស្ស៑ ទេសភាបរិទេក្ខបេត ចា បរិទេក្ខបិទេហដ្ឋាទេតត ចា

សញ្ចាទេលដ្ឋាតបរិយទេត្តត ចា បរិដ្ឋិតិតព្ពំ៑

ទេសភាចារសិក្ខាបឆចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៑

អទេចលកចទេក្កា បញ្ចាទេយា៑

៩៑ សុរាបាភចទេក្កា

᪑᪨ ᩈᩩᩁᩣᨷᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩈᩩᩁᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᩅᨶᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨠᩥᩁ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨷᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪒᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨷᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩩᩁᩣᨷᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨷᨲᩮᩣᨴᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩮ ᩈᨾᩣᨶᩮᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣᨷᩥ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩑᩅ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨷᨲᩮᩣᨴᨠᩮ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨲᩥ ᨠᩣᩁᩃᩦᨿᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᩈᨲᩥ ᨠᩣᩁᩃᩦᨿ ᩋᩣᨿᩈᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ, ᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨

ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨷᨲᩮᩣᨴᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᩉᩈᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩃ᩠ᩃᩴ ᨧ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨡᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩥᨷᨶᨠᩦᩊᩣᨿ ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ᪨ ᩏᨷᩁᩥᨣᩮᩣᨷ᩠ᨹᨠᩮ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩋᨲ᩠ᨳᩅᩈᩮᨶ “ᩏᨴᨠᩮ ᩉᩈᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨿᩣᨠ᩠ᩃ ᨧᩮ, ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨠᨲᩴ;

ᨠᩦᩊᩥᨲᩴ ᨧ ᩋᨠᩦᩊᩣᨲᩥ, ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᨶ ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨

ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨠᨳᩴ ᨠᩦᩊᩣ, ᨮᩥᨲᩥ ᨠᩦᩊᩣᨿᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨿᩴ;

ᩋᨠᩦᩊᩣᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩮᩣᨲᩮᨲ᩠ᨳ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩈᨾᩣᨶᩮᨿ᪨

ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ, ᨠᩦᩊᩣᨿᩣᨽᩥᩁᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ;

ᨲᩔᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ (ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃ ᩋ᩠ᨭ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᪑᪑᪙);

ᩈᨠᨴᩣᨣᩤᨾᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

᪓. ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ

ᨲᩔᨸᨶᨲ᩠ᨳ "ᩋᨿᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨧ ᩈᩦᩃᨻ᩠ᨻᨲᨸᩁᩣᨾᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᩣ ᨧ ᨷ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩮᩣ ᨧ ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ"ᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨧ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿ᩠ᨿ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿ ᨧ, ᨲᩴ ᨧ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨿ ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲᩥ "ᩃᩮᩣᨠᩮᨧ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ 'ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩈᩮᩣ'ᨲᩥ ᨸᨶ᩠ᨲ᩠ᨲᩔ ᨶ ᨸᩮᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃ ᩋ᩠ᨭ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᪑᪓᪓) ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ.

ᩋᨶᩣᨣᩤᨾᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

᪔. ᩁᩮᩣᨲᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ

"ᨠᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨸᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩔ ᨸᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲ᩠ᨳᩣ.

ᩁᩮᩣᨲᩥᨶᩮᨠᨿᨶᩮᨠ ᨧ, ᨾᩮᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨿᩣ ᨿᩉ;

ᩏᨠᩣ ᩈᩣᩁᩮᨸᨲᩥ ᨶᩣᨶᩮᨠᩣ, ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨾᩥᩈᩮᨿᨿᩮᨲᩣ.

ᩁᩮᩣᨲᩥᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

᪕. ᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩁᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ

ᨿᩮᩣᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩉᩣᨶᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩣ, ᩋᨽᩥᨠᩴ, ᨡᩩᩁᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨸᩥ ᨸᩮᨲᩥ, ᩏᨷᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᩣᩈᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨸᩮᨲᩦᨲᩥ.

ᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩁᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ

᪖. ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ

“ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨮᨾᨠᨳᩥᨶᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᩍᨴᩴ ᨸᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩤᨮᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᩮᨶ ᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨

ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᩋᨸᨶᩥᨵᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩈᩪᨧᩥᨠᩮ ᩈᩪᨧᩥᨥᩁᩮ ᩈᩪᨧᩥᨣᨱᨶᩣᨿ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣ᪨

ᩋᨸᨶᩥᨵᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩩᩁᩣᨸᩤᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨

᪗᪨ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨱᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨣᨱᨶᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨴ᩠ᨵᨣᨱᨶᩣᨧᩮᨲᨶᩣᨿᩣᩁᨱᩣᨶᩥ, ᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨴ᩠ᨵᨣᨱᨶᩣᨿ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿᩣᩁᨱᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᨻᩉᩪᨸᩤᨱᨠᩣ ᨾᩁᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨱᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨱᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩤᨱᨠᩣᨶᩴ ᨾᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨱᨠᩮᩣᨴᨠᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵ “ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨸᩩᨩ᩠ᨩᩃᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᨩᩮᩃ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩴ, ᨩᩃᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩥ ᩍᨴᩴ;

១២. ឧកិត្ត ភាភាត្ត, គោឃ្យ គាហចតា សកាតិ។ (ចខិរ។ ខី។ បរិចិត្តិយ ១២៤)

សប្យាលកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ឧាតចឹសតិចស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា

អញ្ញា ឧបសយ្យាេហីតិ –

ឧបជ្ឈាយោ សចេ សាយំ, កយ្មចាចត្វា សាចេតិ;

កយ្មំ ទុហតិ ព្ទេច្ចេក, េភតិ ចិភឃេកាចិេកា។

ទុក្កដំ ចិហិតំ យស្មា, អាចរិយស្ស គហស្ស ច;

តស្មា កិត្តាច អាចរិយ-ឧបជ្ឈាយា ចិសុំ ព្ទសាតិ។

ឧាតចឹសតិចស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. នចិនាតសិក្ខាបទវណ្ណនា

ព្ទឆ ១កេតាឧបសយ្យត្តា, សិក្ខមាតា, សាមេហីតិ ព្ទមា តិស្សាបិ សក្ខំ គច្ឆត្តិ, ព្ទមានំ បត តិស្សត្តំ សមេឃា ទក្ខតិ, អឃមិមានំ, មាត្យកាយស្ស ច ចិសេសាតិ េចឌិតព្វំ។

នចិនាតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. ឧក្កិត្តសម្ភោគសិក្ខាបទវណ្ណនា

“តំឌិដ្ឋិ អប្បដិនិស្សជ្ជេតាតិ លទ្ធិតាតានំចាសកំ សន្ធាយា”តិ លិខិតំ។ តិចិត្តត្តិ ១៣ ចិបកាញ្យាកតចិេត្តក សហសេឃ្យ កេប្បឃ្យាតិ ១ចមេត្វា ដជ្ជេព្វា។ អញ្ញាថា សចិត្តកត្តា សិក្ខាបទស្ស កិរិយាញ្យាកតំ សន្ធាយ ត ឃុជ្ជតិ។

ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨱᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᨶᩣᩈᨶᩣ ᩉᩥ ᩑᩈᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩈᩮᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨶᩣᩈᨶᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩥᨿᩣ᪨ “ᨲᩮ ᨷᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᨶᩣᩃᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩈᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩈᩣ ᨿᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᩴᩅᩁᩮ ᩋᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨶᩣᩈᨶᩣᨿ ᨶᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪔᪒᪙) ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨

ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨱᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᩣ᪨

᪙᪨ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪔᪨ ᨷᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩮᨠ᩠ᨡᩩᩈᩩ ᨶ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᨾᩁᨱᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨿᩴ ᨷᩉᩣᩁᩴ ᨴᩤᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ ᨲᩔ ᨾᩁᨱᩮ ᨷᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩅᩥᩁᩉᩮᩣᨲᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᩁᨱᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨾᩁᨱᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩣ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩔ ᨷᨶ ᨠᩮᩣᨷᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨷᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ᪨ “ᨷᩮᩣᨳᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨷᩉᩁᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩁᩮᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨲᩮ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨷᨶ ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᩣᩁᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨷᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨷᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ? ᨷᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩑᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ

ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨶ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨸᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩩᩁᩥᨾᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᩴ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪕᪑) ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨

ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᩁᩮᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩣ, ᨾᩣ ᩅᩣ, ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ᪨ "ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩩᨸᩣᨴᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᨸᨴᩴ ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᩏᨸᩔᩩᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨸᩔᩩᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩏᨸᨠᨱ᩠ᨱᨠᩴ "ᩈᨾᩦᨸᨠᨱ᩠ᨱᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩏᨸᩔᩩᨲᩥ "ᩈᨾᩦᨸᩔᩩᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲᩦᨲᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨴᩮᩈᩴ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨿ᩠ᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨲᩥ ᨽᩣᨿ᪨ ᩏᨸᩈᩩᨿ᩠ᨿᨲᩥ ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩏᨸᩔᩩᨲᩥ᪨ ᩒᨠᩣᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩩᨲᩥ ᨽᩣᨿ᪨ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳ "ᩅᨧᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩈᩮᩈᩮᩣ᪨

ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩦᨲᩥ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩥᨿᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ "ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ, ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩋᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᩏᨸᩔᩩᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨠᩮᨶ ᨸᨶ ᩈᩦᨾᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩔ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪑᪑᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨶᩥ ᩈᩪᨧᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨶ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨣᩣᨾᩈᩦᨾᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩈᩩ ᨻ᩠ᨿᩈᩣᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥᨿᩮᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ "ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ, "ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᩅᩁᩴ ᨸᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

កម្មប្បដិពាហនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. ឆន្ទំអទត្វាគមនសិក្ខាបទវណ្ណនា

សន្និបាតំ អនាគន្ត្វា ចេ ឆន្ទំ ន ទេតិ, អនាបត្តីតិ ឯកេ។ ទុក្កដន្តិ ឯកេ ធម្មកម្មន្តរាយករណាធិប្បាយត្តា។

ឆន្ទំអទត្វាគមនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១. ទុព្ពលសិក្ខាបទវណ្ណនា

អកប្បិយេន វាតិ សុវណ្ណរជតមយមញ្ចាទិនា។ កប្បិយមញ្ចា សម្បដិច្ឆិតព្ពាតិ “សង្ឃស្ស ទេមា”តិ ទិន្នំ សន្ធាយ វុត្តំ, តេហិ បន “វិហារស្ស ទេមា”តិ វុត្តេ សុវណ្ណរជតមយាទិអកប្បិយមញ្ចាបិ សម្បដិច្ឆិតព្ពាតិ ច, “អរញ្ញេរា ពាហុល្លកាគារន្តកោ”តិ ច, “សង្ឃិកបរិភោគេន វាតិ សចេ អារាមិកាទយោ បដិសាមេត្វា បដិទេន្តិ, បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ ច, “កំសលោហាទិភាជនំ សង្ឃស្ស ទិន្នម្បិ បរិហារិយំ ន វដ្ដតី”តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ៣២១) សមន្តបាសាទិកាយំ វុត្តត្តា អត្តនោ ហត្ថេន គហេត្វា បដិសាមិតុំ ន លភតីតិ ច, “វេធកោ កាយពន្ធនស្សាតិ វទន្តី”តិ ច, “ហិង្គុ ហិង្គុលិហរិតាលមនោសិលា អញ្ជនានី”តិ បាឋោតិ ច, “ទារុមយោ វា...បេ... អបិធេកាបិ សមុគ្គា”តិ បាឋោតិ ច, “ទារុមយោ តុម្ពោតិ ទារុមយោ ឧឡុង្កតុម្ពោ”តិ ច, “ឆម្ពុតុលិយោបិតថលកានីស្វ”តិ ច លិខិតំ។

ទុព្ពលសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២. បរិណាមនសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឯកោ កិញ្ចិ ចិត្តកស្ស ទាតុកាមោ ហោតិ, តស្ស ទានំ និវារេត្វា អញ្ញស្ស ទាបេតិ, អនាបត្តិ។ តថា សង្ឃាទេយ្យវិនិបាតនំ ករោន្តស្ស ទាបេតិ, អត្តនោ និស្សិតកា ឧបជ្ឈាយស្ស បត្តំ ទាតុកាមា អាបុច្ឆន្តិ, “វិសភាគោ ឯសោ, សភាគស្ស ទេហី”តិ វទតិ។ អនាបត្តិ អត្តនោ ការកត្តា។ តស្ស បន ទាតុកាមំ អញ្ញស្ស ទាបេតិ, អាបត្តិ ឯវ។ សព្ពត្ថ អាបុច្ឆិត្វា ទាតុកាមំ យថារុចិ វិចារេតុំ លភតិ។

បរិណាមនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សហធម្មិកវគ្គោ អដ្ឋមោ។

᪕᪨ ᩁᨲᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩈᨿᨶᩥᨥᩁᩮᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨻᩉᩥᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ “ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨲᩣ, ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨮᨾᨠᨳᩥᨶᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᩍᨴᩴ ᨸᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩁᨲᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨠᨻᩣᨿᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩣᨠᩣᩁᩥᨠᩈᩦᩈᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ, ᨠᩮᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩮᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩁᨲᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᩅᩥᨠᩣᩃᨣᩣᨾᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨠᩣᨲᩥ ᨧ ᨴ᩠ᩅᨿᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨲᩥᩔᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ “ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨳᩥᨶᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᩍᨴᩴ ᨸᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨

ᩅᩥᨠᩣᩃᨣᩣᨾᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᩈᩪᨧᩥᨥᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩴᩋᩔᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨽᩮᨴᨶᨠᩴ ᩋᩔ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨮᨾᩴ ᨽᩮᨴᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩣᩃᨶᨠᩮᨸᩥ᪨ ᩅᩣᩈᩥᨩᨭᩮᨲᩥ ᩅᩣᩈᩥᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮ᪨

សូចិឃរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. មញ្ចបីឋសិក្ខាបទវណ្ណនា

អដ្ឋង្គុលបាទកន្តិ ភាវនបុំសកំ។ តុលិសង្ឃាតេ ឆបនេមេវ អដ្ឋង្គុលំ។

មញ្ចបីឋសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. តូលោនទ្ធសិក្ខាបទវណ្ណនា

កិញ្ចាបិ បដិលោមេន បាចិត្តិយំ វិយ ទិស្សតិ, បរិភោគេ ឯវ បន អាបត្តិ ទិដ្ឋា។ "អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ (បាចិ. ៥១៨) វចនំ ឯត្ថ សាធកំ។

តូលោនទ្ធសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. និសីទនសិក្ខាបទវណ្ណនា

កិញ្ចាបិ និសីទនស្ស ទាតិ ន ទិស្សតិ ឯត្ថ, តថាបិ ចីវរក្ខន្ធកេ អនុញ្ញាតត្តា, "នវ ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្ពានី"តិ ឯត្ថ ច បរិយាបន្នត្តា ចីវរទាតិ ឯវស្ស ទាតីតិ វេទិតព្ពំ។ "លោកេ សទសំ, អលោកេ អទសម្បិ វដ្ដតី"តិ ឯកេ, តំ ន យុត្តំ "និសីទនំ នាម សទសំ វុច្ចតី"តិ (បាចិ. ៥៣១-៥៣២) តស្ស សណ្ឋាននិយមនតោ។

និសីទនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

រតនវគ្គោ នវមោ។

សុទ្ធបាចិត្តិយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បាដិទេសនីយកណ្ឌំ

១។ បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

យាវកាលិកាទីសុ អាហារត្ថាយ ឯវ ទុក្កដំ។ តេសុ អាមិសេន អសម្ភិន្នេសុ, សម្ភិន្នេ បន ឯករសេ បាដិទេសនីយមេវ។

បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ ទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

“វុដ្ឋាតាទីតិ ពចិតសទីសាតិ, ឋានំ បន កិរិយាកិរិយ”ន្តិ បាឋោ។

ទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ ចតុត្ថបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

អារាមេ វា អារាមូបចារេ វា បដិគ្គហេត្វា អជ្ឈោហរេយ្យាតិ អារាមេ វា អារាមូបចារេ វា បដិគ្គហេត្វា អារាមេ វា អារាមូបចារេ វា អជ្ឈោហរេយ្យាតិ អត្ថោ។

ពហារាមេ បដិគ្គហិតំ អជ្ឈារាមេ ភុញ្ជន្តស្ស អនាបត្តិ។ អត្ថុ ច “អជ្ឈារាមេ វា អារាមូបចារេ វា បដិគ្គហិត”ន្តិ វុត្តត្តា។ អជ្ឈារាមេ ហិ ទស្សិតេ អារាមូបចារំ ទស្សិតមេវាតិ។ “វុដ្ឋាតាទីតិ ពចិតសទីសាតិ, ឋានំ បន កិរិយាកិរិយ”ន្តិ បាឋោ។

ចតុត្ថបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បាដិទេសនីយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᩈᩮᨡᩥᨿᨠᨱ᩠ᨯᩴ

ᩈᩮᨡᩥᨿᩮᩈᩩ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩋᨶᩣᨴᩁᩥᨿᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩔᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩮᨾᩩᨲᩣ, ᨿᨳᩥᨴᩴ ᩈᩣᩁᩮᨷᩮᨠ᩠ᨡ ᨠᩣᩁᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨵᩥ, ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨠᩣᩁᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᩣᨵᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩮᩣᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩋᩮᩣᨲᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ ᩅᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩣᩃᩮ᪨ ᨷᩥᩁᩩᨷᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᩁᩈᨦ᩠ᨣᩉᨧ᩠ᨧᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᩔᩣᩅᨶᩴ ᩋᩮᩣᩃᩥᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲᩥ ᩅᩣᨲᩥ (ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨷᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪕᪗᪑) ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩣᩈᩪᨷᨣᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩮ ᨠᩣᨿᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩅᩮᨣ ᨣᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩔᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᩴ ᩋᨷᩣᩁᩩᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᨧᩣᩃᨶᩴ ᩁᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩮ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᩑᩅᩮᨠᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᨧᩣᩃᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩋᩣᩅᩈᨳᩴ ᨷᩩᩁᩮᨲᩣᩅ ᨶᩥᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨴᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩈᩪᨷᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨭ᩠ᨮᩣᨲᩮᩁᩉᩥ ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩣᩈᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩈᩥᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩣᩈᩪᨷᨣᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨲᩉᩴ ᨲᩉᩴ ᩋᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᨿᩩᩈᨷᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩦᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᨾᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩤᨧᩥ᪨ ᪖᪐᪒-᪖᪐᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩮᩣ ᩈᨾᨷᩩᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩮᩣ ᨳᩪᨷᩦᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨳᩪᨷᩦᨠᨲᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᩈᩣᩁᩮ ᨷᩅᩥᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩔᩣᨷᩥ ᩈᩉᩈᩣ ᨶ ᨷᨧᩥᩈᨲᩥ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨠᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᩈᩥᩴ ᨶᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩈᩉᩈᩣ ᩋᨶᩩᨷᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᩔᩩᨲᩥᨿᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨

ᩈᨾ᩠ᨷᩴ ᨿᩣᨶᨣᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᨳᩣ ᨿᩣᨶᨣᨲᩔ ᩅᩣ;

ᩋᩃᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨲᨳᩣ ᨶᩣᩃᩴ, ᩈᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨲ᩠ᨳᨷᩥᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ᪨

“ᨳᩪᨷᩦᨠᨲᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᩈᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᩈᨾ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ, ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ, ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᩋᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨

ᩈᩮᨡᩥᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ភិក្ខុបាតិមោក្ខវណ្ណនា និដ្ឋិតា

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

កិត្តភឹបាពិឧយាត្បចល្ឃភា

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បារាជិកកណ្ឌ

អភិលាបមត្តមេវាតិ ឯត្ថ ទហរេន “ភន្តេ”តិ ច វុឌ្ឍេន “អាវុសោ”តិ ច តត្ថ ខចិតោ អភិលាបេ, តូន បន វុឌ្ឍតរានំ “អយ្យា”តិ ឯកមេវ។

កាយសំសគ្គេ វុត្តនយេនាតិ ឯត្ថ ពាហុល្លនយេន កិរិយសមុដ្ឋានតា វុត្តា។ “កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យា”តិ អវត្វា បន “សាទិយេយ្យា”តិ វុត្តត្តា អកិរិយតោបិ សមុដ្ឋាតីតិ វេទិតព្វំ។ យថា ចេត្ថ, ឯវំ ហេដ្ឋា “មនុស្សិត្ថិយា តយោ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិអាទិនា (បារា· ៥៩) នយេន កិរិយសមុដ្ឋានតំ វត្វា តទនន្តរំ “ភិក្ខុបច្ចត្ថិកា មនុស្សិត្ថិំ ភិក្ខុស្ស សន្តិកំ អានេត្វា វច្ចមគ្គេន អង្គជាតំ អភិនិសីទេន្តិ, សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតី”តិអាទិនា (បារា· ៥៨) នយេន អកិរិយសមុដ្ឋានស្សាបិ វុត្តត្តា បឋមបារាជិកស្សាបិ ពាហុល្លនយេនេវ កិរិយសមុដ្ឋានតា វេទិតព្វា។ ន ហិ បវេសនសាទិយនាទិម្ហិ កិរិយសមុដ្ឋានតា ទិស្សតិ។

អង្គជាតចលនញ្ច ន សាទេតា ឥដ្ឋំ “សោ ចេ បវេសនំ ន សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ ន សាទិយតិ, ឋិតំ ន សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ (បារា· ៥៨) ឯត្ថ ឋិតនសាទិយនេ បកតិយាបិ បរិបុណ្ណចលនត្តា។ សាទិយនបច្ចយា បដិសេវនចលនញ្ច ន ទិស្សតេវាតិ ពាហុល្លនយេនេវ កិរិយសមុដ្ឋានតា កថេតព្វា។

អបិច ភិក្ខុនិយាបិ បឋមបារាជិកេ តស្ស សាទិយនស្ស សព្ភាវេន វុត្តត្តា តទនុរូបវសេន វិកប្បនយមតោលោកេត្វា “កិរិយសមុដ្ឋាន”មិច្ចេវ វុត្តំ។ យថា ចេតស្ស ពាហុល្លនយេន កិរិយសមុដ្ឋានតា វុត្តា, តថា សុរាបានំ អកុសលេនេវ បាតព្វតា។ ពាតរថា “យំ អកុសលេនេវ អាបជ្ជតិ, អយំ លោកវជ្ជា, សេសា បណ្ណត្តិវជ្ជា”តិ វុត្តេ លោកវជ្ជបណ្ណត្តិវជ្ជានំ និយមលក្ខណសិទ្ធិ ហោតិ, តថា តំ អវត្វា “យស្សា សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, អយំ លោកវជ្ជា, សេសា បណ្ណត្តិវជ្ជា”តិ (កង្ខា· អដ្ឋ· បឋមបារាជិកវណ្ណនា) វុត្តេ លោកវជ្ជវចនំ និរត្ថកំ សិយា វត្ថុអជាននបក្ខេបិ អកុសលេនេវ បាតព្វត្តា។ យស្មា តត្ថ សុរាបានវីតិក្កមស្ស អកុសលចិត្តុប្បាទោ នត្ថិ, តស្មា មហាអដ្ឋកថាយំ “មជ្ជបានេ បន ភិក្ខុនោ អជានិត្វាបិ ពីជតោ បដ្ឋាយ មជ្ជំ បិវន្តស្ស បាចិត្តិយំ។ សាមណេរោ ជានិត្វាវ បិវន្តោ សីលភេទំ អាបជ្ជតិ, ន អជានិត្វា”តិ (មហាវ· អដ្ឋ· ១០៨) វុត្តំ, ន វុត្តំ “វត្ថុអជាននបក្ខេ បាណាតិបាតាទីនំ សិក្ខាបទអកុសលចិត្តុប្បាទសម្ភវេ ចិត្តុប្បាទេ សតិបិ សាមណេរោ សីលភេទំ នាបជ្ជតី”តិ។ អភិនិវេសវចនំ បាណាតិបាតាទីហិ សមានជាតិកត្តា សាមណេរានំ សុរាបានស្ស “សុរាមេរយមជ្ជ”តិ វត្ថុំ ជានិត្វា បាតព្វតាទិវសេន វីតិក្កមន្តស្ស អកុសលស្ស អសម្ភវោ នត្ថិ។ តេន វុត្តំ “យស្សា សចិត្តកបក្ខេ”តិអាទិ។

កិញ្ចេត្ថ – យុត្តិវចនេន អរហន្តានំ អប្បវិសនតោ សចិត្តកាចិត្តកបក្ខេសុ អកុសលនិយមោតិ ចេ? ន, ឆប្បច្ចយវសេន សេក្ខានម្បិ អប្បវិសនតោ។ អចិត្តកបក្ខេ អកុសលនិយមាភាវទស្សនត្ថំ សុបន្តស្ស មុខេ បក្ខិត្តជលពិន្ទុមិវ សុរាពិន្ទុអាទយោ ឧទាហរិតព្វា។

តណ្ឌុលភេទក ហិ អេត្ថ គហិតេ បុណ្ឌុកាបទំ អដ្ឋកថាយ សមេតិ សង្គិ បិញ្ញាយា ទាតិំ អាចរិយាបិ សុរាបិតេ

អកុសលភិយ្យាការេមេច ចក្ខុំ ឯកេច្ច បត កិរិយសមុដ្ឋានតា បតស្ស តណ្ឌុលភយេមេច, ន បឋមបារាជិកេកំ កចំ?

កាយសំសគ្គសិក្ខាបទំ បឋមបារាជិកសមុដ្ឋានំ ឯត្ថ កិច្ចស្ស ច កិច្ចតិយា ច កាយសំសគ្គការេច សតិ កិច្ចតី កាយដ្ឋំ អចោបយយាភាបិ

ចិត្តេភច អធិចារេសតិ, អាបជ្ជតិ, ន ឯចំ កិច្ចំ កិច្ច បត ចោបយយាភាច អាបជ្ជតិ, ឯចមេច បឋមបារាជិកេបិ ចោបេភ សតិ ឯច

អាបជ្ជតិ, ភាសតិំ បចេសភំសាទិយតីតិ ឯត្ថ បចេសភសាទិយភំ ភាម មេសចភចិត្តប្បាទភំ, មេគ្គភ ចា មគ្គប្បដិបត្តិយិ ញត្តិំ តស្សាបិ

កាយចលភំ ឯកត្តំ អត្ថិ ឯចំ ឯចំ សេត្តបិ ចិមំសិត្វា កេហតណ្ឌត្តិ ចក្ខុំតិ លិខិតំ

បារាជិកចណ្ឌភា តិដ្ឋិតាំ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

សង្ឃាទិសេសកណ្ឌំ

១. ឧស្សយវាទិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា

កិញ្ចិនំ សង្ឃាទិសេសំ បត្វា វុដ្ឋានវិធេយា សន្ទស្សនត្ថំ “អយំ កិញ្ចិ...បេ... អាបន្នា”តិ បុគ្គលនិយមំ កត្វា បរិទីបកតោ អធិប្បាយត្ថិ “និស្សារណីយំ សង្ឃាទិសេស”ន្តិ អាបត្តិនាមគ្គហណញ្ច កតំ. “សមុដ្ឋានាទីនិ បឋមកថិនសទិសានិ, ឥទំ បន កិរិយមេវា”តិ បាឋោ.

ឧស្សយវាទិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

២. ចោរិវុដ្ឋាបិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា

ក្វចិ អកត្វា និមិត្តដ្ឋានេ វិយ និសីទិត្វា ញត្តិយា វាចាចិត្តតោ, ខណ្ឌសីមាគតាយ កាយវាចាចិត្តតោ.

ចោរិវុដ្ឋាបិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. ឯកគាមន្តរគមនសិក្ខាបទវណ្ណនា

“ឯកេកា វិតា”តិ វុត្តត្តា ឯកេកាគេ សតិ អនាបត្តិ, ឥមស្មិម្បិ បន សិក្ខាបទេ សមន្តបាសាទិកាយំ ឧបចារាតិក្កមេ អាបត្តិ វុត្តា, តញ្ច ឧក្កមេ. ទ្វីសុបិ វុត្តំ អត្ថតោ ឯកតោ កាយត្តរកាយតសង្ឃាទិសេសំ ឧបចារស្ស សត្តាយ វុត្តត្តា. គាមន្តរព្ភន្តរស្ស បវេសោ
“អរញ្ញេ”តិ ឥទំ អត្ថវសេន វុត្តំ, កាយត្តេបិ ហោតិ ឯវ.

និក្ខមនាទិទ្វយេន វណ្ណិតាតិ កាលេន វទន, អញ្ញកាលេបិ កាយត្តបរិយាបន្នំ នទីបារន្តិ វុត្តំ.

ឯកគាមន្តរគមនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

“ល្វាតស្សយាបន ទុក្កដំ អាបជ្ជតី”តិ ឥទំ –

“អាបជ្ជតិ កាយេន វាចេសនំ;

ខាទេតិ អនាទរិយំ បដិច្ច;

ន ភិក្ខុនី នោ ច ផុសេយ្យ វជ្ជំ;

បញ្ហាមេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា”តិ។ (បរិ។ ៣២១) –

ឥមាយ វិរុជ្ឈតិ។ តស្មា បមាទលេខា វិយ ទិស្សតីតិ កចេសិតដ្ឋោ ឯត្ថ អត្ថោ។ ភិក្ខូនំ មានត្តកថាយំ “បរិក្ខិត្តស្ស វិហារស្ស បរិក្ខេបតោ, អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា”តិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ និទានវណ្ណនា) វុត្តំ, ឥធ បន “កាយូបចារតោ ច ភិក្ខូនំ វិហារូបចារតោ ច ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ភិក្ខូនំ វុត្តប្បការប្បទេសំ អតិក្កមិត្វា កាយេបិ តំ កម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ, ភិក្ខុនីនំ បន កាយេ ន វដ្ដតិ។ តស្មា ឯវំ វុត្តន្តិ ឯកេ។ អបរេ បន ភិក្ខូនម្បិ កាយេ ន វដ្ដតិ។ ភិក្ខុវិហារោ នាម បុដ្ឋោ ឯវ កាយូបចារំ អតិក្កមិត្វា ឋិតោ, តស្មា កាយំ អវត្វា វិហារូបចារមេវ ហេដ្ឋា វុត្តំ។ ភិក្ខុនីនំ វិហារោ កាយេ ឯវ វដ្ដតិ, ន ពហិ, តស្មា កាយូបចារញ្ច វិហារូបចារញ្ច ឧភយមេវេត្ថ ទស្សិតំ។ តស្មា ឧភយត្ថាបិ អត្ថតោ នានត្តំ នត្ថីតិ វទន្តិ។ យំ យុជ្ជតិ, តំ គហេតព្ពំ។

សង្ឃាទិសេសវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

និស្សគ្គិយកណ្ឌំ

ទុតិយេ វុឆ ការាបិតាយ លទ្ធចីវរំ និស្សគ្គិយំ ហោតិ, តំ វិនយកម្មំ កត្វាបិ អត្តនា ន លព្ភតិៈ

តតិយេ “សយ្ឋាតាទឹតិ អធិដ្ឋានាតយធិយាតិ, ធ្លាធំ បត ទុល្លចេតត”ត្តិ បរិទោៈ

ចតុត្ថេ បធេ ចិញ្ញាតំ អលភិត្វា អញ្ញា តតោ ក្លាភតទយិ លទេកយ្យ, និស្សគ្គិយមេវ អក្ករយត្តិតោៈ

និស្សគ្គិយវណ្ណនា និដ្ឋិតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᨱ᩠ᨯᩴ

᪑᪨ ᨷᨮᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨷᨮᨾᩮ ᩉᩁᩥᨲᨷᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩉᩁᩥᨲᨠᩮᩣ᪨ ᨧᩣᨷᩃᩈᩩᨱᩴ ᩋᨾᩥᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨷᩃᨱ᩠ᨯᩩᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨠᩣᨴᩥᩴ ᩅᩥᨶᩣᨷᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ, “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣᨷᩥ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᨿ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩃᩈᩩᨱᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨶ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨽᨿᨣᩥᩁᩥᨠᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᩋᩣᨻᩣᨵᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩋᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩉᩁᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩅᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩃᩈᩩᨱᩮ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ “ᩈᨾ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩈᨾᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨷᩥᨲᩮᩣ᪨

ᨶᩅᨾᩮ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨥᩁᨠᩩᨭ᩠ᨭᩮᩣ᪨ ᨷᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨷᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨨᨯ᩠ᨯᩥᨲᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨷᩩᩁᩣᨱᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩈᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᨴᩈᨾᩮ “ᩈᨿᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩅᩣ ᨣᩣᨿᨲᩥ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨷᩣᩊᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩋᨠᩩᩈᩃᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨾᩉᩣᨷᨴᩮᩈᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᨶᨧ᩠ᨧᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩔᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᨱᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᨷᨣᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶᨿᨲᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣᨲᩁᩮᩅᩣ ᨾᩉᩣᨷᨴᩮᩈᩣ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩣ ᩈᩥᨿᩩᩴ᪨ “ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕᨷᩥ ᨶᨿᩮᩣ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨷᨴᩮᩈᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩣᩊᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᩃᨾᩉᩣᨷᨴᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨠᩮᩣᩉᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨷᩣᩊᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨷᨴᩮᩈᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩩᩃᩉᩮᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩋᨠᩩᩈᩃᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨷᩁᩮ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩮᨲᩣ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᩁᩥᨿᩣᨷᨳᩮᩉᩥᨷᩥ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮ ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ ᨷᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩣᩊᩥᩁᨧ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨷᩥ ᨶ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

ᨷᨮᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮᨶ ᨮᩣᨶᩈᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ "ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨳᩥᨶᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩩᨷᨬ᩠ᨬᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨠ᩠ᨠᩦᨲᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩩᩃᩣᨶᩦᨲᩥ ᨠᩩᩃᨥᩁᩣᨶᩥ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᨲᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᩋᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᩅᩣᨴᩦ᪨

ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮ "ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

ᨨᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᩃᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ᪨

ᨲᨲᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨨᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ "ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᨮᨾᩋᩁᩥᨭ᩠ᨮᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩈᨴᩥᩈᩮᩣᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

"ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨣᩤᩁᩴ ᨶᩤᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᩴ ᩁᨾᩥᨲᩩᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ"ᨲᩥᩋᩣᨣᨲᩣ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪙᪗᪙) ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨣᩤᩁᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩣᨶᩥ, ᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩑᩅ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᩑᨲᩮᨶ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ "ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪐᪐᪗) ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ "ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨳᩥᨶᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩮᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

បញ្ចមវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. ឆដ្ឋវគ្គវណ្ណនា

ទសមេ “សម្មាសតិ ភាវិតា, ត្វំ ឯត ភាវិតាភាវិតា”ន្តិ បទេហិ។

ឆដ្ឋវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. អដ្ឋមវគ្គវណ្ណនា

បឋមទុតិយតតិយេសុ “អនិហតា”តិ វា “អសមារទ្ធា”តិ វា ន វត្តព្វា។ វណ្ណិតា ទេ, តយិទំ អសរិទំ។

ឯកាទសមេ ឆន្ទំ អធិប្បេតោ វា “យថាសុខ”ន្តិ អធិប្បាយ។ ឯវំ ឯត អយំ ធម្មិកោយា – “បរិចារិកាឆន្ទានេតា”តិ ឯត្ថ ជនរតិ
“អនុមោទនា បរិហាយា”តិ (បាឡិ. ១១៩៧) សមាសេន វុត្តំ។ ឯតស្ស ឯត សយត្តបរិហារិកានំ “អនុមោទនា បរិហាយាតិ ឆន្ទំ ធិប្បេតោ
កាមេហិ វា វាចាយ វា ឆន្ទធិប្បាយនយេន វា អនុមោទនា”តិ (បាឡិ. អដ្ឋ. ១១៩៧) វុត្តំ។ ឯតផ ឆន្ទស្ស ឯត អធិប្បេតោ តស្មា កាយំ
វណ្ណេតិ វុត្តំ។ តស្មា ឆន្ទំ អធិប្បេតោ ទ្វាទសមេ ធម្មបទេ ធម្មទិន្នា សុត សត្តិបិតកាទោណា វណ្ណេតិ លិខិតំ។

អដ្ឋមវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. នវមវគ្គវណ្ណនា

តតិយេ “សេវំ ទុក្ខនយេន វេទិតព្វំ, ឯត ឯត អកុសលចិត្ត”ន្តិ បទេហិ។

វត្ថុនិ ទុក្ខនយេនាតិ តតិយេ ទុក្ខនយេន។

ឯកាទសមេ “សម្មាសតិ ភាវិតា, ត្វំ ឯត ភាវិតាភាវិតា”ន្តិ បទេហិ។

ទ្វាទសមេ “សម្មាសតិ សមេលាឆន្ទសម្បជាន, ត្វំ ឯត ភាវិតាភាវិតា”ន្តិ បទេហិ។

ទេរសេយ “ឆកច្ចិកំ ភាយ អឆក្កកំ ក្ខត្តតាកិ, តស្សា បដិច្ឆាឥតត្តាឃា”តិ (បាថិ៎ ១១១៩) បាឡិឰយំ ច្ចត្តត្តា ឰឆាបិ

“អឆក្កទិកាត្តតាកិសក្កាតស្ស សទិរស្ស បដិច្ឆាឥតត្ត”ត្តិ បាដេ៎ អបទិេក្កេប អាបត្តិបទិេច្ឆំ សយត្តបាំសាឥកចេសេត អក្កេហត្វា ឰឆ ច្ចត្តតេឃត កេហតត្តត្តិ លិខិតំ៍

ភចយចក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ឃ្ចទ្ធបាថិត្តិឃចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

សម្ពុទ្ធាតចិតិច្ឆឃចណ្ណតា

សម្ពុទ្ធាតាតំ ចិតិច្ឆេឃ បត កិរក្កសយក្ខាឥិតិ “អចិត្តកាតិ េលិកចក្ខាតិ”តិ ច្ចត្តត្តា “តច្ច”ត្តិ ចា “កត្ត”ត្តិ ចា អឌាតិត្វាបិ ឥស្សេតត, ចិលិឃ្យេតត ចា អាបក្ខតេតា ចត្វអឌាតតចិេត្តត អចិត្តកាតិ៍ “តច្ច”ត្តិ ចា “កត្ត”ត្តិ ចា ឌាតិត្វា បស្សត្តិឃា, ចិលិឃ្យត្តិឃា ចា អក្យសលត្តា ៦ច េលិកចក្ខាតិ៍ េចាទិច្ចទ្ធាបតាឥិតិ “េចាទិ”តិអាឥតា ចត្វំ ឌាតិត្វា កេរេឈេឃច អាបក្ខតត្តា សចិត្តកាតិ៍ ក្ខបសយ្យឥាឥិតំ ៦កត្តាក្យសលចិេត្តេតច អកត្តត្តត្តា បណ្ណត្តិចក្ខាតិ៍ “ឰឆ សចិត្តកាចិត្តកតា បណ្ណត្តិឌាតតាឌាតតតាឃ អក្កេហត្វា ចត្វឌាតតាឌាតតតាឃ កេហតត្ត”ត្តិ លិខិតំ៍ អឆិេបត្យត្តា សេក្កបេតា ឥស្សតាកាចា –

អចិត្តកត្តំ ក្ខិឆា យតំ, ចត្វបណ្ណត្តិអត្តាកណា;

ច្ចត្តំ ឥាកណំ ក្ខិឆា ឰឆ, សកតាេយត អត្តាតំ៍

បរតាយត្តា ឌាតតំ, ចត្វេស្សកំ ឥាលក្កាេរ;

៦កឆា សយចាទិេក, តស្មិំ តប្យដិឥាេត្តាតិ៍

បរតាេយត ឌាតតំ, ក្ខិឆា យត្តាឥិេក ៦កំ;

៦កំ េលិយាឥិេក យតត្តិ, អឃំ េកេកា េចឥិតេត្តា៍

សេសមេត្ថ ឧត្តានំ, អត្ថានេត្ថ វុត្តវិនិច្ឆយត្តា ន វុត្តន្តិ;

សមុដ្ឋានវិនិច្ឆយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ភិក្ខុនីបាតិមោក្ខវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

កង្ខាវិតរណីបុរាណដីកា និដ្ឋិតា។

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

កង្ខាវិតរណី-អភិនវដីកា

គន្ថារម្ភកថា

តិលោកតិលកំ ពុទ្ធំ, វន្ទេ សុទ្ធគុណាករំ;

ករុណាសីតលីភូត-ហទយំ មហិតោទយំ។

តេនាបិ ធម្មរាជេន, លោកេកាចរិយេន យោ;

បូជិតោ តញ្ច សទ្ធម្មំ, វន្ទេ គម្ភីរមុត្តមំ។

មុនិន្ទវន្ទសទ្ធម្ម-រំសីហិ វិមលេហិ យោ;

ធោវិតោហំ សទា វន្ទេ, តំ សង្ឃំ កុមុទាករំ។

វិនយេ នយគម្ភីរេ, សព្វថា បារទស្សិនា;

វាជិនា ទុត្តរាគាធ-សព្វសត្ថមហណ្ណវេ។

ឃា ពថា ញុទ្ធឈោសេន, ឆេរេត មិវេចេថសា;

ពន្លាចិថរៀ តាយ, យាតិពដ្ឋពឆា ឃុកា៝

ឆិរាតេពក្យេហាឈេត, ឆេរេត ចិតឃញ្ញុតា;

ពល្យាហាឆារឃុរេត្តត, ឌឹយថា យុតិឃ្មតុតា;

ចិតឃដ្ឋិ ចិពាសេយត, ឃុសេយឈេតាកិឃាឆិរេថា៝

ថយហ៊ំ ចណ្ណឃិឃ្សាយិ, ឃុចិឃុទ្ធយតាក្យល់;

សាឈេចា ថំ តិសាសេយឆ, សក្កុត្ថំ យយ កាសេថាតិ៝

ពត្ថារម្ភកឆាចណ្ណតា

សឮ្ចាក្យសលឆយ្ញប្យឞុលឃ្ស ចិឃុលៀឡអារក្យហចិសេសាចហស្ស បរេយកម្ពីរស្ស បិតិរេយាក្លឃ្ស អត្ថសំចណ្ណតំ ពត្ថ្យាកាសេយាឃយាឆរិសេឃា បឆយំ ថាច "ញុទ្ធិ ឆយូ"ត្តិអាឌិតា រថតត្តឃប្យហាយការរេហាត អត្ថរេតា ចិត្តសត្តាតំ ឃុតាថិ៝ ចិឃុទ្ធចិត្តសត្តាតតិឃ្សឃា ហិ បញ្ញា ពិក្លចិសឥកាចប្យត្តិឃា ឃឆាឌិរេប្យថសំចណ្ណតាឃ បរិរេឃាសាតកយតសយត្ថា រេហាតឹតិ ៝ អបិឆ រថតត្តឃប្យហារេយត ចិឆ្យថសញ្ញកិឡ្ហិរេស ចិត្តសត្តាតេត កចត្តុរុបចិថាតិបិ អត្តរាឃិកកយុាតិ បច្ចឃរេចកល្លរេថា ឃឆាឌិរេប្យថាឃ អត្ថសំចណ្ណតាឃ តាលយត្តរាឃកាហាឃាតិបិ អាឆរិឃស្ស រថតត្តឃចគ្គតា៝

ថត្ថ ញុទ្ធសទ្ទស្ស ថាច "ញុឌ្ឍិតា សច្ចាតឹតិ ញុរេទ្ធា, រេពារេឆថា បឌាឃាតិ ញុរេទ្ធា"តិអាឌិតា (យហាតិ៝ ១៥៧; ធ្មឡអតិ៝ បិរាឃតត្ថុតិកាឆាតិទ្ទេស ៥លិ; បដិ៝ យ៝ ១៝១៩៧) តិរេទ្ទសតរេឃត អរេត្ថា រេចឌិថរេញ្ញា៝ អឆ ចា សចាសតាឃ អញ្ញាហតិទ្ទាឃ អច្ចត្តចិកយរេថា, ញុទ្ធិឃា ចា ចិកសិថកាចរេថា ញុទ្ធចាតិ ញុរេទ្ធា ឌាករហចិកសតត្ថចរេសត៝ អឆ ចា កស្សចិបិ រេពាឃ្យឆយូស្ស អតចញុទ្ធស្ស អកាចេត, រេពាឃ្យចិរេសសស្ស ឥ កយុកាចេត អក្កហហរេថា កយុចតិច្ចាឃ អកាចេត អចកយតត្ថចរេសតេច ពត្ថ្យតិទ្ទេសា លញ្ញូតឹតិ ញុទ្ធចាតិ ញុរេទ្ធា ឃឆា "ឌិក្លិរេថា ត ឥកាតឹ"តិ៝ អត្ថរេថា បត បិរេយិថាបរិកាចិរេថត សឃយុក្ការរេហាត សហចាសតាឃ ចិកថចិដ្ឋស្សតិរចរេសឃុបក្កិលេសា យហាករុហាសញ្ញាញ្ញុថញ្ញាហាឌិអបរិរេយឃ្យក្យហកហាឆាររាច ពត្ថសត្តារេតា ញុរេទ្ធា៝ ឃឆាហ –

“ពុទ្ធោតិ យោ សោ ភគវា សយម្ភូ អនាចរិយកោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈិ, តត្ថ ច សព្ពញ្ញុតំ បត្តោ, ពលេសុ ច វសីភាវ”ន្តិ (មហានិ. ១៩២; ចូឡនិ. បារាយនត្ថុតិគាថានិទ្ទេស ៩៧; បដិ. ម. ១.១៦១),

តំ ពុទ្ធំ។

ធារេតីតិ ធម្មោ។ អយញ្ហិ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានេ អបាយទុក្ខេ, សំសារទុក្ខេ ច អបតមានេ ធារេតីតិ, តប្បត្តិកកិលេសវិទ្ធំសនតោ ច ធារេតិ។ ឯវញ្ច កត្វា អរិយមគ្គោ, តស្ស តទត្ថសិទ្ធិហេតុតាយ និព្ពានញ្ចាតិ ឯវមេវ និប្បរិយាយតោ ធារេតិ។ អរិយផលញ្ច បន តំសមុច្ឆិន្នកិលេសបដិប្បស្សទ្ធិតោ តទនុកូលតាយ, បរិយត្តិធម្មោ ច តទធិគមហេតុតាយាតិ ឯវម្បិ បរិយាយតោ ធារេតីតិ វេទិតព្ពោ, តំ ធម្មំ។ ច-សទ្ទោ សមុច្ចយត្ថោ។ តេន យថាវុត្តំ ពុទ្ធំ, ឥមញ្ច ធម្មំ វន្ទិត្វាតិ ពុទ្ធរតនេន សហ វន្ទនកិរិយាយ ធម្មរតនំ សមុច្ចិនោតិ។

ន កេវលំ ឥទំ ទ្វយមេវាតិ អាហ “សង្ឃញ្ចា”តិ។ ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេន សំហតោ ឃដិតោតិ សង្ឃោ, អដ្ឋអរិយបុគ្គលសមូហោ។ តេហិ តេហិ វា មគ្គផលេហិ កិលេសទរថានំ សមុច្ឆេទបដិប្បស្សទ្ធិវសេន សមូហេវ ឃាតិតត្តា សង្ឃោ, បោថុជ្ជនិកសង្ឃស្សាបិ បុញ្ញក្ខេត្តបដិបទាយ ឋិតត្តា បុរិមចេតនាយ ឋិតំ នានេ ឧទ្ទេស សង្ឃោ ឯវ ខេត្តោ។ សោបិ ហិ កិញ្ចាបិ អរិយេន ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេន អសំហតោ, និយ្យានិកបក្ខិយេន បន បោថុជ្ជនិកេន សំហតត្តា ទក្ខិណេយ្យបរិបាលនតោ សង្ឃោយេវាតិ, តំ សង្ឃំ។ ច-សទ្ទស្សត្ថោ វុត្តោបិ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។

កិំវិសិដ្ឋំ ពុទ្ធំ, ធម្មំ, សង្ឃញ្ចាតិ អាហ “វន្ទនាមាននបូជាសក្ការភាជន”ន្តិ។ ឥទញ្ច វិសេសនំ បច្ចេកំ យោជេតព្ពំ “វន្ទនាមាននបូជាសក្ការភាជនំ ពុទ្ធំ…បេ… វន្ទនាមាននបូជាសក្ការភាជនំ សង្ឃ”ន្តិ។ តត្ថ សទេវកេន លោកេន អរហតាទីហិ គុណេហិ សេដ្ឋភាវេន ករិយមានោ បណាមោ វន្ទនា, មមាយនា មាននា, គន្ធបុប្ផាទីហិ ឧបហារោ បូជា, អភិសង្ខតបច្ចយទានំ សក្ការោ, វន្ទនា ច មាននា ច បូជា ច សក្ការោ ច វន្ទនាមាននបូជាសក្ការា, តេសំ មហប្ផលការណភាវេន ភាជនត្តា អាធារត្តា វន្ទនាមាននបូជាសក្ការភាជនំ។ ឥមិនា រតនត្តយស្ស អរហតាទីហិ គុណេហិ អសមភាវំ ទស្សេតិ។ តទ្ទស្សនេបិ តក្កតស្ស និព្ពានស្ស សមត្ថានុភាវវសេន យថាធិប្បេតាយ អត្ថសិទ្ធិយា និប្ផាទនសមត្ថភាវមាហាតិ វេទិតព្ពំ។

វិប្បសន្នេន ចេតសា វន្ទិត្វាតិ អរហតាទិអនេកប្បការគុណវិសេសានុស្សរណវសេន វិវិធេន, វិសេសេន វា បសន្នេន មនសា សទ្ធិំ កាយវាចាហិ ករណភូតាហិ អភិវន្ទិយាតិ អត្ថោ, តីហិ ទ្វារេហិ នមស្សិត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តិវិធា ចាយំ វន្ទនា កាយវចីមនោវន្ទនាភេទេន។ តត្ថ ពុទ្ធាទិគុណារម្មណា កាយាទិកុសលកិរិយានំ អញ្ញតរចេតនា កាយវចីវិញ្ញត្តិយោ សមុដ្ឋាបេត្វា កាយវចីទ្វារេន បវត្តា កាយវចីវន្ទនាតិ វុច្ចតិ, ឧភយវិញ្ញត្តិយោ បន អសមុដ្ឋាបេត្វា មនោទ្វារេន បវត្តា មនោវន្ទនាតិ។ ឥមស្ស បនស្ស

“វណ្ណនំ វណ្ណយិស្សាមី”តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ·

ឯវំ រតនត្តយស្ស បណាមំ ករិត្វា ឥទានិ អត្តនោ និស្សយភូតានំ អដ្ឋកថាចរិយានញ្ច បណាមំ ករិស្សន្តោ “ថេរវំសប្បទីបាន”ន្តិអាទិមាហ· តត្ថ កតញ្ជលី បុព្ពាចរិយសីហានំ នមោ កត្វាតិ សម្ពន្ធោ· កតោ អញ្ជលិ ករបុដោ ឯតេនាតិ កតញ្ជលី· លត្ថាតុរក្ខលាតព្វេព្យព្វ ឋិតេឈា, កតញ្ជលី ហុត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ· បុព្ពាចរិយា បោរាណដ្ឋកថាការា តម្ពបណ្ណិយា មហាថេរា, តេ ឯវ បរិស្សយសហនតោ, បដិបក្ខភូតកិលេសហននតោ, បរវាទិមិគេហិ អប្បធំសនីយតោ ច សីហសទិសត្តា សីហាតិ បុព្ពាចរិយសីហា, តេសំ បុព្ពាចរិយសីហានំ· កីទិសា តេ បុព្ពាចរិយសីហា, យេសំ តយា នមោ ករីយតីតិ អាហ “ថេរវំសប្បទីបាន”ន្តិអាទិ· តត្ថ ថេរវំសប្បទីបានន្តិ ថិរេហិ សីលក្ខន្ធាទីហិ សមន្នាគតាតិ ថេរា, មហាកស្សបាទយោ, តេសំ វំសោ អន្វយោតិ ថេរវំសោ· ឯតេន កិន្តលក្ខិកានំ សព្ពរសកេកានំ មហាសង្ឃិកាទីនំ វំសំ បដិក្ខិបតិ, ថេរវំសបរិយាបន្នា ហុត្វា បន អាគមាធិគមសម្បន្នត្តា បញ្ញាបជ្ជោតេន តស្ស ថេរវំសស្ស ទីបនតោ ថេរវំសប្បទីបា, បុព្ពាចរិយសីហា, តេសំ ថេរវំសប្បទីបានំ· អតិគម្ភីរត្តា ទុរោគាហំ· វិនយក្កមេតិ អាទរយុត្តរូបវចនមេតំ, តេ បន សុត្តាភិធម្មេសុបិ ទុរោ ឯវ·

ឯវំ អដ្ឋកថាចរិយានម្បិ បណាមំ ករិត្វា ឥទានិ សំវណ្ណេតព្ពធម្មវិសេសស្ស អភិធានានិសំសំ, ទេសកាលព្យត្តិយោ ច ករិស្សន្តោ “បាមោក្ខ”ន្តិអាទិមាហ· តត្ថ យោគិនំ យំ បាតិមោក្ខំ បកាសិតន្តិ សម្ពន្ធោ· តត្ថ យោគិនាតិ យោគេ ឋិតា, សីលាទិកេ បន្ថា មុគ្គន្តេ ឯសីតិ យោគី, យោគីហិ យោគិនោតិ ចា បុព្ពត្តកនេយាយេន បុរិសវីហិ វិសិដ្ឋត្វា យោគិនោ វាទីតិ ចា យោគិនំ, សព្ពាសម្ពន្ធោ, តេន យោគិនំ· បាតិមោក្ខន្តិ សត្តាបត្តិក្ខន្ធសំវរភូតំ សិក្ខាបទសីលំ, តទ្ធិបនតោ ខ្ទុកតោតិកង្ខាវុត្តសន្ថានំ ឧភតោវិភង្គបាតិមោក្ខម្បិ ចា· កិមត្ថន្តិ អាហ “បាមោក្ខ”ន្តិអាទិ· បមុខេ សាធូតិ បមោក្ខំ, បមោក្ខមេវ បាមោក្ខំ, វជ្ជបដិបក្ខត្តា អនវជ្ជានំ សមាធិបញ្ញាសង្ខាតានំ បរិវុទ្ធិហេតុភូតានំ កុសលានំ ធម្មានំ អាទិ បតិដ្ឋាភូតត្តិ អត្ថោ· “សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ, ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយ”ន្តិ (សំ· និ· ១·២៣, ១៩២; ពេដកោ· ២២; មិ· ប· ២·១·៩) ហិ វុត្តំ· មុខមិវាតិ មុខំ, ទ្វារំ· យថា ហិ សត្តានំ ខជ្ជភោជ្ជលេយ្យបេយ្យវសេន ចតុព្ពិធោបិ អាហារោ មុខេន បវិសិត្វា អង្គបច្ចង្គានិ ផរតិ, ឯវំ យោគិនោបិ ចាតុភូមកកុសលំ សីលមុខេន បវិសិត្វា អត្ថសិទ្ធិំ សម្បាទេតិ· តេន វុត្តំ “មុខមិវាតិ មុខ”ន្តិ· អថ វា មុខំ ទ្វារំ មោក្ខប្បវេសាយ និព្ពានសម្បាបិកិរិយាយាតិ អត្ថោ· វុត្តញ្ហិ–

“អវិប្បដិសារត្ថានិ ខោ, អានន្ទ, កុសលានិ សីលានី”តិ (អ· និ· ១០·១)·

តថា –

“អវិប្បដិសារោ បាមោជ្ជត្ថាយ, បាមោជ្ជំ បីតត្ថាយ, បីតិ បស្សទ្ធត្ថាយ, បស្សទ្ធិ សុខត្ថាយ, សុខំ សមាធត្ថាយ, សមាធិ យថាភូតញាណទស្សនត្ថាយ, យថាភូតញាណទស្សនំ និព្ពិទត្ថាយ, និព្ពិទា វិរាគត្ថាយ, វិរាគោ វិមុត្តត្ថាយ, វិមុត្តិ វិមុត្តិញាណទស្សនត្ថាយ, វិមុត្តិញាណទស្សនំ អនុបាទាបរិនិព្ពានត្ថាយា”តិ (បរិ· ៣៦៦) ច·

ឯចំ និចណ្ណតន្តាឆយ៉ូស្ស អភិធាតាទី ជស្សេត្វា ព្ថជាតិ និចណ្ណតាឃ តិយិត្តំ ជស្សេតុំ “ស្ទុរទេតភា”តិអាឌិតា ឆត្តកាឆយាហៈ តត្វ ស្ទុរទេតភាតិ សោកេត រទេតាតិ ស្ទុរទេតា ដ្ក-ការស្ស ឌីឈំ កត្វា, តោត ស្ទុរទេត, សោកេត កាឃិកចាឆនិកកយេ្ហ រទេតភាតិ អតេ្វា, ចិតីទេតភាតិ ចុត្តំ ទោហាតិៈ តិចារទេតភាតិ តីចចុត្តិភាៈ បុចិនទេល្លួលចុត្តិភាតិ បុចិក្ខតា កិទេលបនល្លិលតនយត្វា ចុត្តិ បដិបត្តិ ឯតស្សាតិ បុចិនទេល្លួលចុត្តិ, តោត បុចិនទេល្លួលចុត្តិភា, បរិបុទ្ឋាឃ អប្បិន្ឋចុត្តិឃា នយត្ថាកទេតភាតិ អតេ្វាៈ ចិតឃាធារឃុទេត្តភាតិ ចារិត្តចារិត្តឹលនយ្យទេត្ថាៈ អឆ ចា ចិតទេឃាតិ ទេចត្វ បិតិទេយាក្លូនិចរាឌីទេកទេគា និចរចិតទេឃាៈ អាចារទេរាតិ អាចារទេកាចរតិទេដ្ឋូនេ អាកាតនយលនារុប្បាចារទេរា ៈ ទេនាលទេត្តទេរភាតិ ឯត្វ ទេនារទេលាតិ តស្ស តាយំៈ ចិទេរហិ ឹលក្លួត្វាឌីហិ នយត្ថាកតត្វា ទេឆទេរាៈ ឃាចិទេតាតិ អភិឃាចិទេតាៈ ទេឆទេរា ហិ បិតិទេយាក្លូស្ស កម៉ុឹរតាឃ ត្ទុរចកាហតំ, អាចរិឃស្ស ច តំនិចណ្ណតាឃ នាយត្វិឃំ ពាត្វា “បិតិទេយាក្លូស្ស តឃា អត្វនិចណ្ណតា កាតត្តាៈ ឯចព្យាវាវតស្ស បុចិទេដ្ឋីតិកតា ទោហាតី”តិ នាតិនិនការទេចត ឃាចតំ អកានិៈ តទេស្ស ឃាចតំ អត្តទេតា និចណ្ណតាឃ តិគាតក្ខតំ ជស្សេត្តា “ឃាចិទេតា”តិ អាហៈ

ឯត្វ ច “ស្ទុរទេតភា”តិ ព្ថយិតាស្ស ទេនារត្ថំ ចុត្តុតិៈ “តិចារទេតភា”តិ ព្ថយិតា តីចយតតា តិចាតចុត្តិតា, ឃាឃ តិចាតចុត្តិតាឃ នយត្ថាកទេតា បុក្កទេលិ តិហតយាទេតា, តិហតជទេប្បា, បិជបុញ្ញាតទេចាញអកនទេយា, កិត្តចិនាល្ហុនកនទេយា, ដ្ឋដជាឆនប្បនទេយា ច ហុត្វា នទេល្ញា នលិទេលិ បុលនម្កាទេនា ទោហាតិៈ “បុចិនទេល្លួលចុត្តិភា”តិ ព្ថយិតា ព្ថត្រ្កឃនិចរបត្ថឃនត្តិស្សិតអាឌីចបិរិបុទ្ឋីឹលំៈ “ចិតឃាធារឃុទេត្តភា”តិ ព្ថយិតា បិតិទេយាក្លូនិចរឹលំ ចុត្តត្តិ ទេចឌិតត្តាៈ ឯចយទេតកក្យុទេលាហិ តស្ស អភិត្វចតំ ឃឆាចុត្តក្យុលានយត្ថាកតស្ស នព្រាហ្មចារិទេតា អទេព្ញនតំ ត នក្កា បដិតាហិតុត្តិ បទេយកម៉ុឹរស្សាបិ បិតិទេយាក្លូស្ស អត្វនិចណ្ណតាឃំ បចត្តាតិ ជស្សតត្វំៈ កិច្ឆា – តាឌីនស្ស អទេព្ញនតំ តិស្សាឃ កទិឃយាតា អត្វនិចណ្ណតា តស្ស អទេព្ញនតាឆឹបទេច្ឆត, យយច្ឆា ដ្ឋស្សាហនយត្តិឃា ត ចិទេទេត បរិទេឃាវាតំ កន្ធីតិ កតត្តិ ទេចឌិតត្តាៈ

ឯចំ និចណ្ណតាឃ តិយិត្តំ ជស្សេត្វា ព្ថជាតិ តស្សចទេត ទេនាតុឌតស្សាជទេរ ឌទេតតុំ តបទេឃាឌតកទេលប្បការតិស្សឃាភិធាតាទី ជស្សេត្តា “តត្វា”តិអាឌិកាឆាដ្ឋឃយាហៈ តត្វ តត្វាតិ “ឃំ យទេហនិតា បិតិទេយាក្លូ បកានិត”ត្តិ ចុត្តំ, តស្មិំ បិតិទេយាទេក្លូៈ នព្ហាតកព្ហាតត្តិ បគបគត្វចិតិទ្ធឃចទេនត នព្ហាតកព្ហាតំ, នយុប្បត្តនិនឃាតត្តិ អតេ្វាៈ កព្ហាចិតរលត្វាឃាតិ ឃឆាចុត្តនិនឃស្ស អតិក្កុយតត្វាឃៈ តស្សាតិ បិតិទេយាក្លូស្សៈ ចណ្ណិឃតិ អតេ្វា កឌឹឃតិ ឯតាឃាតិ ចណ្ណតា, អដ្ឋកឆា, តំ ចណ្ណតំៈ ព្ថយស្ស ច “ចណ្ណឃិស្សាឃី”តិ ព្ថយិតា នព្ហទេត្តាៈ កិក្ខតត្តិ អាហ “បរិបុណ្ណចិតិទ្ធឃ”ត្តិអាឌីៈ បរិបុណ្ណចិតិទ្ធឃត្តិ លត្ថកបរិចារបគកាឌតាឌីចទេនត អនាឆារលចិតិទ្ធឃស្ស ច តិគាតាឌីចទេនត នត្តរនប្បកេគស្ស ច នព្ហាវិក្លាបគនាឆារលចិតិទ្ធឃស្ស បកានតទេតា នយុណ្ណចិតិទ្ធឃំៈ

យហាចិហារចាសឹតត្តិ យហារយេឈចត្យព្យាតក្ខយិការេក បតិដ្ឋីទេតា ចិហារទេរា យហាចិហារទេរា, ទេឃា នត្ថទេតា យហារពាឆិតា ចិក្ខនិទេតា, តត្វ ចនត្តិ ឹទេលតាតិ យហាចិហារចានិទេតា, តោនំ យហាចិហារចាសឹតំ ៈ ចាចតាយក្កតិស្សិតត្តិ កឆាយក្កតិស្សិតំ, អដ្ឋកឆាតិស្សិតត្តិ អតេ្វា, យហាចិហារចាសឹតំ ឹហព្យអដ្ឋកឆាតឃំ ព្ថឆ តិស្សាឃាតិ ចុត្តំ ទោហាតិៈ ចណ្ណឃិស្សាឃីតិ បចត្តឃិស្សាឃិៈ តាទេយតាតិ អត្តទេតា ក្យុលតាទេយតៈ កព្ហាចិតរត្តិ ឯតាឃាតិ កព្ហាចិតទេលី, តំ កព្ហាចិតទេលីៈ បុកត្តិ អត្វព្យព្ហាតនយត្តត្វា បុត្ថំ, នដ្ឋលក្លួលបុកទេតា, ចិតិទ្ធឃបុកទេតា,

ចិន្តោឃ្យសុកទោ ច សុក បរិសុទ្ធំ តេន ច “កដ្ឋាចិតរលត្វាឃា”តិ វុត្តំ បរោឃាឌត់ ឌទស្សេតិ, បុរិបុណ្ណចិតិន្ឋយ”ន្តិ វុត្តំ ឯចណ្ណតាបុកាទំ, “យហាចិហារចាសឹត់ ចាចតាយក្កតិស្សិត”ន្តិ វុត្តំ ឯចណ្ណតាឃ តិស្សឃចិសុទ្ធិ តិកាឃត្តរលទ្ធិសក្ករទោងចិចជ្ជតទោ, “ចណ្ណឃិស្សាយី”តិ វុត្តំ អត្ថទោ អត្ថាសឃំ ឌទស្សេតីតិ ឌដ្ឋព្វំ “ចត្តឃិស្សាយី”តិបិ បាឋោ។

កត្វារយ្កកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

តិងាតចណ្ណតា

ឲចំ រតតត្តឃបណាយាឌិសហិតំ សន្តាឌិកំ ឌទស្សេត្វា ឰ្ខាតិ “បាតិមោក្ខស្ស ចណ្ណំ ចណ្ណឃិស្សាយី”តិ ទុត្តត្តា បាតិមោក្ខំ តាច ចចតត្តទោ, សទ្ទបទភងទោ, កត្តទភងទោ, វុទ្ធេសចិកាកទោ, វុទ្ធេសបរិច្ឆេទទោ ច ចចត្តរបត្វា តទុទ្ទេសក្កមេតាឃំ ចណ្ណតា កចិស្សតីតិ ឌទស្សេតុំ “តត្ថ បាតិមោក្ខ”ន្តិអាឌិ អារទ្ធំ។

តត្ថ តត្វាតិ តស្មិំ កាឆាបងេ។ បអតិមោក្ខន្តិ បការទោ អតិចិយ ឞិទេលសុ យុលក្ខតំ។ អតិបមោក្ខន្តិ តមេច បឌំ វុបសក្កព្យត្តមេត ចងតិ។ អឆ ចា ប អតិ មោក្ខន្តិ បងច្ឆេងោ, តស្ស វុបសក្កព្យត្តមេតព្វាហ “អតិបមោក្ខ”ន្តិ។ ឲចំ បទភងទោ បងចណ្ណត់ កត្វា សទ្ទត្ថទោ ចងតិ “អតិសេដ្ឋំ អតិវុត្តមន្តិ អត្ថោ”តិ។ ឲត្ថ ច ឞិលបាតិមោក្ខំ សព្ពក្ខណាត់ មូលកាចទោ សេដ្ឋំ, កត្តបាតិមោក្ខំ បត សេដ្ឋក្ខណសហចរណទោ សេដ្ឋន្តិ ចេឌិតព្វំ។ វុត្តមន្តិ ឲត្វាបិ ឲសេច តមោ។ ឰ្ខាតីតិ ឲចំ។ វុត្តតា ឃឆាទុត្តចចតត្ថំ តិងទស្សេតិ។ តិងស្សតទ្ធោ ហិ អឃំ ឰ្ខាតិ-សទ្ទោ “សត្ថាយត្វីតិ ទោ, កច្ចាត, អយមេទោ អត្ថោ, សត្ថាំ តត្វីតិ ទោ, កច្ចាត, អឃំ ទុតិមោ អត្ថោ”តិអាឌីសុ (ឯ។ តិ។ ១។ឲវ; ១។៥០) ចិយ។ ឰ្ខាតាតិ អាសត្តបច្ចក្ខចចតំ ឰ្ខាតិ-សទ្ទេត អតត្ថរតិងស្សិតស្ស, បដិក្កាហទេកហិ ច សោតចិញ្ញាណាឌិចិចិធិយា បដិបត្តស្ស ចចតត្ថស្ស ចចតទោ។ អឆ ចា ឰ្ខាតាតិ អាសត្តបច្ចក្ខកាចករណចចតំ ឃឆាទុត្តស្ស ចចតត្ថស្ស អភិមុខីករណទោ។ ចចតទេត្ថតាតិ “អតិសេដ្ឋ”ន្តិ សទ្ទត្ថេត។ ឲកចិឌសឿតិ ឲកទោកដ្ឋាសសឿ។ ឞិលកត្តទភងទោ ទុចិឌំ ហោតីតិ បុត ឞិលកត្តសង្គាទតត បទភងេត ទុចិឌំ ហោតិ, ឞិលបាតិមោក្ខំ, កត្តបាតិមោក្ខញ្ញាតិ ទុចិឌំ ហោតីតិ អត្ថោ។

ឰ្ខាតិ តទុកឃស្សាបិ សុទត្ថ អាកតកាចំ ឌទស្សេតុំ “តថា ហី”តិអាឌិ ទុត្តំ។ តត្ថ បាតិ រក្ខតីតិ បាតិ, តំ មោរក្ខេតិ មោចេតិ អាបាយិកាឌីហិ ទុក្ខេហីតិ បាតិមោក្ខំ, ឯចរណំ ឯចទោ, កាឃចាចាហិ អចីតិក្កមោ, បាតិមោក្ខមេច ឯចទោ បាតិមោក្ខឯចទោ, បាតិមោក្ខឯចទេត ឯចុទោ សមត្នាកទោ បាតិមោក្ខឯចរឯចុទោ។ ចិហរតីតិ ចត្តតិ។

អាឌិមេតត្តិ ឲតំ សិក្ខាបងឞិលំ បុព្ពុប្បត្តិអត្ថេត អាឌិ។ ទុត្តម្បិ ចេតំ –

“តស្មាតិហ ត្វំ, វុត្តិឃ, អាឌិមេច ចិសោធេហិ កុសលេសុ ឌមេ្មសុ។ កោ ចាឌិ កុសលានំ ឌម្មាតំ? ឞិលញ្ច សុចិសុទ្ធំ, ឌិដ្ឋិ ច វុទុកា”តិ (ឯ។ តិ។

᪕᪨᪑᪘᪑)᪨

ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨶᨣᩁᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦ ᨶᨣᩁᩴ ᨾᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨶᨣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩅᩦᨳᩥᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣᩁᩴ ᨾᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨸᨶ ᩁᨩᨠᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨲᩦᩉᩥ ᨡᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᨠᩴ ᩁᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᩏᨸᨶᩮᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨸᨶ ᨨᩮᨠᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᩁᩪᨸᩴ ᩃᩥᨡᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣᩅ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩁᩪᨸᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣᩅ ᩈᩦᩃᩴ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨴᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩦᩃᩴ “ᩋᩣᨴᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨾᩩᨡᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨶᩮᩅ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᨧ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸᩣᩊᩥᩴ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪙᪐; ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪑᪘᪕) ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩅᩥᨶᨿᨸᩥᨭᨠᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩈᩦᩃᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩦᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩔ, ᩅᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩣ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᩮᨲᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨿᩴ “ᨠᩥᩴ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᨭᩥ᪨ ᨾ᪨ ᪑᪨᪓᪙) “ᩏᨽᨿᩣᨶᩥ ᨡᩮᩣ ᨸᨶᩔ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩅᩈᩮᨶ ᩏᨽᨿᩣᨶᩥ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣᩅᩣᨴᨠᩔ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨽᨲᩮᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ᪨ ᩈ᩠ᩅᩣᨣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨸᩣᩊᩥᩴ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪓᪕) ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩦᩃᨣᨶ᩠ᨳᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ᪨ ᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨶᨿᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩴ᪨ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩥᨠᩮᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᩃᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩴ “ᨸᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩦᩃᩮ ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩉᨠᩣᩁᩦᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩣᨿᩮ ᨩᩣᨲᩴ ᩋᩣᨸᩣᨿᩥᨠᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨸᩣᨿᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᨴᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩴᩈᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩅᩣᨴᩣᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᩅᩣᨴᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩅᩣᨴᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩅᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩅᩣᨴᩣᨴᩦᩉᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᩁᩣᨶᩩᩅᩣᨴᨴᨱ᩠ᨯᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨽᨿᩣᨶᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᨩᩮᩣᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᩦᩃᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ “ᩋᨲᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩦᩃᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᨾᩪᩃᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨣᨶ᩠ᨳᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨣᩩᨱᩈᩉᨧᩁᨱᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩦᩃᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨣᨶ᩠ᨳᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ᪨ “ᩋᨿᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᨾᩣᩉ᪨ ᨣᨶ᩠ᨳᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᨲᩣᩅ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩩ, ᨠᨳᩴ ᩈᩦᩃᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨣᨶ᩠ᨳᩮ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩉᩦᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨳᩔ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩈᩦᩃᩴ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩔᨸᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᨶ᩠ᨳᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮ ᨲᨴᩅᩥᨶᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩦᩃᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔᨸᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᩁᩪᨸᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨣᨶ᩠ᨳᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩩᩴ “ᨲᩴ ᨸᨶᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩉᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩅᨧᨶᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮᩉᩥ, ᨲᩮ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣ, ᨲᩮᩉᩥ᪨ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩁᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩴ᪨

ឲចំ កត្ថុភេទតោ ចចត្តុបេត្វា ឃ្លាតាតិ ក្ខបេក្ខបចិកាកេតោ ចចត្តុបេត្វាំ “តត្វា”តិអាទិយាហ៉ ក្ខ្ឌិបឹឃតិ បទ្មុបេត កាធីឃតិ ឲត្វ, ឲទេតភាតិ ចា ក្ខបេក្ខសោ, ភិកាតស្ស ក្ខបេក្ខសោតិ ភិកាតុបេក្ខសោ៉ ឲចំ សេសេសុបិ៉ ចិត្តានោច ក្ខបេក្ខសោ ចិត្តានុបេក្ខសោ៉

ឃ្លាតាតិ ភិកាតុបេក្ខសាទិតំ បរិឆេទ្ឋកស្សតត្វំ “តត្វ ភិកាតុបេក្ខសោ”តិអាទិ អារទ្ធំ៉ តត្វ តត្វាតិ តេសុ បញ្ចសុ ក្ខបេក្ខសេសុ៉ ភិកាតុបេក្ខសោ ក្ខ្ឌិខ្ជោ ហោតីតិ សម្ពន្ធោ៉ ឃំ បនេត្វ ភិកាតុបេក្ខសបរិឆេទ្ឋំ កេស្សេត្វត “សុលាតុ ខេ, កេត្តួ, សន្លោ...បេ... អាចិកតា ហិស្ស ចាសុ ហោតី”តិ ឃ្លាតាកតភិកាតបិច្ឆាក្ខាំ កេស្សត្វា តកតត្វាទិ ក្ខបេក្ខសកាលេ ចត្តត្វុស្សាបិ “ក្ខ្ឌិខ្ជំ ខោ អាឃស្មេត្តា ភិកាត”ត្តិ ឃ្លាយស្ស បិធស្ស ឃោខេតំ អកត្វា “តត្វាឃស្មេត្ត បុច្ឆាយី”តិអាទិតា អត្ថសាចតាទិកខេច ឃោខេត្វា កស្សិតំ, តំ បន អបរិបុណ្ណភិកាតបិច្ឆាក្ខកស្សតបុត្តាកភិកាតុបេក្ខសបរិឆេទ្ឋកស្សតត្វំ, ញុទ្ទកេបឃ្យាលចសេត ចា បិកាដត្វា តស្ស អឃោខេតំ កតត្តិ ខេចតិតត្វាំ, ក្ខបេក្ខសកាលេ បត ឃោខេត្វាច ចត្តត្វាំ៉ ចក្ខតិ ហិ “តំ បនេតំ បិទាទិកាទិតំ អចសាតេ ទិស្សតិ, ត ភិកាតាចសាតេ៉ កិញ្ចាបិ ត ទិស្សតិ, អធ ខោ ក្ខបេក្ខសកាលេ ‘អាចិកតា ហិស្ស ចាសុ ហោតី’តិ ចត្វា ‘ក្ខ្ឌិខ្ជំ ខោ អាឃស្មេត្តា ភិកាតំ, តត្វាឃស្មេត្ត បុច្ឆាយី’តិអាទិតា តខេយត ចត្តត្វុខេចា”តិអាទិ៉ អចសេសេ សុទេត សាចិតេតិ អចសិទ្ធំ បិទាទិក្យុបេក្ខសាទិចត្យក្កំ “សុតា ខោ បតាឃស្មេត្តហិ ចត្តាខោ បិទាទិកា ធម្មា...បេ... អចិចខយាតេហិ សិក្ខិតត្តា”ត្តិ ឲចំ សុតាចសេត សាចិតោ៉

ឲទេតតេច តខេយត សេសា តឃោ បិតិខេយាក្ខបេក្ខសបរិឆេទ្ឋា ខេចទិតត្តាតិ កេស្សេត្វំ “បិទាទិក្យុបេក្ខសាទិត”ត្តិអាទិយាហ៉ បិទាទិក្យុបេក្ខសាទិតំ បរិឆេទ្ឋា ឃោខេតត្តាតិ សម្ពន្ធោ៉ ភិកាតស្ស អាទិខេតា បដ្ឋាឃ បិទាទិកាទិតិ ឃ្ឃសាបេត្វាតិ ភិកាតំ, បិទាទិកញ្ចា, តក្កកឃំ សញ្ញាទិសេសញ្ចា, តំតិកំ អតិឃតញ្ចាតិ ឲចំ ឃចាក្កមំ ក្ខ្ឌិសិត្វា បិទាទិកាទិតិ បរិឃោសាសេបត្វា៉ ឃោខេតត្តាតិ “អចសេសេ សុទេត សាចិតេ ក្ខ្ឌិខ្ជោ ហោតិ បិទាទិក្យុបេក្ខសោ”តិអាទិតា ឃោខេតត្តា៉ អចសេសំ សុទេត សាខេចតត្តត្តិ ចធតេតាតិ ក្ខបេសិចក្ខត្តេក –

“បញ្ចិខេយ, ភិក្ខុខេច, បិតិខេយាក្ខបេក្ខសោ ភិកាតំ ក្ខ្ឌិសិត្វា អចសេសំ សុទេត សាខេចតត្តំ, អឃំ បធខេយា បិតិខេយាក្ខបេក្ខសោ៉ ភិកាតំ ក្ខ្ឌិសិត្វា ចត្តាទិ បិទាទិកាតិ ក្ខ្ឌិសិត្វា អចសេសំ សុទេត សាខេចតត្តំ, អឃំ ទុតិឃោ បិតិខេយាក្ខបេក្ខសោ”តិអាទិសុ (យហាធ៉ ១៣០) –

ឲចំ ចុត្តត្វា៉ ឃស្មិំ ចិប្បកេតតិ ឃស្មិំ ក្ខបេក្ខេស អបរិឃោសិតេ៉ អត្តរាឃោ ក្ខប្បជ្ជតីតិ ធសសុ អត្តរាឃេសុ ឃោ កោចិ អត្តរាឃោ ក្ខប្បជ្ជតិ ៉ ធស អត្តរាឃា តាម – រាឌត្តរាឃោ, ចោរត្តរាឃោ, អគ្យត្តរាឃោ, ក្ខទកត្តរាឃោ, យត្ស្សត្តរាឃោ, អយត្ស្សត្តរាឃោ, ចាឡអត្តរាឃោ, សរឹសបត្តរាឃោ, ឌីចិតត្តរាឃោ, ព្រហ្មចរិយត្តរាឃោតិ៉ តត្វ សចេ ភិក្ខុស្ស “ក្ខបេសិចធំ កាវិស្សាយា”តិ (យហាធ៉ អដ្ឋ៉ ១៣០) ភិសិត្នសុ រាឌា អាកច្ឆតិ, អឃំ រាឌត្តរាឃោ៉ ចោរា អាកច្ឆត្តិ, អឃំ ចោរត្តរាឃោ៉ ធចធាខេហា ចា អាកច្ឆតិ, អាចាខេស ចា អគ្គិ ក្ខដ្ឋហតិ, អឃំ អគ្យត្តរាឃោ៉ ខេយឃោ ចា ក្ខដ្ឋហតិ, ឱឃោ ចា អាកច្ឆតិ, អឃំ ក្ខទកត្តរាឃោ៉ ពាហូ យត្ស្សា អាកច្ឆត្តិ, អឃំ យត្ស្សត្តរាឃោ៉ ភិក្ខុ ឃក្ខោ កណ្ហាតិ, អឃំ អយត្ស្សត្តរាឃោ៉ ញាលកោខឃោ ចណ្ឌមិកា អាកច្ឆត្តិ, អឃំ ចាឡអត្តរាឃោ៉ ភិក្ខុ សប្បាខេឃោ ឌំសត្តិ, អឃំ សរឹសបត្តរាឃោ៉ ភិក្ខុ កិលិខេតា ចា ហោតិ, កាលំ ចា កខេរាតិ, ខេចរិខេតា ចា តំ យាខេតុកាយា កណ្ហត្តិ, អឃំ ឌីចិតត្តរាឃោ៉ យត្ស្សា ឲកំ ចា ពាហូ ចា ភិក្ខុ ព្រហ្មចរិយា ចាខេចតុកាយា កណ្ហត្តិ, អឃំ ព្រហ្មចរិយត្តរាឃោ៉ ឃ្លាតិ ឃំ ចុត្តំ “អត្តរាឃោ

ក្ខប្បជ្ជតីតិ ឥសស្ស អត្តទានេយស្ស ឃោ កោចិ អត្តទានេយា ក្ខប្បជ្ជតី”តិ, តស្សេត្វា បកាសិតោ ហោតីតិ។

តេន សង្គិត្តំ ចិប្បកតុមេ្ហសេន សង្គិ៍ អចសេសំ ស្សតេន សារេចតត្វា ក្ខិទិដ្ឋារេហ្លូសារេបក្កត្វា អចសេសចចនស្ស។ យទាហ “តិតាតំ ក្ខិសិត្វា”តិអាទិ (ឃហាច។ ១៥០)។ តេនាហ “តិតាតុមេ្ហសេ បតា”តិអាទិ។ ស្សតេន សារេចតត្វា តាយ តត្វិក្ខបិសចស្ស អត្តទានេយាច ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ អតិយតុមេ្ហសោ បរិហាយតីតិ កិក្ខុតីតំ អតិយតសិក្ខាបតបញ្ញត្តិយា អកាចតោ។ តតការេចា ច “ត្វាតេយច លក្ខណំ តត្វាបិ អត្តុកត”ត្តិ កត្វាតិ ចេធិតត្វា។ សេសត្តិ អចសេស្សុមេ្ហសបរិច្ឆេតស្សតំ។ ឲតេហំ ក្តិត្ថំ បាតិមោក្ខាតត្តិ សម្ពន្ធេ។ តាចាតិ បធយំ។ ត្វាតត្តិ ត្វាតាតិ ចតត្វំ តុក្ខិយំ ចិបរិចត្តយាតំ សាយញ្ញោត ឥស្សតិ, ត្វាធំ អក្កុបតតិយបិតាកត្វិតំ ចចតំ ចុច្ឆតិ កឌិយតីតិ អត្វោ។ កិំ តត្តិ អាហ, “ស្សលាតុ យេតិអាឌីត”ត្តិអាទិ។

តត្វ ស្សលាតុ យេតិអាឌីតត្តិ “ស្សលាតុ យេ, ភត្តេ, សង្ឃោ អគ្គុបេសចេតា”តិអាឌីតំ កិក្ខុបាតិមោក្ខ អាកតាតំ ស្សត្តបចាតំ។ អត្វតិច្ឆយត្តិ អភិធេយ្យត្វស្ស ចេច អធិប្បាយត្វស្ស ច តិច្ឆយតំ, ចចត្វាបតត្តិ អត្វោ។ ត្វាយាយ ហិ អដ្ឋកថាយ តេហំ អភិធេយ្យត្វោ ចេច អធិប្បាយត្វោ ច អតេកធា ចចត្វាបិយតិ។ អថ ចា តិច្ឆិតត្វាតិ តិច្ឆយោ។ កណ្ណិដ្ឋារតស្ស ចីលយត្តាកាពេត បចត្វា ចិយតិច្ឆេតកថា, អត្វោ ច តិច្ឆយោ ច អត្វតិច្ឆយោ, តំ អត្វតិច្ឆយំ, យយា ចុច្ឆយាតំ អត្វញ្ញា ចិតិច្ឆយញ្ញាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ ឃីលសម្បត្តាតិ សយត្តេតា បត្តំ បត្តំ បុណ្ណត្តិ សម្បត្តំ, ឃីលំ សម្បត្តយេតេសត្តិ ឃីលសម្បត្តា, បរិបុណ្ណឃីលាតិ អត្វោ។ អថ ចា សម្ពុទេច បត្តា កតា ក្ខបិកតាតិ សម្បត្តា, ឃីលេត សម្បត្តា ឃីលសម្បត្តា, បាតិមោក្ខសំចរេត ក្ខបេតាតិ អត្វោ។ អធិឃីលអធិចិត្តអធិបញ្ញាសក្ខាតា តិស្សាបិ សិក្ខិតត្វាដ្ឋេត សិក្ខា, តំ ការេត្តីតិ សិក្ខាកាយា។ ស្សលាត្តុ យេតិ តេ សត្វាបិ កិក្ខុចា យយ សត្តិកា តិសារេយត្តុ ត្វាយិតា អត្តតោ សំចណ្ណតាយ សក្កច្ចំ សចតេ តិយោដេតិ។ សក្កច្ចសចតបដិពន្ធា ហិ សត្វាបិ សាសតសម្បត្តីតិ។ ឲត្វ ច ឃីលសម្បត្តាតំ សិក្ខាកាយាតំយេច កិក្ខុតំ កហណំ តតញ្ញោសំ ត្វាយិស្សា សំចណ្ណតាយ អភាឌតភាចតោ។ ត ហិ តេ ចិតយំ សោតត្វា, បដិបជ្ជិតត្វញ្ញា យញ្ញាស្សត្តិ។

ឲត្វាតិ ឲតស្មិំ កាទាបទេ, ឲតេហំ ចា កាទាយ សក្កហិតាតំ “ស្សលាតុ យេ”តិអាឌីតំ បតាតយត្តេទ។ សចតេ អាលត្តិចចតំ សចតាលត្តិចចតំ។ កិញ្ចាបិ សចតាលត្តិចចតំ, តទាបិ បាតិមោក្ខុមេ្ហសេកាត ឲចំ ចត្តត្វាតិ ភកចតា ចុត្តត្វា ភកចតោ អាលត្តិ, ត ក្ខមេ្ហសកស្សាតិ តចកតទេតាបិ ត្វាធំ ចត្តុំ ចដ្ឋតិ សង្ឃារេចេត, សង្ឃាតុយោតេត ច សហិតត្វា សការេចសប្បតិស្សចចតំ។ សង្ឃោ ហិ ស្សប្បដិបត្តាធិក្ខលចិសេសយុត្តត្វា ក្ខត្តយំ ការេចប្បតិស្សចដ្ឋាតំ។ ត្វាតញ្ញា សត្វំ តេត កត្វ កតា ចុត្តត្តិ អាហ “សត្វាយេច តេត”ត្តិអាទិ។ បាតិមោក្ខុមេ្ហសំ អត្តុឌាតត្តេតាតិ –

“អត្តុឌាតាយិ, កិក្ខុចេ, បាតិមោក្ខំ ក្ខិសិតុំ, ឲចញ្ចុ បត, កិក្ខុចេ, ក្ខិសិតត្វំ, ព្យត្តេត កិក្ខុតា បដិពលេត សង្ឃោ ញាបេតត្វោ ‘ស្សលាតុ យេ, ភត្តេ, សង្ឃោ’”តិ (ឃហាច។ ១៦៦-១៦៣) –

ឲចយាឌិតា អត្តុឌាតត្តេត។ ទាឌកេហតិ ឲចំតាយកេ តកេទ។ តព្វាយត្តាតុយហាកោចិត្តាឌីហិ បរិក្កហិតត្វា “ទាឌកហ”ត្តិ ចុច្ចតិ។ តំ បតេតំ

ញ្ហកាលេ, ចក្កចត្តិកាលេ ច តកាទំ ហោតិ, សេសកាលេ សុញ្ញា ហោតិ យក្ខបរិក្កហិតំ, ទេរនំ ចសតដ្ឋានំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។ តស្មាតិ យស្មា ឆ្លូនំ បិតិយោក្លុទ្ធេសកោត ចត្តុត្តចចតំ, តស្មា។ កាំ ទេ ខ្លួកាបិ បិតិយោក្លុខ្លិសត្តិ, ឈេទតេចំ ចត្តុត្តត្តិ អាហ "សង្ឃត្តទោ ចា ហឺ"តិអាទិ។ ឆេទាឥកត្តិ ឆេទាឥត់, ឆេទាយត្តា កចិតុត្តិ អទេត្វា។ "ឆេទាឆេយ្យ"ត្តិ ចា ចិឌេ, សោឈេចទេត្វា។ តត្វាតិ តិស្សំ បរិសាយំ។ ឮទេត្វាតិ បញ្ញាចេយ្យត្តិឈេត សយត្ថាកេតា, បក្ខលយាតិកោតិ អទេត្វា។ បដិតេលិតិ ចត្តុំ សយទេត្វា, អកឹទតាតិ ចុត្តុំ ហោតិ។ ឲត្វ ច កិញ្ចាបិ ឌហទស្សាបិ ឮត្តស្ស បិតិយោក្លោ អត្តញ្ញាទតា, អឆ ទោ ឲត្វាឃំ អឌិប្បាយោ – សទេ ឆេទស្ស បញ្ចា ចា ចត្តាទោ ចា តយោ ចា បិតិយោក្លុទ្ធេសា តាកច្ឆត្តិ, ឧទ្ធ បត អក្ខល្ហា សុចិសកា ចាក្ខុក្កតា ហោត្តិ, ឆេទាយត្តោច បិតិយោក្លោ។ សទេ បត ឲត្វកយ្យិ ចិសធំ កាចុំ ត សក្កោតិ, ឮត្តស្ស កិក្លុតោ អាយទេត្វាតិ។

ឰកាតិ "សញ្ញា"តិ អចិសេសត ចុត្វត្វា ឰឆាឌិប្បេតសញ្ញំ ចិសេសេត្វា ឌស្សេតុំ "សញ្ញាតិ ឰយិតា បត បទេកា"តិអាទិមាហ កិញ្ចាបិតិ អត្តុក្កហត្វ តិបិទេតា, តស្ស យទិ តាយាតិ អទេត្វា ទេទិតទេត្វា។ ឌក្ខត្តិ ឲតាឃ សត្វា យឆាឌិប្បេតាហិ សយ្យត្តិហិ ចឌ្ឍីតិ ឌក្ខិលា, បទទេលិកំ សត្ថហិត្វា ឌាតត្ថា ឌាតំ, តំ ឌក្ខិលំ អទហតិ, ឌក្ខិលាឃ ចា ហិទេតា, យស្មា តំ យហប្បលកាទិតាឃ ចិទសាឆេតីតិ ឌក្ខិលោឈេយ្យា, ឌិដ្ឋិ ឹលសញ្ញាទតត សំហទេតាតិ សញ្ញា, ឌក្ខិលោឈេយ្យា ច ទេសា សញ្ញា ចាតិ ឌក្ខិលោឈេយ្យសញ្ញា។ សយុតិឃា ចតុចក្កាទិចិតយបញ្ញត្តិឃា សិទ្ធា សញ្ញា សយុតិសញ្ញា។ អចិសេសេតាតិ "អរិយា"តិ ចា "បុថុជ្ជនា"តិ ចា អចិសេសេត្វា សាយទេញ្ញត។ ទេសាតិ សយុតិសញ្ញា។ ឰឆាតិ ឰយិស្សំ ខ្លួបិសឆេតាត្តិឃំ។ អឌិប្បេតា ខ្លួបិសឆេតាត្តិឃា អចិសេសត្វា។ តត្រ ច ទេសាបិ បញ្ចាចិទេឆា ហោតិ, តត្វ កតទេយា ឰឆាឌិប្បេតាតិ អត្ថយោក់ សត្ថាយាហ "ទេសា បទេតសា"តិអាទិ។ កយុចទេសតាតិ ចិតយកយុចទេសត។ បញ្ចា ចិឆា បកាទា អស្ស សយុតិសញ្ញស្សាតិ បញ្ចាចិទេឆា។ តថា ហិ ចិឆយុត្វកតប្បការទសទ្ធេ សយាតទេត្វ ចណ្ណយត្តិ។ ចតុត្ថំ ចក្កា សយុហោតិ ចតុចក្កា, ចតុបរិយាលយុទេត្វា ចា ចក្កា ចតុចក្កា។ ឲចំ បញ្ចាចក្កាទិ។

ឰកាតិ ឈេយំ កយ្យាតំ ចទេសតាឃំ បញ្ចាចិទេឆា ហោតិ, តំ ចិទេសេត្វា ឌស្សេតុំ "តត្វា"តិអាទិមាហ។ តត្វ តត្វាតិ បញ្ចាចិទេឆ សញ្ញា យញ្ញិទយុ ឌតបទេឃុ ខ្លួបសយ្យឌកយ្យុស្ស ឌសចក្កកទលឹយត្វា ចុត្តុំ "ឌទេបត្វា...ទេប... ខ្លួបសយ្យឌញ្ចា"តិ។ "តថា"តិ ឰយិតា "ត កិញ្ចិ សញ្ញាកយ្យំ កាចុំ ត ចដ្ដតី"តិ ឰយយត្វំ អតិទិសតិ។ យទិ ឲចំ កិយត្វំ អតិទេកចិសតិចក្កា ចុទេត្វាតិ អាហ "ទេសា បតា"តិអាទិ។ អតិទេកតទេតាតិ ចតុចក្កាទិកទលឹឃំ បញ្ចាចក្កាទិតា អតិទេកតទេត, ឌសចក្កកទលឹយញ្ចា ឲកាឌសចក្កាទិតា អតិទេកតទេត។ ឌស្សតត្វត្តិ ទោបតត្វំ ឰឌទេយច ចាទេតត កត្តត្តំ កយុត្តិ "កយុចទេសត បញ្ចាចិទេឆា"តិ ចុត្តុំ។ កយុស្សាតិឃទេយ កឆទេយតំ ឃុទេជ្ឈយ្យាតិ ច្ឆាឌិសី ទេចាឌតា អតចកាសាតិ ឌដ្ឋត្វា។ ឰយស្មិំ បតទេត្វតិ ខ្លួបិសឆេ។

ខ្លួបិសឆសទ្ធោ បតាឃំ បិតិយោក្លុទ្ធេសឹទិលិបចាសបញ្ញត្តិឌិចទេសុ ចត្តុតិ។ តថា ហេស "អាឃាយាចុទេសា កប្បិត, ខ្លួបិសឆំ កយិស្សាយា"តិអាទីសុ (ឌី॰ និ॰ ១॰១៥០; យ॰ និ॰ ៦॰ប័ន៍) តិយោក្លុទ្ធេស អាកទេតា, "ឲចំ អដ្ឋក្កសយត្ថាកេតា ទេលា, ចិសាទេ០, ខ្លួបិសឆោ ខ្លួបចុទេត្វា"តិអាទីសុ (អ॰ និ॰ ប័៖៣៦) ឹលទេ, "សុទ្ធស្ស ទេច សទា ចក្កុ, សុទ្ធស្សបិសឆោ សទា"តិអាទីសុ (យ॰ និ॰ ១॰លិ៍ដ៍) ខ្លួបចាទេស, "ខ្លួបិសឆោ តាយ តាកទាឌា"តិអាទីសុ (ឌី॰ និ॰ ៦॰៦៣៥) បញ្ញត្តិឃំ, "ត, កិក្ខុទេច, តឌហុបិសឆេ សកិក្ខុកា

ᩋᩣᨧᩣᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪕᪑) ᨴᩥᩅᩈᩮ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮᨿᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩏᨷᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨷᩅᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᩋᩣᩉᩣᩁᩔ ᩋᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩋᨶᩈᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᨡᩦᩁᨷᩦᨲᨾᨵᩩᨷᩦᨲᩣᨴᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩏᨷᩮᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩑᩅ-ᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩈᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ “ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᩑᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨶᩩᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᩅᨵᩣᩁᨱᩮᨶ ᨶᩥᩁᩣᨠᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᩥᩉᩥᨲᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ “ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ “ᩋᨶᩩᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨶᩩᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩥᨳᩦᨶᩴ ᨷᩪᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩮᩣ᪨ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨴᩥᩅᩈᩅᩈᩮᨶ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨿᩴ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩥᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩦᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨦ᩠ᨥᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩦᨠᨲᨴᩥᩅᩈᩮ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩩᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ᪨ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᨣᩥᨾ᩠ᩉᩅᩔᩣᨶᩣᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨲᩪᨶᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩩ ᨶᩣᨾ ᩋᨷᩁᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩔ ᨠᩣᩊᨷᨠ᩠ᨡᨷᩣᨭᩥᨷᨴᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨹᨣ᩠ᨣᩩᨱᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩣᩈᩣ, ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨶᩣᨾ ᨹᨣ᩠ᨣᩩᨱᩔ ᨠᩣᩃᨷᨠ᩠ᨡᨷᩣᨭᩥᨷᨴᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩣᩈᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩮᩣᨲᩩ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩔ ᨠᩣᩊᨷᨠ᩠ᨡᨷᩣᨭᩥᨷᨴᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨷᩁᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩣᩈᩣ᪨ ᨲᨲᩥᨿᩈᨲ᩠ᨲᨾᨷᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨨ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᩣᨲᩥ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᩏᨲᩩᨶᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨧ ᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᩣ, ᩑᩅᨾᩥᨲᩁᩮᩈᩴ ᩏᨲᩪᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨨ ᨧᩣᨲᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩣ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩥᨠᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨷᨶ᩠ᨶᩁᩈᩥᨠᩣ᪨ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ –

“ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩔ ᨧ ᨠᩣᩊᨾ᩠ᩉᩣ, ᨿᩣᩅ ᨹᨣ᩠ᨣᩩᨱᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣ;

‘ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩣ᪨

“ᨹᨣ᩠ᨣᩩᨱᩔ ᨧ ᨠᩣᩊᨾ᩠ᩉᩣ, ᨿᩣᩅ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣ;

‘ᨣᩥᨾ᩠ᩉᨠᩣᩃᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩣ᪨

“ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩔ ᨧ ᨠᩣᩊᨾ᩠ᩉᩣ, ᨿᩣᩅ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣ;

‘ᩅᩔᨠᩣᩃᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩣ᪨

“ᩏᨲᩪᨶᩴ ᨷᨶ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨶᩴ, ᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨲᨲᩥᨿᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ;

‘ចាតុទ្ទសោ’តិ បាតិមោក្ខំ, ឧទ្ទិសន្តិ នយញ្ញនោ”តិ។

បកតិយា នពហុតរាវាសិកាទិបច្ចយេន កាតព្វំ បកតិចារិត្តំ។ ពហុតរាវាសិកាទិបច្ចយេ បន សតិ អញ្ញស្មិំ ចាតុទ្ទសេបិ កាតុំ វដ្ដតិ។ តេនាហ “សកិ”ន្តិអាទិ។ សកិន្តិ ឯកស្មិំ វារេ។ អាវាសិកានំ អនុវត្តិតព្វន្តិ អាវាសិកេហិ “អជ្ជុបោសថោ ចាតុទ្ទសោ”តិ បុព្វកិច្ចេ ករិយមានេ អនុវត្តិតព្វំ, ន បដិក្កោសិតព្វំ។ អាទិសទ្ទេន “អាវាសិកេហិ អាគន្តុកានំ អនុវត្តិតព្វ”ន្តិ (មហាវ. ១៧៨) វចនំ, “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តេហិ ភិក្ខូហិ ទ្វេ តយោ ឧបោសថេ ចាតុទ្ទសិកេ កាតុំ, កថំ មយំ តេហិ ភិក្ខូហិ បឋមតរំ បវារេយ្យាមា”តិ (មហាវ. ២៣០) វចនញ្ច សង្គណ្ហាតិ។ ឯត្ថ ច បឋមវុត្តស្ស ឯកេកស្ស ទតោ តតិយសត្តុបក្ខស្ស ចាតុទ្ទសេ ច អវសេសស្ស បន្នរសេ វា សកិំ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតព្វន្តិ បកតិចារិត្តវសេនបិ អត្ថសម្ពន្ធតោ “អាគន្តុកេហី”តិអាទីនិ សុត្តានិ ទស្សិតានីតិ វេទិតព្វំ។ តថារូបបច្ចយេ សតីតិ អញ្ញស្មិម្បិ ចាតុទ្ទសិកេ ឧបោសថេ កាតុំ អនុរូបេ “អាវាសិកា ពហុតរា ហោន្តី”តិ ឯវមាទិកេ បច្ចយេ សតិ។ អញ្ញស្មិម្បិ ចាតុទ្ទសេតិ តិណ្ណំ ឧបោសថំ តតិយសត្តុបក្ខចាតុទ្ទសតោ អញ្ញស្មិំ ចាតុទ្ទសេ។

ន កេវលំ ឧបោសថទិវសាវ ហោន្តីតិ អាហ “បុរិមវស្សំវុដ្ឋានំ បនា”តិអាទិ។ យា ឮតិ វន្ទោ វុច្ចតិ តស្ស កតិយា ទិវសស្ស មិនិតព្វតោ, សោ ឯត្ថ សព្វកាលិបរិបុរិយា បុណ្ណាតិ បុណ្ណមា, បុព្វកត្តិកាយ បុណ្ណមា បុព្វកត្តិកបុណ្ណមា, អស្សយុជបុណ្ណមា។ សា ហិ បច្ឆិមកត្តិកំ និវត្តេត្វា ឯវំ វុត្តា។ តេសំយេវាតិ បុរិមវស្សំវុដ្ឋានំយេវ។ ភណ្ឌនការកេហីតិ កលហការកេហិ។ បច្ចុក្កឌ្ឍិស្សន្តីតិ ឧក្កឌ្ឍិស្សន្តិ។ ភណ្ឌនការកេហិ អនុវាទវសេន អស្សយុជបុណ្ណមាទី បរិច្ចជន្តា បវារណំ កាឡបក្ខំ, ជុណ្ហបក្ខន្តិ វុឌ្ឍិ កឌ្ឍីតិ អត្ថោ។ “សុណន្តុ មេ អាយស្មន្តោ អាវាសិកា, យទាយស្មន្តានំ បត្តកល្លំ, ឥទានិ ឧបោសថំ ករេយ្យាម, បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសេយ្យាម, អាគមេ កាឡេ បវារេយ្យាមា”តិ (មហាវ. ២៣០) “សុណន្តុ មេ អាយស្មន្តោ អាវាសិកា, យទាយស្មន្តានំ បត្តកល្លំ, ឥទានិ ឧបោសថំ ករេយ្យាម, បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសេយ្យាម, អាគមេ ជុណ្ហេ បវារេយ្យាមា”តិ ច ឯវំ ញត្តិយា បវារណំ ឧក្កឌ្ឍីតិ វុត្តំ ហោតិ។

អថាតិ អនន្តរត្ថេ និបាតោ។ ចតុទ្ទសន្នំ បូរណោ ចាតុទ្ទសោ, ទិវសោ។ យំ សន្ធាយ “អាគមេ ជុណ្ហេ បវារេយ្យាមា”តិ ញត្តិំ ឋបយិំសុ, តស្មិំ បន អាគមេ ជុណ្ហេ កោមុទិយា ចាតុមាសិនិយា អវស្សំ បវារេតព្វំ។ ន ហិ តំ អតិក្កមិត្វា បវារេតុំ លព្ភតិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“តេ ចេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ភណ្ឌនការកា កលហការកា វិវាទការកា ភស្សការកា សង្ឃេ អធិករណការកា តម្បិ ជុណ្ហំ អនុវសេយ្យុំ, តេហិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូហិ សព្វេហេវ អាគមេ ជុណ្ហេ កោមុទិយា ចាតុមាសិនិយា អកាមា បវារេតព្វ”ន្តិ (មហាវ. ២៣០)។

តេនេវាហ “បច្ឆិមវស្សំវុដ្ឋានញ្ច បច្ឆិមកត្តិកបុណ្ណមា ឯវា”តិ។ យទិ ហិ តំ អតិក្កមិត្វា បវារេយ្យ, ទុក្កដំ អាបជ្ជេយ្យ។ វុត្តញ្ហេតំ –
“ន ច, ភិក្ខវេ, អប្បវារណាយ បវារេតព្វំ អញ្ញត្រ សង្ឃសាមគ្គិយា”តិ (មហាវ. ២៣៣)។ វិសុទ្ធិបវារណាយោគតោ បវារណាទិវសា។
បិសទ្ទេន ន កេវលំ បវារណាទិវសាយេវ, អថ ខោ ឧបោសថទិវសាបិ ហោន្តីតិ ទស្សេតិ។ ឮឌាតិ យោ សោ សាមគ្គិឧបោសថទិវសោ

ចុទ្ទិតា, ពញ្ញា ពប្បសង្កេត សាយក្កិបចារណាឌិចសញ្ញា ឥស្សូទ្ធោ “ឃគា បគា”ពិអាឌិយាហ៍ ឱ្ឃសាទិពោ ពស្មិ កិក្លុស្មិត្តិ ស្លិត្តកោ កិក្លុស្មិ ឱ្ឃសាទិពោ, ពំ កេហត្វា សឹយំ កត្ត្វា អាបត្តិ ឥសារេបត្វា កយុចាចាឃ កយុប្បឌិប្បូស្សុឌ្ឌិចសេត បចេសិពោតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ពស្ស ចត្ទុស្សាតិ ពស្ស អឥកោរណស្ស៍ ពគា ឥរេបត្វា...រេប... ស្លុរេបិសចឌិចរេសា គាយ ហោតីតិ សប្ពទ្ធ្លោ៍ កាំ ការណត្តិ អាហ “ពាចេឥចា”ពិអាឌិ៍ ពត្ទ ពាចេឥចាតិ ពំ ឌិចសេយច៍ ចចគពោតិ កោសប្ពកក្លូគ្គោ (យហាច៍ ៣លិ៍៣) ចុត្តត្តា៍ ឃត្ទ បគ បត្តឌិចទាឌិគំ អត្វាឃ អប្បយត្តកោគ ការលោគ ចិចឥត្តា ស្លុរេបិសធំ ចា បចារលំ ចា ឥរេបត្តិ, ពត្ទ ពស្មិ អឥកោរលោ ចិតិឆ្ពិពោ “សយក្កា ឌាពយ្យ”តិ អត្តទា សាយក្កិស្លុរេបិសធំ កាតុំ គ លកត្តិ៍ កេទារត្តហិ អត្ថុរេបិសចេ ស្លុរេបិសចោ កោពា គាយ ហោតិ៍ កត្តិកយាសត្ថគ្គទេតិ ឲត្ទ កត្តិកយារេសា គាយ

បុព្ពកត្តិកយាសស្ស កាត្យអបក្លុបិឌិបឥពោ បដ្ឋាឃ ឃាច អបទកត្តិកបុណ្ណយា, ពាច ឲក្ខុគពិសទត្តិឌិចោ, ពស្សត្ថគ្គទេ, ពពោ បន្ធា ចា បគ បុទេ ចា គ ចដ្ឋតិ៍ អឃេយច ឃោ កោធិ ឌិចសេរាឃច៍ ព្ពឆាបិ កោសប្ពកក្លូគ្គោ សាយក្កិឃា សឌិសាច សាយក្កិ ចេឌិពញ្ញា៍ ឃេ បគ កិស្មិញ្ហិឥច អប្បយត្តកោ បចារលំ ឥរេបត្វា សយក្កា ហោត្តិ, ពោហិ បចារលាឃេយច បចារលា កាពញ្ញា, ពាចឥច គ កាពញ្ញា៍ កេទារត្តហិ អប្បចារលាឃ បចារលា កពា ហោតិ៍ គ កាពទេញ្ញាឃេចាតិ គិឃេយគ ឃឌិ កេទាតិ, ទ្យក្កដត្តិ ឥស្សុតិ៍ ពត្ទ ហិ ស្លុរេបិសចកោរលោ ទ្យក្កដំ៍ ចុត្តញ្ញាំ “គ, កិក្ខុចេ, អត្ថុរេបិសចេ ស្លុរេបិសចោ កាពទេញ្ញា អញ្ញត្រ សឃ្ឃសាយក្កិឃា”តិ (យហាច៍ ១ប័១)៍

“បត្តកាលវេយចបត្តកល្ល”ត្តិ ព្ពយិគា សកេត្ទ គាចប្បច្ចេឃាតិ ឥស្សុតិ៍ គាសតីតិ អត្ថឃពោ ចុត្តយេច ញ្ញតិទេកពោ ឥញ្ញុំ កេទាតិ៍

អត្ថុទ្ទបិតិ អទហា អត្ថុច្ឆិកា, សាយិគោតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ សព្ពត្តិយេគាតិ សព្ពហេដ្ឋិយេគ ចត្តាទេទា, គ ពោហិ ចិគា ពំ ស្លុរេបិសចកយុំ កទឹឃតិ, គ ពោសំ លទ្ធោ ចា បរិទិសុឌ្ឌិ ចា ឲតិ៍ អចេសេសា បគ សចេបិ សហស្សយត្តា ហោត្តិ, សចេ សយាគសំចាសកា, សព្ពោ លទ្ធាទេហាច ហោត្តិ, លទ្ធបរិទិសុឌ្ឌិ ឥត្វា អាកច្ឆត្តុ ចា, យា ចា, កយុំ គ កុប្បតិ៍ បកពត្តាតិ អត្ថុក្លិត្តា, បិទាឌិកំ អត្តញ្ញាបត្កា ច៍ ហត្ទបិរេសា គាយ ឌិឃឌ្ឌហត្ទប្បយាទេណា៍

សឹយា ច គារេយសា កពយា, ឃត្ទ ហត្ទបិសំ អចិឌហិត្វា ឌិពា កយុប្បត្តា គាយ ហោត្តីតិ អត្ថុឃោកំ សត្តាឃ សឹយំ ឥស្សុទ្ធោ ចិកាកចត្តាគំ សកាចចិកាចគំ ចិកាកឥស្សុគយុលេគច ហោតីតិ “សឹយា ច គារេយសា”តិអាឌិយាហ៍ សម្ពិត្តទ្ធគាតិ យិស្សឹកេទារត្តគ៍ អញ្ញោត្ទទេត្តគាតិ យដ្ឋទេត្តគ, អត្តា កេទារត្តគាតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ព្ពយា ចិបត្តិសឹយាឃោ គាយាតិ សប្ពទ្ធ្លោ៍ កស្វា ចិបត្តិសឹយាឃោ គាយាតិ អាហ “ឲកាឥសហឹ”តិអាឌិ៍ អាកាទេហឹតិ ការលោហិ៍ ចចគពោតិ កយុចក្កេ (បទិ៍ ៣ប័១ អាឥឃោ) កធិពត្វា៍ សឃ្ឃកយុំ គារេយពំ ចិសតិចក្កកេទឹឃបសេត្តិ អាហ “ឃត្ទ ឲកាចិសតិ កិក្ខុ គិសឹឌិតុំ គ សក្កោត្តិ”តិ៍ ឃស្សំ សឹយាឃំ ហេដ្ឋិយបរិច្ឆេឥគ កយុទេហេគ សង្ឃិ ឲកាចិសតិ កិក្ខុ បរិយណ្ឌលិកាទេគ គិសឹឌិតុំ គ សក្កោត្តិ, អឃំ អតិលុទ្ធកា គាយាតិ អត្វោ៍ ឲចទ្ទបិ ច សឹយា សយុពាបិ អសយុពា, កាយលេត្តសឌិសាច ហោតិ, ពត្ទ កពំ កយុំ កុប្បតិ៍ ឲស គឃោ សេសសឹយាសុបិ៍

សយុពាតិ ឌាទ្ធា, ចាឌិពកយុចាចាតិ អត្វោ៍ កយុចាចាឃ ចាចគយេច ហិ ឌាទ្ធគំ គាយ៍ គិយិត្តំ គ ស្លុបកច្ឆតីតិ អគិយិត្តុបកោ, ពំ អគិយិត្តុបកំ, អគិយិត្តាទេហត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ពចសាទទុក្លោ គាយ ពាលគាញ្ញព្ពកោទាឌិកា៍ បំសុបុញ្ញចាលុកាបុញ្ញាគត្តិ បំសុទាសិចាលុកាទាសឹគំ យញ្ញោ

តិដ្ឋារណោ ចេតំ សាមិចចត៌ ខេបិត្តកេស្ បត កត្តចិ "បំស្បុញ្ញា ចា ចាលុកាបុញ្ញា ចា អញ្ញាតរ"ត្តិ បិរេធា ជិស្សតិ, ខេសា បត អបិរេធា៌ ត ហិ ខេសា "អញ្ញាតរ"ត្តិ ព្ទុយិតា ឃុញ្ញតីតិ៌ អត្តរាតិ តិមិត្តបកាតិមិត្តាតយត្តរា៌ ឲត្ត ច ឃា តីហិ តិមិខេត្តហិ ពញ្ញយាតា អតិមិត្តបកេស្ តចសារឡូក្លាឌីស្ អញ្ញាតរំ អត្តរា ឲក៌ តិមិត្តំ កត្វា សមុតា, សា ឍល្ហតិមិត្តា តាយ ខេហាតិ៌ ឃា បត ចតុបញ្ញាតិមិត្តាឌីហិ ពញ្ញយាតា ព្ទុខេយស្ តចសារឡូក្លាឌីស្ អញ្ញាតរំ អត្តរា ឲក៌ តិមិត្តំ កត្វា សមុតា, សា ឍល្ហតិមិត្តា តាយ ត ខេហាតីតិ ចិត្តាឃតិ តិមិត្តបកាត៌ តិមិត្តាត៌ តិល្ហា សក្ខាចខេតា៌ អដ្ឋកធាស្ បត អចិខេសខេសត ចុត្តំ, តស្មា ដ្ឋបបរិក្លិត្វា កខេហតព្ពំ៌ សខេព្វត សព្វាត្តិ សព្វាប្បការខេត៌ តិមិត្តាត៌ ពាហិ ជិខេតាត សមុតាតិ ខេតសំ ពាហិ ជិខេតាត ចាចិតកមុចាចា៌ តិមិត្តាតិ បត អខេត្វា ច ពាហិ ច ធត្វា កិខេត្តតុំ ចដ្ឋត្តិ៌

ឲចំ សមុតាបីតិ តិមិត្តាតិ កិខេត្តត្វា កមុចាចាឃ សមុតាបិ៌ ព្ទុយស្ស "អសមុតាច ខេហាតី"តិ ព្ទុយិតា សព្វខេត្តា៌ សព្វា, កិក្លខេច, តឌី អសីយាតិ ឃា កាចិ តឌីលក្លហប្បត្តា តឌី តិមិត្តាតិ កិខេត្តត្វា "ឲតំ ពាត្តសីមំ កខេរាយា"តិ កតាបិ អសីយា, ពាត្តសីយា ត ខេហាតីតិ អខេត្វា៌ អត្តខេតា សការេចត បត សា ពាត្តសីយាសជិសា៌ សព្វាត្វ សញ្ញកមុំ កាតុំ ចដ្ឋតិ៌ សមុត្តខាតស្សខេរស្បិ ឲខេសច តខេយា៌ "សំសដ្ឋចិខេបិ"តិ ព្ទុយិតា អញ្ញាមញ្ញាស្ស អាសត្តំ ជិខេបតិ៌ ពាត្តា ខេហាតីតិ បត្ថិមជិសាការខេក សីមំ សត្តាឃ ចុត្តំ៌ តស្សា បខេធសត្តិ តស្សា ឲកខេធសំ៌ ឃត្វ ធត្វា កិក្លហិ កមុំ កាតុំ សក្កា ខេហាតិ, តាឌិសំ ឲកខេធសត្តិ ចុត្តំ ខេហាតិ៌ ឃត្វ បត ជិខេតហិ កមុំ កាតុំ ត សក្កា, តាឌិសំ បខេធសំ អខេត្វា កត្វា ពាត្តត្វា សីយាឃ សីមំ សមុត្តត្តិ តាយ, ត តុ អញ្ញោត្វត្តិ តាយាតិ កខេហតព្ពំ៌ កណ្ដិបខេធស្ បត "សម្ភត្ត៌ បខេរសំ សីយាឃ ឲក៌ ចា ខេទ្វ ចា តិមិខេត្ត កិខេត្តត្វា ខេលហាយត្តំ កខេហត្វា ពាត្តត៌ អញ្ញោត្វរណ៌ តាយ បខេរសំ សីយាឃ តិមិខេត្ត កិខេត្តត្វា តំ សកល៌ ចា តខេស្សកខេធសំ ចា អខេត្វា កខេរាខេត្តត តស្សា ពាហិ ឲកិស្សំ ឌ្វីស្ ចា ជិសាស្ តិមិខេត្ត កិខេត្តត្វា ពាត្តត"ត្តិ ចុត្តំ៌

បព្វតាឌីត៌ តិមិត្តាត៌ សមប្បា តិមិត្តសមប្បត្តិ៌ បព្វខេតាច តិមិត្តំ បព្វតតិមិត្តំ៌ ឲចំ ខេសខេសស្បិ៌ ឲចំ ចុខេត្តស្មតិ ដ្ឋខេបិសចក្លត្តខេក (ឃហាច៌ ១៦ប៍ អាធខេយា) សីយាសមុតិឃំ ចុខេត្តស្៌ ព្ទុខេយហិ ច បត អដ្ឋហិ តិមិខេត្តហិ អសមុិខេស្សហិបិ អញ្ញាមញ្ញាមិខេស្សហិបិ សីមំ សមុត្តិតុំ ចដ្ឋតិ៌ ខេតតាហ "តស្មិំ តស្មិំ ជិសាការខេក ឃចាលត្តាតិ តិមិត្តបកាតិ តិមិត្តាតី"តិ៌ ឲខេកត, បត ឌ្វីហិ ចា តិមិខេត្តហិ សមុត្តិតុំ ត ចដ្ឋតិ, តីហិ បត អាឌិ កត្វា ចុត្តប្បការាត៌ តិមិត្តាត៌ សខេតតាបិ ចដ្ឋតិ៌ "បុរត្ថិមាឃ ជិសាឃ កិំ តិមិត្ត"ត្តិ ចិតឃធខេរត បុច្ឆិតព្ពំ, "បព្វខេតា, ភខេត្ត"តិ ចុខេត្ត បុត ចិតឃធខេរតេច "ឲខេសា បព្វខេតា តិមិត្ត"ត្តិ ឲចំ តិមិត្តំ កិខេត្តតព្ពំ៌ "ឲតំ បព្វតំ តិមិត្តំ កខេរាយ, តិមិត្តំ ករិស្សាយ, តិមិត្តំ កខេតា, តិមិត្តំ ខេហាតុ, ខេហាតិ ភចិស្សតី"តិ ឲចំ បត កិខេត្តតុំ ត ចដ្ឋតិ៌ បិសាណាឌីស្បិ ឲខេសច តខេយា៌ ខេតតាហ "បុរត្ថិមាឃ ជិសាឃ កិំ តិមិត្ត"ត្តិអាឌិ៌ "បព្វខេតា, ភខេត្ត, ដ្ឋធក៌, ភខេត្ត"តិ ឲចំ បត ដ្ឋបសមប្បខេត្តា ចា អាចិក្ខតុ, អតុបសមប្បខេត្តា ចា, ចដ្ឋតិខេឃច៌ អាឌិសខេទ្ធត "បុរត្ថិមាឃ អតុជិសាឃ កិំ តិមិត្តំ? បិសាណោ, ភខេត្ត, ឲខេសា បិសាណោ តិមិត្តំ៌ ធក្ខិណាឃ ជិសាឃ, ធក្ខិណាឃ អតុជិសាឃ, បច្ឆិមាឃ ជិសាឃ, បច្ឆិមាឃ អតុជិសាឃ, ដ្ឋត្តរាឃ ជិសាឃ, ដ្ឋត្តរាឃ អតុជិសាឃ កិំ តិមិត្តំ? ដ្ឋធក៌, ភខេត្ត, ឲតំ ដ្ឋធក៌ តិមិត្ត"ត្តិ ព្ទុធំ សក្កហ្យាតិ៌ ឲត្ត បត អដ្ឋត្វា បុត "បុរត្ថិមាឃ ជិសាឃ កិំ តិមិត្តំ? បព្វខេតា, ភខេត្ត, ឲខេសា បព្វខេតា តិមិត្ត"ត្តិ ឲចំ បធមំ កិត្តិតតិមិត្តំ កិខេត្តត្វាច ធខេបតព្ពំ៌ ឲចញ្ហិ តិមិខេត្តត តិមិត្តំ ឃដិតំ ខេហាតិ៌ សមុា កិខេត្តត្វាតិ អញ្ញាមញ្ញាតាយចិបរិឃាខេឃត, អតិមិត្តាត៌ តាខេយត ច អកិខេត្តត្វា ឃចាចុខេត្តតេច តខេយត កិខេត្តត្វា៌ សមុតាតិ "ស្ណាតុ ខេយ, ភខេត្ត"តិអាឌិតា តខេយត ដ្ឋខេបិសចក្លត្តខេក (ឃហាច៌ ១៦៥ អាធខេយា) ចុត្តាឃ បរិស្ទាឃ ពាត្តិក្ខតិឃកមុចាចាឃ ពាត្វា៌ តត្វ តិមិត្តាតិ សកិ កិត្តិតាតិបិ កិត្តិតាខេតច ខេហាត្តិ៌ អត្តកដ្ឋកធាឃំ បត តិក្លត្តំ សីយយណ្ឌល៌ សព្វត្តខេត្តត

ติปิตฺต กิเตตฺตตฺต"ตฺติ (ยหาธ` อฎฺ` ๑๑ป) วุตฺต`

ตโตาติ เตสุ อฎฺฐสุ ติปิเตฺตสุ` ติปิตฺตุปกตาติ ติปิตฺตเยาคฺยตา` "หตฺถิปฺปยาณเตา ปาสาณเตา"ติ ธธตเตา หตฺถิปฺปยาเณาปิ ติปิตฺตุปเคาเยธ` หตฺถี ปต ยตฺตเตตา ธา อฑฺฒเตตา (ยาเรตฺ` ขี` ยหาธกฺ ๑`๑๑ป) ธา` ตเตา ขุยกตเราติ ตเตา หตฺถิปฺปยาณเตา ลุฎฺฐกตเรา` ยเธ ธตุสุ ขีสาสุ ธตฺตาเรา ธา ตีสุ ธา ตเยา ปตฺตตา เหาตฺติ, ธตุหิ, ตีหิ ธา ปตฺตติปิเตฺตหธ ยยุตฺตุยฺยิ ธฎติ, ขฺวีหิ ปต ติปิเตฺตหิ, ฯเกต ธา ยยุตฺตฺฯ ต ธฎติ` ฎเตา ปเรสุ ปิสาณติปิตฺตาขีสุปิ ฯเยธ ตเยา` ตสฺมา ปตฺตติปิตฺต กเราตฺตต ปุจฺฉิตฺต "ฯกาตเฎฺฐ, ต ฯกาตเฎฺฐ"ติ` ยเธ ฯกาตเฎฺฐ เหาติ, ต กาตเฎฺฐ` ตตฺราธตุสุ ธา อฎฺฐสุ ธา ขีสาสุ กิเตตฺตตฺตาปิ ฯกเยธ ติปิตฺต กิตฺติ เหาติ` ตสฺมา เยา ฯธิ ธกฺกยณฺณาตต ธิหาเร ปริกฺขิปิตฺวา ฐิเตา ปตฺตเตา, ติ ฯกขีสาย กิเตตฺตวา อญฺญาสุ ขีสาสุ ติ ตหิฎฺฐ กตฺวา อเตฺตา อญฺญาติ ติปิตฺตาติ กิเตตฺตตฺตาติ` ยเธ ปตฺตตสฺส ตติยกาเก ธา วุปฎฺฐ ธา อเตฺตาสียาย กตฺวาการยา เหาตฺติ, ปตฺติ อกิเตตฺตวา ยตฺตเก ปเธสิ อเตฺตา กตฺวาการยา, ตสฺส ปรเตา ตสฺมิเยธ ปตฺตเต ฆาตรุกฺขธยุกาขีสุ อญฺญาตเร ติปิตฺต กิเตตฺตตฺต` ยเธ เยาฆตฺตวิเยาฆตปฺปยาณ ยตฺติ ปตฺติ อเตฺตา กตฺวาการยา เหาตฺติ, ปตฺตตสฺส ปรเตา กุยิณ ฆาตรุกฺขธยุกาขีติ ติปิตฺตาติ กิเตตฺตตฺตาติ (ยหาธ` อฎฺ` ๑๑ป; ธิ` ยฎกฺ` อฎฺ` ๑๖ป)`

ยฎฺฐ กฎฺฐีติ กณติ เธาหาเร กฎฺฐีติ อเตฺวา` ฐุตฺติยปลกฺขอปิณฺฑปริยาเณาติ ฐุลตาย, ต ตุลกณตาย` ตตฺ "ฯกปลฺ ตาย ธยกลฎฺ"ตฺติ ธธตฺติ` ฎุฎฺฐกา ยหตฺตาปิ ต ธฎติ` ตธา อติปิตฺตุปกปิสาณาติ ราสิ, ปเกธ ปิสุธาลุการาสิ` กุยิยเยา ฒลยณฺฑลยขีเยา ปิฎฺฐิปิสาเณา ธา กุยิเตา ตาลุเกา ขิย วุฎฺฐิตปิสาเณา ธา เหาติ, เยาปิ ปยาณุปเกา เธ, ธฎติ` "ปิฎฺฐิปิสาเณา ปต อติยหเตฺตาปิ ปิสาณยฎฺฐยธ กฎฺฐีติ อาห "ปิฎฺฐิปิสาเณา ปตา"ติอาขิ` ตสฺมา ยเธ ยหเตา ปิฎฺฐิปิสาณสฺส ฯกกิ ปเธสิ อเตฺตาสียาย กตฺวาการยา เหาตฺติ, ติ อกิเตตฺตวา ตสฺสุปริ อญฺญา ปิสาเณา กิเตตฺตเตฺตา` ยเธ ปิฎฺฐิปิสาณุปริ ธิหาเร กเราตฺติ, ธิหารยเชฺฌ ธ ปิฎฺฐิปิสาเณา ธิติธิฎฺฐุตฺ กฎฺฐติ, ฯธรุเปิ ปิฎฺฐิปิสาเณา ต ธฎติ` ยเธ หิ ติ กิเตตฺตตฺติ, ติปิตฺตสฺสุปริ ธิหาเรา เหาติ, ติปิตฺตสฺส ตาย ตหิสียาย เหาติ, ธิหาเราปิ ตหิสียาย อาปชฺชติ` ธิหาเร ปริกฺขิปิตฺวา ฐิตปิฎฺฐิปิสาเณา ปต ฯกตฺ กิเตตฺตวา อญฺญตฺ ต กิเตตฺตเตฺตา`

ธตติปิเตฺต ติณธต ธา ตธยาเรรุกฺขธต ธา ต ธฎตีติ อาห "อเตฺตาสาเรหี"ติอาขิ` อเตฺตาสาเรา ตาย อปฺปฎฺฐุปตสาลเยา` อเตฺตาสาเรยิสฺสเกาหีติ อเตฺตา สาเรา เยสํ เต อเตฺตาสาเรา, เตหิ ยิสฺสกา อเตฺตาสาเรยิสฺสกา, เตหิ` ธตุปฎฺฐาตรุกฺขยตฺตยฺุยีติ เหฎฺฐิยปริเจฺฉตาห ` วุกฺกยเตา ปต เยาฆตยติกยฺยิ ธต ธฎติ` ฯตฺต ปต ธตุรุกฺขยตฺตเฎฺฐา, ตเยา ยาเรเตา, ฯเกา อยาเรเตา` ปญฺฐารุกฺขยตฺตเฎฺฐา, ตเยา ยาเรเตา, เฎฺฐ อยาเรเตาติ กเหตฺตตฺติ` ยเธ ปต ธตยเฎฺฐฉิหาเร กเราตฺติ, ติ ธต ต กิเตตฺตตฺติ` ฯกาเธยิ อเตฺตาสียาย กตฺวาการยหิปิ ธต อกิเตตฺตวา ตตฺ รุกฺขปิสาณาเฆยา กิเตตฺตตฺตา, ธิหาเร ปริกฺขิปิตฺวา ฐิตธต ฯกตฺ กิเตตฺตวา อญฺญตฺ ต กิเตตฺตตฺต (ยหาธ` อฎฺ` ๑๑ป)`

ទុក្ខនិរោធេបិ តឥឃាទទុក្ខេ ត ចប្តីតិ អាហ “អនន្តរាយាទោ”តិ៍ “ក្ខុរិឃំ បតិដ្ឋិតោ”តិ ឥាយិតា ព្យុដឃាចាឌីសុ ជិតំ បដិក្ខិបតិ៍ តនោ

អបនេត្វា បត តន្លាយឿ ក្ខុរិឃំ ទោនេបត្វា កោដ្ឋកំ គត្វា ដ្ឋកកំ អាឃិដ្ឋិត្វា កិនេត្តាំ ចប្តីតិ, តឥម្មលឃាលាតិក្កុលត់ អការល៉ំ លត្ថិ លិន្ត្វិត្វា

ទោបិនេត បត ឲតំ ឃុដ្ឋតិ៍ ឃ្នចិតល្ជពប្បយានេណាតិ “ឃឹហត្យអឌឹនេប លេលតតល្ជបប្បយាណោ”តិ ចតត្តិ (ឃាទត្ថ៍ ឌី៍ យហាចក្ក ឲ៍១ឲប័),

នោ ឆ ពតិដ្ឋឌ្នលិបទិយានេណាតិ ដដ្ឋនេន្លា៍ ឥាឌិ បត ទុក្ខនិរោត្ត កិនេត្តនេត្តត “ទុក្ខោ”តិបិ, “ឃាពទុក្ខោ, ឃាលទុក្ខោ”តិបិ ចត្តិ ចប្តីតិ៍ ឲកាឌាឌ្ឋិ

បត ឃុប្បតិដ្ឋិតតិនេក្រោឆឃឌិឃំ ទុក្ខិ ឲកត្វ កិនេត្តត្វា អន្តាតូ កិនេត្តាំ ត ចប្តីតិ៍

យក្កនិរោត្ត អទន្តានេលត្តតឌីតត្យអាពយក្កានេយា ត ចប្តត្តិតិ អាហ “ឌល្លយនេក្ក ចា នេហាត្វ”តិអាឌិ៍ នេយា បត ឌល្លយនេក្ក ឃពដយក្កនេតា

ឌក្កួយិត្វា ប្ញុត ឃពដយក្កយេច ឌាតនេតិ, នេឃ ចា ឌល្លយក្កឃពដយក្កា អឥលឌ្ឍិតា, នេត ត ចប្តត្តិ៍ នេតតាហ “ឌល្លឃត្វឃពដឃនេត្ត្វហិ”តិអាឌិ៍

ឲត្វ ឆ ឃនេឥ ឃពដយក្កឃ្ស អត្ថិយឥក្កុយក្កិ និរិត្តិ ពនេទាត្តិ, យនេក្កា ឌាហិឃិយាឃ នេហាតិ៍ ឃនេឥ ឌាហិទឥក្កុយក្កិ និរិត្តិ ពនេទាត្តិ,

ឌាហិទឥក្កុយនេក្កាច ឌាហិឃិយាឃ នេហាតិ, នេឃឆំ អនន្តាឃិយំ កឌតីតិ នេចឌិតន្តា៍ ឃនេឥបិ នេដ្ឋ យក្កា និក្កុយិត្វា បឋ្នា ឃពដឌុទយិច ឲកឹកចត្តិ,

ដ្ឋិឆា កិន្នដ្ឋានេត ចា ឃមួត្តដ្ឋានេត ចា ឃតិ កិនេត្តត្វា ប្ញុត ត កិនេត្តតន្តា៍ ឲកាឌាឌ្ឋនិរិត្តនេញ្ញាំ នេហាតិ៍

ឃនេឥ ចិហាទំ បទិក្ខិបិត្វា ឥត្វានេទា យក្កា ឥត្យុឃុ ឌិឃាឃុ ពន្លត្តិ, យន្លោឲកំ កិនេត្តត្វា អបទំ កិនេត្តាំ ត ចប្តីតិ៍ ឲកាឌាឌ្ឋនិរិត្តនេញ្ញាំ៍ នេកាល៉ំ

ចិតិចិដ្ឋិត្យា ពតំ បត បទកានេក កិនេត្តាំ ចប្តីតិ៍ ចិហាទយន្លោត ចិតិចិដ្ឋិត្យា ពតយនេក្កា បត ត កិនេត្តតន្លោ៍ កិត្តិនេត បត និរិត្តឃ្ស ដ្ឋបទិ

ចិហានេទា នេហាតិ៍ ឥាយត្វា យក្កិ កិនេត្តនេត្តត “យនេក្កា បនេន្លា បនេឆា”តិអាឌិតា (ក្នុត្យអតិ៍ ឃិទាឃតត្ត្វតិកាឌាតិនេដ្ឋឃ ១០១) ទុនេត្តសុ ឌឃសុ

តានេយសុ នេឃត ពេតឌិ តានេយត កិនេត្តាំ ចប្តីតិ៍ បទិលាឃល្ហានេតត ចិហាទំ បទិក្ខិបិត្វា ពតយនេក្កា ឲកត្វ កិនេត្តត្វា អន្តាតូ កិនេត្តាំ ត ចប្តីតិ៍

ឃំ បត អឌាឌ្ឋឃិយាលក្ខណេ តឌិ ចក្ខាយាតិ “ឃឃ្សា ឥយ៉ិកាត់ ទាឌ្ទត់ ពានេល”តិអាឌិតា (ពន្លា៍ អដ្ឋ៍ តិឌាតចណ្ហតា) ដ្ឋកព្យុនេក្កបឃិយាឃំ

តឌិយា ចក្ខាយាតត្វា ទុត្តិ៍ ឃា បត តឌី យនេក្កា ចិឃ ឃពដឌុទឃល្ហានេតត ចា បទិលាឃល្ហានេតត ចា ចិហាទំ បទិក្ខិបិត្វា ពតា, តំ ឲកត្វ

កិនេត្តត្វា អន្តាតូ កិនេត្តាំ ត ចប្តីតិ៍ ចិហានេឃ្ស ឥត្យុឃុ ឌិឃាឃុ អន្តាយន្តា ចិតិចិដ្ឋិត្យា ពនេត តឌីឥត្យនេក្កបិ ឲនេឃច តនេយា៍ អឃយ៉ិឃ្សតឌិនេយា

បត ចតនេឃ្សាបិ កិនេត្តាំ ចប្តីតិ៍ ឃនេឥ ចតិ ពនេទានេត្តា ចិឃ ទុក្ខបិនេឥ តិលហិត្វា ចល្លិបលិលិឌីហិ តឌីនេឃាតំ ទុម្ពត្តិ, ដ្ឋកពឿ អន្លោត្វទិត្វា

អាចទល៉ំ បចត្តតិនេឃច, និរិត្តិ ពាតំ ចប្តីតិ៍ ឃឆា បត ដ្ឋកកំ តប្បចត្តតិ, ឲចំ នេឃត្យិ្យានេត អប្បចត្តយាតា តឌី និរិត្តិ ពាតំ ត ចប្តីតិ៍

បចត្តតដ្ឋានេត តឌីនិរិត្តិ, អប្បចត្តតដ្ឋានេត ដ្ឋកពនិរិត្តិ ពាតំ ចប្តីតិ៍

ឃា បត ដ្ឋាដ្ឋិពាលេ ចា កិនេយ្យចា និទុដកកានេចត តប្បចត្តតិ, ឃា ចប្តីតិ៍ យហាតឌិនេតា ដ្ឋកពយាតិកំ តឹហទត្តិ, ឃា ព្យុត្តឌឹឃឌិឃា ហុត្វា

តឹលិ ឃឃ្សាតិ ឃយ្យានេឌត្តិ តិត្ថិ បចត្តតិ៍ កិន្លាបិ បចត្តតិ, និរិត្តិ ពាតំ ត ចប្តីតិ៍ ឃា បត ឲ្យនេល យហាតឌិនេតា តិក្កតាបិ ពាលត្តនេទត

នេតនេតច តិក្កតយនេក្កត តឌិ កិត្តិត្វា ឃឃនេយច ពន្លតិ, ពន្លត្តិ ឆ បទនេតា ឃុឃុយាទាឌិឃយាកិណ្ហា តាចាឌីហិ ឃន្លាទិតន្លា តឌី នេហាតិ, តំ និរិត្តិ

ពាតំ ចប្តីតិ៍

អសង្គ្យាតត្តិ អប្យចត្តយាត៎ សង្គ្យាត៎ តាយ ខ្លឈតឹ្កទកចាហកយាតិការុ ក្កេក៎ ចុត្តបរិច្ឆេទកាល៍ អតិដ្ឋត្តិ "ឃាច កយ្ចាចាបរិឃោយាសាតា សណ្ឌយាតក"ត្តិ ចុត្តបរិច្ឆេទកាល៍ អតិដ្ឋត្តិ៎ កាដតកពត្តិ តាចាចាដិអាឌឹស្ន កាដតេស្ន កព៌៎ ឃំ បត អត្ថពដ្ឋកឆាឃំ "កយ្តិទេស្ន អាចាដាឌឹស្ន ក្កេក្លបិយំ ក្កេក៎ គិយិត្តំ ត កាពន្ថា"ត្តិ (យហាច៎ អដ្ឋ៎ ១៦ប័; ចិ៎ សក្ក៎ អដ្ឋ៎ ១៥ប័) ចុត្តំ, ព៌ ទុចុត្តំ , អត្តេតា យពិយត្តយេច៎ ជិព៌ បត អត្តយេសា ស្នកទលពាឃបិ កាយតារកាត៍ កឹឡអតចាបិឃយ្ប៉ិ សទេច ឃាច កយ្ចាចាបរិឃោយាសាត៍ ពិដ្ឋពិ, អប្យំ ចា ទេហាពុ, ពាហុ ចា, ចដ្ឋពិទឃេច៎ ពស្តិ៍ បត ផាទេត គិយិត្តសញ្ញាកទណត្តំ បិសាណចាលិកាបំសុអាឌិរាសិ ចា បិសាណត្តយ្ក្កា ចា តារុត្តយ្ក្កា ចា កាពន្ថោ៎

១៦ំ គិយិត្តសយ្យត្តិឃុត្តព៌ ឌឡេស្សព្វា ឡ្អដាតិ ទេឃហិ អាកាទេហិ ពន្ធ្លា បរិសាសយ្យត្តិឃុត្តា តាយ ទេហាពិ, ព៌ ឌឡេស្សព្វា "បរិសាសយ្យត្តិឃា ឃុត្តា តាយា"តិអាឌិយាហ៎ ឡ្អយស្ស បត កយ្ចស្ស ចពុចក្កកទឡឹឃត្តា "ចពុហិ កិក្ខហិ"តិ ចុត្តំ៎ ឡ្អយឡា ឃឹយំ ពាត្តិពុការយហិ សាយត្តចិហាទេស្ន កិក្ខ ពស្ស ពស្ស ចិហារស្ស ឃឹយាបរិច្ឆេទំ ប្ញុត្តិ ពាដ្ឋឃឹយចិហារាត៍ ឃឹយាឃ ឃឹយត្តរិក៍, អពាដ្ឋឃឹយចិហារាត៍ ឃឹយាឃ ក្កបចារំ ផេបព្វា ឌិសាចារិកកិក្ខត៍ គិស្សញ្ញារសយទេឃ សទេច ១កស្តិ៍ កាយទេលេត្ត ឃឹយំ ពាត្តិពុកាយា, ទេឃ ពព្ទ ពាដ្ឋឃឹយចិហារា, ទេពស្ន កិក្ខត៍ "យឃំ អដ្ឋ ឃឹយំ ពាត្តិស្សាយ, ពុទេយ្យកសកឃឹយាបរិច្ឆេទទេពា យា គិក្ខយិព្វា"តិ ទេបទេសពត្តំ៎ ទេឃ អពាដ្ឋឃឹយចិហារា, ទេពស្ន កិក្ខ ១កដ្ឋិស្សត្តិបិពារេបពត្តា, លក្តារហាត៍ លេក្តា អាហរាទេបពន្ថោ៎ ទេពត ចុត្តំ "ឃាចពិកា ពស្តិ៍ កាយទេលេត្ត"តិអាឌិ៎ ពស្តិ៍ កាយទេលេត្តតិ ឃស្តិ៍ កាយទេលេត្ត ផព្វា កយ្ចាចំ ចាទេចត្តិ, ពស្តិ៍ កាយទេលេត្ត៎ "សទេច អញ្ញាតិបិ កាយទេលេត្តាតិ អទេត្តា កត្តុកាយា, ទេពស្ន ការេយស្ន ទេឃ កិក្ខ ចសត្តិ, ទេពហិបិ អាកត្តត្ថំ, អតាកច្ឆត្តាត៍ លេក្តា អាហរិពទេព្វា"តិ យហាស្នុយទេត្តទេរា អាហ៎ យហាបក្ខយទេត្តទេរា បតាហ "តាតាកាយទេលេត្តាតិ តាយ បិដិទេឃក្កិ ពាដ្ឋឃឹយាសឌិសាតិ, ត ពទេពា លេក្តបិរិស្នុដ្ឋិ អាកច្ឆពិ៎ អទេត្តាតិឃិត្តការទេពហិ បត កិក្ខហិ អាកត្តត្ថា"ត្តិ ចព្វា បុត អាហ "សយាតសំចារសកឃឹយាសយ្ចុក្កការេល អាកាយតយ្ប៉ិ អតាកាយតយ្ប៉ិ ចដ្ឋពិ, អចិប្យចារឃឹយាសយ្ចុក្កការេល បត អទេត្តាតិឃិត្តការទេពហិ អាកត្តត្ថា៎ អតាកច្ឆត្តាត៍ លេក្តា អាហរិពទេព្វា"តិ (យហាច៎ អដ្ឋ៎ ១៦ប័)៎

ឡ្អដាតិ ទេឃហិ អាកាទេហិ សយ្ចុពា កយ្ចាចាសយ្យត្តិឃុត្តា តាយ ទេហាពិ, ព៌ ឌឡេស្សព្វា "កយ្ចាចាសយ្យត្តិឃា ឃុត្តា តាយា"តិអាឌិយាហ៎ អាឌិសទេ្ទត៎ "ឃឌិ សឈ្លស្ស បព្វកល្ល៌, សទ្ឈោ ១ទេពហិ គិយិទេត្តហិ ឃឹយំ សយ្ចុទេត្តឃ្យ សយាតសំចារំ ១កក្បទេបិសធំ, ១សា ពាត្តិ៎ ស្នុណាពុ ទេយ, កទេត្ត, សទ្ឈោ, ឃាចពា សយត្តា គិយិត្តា កិត្តិពា, សទ្ឈោ ១ទេពហិ គិយិទេត្តហិ ឃឹយំ សយ្ចុត្តិ សយាតសំចារំ ១កក្បទេបិសធំ, ឃស្សាឃស្នុទេពា លយពិ ១ទេពហិ គិយិទេត្តហិ ឃឹយាឃ សយ្ចុពិ សយាតសំចារសាឃ ១កក្បទេបិសធាឃ, ទេសា ពុណ្យស្ស៎ ឃស្ស តក្ខយពិ, ទេសា ការេសឃ្យ៎ សយ្ចុពា ឃឹយា សទ្ឈត ១ទេពហិ គិយិទេត្តហិ សយាតសំចារសា ១កក្បទេបិសធា, លយពិ សឈ្លស្ស, ពស្នា ពុណ្ឌឹ ១ចទេយព៌ ឆារឃាឃឹ"តិ (យហាច៎ ១៦៥) ឡ្អយំ បិឡ្យឡ្អទេសំ សក្កណ្យាពិ៎ ចុត្តាឃាពិ ក្កទេបិសចក្លត្តទេក ចុត្តាឃ៎ ពាត្តិទេកាសអតុស្សាចតទេកាទេសហិ ចិទហិពព្វា បរិស្នុដ្ឋាឃ៎

ពណ្ឌឃឹយា (យហាច៎ អដ្ឋ៎ ១៦ប័; សារទត្ថ៎ ដឹ៎ យហាចក្ក ១៎១៦ប័; ចឌិទ៎ ដឹ៎ យហាចក្ក ១៦ប័) តាយ ពុដ្ឋកឃឹយា៎ សយាតសំចារសកត្តំ សយ្ចុពា ឃឹយា សយាតសំចារសកឃឹយា៎ អចិប្យចារសត្តំ សយ្ចុពា ឃឹយា អចិប្យចារសឃឹយា៎ ឡ្អយាស្ន បត ពិស្ន ឃឹយំ សយ្ចុត្តទេត្តហិ បព្ទាជ្ជបសយ្យដាឌិត៍ សឈ្លកយ្ចាត៍ ស្នុលកទណត្តំ បផំ ពណ្ឌឃឹយា ពាត្តិពទេព្វា៎ ព៌ បត ពាត្តទេត្តហិ ចត្តំ ឌាតិពត្ថំ៎ សទេច ហិ ទេពាលិទេចពិឃកត្តសាលិឌិតិ សព្វាចព្វុតិ

បតិដ្ឋានេបច្ចា ពពតបិហារេ ពត្តត្ថិ, បិហារេយន្ត្បោពហុតំ ນនេយាບនេលដ្ឋានេត អពត្ថិគ្គា បិហារបច្ចត្ត បិបិនេត្តាការេນ ពត្ថិតន្តា៝

អពពតបិហារេ ពត្តនេត្តហិ នេពាឆិនេចតិឃាឌិតំ ນន្តាចត្តំ ផាតំ ນល្លនេក្ខត្តា ឃឆា បតិដ្ឋិនេតាសុ ចត្តសុ បិហារបច្ចត្ត បិបិនេត្តាការេນ នេហាតិ,

ឲចំ ពត្ថិតន្តា៝ ນា នេហដ្ឋិយបរិនេច្ឆនេត ນនេច ឲពចិນតិកិក្ខ ពណ្យាតិ, ចដ្ចតិ៝ តនេតា ឡូទំ ត ចដ្ចតិ៝ បទំ កិក្ខນហស្សំ ពណ្យត្តិបិ ចដ្ចតិ៝ តំ

ពត្តនេត្តហិ ນឹយាយាឡអពស្ស ນយត្តា តិយិត្តបកា បិນាណា ផនេបតន្តា, ត ពល្លនឹយាយ ជិនេតហិ យហានឹយា ពត្ថិតន្តា, ត យហានឹយាយ

ជិនេតហិ ពល្លនឹយា៝ ពល្លនឹយាឃនេយច បត ផត្តា ពល្លនឹយា ពត្ថិតន្តា, យហានឹយាឃនេយច ផត្តា យហានឹយា៝

ពព្រាឃំ ពត្តតបិធិ – ນយត្តា "ឲនេນា បិນារេណា តិយិត្ត"ត្ថិ ឲចំ តិយិត្តាតិ កិនេត្តត្តា ពយ្ចាចាយ ນឹយា ນយ្ចត្ថិតន្តា៝ អឆ តស្សា ឲច

ឥឡហិពយ្ចត្តំ អចិប្បចាយពយ្ចាចា ពាតន្តា៝ ឲចត្យា"ນឹយំ ນយ្ទហតិស្សាយា"តិ អាពតា ນយ្ទហតិតំ ត ນក្តិស្សត្តិ៝ ນឹយំ ນយ្ចត្ថិត្តា ពហិ

ນឹយត្តទិពបិນាណា ផនេបតន្តា, ນឹយត្តទិកា បន្ថិយនេពាឌឃា ចត្យនេក្កលប្បយាណាបិ (យហាច៝ អដ្ឋ៝ ១៦ប័; ចិ៝ ນក្ក៝ អដ្ឋ៝ ១៩៦) ចដ្ចតិ៝

ນនេច បត បិហារេរា យហា នេហាតិ, នេក្ខបិ តិនេស្សាបិ តត្យត្តទិបិ ពល្លនឹយានេឃា ពត្ថិតន្តា៝

ឲចំ ពល្លនឹយំ ນយ្ចត្ថិត្តា យហានឹយាນយ្ចតិការេល ពល្លនឹយនេតា តិក្ខយិត្តា យហានឹយាឃំ ផត្តា ນយត្តា អត្យបរិឃាឃនេត្តហិ ນឹយត្តទិពបិນាណា

កិនេត្តតន្តា៝ តនេតា អចនេນນតិយិនេត្ត កិនេត្តត្តា ហត្តបិឃំ អបិឌហនេត្តហិ ពយ្ចាចាយ ນយាតឃំចាយពឹយំ ນយ្ចត្ថិត្តា តស្សា ឥឡហិពយ្ចត្តំ

អចិប្បចាយពយ្ចាចាបិ ពាតន្តា៝ ឲចត្យា"ນឹយំ ນយ្ទហតិស្សាយា"តិ អាពតា ນយ្ទហតិតំ ត ນក្តិស្សត្តិ៝ ນនេច បត ពល្លនឹយាយ តិយិត្តាតិ

កិនេត្តត្តា តនេតា ນឹយត្តទិកាយ តិយិត្តាតិ កិនេត្តត្តា យហានឹយាយ តិយិត្តាតិ កិនេត្តត្តិ, ឲចំ តិសុ ផានេតសុ តិយិត្តាតិ កិនេត្តត្តា ឃំ ນឹយំ ត្តូច្ឆត្តិ, តំ

បផយំ ពត្ថិតំ ចដ្ចតិ៝ ឲចំ ນនេត្តបិ ឃចាទុត្តតនេយត ពល្លនឹយនេតាច បដ្ឋាយ ពត្ថិតន្តា៝ ឲចំ ពត្ថាសុ បត ນឹយាសុ ពល្លនឹយាឃំ ជិតា កិក្ខ

យហានឹយាឃំ ពយ្ចំ ពនេរាត្តាតំ ត នេពារេបត្តិ, យហានឹយាឃំ ចា ជិតា ពល្លនឹយាឃំ ពនេរាត្តាតំ៝ ນឹយត្តទិកាយ បត ជិតា ត្តូកិត្តយ្បិ ត នេពាបត្តិ៝

ពាយនេលនេត្ត ផត្តា ពយ្ចំ ពនេរាត្តាតំ បត ນឹយត្តទិកាយ ជិតា នេពារេបត្តិ៝ ນឹយត្តទិកា ហិ ពាយនេលត្តំ កឌតិ៝ អចិប្បចាយນឹយាນយ្ចត្តនេត ពនេត ນតិ

ນា ច អចិប្បចាយນឹយា តាយ នេហាតិ៝ នេតតាហ "តស្សានេឃច បនេកនេចា"តិ៝ តស្សានេឃចាតិ ពត្ថនឹយាយ ឲច៝

អឃំ បត បិនេນនេນា – "ផនេបត្តា ពាយត្ថា ពាយ្បចារេត្ថា"តិ (យហាច៝ ១៣៣) ចចតនេតា អចិប្បចាយນឹយា ពាយត្ថា ពាយ្បចារេត្ថា ត

ឡូតាទតិ, ນយាតឃំចាយពឹយា បត តត្តាបិ ឡូតាទតិ៝ ນយាតឃំចាយពឹយា នេចត្ត អត្តនេតា ផយ្ចតាយ ពន្ធិ, អចិប្បចាយນឹយា បត ឃត្ត

ນយាតឃំចាយពឹយា, តនេត្តច ពន្ធតិ៝ ត ហិ តស្សា បិស្ស តិយិត្តកិត្តតំ អត្តិ៝ តត្ត ນនេច អចិប្បចាយាយ ນយ្ចតិការេល ពារេយា អត្តិ, តំ ນា ត

ឡូតាទតិ៝ ນនេច បត ນយ្ចតាយ ນឹយាយ បន្ធា ពារេយា តិបិນតិ, នេນាបិ ນឹយាນក្ខនេយច ពន្ធតិ៝ ឃឆា ច បន្ធា តិបិនេដ្ឋា, ឲចំ បផយំ តិបិដ្ឋស្ស

បន្ធា ចត្ថិតប្បនេផនេນាបិ ນឹយាນក្ខនេយច ពន្ធតិ៝ ນនេចបិ ນឹយាນយ្ចតិការេល នេពហាតិ ពតាតិ, "បចិនិស្សាយា"តិ អាលនេឃាបិ អត្តិ, យត្យស្សា

បត អប្បចិដ្ឋា, នេបិរាណាពាយំ ចា ນនេពហនេយច លនេច្ឆត្តា អញ្ញាត្ត ពតា, អពារេយានេឃច ឲນ, ນឹយា ឡូតាទតិ៝ ນនេច បត ឲពាយ្បិ ពុលំ បចិដ្ឋំ

ចា អពតំ ចា អត្តិ, ពារេយានេឃច, ນឹយា ត ឡូតាទតិ៝

ឲចំ ពត្ថនឹយំ ផនេស្សត្តា ត្តូផាតិ អពត្ថនឹយំ ផនេស្សនេត្តា "អពត្ថនឹយា បតា"តិអាឌិយាហ៝ ពារេយា ឲច ນឹយា ពាយນឹយា៝ ពាយក្កហនេណត នេចត្ត

ភិកាយភកការភយ្សិ សក្កេហា ចេឌិតេត្ថា˙ ឃត្តកេ បទេសេ តស្ស កាយស្ស កាយកោដកា ពលិ លភត្តិ, សោ បទេសោ អបេ្យា ចា ហោតុ, យហេត្ថា ចា, ឲកំ កាយលេត្តំ ភាយ˙ ឃយ្សិ ឲកស្មិំយេច កាយលេត្ត ឲកំ បទេសំ “អឃំ ចិត្តំ ការេយា ហោតុ”តិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា រាឌា កស្សចិ ទេតិ, សោបិ ចិត្តំកាយសិយា ហោតិយេច˙ តស្មា សា ច ព្ពតរា ច បកតិកាយសិយា ពាទ្ធសិយាសឌិសាច ហោតិ˙ រពចល់ បភ តិឌឹចរចិប្បចាសបរិហារំ ភ លភតីតិ (យហាច˙ អដ្ឋ˙ ១៣៥)˙

អកាយកេ អរទេញ្ញាតិ ចិញ្ញាដចិសឌិសេ អរទេញ្ញា˙ តេភាហ “អកាយកំ ភាយា”តិអាឌិ˙ អឃំ បភ សិយា តិឌឹចរចិប្បចាសបរិហាររយ្សិ លភតិ˙ យច្ឆពាទ្ធាភត្តិ រពចដ្ឋាភំ˙ អកាយភបទេឆស្វតិ កត្វា អសក្កលោឃ្យបទេឆស្វ˙ ឃត្វ តទេហេច កត្វា តទេហេច បច្ឆាកត្វា ភ សក្កា ហោតិ, តាឌិសេសស្វតិ ចុត្តំ ហោតិ˙ តេតំ កយភបរិឃត្តស្ស ឌូរទេតា បភ កាយសិយាសដ្ឋ កច្ឆតិ˙ តត្វ កាយសិយំ អសោរឆត្វា កយ្ចំ កាតុំ ភ ចដ្ឋតិ˙ យឡេជ្ឈចិតាភំ សព្ពាឌិសាស្វ សត្តពាគ្គរាតិ យឡេជ្ឈចិតាភំ កិក្លូភំ ចិតោកាសតោ សព្ពាឌិសាស្វ សត្តពាគ្គរា˙ តត្វាតិ តោស្វ អក្ខាគ្គរស្វ˙ តស្មាតិ ឃស្មា បរិសចរសភ ចដ្ឋតិ, តស្មា˙ ដ្ឋបចារត្វាឃាតិ សិរោបចារត្វាឃ˙ សិយាកាចំ បដិក្កបិត្វាតិ ពាទ្ធសិយាកាចំ បដិក្កបិត្វា˙ សយាភោសំចារសា ឲត្វាតិ សយាភសំចារសា˙ ឲកោ ដ្ឋបិសទេឆា ឲត្វាតិ ឲក្យបិសឆា˙ ឲត្វ ច ដ្ឋបិសឆស្ស ចិត្តំ កហិតត្វា អចសេសកយ្ចសេភ សយាភសំចារសតា ចេឌិតត្ថា˙ ចុត្តាតិ អពាទ្ធសិយាបរិច្ឆេទំ ទសេ្សត្តំ ដ្ឋបិសឆក្លូភកេ (យហាច˙ ១៣៥) ចុត្តា˙ អភុ អភុ អឌ្ឍយាសំ អភ្ឌឌ្ឍយាសំ, អឌ្ឍយាសេ អឌ្ឍយាសេតិ អត្ថោ˙ ឲចំ “អភុសយាហ”ត្តិអាឌីស្វបិ˙ ទេសេចតិ សេយេឈ˙ ចលិហសេកស្វ ចិកពយត្តស្វតិ ភារចភភាចលក្លូលោ ក្សុំ˙ សោតត្តិ ដ្ឋកប្បចារហោ ចុច្ចតិ˙ តិទេត្តភ ចា អតិទេត្តភ ចា ឌូតរិត្វាតិ បិឆេសេសោ˙ តិយណ្ណូលំ បដិច្ឆាទេត្វាតិ ឃចា តិយណ្ណូលបដិច្ឆាទេភំ ហោតិ, ឲចំ ភិចារេត្វា˙ ដ្ឋត្វាត្តិឃាតិ ឃត្វ កត្វចិ ដ្ឋត្វាត្តិឃា˙ កិក្លូភីចិកទេក្ក (បាចិ˙ ៤៥៦) កិក្លូភិយា ចសេភ ភឌីលក្លូលាស្ស បិត្វាក្លាយំ អាកតត្តា “កិក្លូភិយា”តិ ចុត្តំ, ភ បភ ចិសេសសព្ពាចតោ˙

រពភចិលហិត្វា អកតោតិ អត្តុយសោ តិរច្ឆានភភបិ លហិត្វា អកតោ˙ ភឌិ ចា សយុទ្ធំ ចា កិត្តិត្វាតិ ភឌឹក្សូលំ ចា សយុទ្ធចលំ ចា កិត្តិត្វា˙ ឲតំ លក្លូលាត្តិ “ឃត្វ ភឌិឃំ ចុត្តប្បការេទ ចស្សការេល ដ្ឋកំ សត្តិដ្ឋតី”តិ (កដ្ឋា˙ អដ្ឋ˙ តិឌាភចល្លូភា) ចុត្តប្បការលក្លូលំ˙ ទលិលឹបិ ឌាតស្សរសដ្ឋយេច កច្ឆតិ˙ ឃត្វ បភ ចុត្តប្បការេទ ចស្សការេល ចទស្ស បដ្ឋិត្តុយត្វ បិចិត្វំ ចា ហត្វបិទេឆ ទេឆាចិត្វំ ចា ដ្ឋកំ ភ ហោតិ សុក្លូតិ, អឃំ ឌាតស្សទេរា កាយលេត្តសដ្ឋយេច កច្ឆតិ˙

ដ្ឋកក្សុទេក្លូបិតិ កទលទេត្វ តិស្សក្លូចចភត្តិ អាហ “ដ្ឋកក្សុទេក្លូបភា”តិ˙ កចំ បភ ដ្ឋកំ លិបិតព្ពាត្តិ អាហ “តត្វា”តិអាឌិ˙ យដ្ឋិរយភ បុរិសេភាតិ ចាយយដ្ឋិរយភ បុរិសេភ˙ អឃំ ដ្ឋកក្សុទេក្លូបិ ភាយាតិ អឃំ ដ្ឋកក្សុទេក្លូបភ បរិច្ឆិន្ទា សិយា ភាយាតិ អត្ថោ˙ ឃាច បរិសា ចដ្ឋតិ, តាច អឃំ សិយាបិ ចដ្ឋតិ, បរិសបរិឃត្តតោ ដ្ឋកក្សុទេក្លូបិទេយច បយាលំ˙ សទេ បភ ភឌី ភាតិឌីឈា ហោតិ, បភចតោ បដ្ឋាឃ ឃាច យុលត្វារំ សព្ពត្វ សឈ្ឈោ តិសីទតិ, ដ្ឋកក្សុទេក្លូបសិយាកយ្ចំ ភត្វំ˙ សកលិបិ ភឌី ឲទេតសំយេច កិក្លូភំ បទេហាតិ˙

បកតិចស្សការលតិ បុរេព្ព ចុត្តប្បការេទ បកតិចស្សការល˙ ចត្យុស្វ យាសេសស្វតិ ចស្សាភស្ស ចត្យុស្វ យាសេសស្វ˙ អតិចុដ្ឋិកាលេ ឌូរឈភ ឌូត្វទេតាកាសោ ភ កហេតព្ពោ˙ សោ ហិ កាយសិយាសដ្ឋយេច កច្ឆតិ˙ អន្តោភឌិឃំ ឌាតស្សទេរ ឌាតបិដ្ឋិបិសាលឌីបទេកាស្វបិ អឃយេច

ចិត្តិឞ្ឋយោ ចេឌិតព្ពោ៑ ឞទេ បត តឌី បរិបុណ្ណា ហោតិ ឞយតិត្តិកា, ឌ្គកឞាឌិក៌ តិចារេឞត្វាបិ អទេត្តាតឌិឃំយេច កព្វំ កាតព្ពំ៑ ឞទេ ត ឞទេក្កាត្តិ, តាចាឃបិ ឌេត្វា កាតព្ពំ៑ កឆ្នត្តិឃា បត តាចាឃ កាតុំ ត ចដ្ដតិ៑ កឞ្មា? ឌ្គកុទេក្លបយត្តយេច ហិ ឞិយា, តំ តាចា ឞិឈយេច

អតិក្កាយេតិ៑ ឧចំ ឞតិ អឌ្ឍិកុឞ្យា ឞិយាឃ ឆាត្តិ, អឌ្ឍិកុឞ្យា អតុឞ្យាចតា ហោតិ, តឞ្មា តាចំ អទិទេត្តត ចា ឌេបេត្វា, បិឞារេហា ចា លឞ្យិត្វា, អទេត្តាតឌិឃំ ឌាតទុទេក្ល ចា ឆាត្លិត្វា កព្វំ កាតព្ពំ៑ អទេត្តាតឌិឃំ ឆាឌ្ឍអដ្ឋេកាបិ អទេត្តាតឌិឃំ ឌាតទុទេក្លបិ ឌិទេតហិ កព្វំ កាតុំ ចដ្ដតិ៑

ឞទេ បត ទុក្លឞ្យ ឞាលា ចា តទេតា តិក្លត្តបិទេទាហោ ចា ឆាហិតឌីតិទេ ចិហារឞិយាឃ ចា កាយឞិយាឃ ចា បតិដ្ឋិទេតា, ឞិយំ ចា ឞោរេឆត្វា, ឞាលំ ចា លិត្លិត្វា កព្វំ កាតព្ពំ៑ ឆាហិតឌីតិទេ ឌាតទុក្លឞ្យ អទេត្តាតឌិឃំ បចិដ្ឋឞាលាឃ ចា បិទេទាហេ ចា តាចំ ឆាត្លិត្វា កព្វំ កាតុំ ត ចដ្ដតិ៑ កទេទាទេត្តហិ ឞិយា ចា ឞោរេឆតព្ពា, ឞាលំ លិត្លិត្វា ចា តឞ្យ ឆាហិបតិដ្ឋិតការេកា តាទេឞតព្ពោ៑ តឌីតិទេ បត លាឈុក៌ កោរេដ្ឋត្វា តត្ថ ឆាត្តតាចាឃ ត ចដ្ដតិយេច៑

តឌិឃំ ឞេតុំ កទេទាត្តិ, ឞទេ អទេត្តាតឌិឃំយេច ឞេតុ ចា ឞេតុបិឌា ចា, ឞេតុយិឞ្យិទេតហិ កព្វំ កាតុំ ចដ្ដតិ៑ ឞទេ បត ឞេតុ ចា ឞេតុបិឌា ចា ឆាហិតិទេ បតិដ្ឋិតា, កព្វំ កាតុំ ត ចដ្ដតិ, ឞិយំ ឞោរេឆត្វា កព្វំ កាតព្ពំ៑ អឆ ឞេតុបិឌា អទេត្តា, ឞេតុ បត ឌ្គកិត្តយ្យិ តិទាតំ ឌ្គបទិអាកាទេឞ ឌិទេតា, ចដ្ដតិ៑ ឌាតឞ្យទេបិ ឧទេឞច តយោ៑

“ឃឞ្មិំ បទេទេឞ បកតិចិចិយោ ឆ្លត្វទិត្វា ឞណ្ឌហត្តិ”តិ ឧទេតត ឃំ បទេឞំ ឌ្គឆ្លំ ចឆ្លតទិកាឌក៌ ចា បកតិចិចិយោ ចា ទេចទេកត អាកត្ត្វា ឆ្លត្វទត្តិ, តត្វ កព្វំ កាតុំ ត ចដ្ដតីតិ (យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១៣៤) ឌទេឞ្យតិ៑ ឞទេ ឌ្គាយិទេចទេកា ឆាឆេតិ, តាចាឃ ចា អដ្ឋេក ចា ឌេត្វា កាតព្ពំ៑

ទេតឞុ ចិត្តិឞ្ឋយោ តឌិឃំ ចុត្តតយេតេច ចេឌិតព្ពោ៑ ឞទេ បត ឞយុទេឌ្ឍ កាយឞិយំ ចា តិកាយឞិយំ ចា ឆ្លត្វទិត្វា តិដ្ឋតិ, ឞយុទេឌ្ឍច ហោតិ៑ តត្វ កព្វំ កាតុំ ចដ្ដតិ៑ តទេតា បដ្ឋាឃ កឃ្យិឃក្ខយិតិ ឆ្លត្វទិត្វា ឞណ្ឌិទិតាឌកត្តទេតា បដ្ឋាឃ អទេត្តា តឌីឌាតឞ្យទេឞយុទេឌ្ឍ តាយាតិ អទេត្វា៑ ទុឌ្ឍាដ្ឋិកាលេតិ ចឞ្យាតទេហយទេត្ត ឞត្លាឃ ចុត្តំ៑ ឞុទេក្លឞុបិតិ តិទុឌទេកឞុបិ៑ ឃឆា ច ចាបិលលេត, ឧចំ អាចាដទេបិក្លទលិអាឌិតំ លលេតបិ កាយទេលត្តំ ហោតិយេចាតិ ឌដ្ឋព្ពំ៑ ចបំ ចា កទេទាត្តីតិ លិឌុតិបុឞកាឌិចបំ ចា កទេទាត្តិ៑ តំ ឆាតត្តិ ឃត្វ ចាបិអាឌិក៌ កតំ, តំ ឆាតំ៑

អឌ្ឍំ បត កឃ្យិឃក្ខយិ៑ ឞទេ បត ឌាតឞ្យទំ ប្វទេត្វា ឆលំ កទេទាត្តិ, ឧកឞ្មិំ ឌិឞាកាទេក បិឌ្យត្ថំ ឆាត្លិត្វា ឞព្ពយេច តំ យហាតឌ្យអាក៌ ចា កទេទាត្តិ, ឞទេព្ពាបិ អឌាតឞ្យទេទា ហោតិ៑ កាយឞិយាឞព្ពយេច កឆ្នតិ៑

ឞទេ តឌិយ្យិ ចិតាទេឞត្វា តឌ្យអាក៌ កទេទាត្តិ, ទេហដ្ឋា បិឌ្យត្ថ ឆាឌ្ឍ, ឌ្គឌក៌ អាកត្ត្វា តឌ្យអាក៌ ប្វទេត្វា តិដ្ឋតិ, ឧត្វ កព្វំ កាតុំ ត ចដ្ដតិ៑ ឌ្គបទិ បចត្តតដ្ឋាទេត លឆ្លិតំ ឌ្គឌក៌ តឌិ ឆ្លត្វទិត្វា ឞត្តតដ្ឋាតទេតា បដ្ឋាឃ ចដ្ដតិ៑ កាចិ តឌី កាលត្តទេត ឌ្គបុតិត្វា កាយតិកាយឞិយំ ឆ្លត្វទិត្វា បចត្តតិ, តឌីយេច ហោតិ, កព្វំ កាតុំ ចដ្ដតិ៑ ឞទេ ចិហារឞិយំ ឆ្លត្វទតិ “ចិហារឞិយា”ទេត្វច ឞង្ខំ កឆ្នតិ៑ តឞ្មាតិ ឃឞ្មា អទេត្តា កឆ្នតិ, តឞ្មា៑ ឞយត្តា ឌ្គកុទេក្លបបទិទេឆ្នទេឌា កាតទេព្ពាតិ បទេហាតកដ្ឋាតំ ឞត្លាឃ ចុត្តំ៑ ឃត្វ បត កុត្តឌីអាឌិឞុ តបុទេហាតិ, តត្វ បទេហាតកដ្ឋាតទេតា ឌ្គកុទេក្លបបទិទេឆ្នទេឌា កាតទេព្ពា៑ ឌ្គបចារទេត្វាឃាតិ ឞិទេយាបចារទេត្វាឃ៑

កស្មា បន អញ្ញាយេវ សត្តព្ភន្តរំ, អញ្ញោ ឯកោ ឧទកុក្ខេបោបិ ច ឧបចារត្ថាយ ឋបេតព្ពោតិ អាហ “អយំ ហី”តិអាទិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ (សារត្ថ។ ដី។ មហាវគ្គ ៣។៤៣៧; វិ។ វិ។ ដី។ មហាវគ្គ ២។៤៣៧) – យស្មា អយំ សត្តព្ភន្តរសីមា ច ឧទកុក្ខេបសីមា ច ភិក្ខូនំ ឋិតោកាសតោ បដ្ឋាយ លព្ភតិ, តេ ច ភិក្ខូ ន សព្ពទា ឯកដ្ឋានេ តិដ្ឋន្តិ, គច្ឆន្តិបិ, បរិវត្តន្តិបិ។ យទា ច គច្ឆន្តិ, តទា សីមាសង្ករោ ហោតិ។ តស្មា អញ្ញាយេវ សត្តព្ភន្តរំ, អញ្ញោ ឯកោ ឧទកុក្ខេបោបិ ច ឧបចារត្ថាយ ឋបេតព្ពោតិ។ យំ បន មហាអដ្ឋកថាយំ “តតោ អធិកំ វដ្ដតីយេវ, ឩនកំ បន ន វដ្ដតី”តិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ៤៣៧) វុត្តំ, តម្បិ ឧបចារត្ថមេវ, ន បន តត្ថ កតស្ស កម្មស្ស កុប្បត្តាតិ គហេតព្ពំ។ បរិច្ឆេទតោ ពហិ អញ្ញំ តត្តកំយេវ បរិច្ឆេទំ អនតិក្កមិត្វា ឋិតោបីតិ អត្តនោ សត្តព្ភន្តរេន, ឧទកុក្ខេបេន វា យោ តេសំ សត្តព្ភន្តរស្ស, ឧទកុក្ខេបស្ស វា បរិច្ឆេទោ, តតោ ពហិ អញ្ញំ តត្តកំយេវ បរិច្ឆេទំ អនតិក្កមិត្វា ឋិតោបីតិ អត្ថោ។ គណ្ឋិបទេ បន ចិន្តាយតីតិ អាហ “ឥទំ សព្ពអដ្ឋកថាសុ សន្និដ្ឋាន”ន្តិ, ឥទំ “កម្មំ កោបេតី”តិ មហាអដ្ឋកថាទីសុ វចត្តាន្តិ អត្ថោ។ “ឥតិ ឥទ”ន្តិអាទិ យថាវុត្តស្ស និគមនំ ហោតិ។ ហោតិ ចេត្ថ –

“ពទ្ធាពទ្ធវសេនេសា, សីមា នាម ទ្វិធា តហិ;

តិសម្បត្តិយុត្តា ពទ្ធ-ឯកាទស វិបត្តិកា;

ពទ្ធសីមា តិធា សញ្ញា-ទិតោ កាយាទិតោ បរា”តិ។

សភាគាបត្តិ ច នាមេសា ទុវិធា វត្ថុសភាគា, អាបត្តិសភាគាតិ។ តត្ថ ឥធ វត្ថុសភាគា អធិប្បេតា, នេតរាតិ ទស្សេតុំ “យំ សព្ពោ សង្ឃោ វិកាលភោជនាទិនា”តិអាទិមាហ។ លហុកាបត្តិន្តិ លហុកេន វិនយកម្មេន វិសុជ្ឈនតោ លហុកា ទុល្លច្ចយបាចិត្តិយបាដិទេសនីយទុក្កដទុព្ភាសិតសង្ខាតា បញ្ចាបត្តិយោ។ វត្ថុសភាគាយ សង្ឃាទិសេសាបត្តិយាបិ សតិ ឧបោសថកម្មំ បត្តកល្លំ ន ហោតិយេវ។ យថាហ “សភាគសង្ឃាទិសេសំ អាបន្នស្ស បន សន្តិកេ អាវិ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ សចេ អាវិ ករោតិ, អាបត្តិ អាវិកតា ហោតិ, ទុក្កដំ បន ន មុច្ចតី”តិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ ១០១)។ តស្មា បន អនេសនាការមិតិនោ ឯវំ វុត្តំ។ វត្ថុសភាគាតិ វត្ថុវសេន សភាគា, ឯកកោដ្ឋាសាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥមមេវ វត្ថុសភាគំ ទេសេតុំ ន វដ្ដតិ “ន, ភិក្ខវេ, សភាគា អាបត្តិ ទេសេតព្ពា, យោ ទេសេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ១៦៩) វុត្តត្តា, ន បន អាបត្តិសភាគំ។ តេនាហ “វិកាលភោជនបច្ចយា អាបន្ន បនា”តិអាទិ។ អាបត្តិសភាគន្តិ អាបត្តិយា សភាគំ។

សាមន្តា អាវាសាតិ សាមន្តអាវាសំ, សមីបវិហារន្តិ អត្ថោ។ សជ្ជុកន្តិ តទហេវាគមនត្ថាយ។ បហេតព្ពោតិ បេសេតព្ពោ។ ឥទេច្ឆំ កុសលន្តិ ឥតិ ឯតំ សុត្វា កណ្ឌកំ, លទ្ធកប្បន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ នោ ចេ លភេថាតិ វិហារានំ ទូរតាយ វា មគ្គេ បរិបន្ថាទិនា វា យទិ ន លភេថ។ “តស្ស សន្តិកេ បដិករិស្សតី”តិ ឥមិនា វចនេន សភាគាបត្តិ អាវិ កាតុម្បិ ន លព្ភតីតិ ទីបិតំ ហោតិ។ យទិ លភេយ្យ, អាវិ កត្វាបិ ឧបោសថំ ករេយ្យុំ។ យទិ បន សព្ពោ សង្ឃោ សភាគំ សង្ឃាទិសេសំ អាបន្នោ ហោតិ, ញត្តិំ ឋបេត្វា ឧបោសថំ កាតុំ ន វដ្ដតិ,

ឧបោសថស្ស អន្តរាយោ ហោតិ។ ឧភោបិ ទុក្កដំ អាបជ្ជន្តិ “ន, ភិក្ខវេ, សភាគា អាបត្តិ ទេសេតព្វា, យោ ទេសេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ន, ភិក្ខវេ, សភាគា អាបត្តិ បដិគ្គហេតព្វា, យោ បដិគ្គណ្ហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ១៦៩) វុត្តត្តា។ វិមតិ សំសយោ, តត្ថ និយុត្តោ វេមតិកោ។ “បុន និព្វេមតិកោ ហុត្វា ទេសេតព្វាយេវា”តិ នេវ បាឡិយំ, ន ច អដ្ឋកថាយំ អត្ថិ, ទេសិតេ បន ទោសោ នត្ថិ។ វុត្តនយេនេវាតិ “បារិសុទ្ធិំ អាយស្មន្តោ អារោចេថា”តិអាទិនា នយេន សាបត្តិកស្ស ឧបោសថករណេ បញ្ញត្តំ ទុក្កដំ អាបជ្ជន្តីតិ វុត្តនយេនេវ។ កស្មា សភាគាបត្តិយេវ វុត្តាតិ អាហ “ឯតាសុ ហិ”តិអាទិ។ វិសភាគាបត្តីសុ វិជ្ជមានាសុបិ បត្តកល្លំ ហោតិយេវាតិ វិសភាគាសុ បន វិជ្ជមានាសុ តេសំយេវ បុគ្គលិកំ អាបត្តិ, ន សង្ឃស្សាតិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ ហោតិយេវ។

អន្តិមវត្ថុអជ្ឈាបន្នកោ នាម ចតុន្នំ បារាជិកានំ អញ្ញតរំ អជ្ឈាបន្នកោ។ បណ្ឌកាទីនំ វិនិច្ឆយោ បរតោ បារាជិកុទ្ទេសេ អាវិ ភវិស្សតិ។ តិរច្ឆានគតោតិ អន្តមសោ សក្កំ ទេវរាជានំ ឧបាទាយ យោ កោចិ នាគមាណវកាទិកោ អមនុស្សជាតិកោ វេទិតព្វោ, ន អស្សគោណាទយោ។ តេនាហ “ឯត្ថ ចា”តិអាទិ។ តត្ថ ឯត្ថាតិ ឯតស្មិំ វជ្ជនីយបុគ្គលគណនាយំ។ យស្ស ឧបសម្បទា បដិក្ខិត្តាតិ “តិរច្ឆានគតោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ, ន ឧបសម្បាទេតព្វោ”តិ (មហាវ។ ១១១) យស្ស នាគសុបណ្ណាទិនោ តិរច្ឆានគតស្ស ឧបសម្បទា បដិក្ខិត្តា, សោ ឥធាបិ តិរច្ឆានគតោ នាមាតិ អត្ថោ។ តត្ថ ហិ អន្តមសោ ទេវេ ឧបាទាយ នាគមាណវកាទិកោ យោ កោចិ អមនុស្សជាតិកោ “តិរច្ឆានគតោ”តិ អធិប្បេតោ។ វុត្តញ្ហិ សមន្តបាសាទិកាយំ “តិរច្ឆានគតោ, ភិក្ខវេតិ ឯត្ថ នាគោ វា ហោតុ សុបណ្ណមាណវកាទីនំ វា អញ្ញតរោ, អន្តមសោ សក្កំ ទេវរាជានំ ឧបាទាយ យោ កោចិ អមនុស្សជាតិយោ, សោ សព្វោវ ឥមស្មិំ អត្ថេ ‘តិរច្ឆានគតោ’តិ វេទិតព្វោ”តិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១១១)។ តិត្ថំ វុច្ចតិ លទ្ធិ, តំ ឯតេសំ អត្ថីតិ តិត្ថិកា, តិត្ថិកា ឯវ តិត្ថិយា, ឥតោ អញ្ញលទ្ធិកាតិ អត្ថោ។

សុត្តស្ស ឧទ្ទេសោ សុត្តុទ្ទេសោ។ បារិសុទ្ធិ ឯវ ឧបោសថោ បារិសុទ្ធិឧបោសថោ។ ឯសេវ នយោ អធិដ្ឋានុបោសថោតិ ឯត្ថាបិ។ សោតិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ។ វិត្ថារេន បាតិមោក្ខំ, តស្ស ឧទ្ទេសោ សង្ខេបេន ភណនំ វចនបាតិមោក្ខុទ្ទេសោ។ “ឥមស្មិំ វីតិក្កមេ អយំ នាម អាបត្តី”តិ ឯវំ អាបត្តិវសេន អាណាបនំ បញ្ញាបនំ អាណា, សេសំ អនន្តរសទិសមេវ។

ខន្តី បរមំ តបោ តិតិក្ខា...បេ... វុត្តា តិស្សោ គាថាយោ នាម –

“ខន្តី បរមំ តបោ តិតិក្ខា;

និព្ពានំ បរមំ វទន្តិ ពុទ្ធា;

ន ហិ បព្ពជិតោ បរូបឃាតី;

ន សមណោ ហោតិ បរំ វិហេឋយន្តោ។

“សព្ពបាបស្ស អករណំ, កុសលស្ស ឧបសម្បទា;

សចិត្តបរិយោទបនំ, ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ។

“អនូបវាទោ អនូបឃាតោ, បាតិមោក្ខេ ច សំវរោ;

មត្តញ្ញុតា ច ភត្តស្មិំ, បន្តញ្ច សយនាសនំ;

អធិចិត្តេ ច អាយោគោ, ឯតំ ពុទ្ធាន សាសន”ន្តិ។ (ទី។ និ។ ២។៩០; ធ។ ប។ ១៨៣-១៨៥) –

ឥមា តិស្សោ គាថាយោ។

តត្ថ ខន្តី បរមំ តបោតិ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ២។៩០; ធ។ ប។ អដ្ឋ។ ២។១៨៥) អធិវាសនខន្តិ នាម បរមំ តបោ។ តីតិក្ខាតិ ខន្តិយា ឯវ វេវចនំ, តីតិក្ខាសង្ខាតា អធិវាសនខន្តិ ឧត្តមំ តបោតិ អត្ថោ។ និព្ពានំ បរមំ វទន្តីតិ សព្ពាការេន បន និព្ពានំ “បរម”ន្តិ វទន្តិ ពុទ្ធា។ ន ហិ បព្ពជិតោ បរូបឃាតីតិ យោ អធិវាសនខន្តិវិរហិតត្តា បរំ ឧបឃាតេតិ ពាធតិ វិហឹសតិ, សោ បព្ពជិតោ នាម ន ហោតិ។ ចតុត្ថបាទោ បន តស្សេវ វេវចនំ។ “ន ហិ បព្ពជិតោ”តិ ឯតស្ស ហិ “នសមណោ ហោតី”តិ វេវចនំ។ “បរូបឃាតី”តិ ឯតស្ស “បរំ វិហេឋយន្តោ”តិ វេវចនំ។ អថ វា បរូបឃាតីតិ សីលូបឃាតី។ សីលញ្ហិ ឧត្តមដ្ឋេន “បរ”ន្តិ វុច្ចតិ។ យោ ច សមណោ បរំ យំ កិញ្ចិ សត្តំ វិហេឋយន្តោ បរូបឃាតី ហោតិ, អត្តនោ សីលវិនាសកោ, សោ បព្ពជិតោ នាម ន ហោតីតិ អត្ថោ។ អថ វា យោ អធិវាសនខន្តិយា អភាវា បរូបឃាតី ហោតិ, បរំ អន្តមសោ ឌំសមកសម្បិ សញ្ចិច្ច ជីវិតា វោរោបេតិ, សោ ន ហិ បព្ពជិតោ។ កិំ ការណា? មលស្ស អបព្ពាជិតត្តា។ “បព្ពាជយមត្តនោ មលំ, តស្មា ‘បព្ពជិតោ’តិ វុច្ចតី”តិ (ធ។ ប។ ៣៨៨) ឥទញ្ហិ បព្ពជិតលក្ខណំ។ យោបិ ន ហេវ ខោ ឧបឃាតេតិ ន មារេតិ, អបិ ច ទណ្ឌាទីហិ វិហេឋេតិ, សោ បរំ វិហេឋយន្តោ សមណោ ន ហោតិ។ កិំ ការណា? វិហេសាយ អសមិតត្តា។ “សមិតត្តា ហិ បាបានំ, ‘សមណោ’តិ បវុច្ចតី”តិ (ធ។ ប។ ២៦៥) ឥទញ្ហិ សមណលក្ខណំ។

ទុតិយគាថាយ សព្ពបាបស្សាតិ សព្ពាកុសលស្ស។ អករណន្តិ អនុប្បាទនំ។ កុសលស្សាតិ ចតុភូមកកុសលស្ស។ ឧបសម្បទាតិ ឧបសម្បាទនំ បដិលាភោ។ សចិត្តបរិយោទបនន្តិ អត្តនោ ចិត្តស្ស វោទាបនំ បញ្ចនីវរណេហិ សព្ពសោ បរិសោធនំ, តំ បន អរហត្តេន ហោតិ។ ឥតិ សីលសំវរេន សព្ពបាបំ បហាយ លោកិយលោកុត្តរាហិ សមថវិបស្សនាហិ កុសលំ សម្បាទេត្វា អរហត្តផលេន ចិត្តំ បរិយោទាបេតព្ពន្តិ ឯតំ ពុទ្ធានំ សាសនំ ឱវាទោ អនុសិដ្ឋិ។

ຕຕິຍຄາຖາຍ ອນູປວາໂທຕິ ວາຈາຍ ກສ຺ສຈິ ອນູປວທນໍ. ອນູປຆາໂຕຕິ ກາເຍນ ກສ຺ສຈິ ອຸປຆາຕສ຺ສ ອກຣນໍ. ປາຕິໂມກ຺ເຂຕິ ຍໍ ຕໍ ປາຕິໂມກ຺ຂໍ ປອຕິໂມກ຺ຂໍ ອຕິປໂມກ຺ຂໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ສີລໍ, ປາຕິ ວາ ອຄຕິວິເສເສຫິ, ໂມກ຺ເຂຕິ ທຸຄ຺ຄຕິຠເຍຫິ. ໂຍ ວາ ຕໍ ປາຕິ, ຕໍ ໂມກ຺ເຂຕີຕິ "ປາຕິໂມກ຺ຂ"ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ມິໍ ປາຕິໂມກ຺ເຂ ຈ. ສໍວໂຣຕິ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ອາປຕ຺ຕິກ຺ຂນ຺ຘານໍ ອວີຕິກ຺ກມລກ຺ຂໂຓ ສໍວໂຣ. ມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາຕິ ປຏິຄ຺ຄຫຓປຣິໂຠຄວເສນ ປມາຓຎ຺ຎຸຕາ. ປນ຺ຕຎ຺ຈ ສຍນາສນນ຺ຕິ ຊນສງ຺ຆຏ຺ຏນວິຣຫິຕໍ ນິຊ຺ຊນສມ຺ພາຘໍ ວິວິຕ຺ຕໍ ເສນາສນໍ. ເອຕ຺ຖ ຈ ທ຺ວີຫິເຍວ ປຈ຺ຈເຍຫິ ຈຕຸປຈ຺ຈຍສນ຺ໂຕໂສ ທີປິໂຕຕິ ເວທິຕພ຺ໂພ. ປຈ຺ຈຍສນ຺ໂຕສສາມຎ຺ເຎນ ເອຕທ຺ວຍສ຺ສາປິ ລກ຺ຂຓຫາຣນເຍນ ໂຊຕິຕຕ຺ຕາ. ອຘິຈິຕ຺ເຕ ຈ ອາໂຍໂຄຕິ ວິປສ຺ສນາປາທກໍ ອຏ຺ຐສມາປຕ຺ຕິຈິຕ຺ຕໍ, ຕໂຕປິ ມຄ຺ຄຜລຈິຕ຺ຕເມວ ອຘິຈິຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມິໍ ຍຖາວຸຕ຺ເຕ ອຘິຈິຕ຺ເຕ ອາໂຍໂຄ ຈ ອນຸໂຍໂຄ ຈາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ເອຕໍ ພຸທ຺ຘານ ສາສນນ຺ຕິ ເອຕໍ ປຣສ຺ສ ອນູປວທນໍ, ອນູປຆາຕນໍ, ປາຕິໂມກ຺ເຂ ສໍວໂຣ, ປຏິຄ຺ຄຫຓປຣິໂຠເຄສຸ ມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາ, ອຏ຺ຐສມາປຕ຺ຕິວສີຠາວາຍ ວິວິຕ຺ຕເສນາສນເສວນຎ຺ຈ ພຸທ຺ຘານໍ ສາສນໍ ໂອວາໂທ ອນຸສິຏ຺ຐີຕິ. ເອຕາ ປນ ຕິສ຺ໂສ ຄາຖາ ສພ຺ພພຸທ຺ຘານໍ ປາຕິໂມກ຺ຂຸທ຺ເທສຄາຖາ ໂຫນ຺ຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພາ. ຕໍ ພຸທ຺ຘາ ເອວ ອຸທ຺ທິສນ຺ຕິ, ນ ສາວກາ.

"ສຸຓາຕຸ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ສງ຺ໂຆ"ຕິອາທິກາ (ມຫາວ. ໑໖໓) ປນ ອາຓາປາຕິໂມກ຺ຂໍ ນາມ. ຕໍ ສາວກາ ເອວ ອຸທ຺ທິສນ຺ຕິ, ນ ພຸທ຺ຘາ ສງ຺ຆກມ຺ມໍ ກໂຣນ຺ຕິ, ນ ຈ ຕຕ຺ຖ ປຣິຍາປນ຺ນາຕິ ອາຫ "ຕໍ ສາວກາ ເອວ ອຸທ຺ທິສນ຺ຕິ, ນ ພຸທ຺ຘາ"ຕິ. ອິມສ຺ມິໍ ອຕ຺ເຖຕິ "ປາຕິໂມກ຺ຂໍ ອຸທ຺ທິເສຍ຺ຍາ"ຕິ ເອຕສ຺ມິໍ ອຕ຺ເຖ.

ອນຸປກເຕ ຕາຍ ຕເວຈ ອຸປສມ຺ປນ຺ໂນ, ອສຕິຍາ ປຸຣິມິກາຍ ອນຸປກເຕ ວາ. ຈາຕຸມາສິນິຍນ຺ຕິ ຈາຕຸມາສິຍໍ. ສາ ຫິ ຈຕຸນ຺ນໍ ມາສານໍ ປາຣິປູຣິຠູຕາຕິ ຈາຕຸມາສີ, ສາ ເອວ "ຈາຕຸມາສິນີ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ສໍ ຈາຕຸມາສິນິຍໍ. ປຈ຺ຉິມກຕ຺ຕິກຈາຕຸມາສິນິຍນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ. ກາຍສາມຄ຺ຄິນ຺ຕິ ກາເຍນ ສມາຄມໍ, ຫຕ຺ຖປາສູປຄມນນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ.

ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ວິນິຈ຺ຉໂຍ – ສເຈ ປຸຣິມິກາຍ ປຎ຺ຈ ຠິກ຺ຂູ ວສ຺ສໍ ອຸປຄຕາ, ປຈ຺ຉິມິກາຍປິ ປຎ຺ຈ, ປຸຣິເມຫິ ຎຕ຺ຕິໍ ຐເປຕ຺ວາ ປວາຣິເຕ ປຈ຺ຉິເມຫິ ເຕສໍ ສນ຺ຕິເກ ປາຣິສຸທ຺ຘິອຸໂປສໂຖ ກາຕພ຺ໂພ, ນ ເອກສ຺ມິໍ ສງ຺ເຆ ທ຺ເວ ຎຕ຺ຕິໂຍ ຐເປຕພ຺ພາ. ສເຈປິ ປຈ຺ຉິມິກາຍ ວສ຺ສູປຄຕາ ຈຕ຺ຕາໂຣ, ຕໂຍ, ທ຺ເວ, ເອໂກ ວາ ໂຫຕິ, ເອເສວ ນໂຍ. ອຖ ປຸຣິມິກາຍ ຈຕ຺ຕາໂຣ, ປຈ຺ຉິມິກາຍປິ ຈຕ຺ຕາໂຣ, ຕໂຍ, ທ຺ເວ, ເອໂກ ວາ, ເອເສວ ນໂຍ. ອຖ ປຸຣິມິກາຍ ຕໂຍ, ປຈ຺ຉິມິກາຍ ຕໂຍ, ທ຺ເວ ວາ, ເອເສວ ນໂຍ. ອິທາປິ ລກ຺ຂຓໍ – ສເຈ ປຸຣິມິກາຍ ວສ຺ສູປຄເຕຫິ ປຈ຺ຉິມິກາຍ ວສ຺ສູປຄຕາ ໂຖກຕຣາ ເຈວ ໂຫນ຺ຕິ ສມສມາ ຈ, ສງ຺ຆປວາຣຓາຍ ຈ ຄຓໍ ປູເຣນ຺ຕິ, ສງ຺ຆປວາຣຓາວເສນ ຎຕ຺ຕິໍ ຐເປຕ຺ວາ ປຸຣິເມຫິ ປວາເຣຕພ຺ພໍ. ສເຈ ປນ ປຸຣິມິກາຍ ຕໂຍ, ປຈ຺ຉິມິກາຍ ເອໂກ ໂຫຕິ, ເອເກນ ສທ຺ຘິໍ ເຕ ຈຕ຺ຕາໂຣ ໂຫນ຺ຕິ, ຈຕຸນ຺ນໍ ສງ຺ຆຎຕ຺ຕິໍ ຐເປຕ຺ວາ ປວາເຣຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ຄຓຎຕ຺ຕິຍາ ປນ ເຕ ຄຓປູຣກາ ໂຫນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຄຓວເສນ ຎຕ຺ຕິໍ ຐເປຕ຺ວາ ປຸຣິເມຫິ ປວາເຣຕພ຺ພໍ, ປຈ຺ເຉນ ເຕສໍ ສນ຺ຕິເກ ປາຣິສຸທ຺ຘິອຸໂປສໂຖ ກາຕພ຺ໂພ. ສເຈ ປຸຣິມິກາຍ ທ຺ເວ, ປຈ຺ຉິມິກາຍ ທ຺ເວ ວາ ເອໂກ ວາ, ເອກຕ຺ຖາປິ ເອເສວ ນໂຍ. ສເຈ ປຸຣິມິກາຍ ເອໂກ, ປຈ຺ຉິມິກາຍປິ ເອໂກ, ເອເກນ ເອກສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປວາເຣຕພ຺ພໍ, ເອເກນ ປາຣິສຸທ຺ຘິອຸໂປສໂຖ ກາຕພ຺ໂພ. ສເຈ ປຸຣິມວສ຺ສູປຄເຕຫິ ປຈ຺ຉິມວສ຺ສູປຄຕາ ເອເກນປິ ອຘິກຕຣາ ໂຫນ຺ຕິ, ປຐມໍ ປາຕິໂມກ຺ຂໍ ອຸທ຺ທິສິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ໂຖກຕເຣຫິ ເຕສໍ ສນ຺ຕິເກ ປວາເຣຕພ຺ພໍ. ກຕ຺ຕິກຈາຕຸມາສິນິປວາຣຓາຍ ປນ ສເຈ ປຐມໍ ວສ຺ສູປຄເຕຫິ ມຫາປວາຣຓາຍ ປວາຣິເຕຫິ ປຈ຺ຉາ ອຸປຄຕາ ອຘິກຕຣາ

វា សមសមា វា ហោន្តិ, បវារណាញត្តិំ ឋបេត្វា បវារេតព្វំ។ តេហិ បវារិតេ បច្ឆា ឥតរេហិ បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្វោ។ អថ មហាបវារណាយ បវារិតា ពហូ ហោន្តិ, បច្ឆា វស្សូបគតា ថោកា វា ឯកោ វា, បាតិមោក្ខុទ្ទិដ្ឋេ បច្ឆា តេសំ សន្តិកេ តេន បវារេតព្វន្តិ។

ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វាតិ ឯកស្មិំ អំសេ សាធុកំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វាតិ អត្ថោ។ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វាតិ ទសនខសមោធានសមុជ្ជលំ អញ្ជលិំ ឧក្ខិបិត្វា។ សចេ បន តត្ថ បារិវាសិកោបិ អត្ថិ, សង្ឃនវកដ្ឋានេ និសីទិត្វា តេនេវ និសិន្នេន អត្តនោ បាឡិយា បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្វោ។ បាតិមោក្ខុទ្ទិសិយមានេ បន បាឡិយា អនិសីទិត្វា បាឡិំ វិហាយ ហត្ថបាសំ អមុញ្ចន្តេន និសីទិតព្វំ។ បវារណាយបិ ឯសេវ នយោ។

សង្ឃបុព្ពករណីយន្តិ សម្មជ្ជនាទិ នវវិធំ បុព្ពកិច្ចំ។ យថា ច សព្វោ សង្ឃោ សភាគាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ...បេ... បដិករិស្សតី”តិ (មហាវ។ ១៧១) ញត្តិំ ឋបេត្វា ឧបោសថំ កាតុំ លភតិ, ឯវមេត្ថាបិ តីហិ “សុណន្តុ មេ អាយស្មន្តា ឥមេ ភិក្ខូ សភាគំ អាបត្តិំ អាបន្នា, យទា អញ្ញំ ភិក្ខុំ សុទ្ធំ អនាបត្តិកំ បស្សិស្សន្តិ, តទា តស្ស សន្តិកេ តំ អាបត្តិំ បដិករិស្សន្តី”តិ គណញត្តិំ ឋបេត្វា, ទ្វីហិបិ “អញ្ញំ សុទ្ធំ បស្សិត្វា បដិករិស្សាមា”តិ វត្វា ឧបោសថោ កាតុំ វដ្ដតិ។ ឯកេនាបិ “បរិសុទ្ធំ លភិត្វា បដិករិស្សាមី”តិ អាភោគំ កត្វា កាតុំ វដ្ដតិ។ តទហូតិ តស្មិំ អហុ, តស្មិំ ទិវសេតិ អត្ថោ។ នានាសំវាសកេហីតិ លទ្ធិនានាសំវាសកេហិ។ អនាវាសោ នាម នវកម្មសាលាទិកោ យោ កោចិ បទេសោ។ អញ្ញត្រ សង្ឃេនាតិ សង្ឃប្បហោនកេហិ ភិក្ខូហិ វិនា។ អញ្ញត្រ អន្តរាយាតិ បុព្ពេ វុត្តំ ទសវិធមន្តរាយំ វិនា។ សព្វន្តិមេន បន បរិច្ឆេទេន អត្តចតុត្ថេន អន្តរាយេ វា សតិ គន្តុំ វដ្ដតិ។ យថា ច អាវាសាទយោ ន គន្តព្វា, ឯវំ សចេ វិហារេ ឧបោសថំ ករោន្តិ, ឧបោសថាធិដ្ឋានត្ថំ សីមាបិ នទីបិ ន គន្តព្វា។ សចេ បនេត្ថ កោចិ ភិក្ខុ ហោតិ, តស្ស សន្តិកំ គន្តុំ វដ្ដតិ។ វិស្សដ្ឋុបោសថាបិ អាវាសា គន្តុំ វដ្ដតិ។ ឯវំ គតោ អធិដ្ឋាតុម្បិ លភតិ។ អារញ្ញកេនាបិ ភិក្ខុនា ឧបោសថទិវសេ គាមេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អត្តនោ វិហារមេវ អាគន្តព្វំ។ សចេ អញ្ញំ វិហារំ ឱក្កមតិ, តត្ថ ឧបោសថំ កត្វាវ អាគន្តព្វំ, អកត្វា អាគន្តុំ ន វដ្ដតិ។ យំ សន្ធាយ “អជ្ជេវ តត្ថ គន្តុំ សក្កោមី”តិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១២១) វចនេបិ បន អាវាសោ គន្តព្វោ។ តត្ថ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ ឧបោសថំ ករោន្តេនាបិ ហិ ឋបិតា នេវ ឧបោសថន្តរាយោ កតោ ភវិស្សតីតិ។

ឧទកំ អាសនេន វាតិ អាសនេន សហ បានីយបរិភោជនីយំ ឧទកញ្ចាតិ អត្ថោ។ សង្ឃសន្និបាតតោ បឋមំ កត្តព្វំ បុព្ពករណំ, បុព្ពករណតោ បច្ឆា កត្តព្វម្បិ ឧបោសថកម្មតោ បឋមំ កត្តព្វត្តា បុព្ពកិច្ចំ។ ឧភយម្បិ វេតំ ឧបោសថកម្មតោ បឋមំ កត្តព្វត្តា “បុព្ពកិច្ច”មិច្ចេវ ឯត្ថ វុត្តន្តិ អាហ “ឯវំ ទ្វីហិ ការេហិ នវវិធំ បុព្ពកិច្ចំ ទស្សិត”ន្តិ។ កិំ តំ កតន្តិ បុច្ឆតីតិ អាហ “ន ហី”តិអាទិ។ តំ អកត្វា ឧបោសថំ កាតុំ ន វដ្ដតិ “ន, ភិក្ខវេ, ថេរេន អាណត្តេន អគិលានេន ន សម្មជ្ជិតព្វំ, យោ ន សម្មជ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិអាទិ (មហាវ។ ១៥៨) វចនតោ។ តេនេវាហ “តស្មា ថេរេន អាណត្តេនា”តិអាទិ។

សចេ បន អាណត្តោ សម្មជ្ជនីតាវកាលិកម្បិ ន លភតិ, សាខាភង្គំ កប្បិយំ ការេត្វា សម្មជ្ជិតព្វំ។ តម្បិ អលភន្តស្ស លទ្ធកប្បិយំ ហោតិ។

បាតិយំ បរិភោគតិយំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពន្តិ អាកត្តុកាតំ អត្ថាយ បាតិយបរិភោគតិយំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពំ អាសនំ បញ្ញាបេតព្ពន្តិ បឹងផលកាឌីអាសនំ បញ្ញាបេតព្ពំ សចេ ឧបសិរចាការេរ អាសនាតិ តត្ថ, សំឈិកាចាសពោបិ អាហរិត្វា បញ្ញាបេត្វា បុត ហរិតព្ពាតិ អាសនេតុ អសតិ កេដសារកោបិ តក្តិកាយាបិ បញ្ញាបេតុំ ចដ្ដតិ តក្តិកាសុបិ អសតិ សាលាកក្ខាតិ កប្បិយំ កាទេត្វា បញ្ញាបេតព្ពាតិ កប្បិយការកំ អលកត្តស្ស លទ្ធកប្បិយំ ហោតិ បឌីបេបិ កាតព្ពោតិ បឌីបេតព្ពោ, បឌីបុឌ្ឍលតំ កាតព្ពន្តិ ចុត្តំ ហោតិ អាលាបេតត្តុត បត "អសុកាត្តិ គាយ ថ្លុការេស ពេលំ ចា ចដ្ដី ចា កបល្លិកា ចា អត្ថិ, តំ កេហត្វា កទេរាហី"តិ ចត្តុពោ្ពា សចេ ពេលឌឹតិ គត្ថិ, បរិយេសិតព្ពាតិ បរិយេសិត្វា អលកត្តស្ស លទ្ធកប្បិយំ ហោតិ អបិច កបរិលេ អក្កិបិ ឌាលេតព្ពោ អាលាបេត្តុត ច កិត្តិ កយុំ កទោរត្តា ចា សគាកាលលេច ឲុកោ ចា ការតិត្ថុរលាកោ ចា សរកាលកឆយុកធិកាឌឹសុ អញ្ញាតរោ ចា គ អាលាបេតព្ពោ, អចសេសា បត ចារេត អាលាបេតព្ពា តោតាហ "ចែទេតាបិ បតិរូបំ ញាត្វា អាលាបេតព្ពា"ត្តិ

ញាហិ ឧបសិរចំ កត្វា អាកេតភាតិ គឌិយា ចា ឹយាយ ចា យត្ត កត្តធិ ឧបសិរចំ កត្វា អាកេតត លទ្ធោ គាតព្ពោ, "កពោ យយា ឧបសិរចា"តិ អន្ធិតុំ គ លកតីតិ អធិប្បាយោ កិច្ចប្បសុពោ ចាតិ កិលិត្តុបដ្ឋាកាឌីកិច្ចប្បសុពោ ចា សចេ កិលិតោ លត្តុបរិរិសុទ្ធិ គាតុំ គ សក្កោតិ, យទ្ទោត ចា បឹងេត ចា សញ្ញុញ្ញអាគេត្វា ឧបសិរចា កាតព្ពោ សចេ កិលិត្តុបដ្ឋាកាតំ កិក្ខុតំ ឲុចំ ហោតិ "សចេ ពោ យធំ ព្ថុយំ កិលិតំ ធាគា ចារចស្សាយ, អាឌាឝោ ចា អកិចទ្ធិស្សតិ, កាលកិរិយា ចា កចិស្សតី"តិ, គ ពេ្វច សោ កិលិតោ ធាគា ចារចតព្ពោ, សញ្ញូត តត្ត កត្តា ឧបសិរចា កាតព្ពោ, គ ពេ្វច ចកេ្កត សញ្ញូត ឧបសិរចា កាតព្ពោ កទេឃ្យ ចេ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស សចេ ពាហុ តាឌិសា កិលិតា ហោន្តិ, សញ្ញូត បដិបាដិយា ធត្វា សពោ្ព ហត្តបាសេ កាតព្ពា សចេ ទុរេ ទុរេ ហោន្តិ, សញ្ញា តប្បហោតិ, តំ ឌិចសំ ឧបសិរចា គ កាតព្ពោ, គ ពេ្វច ចកេ្កត សញ្ញូត ឧបសិរចា កាតព្ពោ "អគុញាតាយិ, កិក្ខុចេ, តឌហុបសិរចេ បរិរិសុទ្ធិ ទេទេត្តុត លត្តុយ្យិ គាតុំ, សត្តិ សញ្ញស្ស កទហិយ"ន្តិ (យហាច ១៩៥) ចុត្តត្តា កាចពោ អាលំ កទោរត្តុត "លត្តំ ឌម្ម"តិ ចុត្តំ "លត្តហារកោ ចេ, កិក្ខុចេ, ឌិទេ្ឋ លទេ្ត តទេ្វច បក្កយតិ, អញ្ញាស្ស គាតព្ពោ លទេ្តា"តិអាឌិចចគពោ (យហាច ១៩៥) បុត អត្តុតោ លត្តុគាតបរិស្សយចិគោឆតត្តំ "លត្តំ ឌេ ហរា"តិ ចុត្តំ "លត្តហារកោ ចេ, កិក្ខុចេ, ឌិទេ្ឋ លទេ្ត សញ្ញប្បទេត្វា សត្តិច្ច គ អារោចេតិ, អាហដេបិ ហោតិ លទេ្តា, លត្តហារកស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ (យហាច ១៩៥) ចុត្តត្តា ទុក្កដពោ តំ ឌេយាចេតុំ "លត្តំ ឌេ អារោចេហី"តិ ចុត្តំ

កាយេត ចា ចាចាយ ចា ឧភេយេត ចា ចិញ្ញាបេតព្ពោតិ យគសា ចិទេត្តុត្វា កាយប្បយោកំ កទោរត្តុត ឃេត គោតធិ អក្កបច្ចក្កេត ចា, ចាចំ បត គិច្ឆារេតុំ សពា្ការត្តុត តទេច ចាចាយ ចា, ឧភយចាបិ សពា្ការត្តុត កាយចាចាហិ ចា ចិញ្ញាបេតព្ពោ, ឌាតាបេតព្ពោតិ អទេ្ថា "អយំ អទេ្ថា"តិ ចចគពោ បត យាយ កាយធិបិ គាសាយ ចិញ្ញាបេតុំ ចដ្ដតិ, បរិរិសុទ្ធិគាទេតបិ លត្តុគាទេ ចុត្តសឌិសេច ចិតិច្ឆយោ តំ បត ទេទេត្តុត បធេយំ សត្តិ អាបត្តិ ទេទេសតព្ពោ គ ហិ សាបត្តិកោ សយាទោ "បរិរិសុទ្ធិ ឌម្ម, បរិរិសុទ្ធិ ឌេ ហរ, បរិរិសុទ្ធិ ឌេ អារោចេហី"តិ (យហាច ១៩១) ចត្តុំ លកតិ "សត្តិ សញ្ញស្ស កទហិយាតី"តិ ចត្តុពោ្ព ចចគចិបល្លាសេត "សត្តិ សញ្ញស្ស កទហិយ"ន្តិ ចុត្តំ ពេសត្ថា អត្តុតោ ច លត្តុបរិរិសុទ្ធិ ឌេតីតិ ឲុត្ត លទេ្តា ច លត្តុបរិរិសុទ្ធិ ច លត្តុបរិរិសុទ្ធិ, តំ ឌេតីតិ សទ្ទុបេកសេសគេយេត អទេ្ថា ឌដ្ឋព្ពោ ព្ថុតរាតិ អញ្ញាសំ លត្តុបរិរិសុទ្ធិ ពិត្យអាលសក្ខលិកា លត្តុបរិរិសុទ្ធីតិ ឲុត្ត ពិត្យអាលសក្ខលិកា គាយ ពិត្យអាលពាត្តទ្ធំ តត្ត ហិ សក្ខលិកាយ

បឋមវលយំ ទុតិយវលយេនេវ បិបុណាតិ, ន តតិយំ, ឧភយម្បិ លគ្គបរិសុទ្ធិ ទាយកេន យស្ស ឆិន្នា, តតោ អញ្ញត្ថ ន គច្ឆតីតិ (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៣; វិ. វិ. ដី. មហាវគ្គ ២.១៩៣). តស្មា សា ពីឡអាលម្ពលិកាសទិសត្តា “ពីឡអាលម្ពលិកា”តិ វុត្តា. ពីឡអាលម្ពលិកគ្គហណេន្ទេត្ថ យាវំ កាយពន្ធំ ម្ពលិកានំ ឧបលក្ខណមត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ.

ឧបោសថន្តិ តំ តំ កិរិយំ អទតិ វេត្ថាតិ ឧបោ, តស្ស អត្ថោតិ ឧបោអាទិកត្តន្តិ អវត្វា យថា ច តស្ស អាទិកត្តំ, តំ សង្ឃបតោ ទស្សេតុំ “ហេមន្តាទីន”ន្តិអាទិ វុត្តំ. គណនាតិ គណនា. ភិក្ខុនីនំ អដ្ឋគរុធម្មេហិ ឱវទនំ ភិក្ខុនោវាទោ. ឧបោ ឧបោសថោតិ អាគន្ត្វាតិ “ឧបោ ឧបោសថោ ហោតី”តិ វុត្ត អវេច្ច អាគន្ត្វា បន្នរសិកោ ឧបោសថោ បក្ខស្ស ចាតុទ្ទសិយំ, ចាតុទ្ទសិកោ តេរសិយំ អាគន្ត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ. មហាបច្ចរិយំ បន “បក្ខស្ស តេរសិយំយេវ អាគន្ត្វា ‘អយំ ឧបោសថោ ចាតុទ្ទសិកោ វា បន្នរសិកោ វា’តិ បុច្ឆិតព្ព”ន្តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ១៤៨) វុត្តំ. ឧបំ បុច្ឆិតេន ច ភិក្ខុនា សចេ ចាតុទ្ទសិយំ ឧបោសថំ ករោន្តិ, “ចាតុទ្ទសិកោ ភគិនី”តិ វត្តព្វំ. សចេ បន្នរសិយំ ករោន្តិ, “បន្នរសិកោ ភគិនី”តិ វត្តព្វំ. “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឋបេត្វា ពាលំ, ឋបេត្វា គិលានំ, ឋបេត្វា គមិកំ អវសេសេហិ ឱវាទំ គហេតុ”ន្តិ (ចូឡវ. ៣១៣) វុត្តត្តា “តំ ឋបេត្វា”តិអាទិមាហ. តត្ថ អារោចនកបរិសាតំ អជានន្តោ ពាលោ. ចាតុទ្ទសិកបន្នរសិកេសុ ឧបោសថេសុ វា បាដិបទេ វា គន្តុកាមោ គមិកោ, ទុតិយបក្ខទិវសេ បន គន្តុំ តតោ ឧទ្ធំ គច្ឆន្តោ ឧមយ គមិកោ នាម ន ហោតិ. អរញ្ញេ និវាសោ អស្សាតិ អារញ្ញិកោ. សោបិ “អហំ អរញ្ញវាសី, ឧបោ ឧបោសថោ, វិហារេ ន វសាមី”តិ អប្បដិគ្គហិតុំ ន លភតិ. យទិ ន គណ្ហេយ្យ, ទុក្កដំ អាបជ្ជេយ្យ. វុត្តញ្ហេតំ “ន, ភិក្ខវេ, ឱវាទោ ន គហេតព្វោ, យោ ន គណ្ហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ចូឡវ. ៣១៣). តេន បន បច្ចាហរណត្ថាយ សង្កេតោ កាតព្វោ. វុត្តញ្ហេតំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អារញ្ញិកេន ភិក្ខុនា ឱវាទំ គហេតុំ, សង្កេតញ្ច កាតុំ អត្រ បតិហរិស្សាមី”តិ (ចូឡវ. ៣១៤). តស្មា អារញ្ញិកេន ភិក្ខុនា សចេ ភិក្ខុនីនំ វសនដ្ឋានេ ភិក្ខុ លព្ភតិ, តតោ វុត្តិ វិនិវត្តា ភិក្ខុនិយោ និស្សាយ អាគន្ត្វា គហេតព្វំ. នោ ចេ ឯស្ស តត្ថ ភិក្ខុ បុលកា ហោតិ, សាមគ្គិយេ វុត្តិវា ភិក្ខុនីនំ ការំ អាគម្ម តទេវ កាតព្វំ. សចេ ទូរំ គន្តព្វំ ហោតិ, សង្កេតោ កាតព្វោ “អហំ អមុកំ នាម ទិវសំ អមុកំ ការណាគារំ បដំ វា យស្មិំ វា ទុក្ខុប្បត្តិ វា ឧបសង្កមិស្សាមិ, តត្រ អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ. ភិក្ខុនីហិ តត្រ គន្តព្វំ, អគន្តុំ ន លព្ភតិ. វុត្តញ្ហេតំ “ន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនិយា សង្កេតំ ន គន្តព្វំ, យា ន គច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (ចូឡវ. ៣១៤). ឧបោសថោក្តិ ឧបោសថាទិកោ វដ្ឋានេ អដ្ឋហិ អង្គេហីតិ –

“សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ, អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ. ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតធរោ សុតសន្និចយោ, យេ តេ ធម្មា អាទិកល្យាណា មជ្ឈេកល្យាណា បរិយោសានកល្យាណា សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ អភិវទន្តិ, តថារូបាស្ស ធម្មា ពហុស្សុតា ហោន្តិ, ធាតា វចសា បរិចិតា, មនសានុបេក្ខិតា, ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា. ឧភយានិ ខោ បនស្ស បាតិមោក្ខានិ វិត្ថារេន ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តីនិ សុវិនិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ជនសោ. កល្យាណវាចោ ហោតិ កល្យាណវាក្ករណោ. យេភុយ្យេន ភិក្ខុនីនំ បិយោ ហោតិ មនាបោ. បដិពលោ ហោតិ ភិក្ខុនិយោ ឱវទិតុំ. ន ខោ បនេតំ ភគវន្តំ ឧទ្ទិស្ស បព្ពជិតាយ កាសាយវត្ថវសនាយ គរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នបុព្វោ ហោតិ. វីសតិវស្សោ វា ហោតិ អតិរេកវីសតិវស្សោ វា”តិ (បាចិ. ១៤៧) –

ឮទេយហិ អដ្ឋហិ អនេក្កហិ៍ បិសាឌិណេតាតិ បសាគាចទេហត តិទេក្ខាទេសត កាឃចឌីយទេតាកទេមុត៍ សម្យាទេគត្យតិ តិចិឆំ សិក្ខិ សម្យាទេគត្យ៍ ឃគា

បត តាហិ កិក្លុតីហិ បិតិទេយាក្លុទេក្ខសក់ទេឃច ឌិស្វា ឌូចាទេគា ឃាធិទេតា, តគា ក្ខុទេបិសធទេក្ក សត្ថិបតិទេតហិ កិក្លុសញ្ឈេហិ បុគ្គាកិច្ចទេសត “អត្ថិ

កាធិ កិក្លុតិទេឃា ឌូចាធំ ឃាធយាតា”តិ បុច្ឆិទេត “ឲចំ ចទេគហឹ”តិ អត្តតា ចត្តគ្គាចចតំ អទេជ្ជាត កឆាទេបត្វា “អត្ថិ ទេកាធិ កិក្លុ

កិក្លុទេតាចាគទេកា សមុទេតា”តិអាឌិ សឃំ ចត្វា បុត សឃទេយច កត្វា កិក្លុតីតំ អាទេទាទេចតគ្គា៍ អទេជ្ជាត ចា កិក្លុតា តស្មិំ ឌិចទេស បិតិទេយាក្លុ

ក្ខុឌ្ឌិសាទេបតគ្គា៍ ឮគត្តិ “តាហឹ”តិ ឌាហុចចតំ៍ ឲកទេតា សទេហច៍

ឌាតុ្ថិប្បទេកត ចាតិ ឃត្ថ តិល្ហ៍ ចសតក្ខាទេត បិតិទេយាក្លុទេក្ខសា តត្ថិ, តត្ថ ឌាតុ្ថិប្បតទេកត ចា៍ ឮតទេទត ចាតិ ឃត្ថ ទេក្ខ កិក្លុ ចសត្តិ,

ឲទេកា ចា, តត្ថ ឮតទេទត ចា កិក្លុតា សទេច សឃទេយច សមុទេតា, “អហ”ត្តិ ចត្តគ្គាំ ៍ តទេឆចាតិ ក្ខុទេបិសធទេក្ក ក្ខត្តសឌិសទេយច៍

“អាទេទាទេចត្វាចា”តិ ឮយិតា អតាទេទាចតំ បឌិក្លិបតិ៍ “ត, កិក្លុទេច, ឌូចាទេគា ត អាទេទាទេចតទេជ្ជា, ទេឃា ត អាទេទាទេចយ្យ, អាបត្តិ

ឌុក្កដស្សា”តិ (ក្ខត្តអច៍ ៣៣៥) ចចតទេតា ឌូចាធំ កទេហត្វា ក្ខុទេបិសធទេក្ក អតាទេទាទេចត្យំ ត ចដ្ដតិ៍

បរិសុទ្ធកាចត្តិ អាបត្តិឃា បរិសុទ្ធតំ៍ អាទេទាទេចឆាតិ អាធិ កទេទាឆ៍ ឲត្ថ សិឃាតិ “បិតិទេយាក្លុ ក្ខុឌ្ឌិសិស្សាមី”តិ ឲតស្មិំ បទេគ

អឃយត្យទេឃាទេកា កទេចយ្យ៍ កិ តំ, ឃំ សិឃាតិ អាហ “សញ្ញោ ក្ខុទេបិសធំ កទេទយ្យា”តិអាឌិ៍ បុទេជ្ជាតាបទំ សគ្គិឃតីតិ បុគ្គាចចទេតត អបទំ

ចចតំ សគ្គាតំ កច្ឆតិ៍ សាឃក្កិឃាតិ កាឃឌិទេត្ថហិ សហិតតាឃ៍ កាលស្សាតិ ក្ខុទេក្ខសក់ គទេបត្វា ចត្យទេក្ក ទេសសកិក្លុតំ៍ សញ្ញស្ស ក្ខុឌ្ឌិំ ទេហាតីតិ

សទេញ្ញាក្ខុឌ្ឌិំ ទេហាតិ៍ កទេលាទេត្ថ ទេចតំ សាមិចចតំ៍ ឲត្ថាតិ បិតិទេយាក្លុទេក្ខសេ៍ លក្ខលាត្តិ សកាទេចា៍

ទេឆទាច តចា ច មជ្ឈិមា ចាតិ ឲត្ថ គសចស្សា, អតិទេកគសចស្សា ច ទេឆទា៍ ក្ខាតបញ្ចាចស្សា តចា៍ បញ្ចាចស្សា, អតិទេកបញ្ចាចស្សា ច

មជ្ឈិមា៍ អដ្ឋំ កត្វាតិ អត្តាតំ ទេតត បិតិទេយាទេក្លត អត្ថិកំ កត្វា, តំ ចា បិតិទេយាក្លុ “ឮគំ មយ្ហំបិតិទេយាក្លុ”ត្តិ អត្ថិ កត្វា៍ ឃតសិ កទិត្វាតិ

ចិទេត្ត គទេបត្វា៍ ទេសាតទ្វាទេចទេសតាតិ ទេសាតទ្វាទិកដចតចិញ្ញាណាចទេសត៍ សគ្គទេចតសា សមត្តាហរាយាតិ ចិត្តស្ស ទេធាកម្បិ ឌាហិ កត្វំ

អទេគត្វា សទេគ្គត ចិទេត្តត អាចទេជ្ជម, សលុក្កូយាតិ អទេត្វា៍ ឃតសិ កទេរាយាតិ អាចទេជ្ជម, សមត្តាហរាយាតិ អទេត្វា៍ ទេសា ច ទេលា

ឃតសិការទេរា ត ឲត្ថ អាទេមុលាបជ្ជិបិគតលក្ខទេលា, អធ ទេលា ចិចិបជ្ជិបិគតដចតបជ្ជិបិគតឃតសិការបុគ្គាកចិទេត្ត គបតលក្ខទេលាតិ

អាហ “ឲកក្កចិត្តា ហុត្វា ចិទេត្ត គទេបឃ្យាយា”តិ៍ ត សទេមតីតិ ត សំកច្ឆតិ៍ កម្មា ត សំកច្ឆតីតិ អាហ “សមក្កស្ស ហឹ”តិអាឌិ៍ កិច្ចា កិទេឃ្យាតិ

អាហ “បិតិទេយាក្លុទេក្ខសទេកា ចា”តិអាឌិ៍ សញ្ញបរិឃាបទេត្តាតិ សញ្ញេ បរិឃាបទេត្តា អទេត្តាកទេគា៍

ឮគាតិ តំ គទេយ្យត្យត្តិ សម្ពទេត្តា៍ អាឃស្មទេត្តាតិ សត្ថិបតិតាតំ បិឃចចទេតត អាលបតំ៍

អលជ្ជីតាតិ អលជ្ជីតាឃ, អលជ្ជតកាទេចតាតិ អទេត្វា៍ តតិឃទេត្ថ ហិ ឮគំ បច្ចត្តចចតំ៍ “អញ្ញាណាតា”តិអាឌីស្វបិ ឲទេសច តទេឃា៍

ក្យក្កច្ចប្បកតតាតិ ក្យក្កទេច្ចត អកិក្ខុតតាឃ៍ សតិសទេម្មាសាតិ សតិចិប្បចាសទេតា៍ ចិតិក្កូមត្តិ សិក្លាបគចិតិក្កូមតំ៍

សញ្ចិច្ចាតិ សញ្ចេតេត្វា, អកប្បិយភាវំ ជានន្តោយេវ វីតិក្កមចិត្តំ បេសេត្វាតិ អត្ថោ។ បរិគូហតីតិ និគូហតិ ន ទេសេតិ ន វុដ្ឋាតិ។ លជ្ជាយ បរិគូហន្តោ អលជ្ជី ន ហោតិ, “កិំ ឥមិនា”តិ អនាទរិយេន បរិគូហន្តោ អលជ្ជី ហោតីតិ ទស្សេតិ។ អគតិគមនញ្ច គច្ឆតីតិ ភណ្ឌភាជនីយដ្ឋានាទីសុ ឆន្ទាគតិអាទិភេទំ អគតិគមនញ្ច គច្ឆតិ។ អលជ្ជីបុគ្គលោតិ អជ្ឈត្តិកសមុដ្ឋានលជ្ជាទិរហិតោ បុគ្គលោ។ ឯត្ថ ច “សញ្ចិច្ចា”តិ ឥមិនា អនាទរិយវសេនេវ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ, អាបន្នំ អាបត្តិំ បរិគូហន្តោ, ភណ្ឌភាជនីយដ្ឋានាទីសុ អគតិំ គច្ឆន្តោ ច អលជ្ជី ហោតិ, ន ឥតរោតិ ទស្សេតិ។

មន្ទោតិ មន្ទបញ្ញោ, អបញ្ញស្សេតំ នាមំ។ មោមូហោតិ អតិសម្មូឡ្ហោ។ វិរាធេតីតិ ន រាធេតិ ន សាធេតិ។ កុក្កុច្ចេតិ វិនយសំសយេ។ កប្បិយំ ចេ កត្តព្វំ សិយាតិ វិនយធរំ បុច្ឆិត្វា តេន វុត្តំ ឱលោកេត្វា មាតិកំ, បទភាជនំ, អន្តរាបត្តិំ, អនាបត្តិញ្ច ឱលោកេត្វា “កប្បតិ, អាវុសោ, មា ឯត្ថ កង្ខី”តិ វុត្តេ កត្តព្វំ ករេយ្យ។

សហសេយ្យចីវរវិប្បវាសាទីសូតិ ឯត្ថ សហសេយ្យា នាម អនុបសម្បន្នេន ឧត្តរិទិរត្តតិរត្តំ សហសេយ្យាបត្តិ, វិប្បវាសោ នាម ឯករត្តឆារត្តវសេន វិប្បវាសោ។ អាទិសទ្ទេន សត្តាហាតិក្កមាទីសុ អាបត្តិ សង្គយ្ហតិ។ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានន្តិ បារាជិកសង្ឃាទិសេសថុល្លច្ចយបាចិត្តិយបាដិទេសនីយទុក្កដទុព្ភាសិតសង្ខាតានំ សត្តន្នំ អាបត្តិក្ខន្ធានំ។

ទេសេន្តា វា បកាសេន្តា វាតិ សង្ឃមជ្ឈេវា គណមជ្ឈេវា ឯកបុគ្គលេ វា ទេសេន្តា វា បកាសេន្តា វា។ ឯត្ថ ច បារាជិកាបត្តិទេសនា នាម ភិក្ខុភាវស្ស បរិច្ចាគោ។ វុដ្ឋានំ បន ទេសនាវិសេសត្តា “ទេសនា”តិ វុត្តំ។ បកាសេន្តា វាតិ អារោចេន្តា វា។

ឯវំ អនាបន្នា វាតិ ឯវំ ឆន្នំ អាការានំ អញ្ញតរេន អនាបន្នា វា។ វុដ្ឋិតា វាតិ បរិវាសាទីនំ វុដ្ឋិតា វា។ អារោចិតា វាតិ អាវិកតា វា។ អារោចេន្តោ ច “តុម្ហាសន្តិកេ ឯកំ អាបត្តិំ អាវិករោមី”តិ វា “អាចិក្ខាមី”តិ វា “អារោចេមី”តិ វា “មម ឯកំ អាបត្តិំ អាបន្នភាវំ ជានាហី”តិ វា វទតុ, “ឯកំ គរុកំ អាបត្តិំ អាវិករោមី”តិ វា អាទិនា នយេន វទតុ, សព្វេហិបិ អាការេហិ អារោចិតាវ ហោតិ។ សចេ បន គរុកាបត្តិំ អាវិករោន្តោ “លហុកាបត្តិំ អាវិករោមី”តិអាទិនា នយេន វទតិ, អនាវិកតា ហោតិ អាបត្តិ។ វត្ថុំ អារោចេតិ, អាបត្តិំ អារោចេតិ, ឧភយំ អារោចេតិ, តិវិធេនាបិ អារោចិតាវ ហោតិ។ អសន្តិយា អាបត្តិយាតិ ភាវេនភាវលក្ខណេ ភុម្មំ។ តុណ្ហីភាវេនាបិ ហីតិ ឯត្ថ ន កេវលំ “អាម, មយំ បរិសុទ្ធា”តិ វុត្តេនេវ, អថ ខោ តុណ្ហីភាវេនាបីតិ អបិសទ្ទស្ស អត្ថោ វេទិតព្វោ។

កិំ តំ យាវតតិយានុសាវិតំ នាម, កថញ្ចេតំ យាវតតិយានុសាវិតំ ហោតីតិ វិចារណាយំ អាចរិយានំ មតិភេទមុខេន តទត្ថំ ទស្សេតុំ “យាវតតិយំ អនុសាវិតំ ហោតីតិ វុត្តា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ យទេតំ តិក្ខត្តុំ អនុសាវិតន្តិ សម្ពន្ធោ។ អត្ថព្យញ្ជនភេទតោតិ អត្ថីយតិ ញាយតីតិ អត្ថោ, អភិធេយ្យំ, ព្យញ្ជីយតិ អនេនាតិ ព្យញ្ជនំ, អក្ខរំ, អត្ថោ ច ព្យញ្ជនញ្ច អត្ថព្យញ្ជនានិ, តេសំ ភេទោ អត្ថព្យញ្ជនភេទោ, តតោ, អត្ថស្ស ច ព្យញ្ជនស្ស ច វិសទិសត្តាតិ អត្ថោ។

ឡ្ទាភាតិ តេយេចត្តុ ចិការេចត្យុ “អតុសាចតញ្ជាភាយា”តិអាឌិយាហ។ ហឹតិ កាទេលាេត្តុ តិបិទេតា។ តស្ស បត “អកិត្ត”ត្តិ ឡ្ទយិភា សប្ពេត្ឋ

ចេឌិតេត្តា។ តេភាតិ កិត្ដតា។ អស្សាតិ “ឃស្ស សិឃា”តិអាឌិចចតត្តឃស្ស។ អចស្សេត្ចាតេយចំ សប្បឌិត្ថិតត្តំ, អត្តាឆា អតិប្បសេក្កាបិ

សិឃាតិ ឥស្សេតុ “ឃឌិ ចេត”ត្តិអាឌិយាហ។ ៩តត្តិ “ឃស្ស សិឃា”តិអាឌិចចតត្តឃំ។ អបេទ “អតុសាចិត”ត្តិ បឌំ ត អតីតត្តុ ឌឹបេតិ, អឆ

េលា អភាគតត្តុ។ ឆាត្តុត្តុសប្ពេត្ឋ កាលត្តទចិហិតេតាបិ បច្ចេឃា កាលត្តេទ សាតុ េហាតីតិ ចិកេប្បស៊ំ។ តេភាហ “អបេទ ‘អតុសាចិត’ត្តិ

បទស្សា”តិអាឌិ។ ប្តបទិ ប្តេច្ចសាចសាេភតិ បិទាឌិក្យេច្ចសាចសាេភ។ អត្តុឃ្យុត្តីតំ អកាចេតាតិ អភាគតត្តុស្ស ច កាទេលាស្ស ច អកាចេតា។

ឡ្ទាភាតិ តេយេច ចិការេចត្យុ “ឡ្ទឌំ ហឹ”តិអាឌិយាហ។ កឆេយតំ ចិត្តាឃតីតិ អាហ “ឃឌិ ចស្សា”តិអាឌិ។ អឃត្តិ អភាគតកាេលា។ អតុសាចិតំ

េហស្សតីតិ ចេទឃ្យាតិ អតុប្បេឃាគំ អភាគតកាលំ កត្វា “អតុសាចិតំ េហស្សតី”តិ ត្យេត្ឋា ចេទឃ្យ។ អឃំ េហត្តុាឆិប្បាេឃា – ឃឌិ

េចត្តុ ឆាត្តុត្តុសប្ពេត្ឋ ត-បច្ចេឃា សិឃា, តឆា សតិ ឆាត្តុត្តុសប្ពេត្ឋ ភាយ ចិេសសតចិេសស្យការេចា, េសា ច អតុប្បេឃាគស្ស

សយាភត្តុការេច សតិ ប្តប្បឌ្ឈតិ, ភាសតីតិ “េហស្សតី”តិ អតុប្បេឃាគំ ចេទឃ្យ, ត ច ត្យត្តំ។ តស្មា អភាគតំ ត ឌឹបេតិ, អតីតកាលេយច

ឌឹបេតីតិ។ អតុសាចិឃយាេភតិ ចចភេតាតិ “អតុសាចិឃយាេភ”តិ ចត្តយាភកាលចចភេតា។ ឃឌិ ៩ចំ “ឃាចតតិឃំ អតុសាចិតំ

េហាតី”តិ កិឃិឥត្តិ អាហ “ឃាចតតិឃ”ត្តិអាឌិ។ កិំ េតភ លក្ខឹឃតិ, េឃេតភំ លក្ខុលាចចភយត្តុ សិឃាតិ អាហ “េតភា”តិអាឌិ។ េតភាតិ

លក្ខុលាចចភយេត្តភ េហត្យុភា។

តេឥតត្តិ បិតិេយាក្លុ។ តំ បេភតត្តិ “តត្តុាឃស្វុេត្ត បុច្ឆាឃី”តិអាឌិកំ ឃាចតតិឃាតុសាចតំ។ ត ឌិស្សតីតិ េភាបលច្ឆតិ។ ឡ្ទយេយច ច អត្តុត្តិ

ឡ្ទយំ អេយត្វា ត្យត្តុេយចត្តុ។ ឃឌិ ហិ “ឃស្ស សិឃា អាបត្តី”តិអាឌិចចតត្តឃំ ឃាចតតិឃាតុសាចតំ សិឃា, តេឥច ប្តេបិសឆក្លុត្តេក

(េយហាច។ ១៩១ អាឥេឃា) ចេទឃ្យ, ត បត “សកិឃ្បិ អតុសាចិតំ េហាតី”តិអាឌិកត្តិ អឆិប្បាេឃា។ ភត្យ ចាឃំ ចិតិច្ឆេឃា អដ្ឋកឆាសុ ភ

អាគេតា, អឆ ក្យេតា លេច្ឋាតិ អាហ “អឃេយត្វា”តិអាឌិ។ ចិភឃដ្ឋាេភសុ កតបទិចឃាភំ អាចទិឃាភំ តំ តំ អត្តុ ឆាេបត្តី បេចលិ

អាចទិឃបេទ្យទា, តាឃ អាកេតា អាភីេតា អាចទិឃបេទ្យទាកេតា។

ភត្យ សប្បឌាភយុសាចាេឥ បិទិត្តិេឃភ កចិតត្តំ, អឆ កឆំ ឥុក្កដាបត្តិ េហាតីតិ អាហ “សា ច េលា ភ យុសាចាឥលក្ខុេលាភា”តិអាឌិ។

សប្បឌាភយុសាចាេឥ កិំ េហាតីតិ ឃ្វាឃំ “សប្បឌាភយុសាចាេឥា អស្ស េហាតី”តិ ត្យេត្វា, េសា អាបត្តិេតា កិំ េហាតិ, កតទា អាបត្តិ

េហាតីតិ អេត្វា។ ឥុក្កដំ េហាតីតិ ឥុក្កដាបត្តិ េហាតិ។ ចចីទ្វាេទ អកិទិឃសប្បដ្ឋាភាបត្តិ េហាតីតិ អស្ស ហិ កិក្លុេភា អឆិឃ្វិកាឃ បដិត្តាឃ

ត្យល្ហីក្កតស្ស តិសិត្តស្ស យេភាទ្វាេទ អាបត្តិ ភាឃ ភត្តុ។ ឃស្វា បត អាចិកាតត្តំ ភាចិកាសិ, េតភស្ស ចចីទ្វាេទ អកិទិឃេតា អឃំ អាបត្តិ

សប្បដ្ឋាតីតិ េចឌិតត្តា។ ឡ្ទាភាតិ ត្យត្តេយចត្តុ បិត្យឡ្ទឃា សាេឆត្យុ “ត្យត្តឃ្បិ េចត”ត្តិអាឌិយាហ។ ៩តំ ប្តបិលិេត្តុេទភ បទិចាេទ

េសឥេយាចភកាឆាសុ (បទិ។ ៣៧៨) ត្យត្តឃ្បិ ចាតិ អេត្វា។

អភាលបេត្តា យតុេឌភ េកភចិ ចាចាតិ េកភចិ យតុេឌភ ចាចាឃ អភាលបេត្តា។ កិទំ េភា ច បេទ កេលាឃ្យាតិ “ឡ្ទតិ ឡ្ទេយ េសាឃស្សត្តី”តិ

បេទ្យុក្កេល សត្ថាឃ សច្ចឃ្បិ ភ តិច្ឆាេទឃ្យ។ អាបេឌ្ឈឃ្យ ចាចសិកត្តិ ចាចេតា សប្បដ្ឋិតំ អាបត្តិំ អាបេឌ្ឈឃ្យ។ បញ្ញាេយសា ក្យសេលហិ

ចិត្តិតាតិ ឲត្ត បញ្ញាយេសាតិ លិក្ខញ្ញត្តយេត ចុត្តំ, ឲយោ បញ្ញោ ក្សលេហិ ចិត្តិតោតិ អតេ្វា៉ អយំ បញ្ញោ ត្ពុលយេច យុសាចាធិ៍ សក្ខាឃ ចុតេ្វា៉

ឃំឃំសយ្យត្តិយា ចិពាត្តតចសេត សត្តសត្តាតស្ស អត្តុទេ ចេយន្នោឲតិ អាកច្ឆតីតិ អត្តុទាយោ, ឌិដ្ឋធម្មិកាឌិអតត្ថេា, អតិក្កយតដ្ឋេត ឃស្មិំ អត្តុទាយេ តិឃ្យុតេ្វា, អត្តុទាឃំ ចា ឋលំ អទហតិ, អត្តុទាឃស្ស ចា ពទលាឃិលេតិ អត្តុទាឃិកោ៉ តេតាហ

"ចិប្បជិយាទចត្តុតាឃា"តិអាឌិ៍ ឃត្ត ចិប្បជិយាទចត្តុតាឃាតិ ចិប្បជិយាទោ តាយ បដ្ឋាត្វាបចសេត ចិត្តចិប្បជិយាទោ, ឃស្ស ពាទលាតាឃាតិ អតេ្វា៉ បឍយន្លាតាឌិបច្ចយក្ខតអអប្បជិយាទចិទ្ធស្ស ចិប្បជិយាទស្ស បច្ចយត្តាតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ឋិយោញ្ញាឌិសម្ពុចត្តិ ត្វត្តលតទុលា ឃឹតិ ឋិយោញ្ញុំ, ឃំ អាឌិ យេឃំ តេ ឋិយោញ្ញាឌយោ, តេឃំ សម្ពុចា បជិលិកោ ឋិយោញ្ញាឌិសម្ពុចា, ឃំ៉ អាឌិសត្តេត ឃឹតិប្បស្សទ្ធាឌីត ពហលំ៉ បឍយន្លាតាឌីតត្តិ ឲត្តាឌិសត្តេត បត "ទុតិយស្ស ឍាតស្ស អធិកាយាឃ អត្តុទាឃិកោ, ឃតិយស្ស ឍាតស្ស អធិកាយាឃ អត្តុទាឃិកោ, ចតុត្តស្ស ឍាតស្ស អធិកាយាឃ អត្តុទាឃិកោ, ឍាតាតំ, ចិយោក្ខាតំ, សយាឌីតំ, សយាបត្តីតំ, តេក្ខុយាតំ, តិស្សទលាតំ, បចិចេកាតំ, ក្សលិតំ ធម្មាតំ អធិកាយាឃ អត្តុទាឃិកោ"តិ (យហាច៉ ១៩៥) ចុត្តទុតិយន្លាតាឌីតំ សក្ខហោ ឌដ្ឋេត្វា៉

"ឃស្មា"តិ ចុតេត្ត ឃំឃំសត្តាតំ អញ្ញកិចាទិតសម្ពត្ថតាឃ "ឃស្មា"តិ អឃយតេ្វា ក្ខបដ្ឋិតោទេឃច ហោតីតិ អាហ "ឃស្មាតិ ឃស្មា"តិអាឌិ៍ ឌាតទេត្តតាតិ ឌាតយាតេត៉ ត្ពុមិតាស្ស សយ្យឌាតយុសាចាឌស្ស សចិត្តពឃំ ឌស្សុតិ៍ ចិសុទ្ធិ អបេក្ខតីតិ ចិសុទ្ធាបេក្ខា, តេត ចិសុទ្ធាបេក្ខត៉ សា ច ចិសុទ្ធិ ត្ពុធ ចុដ្ឋាតាឌីតិ អាហ "ចុដ្ឋាតុការេត ចិសុទ្ធិញ្ញុការេតា"តិ៍ ចុដ្ឋាតកាយិតិតោ សឈ្លាឌិយេសតោ ចុដ្ឋាតុការេត, ទេសតាកាយិតិតោ ចិសុទ្ធិញ្ញុការេតាតិ អតេ្វា៉ សឈ្លូយន្លោចា ពលាយន្លោចា ឲកាបុក្កលេ ចាតិ ក្ខបិយចក្កេ សឈ្លស្ស អាទោចតចសេត សឈ្លូយន្លោចា ឃតេ្វច ក្ខកតោ តិសិត្តាតំ អាទោចតចសេត ពលាយន្លោចា អតត្តទស្ស អាទោចតចសេត ឲកាបុក្កលេ ចា បកាសេឃត្តា៉ ត្ពុតោ ចុដ្ឋហិត្វាតិ ត្ពុតោ ក្ខបិយចក្កតោ ចុដ្ឋាឃ៉ ឲត្ត បត សការកោយេច ចត្តទេត្តា៉ ចិសកាកស្ស ហិ ចុច្ចយាតេ កល្លតកាលហសឈ្លូកឌាឌីតិបិ ហោត្តិ៍ ឃស្មា ឃស្ស អចត្វា "ត្ពុតោ ចុដ្ឋហិត្វា បជិពទិស្សាមិ"តិ អាតេកាក់ ពត្វា ក្ខបិយចេឆា ពាតទេត្តាតិ អត្ថពដ្ឋពឆាឃំ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១៥០) ចុត្តំ៉

ពទលាទេត្តតិ ឃតិយាចិកត្តិអតេ្វ៉ ពត្តទិ ហេតំ បច្ចត្តចចតំ ហោតិ ឋាសុសត្តាបេក្ខាឃ៉ បច្ចត្តចចតត្តិ បឍយាចចតំ៉ បឍយន្លាតាឌីតំ អធិកាយាឃ ឋាសុ ហោតីតិ អធិកាយត្តំ ឃស្ស កិក្ខុតោ ឋាសុ ហោតិ សុខំ ហោតិ សំចទស្ស អចិប្បជិយាទហេតុត្តា៉ តេតាហ

"អចិប្បជិយាទមូលកាត"ត្តិអាឌិ៍ ឋិបបុញ្ញាតំ ពតាពតចសេត ចិត្តចិប្បជិយាទាកាទេចា អចិប្បជិយាទោ, សោ មូលំ ពាទលំ យេឃំ តេ អចិប្បជិយាទមូលិ, អចិប្បជិយាទមូលិយេច អចិប្បជិយាទមូលកា, តេឃំ អចិប្បជិយាទមូលកាតំ៉ សុខប្បជិបទា សយ្យញ្ញូតីតិ សុខា បជិបទា សមិញ្ញូតិ, បឍយន្លាតាឌីតំ សុខេត អធិកេយា ហោតីតិ អធិប្បាយោ៉ ហោតិ ចេត្ត –

"តិចាទេត ពាត្តិដ្ឋបតំ, បុត្តាកិច្ចស្ស បុច្ឆិតំ;

តិចាត្វទេត្តសបចេត, ចិសុទ្ធាទោចតេ ចិធិ;

អភាទោចោភេ ឆាបត្តិ, ទោឃ្យំ បិណ្ឌត្វបញ្ញាក”ត្តិ៍

ឡាតិ កញ្ជាចិតទហិឃា បរិតិនេយាក្ជចណ្ហភាឃ

ចិភឃត្វបញ្ហាឃាឃំ លិភត្វប្យកាឃតិឃំ

តិឆាភចណ្ហភា តិក្ខិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បារាជិកកណ្ឌ

ឥទានិ និទានុទ្ទេសានន្តរំ វុត្តស្ស បារាជិកុទ្ទេសស្ស អត្ថំ សំវណ្ណេតុំ “ឥទានី”តិអាទិ អារទ្ធំ។ និទានានន្តរន្តិ ភាវនបុំសកនិទ្ទេសោ, និទានំ អនន្តរំ កត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថាតិ បារាជិកកណ្ឌេ។ បាតិមោក្ខេតិ ភិក្ខុបាតិមោក្ខេ។ ចត្តារោតិ គណនបរិច្ឆេទោ ឩនាតិរេកភាវនិវត្តនតោ។ បារាជិកាតិ សជាតិនាមំ។ អាបត្តិយោតិ សព្ពសាធារណនាមំ។ ឧទ្ទិសីយតីតិ ឧទ្ទេសោ។ ភាវប្បធានោយំ និទ្ទេសោ។ តេនាហ “ឧទ្ទិសិតព្ពត”ន្តិ។

១. បឋមបារាជិកវណ្ណនា

យោ បនាតិ (បារា. អដ្ឋ. ១.៣៥ ភិក្ខុបទភាជនីយវណ្ណនា) ឯត្ថ យស្មា បនាតិ និបាតមត្តំ, យោតិ អត្ថបទំ, តញ្ច អនិយមេន បុគ្គលំ ទីបេតិ។ តស្មា តស្ស អត្ថំ ទស្សេន្តោ “យោ កោចី”តិ អាហ។ យស្មា បន យោ យោ កោចិ នាម, សោ អវស្សំ លិង្គយុត្តជាតិនាមគោត្តសីលវិហារគោចរវយេសុ ឯកេនាការេន បញ្ញាយតិ, តស្មា តំ តថា ញាបេតុំ “រស្សទីឃាទិនា”តិអាទិមាហ។ អាទិសទ្ទេន នវកម្មាទីនំ គហណំ។ លិង្គាទិភេទេនាតិ លិង្គីយតិ ញាយតិ ឯតេនាតិ លិង្គំ, តំ អាទិ យេសំ តេតិ លិង្គាទយោ, តេសំ ភេទោ លិង្គាទិភេទោ, តេន លិង្គាទិភេទេន។ ឯត្ថាទិសទ្ទេន បន យុត្តាទីនំ គហណំ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – លិង្គវសេន យាទិសោ វា តាទិសោ វា ហោតុ, ទីឃោ វា រស្សោ វា កាឡោ វា ឱទាតោ វា មង្គុរច្ឆវិ វា កិសោ វា ថូលោ វា។ យោគវសេន យេន វា តេន វា យុត្តោ ហោតុ, នវកម្មយុត្តោ វា ឧទ្ទេសយុត្តោ វា វាសធុរយុត្តោ វា។ ជាតិវសេន យំជច្ចោ វា តំជច្ចោ វា ហោតុ, ខត្តិយោ វា ព្រាហ្មណោ វា វេស្សោ វា សុទ្ទោ វា។ នាមវសេន យថានាមោ វា តថានាមោ វា ហោតុ, ពុទ្ធរក្ខិតោ វា ធម្មរក្ខិតោ វា សង្ឃរក្ខិតោ វា។ គោត្តវសេន យថាគោត្តោ វា តថាគោត្តោ វា ហោតុ, កច្ចាយនោ វា វាសិដ្ឋោ វា កោសិយោ វា។ សីលេសុ យថាសីលោ វា តថាសីលោ វា ហោតុ, នវកម្មសីលោ វា ឧទ្ទេសសីលោ វា វាសធុរសីលោ វា។ វិហារេសុបិ យថាវិហារី វា តថាវិហារី វា ហោតុ, នវកម្មវិហារី វា ឧទ្ទេសវិហារី វា វាសធុរវិហារី វា។ គោចរេសុបិ យថាគោចរោ វា តថាគោចរោ វា ហោតុ, នវកម្មគោចរោ វា ឧទ្ទេសគោចរោ វា វាសធុរគោចរោ វា។ វយេសុបិ យោ វា សោ វា ហោតុ ថេរោ វា នវោ វា មជ្ឈិមោ វា, អថ ខោ សព្ពោវ ឥមស្មិំ អត្ថេ “យោ”តិ វុច្ចតីតិ។

ឥទានិ “ភិក្ខូ”តិ បទំ សំវណ្ណេតុំ “ឯហិភិក្ខុបសម្បទា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “ឯហិ ភិក្ខូ”តិ ភគវតោ វចនមត្តេន ភិក្ខុភាវោ ឯហិភិក្ខុបសម្បទា។ “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមី”តិអាទិនា (មហាវ. ១០៥) នយេន តិក្ខត្តុំ វាចំ ភិន្ទិត្វា វុត្តេហិ តីហិ សរណគមនេហិ ឧបសម្បទា សរណគមនូបសម្បទា។ ឱវាទប្បដិគ្គហណូបសម្បទា (បារា. អដ្ឋ. ១.៣៥) នាម –

“តស្មាតិហ តេ, កស្សប, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘តិព្ពំ មេ ហិរោត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋិតំ ភវិស្សតិ ថេរេសុ នវេសុ មជ្ឈិមេសូ’តិ, ឯវញ្ហិ តេ កស្សប

ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨠᩔᨷ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ‘ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᩥᩔᩣᨾᩥ ᨠᩩᩈᩃᩪᨷᩈᩴᩉᩥᨲᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᩮᨲᩈᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᩥᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ, ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨠᩔᨷ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥᩉ ᨲᩮ, ᨠᩔᨷ, ᩑᩅᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ‘ᩈᩣᨲᩈᩉᨣᨲᩣ ᨧ ᨾᩮ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨩᩉᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ, ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩮ, ᨠᩔᨷ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪑᪕᪔) –

ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩒᩅᩣᨴᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨾᩉᩣᨠᩔᨷᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨

ᨷᨬ᩠ᩉᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣᨷᩣᨠᩔ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨠᩥᩁ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᩁᩣᨾᩮ ᩋᨶᩩᨧᨦ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᩣᨷᩣᨠᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩴ “‘ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣ’ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨷᩣᨠ ‘ᩁᩪᨷᩈᨬ᩠ᨬᩣ’ᨲᩥ ᩅᩣ ᩍᨾᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩣᨶᩣᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩑᨠᨲ᩠ᨳᩣ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨾᩮᩅ ᨶᩣᨶᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪓᪕) ᨴᩈ ᩋᩈᩩᨽᨶᩥᩔᩥᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨲᩥᩅᩔᩮᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩈᩮᩣᨷᩣᨠᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩔᩮᩣᩉᩴ ᨽᨣᩅᩣᨲᩥ᪨ “ᩈᩮᩣᨷᩣᨠ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥ, ᩋᨿᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨

ᨣᩁᩩᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩉᩣᨷᨩᩣᨷᨲᩥᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨣᩁᩩᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨

ᨴᩪᨲᩮᨶᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩣᩈᩥᨿᩣ ᨣᨱᩥᨠᩣᨿ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩣᨧᩥᨠᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨

ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨶᩣᨾ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ᪨ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩣᩉᩥ, ᩑᨠᩣᨿ ᨧ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨮᨾᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨽᩮᨴᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᩈᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᨠᩩᨷ᩠ᨷᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨠᩮᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩏᨷᨣᨲᩮᨶ᪨ ᨮᩣᨶᩣᩁᩉᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣᩁᩉᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᩣᩈᨶᩣᩁᩉᩮᨶ᪨ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩏᨷᩁᩥᨽᩣᩅᩴ ᩈᨾᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩥ ᩏᨷᩁᩥᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮᩈ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᩣᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ “ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩍᨾᩥᨶᩣᩅ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩮᩉᩦᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩥᨾᨽᩅᩥᨠᩣᨶᨾᩮᩅ, ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ, ᩒᩅᩣᨴᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨷᨬ᩠ᩉᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᨾᩉᩣᨠᩔᨷᩈᩮᩣᨷᩣᨠᩣᨶᩴ, ᨶ ᨧ ᨲᩮ ᨽᨻ᩠ᨻᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨴᩥᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨣᩁᩩᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨶᩮᩅ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪓᪕ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ)᪨ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᩉᩥ “ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ “ᩋᨠᩩᨷ᩠ᨷᩮᨶ ᨮᩣᨶᩣᩁᩉᩮᨶ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨲᩔ ᨷᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

ពត្វាតិ តេសុ បញ្ចសុ៉ ចរតិ ឲត្វាតិ ចត្វ, អាឆាទេរា បតិដ្ឋា៉ តេតាហ “ឧបសម្បទាបេក្ខោ បុគ្គលោ”តិ៉ ឱ្កាតាតិ អបរិបុណ្ណាតិ ខីនតិ ចស្សាតិ អស្សាតិ ឱ្កាតខីនតិចស្សោ៉ ឲត្វ ឃំ ចត្តត្ថំ, តំ ឧបរិ សប្បាណកចគ្គេ ឱ្កាតខីនតិសិក្ខាបទេ (កង្ខា៉ អដ្ឋ៉ ឱ្កាតខីនតិចស្សសិក្ខាបទចណ្ណតា) ចណ្ណឃិស្សាយ៉ តេសូតិ បណ្ឌកាទីសុ ឲកាទសសុ អភព្វបុគ្គលេសុ៉ បណ្ឌកោ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១០៨) បនេត្វ បញ្ចចិធោ ហោតិ អាសិត្តបណ្ឌកោ, ឧស្សូឃបណ្ឌកោ , ឱបក្កមិកបណ្ឌកោ, តបុំសកបណ្ឌកោ, បក្ខបណ្ឌកោតិ៉ តេសុ អាសិត្តបណ្ឌកស្ស ច ឧស្សូឃបណ្ឌកស្ស ច បព្ពជ្ជា ត ចារិតា, ព្ពតទេសំ តិណ្ណំ ចារិតា៉ តេសុបិ បក្ខបណ្ឌកស្ស ឃស្មិំ បក្ខេ បណ្ឌកោ ហោតិ, តស្មិំយេចស្ស បក្ខេ បព្ពជ្ជា ចារិតាតិ៉ តយោ ទេត្វ បព្ពជ្ជុបសម្បទាតំ អភព្វតាឃ អចត្វ៉ តេតាហ “អាសិត្តបណ្ឌកញ្ចា”តិអាទិ៉ តត្វ ឃស្ស បរេសំ អង្គជាតំ ឃុខេត គហេត្វា អសុចិតា អាសិត្តស្ស បរិឡាហោ ចូបសម្មតិ, អឃំ អាសិត្តបណ្ឌកោ៉ ឃស្ស បរេសំ អជ្ឈាចារំ បស្សតោ ឧស្សូឃាឃ ឧប្បន្នាឃ បរិឡាហោ ចូបសម្មតិ, អឃំ ឧស្សូឃបណ្ឌកោ៉ ឃស្ស ឧបក្កមេត ពីជាតិ អបតីតាតិ, អឃំ ឱបក្កមិកបណ្ឌកោ (ចិ៉ សង្គ៉ អដ្ឋ៉ ១៣៥; ចិ៉ ចិ៉ ដី៉ យហាចគ្គ ២.១០៨)៉ ឃោ បត បដិសន្ធិឃំយេច អភាចកោ ឧប្បន្នោ, អឃំ តបុំសកបណ្ឌកោ៉ ឲកច្ចោ បត អកុសលចិបាកាតុភាចេត កាឡបក្ខេ បណ្ឌកោ ហោតិ, ជុណ្ហបក្ខេ បតស្ស បរិឡាហោ ចូបសម្មតិ, អឃំ បក្ខបណ្ឌកោតិ ចេទិតព្វោ៉

ថេឃ្យេត សំចាសោ ឲតស្សាតិ ថេឃ្យសំចាសកោ៉ សោ ច ត សំចាសមត្តថេឃ្យេច ថេតកោ ព្ពឆាគឹបេតោ, អថ ខោ លិង្គស្ស, តទុភឃស្ស ច ថេតកោបីតិ អាហ “ថេឃ្យសំចាសកោ បត តិចិធោ”តិអាទិ៉ ត កិញ្ចចស្សាតិ គណេតីតិ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១១០) “អហំ ទសចស្សោ ចា ខីនតិចស្សោ ចា”តិ មុសា ចត្វា ភិក្ខុចស្សាតិ ត គណេតិ៉ ត ឃថាចុឌ្ឍំ ភិក្ខូតំ ចា សាមណេរាតំ ចា ចត្ថតំ សាទិឃតីតិ អត្តនា មុសាចាទំ កត្វា ទស្សិតចស្សាតុរូបេត ឃថាចុឌ្ឍំ ចត្ថតំ តាគិចាសេតិ៉ ត អាសតេត បដិពាហតីតិ “អបេហិ, មេ ឲតំ បិបុណាតី”តិ អាសតេត តប្បដិពាហតិ៉ ត ឧបោសថាទីសុ សន្ទិស្សតីតិ ឧបោសថបចារណាទីសុ ត សន្ទិស្សតិ៉ លិង្គមត្តថេឃ្យេចាតិ ឲចសទ្ទេត សំចាសំ តិចត្តេតិ៉ សមាតោតិ សន្តោ៉ លិង្គាតុរូបស្ស សំចាសស្សាតិ សាមណេរលិង្គាតុរូបស្ស សាមណេរសំចាសស្ស៉ សចេ បត កាសាចេ ធុរំ តិក្ខិបិត្វា តគ្គោ ចា ឱ្កទាតចត្ថតិចត្ថោ ចា មេធុតសេចតាទីហិ អស្សមណោ ហុត្វា កាសាឃាតិ តិចាសេតិ, លិង្គត្ថេតកោ ហោតិ៉ សចេ គិហិភាចំ បត្ថឃមាតោ កាសាឃំ ឱ្កចដ្ឋិកំ កត្វា, អចណ្ណេត ចា អាកាទេត គិហិតិចាសេតេត តិចាសេតិ “សោភតិ ត ខោ មេ គិហិលិង្គំ, ត សោភតី”តិ ខីមំសតត្ថំ, រក្ខតិ តាច, “សោភតី”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បុត លិង្គំ សាទិឃតិ, លិង្គត្ថេតកោ ហោតិ៉ ឱ្កទាតំ តិចាសេត្វា ខីមំសតសម្បដិច្ឆតេសុបិ ឲសេច តយោ៉ សចេបិ តិចត្ថកាសាចស្ស ឧបរិ ឱ្កទាតំ តិចាសេត្វា ខីមំសតិ ចា សម្បដិច្ឆតិ ចា, រក្ខតិ ឲច៉

អត្តិមចត្ថអជ្ឈាបត្តេកាបិ ឲសេច តយោតិ បិរាខិកំ អាបត្តេកា កិញ្ចិមិម្បិ ឲសេច តយោតិ អត្ថោ៉ ព្ពគិ ចុត្តំ ហោតិ – សចេ កោចិ កិញ្ច កាសាឃេ ទិំសាឃ្យាហោច ឱ្កទាតំ តិចាសេត្វា មេធុតំ បដិសេចិត្វា បុត កាសាឃាតិ តិចាសេត្វា ចស្សគណតាទិភេទំ សព្វំ ចិធិំ អាបជ្ជតិ, អឃំ កិញ្ចាបិ ទិត្តលិង្គស្ស អបរិច្ចត្តត្តា ត លិង្គត្ថេតកោ, លិង្គាតុរូបស្ស សំចាសស្ស សាទិតត្តា តាបិ សំចាសត្ថេតកោតិ៉ ចិទេសត្តិ បទេទេសំ៉ ព្ពគច្ចា ចទេច្ចាតំ សក្កុណេឃ្យជ្ជាតំ គស្សេតំ ចុត្តំ៉ ឃោ បត សទេសេបិ ឲចំ ករោតិ, សោបិ សំចាសត្ថេតកោច៉ “សំចាសមត្តថេឃ្យេចា”តិ ព្ពមិតា លិង្គំ បដិក្ខិបតិ៉ សចេ កោចិ ចុឌ្ឍបព្ពជិតោ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ១១០) ភិក្ខុចស្សាតិ គណេត្វា មហាទេឃ្យអាទីសុ គិឃ្យមាតកត្ថំ គណ្ហាតិ, សោបិ ថេឃ្យសំចាសកោ ហោតិ៉ សយំ សាមណេរោច សាមណេរប្បដិបាដិឃា ក្ខុចស្សាតិ គណេត្វា គណ្ហត្តោ

ថេយ្យសំវាសកោ ន ហោតិ។ ភិក្ខុ បន ភិក្ខុបដិបាដិយា ភូតវស្សានិ គណេត្វា គណ្ហន្តា ភណ្ឌគ្ឃេន ការេតព្ពា។

តត្ថ សំវាសោ នាម ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោ សមសិក្ខតាតិ អាហ “ភិក្ខុវស្សគណនាទិកោ ហី”តិអាទិ។ ឥមិនា ន កេវលំ ឯកកម្មាទិកោវ កិរិយភេទោ សំវាសោតិ ឥធាធិប្បេតោ, អថ ខោ តទញ្ញោ ភិក្ខុវស្សគណនាទិកោបីតិ ទស្សេតិ។ ឥមស្មិំ អត្ថេ ថេយ្យសំវាសកាធិការេ។ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយាតិ សិក្ខំ បរិច្ចជិត្វា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សចេ កោចិ ភិក្ខុ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ លិង្គំ អនបនេត្វា ទុស្សីលកម្មំ កត្វា វា អកត្វា វា “ន មំ កោចិ ជានាតី”តិ បុន សព្ពំ បុព្ពេ វុត្តំ វស្សគណនាទិភេទំ វិធិំ បដិបជ្ជតិ, សោ ថេយ្យសំវាសកោ ហោតីតិ។

សចេ បន កស្សចិ រាជា កុទ្ធោ ហោតិ, សោ “ឯវំ មេ សោត្ថិ ភវិស្សតី”តិ សយមេវ លិង្គំ គហេត្វា បលាយតិ។ តំ ទិស្វា រញ្ញោ អារោចេន្តិ។ រាជា “សចេ បព្ពជិតោ, ន តំ លព្ភា កិញ្ចិ កាតុ”ន្តិ តស្មិំ កោធំ បដិវិនេតិ។ សោ “វូបសន្តំ មេ រាជភយ”ន្តិ សង្ឃមជ្ឈំ អនោសរិត្វាវ គិហិលិង្គំ គហេត្វា អាគតោ បព្ពាជេតព្ពោ។ អថាបិ “សាសនំ និស្សាយ មយា ជីវិតំ លទ្ធំ, ហន្ទ ទានិ អហំ បព្ពជាមី”តិ ឧប្បន្នសំវេគោ តេនេវ លិង្គេន អាគន្ត្វា អាគន្តុកវត្តំ ន សាទិយតិ, ភិក្ខូហិ បុដ្ឋោ វា អបុដ្ឋោ វា យថាភូតមត្តានំ អាវិកត្វា បព្ពជ្ជំ យាចតិ, លិង្គំ អបនេត្វា បព្ពាជេតព្ពោ។ សចេ បន វត្តំ សាទិយតិ, បព្ពជិតាលយំ ករោតិ, សព្ពំ បុព្ពេ វុត្តំ វស្សគណនាទិភេទំ វិធិំ បដិបជ្ជតិ, អយំ បន ន បព្ពាជេតព្ពោ។

ឥធ បនេកច្ចោ ទុព្ភិក្ខេ ជីវិតុំ អសក្កោន្តោ សយមេវ លិង្គំ គហេត្វា សព្ពបាសណ្ឌិយភត្តានិ ភុញ្ជន្តោ ទុព្ភិក្ខេ វីតិវត្តេ សង្ឃមជ្ឈំ អនោសរិត្វាវ គិហិលិង្គំ គហេត្វា អាគតោតិ សព្ពំ បុព្ពសទិសមេវ។

អបរោ មហាកន្តារំ និត្ថរិតុកាមោ ហោតិ, សត្ថវាហោ ច បព្ពជិតេ គហេត្វា គច្ឆតិ។ សោ “ឯវំ មំ សត្ថវាហោ គហេត្វា គមិស្សតី”តិ សយមេវ លិង្គំ គហេត្វា សត្ថវាហេន សទ្ធិំ កន្តារំ និត្ថរិត្វា ខេមន្តំ បត្វា សង្ឃមជ្ឈំ អនោសរិត្វាវ គិហិលិង្គំ គហេត្វា អាគតោតិ សព្ពំ បុព្ពសទិសមេវ។

អបរោ រោគភយេ (មហាវ. អដ្ឋ. ១១០; វិ. សង្គ. អដ្ឋ. ១៦៥) ឧប្បន្នេ ជីវិតុំ អសក្កោន្តោ សយមេវ លិង្គំ គហេត្វា សព្ពបាសណ្ឌិយភត្តានិ ភុញ្ជន្តោ រោគភយេ វូបសន្តេ សង្ឃមជ្ឈំ អនោសរិត្វាវ គិហិលិង្គំ គហេត្វា អាគតោតិ សព្ពំ បុព្ពសទិសមេវ។

អបរស្ស ឯកោ វេរិកោ កុទ្ធោ ហោតិ, ឃាតេតុកាមោ នំ វិចរតិ។ សោ “ឯវំ មេ សោត្ថិ ភវិស្សតី”តិ សយមេវ លិង្គំ គហេត្វា បលាយតិ។ វេរិកោ “កុហិំ សោ”តិ បរិយេសន្តោ “បព្ពជិត្វា បលាតោ”តិ សុត្វា “សចេ បព្ពជិតោ, ន តំ លព្ភា កិញ្ចិ កាតុ”ន្តិ តស្មិំ កោធំ បដិវិនេតិ។ សោ “វូបសន្តំ មេ វេរិភយ”ន្តិ សង្ឃមជ្ឈំ អនោសរិត្វាវ គិហិលិង្គំ គហេត្វា អាគតោតិ សព្ពំ បុព្ពសទិសមេវ។

អបរោ ញាតិកុលំ គន្ត្វា សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ គិហី ហុត្វា “ឥមានិ ចីវរានិ ឥធ នស្សិស្សន្តិ, សចេបិ ឥមានិ គហេត្វា វិហារំ គមិស្សាមិ, អន្តរាមគ្គេ មំ ‘ចោរោ’តិ គហេស្សន្តិ, យំនូនាហំ កាយបរិហារិយានិ កត្វា គច្ឆេយ្យ”ន្តិ ចីវរាហរណត្ថំ និវាសេត្វា ច បារុបិត្វា ច វិហារំ គច្ឆតិ។ តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា សាមណេរា ច ទហរា ច អព្ភុគ្គច្ឆន្តិ, វត្តំ ទស្សេន្តិ។ សោ ន សាទិយតិ, យថាភូតមត្តានំ អាវិករោតិ។ សចេ ភិក្ខូ “ន ទានិ មយំ តំ មុញ្ចិស្សាមា”តិ ពលក្ការេន បព្ពាជេតុកាមា ហោន្តិ, កាសាយានិ អបនេត្វា បុន បព្ពាជេតព្វោ។ សចេ បន “ន ឥមេ មម ហីនាយាវត្តភាវំ ជានន្តី”តិ តំយេវ ភិក្ខុភាវំ បដិជានិត្វា សព្ពំ បុព្ពេ វុត្តវស្សគណនាទិភេទំ វិធិំ បដិបជ្ជតិ, អយំ ន បព្ពាជេតព្វោ។ តេនាហ “រាជទុព្ភិក្ខកន្តារ-រោគវេរីភយេន វា”តិអាទិ។ ភយសទ្ទោ ចេត្ថ បច្ចេកំ យោជេតព្វោ “រាជភយេន, ទុព្ភិក្ខភយេនា”តិអាទិនា។ លិង្គំ អាទិយតីតិ វេសំ គណ្ហាតិ។ ឥធាតិ ឥមស្មិំ សាសនេ។ សំវាសំ នាធិវាសេតិ, យាវ សោ សុទ្ធមានសោតិ ភិក្ខូនំ វញ្ចេតុកាមតាយ អភាវតោ យោ សុទ្ធមានសោ យាវ សំវាសំ នាធិវាសេតិ, តាវ ឯស “គិហី មំ ‘សមណោ’តិ ជានន្តូ”តិ វញ្ចនចិត្តេ សតិបិ ភិក្ខូនំ វញ្ចេតុកាមតាយ អភាវតោ ទោសោ នត្ថីតិ ថេយ្យសំវាសកោ នាមាតិ ន វុច្ចតីតិ អត្ថោ។

តិត្ថិយេសុ បក្កន្តកោ បវិដ្ឋោតិ តិត្ថិយបក្កន្តកោ។ សោ ច ន កេវលំ តត្ថ បវិដ្ឋមត្តេនេវ តិត្ថិយបក្កន្តកោ ហោតិ, អថ ខោ តេសំ លិង្គគ្គហណេន។ តេនាហ “យោ បនា”តិអាទិ។ “ឧបសម្បន្នោ”តិ ឥមិនា អនុបសម្បន្នោ តិត្ថិយបក្កន្តកោ ន ហោតីតិ ទស្សេតិ។ វុត្តញ្ហេតំ កុរុន្ទិអដ្ឋកថាយំ “អយញ្ច តិត្ថិយបក្កន្តកោ នាម ឧបសម្បន្នភិក្ខុនា កថិតោ, តស្មា សាមណេរោ សលិង្គេន តិត្ថាយតនំ គតោបិ បុន បព្ពជ្ជញ្ច ឧបសម្បទញ្ច លភតី”តិ (មហាវ. អដ្ឋ. ១១០)។ កុសចីរាទិកន្តិ ឯត្ថាទិសទ្ទេន ផលកក្ខណ្ឌជដាទីនំ គហណំ។ សចេបិ “អយំ បព្ពជ្ជា សេដ្ឋា”តិ សេដ្ឋភាវំ វា ឧបគច្ឆតិ, ន មុច្ចតិ, តិត្ថិយបក្កន្តកោវ ហោតិ។ វតានីតិ ឧក្កុដិកប្បធានាទីនិ វតានិ។ សចេ បន “សោភតិ នុ ខោ មេ តិត្ថិយបព្ពជ្ជា, ននុ ខោ សោភតី”តិ វីមំសនត្ថំ កុសចីរាទីនិ និវាសេតិ, ជដំ វា ពន្ធតិ, ខារិកាជំ វា អាទិយតិ, យាវ ន សម្បដិច្ឆតិ តំ លទ្ធិំ, តាវ រក្ខតិ, សម្បដិច្ឆិតមត្តេ តិត្ថិយបក្កន្តកោ ហោតិ។ អច្ឆិន្នចីវរោ បន កុសចីរាទីនិ និវាសេន្តោ, រាជភយាទីហិ វា តិត្ថិយលិង្គំ គណ្ហន្តោ លទ្ធិយា អភាវេន នេវ តិត្ថិយបក្កន្តកោ ហោតិ។

អវសេសោ សព្ពោបីតិ នាគសុបណ្ណយក្ខគន្ធព្វាទិកោ។ យេវាបនកំ វត្តំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។

យថា សមានជាតិកស្ស (សារត្ថ. ដី. មហាវគ្គ ៣.១១១) វិកោបនេ កម្មំ កុប្បតិ, ន តថា វិជាតិកស្សាតិ អាហ “មនុស្សជាតិកា”តិ។ បុត្តសម្ពន្ធេន មាតាបិតុសមញ្ញា, ទត្តកិត្តិមាទិវសេនបិ បុត្តវោហារោ លោកេ ទិស្សតិ, សោ ច ខោ បរិយាយតោតិ និប្បរិយាយសិទ្ធំ ទស្សេតុំ “ជនេត្តី”តិ វុត្តំ។ ជនេត្តីតិ ជនិកា, មាតាតិ អត្ថោ។ យថា មនុស្សត្តភាវេ ឋិតស្សេវ កុសលធម្មានំ តិក្ខវិសទសូរភាវាបត្តិ, យថា តំ តិណ្ណម្បិ ពោធិសត្តានំ ពោធិត្តយនិប្ផត្តិយំ, ឯវំ មនុស្សត្តភាវេ ឋិតស្សេវ អកុសលធម្មានម្បិ តិក្ខវិសទសូរភាវាបត្តីតិ អាហ “មនុស្សភូតេនេវា”តិ។ សញ្ចិច្ចាតិ “បាណោ”តិ សញ្ញាយ សទ្ធិំ វធកចេតនាយ ចេតេត្វា។ អយំ មាតុឃាតកោ នាមាតិ អយំ អានន្តរិយេន មាតុឃាតកកម្មេន មាតុឃាតកោ នាម។ យេន បន មនុស្សិត្ថិភូតាបិ អជនិកា បោសាវនិកមាតា វា មហាមាតា វា ចូឡមាតា វា ជនិកាបិ វា អមនុស្សិត្ថិភូតា មាតា ឃាតិតា, តស្ស បព្ពជ្ជា ន វារិតា, ន ច អានន្តរិកោ ហោតិ។ យេន សយំ

តិរច្ឆានភូតេន មនុស្សិត្ថិភូតា មាតា ឃាតិតា, សោបិ អានន្តរិកោ ន ហោតិ។ តិរច្ឆានគតត្តា បនស្ស បព្ពជ្ជា បដិក្ខិត្តា, កម្មំ បនស្ស ភារិយំ ហោតិ, អានន្តរិយំ អាហច្ចេវ តិដ្ឋតិ។

យេន មនុស្សភូតេន ជនកោ បិតា សយម្បិ មនុស្សជាតិកេនេវ សតា សញ្ចិច្ច ជីវិតា វោរោបិតោ, អយំ អានន្តរិយេន បិតុឃាតកកម្មេន បិតុឃាតកោ នាមាតិ ញាបេតុំ អតិទិសន្តោ “បិតុឃាតកេបិ ឯសេវ នយោ”តិ អាហ។ សចេបិ ហិ វេសិយា បុត្តោ ហោតិ, “អយំ មេ បិតា”តិ ន ជានាតិ, យស្ស សម្ភវេន និព្ពត្តោ, សោ ច តេន ឃាតិតោ, “បិតុឃាតកោ”ត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ, អានន្តរិយញ្ច ផុសតិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១១៣)។

ឯឡកចតុក្កំ (ម។ និ។ អដ្ឋ។ ៣.១២៧; អ។ និ។ អដ្ឋ។ ១.១.២៧៥; វិភ។ អដ្ឋ។ ៨០៩; សារត្ថ។ ដី។ មហាវគ្គ ៣.១១៣), សង្គាមចតុក្កំ, ចោរចតុក្កញ្ចេត្ថ កថេតព្វំ។ “ឯឡកំ មារេមី”តិ អភិសន្ធិនាបិ ហិ ឯឡកដ្ឋានេ ឋិតំ មនុស្សភូតំ មាតរំ វា បិតរំ វា មារេន្តោ អានន្តរិយំ ផុសតិ មារណាធិប្បាយេនេវ អានន្តរិយវត្ថុនោ ជីវិតា វោរោបិតត្តា។ ឯឡកាភិសន្ធិនា, បន មាតាបិតិអភិសន្ធិនា វា ឯឡកំ មារេន្តោ អានន្តរិយំ ន ផុសតិ អានន្តរិយវត្ថុអភាវតោ។ មាតាបិតិអភិសន្ធិនា មាតាបិតរោ មារេន្តោ ផុសតេវ ។ ឯសេវ នយោ ឥតរស្មិម្បិ ចតុក្កទ្វយេ។ សព្ពត្ថ ហិ បុរិមំ អភិសន្ធិចិត្តំ អប្បមាណំ, វធកចិត្តំ, បន តទារម្មណជីវិតិន្ទ្រិយញ្ច អានន្តរិយានានន្តរិយភាវេ បមាណំ។

អរហន្តឃាតកោបិ មនុស្សអរហន្តវសេនេវ វេទិតព្វោតិ អាហ “យេន អន្តមសោ គិហិលិង្គេ ឋិតោបី”តិអាទិ។ អមនុស្សជាតិកំ បន អរហន្តំ, មនុស្សជាតិកំ វា អវសេសំ អរិយបុគ្គលំ ឃាតេត្វា អានន្តរិកោ ន ហោតិ, បព្ពជ្ជាបិស្ស ន វារិតា, កម្មំ បន ពលវំ ហោតិ។ តិរច្ឆានោ មនុស្សអរហន្តម្បិ ឃាតេត្វា អានន្តរិកោ ន ហោតិ, កម្មំ បន ភារិយន្តិ អយមេត្ថ វិនិច្ឆយោ។ យថា មាតាបិតូសុ, ឯវំ អរហន្តេបិ ឯឡកចតុក្កាទីនិ វេទិតព្វានិ។

បកតត្តំ ភិក្ខុនិន្តិ បរិសុទ្ធសីលំ ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នំ ភិក្ខុនិំ។ យោ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១១៥) បន កាយសំសគ្គេន សីលវិនាសំ បាបេតិ, តស្ស បព្ពជ្ជា ច ឧបសម្បទា ច ន វារិតា។ ពលក្ការេន ឱទាតវត្ថវសនំ កត្វា អនិច្ឆមានំយេវ ទូសេន្តោបិ ភិក្ខុនិទូសកោយេវ, ពលក្ការេន បន ឱទាតវត្ថវសនំ កត្វា ឥច្ឆមានំ ទូសេន្តោ ភិក្ខុនិទូសកោ ន ហោតិ។ កស្មា? យស្មា គិហិភាវេ សម្បដិច្ឆិតមត្តេយេវ សា អភិក្ខុនី ហោតិ ។ សកិំ សីលវិបន្នំ បន បច្ឆា ទូសេន្តោ សិក្ខមានសាមណេរីសុ ច វិប្បដិបជ្ជន្តោ នេវ ភិក្ខុនិទូសកោ ហោតិ, បព្ពជ្ជំ, ឧបសម្បទញ្ច លភតីតិ។

ធម្មតោ ឧគ្គតំ អបគតំ ឧទ្ធម្មំ។ ឧព្ពិនយន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ចតុន្នំ កម្មានន្តិ អបលោកនញត្តិញត្តិទុតិយញត្តិចតុត្ថសង្ខាតានំ ចតុន្នំ កម្មានំ។ ឥមេសមញ្ញតរំ សង្ឃកម្មំ ឯកសីមាយំ វិសុំ វិសុំ ករោន្តេន សង្ឃោ ភិន្នោ នាម ហោតិ។ តេន វុត្តំ “ចតុន្នំ កម្មានំ អញ្ញតរវសេន សង្ឃោ ភិជ្ជតី”តិ។

“ទុដ្ឋចិត្តេនា”តិ វុត្តមេវត្ថំ វិភាវេតុំ “វធកចិត្តេនា”តិ វុត្តំ. វធកចេតនាយ ហិ ទូសិតំ ចិត្តំ ឥធ ទុដ្ឋចិត្តំ នាម. លោហិតំ ឧប្បាទេតីតិ អន្តោសរីរេយេវ លោហិតំ ឧប្បាទេតិ, សញ្ចិតំ ករោតីតិ អធិប្បាយោ. ន ហិ តថាគតស្ស អភេជ្ជកាយតាយ បរូបក្កមេន ឆវិំ ភិន្ទិត្វា លោហិតំ បគ្ឃរតិ, សរីរស្ស បន អន្តោយេវ ឯកស្មិំ ឋានេ លោហិតំ សមោសរតិ, អាឃាតេន បកុប្បមានំ សញ្ចិតំ ហោតិ, តំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ. យោ បន រោគវូបសមត្ថំ ជីវកោ វិយ សត្ថេន ផាលេត្វា បូតិមំសញ្ច លោហិតញ្ច នីហរិត្វា ផាសុំ ករោតិ, អយំ លោហិតុប្បាទកោ ន ហោតិ, ពហុំ បន សោ បុញ្ញំ បសវតិ (មហាវ. អដ្ឋ. ១៣៥).

ទុតិយម្បិ ព្យញ្ជនន្តិ យថាវុត្តលក្ខណយោគតោ សមុដ្ឋិតំ ឥត្ថិនិមិត្តំ, បុរិសនិមិត្តញ្ចាតិ ទុតិយម្បិ ព្យញ្ជនំ. ឥមិនា ច វិគ្គហេន “ឧភតោព្យញ្ជនកោ”តិ អសមានាធិករណវិសយោ ពាហិរត្ថសមាសោយំ, បុរិមបទេ ច វិភត្តិអលោបោតិ ទដ្ឋព្ពំ. សោ ទុវិធោ ហោតិ ឥត្ថិឧភតោព្យញ្ជនកោ, បុរិសឧភតោព្យញ្ជនកោ ចាតិ. តត្ថ ឥត្ថិឧភតោព្យញ្ជនកស្ស ឥត្ថិនិមិត្តំ បាកដំ ហោតិ, បុរិសនិមិត្តំ បដិច្ឆន្នំ. បុរិសឧភតោព្យញ្ជនកស្ស បុរិសនិមិត្តំ បាកដំ, ឥត្ថិនិមិត្តំ បដិច្ឆន្នំ. ឥត្ថិឧភតោព្យញ្ជនកស្ស ឥត្ថីសុ បុរិសត្តំ ករោន្តស្ស ឥត្ថិនិមិត្តំ បដិច្ឆន្នំ ហោតិ, បុរិសនិមិត្តំ បាកដំ ហោតិ. បុរិសឧភតោព្យញ្ជនកស្ស បុរិសានំ ឥត្ថិភាវំ ឧបគច្ឆន្តស្ស បុរិសនិមិត្តំ បដិច្ឆន្នំ ហោតិ, ឥត្ថិនិមិត្តំ បាកដំ ហោតិ. ឥត្ថិឧភតោព្យញ្ជនកោ សយញ្ច គព្ភំ គណ្ហាតិ, បរញ្ច គណ្ហាបេតិ. បុរិសឧភតោព្យញ្ជនកោ បន សយំ ន គណ្ហាតិ, បរំ គណ្ហាបេតីតិ ឥទមេតេសំ នានាករណំ.

អបរាមសនានីតិ អគ្គហណានិ អវចនានិ. “អយំ ឥត្ថន្នាមោ”តិ ឧបសម្បទាបេក្ខស្ស អកិត្តនន្តិ យស្ស ឧបសម្បទា ករីយតិ, តស្ស អកិត្តនំ, “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ធម្មរក្ខិតោ អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតស្ស ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិ វត្តព្ពេ “អយំ ធម្មរក្ខិតោ”តិ (បរិ. អដ្ឋ. ៤៨៤) អវចនន្តិ វុត្តំ ហោតិ. “ឥត្ថន្នាមស្ស ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិ ឧបជ្ឈាយស្ស អកិត្តនន្តិ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ធម្មរក្ខិតោ អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតស្ស ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិ វត្តព្ពេ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ធម្មរក្ខិតោ ឧបសម្បទាបេក្ខោ”តិ វត្វា “អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតស្សា”តិ អវចនំ. សព្ពេន សព្ពំ ញត្តិយា អនុច្ចារណន្តិ ញត្តិំ អដ្ឋបេត្វា ចតុក្ខត្តុំ កម្មវាចាយ ឯវ អនុស្សាវនកម្មស្ស ករណំ. សយុត្តន្តិ ឧបេតំ.

ហាបនំ បរិច្ចជនំ. យោបិ ឯកំ ញត្តិំ ឋបេត្វា សកិំយេវ វា ទ្វិក្ខត្តុំ វា អនុស្សាវនំ ករោតិ, អយម្បិ សាវនំ ហាបេតិយេវ. ទុរុច្ចារណំ នាម អញ្ញស្មិំ អក្ខរេ វត្តព្ពេ អញ្ញស្ស វចនំ. តស្មា កម្មវាចំ ករោន្តេន ភិក្ខុនា យ្វាយំ –

“សិថិលំ ធនិតញ្ច ទីឃរស្សំ;

គរុកំ លហុកញ្ច និគ្គហីតំ;

ឞប្ពន្ត្ឋចចត្តិ៍ត៌ ចិឋុត្ត៍;

ឌឞឆា ញ្ឡាតញ្ហ័ឃា បឥកឥឌា”តិ៍ (ឌី៍ ត៌ិ៍ អដ្ឋ៍ ០៍០៥០; ឋ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ០៍១៥០; អ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៍៤៣, បទិ៍ អដ្ឋ៍ ៣៥៥; ចិ៍ ឞក្ក៍ អដ្ឋ៍ ១៥១) –

ទុឥត្តា, អឃំ ឞុទ្ធ ្ចបលឥក្ល្ឈតឥន្តា៍ ឲត្ត ហិ ឞិធិលំ តាឋ បញ្ហាឞុ ចឥក្កុឞុ បឍឋតតិឃំ៍ ឆតិតំ តាឋ ឥតឥឞ្វច ទុតិឃចញុត្ត៍ ឌីឈត្តិ ឌីឥឈត ពាឥលត ចត្ថត្ថំ អា-ពារាឌិ៍ ទឞ្សត្តិ តឥតា ្ចបឆ្ពពាឥលត ចត្ថត្ថំ អ-ពារាឌិ៍ ពទុពត្តិ ឌីឈឥឋច, ឃំ ចា “អាឃឞ្វឥតា ញុឌ្ឍទក្លិតឥត្ថទឞ្ស ឃឞ្ស តក្លឋតី”តិ ឲចិ ឃំឥឃាពបទ៍ ពត្វា ទុច្ចតិ៍ លហុពត្តិ ទឞ្សឥឋច, ឃំ ចា “អាឃឞ្វឥតា ញុឌ្ឍទក្លិតឥត្ថទឞ្ស ឃឞ្ស ត ឈឋតី”តិ ឲចិ អឃំឥឃាពបទ៍ ពត្វា ទុច្ចតិ៍ តិក្កហិតត្តិ ឃំ ពទណាតិ តិក្កឥហត្វា អចិឞ្សឥឌ្ឍត្វា អចិចឥឌត ឋុឥលត ឞាតុតាឞិពំ ពត្វា ចត្ថត្ថំ៍ ឞប្ពន្ត្តិ ឃំ បទបឥឆត ឞប្ពត្តិត្វា “តុឈិញ្ញ្ញា”តិ ចា “តុឈញ្ញ្ញា”តិ ចា ទុច្ចតិ៍ ចចត្តិតត្តិ ឃំ បទបឥឆត ឞប្ពត្តិ អពត្វា ចិធ្លិត្វា “តុឈិញអឞ្សា”តិ ចា “តុឈញអឞ្សា”តិ ចា ទុច្ចតិ៍ ចិឋុត្តត្តិ ឃំ ពទណាតិ អតិក្កឥហត្វា ចិឞ្សឥឌ្ឍត្វា ចិចឥឌត ឋុឥលត អតុតាឞិពំ អពត្វា ទុច្ចតិ៍

តត្ថ “ឞុណាតុ ឥឋ”តិ ចត្ថឥន្តា ត-ពារឞ្ស ឆ-ពារំ ពត្វា “ឞុណាឆុ ឥឋ”តិ ចឥចត់ ឞិធិលឞ្សឆតិតពទណំ តាឋ, តឆា “បត្តពល្លំ ឲឞា ឥាត្តិ”តិ ចត្ថឥន្តា “បត្តពល្លំ ឲឞា ឥាត្តិ”តិអាឌិចចឥតញ្ញា៍ “ភឥន្តា, ឞឞ្ឍោ”តិ ចត្ថឥន្តា ភ-ពារ ឈ-ពារាត់ ឥា-ពារ ព-ពារឥ ពត្វា “ឥាឥត្ត ឞំឥពា”តិ ចឥចត់ ឆតិតឞ្ស ឞិធិលពទណំ តាឋ៍ “ឞុណាតុ ឥឋ”តិ ចិចឥឌត ឋុឥលត ចត្ថឥន្តា “ឞុណំតុ ឥឋ”តិ ចា “ឲឞា ឥាត្តិ”តិ ចត្ថឥន្តា “ឲឞំ ឥាត្តិ”តិ ចា អចិចឥឌត ឋុឥលត អតុតាឞិពំ ពត្វា ចឥចត់ ចិឋុត្តឞ្ស តិក្កហិតចឥចត់ តាឋ៍ “បត្តពល្ល”ត្តិ អចិចឥឌត ឋុឥលត អតុតាឞិពំ ពត្វា ចត្ថឥន្តា “បត្តពល្លា”តិ ចិចឥឌត ឋុឥលត អតុតាឞិពំ អពត្វា ចឥចត់ តិក្កហិតឞ្ស ចិឋុត្តចឥចត់ តាឋ៍ ឆ្ពតិ ឞិធិឥល ពត្ថឥន្តា ឆតិតំ, ឆតិឥត ពត្ថឥន្តា ឞិធិលំ, ចិឋុឥត្ត ពត្ថឥន្តា តិក្កហិតំ, តិក្កហិឥត ពត្ថឥន្តា ចិឋុត្តត្តិ ឆ្ពឋាតិ ចត្តារិ ញ្ឡាតាតិ អឥក្តាពឋ្វចាឆាឃ ពឋ្វំ ទុឥឞត្តិ៍ ឲចិ ចឥឌន្តា ហិ អញ្ញាឞិ អក្ខរឥ ចត្ថឥន្តា អញ្ញំ ចឌតិ, ទុត្តំ ពឥទាតីតិ ទុច្ចតិ៍

ឆ្ពតឥទឞុ បត ឌីឈទឞ្សាឌីឞុ ឈឞុ ញ្ឡាឥតឞុ ឌីឈដ្ឋាឥត ឌីឈឥឋច៍ ទឞ្សដ្ឋាឥត ច ទឞ្សឥឋចាតិ ឲចិ ឃឆាឆាឥត តំ តឥឌច អក្ខរំ ភាឞឥត្តត អតុក្កឋាពតំ បឥចឈិ អចិតាឥឞឥត្តត ពឋ្វចាឆា ពាតត្តា៍ ឞឥច បត ឲចិ អពត្វា ឌីឥឃ ចត្ថឥន្តា ទឞ្សំ, ទឞ្ស ចា ចត្ថឥន្តា ឌីឈំ ចឌតិ, តឆា ពទុឥព ចត្ថឥន្តា លហុពំ, លហុឥព ចា ចត្ថឥន្តា ពទុពំ ចឌតិ, ឞប្ពន្ត្ឋ ចា បត ចត្ថឥន្តា ចចត្តិតំ, ចចត្តិឥត ចា ចត្ថឥន្តា ឞប្ពត្តិ ចឌតិ, ឲចិ ទុឥត្តបិ ពឋ្វចាឆា ត ពុប្បតិ៍ ឆ្ពឋាតិ ហិ ឈ ញ្ឡាតាតិ ពឋ្វំ ត ឥពាឥបត្តិ៍

ឃំ បត ឞុត្តត្តិពឥត្ថរា “ឌ-ពារឥរា ត-ពារឥឋាបឌ្ឍតិ, ត-ពារឥរា ឌ-ពារឥឋាបឌ្ឍតិ, ច-ពារឥរា ឌ-ពារឥឋាបឌ្ឍតិ, ឌ-ពារឥរា ច-ពារឥឋាបឌ្ឍតិ, ឃ-ពារឥរា ព-ពារឥឋាបឌ្ឍតិ, ព-ពារឥរា ឃ-ពារឥឋាបឌ្ឍតិ, តឞ្វា ឌ-ពារាឌីឞុ ចត្ថឥន្តាឞុ ត-ពារាឌីត់ ចឌត់ ត ចិទុឌ្ឍតី”តិ ចឌត្តិ, តំ ពឋ្វចាចំ បត្វា ត ចដ្ឋតិ៍ តឞ្វា ចិតឃឆឥទត ឥតច ឌ-ពារឥរា ត-ពារឥរា ពាតឥន្តា...ឥប... ត ព-ពារឥរា ឃ-ពារឥរា៍ ឃឆាបាឡិញ្ញឃា តិទុត្តិ ឥឞាឆត្វា ឌឞចិឆាឃ ញ្ឡាតតិទុត្តិឃា ទុត្តឥឌាឥឞ បទិហទឥត្តត ពឋ្វចាឆា ពាតត្តា៍ ឆ្ពតឥឆា ហិ ឞាចត់

ហារេបតិ តាយ៉ ឆាត្តិ អដ្ឋេបត្វា បឆយំ អត្យុស្សាចតកាកេលត្តិ សប្ពេត្ថា៉

ឃាចតិកា កិក្លូ កាព្យុប្បត្តាតិ ឃត្តកា កិក្លូ តស្ស ដ្ឋបសយ្យោកាព្យុស្ស បត្វា ឃុត្តា អត្យុទ្ធបិ៉ េត ច េលា សប្ពត្តិេយត បរិឃាេឃត ហត្ថបិសំ អចិឌហិត្វា ឲកាឃឹយដ្ឋា បញ្ញា បកាតត្វា កិក្លូ៉ ត ហិ េតហិ ចិតា ចំ កាព្យុំ កាទឹឃតិ, ត េតសំ លេត្ថា ឲតិ៉ អចេសសា បត សេចេបិ សហស្សយត្វា េហាត្តិ, សេច ឲកាឃឹយដ្ឋា ឲកាស្សិ ដោេត សយាតសំចាសកា, សេព្ពា លត្ថាេហាច េហាត្តិ, លត្ថិ ឌត្វា អាកាឆ្នុត្តិ ចា, យា ចា, កាព្យុំ ត ក្យបតិ៉ បជិេក្កាសតត្តិ តិចាេលា៉ តិដ្ឋតិ ឲត្ថ ចលំ តឌាឃត្តចុត្តិតាឃាតិ ដោតំ, កាេលា៉ ត្ថាឆ បត ដ្ឋបសយ្យោកាព្យុកាេលស្ស កាេលត្តា ដ្ឋបសយ្យោកាព្យុចាចាសព្វាតំ កកចេតា ចចតំ ចុទ្ធតិ៉ េតតាហ “កាេលាេហត្តា បត សត្ថ សាសតាេហត្តា”តិ៉ ឃឆា ច “តំ កាត្តព្ពា”ត្តិ កកចតា អត្យុសិដ្ឋំ, តឆាកាេលា ដ្ឋបសយ្យោកាព្យុស្ស កាេលា េហាតីតិ ដោតាេហា តាយ៉ េកាចិ (សាេទ្ធ ជី៉ ៧៉៣៥) បត “ដោតាេហតាតិ ឲត្ថ ‘ត, កិក្លូេច, ហត្ថច្ឆិេត្ត បព្ពាេឌតេព្ពា’តិអាឌិ (យហាច៉ ១១៥) សត្ថសាសតំ ដោត”ត្តិ ចឌត្តិ៉ ត្ថាឆាតិ ត្ថាយស្សិ បិទាឌិេកា៉ ឃឆា ច ត្ថាឆ, ឲចំ សព្ពត្វាបិ េលិកាចដ្ឋសិក្លាបេឌស្យ អឃេយច អផិេបេតាតិ េចជិតព្ពា៉ េតតាហ “បណ្ណត្តិចេដ្ឋស្យ បតា”តិអាឌិ៉ អេព្ពាប៊ីតិ ឲហិកិក្លូបសយ្យត្តាឌេឃាបិ៉ កាឆេយតំ ចិព្ពាឃតិ បណ្ណត្តិចេដ្ឋស្យ សិក្លាបេឌស្យ អេព្ពាបិ សក្កហំ កាឆ្នុត្តិតិ? អត្ថេតា អាបត្តត្វា៉ តឆា ហិ “េទ្វ ប្យុក្កលិ អកព្ពា អាបត្តិំ អាបដ្ឋិតុំ ញុទ្ធា ច បេច្ចកាញុទ្ធា ច, េទ្វ ប្យុក្កលិ កព្ពា អាបត្តិំ អាបដ្ឋិតុំ កិក្លូ ច កិក្លូតិេឃា ចា”តិ (បរិ៉ ៣១១) សាយព្ពាេតា ចុត្តត្តា៉ ឲហិកិក្លូបសយ្យត្តាឌេឃាបិ អសច្ចិច្ច អស្សតិឃា អចិត្តកាំ សហេសឃ្យាបត្តិអាឌិេកឌំ បណ្ណត្តិចដ្ឋំ អាបដ្ឋត្តិតិ (សាេទ្ធ ជី៉ ៧៉៣៥) អត្ថេតា អាបត្តិ៉

ត្ថាឌាតិ “កិក្លូត”ត្តិ ត្ថាយំ បឌំ ចិេសសត្វាកាចេតា ចិស្យុំ អចេណ្ណត្វាច ឃំ សិក្លញ្ញា សាឌិចញ្ញា សយាបត្តត្វា កិក្លូតំ សិក្លាសាឌិចសយាបេត្តា េហាតិ, តំ ឌេស្សេត្តា “កិក្លូតំ សិក្លាសាឌិចសយាបេត្តា”តិអាឌិយាហ៉ សិក្លិតព្ពាតិ សិក្លា, បាតិេមាក្ខសំចេទសឹលំ, សហ ឌិចត្តិ ឲត្ថាតិ សាឌិចំ, យាតិកាឌិេកឌា បណ្ណត្តិ, សិក្លា ច សាឌិចញ្ញា សិក្លាសាឌិចំ, តត្យុកឃំ សយាបេត្តា ដ្ឋបកេតាតិ សិក្លាសាឌិចសយាបេត្តា៉ េតតាហ “ឃា កិក្លូត”ត្តិអាឌិ៉ ឲត្ថ ច “សិក្លា”តិ សាឌិចសហចទិឃេតា អផិសឹលសិក្លាច អផិេបេតាតិ អាហ “អផិសឹលសព្វាតា”តិ៉ អផិកំ ដ្ឋត្តយំ សឹលត្តិ អផិសឹលំ, “អផិសឹល”ត្តិ សព្វាតា អផិសឹលសព្វាតា៉

កាតយំ បេតត្ថ សឹលំ, កាតយំ អផិសឹលត្តិ? ចុទ្ធេត – បញ្ញាក្កសក្កសឹលំ តាច សឹលេយច, ត តំ អផិសឹលំ៉ បាតិេមាក្ខសំចេទសឹលំ បត អផិសឹល”ត្តិ ចុទ្ធតិ៉ តេញ្ញាស្វុទិេឃា ចិឃ បេដ្ឋាតាតំ, សិេតរុ ចិឃ ច បព្ពាតាតំ សព្ពេលិកិឃសឹលាតំ អផិកេញ្ញាច ដ្ឋត្តយញ្ញា, ញុទ្ធុប្បាេឌេឃច ច បចត្តតិ, ត ចិតា ញុទ្ធុប្បាឌា៉ ត ហិ តំ បញ្ញាត្តិំ ដ្ឋទ្ធទិត្វា អេព្ពា សេត្តា បញ្ញាេបតុំ សេក្កាតិ, ញុទ្ធាេឃច បតស្ស សព្ពេសា កាឃចឌិទ្វាេទ្ធាចាេរសាតំ លិត្តិត្វា តស្ស តស្ស ឌិតិក្កាយស្ស អត្យុច្ឆចិកាំ តំ តំ សឹលសំចេទ បញ្ញាេបត្តិ៉ បាតិេមាក្ខសំចេទសឹលេតាបិ ច យក្កចលសយ្យឃុត្តេយច សឹលំ អផិសឹលំ, តំ បត ត្ថាឆ ត អផិេបេតំ៉ ត ហិ តំ សយាបេត្តា េយច្យុតឆយុំ បជិេសចតិ៉

ឲេតតិ តាតាេឌសឌាតិេកាត្តាឌិេកឌកិត្តា កិក្លូ៉ សហ ឌិចត្តិតិ ឲក្យុេទ្ធសាឌិចេសត សហ បចត្តត្តិ៉ េតតាហ “ឲកាឌិចិកា សកាកចុត្តិេតា”តិ៉ សិក្លាបឌសព្វាតត្តិ បណ្ណត្តិសព្វាតំ៉ សាបិ ហិ ចិទតិអាឌិតំ ឌិបតេតា “សិក្លាបឌ”ត្តិ ចុទ្ធតិ៉ ចុត្តយ្យិ េចតំ “សិក្លាបឌត្តិ

ឃេយា តត្ថ តាយការេយា បងការេយា តិរុត្តិការេយា ញញ្ញោតការេយា”តិ៍ តត្វាតិ តេស្ម៍ និក្ខុ បរិបូរេន្តោតិ អកត្តត្តបរិចក្ខតកត្តក្ខការលាចសេត ចារិត្តចារិត្តសង្ខាតំ ទុបិធំ ឞីលំ បរិបូរេន្តោតិ អត្ថោ, ចារិត្តឞីលចសេត ចិរតិសយ្យឃុត្តចេតតំ, ចារិត្តឞីលចសេត ចិរតិចិប្យឃុត្តចេតតក្ខា អត្តតិ បចេត្តេន្តោតិ ចុត្តំ ហោតិ៍ សាឌីចក្ខា អចិតិក្កមេន្តោតិ និក្ខាបងក្ខា អយន្ទន្តោ, ឞីលសំចរណំ, សាឌីចាតតិក្កមតក្ខាតិ ញូឥមេច ក្ខឃំ ញូឆ សយាបឌ្ជតំ តាយាតិ អធិប្បាយោ៍ តត្ថ សាឌីចាតតិក្កមោ និក្ខាបរិបូរិយា បក្ខេយា៍ តស្សាតតិក្កមតតោ ហិ ឃាច យក្កា និក្ខា បរិបូរតិ៍ អបិចេត្ថ “និក្ខុ បរិបូរេន្តោ”តិ ញូយិតា ចិរតិចេតតាសង្ខាតស្ស ឞីលសំចរស្ស ចិសេសតោ សត្តារេត បចត្តតការលិច កហិតោ, “អចិតិក្កមេន្តោ”តិ ញូយិតា បត អប្បចត្តតការលិបិ៍ និក្ខជ្យា បរិបូរលាចសេត អត្តតិ បចេត្តេន្តោបិ តិក្ខាឌិចសេត អប្បចេត្តេន្តោបិ ចិតិក្កមាភាចា និក្ខតចសេត សយាបន្តោតិ ចុក្ខតិ៍

ឃស្មា និក្ខាបក្ខក្ខាតស្ស ទុកក្ខំ ទុក្ខាល្យាចិកមំ អត្ថោ ហោតិ, តស្មា តំ សន្ធាឃ “និក្ខុ អបក្ខក្ខាឃា”តិ បងស្ស អត្ថំ ចិចរេន្តោ “ទុក្ខាល្យំ អតាចិកត្វា”តិ អាហាតិ ឥស្សត្ថំ “និក្ខុ អបក្ខក្ខាឃ ទុក្ខាល្យំ អតាចិកត្វា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ និឃា (បរា៍ អដ្ឋ៍ ១.៣៥ និក្ខាបក្ខក្ខាតចិកក្កចណ្ណតា), ឃស្មា ត សព្ពំ ទុក្ខាល្យាចិកមំ និក្ខាបក្ខក្ខាតំ, តស្មា “ទុក្ខាល្យំ អតាចិកត្វា”តិ បងំ ចត្វា តស្ស អត្ថតិឃមតត្ថំ “និក្ខុ អបក្ខក្ខាឃា”តិ ចត្តត្តតិ? តំ ត, កស្មា? អត្ថាត្កក្កមាភាចតោ៍ “និក្ខាសាឌីចសយាបន្តោ”តិ ហិ ចុត្តត្តា ឃំ និក្ខុ សយាបន្តោ, តំ អបក្ខក្ខាឃ, ឃក្ខា សាឌីចំ សយាបន្តោ, តត្ថ ទុក្ខាល្យំ អតាចិកត្វាតិ ចុក្ខយាតេ អត្ថក្កមេតេច អត្ថោ ចុត្តោ ហោតិ, ត អញ្ញថា៍ តស្មា ញូឥមេច បងំ ចុត្តត្តិ៍

ញូឥាតិ តក្កឃមេច បរកដំ កត្វា ឥស្សត្ថំ “តត្វា”តិអាឌិយាហ៍ តងការេចតាតិ តេតសំ ចិត្តាឌិតំ អការេចត៍ ធចិត្យកាយតាធិចេត្តតាតិ អបាត្កកាយតាធិចេត្តត ៍ ឥចាតិ សហសា៍ ឃោ ហិ អញ្ញា កលិត្យការេយា សហសា “ញូឥក្ខំ បក្ខក្ខាមិ”តិ កលតិ, អឃំ ឥចា ចងតិ តាយ៍ រចាតិ ចិរន្ទិញ្ញា៍ ឃោ ហិ អញ្ញា កលិត្យការេយា ចិរន្ទិញ្ញា “ញូឥក្ខំ បក្ខក្ខាមិ”តិ កលតិ, អឃំ រចា កលតិ តាយ៍ បុរិមេត កោ ចិសេសោតិ ចេ? បុរិមំ បណ្ឌិតស្សាបិ សហសាចសេត អញ្ញាកលតំ, ញូឥំ បត យន្ទត្វា មោឃុហត្វា បក្ខលត្តស្ស “អញ្ញា កលិស្សាមិ”តិ អញ្ញាកលតំ៍ “អក្ខរសមឃាតកិញ្ញាតតាឃ ចា ករលសម្បត្តិឃា អភាចតោ ចា កេឆតត្តំ កេឆត្យមសក្កាេត្តា ហុត្វា អញ្ញា កេឆន្តោ រចា កលតិ តាយា”តិ (សារត្ថ៍ ទី៍ ១.៣៥) ឲុកោ៍

ចក្ខាចក្ខំ ក្តបតិញ្ញាយតីតិ ក្តបញ្ញាយោ, តំ ក្តបញ្ញាយំ៍ “ឲុចំ សញ្ញាឃិតត្តំ, ឲុចំ អតិក្កមិតត្តំ”ត្តិអាឌិតា អាចារនិក្ខាបតេកោ អាចរិយោ៍ អត្ត សមឹបេ ចរតិ ឞីលេតាតិ អត្តចារី, ចិកត្តិអលោបេត ឃថា “ចេតកមេសរុកា”តិ៍ សមានោ ក្តបញ្ញាយោ អស្សាតិ សមាត្យបញ្ញាយកោ៍ ឲុចំ សមាតាចរិយកោ៍ សព្រហ្មចារិត្តិ កិក្កុ៍ មេសា ហិ “ឲុកកមំ, ឲក្យេន្ទមេសា, សមសិក្ខតា”តិ ញូយំ ព្រហ្មំ សមាតំ ចរតិ, តស្មា “សព្រហ្មចារី”តិ ចុក្ខតិ៍ ឲុចំ ចុត្តាតត្តិ ឲុចំ បងកាដតិយេ ចុត្តាតំ៍ ឃថា ហិ លោកេ សស្សាតំ ចិរុហតដ្ឋាតំ “ខេត្ត”ត្តិ ចុក្ខតិ, ឲុចមិយាតិបិ ញូដ្ឋាឌីតិ បងាតិ និក្ខាបក្ខក្ខាតស្ស ចិរុហតដ្ឋាតត្វា “ខេត្ត”ត្តិ ចុក្ខត្តិតិ អាហ “ញូមេសំ ត្វាចិសតិយា ខេត្តបងាត”ត្តិ៍ ឃស្មា បតេតតំ ចេចចេតហិបិ និក្ខាបក្ខក្ខាតំ ហោតិ, តស្មា “សចេចចតស្សា”តិ ចុត្តំ៍ ចិចិធំ ឲុកស្មិមេច អត្ថោ ចចតំ ចិចចតំ, ចិចចតមេច ចេចចតំ, បរិឃាឃតាយំ, សហ ចេចចេតហីតិ សចេចចតំ, តស្ស សចេចចតស្ស៍ ឲុត្ថ ច ចណ្ណបដ្ឋាតេ (សារត្ថ៍ ទី៍ ១.៣១; ចិ៍ ចិ៍ ទី៍ ១៍

ᩅᩮᩣ; ᨧᩪᩊ᩠ᩉ· ᨭᩦ· ᩅᩮᩣ) ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨲᩣᨿᨸᩣᩊᩥᨿᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩥᨠᩣᨧᩣᩁᩮᩈᩩ (ᨿᩮᩣ· ᨭᩦ· ᩑ·ᩃᩮᩣ) ᨲᩣᨿᨲᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨣᩪᩉᨲᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨿᩣᨲᩥ ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ

“ᨴ᩠ᩅᩮᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ· ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥᨸᩥ ᨷᩉᩪᨶᩥ ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ “ᨷᩉᩪᩅᨧᨶᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ· ᩑᩅᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩴ·

ᨲᩮᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨧᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨲᩥᨷᩥᨭᨠᩮᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩑᨠᩴ ᨷᨴᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᨴᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᨾᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ· ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩈᨧᩮ ᨷᨶᩣᨿᩴ “ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨴᩣᨶᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᨴᨷᨴᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ”ᨲᩥ ᨧ ᨧᩁᨲᩥ, ᩅᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩴ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨶᩴ ᨲᨿᩮᩣᨶᩴ ᨧᩁᨲᩥ, “ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩁᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ “ᨷᩉᩪ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨧᩁᨲᩥ, ᩑᩈᩮᩅᨶᨿᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ “ᨷᨮᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ “ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨫᩣᨶᩴ”ᨲᩥ ᨧᩁᨲᩥ· ᩈᨧᩮ “ᨿᩔ ᨧᩁᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᨾᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨠᨾᩮᨠᩴ ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨴᩦᨸᩥᨲᩴ, ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᨳᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨿ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩅᨠᩣᨲᩥ·

ᩋᩃᨲ᩠ᨳᩥ (ᨷᩁᩥᩅᩣ· ᩋᨭ᩠ᨮ· ᨶ·ᩅᩮᩣ) ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᨵᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ· ᨠᩥᩴ ᨲᩩ ᨿᨴᩥ ᨠᩥᩴ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ, ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᨠᩥᩴ ᩈᩣᨵᩩᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ· ᨶ ᨿᨴᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ· ᩈᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨵᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩴ· ᨷᩩᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨷᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨶᩥᩉᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩁᩥᨷᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨷᩩᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨷᨴᩮᩉᩥ· ᨿᨳᩣᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨿᨳᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨠᨳᩣᨿᩴ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ· ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᩈᨧᩣᩉᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᩈᩣᨵᩩ ᨧᨲ ᨿᩮ ᨶᩥᨿᩣ”ᨲᩥ· ᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩥ”ᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ “ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᩉᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᩋᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᨱᩴ· ᩈᨧᩮ ᨷᨶ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᨬ᩠ᨧᩮᩣᩉᩥ ‘ᨠᩥᩴ’ᨲᩥ ᨿᩴ ᨷᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᨩᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨧᩁᨲᩥ, ᩋᩁᩥᨿᨷᩮᩣᨶ ᨧ ᨧᩁᨲᩥ, ᩅᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨧ· ᩑᨠᩮᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿ ᨿᩔ ᨧᩁᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩈᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥ· ᩑᩅᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ “ᨸᩣᩁᩥᩈᨠᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨴᩮᩈᩩ· ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᨠᩴ ᨲᩣᨿ ᨿᩣᨣᨵᩁᨧᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨲᩣᨿ ᩋᨶᩁᩥᨿᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩣᨴᩥ·

ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩃᩥᨡᨶᨲ᩠ᨳᩥ “ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩃᩥᨡᨶᩴ· ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨷᨠᩮᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨧᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᩉᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨵᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᨲ ᨲᩁᩮᨠᩣᩁᩮᨶᩈᩩ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩈᩩ ᩁᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩣᨿᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨷᩣᨧᩥ· ᨶ᩠ᨶᩮ) ᨧᩥᨿ· ᨲᩔᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨷᨠᩔ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨧᩥᨠᩣᩁᩔ ᨴᩔᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ· ᨭᩦ· ᩉ·ᩅᩮᩣ) ᩑᨠᩮᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ· ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᩣᨲᩥ·

ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩣᨲᨴᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᩉᩥᨲᩥ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨠᩮᩣ· ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩮᨠᨷᩮᩉᩥ ᨠᨲᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨷᩥ, ᨿᨠᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ· ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣ ᨷᨾ ᨧᩥᩁᩮᩈᩮᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩣᨶᩮ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨸᩣᨧᩥᨿᩴ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᨶ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩣᨵᩩᩈᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨧᩥᨷᩩᩃᨷᨲ᩠ᨲᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᨷᩥ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ· ᨿᨳᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣᨧᨠᩮᩣ ᨧ ᨧᩥᩅᩣᨧᨠᩮᩣ ᨧ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨧᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨿᩮᩣᨷᩮᩣᨠᩣᨴᩥ ᨿᨳᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ· ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨴᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨧᨲᩣᨲᩥᩁᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨣᩉᨱᩴ ᨲᨲᩕ

ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩣᨲᩥᩁᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᨷᩥ ᩋᨩᩣᨶᨶᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ· ᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᩃᩥᨷ᩠ᨷᩴ

ជាននការណេន៍ ទេវតា តាយ មហាបញ្ញា តិហេតុកប្បដិសន្ធិកា អតិវិយ ជានន្តិ, ចិត្តញ្ច នាមេតំ លហុបរិវត្តំ, តស្មា “ចិត្តលហុកស្ស បុគ្គលស្ស ចិត្តវសេនេវ មា អតិវិយ វិនាសោ អហោសី”តិ ទេវតាយ សន្តិកេ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ បដិក្ខិបិ៍ តេន វុត្តំ “ន ច ខុទ្ទកានិតំ អញ្ញាតោ”តិ៍ ទូតេន វាតិ “មម សិក្ខាបច្ចក្ខានការណំ កថេហី”តិ មុខសាសនវសេន ទូតេន វា៍ បណ្ណេន វាតិ បណ្ណេ លិខិត្វា បហិណនវសេន បណ្ណេន វា៍

សចេ តេ សិក្ខាបច្ចក្ខានការណំ ជានន្តីតិ សម្ពន្ធោ៍ អាចរិយសមយេតិ អត្ថោកាសសមយេ៍ ខ្ញុមិតា តំ ឧណ្ហេមន បន អប្បុន្ថំ អនុវិចំ ទុព្ភានន្តិ នរស្សតិ៍ នននានន្តរមេវាតិ នននស្ស អននន្តរមេន, អាចរិយសមយេវាតិ អត្ថោ៍ ឧច-សន្តេត បន ចិនេន ជានន់ បដិក្ខិបតិ៍ ខុគ្គហិតោតិ អនភិរតិយា ខ្ញុមស្មិំ សាសនេ ភិក្ខុនីចិកំ បត្វា៍ អជ ចា “អជ្ជ យាយិ, ស្វេ យាយិ, ខ្ញុតោ យាយិ, ឧត្តំ យាយី”តិ ខុទ្ធិ កណ្ហំ កត្វា ចិហរមានោ ចិក្ខិតត្វា, អនេកគ្គោតិ វុត្តំ ហោតិ៍ ខ្ញុនភ្នា “អនភិរតោ សាមញ្ញា ចចិតុកាមោ”តិអាទិនំ (បារា៍ ៣៥) ខុបលក្ខណំ ឃេន កេនចិ…បេ… ជានន្តីតិ សចេ តេ “ខុក្កណ្ឋិតោ”តិ វា “គិហិភាវំ បត្ថេតី”តិ វា “អនភិរតោ”តិ វា “សាមញ្ញា ចចិតុកាមោ”តិ វា យេន កេនចិ អាការេន សិក្ខាបច្ចក្ខានការណំ ជានន្តិ៍ ខ្ញុនតំយា សិក្ខាបច្ចក្ខានភ្នា ខុបរិ អក្ខរានុបុព្ពិយា ចាចាអត្ថការណ ជានន្តិ៍ អក្ខរានុបុព្ពសិក្ខាបនាតិ ច ឧកបរិច្ឆេទនាតិ, អាចរិយសមយេ នាមេត ឧច និមំ ឧក្កិ៍ “កិំ អយំ ភណតី”តិ កត្វា ចិនេន នាមេត និមំ ន ឧក្កិ៍ តេនាហ “អថ អបរភាគេ”តិអាទិ៍ អថ ទិន្នំ ចិតក្ខានេ ទិន្នម្បិ តិយមេត្វា “ឧនេតំ អារោចេមី”តិ ចទតិ, តេសុ ឧកស្មិំ ជានន្តេបិ ទ្វីសុ ជានន្តេសុបិ បច្ចក្ខាតាច ហោតិ សិក្ខា៍ ឧចំ សព្វហុលេសុបិ ទេចិតព្ពា៍ វុត្តនយេនាតិ “តស្ស ចចនានន្តរ”ន្តិអាទិនា វុត្តន នយេន៍ យោ កោចិ មនុស្សជាតិកោតិ អត្ថមយោ នចកម្មិកោ ខុបិធាយ យោ កោចិ មនុស្សោ៍ វុត្តមេវត្ថំ សមន្តបាសាទិកាយំ –

“សចេ បន អនភិរតិយា បីឡិតោ សភាគេ ភិក្ខូ បរិសង្កមានោ ‘យោ កោចិ ជានាតូ’តិ ខុច្ចាសទ្ទំ ករោន្តោ ‘ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី’តិ ចទតិ, តញ្ច អវិទូរេ ឋិតោ នចកម្មិកោ វា អញ្ញោ វា សមយញ្ញូ បុរិសោ សុត្វា ‘ខុក្កណ្ឋិតោ អយំ សមណោ គិហិភាវំ បត្ថេតិ, សាសនតោ ចុតោ’តិ ជានាតិ, បច្ចក្ខាតាច ហោតិ សិក្ខា”តិ (បារា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៣១)៍

សចេ ចចនត្ថំ ញាត្វាបិ “អយំ ខុក្កណ្ឋិតោ”តិ វា “គិហិភាវំ បត្ថេតី”តិ វា ន ជានាតិ, អបច្ចក្ខាតាច ហោតិ សិក្ខា៍ សចេ បន ចចនត្ថំ អជានិត្វាបិ “ខុក្កណ្ឋិតោ”តិ វា “គិហិភាវំ បត្ថេតី”តិ វា ជានាតិ, បច្ចក្ខាតាច ហោតិ សិក្ខា៍ ឯវាយំបិតិ កិញ្ចាបិ អដ្ឋកថាយ ចិត្តាទីនំ ចា ចសេនាតិ ចិត្តាទីនំ ចា លព្ភអង្គានំ ចសេន៍ ហោតិ ចេត្ថ –

“ចិត្តំ ខេត្តញ្ច កាលោ ច, បយោគោ បុគ្គលោ តថា;

ចិជាននន្តិ សិក្ខាយ, បច្ចក្ខានំ លព្ភអង្គកា”ន្តិ៍

សន្តោ វា បន អបច្ចក្ខាតេនាតិ ‘‘ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី’’តិអាទីសុ យេន យេន បរិយាយេន សិក្ខាបច្ចក្ខានំ ហោតិ, តតោ ឯកស្សបិ បច្ចក្ខានស្ស អការេន។ ឋបិតា បន ‘‘ឋានំ បនំ សារេស្សាមិ, សិក្ខំ បច្ចក្ខាមី’’តិ ឯវំ បវត្តចិត្តុប្បាទស្ស អភាវំ ទស្សេតិ។ យស្ស ហិ ឯវរូបោ ចិត្តុប្បាទោ នត្ថិ, សោ សន្តោ ន បច្ចក្ខាតិ នាមាតិ។ សិក្ខាបច្ចក្ខានស្សាតិ ‘‘ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី’’តិអាទិសិក្ខាបច្ចក្ខានស្ស។ អត្ថភូតំ ឯកច្ចំ ទុព្ពល្យន្តិ ‘‘ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី’’តិ វទតិ វិញ្ញាបេតិ, ឯវម្បិ, ភិក្ខវេ, ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ចេវ ហោតិ, សិក្ខា ច បច្ចក្ខាតា’’តិអាទិនា (បារា។ ៣៧) វុត្តេហិ យេហិ វចនេហិ សិក្ខាបច្ចក្ខានញ្ចេវ ហោតិ ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ច, តំ ‘‘ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី’’តិអាទិកំ អត្ថភូតំ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា។ ‘‘ពុទ្ធំ បច្ចក្ខាមី’’តិអាទិបិ យេន វុត្តេ សិក្ខាបរិបូរណេ ទុព្ពលភាវស្សាបិ បកាសិតត្តា សិក្ខាបច្ចក្ខានស្ស ឋានំ ទុព្ពល្យាវិកម្មំ អត្ថោតិ ហេដ្ឋា។ ឯត្ថ ច ‘‘អត្ថភូត’’ន្តិ ឋបិតា ‘‘យន្នូនាហំ ពុទ្ធំ បច្ចក្ខេយ្យ’’ន្តិអាទិកំ ទុព្ពល្យាវិកម្មំ បដិក្ខិបតិ។ យេន ហិ សិក្ខាបច្ចក្ខានញ្ចេវ ហោតិ ទុព្ពល្យាវិកម្មញ្ច, តទេវ សិក្ខាបច្ចក្ខានស្ស អត្ថភូតំ។ យេន បន ទុព្ពល្យាវិកម្មមេវ ហោតិ, ន សិក្ខាបច្ចក្ខានំ, ន តំ តស្ស អត្ថភូតន្តិ។

រាគបរិយុដ្ឋានេន សទិសភាវាបត្តិយា មិថុនានំ អយន្តិ ‘‘មេថុនោ’’តិ ធម្មោ ច វុច្ចតីតិ អាហ ‘‘រាគបរិយុដ្ឋានេនា’’តិអាទិ។ តត្ថ រាគបរិយុដ្ឋានេនាតិ រាគស្ស បរិយុដ្ឋានេន, មេថុនរាគស្ស បវត្តិយា បរិយោនទ្ធចិត្តតាយាតិ អត្ថោ។ ធម្មោតិ អជ្ឈាចារោ។ ‘‘បលម្ពតេ វិលម្ពតេ’’តិអាទីសុ វិយ ឧបសគ្គស្ស កោចិ អត្ថវិសេសោ នត្ថីតិ អាហ ‘‘សេវេយ្យា’’តិ។ អជ្ឈាបជ្ជេយ្យាតិ អភិភុយ្យ បជ្ជេយ្យ។ សន្តត្តិមេតាតិ បរតិម្ពិតបទត្តិ...បេ... វាតុបហារាទិកមត្តស្សិត្តិកាលការុញ្ញអយាលវិកាលីតំ សន្ថានំ អត្ថិមេតំ ពិន្ទន្តកតាយាតិ ពិន្ទន្តេសុ ឧបក្កមេ។ តេនាហ ‘‘បដិសន្ធិវសេនា’’តិ។ បារាជិកាយ វត្វក្ខា ឯវ ចេត្ថ ពិន្ទន្តកតិត្តិ ‘‘ពិន្ទន្តកតា’’តិ កហេតព្ពា, ន សព្ពា។ តត្រាយំ បរិច្ឆេទោ –

‘‘អបនាតំ អហិមន្តា, ខិព្ធនាតន្តា ក្រុក្កី;

វតុប្បនាតំ មជ្ឈាទី, វត្វ បារាជិកស្សិមា’’តិ។ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.៣៣)

តត្ថ អហិកុណ្ឌលោត សន្តាបិ អភករកោតសាទិភេទា សីសច្ឆិន្នាតិ សង្គហិតា។ តស្មា សីសច្ឆិន្នាតីសុ យត្ថ តិណ្ណំ មគ្គានំ អញ្ញតរស្មិំ សក្កា តិលផលមត្តម្បិ បវេសេតុំ, សា បារាជិកវត្ថុ, អវសេសា ទុក្កដវត្ថូតិ វេទិតព្ពា។ មច្ឆកុណ្ឌលោត សន្តាបិ មច្ឆកច្ឆបមណ្ឌូកាទិភេទា ខុទ្ទកាជាតិ សង្គហិតា។ តត្រាបិ សីសច្ឆិន្នាតិយំ វុត្តនយេនេវ បារាជិកវត្ថុ ច ទុក្កដវត្ថុ ច វេទិតព្ពា។ អយំ បន វិសេសោ – បតង្គមុខមណ្ឌូកា នាម ហោន្តិ, តេសំ មុខសណ្ឋានំ មហន្តំ, ឆិទ្ទំ អប្បកំ, តត្ថ បវេសនំ នប្បហោតិ, មុខសណ្ឋានំ បន វណសង្ខេបំ គច្ឆតិ, តស្មា តំ ថុល្លច្ចយវត្ថូតិ វេទិតព្ពំ។ កុក្កុដិកុហណោត សន្តាបិ កាកកបោតាទិភេទា បក្ខីជាតិ សង្គហិតា។ តត្រាបិ វុត្តនយេនេវ បារាជិកវត្ថុ ច ទុក្កដវត្ថុ ច វេទិតព្ពំ។ មជ្ជារិកុហណោត សន្តាបិ រុក្ខសុនខមង្គុសគោធាទិភេទា វតុប្បទជាតិ សង្គហិតា។ តត្រាបិ វុត្តនយេនេវ បារាជិកវត្ថុ ច ទុក្កដវត្ថុ ច វេទិតព្ពំ។

បារាជិកោ ហោតីតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.៣៣) បរាជិតោ ហោតិ បរាជយំ អាបន្នោ។ អយញ្ហិ បារាជិកសទ្ទោ សិក្ខាបទាបត្តិបុគ្គលេសុ វត្តតិ។

តត្ថ “អដ្ឋានមេតំ, អានន្ទ, អនវកាសោ, យំ តថាគតោ វជ្ជីនំ វា វជ្ជិបុត្តកានំ វា ការណា សាវកានំ បារាជិកំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ សមូហនេយ្យា”តិ (បារា។ ៣៩) ឯវំ សិក្ខាបទេ វត្តមានោ វេទិតព្វោ។ “អាបត្តិ ត្វំ ភិក្ខុ អាបន្នោ បារាជិក”ន្តិ (បារា។ ៦៧) ឯវំ អាបត្តិយំ។ “ន មយំ បារាជិកា, យោ អវហដោ, សោ បារាជិកោ”តិ (បារា។ ១៥៥) ឯវំ បុគ្គលេ វត្តមានោ វេទិតព្វោ។ “បារាជិកេន ធម្មេន អនុទ្ធំសេយ្យា”តិអាទីសុ (បារា។ ៣៨៤) បន ធម្មេ វត្តតីតិ វទន្តិ។ យស្មា បន តត្ថ “ធម្មោ”តិ កត្ថចិ អាបត្តិ, កត្ថចិ សិក្ខាបទមេវ អធិប្បេតំ, តស្មា សោ វិសុំ ន វត្តព្វោ។ តត្ថ សិក្ខាបទំ យោ តំ អតិក្កមតិ, តំ បរាជេតិ, តស្មា “បារាជិក”ន្តិ វុច្ចតិ។ អាបត្តិ បន យោ នំ អជ្ឈាបជ្ជតិ, តំ បរាជេតិ, តស្មា “បារាជិកា”តិ វុច្ចតិ។ បុគ្គលោ យស្មា បរាជិតោ បរាជយមាបន្នោ, តស្មា “បារាជិកោ”តិ វុច្ចតិ។ ឥធ បន បុគ្គលោ វេទិតព្វោតិ អាហ “បារាជិកោ ហោតី”តិអាទិ។ ឥមិនាបិ ឥទំ ទស្សេតិ – “បរាជិតសទ្ទេ ឧបសគ្គស្ស វុទ្ធិំ កត្វា, ត-ការស្ស ច ក-ការំ កត្វា បារាជិកោ ហោតីតិ និទ្ទិដ្ឋោ”តិ។

អបលោកនាទិ ចតុព្វិធម្បិ សង្ឃកម្មំ សីមាបរិច្ឆិន្នេហិ បកតត្តេហិ ភិក្ខូហិ ឯកតោ កត្តព្វតាយ ឯកកម្មំ នាម។ អាទិសទ្ទេន ឯកុទ្ទេសសមសិក្ខតានំ គហណំ។ តត្ថ បញ្ចវិធោបិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ ឯកតោ ឧទ្ទិសិតព្វត្តា ឯកុទ្ទេសោ នាម។ តថា បិតុបុព្ពកាទីនំ វិយ ឯកច្ចស្ស អនុញ្ញាតំ ឋបេត្វា អវសេសំ សព្ពម្បិ សិក្ខាបទំ សព្ពេហិបិ លជ្ជិបុគ្គលេហិ សមំ សិក្ខិតព្ពភាវតោ សមសិក្ខតា នាម។ យស្មា សព្ពេបិ លជ្ជិនោ ឯតេសុ កម្មាទីសុ សហ វសន្តិ, ន ឯកោបិ តតោ ពហិទ្ធា សន្ទិស្សតិ, តស្មា តានិ សព្ពានិបិ គហេត្វា កម្មាទិកោ តិវិធោបិ សំវាសោ នាមាតិ អាហ “សោ ច វុត្តប្បការោ សំវាសោ តេន បុគ្គលេន សទ្ធិំ នត្ថិ, តេន ការណេន សោ បារាជិកោ បុគ្គលោ ‘អសំវាសោ’តិ វុច្ចតី”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។៥៥)។

ឥទានិ យស្មា ន កេវលំ មនុស្សិត្ថិយា ឯវ និមិត្តំ បារាជិកវត្ថុ, អថ ខោ អមនុស្សិត្ថិតិរច្ឆានគតិត្ថីនម្បិ។ ន ច ឥត្ថិយា ឯវ, អថ ខោ ឧភតោព្យញ្ជនកបណ្ឌកបុរិសានម្បិ, តស្មា តេ សព្ពេ, តេសញ្ច យំ យំ និមិត្តំ វត្ថុ ហោតិ, តំ តំ និមិត្តំ, តត្ថ ច យថា បដិសេវន្តោ បារាជិកោ ហោតិ, តញ្ច សព្ពំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ”តិអាទិមាហ។ វុត្តាតិ ឥមស្មិំ សិក្ខាបទេ។ តេសូតិ យេ តិំសមគ្គា វុត្តា, តេសុ។ អត្តនោ វាតិ លម្ពិមុទុបិដ្ឋិកេ សន្ធាយ វុត្តំ។ សន្ថតស្ស វាតិ យេន កេនចិ វត្ថេន វា បណ្ណេន វា វាកបដ្ដេន វា ចម្មេន វា តិបុសីសាទីនំ បដ្ដេន វា បលិវេឋេត្វា, អន្តោ វា បវេសេត្វា បដិច្ឆន្នស្ស។ អក្ខាយិតស្ស វាតិ សោណសិង្គាលាទីហិ អក្ខាទិតស្ស។ យេភុយ្យេន អក្ខាយិតស្សាតិ យាវ ឧបឌ្ឍក្ខាយិតោ កាយោ ន ហោតិ, ឯវំ អក្ខាយិតស្ស។ អល្លោកាសេតិ វិវដោកាសេ។ សន្ថតន្តិ តេសំយេវ វត្ថាទីនំ យេន កេនចិ បដិច្ឆន្នំ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ – ន ហេត្ថ អនុបាទិន្នកំ អនុបាទិន្នកេន ផុសតិ, យុត្តំ អត្ថិ, អថ ខោ ឧបាទិន្នកេន វា អនុបាទិន្នកំ ឃដ្ដិយតិ, អនុបាទិន្នកេន វា ឧបាទិន្នកំ, អនុបាទិន្នកេន វា អនុបាទិន្នកំ, ឧបាទិន្នកេន វា ឧបាទិន្នកំ។ សចេ យត្តកេ បវិដ្ឋេ បារាជិកំ ហោតីតិ វុត្តំ, តត្តកំ សេវនចិត្តេន បវេសេតិ, សព្ពត្ថាយំ បារាជិកាបត្តិំ អាបន្នោ នាម ហោតីតិ។

ឯវំ សេវនចិត្តេនេវ បវេសេន្តស្ស អាបត្តិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ យស្មា តំ បវេសនំ នាម ន កេវលំ អត្តូបក្កមេនេវ, បរូបក្កមេនាបិ ហោតិ។ តត្រាបិ សាទិយន្តស្សេវ អាបត្តិ បដិសេវនចិត្តសមង្គិស្ស, ន ឥតរស្សាតិ ទស្សេតុំ “បរេន វា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ បរេនាតិ

ᨠᩥᩃ᩠ᨿᨸᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩥᨠᩣ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ᩵ ᨸᩅᩮᩈᨶᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩥᨲᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᩮᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᩵ ᨭᩦ᩵ ᪑᩵᪓ᨸ) ᨿᩣᩅ ᨾᩪᩃᩣ ᨸᩅᩮᩈᨶᩴ ᨸᩅᩮᩈᨶᩴ ᨶᩣᨾ᩵ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩔ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩅᩮᩈᨶᩣᩁᩉᩴ, ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩣᨾ᩵ ᩑᩅᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨱᩣᩁᩉᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ᩵ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᨿᩣᨲ᩠ᨿᨠᩣᨿᩔ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩣᨿᩣᨾᨲᩮᩣ ᩒᩁᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ "ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩵ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᩣᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ ᨶᩦᩉᩁᨱᨠᩣᩃᩮ᩵ ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲᩥ᩵ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩵

ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨾ᩠ᩉᩥ᩵ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᨾᩣᨲᩣ, ᨩᨶᩮᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩵ ᨶᩥᨴᩣᨶᩣᨲᩥ ᨴᩮᩈᩴ ᨴᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩋᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ᩵ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨵᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᨲᩥ ᨣᨾᩮᨲᩥ ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ, ᨠᩣᩁᨱᩴ᩵ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨲᩔ ᩅᩥᨵᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨵᩥ᩵ ᩅᨩ᩠ᨩᨠᨾ᩠ᨾᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ "ᩅᨩ᩠ᨩᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ, ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶᩣ"ᨲᩥ᩵ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ᩵

ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨸᨶᩔ ᨮᩣᨶᩴ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩵ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨿᩴ ᨿᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᩵ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ –

"ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨵᨶᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩩᨾᩩᨴᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ;

ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᨠᩮᩣ ᩏᨴᩣᨿᩥ ᨧᩣ-ᩊᩅᨠᩣ ᨨᨶ᩠ᨶᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᩵

"ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩔᨩᩥᨸᩩᨶᨻ᩠ᨻᩈᩩ-ᨨᨻ᩠ᨻᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮᩣᨸᨶᨶ᩠ᨴᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣᨸᩥ ᨧ;

ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨧ, ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈ ᨴ᩠ᩅᩮᩊᩋᨸᨠᩮᩣ᩵

"ᨻᩮᩃᨭ᩠ᨮᩈᩦᩈᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᩈᩣᨣᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨭ᩠ᨮᨶᩣᨾᨠᩮᩣ;

ᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩮᩅᩦᩈ, ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ᩵

"ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩦᨶᨶ᩠ᨴᩣ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨶᨶ᩠ᨴᩣ, ᨨᨻ᩠ᨻᨣ᩠ᨣᩥᨿᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨸᩥ ᨧ;

ᨧᨱ᩠ᨯᨠᩣᩊᩦ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᩁᩣ;

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᨧ ᩈᩮᩈᨲᩮᩣ, ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣ ᩋᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ”ᨲᩥ᩺

ᨲᩔ ᨲᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨿᩴ ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩔ ᨲᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ᩺ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨮᨾᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨷᨮᨾᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨴᩮᩣᩈᩮ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᩮᩈᩮ ᨧᩮᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮᩈᩩ ᨩᨶᨷᨴᩮᩈᩩ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨷᨴᩮᩈᩮᩈᩩ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᩮᩈᩮᨿᩮᩅ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨴᩮᩈᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨽᩪᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴᨿᩮᩅ, ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᨠᩣᨧᩁᩥᨿᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮᨶ᩺ ᨣᩩᨱᨦ᩠ᨣᩩᨱᩪᨷᩣᩉᨶᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨭᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᨲᩣ ᨣᩩᨱᩪᨷᩣᩉᨶᩣ, ᨶ ᩑᨠᨣᩩᨱᩥᨠᨷᨭᩃᩣ᩺ ᨵᩩᩅᨶ᩠ᩉᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ ᨵᩩᩅᩴ᩺ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦᨵᩣ ᨷᨴᩮᩈᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩦᨵᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᩮᩈᩮᨿᩮᩅ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨴᩮᩈᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᩮᩈᩮᨿᩮᩅ ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨴᩮᩈᩮᨿᩮᩅ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥᨾᨩᨶᨷᨴᩮ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨴᩮᩈᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᨵᩩᩅᨶ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᩉᩣᨶᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᨶᩮᨶ᩺ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᨲ᩠ᨳᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᩺ ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩥ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮᩈᩩ ᨩᨶᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮᨶ ᨣᨱᩮᨶ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪕᪙) ᨧᨾ᩠ᨾᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᨲᨴᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨴᩮᩈᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ᩺ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨣᩁᩩᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨵᩩᩅᨶ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨠᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᨲᩮᩣᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨠᨬ᩠ᨧ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᩈᩩ᩺ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨷᨴᩮᩈᩮᨶ “ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᩮᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩈᩦᩃᩋᩣᨧᩣᩁᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨩᩦᩅᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩦᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨮᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᩈᩦᩃᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨧᩣᩁᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᩋᩣᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ ᩋᩣᨩᩦᩅᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ, ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᩈᩦᩃᩋᩣᨧᩣᩁᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨩᩦᩅᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩦᨲᩥᨷᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ, ᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩈᩩᨡᨲ᩠ᨳᩴ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨨᩈᩩ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ᩺ ᨲᩮᩈᩩᨲᩥ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩈᩩ᩺ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩑᨠᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ, ᩑᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩑᨠᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᩺ “ᨴ᩠ᩅᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᩺

ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩦᩈᨶᨿᩮᨶ᩺ ᨷᨮᨾᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᨷᨮᨾᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ᩺ ᨲᨳᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ᩺

ᩈᨿᩴ ᨷᨳᩅᩥᨡᨱᨶᩮ ᨠᩣᨿᩮᨶ, ᨷᩁᩴ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨱᩣᨷᨶᩮ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨧ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ “ᨷᨳᩅᩥᨡᨱᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

អាទិសទ្ទេន អទិន្នាទានាទីនំ បរិគ្គហោ។ បឋមកថិនាបត្តិ កាយវាចតោ កត្តព្ពំ អធិដ្ឋានំ វា វិកប្បនំ វា អករោន្តស្ស ហោតិ, នោ ករោន្តស្សាតិ អាហ “បឋមកថិនាបត្តិ វិយា”តិ។ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ហត្ថតោ ចីវរប្បដិគ្គហណាបត្តិ តស្សា ហត្ថតោ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហន្តស្ស, បរិវត្តកំ អទេន្តស្ស ច ហោតីតិ កិរិយាកិរិយតោ សមុដ្ឋាតិ។ “សិយា ករោន្តស្សា”តិអាទីសុ សិយាតិ “សិយា ខោ បន តេ ព្រាហ្មណ ឯវមស្សា”តិអាទីសុ វិយ “កទាចិ”តិ ឥមិនា សមានត្ថោ និបាតោ។ រូបិយប្បដិគ្គហណាបត្តិ សិយា កិរិយា គហណេន អាបជ្ជនតោ, សិយា អកិរិយា បដិក្ខេបស្ស អករណតោតិ អាហ “រូបិយប្បដិគ្គហណាបត្តិ វិយា”តិ។ កុដិការាបត្តិ វត្ថុំ ទេសាបេត្វា បមាណាតិក្កន្តករណេ ករោន្តស្ស សិយា, អទេសាបេត្វា បន បមាណាតិក្កន្តករណេ បមាណយុត្តំ វា ករោន្តស្ស ច អករោន្តស្ស ច សិយាតិ អាហ “កុដិការាបត្តិ វិយា”តិ។

សញ្ញាយ អភាវេន វិមោក្ខោ អស្សាតិ សញ្ញាវិមោក្ខាតិ មជ្ឈេបទលោបសមាសោ ទដ្ឋព្ពោតិ អាហ “យតោ វីតិក្កមសញ្ញាយា”តិអាទិ។ ឥតរា តាយ យតោ វីតិក្កមសញ្ញាយ អភាវេន ន មុច្ចតិ, សា ឥតរសទ្ទស្ស វុត្តប្បដិយោគិវិសយត្តា។ យា អចិត្តកេន វា សចិត្តកមិស្សកេន វា សមុដ្ឋាតីតិ យា អាបត្តិ ឯកាទិ អចិត្តកេន វា ឯកាទិ សចិត្តកមិស្សកេន វា សមុដ្ឋានេន សមុដ្ឋាតិ។ ឯត្ថ ច សញ្ញាទុកំ អនាបត្តិមុខេន វុត្តំ, សចិត្តកទុកំ អាបត្តិមុខេនាតិ ទដ្ឋព្ពំ។

យស្សាសចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតីតិ យស្សា សចិត្តកាយ អាបត្តិយា ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, យស្សា ច សចិត្តកាចិត្តកសង្ខាតាយ សុរាបានាទិអចិត្តកាយ អាបត្តិយា វត្ថុវិជាននចិត្តេន សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, អយំ លោកវជ្ជា។ “សចិត្តកបក្ខេ”តិ ហិ ឥទំ វចនំ សចិត្តកាចិត្តកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ន ហិ ឯកំសតោ សចិត្តកស្ស “សចិត្តកបក្ខេ”តិ វិសេសនេ បយោជនំ អត្ថិ។ ឯវំ បនេត្ថ គណ្ឋិបទេ “សុរាបានស្មិំ‘សុរា’តិ វា ‘ន វដ្ដតី’តិ វា ជានិត្វា បិវនេ អកុសលមេវា”តិ វុត្តំ។ តត្ថ “ន វដ្ដតីតិ វា ជានិត្វា”តិ វុត្តវចនំ ន យុជ្ជតិ បណ្ណត្តិវជ្ជស្សាបិ លោកវជ្ជភាវប្បសង្គតោ។ យស្សា បន “សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវា”តិ និយមោ នត្ថិ, សា បណ្ណត្តិវជ្ជាតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេន្តោ អាហ “សេសា បណ្ណត្តិវជ្ជា”តិ។ តថា ហិ តស្សា វត្ថុវិជាននចិត្តេន សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ សិយា កុសលំ, សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកតន្តិ “អកុសលមេវា”តិ និយមោ នត្ថិ។ ឧភយត្ថ អាបជ្ជិតព្ពាតិ កាយទ្វារេ, វចីទ្វារេ វាតិ ឧភយត្ថ អាបជ្ជិតព្ពា អាបត្តិ, តា បន អទិន្នាទានាទយោ។ “យតោទ្វារេ អាបត្តិ នាម នត្ថី”តិ ឥទំ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ ឧបនិក្ខិត្តសាទិយនាទីសុ អាបត្តិសម្ភវតោតិ ទដ្ឋព្ពំ។

អកុសលចិត្តោ វា អាបជ្ជតីតិ បារាជិកសុក្កវិស្សដ្ឋិកាយសំសគ្គទុដ្ឋុល្លអត្តកាមបារិចរិយទុដ្ឋទោសសង្ឃភេទប្បហារទានតលសត្តិកាទិភេទំ អាបត្តិំ អកុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ។ អនុបសម្បន្នំ បទសោធម្មំ វាចេន្តោ, មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោតិ ឯវរូបំ អាបត្តិំ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ។ អសញ្ចិច្ចសហសេយ្យាទិំ អព្យាកតចិត្តោ អាបជ្ជតិ។ ឯវំ អរហា អាបជ្ជតិ, សត្តំ អព្យាកតចិត្តោវ អាបជ្ជតិ។ តេនាហ “កុសលាព្យាកតចិត្តោ វា”តិ។

ទុក្ខវេទនាសមង្គី វាតិ ទុដ្ឋទោសាទិភេទំ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ ទុក្ខវេទនាសមង្គី អាបជ្ជតិ។ មេថុនធម្មាទិភេទំ បន សុខវេទនាសមង្គី

ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨸᩩᩁᩮᨧᨶᨽᩣᩈᨾᨠ᩠ᨠᩦ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩴᨿᩮᩅ ᨿᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩩᩁᩮᨧᨶᨽᩣᩈᨾᨠ᩠ᨠᩦ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨮᩣᨲᩁᩮᨧᨶᨽᩣᨣ᩠ᨣᨾᩈᨾᨠ᩠ᨠᩦ ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ ᨲᩥᨠᨣ᩠ᨣᨾᩴ ᨾᩮᨠ᩠ᨿᨧᩮᩈᩮᨲᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩋᨧᩮᨲᨶᩮᩣ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᩋᨶᩥᨾᩮᨿᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩑᨠᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩮᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨸᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩣᨶᩴ ᩅᩮᩈᨶ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩣᨶᩥ ᩅᩮᩈᨶ ᨸᨶᩮᩈᩣᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦᩈᩩ ᨲᩦᨱᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨

ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨲᩴ ᨾᨵᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴᩣᨶᩣᨴᩥᩅᩮᨴᨶᩣᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩈᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩴ ᨮᩣᨾᩈᩥᨸ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨿᩮᩣᩁᩮᨩᩴ “ᨮᩣᨵ ᨸᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᪨ ᨮᩣᨵᩣᨲᩥ ᨮᩣᨾᩈᩥᨸ ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ᪨ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩴᨶᩣᨾᩮᨠ ᨮᩣᨲᩥᩃᩥᨠ᩠ᨠᩅᩮᩈᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩁ ᨶᨠᩁᩮ᪨ ᨲᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᩁᩴ ᨲᩥᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨠᩣᩁᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮᨶ ᩅᩥᩈᩣᩃᩦᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩅᩮᩈᩣᩃᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ ᨶᨠᩁᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨿᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩅᩮᨸᩩᩃ᩠ᩃᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨿᨸᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨠᩥᨱᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩮᩈᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨮᩣᨿᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᨮᨾᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴᨾᩮᩅᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨶᩣᨴᩦᩈᩩ “ᩅᩥᩉᩮᩈᨠᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪘᪙) ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩣᩈᩥᨲᩔ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴᨾᩮᩅ ᩅᩥᩉᩮᩈᨠᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ “ᩁᩮᩣᨸᩥᨲᩮ ᩅᩥᩉᩮᩈᨠᩮ ᩈᩢᨿ᩠ᨿᩣᨬ᩠ᨬᩴ ᨧᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᩣ ᨧᩣ ᩋᨶᨾ᩠ᨻᩥᨾᩣᨿᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᨠᩁᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨽᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩪᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᩉᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪐᪐)᪨ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᨶᩥᨿᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᩣᨸᩥ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨧᩮᨲᨶᩣ, ᩈᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪓᪕), ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩋᨵᩥᨾᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪙᪗) ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ “ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪙᪑) ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ “ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩮ, ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪙᪐) ᨶᨿᩮᨶ ᩃᩮᩈᩴ ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩈᨷᩥᨶᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ “ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩏᨸᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨠᩁᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ “ᨶᨲ᩠ᨳ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨲᨳᩮᩅᩮᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪙᪐) ᨽᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮ ᨿᩮᨠ᩠ᨠᨲᩥ “ᨿᨲ᩠ᨳᩔᩣᨿᨲ᩠ᨳᩔ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩅᩮᩈᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨠᩘᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮ ᨲᩥᩈᩮᨿᨠ᩠ᨠᩮ᪨ ᨮᩣᨿᩔ ᨸᨶ “ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩮ”ᨲᩥ ᨮᩣᨾᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩮ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩮᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮ ᨩᩉᩥ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨾᩴᩈᩔ ᨸᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨾ᩠ᩉᩥ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨾ᩠ᨾᨡᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨾ᩠ᨾᨠ᩠ᨡᨱ᩠ᨯᩴ᪨ “ᩏᨱ᩠ᨱᩥᨣᨱ᩠ᨯᩣ”ᨲᩥᨸᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪕᪕; ᩅᩥ᪨ ᩅᩥ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨᪕᪕) ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨧ᩠ᨨᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨾᩮᨳᩩᨶᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᩈᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣᩅ᪨ ᨶᨭ᩠ᨮᩮ ᨠᩣᨿᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩴ, ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨸᩦᩊᨠᩴ ᩅᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᨲᨠᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨿᩥᨲᩮ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᨿᩥᨲᩮ ᨧ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪑) ᨸᨶ ᨶᨭ᩠ᨮᨠᩣᨿᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩮᨸᩥ ᨮᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ

ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨮᩥᨲᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᨱᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᨱᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩅᨱᩮ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨬ᩠ᨧ “ᩋᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲᩥ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩤᩁᩣ᪨ ᪆᪆) ᩍᨾᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩅᨱᩣᨶᩴ ᩑᨠᩮᨶ ᩅᨱᩮᨶ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨶᩦᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩤᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ “ᩍᨾᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩅᩈᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩅᨱᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨷᩤᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪨᪆᪆)᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨶᩣᩈᩣᨿᩮᩣᨷᩥ ᩅᨱᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᨱᩮᨶ ᩑᨠᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨱᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ “ᨶᩅᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᩅᨱᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾᩥ᪨ ᨷ᪨ ᪂᪨᪆᪨᪁) ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᩁᩥᩈᨷᨱ᩠ᨯᨠᩏᨽᨲᩮᩣᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᩅᩈᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣᩈᩮᩈᩪᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᨭᩮᩈᩩ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩮᩣᩈᩮᩈᩩ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᨣᩮᩣᨱᨣᨴ᩠ᩁᨽᨾᩉᩥᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᩴ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ᪨

ᩑᩅᩴ ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᨠᩈᩁᩦᩁᩮ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨲᩈᩁᩦᩁᩮ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᨲᩈᩁᩦᩁᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩅᨧ᩠ᨧᨾᨣ᩠ᨣᨷᩔᩣᩅᨾᨣ᩠ᨣᨾᩩᨡᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᨷᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ ᨡᩣᨴᩥᨲᩣ, ᨲᨳᩣ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨠ᩠ᨡᩣᨿᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶ ᨠᩩᨳᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨠᩩᨳᩥᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩃ᩠ᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨷᨶ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᨳᩥᨲᩴ ᨶᩦᩃᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩈᨾᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩥᨾᩥᨠᩩᩃᩈᨾᩣᨠᩩᩃᩴ ᨶᩅᩉᩥ ᩅᨱᨾᩩᨡᩮᩉᩥ ᨷᨣ᩠ᨥᩁᩥᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩩᨱᨷᨽᩣᩅᩮᨶ ᩏᨷᨣᨶ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩴ (ᨷᩤᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪨᪅᪈-᪆᪀), ᨲᨴᩣ ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨬ᩠ᨧ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨩᩉᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩩᨳᩥᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨳᩥᨲᩮᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᩉᩥ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨠᨲᩮ ᨾᩩᨡᩮ ᩋᨧ᩠ᨨᩩᨷᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ (ᨷᩤᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪨᪅᪃) ᩅᩥᩅᨭᩮ ᨾᩩᨡᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᨷᩔᩣᨲᩥ, ᨲᩣᩃᩩᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᨧ᩠ᨨᩩᨷᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᩅᩣ ᩏᨽᨿᨷᩔᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨨᩩᨷᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪨ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨷᩔᩮᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩩᨷᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᩣᩃᩩᨠᩴ ᨨᩩᨷᨲᩥ, ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅ᪨ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᩅᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᨠᩈᩁᩦᩁᩮᨷᩥ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨾᩮᩅ᪨ ᨿᨴᩥ ᨷᨶ ᨻᩉᩥ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨿ ᨷᩃᩥᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨾᩩᨡᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅ᪨ ᨿᨴᩥ ᨷᨶ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᩈᩥᩁᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨾᩩᨡᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨻᩉᩥ ᩒᨭ᩠ᨮᨾᩴᩈᩮᨶ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᨲᩮᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᨲᩥᩃᨹᩃᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅ᪨ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨭᩥᨲᩮ ᨷᨶ ᩒᨭ᩠ᨮᨾᩴᩈᩮ ᨴᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩴ᪨ ᨿᩮᩣᨷᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩒᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨷᩥᨴᩉᩥᨲᩩᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

ᩅᩮᨴᨶᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᨷᩦᩊᩥᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᨭ᩠ᨭᩮᩣ᪨ ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩮᩣ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᨷᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨻᨴ᩠ᨵᨷᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩉᩥ ᨷᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᩈᨲᩮᩣ ᨧᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨧᩁᩥᨿᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩃᩉᩩᨠᨣᩁᩩᨠᩣᨶᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿᨷᩥ ᩋᨲᩮᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩔ ᩏᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨻᨴ᩠ᨵᨷᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨶ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨣᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩩᨷᩥᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨠᨧ᩠ᨨᩩᩈᩁᩦᩁᨠᨾ᩠ᨷᩣᨴᩦᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᩪᨷᩈᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨻᨴ᩠ᨵᨷᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩩᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨠᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᩅᩣ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᩮᩁᩅᩣᨶᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩉᨴᨿᩁᩪᨷᩴ ᩅᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ

ចិបល្លត្វសញ្ញា ករោន្តិ, ឯចរូបស្ស លិត្តចិត្តស្ស អតាបត្តិ។ តេសំ បត ទុក្កដំ អយំ ចិនេសោ – បិត្តុម្មត្តកោ តិច្ចមេច ឧម្មត្តកោ ហោតិ, បកតិសញ្ញំ ត លភតិ។ យក្ខុម្មត្តកោ អត្តរន្តរា បកតិសញ្ញំ បដិលភតិ។ ឥធ បត បិត្តុម្មត្តកោ ចា ហោតុ, យក្ខុម្មត្តកោ ចា, យោ សព្ពសោ មុដ្ឋស្សតិ កិញ្ចិ ត ជាតាតិ, អគ្គិម្បិ សុចណ្ណម្បិ គូថម្បិ ចន្ទតម្បិ ឯកសទិសំ មទ្ទន្តោច ចិចរតិ, ឯចរូបស្ស អតាបត្តិ។ អត្តរន្តរា បកតិសញ្ញំ បដិលភិត្វា ញាត្វា ករោន្តស្ស បត អាបត្តិយេច។ តេតាហ "ខិត្តម្បិ ច ឯតេស"ន្តិអាទិ។

អធិមត្តវេចតាយាតិ អធិកប្បមាណាយ ទុក្ខវេចតាយ។ អាទិកម្មេ តិយុត្តោ អាទិកម្មិកោ, យោ ច អាទិកម្មេ តិយុត្តោ, សោ តស្មិំ កម្មេ អាទិភូតោ ហោតីតិ អាហ "យោ"តិអាទិ។ ឥធ បត សុទិន្នត្ថេរោ អាទិកម្មិកោ, តស្ស អតាបត្តិ។ អចេសនាតំ មក្កដិសមណចជ្ជិបុត្តកាទីតំ អាបត្តិយេច។ បដិបាទតំ សម្បាទតំ។ ករោន្តោយេច ហិ តំ អាបជ្ជតីតិ កិរិយំ។ ឥធំ (សារត្ថ៑ ដី៑ ១៑៥៥) បត មេថុនធម្មេន ទុត្តំ មេថុនធម្មំ បន្ទុបក្កមេ សតិ សាទិយតស្ស អកិរិយសមុដ្ឋានភាចតោ។ មេថុនបដិសំយុត្តាយ ហិ កាមសញ្ញាយ អភាចេត មុច្ចតតោ សញ្ញាចិមោក្ខំ "អតាបត្តិ អជាតន្តស្ស, អសាទិយន្តស្សា"តិ (បារា៑ ៥៥) ហិ ទុត្តំ។ មេថុនចិត្តេតេច តំ អាបជ្ជតិ, ត ចិតា ចិត្តេតាតិ សចិត្តកំ។ រាគចសេនេច អាបជ្ជិតព្ពតោ លោកចជ្ជំ។ កាយទ្វារេនេច សមុដ្ឋានតោ កាយកម្មំ។ ចិត្តំ បនេត្ថ អង្គមត្តំ ហោតិ , ត តស្ស ចសេន កម្មភាចោ លព្ភតិ។ លោភចិត្តេតេច អាបជ្ជិតព្ពតោ អកុសលចិត្តំ។ សុខសមង្គី ចា ឧបេក្ខាសមង្គី ចា អាបជ្ជតីតិ ទ្វិចេទតំ។ តតុ សមុដ្ឋាតាទីតិ អាបត្តិយា ហោត្តិ, ត សិក្ខាបទស្ស, អថ កស្មា សិក្ខាបទស្ស សមុដ្ឋាតាទីតិ ទុត្តាតីតិ អាហ "ឥមាតិ ច សមុដ្ឋាតាទីតិ តាយា"តិអាទិ។ អាបត្តិយា ហោត្តីតិ អជ្ឈាចារស្ស ហោត្តិ។

មុតតោ អមុមុតតោ មុតិ, ជាតាតិ, តំ ឯតស្ស អត្ថីតិ មុតិមា, ជាតាលចាតិ អត្ថោ។

បធមបារាជិកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១៑ ទុតិយបារាជិកចណ្ណតា

ឯត្តាតិ ឯតេសុ ខ្វិសុ។ ឯកកុដិកាទិភេទោ សត្ថោបិ ការេយាតិ ចេទិតព្ពោតិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ ឯកកុដិកាទិភេទោតិ យស្មិំ ការេ ឯកា ឯច កុដិ ឯកំ គេហំ សេយ្យថាបិ មលយជនបទេ, អយំ ឯកកុដិកោ ការោ តាម។ អាទិសទ្ទេន "ទ្វិកុដិកោបិ ការោ, តិកុដិកោបិ ការោ, ចតុក្កុដិកោបិ ការោ"តិ (បារា៑ ៩១) ទុត្តប្បភេទំ សង្គណ្ហាតិ។ អភិតចតិចិដ្ឋោ ឯកកុដិកាទិការោ បត យាច មតុស្សា បចិសិត្វា ចាសំ ត កប្បេត្តិ, តាច ការសង្ខំ ត គច្ឆតិ។ កិំភូតោតិ អាហ "បរិក្ខិត្តោ ចា"តិអាទិ។ តត្ថ បរិក្ខិត្តោ តាម ឥដ្ឋកបាការំ អាទិំ កត្វា អត្ថមសោ កណ្ដកសាខាហិបិ បរិក្ខិត្តោ។ តព្ពិបរីតោ អបរិក្ខិត្តោ។ អមតុស្សោ តាម យោ សព្ពសោ ចា មតុស្សាតំ អភាចេត យក្ខបរិគ្គហភូតោ, យតោ ចា មតុស្សា កេតចិ ករណីយេត បុតបិ អាគត្តុកាមា ឯច អបគ្គតា, យតោ បត តិរបេក្ខា ហុត្វា បក្កមត្តិ, សោ ការសង្ខំ ត គច្ឆតិ។ ត កេចលំ ឯកកុដិកាទិកេរោចាតិ អាហ "អត្ថមសោ"តិអាទិ។ យោ កោចិ សត្ថោបីតិ ជង្ឃសត្ថសកដសត្ថាទីសុ យោ កោចិ សត្ថោបិ។ ឥធម្បិ សិក្ខាបទេ តិកមតកោទិ ចិយ ការក្កហណេតេច ការូបចារោបិ សង្គហិតោតិ អាហ "ឋបេត្វា ការញ្ច

គាមូបចារដ្ឋា”តិ។ អញ្ញថា បន មាតិកាយ អនវសេសតោ អវហារដ្ឋានបរិគ្គហោ គតោ នាម ន ហោតិ, ន ច ញាត្វា សាវសេសំ បារាជិកំ បញ្ញាបេត្តិ។

តត្ថាតិ ឯតេសុ គាមគាមូបចារេសុ។ ទ្វារេតិ ឥន្ទខីលស្ស ឧភតោបស្សដ្ឋានតោ អព្ភន្តរេ។ អនុក្កមេនាតិ បឋមស្ស អព្ភន្តរេ គាមបរិក្ខេបោតិ បាការវតិអាទីហិ គាមបរិក្ខេបោ។ សុប្បបាតាទិបរិច្ឆេទោ បនេត្ថ អបរិក្ខិត្តឃរេ សន្ធាយ វុត្តោ។ ន កេវលំ ឃរស្ស បុរតោ, អថ ខោ សមន្តតោ តត្តកោវ បរិច្ឆេទោ ឃរូបចារោ នាមាតិ គហេតព្វំ។ “បុរតោ”តិអាទិកំ បន លោកិយេហិ ថាមកាលតោ វុត្តំ។ ថាមមជ្ឈិមស្សាតិ មជ្ឈិមថាមស្ស, នេវ អប្បថាមស្ស, ន មហាថាមស្សាតិ វុត្តំ ហោតិ។ “យថា តរុណមនុស្សា”តិអាទិនា យថា មាតុគាមោ កាកេ ឧឌ្ឌាបេន្តោ ឧជុកមេវ ហត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា លេឌ្ឌុំ ខិបតិ, យថា ច ឧទកបុញ្ឆនចេលំ ខិបន្តិ, ឯវំ ខិត្តស្ស លេឌ្ឌុស្ស បតិតដ្ឋានំ បដិក្ខិបតិ។ បវត្តិត្វាតិ លុឋិត្វា, បរិវត្តិត្វាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្ស សចេ ខេត្តំ ពាហិរលេឌ្ឌុំ ហោន្តីតិ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ១.៩១) តស្ស បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស សចេ អនុរាធបុរស្សេវ ទ្វេ ឥន្ទខីលា ហោន្តិ។ យស្ស បន ឯកោ, តស្ស គាមទ្វារពាហានំ វេមជ្ឈេ ឋិតស្ស លេឌ្ឌុបាតព្ភន្តរំ គាមូបចារោ នាម។ យត្ថ បន ឥន្ទខីលោ នត្ថិ, តត្ថ គាមទ្វារពាហានំ វេមជ្ឈំ យត្ថ ទ្វារពាហាបិ នត្ថិ, តត្ថ ឧភោសុ បស្សេសុ វតិយា វា បាការស្ស វា កោដិវេមជ្ឈំ ឥន្ទខីលដ្ឋានិយត្តា ឥន្ទខីលោតិ គហេតព្វំ។ យោ បន គាមោ បុព្វេ មហា ហុត្វា បច្ឆា កុលេសុ នដ្ឋេសុ អប្បកោ ហោតិ, សោ ឃរូបចារតោ លេឌ្ឌុបាតេនេវ បរិច្ឆិន្ទិតព្ពោ។ បុរិមបរិច្ឆេទោ បនស្ស បរិក្ខិត្តស្សាបិ អបរិក្ខិត្តស្សាបិ អប្បមាណមេវាតិ។ ន ចេតំ អបរិក្ខិត្តស្ស ឧបចារទស្សនំ បទភាជនេន វិរុជ្ឈតិ ជានិតព្វំ។ តត្ថ ហិ “គាមូបចារោ នាម បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឥន្ទខីលេ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ (បារា॰ ៩១) វត្វា “អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឃរូបចារេ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ (បារា॰ ៩១) ឯត្តកមេវ វុត្តំ, ន បន តំ លេឌ្ឌុបាតំ គាមសង្ខេបំ កត្វា តតោ បរំ គាមូបចារោតិ វុត្តោតិ អាហ “បទភាជនេបិ ហិ ឧបរិ ភាសិតំ អត្ថំ ទីបេតុំ”តិ។

អយមេត្ថ អធិប្បាយោ – យថា គាមោ នាម ទុវិធោ ហោតិ បរិក្ខិត្តោ ច អបរិក្ខិត្តោ ច (បារា॰ អដ្ឋ॰ ១.៩១)។ តត្ថ បរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបោយេវ បរិច្ឆេទោ។ តស្មា តស្ស វិសុំ បរិច្ឆេទំ អវត្វា “គាមូបចារោ នាម បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឥន្ទខីលេ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ បារាជិកំ វុត្តំ។ អបរិក្ខិត្តស្ស បន គាមស្ស គាមបរិច្ឆេទោ វត្តព្ពោ។ តស្មា តស្ស គាមស្ស គាមបរិច្ឆេទទស្សនត្ថំ “អបរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឃរូបចារេ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ (បារា॰ ៩១) វុត្តំ។ គាមបរិច្ឆេទេ ច ទស្សិតេ គាមូបចារលក្ខណំ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ សក្កា ញាតុន្តិ បុន “តត្ថ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស លេឌ្ឌុបាតោ”តិ ន វុត្តំ, អវត្វា បន តត្ថាបិ អយមេវ យថាវុត្តោតិ។ យោ បន ឃរូបចារេ ឋិតស្ស លេឌ្ឌុបាតំយេវ “គាមូបចារោ”តិ វទតិ, តស្ស ឃរូបចារោ “គាមោ”តិ អាបជ្ជតិ។ តតោ ឃរំ ឃរូបចារោ, គាមោ គាមូបចារោតិ ឯស វិភាគោ សង្ករីយតិ។ អសង្ករតោ ចេត្ថ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្វោ។ តស្មា បាឡិញ្ច អដ្ឋកថញ្ច សំសន្ទិត្វា វុត្តនយេនេវ គាមោ, គាមូបចារោ ច វេទិតព្វោតិ។

តត្ថាតិ ឯតេសុ ទ្វីសុ ឧបចារេសុ។ យ្វាយំ ឧបចារោ ទស្សិតោតិ សម្ពន្ធោ។ វិការេន កាយប្បវេសនតាទីស្វេវ ឯត្ថ អាទិសទ្ទេន អសំកច្ចិកាកាយប្បវេសនំ (បាចិ॰ ១១១៥) សង្គណ្ហាតិ។ យោ បន បរិក្ខិត្តស្ស គាមស្ស ឧបចារោ វុត្តោ, សោ ន គាមេសុ វិនយវិនិច្ឆយេ

ឧបយោគេ កតោ។ កេនចិ អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបោកាសតោ អបរោ ឯកោ លេឌ្ឌុបាតោ គាមូបចារោ នាមាតិ សាបេក្ខំ វុត្តោ។ ឯតំ វុត្តំ ហិ ភាសតិ "បរិក្ខិត្តស្សាបិ ច គាមស្ស ឯកោ លេឌ្ឌុបាតោ កប្បិយភូមិ សមានតោ ឧបចារោតិ វុត្តោ, បរេន អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបោកាសតោ ឯកោ"តិ។ ឥមិនា បរិក្ខេបស្សានន្តរំ ឥមិនា គាមានុញ្ញាតំ បរិក្ខេបស្សានន្តរំ វុត្តា អដ្ឋកថាយំ។ បារាជិកវត្ថុម្ហិ បាឡិយាភាវំ អចោទកត្តស្សាតិ គណ្ឋិស្ស។

អនុត្តន្តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២១) នត្តបេភសិក្ខាបទេ អត្តនោ សន្តកម្បិ អប្បដិគ្គហិតកំ កប្បិយំ អជ្ឈោហរណីយំ វុច្ចតិ, ឥធ បន យំ កិញ្ចិ បរបរិគ្គហិតំ សសាមិកំ ភណ្ឌំ, តទេតំ តេហិ សាមិកេហិ កាយេន វា វាចាយ វា ន ទិន្នន្តិ អទិន្នំ។ អទហានប្បយោគភេទេន បន ទស្សេតុំ "អញ្ញស្ស មនុស្សជាតិកស្ស សន្តក"ន្តិ វុត្តំ។ សង្ខាសង្ខស្សេវ ត-ការេន ទស្សេតា វុត្តត្តា "សង្ខា សង្ខាតន្តិ អត្ថតោ ឯក"ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ អត្ថតោ ឯកន្តិ បទត្ថតោ ឯកំ, អត្ថន្តរន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ កោដ្ឋាសស្សេតំ នាមំ ភាគតោ សង្ខាយតិ ឧបដ្ឋាតីតិ កត្វា។ បបញ្ចសង្ខាតិ សត្តានំ សំសារេ បបញ្ចេន្តីតិ ចិរាយន្តីតិ បបញ្ចា, តណ្ហាមានទិដ្ឋិយោ, យស្ស វា ឧប្បន្នា, តំ "រត្តោ"តិ វា "មត្តោ"តិ វា "មិច្ឆាភិនិវិដ្ឋោ"តិ វា បបញ្ចេន្តិ ព្យញ្ជេន្តីតិ បបញ្ចា, សង្ខា វុច្ចតិ កោដ្ឋាសោ, បបញ្ចានំ សង្ខា បបញ្ចសង្ខា, បបញ្ចកោដ្ឋាសាតិ អត្ថោ, តណ្ហាមានទិដ្ឋិយោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ថេយ្យចិត្តសង្ខាតោតិ "ថេយ្យចិត្តោ"តិ កថិតោ។ ឯកោ ចិត្តកោដ្ឋាសោតិ ចិត្តស្សានេកភាវេន ចិត្តាភិនិគ្គហណស្សេតព្ពភាវេ ថេយ្យចិត្តកោដ្ឋាសតោ អញ្ញោ ចិត្តកោដ្ឋាសោ។ ថេយ្យសង្ខាតោតិ ថេយ្យសង្ខាតចិត្តកោដ្ឋាសេន។ យទិ ឯវំ អថ កស្មា ឯតស្ស វិភង្គេ "ថេយ្យចិត្តោ អវហរណចិត្តោ"តិ (បារា។ ២១) វុត្តន្តិ អាហ "យោ ច"តិអាទិ។ ព្យញ្ជនំ អនាទិយិត្វាតិ ព្យញ្ជនេ អាទរំ អកត្វាតិ អត្ថោ, សង្ខាតធេនបទត្ថំ វុត្តំ ហោតិ។ អត្ថមេវាតិ ភាវត្ថមេវ។

ឯត បន អវហារាតិ ឯត បញ្ចវីសតិ អវហារា។ សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណកវសេន នានាវិធោ ភណ្ឌោ ឯកស្ស បញ្ចកស្សាតិ នានាភណ្ឌំ, បញ្ចន្នំ អវហារានំ សមូហោ បញ្ចកំ, បញ្ចបរិមាណស្សាតិ វា បញ្ចកំ, នានាភណ្ឌវសេន បញ្ចកំ នានាភណ្ឌបញ្ចកំ។ សវិញ្ញាណកវសេន ឯកោ ភណ្ឌោ ឯកស្សាតិ ឯកភណ្ឌំ។ សេសំ វុត្តនយេន។ សាហត្ថិកោ ច បញ្ចកំ សាហត្ថិកបញ្ចកំ។ អាទិបទវសេន នេតំ នាមំ កុសលាទិត្តិកស្ស កុសលត្តិកោ វោហារោ វិយ។ តស្មា សាហត្ថិកាទិបញ្ចកន្តិ អត្ថតោ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯវ នយោ សេសេសុ បញ្ចកទ្វយេសុ។ ឯតេស្វេវាតិ "អាទិយេយ្យា"តិ ឯតេស្វេវ យាតិកាបទេសុ។ ឥមេសំ បទានំ វសេនាតិ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ បទានំ វសេន។ ឯត្ថ ច បឋមបទំ អភិយោគវសេន វុត្តំ, ទុតិយបទំ អញ្ញេសំ ភណ្ឌំ ហរន្តស្ស គច្ឆតោ វសេន, តតិយបទំ ឧបនិក្ខិត្តភណ្ឌវសេន, ចតុត្ថំ សវិញ្ញាណកវសេន, បញ្ចមំ ថលេ និក្ខិត្តាទិវសេន វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។

ឥទានិ តេសំ អត្ថយោជនំ ទស្សេតុំ "តត្ថា"តិអាទិមាហ។ តត្ថ តត្ថាតិ តេសុ ទ្វីសុ បញ្ចកេសុ។ ឥតរន្តិ ឯកភណ្ឌបញ្ចកំ។ អារាមន្តិ បុប្ផារាមផលារាមំ។ អភិយុញ្ជតីតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។១០១) បរសន្តកំ "មម សន្តកោ អយ"ន្តិ មុសា ភណិត្វា អភិយុញ្ជតិ ចោទេតិ, អដ្ដំ ករោតីតិ អត្ថោ។ សម្បជានមុសាវាទេបិ អទិន្នាទានស្ស បុព្ពបយោគត្តា ទុក្កដន្តិ អាហ "អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ, ទុក្កដសង្ខាតា អាបត្តិ ភវេយ្យាតិ អត្ថោ។ អថ វា ទុក្កដសញ្ញិតស្ស វីតិក្កមស្ស អាបជ្ជនន្តិ អត្ថោ។ ឯវំ សេសោ "អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា"តិអាទីសុ។ សាមិកស្ស វិមតិំ ឧប្បាទេតីតិ វិនិច្ឆយកុសលតាយ, ពលវនិស្សិតាទិភាវេន វា អារាមសាមិកស្ស សំសយំ ជនេតិ។ កថំ? តថារូបំ វិនិច្ឆយប្បមុខំ

ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ “ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᩍᨾᩴ ᩋᩣᩁᩣᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪈ ᩑᩅᩴ ᨲᩔ ᩅᩥᨾᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨲᩮᨶ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪈ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩣ ᨷᨶ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨳᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩮ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩃᩴ ᨴᩣᨶᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩏᩔᩣᩉᩴ ᨮᨷᩮᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨠᩁᨱᩮ ᨶᩥᩁᩩᩔᩣᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪈ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ ᩈᨧᩮ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᨲᨵᩩᩁᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪈ ᩋᨳ ᨷᨶ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᨶ ᨵᩩᩁᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᩋᨽᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ ᨵᩩᩁᩴ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ “ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨷᩦᩊᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᩋᩣᨱᩣᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩘ᩠ᨠᩣᩁᨷ᩠ᨷᨭᩥᩔᩣᩅᩥᨽᩣᩅᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᩮ ᩈᩏᩔᩣᩉᩮᩣ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨲᩣᩅ᪈ ᩋᨳᩣᨷᩥ ᩋᨽᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᨠᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᨴᩣᨶᩥ ᩍᨾᩴ ᩍᨾᩔ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᨵᩩᩁᩴ ᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨷᨠ᩠ᨡᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨲᩥ, ᨠᩣᩃᩴ ᩋᩣᨣᨾᩮᨲᩥ, “ᩃᨩ᩠ᨩᩥᨷᩁᩥᩈᩴ ᨲᩣᩅ ᩃᨽᩣᨾᩥ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨣᩉᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᩏᩔᩣᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥᨿᩮᩅ᪈ ᨿᨴᩣ ᨷᨶ “ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨶ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ, “ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣᨷᩥ ᨶ ᩃᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩏᨽᩮᩣ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩋᨽᩥᨿᩩᨬ᩠ᨩᨠᩔ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪈

ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨲᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪈ ᩈᩦᩈᩮ ᨽᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩦᩈᩮ ᨮᩥᨲᨽᩣᩁᩴ᪈ ᩈᩦᩈᩔ ᨲᩣᩅ ᨷᩩᩁᩥᨾᨣᩃᩮ ᨣᩃᩅᩣᨭᨠᩮᩣ, ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᩃᩮ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨣᩃᩔᩮᩅ ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨷᩔᩮᩈᩩ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩮᩈᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮ “ᨠᨱ᩠ᨱᨧᩪᩊᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨵᩮᩣᨽᩣᨣᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨠᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᩈᩦᩈᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨮᩥᨲᨽᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪈ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩒᩁᩮᩣᨷᩮᨲᩦᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣᩈᩩ ᨷᩔᩮᩈᩩ ᨠᨱ᩠ᨱᨧᩪᩊᩥᨠᩣᩉᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨠᨷ᩠ᨷᩁᩮᩉᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩏᨷᩁᩥ, ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᩃᩣᩅᨭ᩠ᨭᨲᩮᩣ ᨧ ᨣᩃᩅᩣᨭᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᩣᩅᨭ᩠ᨭᨲᩮᩣ ᨧ ᩏᩁᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩉᨴᨿᩣᩅᩣᨭᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩏᨷᩁᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᨲᩴ ᩒᩁᩮᩣᨷᩮᨲᩥ᪈

ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ – ᨿᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ “ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᩉᩦ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪈ ᩋᨭ᩠ᨮ᪈ ᪁᪈᪁᪀᪁) ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᩋᨶᩣᨱᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨿᨾᩮᩅ “ᨾᨿ᩠ᩉᩥᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᨳ, ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩉᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩈᩦᩈᩮᨶ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩣᨾᩈᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪈ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩦᩈᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨥᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩮᨲᩥᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩈᩣᩁᩮᨲᩥᨷᩥ, ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩴ᪈ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩒᩁᩮᩣᨷᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣᨶᩴ “ᩅᩉᨲᩪ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᨷᨶ ᩋᨶᩣᨱᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪈ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩈᩦᩈᨲᩮᩣ ᨠᩮᩈᨣ᩠ᨣᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪈ ᨿᨾᨠᨽᩣᩁᩔ ᨷᨶ ᩑᨠᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪈ ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩈᨽᩣᩁᩔᩮᩅ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪈ ᨿᩮᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᩈᩦᩈᨽᩣᩁᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨡᨶ᩠ᨵᨽᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪈

ᩏᨷᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘ᩠ᨣᩮᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᨮᨷᩥᨲᨽᨱ᩠ᨯᩴ᪈ ᩋᩉᩴ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪈ ᩋᨲᩦᨲᨲ᩠ᨳᩮ ᨧᩮᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩅᨧᨶᩴ, ᨶᩣᩉᩴ ᨣᩉᩮᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪈ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ (ᨷᩣᩁᩣ᪈ ᩋᨭ᩠ᨮ᪈ ᪁᪈᪁᪁᪁) ᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᨷᩥ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨷᨿᩮᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ᪈ “ᨠᩥᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨽᨱᨳ, ᨶᩮᩅᩥᨴᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᩴ, ᨶ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ᪈ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᩅᩥᨾᨲᩥᩴ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ “ᩁᩉᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩑᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨷᩥᨲᩴ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨴᩔᨲᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ, ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᩅᩥᨾᨲᩥᩴ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ᪈ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦᨲᩥ ᨲᩔ ᨹᩁᩩᩈᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ᪈ ᨲᨲ᩠ᩁ ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ “ᨠᩥᩃᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨴᩣᨶᩮ ᩈᩏᩔᩣᩉᩮᩣ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨲᩣᩅ᪈ ᩈᨧᩮ ᩈᩮᩣ ᨴᩣᨶᩮ ᨶᩥᩁᩩᩔᩣᩉᩮᩣ, ᨽᨱ᩠ᨯᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᨣᩉᨱᩮ ᩈᩏᩔᩣᩉᩮᩣ, ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩮᩅ᪈ ᨿᨴᩥ ᨷᨶ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩣᨶᩮ ᨶᩥᩁᩩᩔᩣᩉᩮᩣ, ᨽᨱ᩠ᨯᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣᨷᩥ “ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨴᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᩩᩁᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪈ ᨿᨴᩥᨷᩥ ᨾᩩᨡᩮᨶ “ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨶ ᩋᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨵᩩᩁᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ

ສຫຠຓ຺ຑຫາຣກໍເນສ຺ສາມີຕິ "ສຫຠຓ຺ຑຫາຣກໍ ຠຓ຺ຑໍ ເນສ຺ສາມີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕເຕ຺ວາ. ປຐມໍ ປາທໍ ອຕິກ຺ກາເມຕີຕິ ຠຓ຺ຑຫາຣກໍ ຕຊ຺ເຊເຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄມນປຖໍ ວາເຣເຕ຺ວາ ອຕ຺ຕນາ ຣຸຈິຕມຄ຺ຄໍ ເອກປາທໍ ອຕິກ຺ກາເມຕິ. ຖລຏ຺ຐນ຺ຕິ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໙໔) ຖເລ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຠູມິຕເລ ວາ ປາສາຓປພ຺ພຕຕລາທີສຸ ວາ ຍຕ຺ຖ ກຕ຺ຖຈິ ປຏິຉ຺ຉນ຺ເນ ວາ ອປ຺ປຏິຉ຺ຉນ຺ເນ ວາ ຐປິຕນ຺ຕິ ອຕ຺ເຖາ. ຜນ຺ທາເປຕິ, ຖຸລ຺ລຈ຺ຈຍນ຺ຕິ ເຍາ ຜນ຺ທາເປຕິ, ຕສ຺ສ ປເຍາເຄ ປເຍາເຄ ຖຸລ຺ລຈ຺ຈຍໍ, ອາມສເນ ທຸກ຺ກຏໍ, ຜນ຺ທາປເນ ຖຸລ຺ລຈ຺ຈຍຎ຺ຈ ວິສຸໍ ວິສຸໍ ເຉຍ຺ຍຖິເຕ຺ຕນ ອາມສນຜນ຺ທາປນປເຍາເຄ ກເຣານ຺ຕສ຺ເສວ ເຫາຕິ. "ເອກປເຍາເຄນ ຄຫິຕສ຺ສ ປນ ຐາເນ ປາຣາຊິເກເນວ, ນ ທຸກ຺ກຏຖຸລ຺ລຈ຺ຈຍານີ"ຕິ ວທນ຺ຕິ. ຐານາຕິ ຐິຕຏ຺ຐານເຕາ. ສເຈ ຕໍ ຣາສິກຕໍ ເຫາຕິ, ອນ຺ເຕາກຸມ຺ຠິຍໍ ຠາຊນຄຕກຣຓມຸຏ຺ຐິຉ຺ເຉທນວິນິຉ຺ເຉຍເນ ວິນິຉ຺ຉິນິຕພ຺ພໍ. ສເຈ ເອກາພທ຺ຘໍ ສິເລສນິຍ຺ຍາສາທິ, ປກ຺ກມຘຸຜາຓິຕວິນິຉ຺ເຉຍເນ ວິນິຉ຺ຉິນິຕພ຺ພໍ. ສເຈ ຄຣຸກໍ ເຫາຕິ ຠາຣພທ຺ຘໍ ເລາຫປິຓ຺ຑິຄຸຬປິຓ຺ຑິເຕລຆຏາທິ ວາ, ກຸມ຺ຠິຍໍ ຐານາຈາວນວິນິຉ຺ເຉຍເນ ວິນິຉ຺ຉິນິຕພ຺ພໍ. ສງ຺ຂລິກາພທ຺ຘສ຺ສ ຈ ຐານເຠເທາ ສລ຺ລກ຺ເຂຕພ຺ເພາ. ປຕ຺ຖຣິເຕ຺ວາ ຐປິຕໍ ປນ ປາວາຣຕ຺ຖຣຓກຏສາຣກາທິໍ ອຸຊຸກໍ ຄເຫເຕ຺ວາ ອາກຑ຺ຒຕິ, ປາຣິມນ຺ເຕ ເອາຣິມນ຺ເຕນ ຜຸຏ຺ເຐາກາສໍ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ ປາຣາຊິກໍ. ເຕເນວ ຄເຫເຕ຺ວາ ປຣເຕາ ເປລ຺ລຕິ, ປາຣິມນ຺ເຕ ຜຸຏ຺ເຐາກາສໍ ເອາຣິມນ຺ເຕ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ ປາຣາຊິກໍ. ວາມເຕາ ວາ ທກ຺ຂິຓເຕາ ວາ ອປນາເມນ຺ຕສ຺ສ ວາມນ຺ເຕນ ວາ ທກ຺ຂິຓນ຺ເຕນ ວາ ຜຸຏ຺ເຐາກາສໍ ທກ຺ຂິຓນ຺ເຕ ວາ ວາມນ຺ເຕ ວາ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ ປາຣາຊິກໍ. ເວເຐເຕ຺ວາ ອຸທ຺ຘຣຕິ, ເກສຄ຺ຄມຕ຺ຕໍ ອາກາສຄຕໍ ກເຣານ຺ຕສ຺ສ ປາຣາຊິກໍ.

ສເກາ ຫເຕ຺ຖາ ສຫເຕ຺ຖາ, ເຕນ ນິພ຺ພເຕ຺ຕາ, ຕສ຺ສ ວາ ສມ຺ພນ຺ຘີຕິ ສາຫຕ຺ຖິເກາ, ອວຫາເຣາ. ອາຓາປນໍ ອາຓຕ຺ຕິ, ຕາຍ ອາຓຕ຺ຕິຍາ ນິພ຺ພເຕ຺ຕາ ອວຫາເຣາ ອາຓຕ຺ຕິເກາ. ນິສ຺ສຊ຺ຊນໍ ນິສ຺ສເຄ຺ຄາ, ສຸງ຺ກຆາຕຏ຺ຐາເນ, ປຣິກປ຺ປິເຕາກາເສ ຈ ຐເຕ຺ວາ ຠຓ຺ຑສ຺ສ ພຫິ ນິປາຕນໍ, ນິສ຺ສເຄ຺ຄາວ ນິສ຺ສຄ຺ຄິເຍາ. ກິຣິຍາສິທ຺ຘິເຕາ ປຸເຣຕຣເມວ ປາຣາຊິກາປຕ຺ຕິສງ຺ຂາຕໍ ອຕ຺ຖໍ ສາເຘຕີຕິ ອຕ຺ຖສາຘເກາ. ຘຸຣສ຺ສ ອາລຍສງ຺ຂາຕສ຺ສ ຠາຣສ຺ສ ນິກ຺ຂິປນໍ ປຣິຈ຺ຈຊນໍ ນິຣຸສ຺ສາຫຠາວາປຊ຺ຊນໍ ຘຸຣນິກ຺ເຂເປາ. ຏີກາທິ ຎາເຓ ອາທິໍ ອກເຕ຺ວາ ເຕສໍ ອຕ຺ຖຍຸຕ຺ຕເມວ ທເສ຺ສນ຺ເຕາ "ຕຕ຺ຖ ສາຫຕ຺ຖິເກາ ນາມາ"ຕິອາທິມາຫ. ສຫຕ຺ຖາຕິ ສຫເຕ຺ຖນ. ກຣເຓຕ຺ຖ ຫິ ອິທໍ ນິສ຺ສກ຺ກວຈນໍ. "ອມຸກສ຺ສ ຠຓ຺ຑໍ ອວຫຣາ"ຕິ ອຎ຺ຎໍ ອາຓາເປຕີຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ອາຓຕ຺ຕິກ຺ຂເຓ ເອວ ອາປຕ຺ຕິ ທຸກ຺ກຏາ. ຍທິ ເອວໍ ຖາຍສ຺ສ, ອຕ຺ຖສາຘກສ຺ສ ຈ ເກາ ວິເສເສາ? ຕໍ ຂຓໍ ເອວ ຄຫເຓ ນິຍຸຎ຺ຊນໍ ອາຓຕ຺ຕິກປ຺ປເຍາເຄາ, ກາລນ຺ຕເຣນ ຄຫຓຕ຺ຖໍ ນິເຍາເຄາ ອຕ຺ຖສາຘເກາຕິ (ສາຣຕ຺ຖ. ຏີ. ໒.໙໑; ວິ. ວິ. ຏີ. ໑.໙໑) ອຍເມເຕສໍ ວິເສເສາ. ເຕເນວາຫ "ອມຸກສ຺ສ ຠຓ຺ຑໍ ຍທາ ສກ຺ເກາສິ, ຕທາ ຕໍ ອວຫຣາຕິ ອາຓາເປຕີ"ຕິ.

ສຸງ຺ກຆາຕປຣິກປ຺ປິເຕາກາສານນ຺ຕິ ສຸງ຺ກຆາຕຎ຺ຈ ປຣິກປ຺ປິເຕາກາເສາ ຈ ສຸງ຺ກຆາຕປຣິກປ຺ປິເຕາກາສາ, ເຕສໍ. ຕຕ຺ຖ ສຸງ຺ກຆາຕນ຺ຕິ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໑໓) ຣຸກ຺ຂປພ຺ພຕາທິສຎ຺ຎາເຓນ ນິຍມິຕສ຺ສ ສຸງ຺ກຏ຺ຐານສ຺ສ ເອຕໍ ອຘິວຈນໍ. ຕຎ຺ຫິ ຍສ຺ມາ ຕເຕາ ຣາຊເທຍ຺ຍຠາຄໍ ສຸງ຺ກໍ ອທເຕ຺ວາ ນີຫຣນ຺ຕາ ຣເຎ຺ຎາ ສຸງ຺ກໍ ຫນນ຺ຕິ ວິນາເສນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ "ສຸງ຺ກຆາຕ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

ເກາຈິ ປຣປຣິເວຓາທີນິ ປວິສິເຕ຺ວາ ກິຎ຺ຈິ ເລາຠເນຍ຺ຍຠຓ຺ຑໍ ທິເສ຺ວາ ທ຺ວາຣປ຺ປມຸຂາທີສຸ ຍໍ ຐານໍ "ສເຈ ມໍ ເອຕ຺ຖນ຺ຕເຣ ປສ຺ສິສ຺ສນ຺ຕິ, ທຏ຺ຐຸກາມຕາຍ ຄເຫເຕ຺ວາ ວິຈຣນ຺ເຕາ ວິຍ ທສ຺ສາມິ, ເນາ ເຈ ປສ຺ສິສ຺ສນ຺ຕິ, ຫຣິສ຺ສາມີ"ຕິ ປຣິກເປ຺ປຕິ, ອຍໍ ປຣິກປ຺ປິເຕາກາເສາ.

អាណត្តិក្ខណេយេវ បារាជិកន្តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.១២១) អត្ថសាធកចេតនាក្ខណេយេវ បារាជិកំ។ សចេបិ អវហារកោ សដ្ឋិវស្សាតិក្កមេនបិ តំ ភណ្ឌំ អវហរតិ, អាណាបកោ ច អន្តរាយេវ កាលំ ករោតិ, ហីនាយ វា អាវត្តតិ, អស្សមណោវ ហុត្វា កាលំ វា ករិស្សតិ, ហីនាយ វា អាវត្តិស្សតិ, អវហារកស្ស បន អវហារក្ខណេយេវ បារាជិកំ។ បាទគ្ឃនកតេលន្តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.៩៣) ឯត្ថ បាទោ នាម កហាបណស្ស ចតុត្ថោ ភាគោ, តំ អគ្ឃតីតិ បាទគ្ឃនកំ, បាទគ្ឃនកញ្ច តំ តេលញ្ចាតិ បាទគ្ឃនកតេលំ។ ឧបាហនា អាទិ យេសំ វត្ថូនំ តានិ ឧបាហនាទីនិ។ អាទិសទ្ទេន ទុកូលសាដកចម្មក្ខណ្ឌាទីនំ គហណំ។ បក្ខិបតីតិ ថេយ្យចិត្តេន បក្ខិបតិ។ តេនាហ “ហត្ថតោ មុត្តមត្តេយេវ បារាជិក”ន្តិ។ សចេ បន អត្តនោបិ កុម្ភិយំ អញ្ញោ សប្បិំ វា តេលំ វា អាកិរតិ, តត្រ ចាយំ ថេយ្យចិត្តេន តេលបិវនកំ ភណ្ឌំ បក្ខិបតិ, វុត្តនយេនេវ បារាជិកំ។

កាយេន វា វាចាយ វា បយុញ្ជន្តិ អាណាបនំ បយោគោ, អាណត្តស្ស ភណ្ឌគ្គហណតោ បុព្ពត្តា បុព្ពោ, ឥតិ បុព្ពោ ច សោ បយោគោ ចាតិ បុព្ពបយោគោ។ បយោគេន សហ វត្តមានោ អវហារោ សហបយោគោ។ សយំ ឯកី ហុត្វា វិទហិត្វា មន្តេត្វា អវហរណំ សំវិធាវហារោ, អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញុប្បត្តិយា កតាវហារោតិ វុត្តំ ហោតិ។ បុព្ពណ្ហាទិកាលបរិច្ឆេទេន សញ្ញាណំ សង្កេតោ, តស្ស កម្មំ សង្កេតកម្មំ។ និមិត្តស្ស កម្មំ និមិត្តកម្មំ, សញ្ញុប្បាទនត្ថំ កស្សចិ និមិត្តស្ស ករណន្តិ អត្ថោ។ តត្ថាតិ យថាវុត្តេសុ បុព្ពបយោគាទីសុ បញ្ចសុ។ ពិលាទីនិ សង្កមេត្វា ពេត្តាទិគ្គហណវសេនាតិ ពិលំ, រជ្ជុំ, វតិំ, មរិយាទំ វា បាការំ វា សង្កមេត្វា ពេត្តគ្គហណវសេន, ពិលំ, រជ្ជុំ, វតិំ, មរិយាទំ វា បាការំ វា សង្កមេត្វា វត្ថុគ្គហណវសេន។ សចេ បន ទ្វីហិ ពិលេហិ គហេតព្ពំ ហោតិ, បឋមេ ពិលេ ថុល្លច្ចយំ, ទុតិយេ បារាជិកំ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.១០៣)។ សចេ តីហិ គហេតព្ពំ ហោតិ, បឋមេ ទុក្កដំ, ទុតិយេ ថុល្លច្ចយំ, តតិយេ បារាជិកំ។ ឯវំ ពហុកេសុបិ អវសានេ ទ្វេ ឋបេត្វា បុរិមេហិ ទុក្កដំ, អវសានេ ទ្វិន្នំ ឯកេន ថុល្លច្ចយំ , ឥតរេន បារាជិកំ។ រជ្ជុបសារណាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ យំ បន សមន្តបាសាទិកាយំ “តត្ថ ខោ សាមិកានំ ធុរនិក្ខេបេនា”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.១០៣) វុត្តំ, តំ “ខេត្តំ អភិយុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិអាទិ (បារា។ ១០៣) -អធិការេ វុត្តត្តា អភិយោគវសេន គហណំ សន្ធាយាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ សំវិទហិត្វាតិ ឯតស្ស វេវចនំ។ សំមន្តយិត្វាតិ ឯកច្ឆន្ទតាយ ឯកជ្ឈាសយតាយ ឃដិត្វាតិ អត្ថោ។ ឥមស្មិំ អវហារេ អសម្មោហត្ថំ “ឯវំ សំវិទហិត្វា គតេសុ ហី”តិអាទិមាហ។ សញ្ញាណកម្មន្តិ បុព្ពណ្ហាទិកាលបរិច្ឆេទវសេន សញ្ញាណករណំ។ តេនាហ “សចេ ហី”តិអាទិ។

ឯត្ថ ច “បុរេភត្តំ អវហរា”តិ វុត្តេ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.១១៨) អជ្ជ វា បុរេភត្តំ អវហរតុ, ស្វេ វា, អនាគតេ វា សំវច្ឆរេ, នត្ថិ វិសង្កេតោ, ឧភិន្នម្បិ បារាជិកំ។ សចេ បន “អជ្ជ បុរេភត្តំ អវហរា”តិ វុត្តេ ស្វេ អវហរតិ។ “អជ្ជា”តិ និយមិតំ សង្កេតំ អតិក្កម្ម បច្ឆា អវហដំ ហោតិ។ សចេ “ស្វេ បុរេភត្តំ អវហរា”តិ វុត្តេ អជ្ជ បុរេភត្តំ អវហរតិ, “ស្វេ”តិ និយមិតំ តំ សង្កេតំ អប្បត្វា បុរេ អវហដំ ហោតិ, ឯវំ អវហរន្តស្ស អវហារកស្សេវ បារាជិកំ, មូលដ្ឋស្ស អនាបត្តិ។ “ស្វេវ បុរេភត្ត”ន្តិ វុត្តេ តទហេវ វា, ស្វេ បច្ឆាភត្តំ វា អវហរន្តោបិ តំសង្កេតតោ បុរេ ច បច្ឆា ច អវហរតិ។ យោ បន ឯវំអកត្វា យថាបរិច្ឆិន្នកាលេយេវ អវហរតិ, អយំ សង្កេតតោ អបុរេ អបច្ឆា តំ អវហរតីតិ វេទិតព្ពោ។ ឯស នយោ បច្ឆាភត្តរត្តិន្ទិវេសុបិ, បុរិមយាមមជ្ឈិមយាមបច្ឆិមយាមកាឡជុណ្ហមាសឧតុសំវច្ឆរាទិវសេនាបិ ឯត្ថ សង្កេតវិសង្កេតតា វេទិតព្ពា។ បរភណ្ឌាវហារសញ្ញុប្បាទស្ស ហេតុត្តា អក្ខិនិខណាទីនេវ និមិត្តន្តិ អក្ខិនិខណាទិនិមិត្តំ, តស្ស ករណំ អក្ខិនិខណាទិនិមិត្តករណំ។

អាទិសទ្ទេន គយុក្បុរក្លបសឹសកយ្យេតហត្ថលឈ្ឈូតបិលិយ្យហារអក្កុលិចោងតកឹចុក្ខាយទ៏តាក្កាយតាឌិអតេកយ្យការ៎ សក្កុល្យាតិ៍ សេសសេយត្ថ សទ្ទេក្កាតកទេម្ហុ ចុត្តតឃសេចៈ

ឆេតោ ចុច្ចតិ ចេរោ, តស្ស ការចោ ឆេយ្យំ, តេន អចហទលំ ឆេយ្យាចហារោ៍ បសយ្យាអកិកចិត្វា អចហទលំ បសយ្យាចហារោ៍ ចត្តុស្តាឌិកំ បរិច្ឆិជ្ជ កយ្យតំ បរិកប្បោ, តេន អចហទលំ បរិកប្បាចហារោ៍ តិលាបណ្ណាឌីហិ បដិច្ឆន្នស្ស អចហារោ បដិច្ឆន្នាចហារោ៍ ក្យុសេត អចហារោ ក្យុសាចហារោ៍ ក្បុងយាតក្បុងកហាបណាឌីហិតិ ឲត្ថ ក្បុងយាតំ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១០; ម៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៧៤; ប៉ុ៍ ប៍ អដ្ឋ៍ ១លិ៥) តាយ ហឥឃកេឥសិលាកេឥនដ្ឋុកេឥចសេត តិចិធំ យាតក្បុង៍ តត្ថ ហឥយត្តិ តាឡុក្តអាឌិយាតការងតាតំ អត្តក្លុទ៎, តស្ស កេឥោ លិក្តកលំ ហឥឃកេឥោ, សោ សប្បិតេលាឌិយិតតកាលេ លក្ខតិ៍ តាតិ ហិ កល្យាត្តា ហេដ្ឋាលិទ្ទេត យាតេត "សហិកំ អាសិទ្ធា"តិ ចត្វា អត្តាការងេត ឧហុំ បញ្ញូរបេត្វា កល្យាតិ, ឥឥត្តា ច លិក្តុំ បិឆាឃ សឹឈំ ប្ញុទត្វា ឥតិ៍

សិលាកេឥោ បត តិលតណ្ហុលាឌិយិតតកាលេ លក្ខតិ៍ តាតិ ហិ កល្យាត្តា សហិកំ សិលំ ដុស្សារបេត្វា កល្យាតិ, ឥឥត្តា ចេចកេត ប្ញុទត្វា សិលំ លិក្តុទត្តា ឥតិ៍

នដ្ឋុកេឥោ ពេត្តចត្តុយិតតកាលេ លក្ខតិ៍ ពេត្តាឌិ យិតត្តា ហិ អយហត្តុយ្យិ យហត្តុំ កត្វា យិតត្តិ, យហត្តុយ្យិ អយហត្តុ៍

តយ្ហុកំសាឌិយឃោ ក្បុងបិ កហាបណោ ក្បុងកហាបណោ៍ អាទិសទ្ទេន តុលិក្បុងកំសក្បុងចទ្យុតាឌិ សក្កុល្យាតិ៍ តត្ថ តុលិក្បុងំ ទ្វុបក្បុងំ, អក្កក្បុងំ, កហលក្បុងំ, បដិច្ឆន្នក្បុងត្តិ ចតុព្ពិធំ ហោតិ៍ តត្ថ ទ្វុបក្បុងំ តាយ ឥក្ខ តុលិ សមទ្វុបិ កត្វា កល្យាត្តា យហតិឃា កល្យាតិ, ឥឥត្តា លុក្ខិកាឃ ឥតិ៍ អក្កក្បុងំ តាយ កល្យាត្តា បច្ឆាការេក ហេត្ថេត តុលំ អក្កុយតិ, ឥឥត្តា បុព្ពាការេក អក្កុយតិ៍ កហលក្បុងំ តាយ កល្យាត្តា ម្យុលេ នដ្ឋុំ កល្យាតិ, ឥឥត្តា អក្កេ៍ បដិច្ឆន្នក្បុងំ តាយ តុលំ សុសិទ៎ កត្វា អត្តា អយក្ខុណ្ហំ បក្ខិបិត្វា កល្យាត្តា តំ បច្ឆាការេក កទោតិ, ឥឥត្តា អក្កការេក៍

កំសោ ចុច្ចតិ សុចណ្ណបិតិ, តាយ ចទ្ធុតំ កំសក្បុង៍ កធំ? ឲកំ សុចណ្ណបិតិំ កត្វា អញ្ញា ឥក្ខ តិស្សោ លោហបិតិយោ សុចណ្ណចណ្ណា កទោត្តិ៍ តតោ ឌតបឥំ កត្តា កិញ្ចិទេច អដ្ឋិ ក្យុលំ បចិសិត្វា "សុចណ្ណការងតាតិ កិណាធា"តិ ចត្វា អញ្ញេ បុច្ឆិតេ សមញ្ញត៎ ឌាតុកាយា ហោត្តិ៍ តតោ តេហិ "កធំ ព្ពួយេសំ សុចណ្ណការងោ ឌាតិតេត្តា"តិ ចុត្តេ "ឌីមំសិត្វា កល្យុធា"តិ សុចណ្ណបិតិំ បិសាណេ ឈំសិត្វា សព្ពា បិតិយោ ឥត្វា កច្ឆតិ៍

ចទ្ធុតំ តាយ តេហិ តេហិ ដុបិយេហិ បរេសំ ចទ្ធុតំ៍ តត្រិឥមេកំ ចត្ថុ – ឲកោ កិរ លុទ្ទកោ យិកញ្ញ យិកបោតកញ្ញ កហេត្វា អាកច្ឆតិ, តមេកោ ឥុត្តា "កិំ ភោ យិកោ អញ្ឈតិ, កិំ យិកបោតកោ"តិ អាហ៍ "យិកោ ឥក្ខ កហាបណេ, យិកបោតកោ ឲក"ត្តិ ចុត្តេ ឲកំ កហាបណំ ឥត្វា យិកបោតកំ កហេត្វា ថោកំ កត្តា តិចត្តិត្វា "ត មេ ភោ យិកបោតកេត អត្ថោ, យិកំ មេ ឥហី"តិ អាហ៍ "តេត ហិ ឥក្ខ

ពហាបលោ ខេហិ”តិ អាហ៑ ឧរា អាហ “គត្ថ ខកា យឃា បជយំ ៧ខកា ពហាបលោ ជិខន្តា”តិ៑ អាយ ជិខន្តា, ឰលយំ យិកខបិតក៌ា ពល្យា៧ចំ ឧរា ច ពហាបលោ , អឃទ្ទោ ពហាបលាល្ឈខកា យិកខបិតខកាតិ ខ្ចេ ពហាបលា កចិឃ្សុត្តិតិ៑ ឧរា “កាខល៌ា ចខតិ”តិ ឋល្លខក្លួ៍តា យិកខបិតក៌ា កខហត្វា យិក៌ា អខាឃឹតិ៑

បឋឃ្យាតិ (បិខា៑ អដ្ឋ៑ ៧៑៧៦ប៊) បខខ អកិក្យ្ឃ៑ កាយំ ឈាខតត្តិតិ កាយឈាតកា, កាយំ បហខន្តា ខចារា, ខត អាជិ ខឃឋំ ខត កាយឈាតកាខខឃា៑ អាជិឋខ្ទេគ ខចត្ត បត្តឈាតកាឌឹគំ ពហល៌ា៑ ស្គ្គាខខឃច បិខាឌិកត្តិ “ឋខច ឋាឧខកា កចិឃ្សុតិ, ពល៌ិព្ឃ្យាយិ”តិ បទិកប្យ្ឃ្ស បចត្តត្តា, ឋាឧកឃ្ស ច តត្ត ឋទ្ធាចខតា៑ បខចាខខគ កាខខតខទ្ធាតិ ក្ខយិឃំ អតិក្ខិបិត្វាច ចិយំឋិតត្តា ចុត្តា៑ កល្ខខឃ្យត្តិ ឃំ បខឃ្ស គដ្ឋិ, តឃ្ស ឃុ្វល៌ ចា តខខច ចា កល៌្ខ ខាតព្ទត្តិ អខត្វា៑

តឃ្យាតិ ខឃា ៧ចំ បទិកខប្យតិ, តឃ្ស៑ ឰលយឃ្ស “អចហាខខា ខហាតិ”តិ ឰលយិគា ឋប្ពខន្ទា៑

បខខឋត្តិ កិច្យអត្តាគំ, បចិឋត្តាគំ ចា បខខឋំ យគ្យុ្ឃ្សាគំ៑ “បន្ទា ពល៌ិព្ឃ្យាយិ”តិ បំឋុគា ចា បខល្ហគ ចា បជិន្ទាខខតិតិ “ឋខច ឰខាខគច ឰ្ជគយិត្វា ពល៌ិព្ឃ្យាយិ, ‘កិ៍ ឋយខលា ពល្យាតិ’តិ យំ ខាគិត្វា ចិខហខជ្ឃ្យុ បន្ទា ពល៌ិព្ឃ្យាយិ”តិ បំឋុគា ចា បខល្ហគ ចា បជិន្ទាខខតិ៑ ស្គ្គាខខ គត្តិតិ ជាគាចាចគំ គត្តិតិ អខត្វា៑ ឋាយិកាតិ អត្តាកាយំ បចិឋិត្យកាយា កល្ខឋាយិកា យគ្យុ្ឃ្សា៑ ស្គ្គាខខតិ ស្គ្គខលោ, ជាគាចាចខគតិ អខត្វា ៑ ជាគាចាចគខទ្ទោត្ត ខហដ្ឋា ចុត្តគឃាគ្យុឋាខខគ ខចជិតព្ទា៑ បខចខឋតិតិ ជាគាចាចគចខឋគ បខចខឋតិ, ខហដ្ឋិយខត្តគ ចុខដ្ឋោកាឃំ ខកឋក្ខុយត្តយ្យិ ស្ខបទិយខត្តគ អតិក្កាខយខត្តា បខចខឋតិតិ អខត្វា៑

ឋយល្ឈាតខត្តិ អប្យល្ឈាតខំ៑ ស្គ្គឧយខត្ត អចហាខខាតិ ឋកកាចប្យខឃាកឃ្ស គិដ្ឋាបិតត្តា, គ អត្តឋាឆកចខឋគ៑ ស្គ្គាខខ ទក្លិតិ អត្តខគា ខកាដ្ឋាខឋ បិខតត្យកាយតាឃ ស្គ្គឧត្តា៑ ៧ខឋច គខឃា បិតខគបិ ទក្លិតិតិ ៧ត្វាបិ៑ “ស្គ្គាខខឃច ទក្លិតិ”តិ ឰលយិគាច បិតខគ គ ទក្លិតិតិ អខត្វ ឋិខទ្ធបិ អត្តឋាឆកចខឋគ អត្តំ ខឃ្សុត្យំ “តំ ស្គ្គទិត្វា”តិអាជិ ចុត្តា៑ ឋខច បគ ខ្ចឹឃុបិ ខកាដ្ឋាខឋឃុ បតិតខល្ខខក អខឃ្សុគំ កខយតិ (បិខា៑ អដ្ឋ៑ ៧៑៧៦ប៊), តខតា អចខឋឋកិក្លូឃុ កខតឃុ ឰលតខខា “យឃ្យុ កខត្ត, ខល្ខខកា គ បដ្ឋាឃតិ”តិ, “យឃ្យ្យិ, អាចុខឋា, គ បដ្ឋាឃតិ”តិ, “ពតខយា បគ, កខត្ត, យឃ្យុកាខកា”តិ៑ “អឃំ ត្យឃ្យុកាខកា”តិ អត្តខគា កាក៌ា ខឃ្សុតិ៑ តឃ្សុំ ចិចជិត្វា ចា អចិចជិត្វា ចា តំ ពល៌ិព្ទា កខត ឰលតខខា តឃ្ស កាក៌ា ស្គ្គខតិ, ស្គ្គាខខ បិខាឌិក៌ា៑ ឋខចបិ ខតគ “អហំ យយ កាក៌ា ត្យឃ្យុគ ខខយិ, ត្វំ បគ អត្តខគា កាក៌ា ខាត្វា ពល្យា”តិ ចុខត្តបិ “គាឃំ យយា”តិ ខាគខន្តាបិ តខឃ្សុច កាក៌ា ពល្យាតិ, ស្គ្គាខខ បិខាឌិក៌ា៑ ឋខច បគ ឰលតខខា “អឃំ ត្យឃ្យុកាខកា, អឃំ យឃ្យុកាខកាតិ កិ៍ ឰលយិគា ចិចាខខគា”តិ ចិខន្តត្វា “យឃ្យុចា បខត្តា ខហាត្យ, ត្យយ្យុកិ៍ ចា, ខឃា ចខកាខកា, តំ ត្យខយ្យុពល្យុចា”តិ ចខតិ, ជិខន្តក៌ា គាយ កហិតំ ខហាតិ, គខត្តត្ត អចហាខខា៑ ឋខច ឧរា ចិចាខកិខ្យុខកា កិក្លូ “ឃំ ត្យឃ្យុខ្យុតិ, តំ ពល្យា”តិ ចុខត្តា អត្តខគា បត្តំ ចខកាក៌ា ខខបត្វា លិយក៌ាខឃច កខហត្វា កន្ទតិ, តខតា ឰលតខឃ្ស ចិចិគិតាចខឋឃំ ពល្យុត្តឃ្សាបិ អចហាខខា គខត្តច៑ ៧ចយិយាគិ បទ្ទោ បទ្ទោកាគិ ឋខយាឆាខគត្វា ឰលខយ បទ្ទោចឹឋតិ អចហាខា ខចជិតព្ទា៑ គិដ្ឋិខតា “អាជិខឃ្យ្យា”តិ ឰលយឃ្ស បខឃ្ស ចិគិន្ទខឃា៑ ខតគាហ “ឰលតិ ឃំ ចុត្តំ... ខប... ឃឃ្សុខត្វា បកាឋិខតា ខហាតិ”តិ៑

រាជានោតិ កិញ្ចាបិ អវិសេសេន វុត្តំ, អបរាធានុរូបំ បន ឆេជ្ជភេជ្ជានុសាសកោ បយាលក្ខេនាច ឥធាធិប្បេតោតិ អាហ “រាជានោតិ ឥទំ ពិម្ពិសាររំយេវ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ។ សោ ហិ ធម្មិករាជត្តា យថាបវេណិយាវ ករោតិ។ អញ្ញោ បន កាកណិកមត្តស្សាបិ សីសំ ឆិន្ទេយ្យ, ពហុកស្សាបិ ន វា កិញ្ចិ ករេយ្យ។ តេនាហ “អញ្ញោ បនា”តិអាទិ។ ហននំ នាម បោថនញ្ចេវ ឆេទនញ្ចាតិ អាហ “ហត្ថាទីហិ វា”តិអាទិ។ អាទិសទ្ទេន បិឌកសាវេត្តអឌ្ឍទណ្ឌកានំ គហណំ។ រជ្ជុពន្ធនាទីហីតិ អាទិសទ្ទេន អន្ទុពន្ធនសង្ខលិកាពន្ធនឃរពន្ធននគរពន្ធនបុរិសគុត្តីនំ គហណំ។ នីហរេយ្យុន្តិ រដ្ឋតោ និក្ខាមេយ្យុំ។ ចោរោសិ...បេ... ថេនោសីតិ ឯត្ថ “បរិភាសេយ្យុ”ន្តិ បទំ អជ្ឈាហរិតព្ពំ ឋានត្តា បទប្បយោគស្ស។ តេនាហ “ឦទិសេហិ វចនេហិ បរិភាសេយ្យុ”ន្តិ។ យថារូបំ បន យស្មា បាទេន បដ្ឋាយ ហោតិ, តស្មា “បាទស្ស វា បាទារហស្ស វា”តិ អាហ។ បោរាណកស្ស កហាបណស្ស ចតុត្ថោ ភាគោ បាទោ, បាទំ អរហតីតិ បាទារហោ, តស្ស បាទស្ស វា បាទារហស្ស វា។ ឯត្ថ ច បាទេន កហាបណស្ស ចតុត្ថភាគំ អកប្បិយភណ្ឌមេវ ទស្សេតិ, បាទារហេន បាទគ្ឃនកំ កប្បិយភណ្ឌំ។ ឯត្តាវតា ហេដ្ឋិមន្តទស្សនេន សព្ពាការេន ទុតិយបារាជិកប្បហោនកវត្ថុ ទស្សិតំ ហោតីតិ ទដ្ឋព្ពំ។ បោរាណកស្សាតិ (សារត្ថ॰ ដី॰ ២.៩៩; វិ॰ វិ॰ ដី॰ ១.៩៩) បោរាណសត្ថានុរូបំ ឧប្បាទិតស្ស លក្ខណសម្បន្នស្ស នីលកហាបណសទិសស្ស កហាបណស្ស។ ឯតេន រុទ្រទាមកាទីនិ បដិក្ខិបតិ។

ឯវំ អសាធារណវិនិច្ឆយំ ទស្សេត្វា ឥទានិ សាធារណវិនិច្ឆយំ ទស្សេតុំ “រាជគហេ”តិអាទិមាហ។ រញ្ញោតិ ពិម្ពិសាររញ្ញោ។ មាសកោ នាម បោរាណកស្ស កហាបណស្ស វីសតិមោ ភាគោ។ យោ លោកេ “មញ្ជេដ្ឋី”តិបិ វុច្ចតិ។ ឥទានិ ឥមស្មិំ អទិន្នាទានេ វិនិច្ឆយំ ទស្សេតុំ “បញ្ចហា”តិអាទិ វុត្តំ។ បញ្ចហាតិ ឩនមាសកាតិរេកមាសកបញ្ចមាសកេហិ។ បរិហីនាបរិហីនវសេនាតិ អញ្ញស្ស បរិហីនាបរិហីនវសេន។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន ឯវំ វេទិតព្ពោ – ឥទានិ អទិន្នាទានំ វិនិច្ឆិនន្តេន ឱតិណ្ណេ វត្ថុស្មិំ សហសា អវិនិច្ឆិនិត្វា បញ្ច ឋានានិ ឱលោកេតព្ពានិ។ យានិ សន្ធាយ បោរាណា អាហុ –

“វត្ថុំ កាលញ្ច ទេសញ្ច, អគ្ឃំ បរិភោគបញ្ចមំ;

តុលយិត្វា បញ្ចឋានានិ, ធារេយ្យត្ថំ វិចក្ខណោ”តិ។ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ១.៨២);

តត្ថ ច វត្ថូតិ ភណ្ឌំ។ អវហារកេន ហិ “មយា ឥទំ នាម អវហដ”ន្តិ វុត្តេបិ អាបត្តិំ អនារោបេត្វាវ តំ ភណ្ឌំ សសាមិកំ វា អសាមិកំ វាតិ ឧបបរិក្ខិតព្ពំ។ សសាមិកេបិ សាមិកានំ សាលយភាវោ វា និរាលយភាវោ វា ឧបបរិក្ខិតព្ពោ។ សចេ តេសំ សាលយកាលេ អវហដំ, ភណ្ឌំ អគ្ឃាបេត្វា អាបត្តិ ការេតព្ពោ។ សចេ និរាលយកាលេ, ន បារាជិកេន ការេតព្ពោ។ ភណ្ឌសាមិកេសុ បន ភណ្ឌំ អាហរាបេន្តេសុ ភណ្ឌំ ទាតព្ពំ។ អយមេត្ថ សាមីចិ។ ឯវំ វត្ថុ ឱលោកេតព្ពំ។

កាលោតិ អវហារកាលោ។ តទេវ ហិ ភណ្ឌំ កទាចិ សមគ្ឃំ ហោតិ, កទាចិ មហគ្ឃំ។ តស្មា តំ ភណ្ឌំ យស្មិំ កាលេ អវហដំ, តស្មិំយេវ កាលេ

យោ តស្ស អគ្ឃោ, តេន អគ្ឃេន អាបត្តិ ការេតព្វា។ ឯវំ កាលោ ឱលោកេតព្វោ។

ទេសោតិ អវហារទេសោ។ តញាភណ្ឌំ យស្មិំ ទេសេ អវហដំ, តស្មិំយេវ ទេសេ យោ តស្ស អគ្ឃោ, តេន អគ្ឃេន អាបត្តិ ការេតព្វា។ ភណ្ឌុដ្ឋានទេសេ ហិ ភណ្ឌំ អប្បគ្ឃំ ហោតិ, អញ្ញត្ថ មហគ្ឃំ។ ឯវំ ទេសោ ឱលោកេតព្វោ។

អគ្ឃោតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។៥៩) ភណ្ឌគ្ឃោ។ នវភណ្ឌស្ស ហិ យោ អគ្ឃោ, សោ បច្ឆា បរិហាយតិ។ យថា នវធោតោ បត្តោ អដ្ឋ វា ទស វា អគ្ឃតិ, សោ បច្ឆា ភិន្នោ វា ឆិទ្ទោ វា អាណិគណ្ឋិកាហតោ វា អប្បគ្ឃោ ហោតិ, តស្មា ន សព្វទា ភណ្ឌំ បកតិអគ្ឃេនេវ កាតព្វន្តិ។ ឯវំ អគ្ឃោ ឱលោកេតព្វោ។

បរិភោគោតិ ភណ្ឌស្ស បរិភោគោ។ បរិភោគេនាបិ ហិ វាសិអាទិភណ្ឌស្ស អគ្ឃោ បរិហាយតិ, តស្មា ឯវំ ឧបបរិក្ខិតព្វំ – សចេ កោចិ កស្សចិ បាទគ្ឃនកំ វាសិំ ហរតិ, តត្រ វាសិសាមិកោ បុច្ឆិតព្វោ “តយា អយំ វាសិ កិត្តកេន កីតា”តិ។ “បាទេន, ភន្តេ”តិ។ “កិំ បន តេ កិណិត្វាវ ឋបិតា, ឧទាហុ នំ វលញ្ជេសី”តិ? សចេ វទតិ “ឯកទិវសំ មេ ទន្តកដ្ឋំ វា រជនឆល្លិ វា បត្តបចនកទារុ វា ឆិន្នំ, ឃំសិត្វា វា និសិតា”តិ។ អថស្ស បោរាណោ អគ្ឃោ ភដ្ឋោតិ វេទិតព្វោ។ យថា ច វាសិយា, ឯវំ អញ្ជនិយា វា អញ្ជនិសលាកាយ វា កុញ្ចិកាយ វា បលាលេន វា ថុសេហិ វា ឥដ្ឋកចុណ្ណេន វា ឯកវារំ ឃំសិត្វា ធោវិតមត្តេនាបិ អគ្ឃោ ភស្សតិ។ តិបុមណ្ឌលស្ស មករទន្តច្ឆេទនេនាបិ បរិមជ្ជិតមត្តេនាបិ, ឧទកសាដិកាយ សកិំ និវាសិតបារុតមត្តេនាបិ, បរិភោគសីសេន អំសេ វា សីសេ វា ឋបិតមត្តេនាបិ, តណ្ឌុលាទីនំ បប្ផោដនេនាបិ តតោ ឯកំ វា ទ្វេ វា អបនយនេនបិ, អន្តមសោ ឯកំ បាសាណសក្ខរំ ឧទ្ធរិត្វា ឆឌ្ឌិតមត្តេនាបិ, សប្បិតេលាទីនំ ភាជនន្តរបរិវត្តនេនបិ, អន្តមសោ តតោ មក្ខិកំ វា កិបិល្លិកំ វា ឧទ្ធរិត្វា ឆឌ្ឌិតមត្តេនបិ, គុឡបិណ្ឌកស្ស មធុរភាវជាននត្ថំ នខេន វិជ្ឈិត្វា អណុមត្តំ គហិតមត្តេនបិ អគ្ឃោ ភស្សតិ។ តស្មា យំ កិញ្ចិ បាទគ្ឃនកំ វុត្តនយេនេវ សាមិកេហិ បរិភោគេន ឩនំ កតំ ហោតិ, ន តំ អវហារកោ ភិក្ខុ បារាជិកេន ការេតព្វោតិ។ ឯវំ បរិភោគោ ឱលោកេតព្វោ។

ឯវំ វត្ថាទីនិ តុលយិត្វា បញ្ច ឋានានិ ធារេយ្យ អត្ថំ វិចក្ខណោ អាបត្តិំ វា អនាបត្តិំ វា គរុកំ វា លហុកំ វា អាបត្តិំ យថាឋានេ ឋបេយ្យាតិ។

ឯវំ តត្ថ វិនិច្ឆយំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អនាបត្តិំ ទស្សេន្តោ “សកសញ្ញិស្សា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សកសញ្ញិស្សាតិ “មយ្ហំ សន្តកំ ឥទំ ភណ្ឌ”ន្តិ ឯវំ សកសញ្ញិស្ស បរភណ្ឌម្បិ គណ្ហតោ គហណេ អនាបត្តិ, គហិតំ បន បុន ទាតព្វំ។ សចេ សាមិកេហិ “ទេហី”តិ វុត្តោ ន ទេតិ, តេសំ ធុរនិក្ខេបេ បារាជិកំ។ វិស្សាសគ្គាហេតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។១៣៩) វិស្សាសគ្គហណេបិ អនាបត្តិ។ វិស្សាសគ្គាហលក្ខណំ បន ឥមិនា សុត្តេន ជានិតព្វំ –

“អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បញ្ចហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស វិស្សាសំ គហេតុំ, សន្ទិដ្ឋោ ច ហោតិ, សម្ភត្តោ ច អាលបិតោ ច ជីវតិ ច ជានាតិ ច

‘ຄຫິເຕ ເມ ອຕ຺ຕມເນາ’”ຕິ (ມຫາວ. ໓໕໙).

ຕຕ຺ຖ ສນ຺ທິຏ຺ເຏາຕິ ທິຏ຺ຏມຕ຺ຕກມິເຕ຺ຕາ. ສມ຺ຠເຕ຺ຕາຕິ ທຬ຺ຫມິເຕ຺ຕາ. ອາລປິເຕາຕິ “ມມ ສນ຺ຕກໍ ຍໍ ອິຈ຺ຉສິ, ຕໍ ຄເຓ຺ຫຍ຺ຍາສິ, ອາປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຄຫເຓ ກາຣຓໍ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ. ຊີວຕີຕິ ອນຸຏ຺ຐານເສຍ຺ຍາຍ ສຍິເຕາປິ ຍາວ ຊີວິຕິນ຺ທ຺ຣິຍຸປເຈ຺ຉທໍ ນ ປາປຸຓາຕິ. ຄຫິເຕ ຈ ອຕ຺ຕມເນາຕິ ຄຫິເຕ ຕຸຏ຺ຐຈິເຕ຺ຕາ. ເອວຣູປສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ “ຄຫິເຕ ເມ ອຕ຺ຕມເນາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຊານເນ຺ຕນ ຄເຫຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ. ອນວເສສປຣິຍາທານວເສນ ເຈຕານິ ປຎ຺ຈງ຺ຄານິ ວຸຕ຺ຕານິ. ວິສ຺ສາສຄ຺ຄາເຫາ ປນ ຕີຫິ ອເງ຺ຄຫິ ຣຸຫຕິ. ກຖໍ? ສນ຺ທິຏ຺ເຏາ, ຊີວຕິ, ຄຫິເຕ ອຕ຺ຕມເນາ, ສມ຺ຠເຕ຺ຕາ, ຊີວຕິ, ຄຫິເຕ ອຕ຺ຕມເນາ, ອາລປິເຕາ, ຊີວຕິ, ຄຫິເຕ ອຕ຺ຕມເນາຕິ ເອວໍ.

ເຍາ ປນ ຊີວຕິ, ນ ຈ ຄຫິເຕ ອຕ຺ຕມເນາ ເຫາຕິ, ຕສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ວິສ຺ສາສຄ຺ຄາເຫນ ຄຫິຕມ຺ປິ ປຸນ ທາຕພ຺ພໍ. ທທມາເນນ ຈ ມຕກຘນໍ ຕາວ ເຍ ຕສ຺ສ ຘນສ຺ສ ອິສ຺ສຣາ ຄຫຏ຺ຐາ ວາ ປພ຺ພຊິຕາ ວາ, ເຕສໍ ທາຕພ຺ພໍ. ອນຕ຺ຕມນສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ຕເສ຺ສວ ທາຕພ຺ພໍ. ເຍາ ປນ ປຐມໍເຍວ “ສຸຏ຺ຐຸ ກຕໍ ຕຍາ ມມ ສນ຺ຕກໍ ຄຓ຺ຫເນ຺ຕນາ”ຕິ ວຈີເຠເທນ ວາ ຈິຕ຺ຕຸປ຺ປາທມເຕ຺ຕນ ວາ ອນຸເມາທິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ເກນຈິ ກາຣເຓນ ກຸປິເຕາ, ເສາ ປຈ຺ຈາຫຣາເປຕຸໍ ນ ລຠຕິ. ເຍາ ຈ ອທາຕຸກາເມາ, ຈິເຕ຺ຕນ ປນ ອຘິວາເສຕິ, ນ ກິຎ຺ຈິ ວທຕິ, ເສາປິ ປຸນ ປຈ຺ຈາຫຣາເປຕຸໍ ນ ລຠຕິ. ເຍາ ປນ “ມຍາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕກໍ ຄຫິຕ”ນ຺ຕິ ວາ “ປຣິຠຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວາ ວຸເຕ຺ຕ “ຄຫິຕໍ ວາ ເຫາຕຸ, ປຣິຠຸຕ຺ຕໍ ວາ, “ມຍາ ປນ ຕໍ ເກນຈິເທວ ກຣຓີເຍນ ຐປິຕໍ, ປາກຕິກໍ ກາຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ”ຕິ ວທຕິ, ອຍໍ ປຈ຺ຈາຫຣາເປຕຸໍ ລຠຕິ.

ຕາວກາລິເກາຕິ “ປຏິທສ຺ສາມິ ປຏິກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ເອວໍ ຄຫິຕສ຺ສ ຕາວກາລິເກາປິ ຄຫເຓ ອນາປຕ຺ຕິ. ຄຫິຕໍ ປນ ສເຈ ຠຓ຺ຑສາມິເກາ ປຸຄ຺ຄເລາ ວາ ຄເຓາ ວາ “ຕຸເຍ຺ຫເວຕໍ ເຫາຕູ”ຕິ ອນຸຊານາຕິ, ອິຈ຺ເຈຕໍ ກຸສລໍ. ເນາ ເຈ ອນຸຊານາຕິ, ອາຫຣາເປເນ຺ຕ ທາຕພ຺ພໍ. ສງ຺ຆສນ຺ຕກໍ ປນ ປຏິທາຕຸເມວ ວຏ຺ຏ຺ຕີ.

ເປຕປຣິຄ຺ຄເຫຕິ ເອຕ຺ຖ ປນ ເປຕ຺ຕິວິສເຍ ອຸປປນ຺ນາປິ, ກາລໍ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍເຍວ ອຕ຺ຕຠາເວ ນິພ຺ພຕ຺ຕາປິ, ຈາຕຸມຫາຣາຊິກາທເຍາ ເທວາປິ ສເພ຺ພ “ເປຕາ”ເຕ຺ວວ ສງ຺ຄຫິຕາ, ເຕສໍ ປຣິຄ຺ຄເຫ ອນາປຕ຺ຕິ. ເທວຕາຍ ປນ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ຈາລິກາຍ ກເຣາເຕ຺ຕຫິ ຣຸກ຺ຂາທີສຸ ລຄ຺ຄິຕສາຏເກ ວຕ຺ຕພ຺ພເມວ ນຕ຺ຖິ. ຕຎ຺ຈ ເຂາ ອາຣກ຺ຂເກຫິ ອປຣິຄ຺ຄຫິເຕ, ປຣິຄ຺ຄຫິຕໍ ປນ ຄເຫຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີ (ສາຣຕ຺ຖ. ຏີ. ໒.໑໖໑).

ຕິຣຈ຺ຉານຄຕປຣິຄ຺ຄເຫຕິ ນາຄສຸປຓ຺ຓາທີນໍ ຕິຣຈ຺ຉານຄຕານໍ ປຣິຄ຺ຄເຫ. ສເຈປິ ຫິ ເທເວາ ວາ ນາຄສຸປເຓ຺ຓາ ວາ ມນຸສ຺ສຣູເປນ ອາປຓໍ ປສາເຣຕິ, ຕເຕາ ຈສ຺ສ ສນ຺ຕກໍ ເກາຈິ ທິພ຺ພຈກ຺ຂຸເກາ ຠິກ຺ຂຸ ຕໍ ຎາຕ຺ວາ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉຕິ, ວຏ຺ຏຕີ.

ປໍສຸກູລສຎ຺ຎິສ຺ສາຕິ “ອສາມິກໍ ອິທໍ ປໍສຸກູລ”ນ຺ຕິ ເອວໍສຎ຺ຎິສ຺ສາປິ ຄຫເຓ ອນາປຕ຺ຕິ. ສເຈ ປນ ຕໍ ສສາມິກໍ ເຫາຕິ, ອາຫຣາເປເນ຺ຕ ທາຕພ຺ພໍ. ອຸມ຺ມຕ຺ຕກາທີນິ ປຸເພ຺ພ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣາເນວ. ອາທິກມ຺ມິເກາ ປເນຕ຺ຖ ຘນິເຍາ . ອວເສສານໍ ປນ ຣຊກຠຓ຺ຑິກາທິເຈາຣານໍ ຍຖາວຕ຺ຖຸກາ ອາປຕ຺ຕິເຍາ.

សចិត្តកេហិ តីហិ សមុដ្ឋានេហិ ឥទំ សមុដ្ឋាតីតិ អាហ “អទិន្នាទានសមុដ្ឋាន”ន្តិ។ តថា ហិ សាហត្ថិកំ កាយចិត្តតោ សមុដ្ឋាតិ។ អាណត្តិកំ វាចាចិត្តតោ សមុដ្ឋាតិ។ សាហត្ថិកាណត្តិកំ កាយវាចាចិត្តតោ សមុដ្ឋាតិ, តញ្ច ខោ “ភារិយមិទំ, ត្វំ ឯកបស្សំ គណ្ហ អហំ ឯកបស្ស”ន្តិ សំវិធាយ ឧភយំ បយោគេន ឯកស្ស វត្ថុនោ ឋានាចាវនេ លព្ភតិ។ “កាយវចីកម្ម”ន្តិ អវចនំ បន កាយវាចានំ ប្រធានេ ឋានេ អង្គមត្តត្តា។ យាយ បន ចេតនាយ សមុដ្ឋាបិតោ បយោគោ សាហត្ថិកោ វា អាណត្តិកោ វា បធានភាវេន ឋានាចាវនំ សាធេតិ, តស្សា វសេន អាបត្តិ ការេតព្ពា។ អញ្ញថា សាហត្ថិកំ វា អាណត្តិកស្ស អង្គំ ន ហោតិ, អាណត្តិកំ វា សាហត្ថិកស្សាតិ ឥទំ ចិន្តនីយំ។ “អទិន្នំ អាទិយាមី”តិ សញ្ញាយ អភាវេន មុច្ចនតោ សញ្ញាវិមោក្ខំ។ កាយេន កតំ កម្មំ កាយកម្មំ, កាយទ្វារេន កតន្តិ អត្ថោ។ វចីកម្មន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ហដ្ឋោ វា ភីតោ វា មជ្ឈត្តោ វា តំ អាបជ្ជតីតិ តិវេទនំ។ សេសំ បឋមសិក្ខាបទេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

ទុតិយបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. តតិយបារាជិកវណ្ណនា

សន្តិ សហត្ថេ ឧបសគ្គោ។ តេន សទ្ធិំ ឧស្សុក្កវចនមេតំ “សញ្ចិច្ចា”តិ អាហ “សញ្ចេតេត្វា”តិអាទិ។ ឧស្សុក្កវចនន្តិ ឯត្ថ ឧស្សុក្កវចនំ (សារត្ថ. ដី. ២.១៧២) នាម បុព្ពកាលកិរិយាវចនំ។ អយញ្ហិ សមានកត្តុកេសុ បុព្ពាបរកាលកិរិយាវចនេសុ បុព្ពកាលកិរិយាវចនស្ស និរុត្តិវោហារោ។ ឥទានិ “សទ្ធិំ ចេតេត្វា”តិ ឥមិនា សង្ខេបេន វុត្តមេវត្ថំ បាកដំ កត្វា ទស្សេតុំ “បាណោ”តិអាទិមាហ។ តត្ថ “បាណោ”តិ សញ្ញាយ សទ្ធិមេវាតិ “បាណោ”តិ សញ្ញំ អវិជហិត្វា ឯវ, “បាណោ”តិ សញ្ញាប្បវត្តិយា អនន្តរន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯវញ្ហិ កត្វា កតំ ឯកក្ខណេ ឯកស្ស ចិត្តស្ស អាការទ្វយគាហកតាតិ ឯទិសី ចោទនា អនវកាសាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ កេចិ បន “ញាតបរិញ្ញាយ ទិដ្ឋសការេសុ តីរណបរិញ្ញាយ តិលក្ខណំ អារោបេត្វា (សារត្ថ. ដី. ២.១៧២) ‘រូបំ អនិច្ច’ន្តិអាទិនា សការេន សទ្ធិំ ឯកក្ខណេ អនិច្ចាទិលក្ខណជាននំ វិយ ‘បាណោ’តិ សញ្ញាយ សទ្ធិមេវ ‘វធាមិ ន’ន្តិ ជានាតី”តិ វទន្តិ។ អបរេ បន អាចរិយា តត្ថាបិ ឯវំ ន គណ្ហន្តិ។ ឯត្ថ ច មនុស្សវិគ្គហោ”តិ អវត្វា “បាណោ”តិ វចនំ “មនុស្សោ អយ”ន្តិ អជានិត្វា កេវលំ សត្តសញ្ញាយ ឃាតេន្តស្សាបិ បារាជិកភាវទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ ចេតេត្វាតិ ចិន្តេត្វា។ បកប្បេត្វាតិ អភិវិចារេត្វា, សន្និដ្ឋានំ ករិត្វាតិ អត្ថោ។

ឥទានិ មនុស្សអត្តភាវំ អាទិតោ បដ្ឋាយ ទស្សេតុំ “មនុស្សវិគ្គហ”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ កលលតោ បដ្ឋាយាតិ បដិសន្ធិវិញ្ញាណេន សទ្ធិំ ឧប្បន្នកលលរូបតោ បដ្ឋាយ។ កលលរូបំ នាម ឥត្ថិបុរិសានំ កាយវត្ថុភាវទសកវសេន សមតិំស រូបានិ, នបុំសកានំ កាយវត្ថុទសកវសេន វីសតិ។ តត្ថ ឥត្ថិបុរិសានំ កលលរូបំ ជាតិឧណ្ណាយ ឯកេន អំសុនា ឧទ្ធដតេលពិន្ទុប្បមាណំ ហោតិ អច្ឆំ វិប្បសន្នំ។ វុត្តញ្ហេតំ អដ្ឋកថាយំ –

“តិលតេលស្ស យថា ពិន្ទុ, សប្បិមណ្ឌោ អនាវិលោ;

ឯវំ វណ្ណប្បដិភាគំ, ‘កលល’ន្តិ បវុច្ចតី”តិ (សំ. និ. អដ្ឋ. ១.១.២៣៥; វិភ. អដ្ឋ. ២៦; បារា. អដ្ឋ. ២.១៧២);

ឯវំ បរិត្តកំ វត្វា អាទិំ កត្វា យាវ មរណកាលា ឯត្ថន្តរេ អនុបុព្ពេន វុឌ្ឍិប្បត្តោ អត្តភាវោ មនុស្សវិគ្គហោ នាមាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥទញ្ច យេភុយ្យវសេនេវ វុត្តំ។ ឧប្បត្តិក្ខណសមនន្តរាបិ ហិ មនុស្សា បារាជិកវត្ថុយេវ។ កលលកាលេបីតិ បឋមសត្តាហេបិ។ តត្ថ ហិ សត្តិវសេន បវត្តមានំ កលលសង្ខាតំ អត្តភាវំ ជីវិតា វោរោបេតុំ សក្កា, ន បន សព្ពបឋមំ កលលរូបំ។ បដិសន្ធិចិត្តេន ហិ សទ្ធិំ តិំស កម្មជរូបានិ និព្ពត្តន្តិ។ តេសុ បន ឋិតេសុយេវ សោឡស ភវង្គចិត្តានិ ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯតស្មិំ អន្តរេ គហិតបដិសន្ធិកស្ស ទារកស្ស វា មាតុយា វា បនស្ស អន្តរាយោ នត្ថិ។ អយញ្ហិ មរណស្ស អនោកាសោ នាម។ ភេសជ្ជសំយោគេនាតិ គព្ភបាតនភេសជ្ជទានេន វា ឧច្ឆិន្ទតិ អត្តភាវបរិកាលទីឃំបិ។ ជីវិតា វិយោជេយ្យាតិ សត្តិវិកោបនវសេន ជីវិតិន្ទ្រិយតោ អបនេយ្យ។

ឥមស្ស បនត្ថស្សាតិ “សញ្ចិច្ច មនុស្សវិគ្គហំ ជីវិតា វោរោបេយ្យា”តិ (បារា. ១៧២) ឥមស្ស អត្ថស្ស។ អាវិភាវត្ថំ បកាសនត្ថំ។ បាណស្ស អតិបាតោ បាណាតិបាតោ, បាណវធោ បាណឃាតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ សត្តោតិ ខន្ធសន្តានោ។ តត្ថ ហិ សត្តបញ្ញត្តិ។ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ រូបារូបជីវិតិន្ទ្រិយំ។ រូបជីវិតិន្ទ្រិយេ ហិ វិកោបិតេ ឥតរម្បិ តំសម្ពន្ធតាយ វិនស្សតីតិ។ យាយ ចេតនាយាតិ តស្មិំ បាណេ បាណសញ្ញិនោ កាយវចីទ្វារានំ អញ្ញតរទ្វារប្បវត្តាយ យាយ ចេតនាយ។ មនោទ្វារេ បន បវត្តាយ វធកចេតនាយ បាណាតិបាតការោ នត្ថិ។ សា ចេតនាតិ សា ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទកឧបក្កមសមុដ្ឋាបិកា កាយវចីទ្វារានំ អញ្ញតរទ្វារប្បវត្តា វធកចេតនា។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យាយ ចេតនាយ បវត្តមានស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស និស្សយភូតេសុ មហាភូតេសុ ឧបក្កមករណហេតុ តំមហាភូតបច្ចយា ឧប្បជ្ជនកមហាភូតា នុប្បជ្ជិស្សន្តិ (សារត្ថ. ដី. ២.១៧២), សា តាទិសបយោគសមុដ្ឋាបិកា ចេតនា បាណាតិបាតោ។ លទ្ធុបក្កមានិ ហិ មហាភូតានិ ឥតរភូតានិ វិយ ន វិសទានីតិ សមានជាតិកានំ ការណំ ន ហោន្តីតិ។

បាណាតិបាតោ អស្ស អត្ថីតិ បាណាតិបាតី។ សំសេក្ក អយមីការោ។ តេនាហ “វុត្តចេតនាយ សមង្គិបុគ្គលោ”តិ។ សកោ ហត្ថោ សហត្ថោ, តេន និព្ពត្តោ បយោគោ សាហត្ថិកោ។ និស្សជ្ជនំ និស្សគ្គោ, សោវ និស្សគ្គិយោ។ ឯវំ អាណត្តិកោ។ វិជ្ជាមយោ មន្តបរិជប្បនយោគោ។ ឥទ្ធិមយោ កម្មវិបាកជិទ្ធិមយោ។

ឆាតិ យថាវុត្តេវ ឆ បយោគេ វិភជិត្វា ទស្សេតុំ “តត្ថ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ តត្ថាតិ តេសុ ឆសុ បយោគេសុ។ សាហត្ថិកោតិ ឯត្ថ ហត្ថោ ឧបលក្ខណភាវេន គហិតោតិ អាហ “កាយេន វា”តិអាទិ។ តត្ថ កាយេនាតិ ហត្ថេន វា បាទេន វា មុដ្ឋិនា វា ជាណុនា វា យេន កេនចិ អង្គបច្ចង្គេន។ កាយេកទេសោ ហេត្ថ ហត្ថាទិកាយោ អវយវេ សមុទាយោបចារេន យថា “កាយោ ទឌ្ឍោ”តិ។ កាយប្បដិពទ្ធេនាតិ កាយតោ អមោចិតេន អសិអាទិនា បហរណេន។ បហរណន្តិ កាយវិញ្ញត្តិសហិតាយ វធកចេតនាយ អធិប្បេតត្ថសាធនំ។ កាយេន វា សត្ថអាទីនំ, កាយប្បដិពទ្ធេន វា ឧសុយន្តបាសាណាទីនំ និស្សជ្ជនន្តិ យថាសម្ភវំ យោជេតព្ពំ។ តត្ថាតិ តេសុ សាហត្ថិកនិស្សគ្គិយេសុ។ ឧទ្ទិស្សានុទ្ទិស្សភេទតោតិ ឧទ្ទិសិត្វា ច អនុទ្ទិសិត្វា ច បវត្តិភេទេន។ ឧទ្ទិសនំ ឧទ្ទេសោ, សោ ឯតស្ស អត្ថីតិ

ឧទ្ទិសកោ, បយោគោ, តស្មិំ ឋត្វាតិ ឯកតោតិ ឋានេ, កាយេន ឋានេ កាយឋានេ, បិហិតាតិបិទហិតាតិ អត្ថោ. អថ វា ឋត្វាតិ ឋានេ, កាយតា ឋានេ កាយឋានេ, សោ អស្ស ហោតិ, បិហិតាតិបិទហិតកាយស្ស បិន្ធនំ វុត្តំ ហោតិ. វត្ថុមត្តាបិតិ ឧទ្ទិសកេ, អនុទ្ទិសកេ វាតិ ទ្វិន្នំ បិ.

បច្ឆា វា តេនេវ វោរោបេតុ មរតុតិ វោហារា. បទវីតិក្កមេនេវាតិ មរណាយ បយោគកប្បហារស្ស លក្ខណមេវ កាយឋានេ. យទិ អវស្សំ តេន មរតីតិ អធិប្បាយោ. សចេ បន មរណាធិប្បាយេន បហារំ ទត្វា តេន អមតស្ស បុន អញ្ញេន ចិត្តេន បហារេ ទិន្នេ

បច្ឆាបិ បឋមប្បហារេនេវ មរតិ, តទាវ កាយឋានេ អថ ទុតិយបហារេន មរតិ, ឧភយំ បិហិតាតិបិទហិតា. វុត្តមេវ ឋានេ បិ

បឋមប្បហារេនេវ កាយឋានេ, វុត្តមេវបិ អមតេ នេវត្តិ បិហិតាតិបិទហិតា. ឧភ នមោ ឋាតុហិបិ ឧភយស្ស បហារេ ទិន្នេ ធម្មាបិ ហិ មស្ស បហារេន មរតិ, តស្សេវ កាយឋានេតិ. អាណាបកំ នាម វិទិទិន្នត្តិសហិតាយ វចនភេទតាយ អធិប្បេតត្តមាវត្តំ.

ឋានាតិ ឋានស្មិំ អាណត្តិកប្បយោគេ សង្កេតវិសង្កេតភាវជាននត្ថំ ឋពិតំ និយមំ ទស្សេន្តោ “តត្ថា”តិអាទិមាហ. តត្ថ តត្ថាតិ តស្មិំ អាណត្តិកប្បយោគេ. អាណត្តិនិយមកាតិ អាណត្តិកប្បយោគវត្ថុកា. ឧតេតុ ហិ អវិរទ្ធិតេសុយេវ អាណត្តិកប្បយោគោ ហោតិ, ន អញ្ញថាតិ.

បុគ្គលោតិ មារេតព្វោ បុគ្គលោ. តេនាហ “ឥមំ ហី”តិអាទិ. អាណាបកស្ស អាបត្តីតិ អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេ អាបត្តិ, អាណត្តស្ស មារណក្ខណេ. អាណាបកោ មុច្ចតីតិ អាណត្តស្សេវ កាយឋានេ, វត្ថុវិសេសេន បនេត្ថ កាយវិសេសោ ច អាបត្តិវិសេសោ ច ហោតីតិ.

“បុរតោគច្ឆ មារេហី”តិ អាណត្តោ បុរតោគច្ឆន្តមេវ មារេតីតិ “អញ្ញ ទេវ”តិ អនិយមេត្វា “បុរតោគច្ឆ មារេហី”តិ អាណត្តោ យថា តថា

បុរតោគច្ឆ មារេតិ. សោ បន “អញ្ញ បុត្តលោ”តិ ចុតោ មញ្ញមានោ នាមមានោ ទេវ វា បុត្តលោ មារេតិ, វិសង្កេតោ ហោតិ,

អាណាបកស្ស តត្ថ កាយឋានេ. បុត្តលោមារេតុំ វាយមន្តស្ស មញ្ញមានេនាបិ ឧភយេន នយោ. ឧតេន នយេន សត្តកាលប្បភេទេសុ សង្កេតវិសង្កេតតា វេទិតព្វា.

ឧទំ វត្ថុកាលេសុ សង្កេតវិសង្កេតតំ ទស្សេត្វា ឋានាតិ ឱកាសាទីសុ សង្កេតវិសង្កេតតំ អតិទិសន្តោ “ឋបិតា ភយេមតា”តិអាទិមាហ. តត្ថ ឱកាសោតិ (បារា. អដ្ឋ. ១.១៧៤) កាលោ វា ចន្ទំ វា គេហទ្វារំ វាតិ ឧទយាទិកោ. អាវុធត្តិ អសិ វា ខុរប្ប វា សត្តិ វាតិ ឧទយាទិ. ឋិរិយាបថោតិ មារេតព្វស្ស គមនំ វា និសជ្ជា វាតិ ឧទយាទិ. កិរិយាវិសេសោតិ វិជ្ឈនំ វា ឆេទនំ វា ភេទនំ វា សង្ខមុណ្ឌិកំ វាតិ

ឧទយាទិ. ឋានេសុ យថា យថា វទេកោ អាណត្តោ, តថា តថា កតេ អាណាបកស្ស អាបត្តិ, អញ្ញថា កតេ វិសង្កេតោ ហោតិ. តេនាហ “ឋបិតា ភយេមតា”តិអាទិ. តត្ថ សព្វត្ថាតិ ឱកាសាទីសុ វត្ថុសុ ហោតិ ចេត្ថ –

“យថាណត្តិនិយមេន, អាណត្តេន កតេ សតិ;

អាណាបកស្ស អាបត្តិ, វិសង្កេតាញ្ញថា កតេ”តិ.

អាណត្តិយំ បន អយំ វិនិច្ឆយោ – អធិដ្ឋាយាតិ អធិដ្ឋហិត្វា អាណាបេតិ “ឯវំ វិជ្ឈ ឯវំ បហរ, ឯវំ ឃាតេហី”តិ (បារា. ១៧៤) វុត្តាយ បាឡិយា លក្ខតីតិ វេទិតព្ពំ។

ឧបតត្ថិ ឋត្វាតិ ឧបរិតោ, អាវាដេ, តស្ស ពលាតំ ឧបរិតក្កលាតំ។ អបស្សេនសំវិធានន្តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.១៧៧) អបស្សេនស្ស សំវិធានំ។ និច្ចបរិភោគោ មញ្ចោ វា បីឋំ វា អបស្សេនផលកំ វា ទីឃាដ្ឋានេ និសីទន្តស្ស អបស្សេនកត្តរយដ្ឋិ វា តត្ថជាតករុក្ខោ វា ចង្កមេ អបស្សាយ ឋិតន្តស្ស អាលម្ពនរុក្ខោ វា អាលម្ពនផលកំ វា, សព្ពមេតំ អបស្សាយតិ ឯតេន អបស្សេនំ នាម, តស្មិំ អបស្សេនេ យថា អបស្សាយន្តំ វិជ្ឈតិ វា ភិន្ទតិ វា, តថា កត្វា វាសិផរសុសត្តិអាទិកណ្ដកាទីសុ អញ្ញតរស្ស សត្ថស្ស ឋបនន្តិ អត្ថោ។

ឧបនិក្ខិបនំ នាម សបីនេ និក្ខិបនំ។ មនាបស្ស វា អមនាបស្ស វា រូបស្ស ឧបសំហរណំ សបីនេ ឋបនំ រូបូបហារោ, អត្ថោ វា ឯវរូបេនាទីនេវ កោដេត្វា ឋិតំ អាទីនវេន សទ្ទូបហារាទីនំ គហណំ ឯវត្វាបីតិ វាចរបយោគេនាបិ។ ...ន្តិ៍ស្សាតុន្តិ៍ស្សភេទោ ទេសិតព្ពោ, យទេតា តត្ថាបិ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ កម្មពន្ធោ ហោតិ។ អយំ បន វិនិច្ឆយោ – មូលេន ឧបាឡិតាទីសុ បទេសំ មូលេន វា មូលា វា ទីនន្តស្សាបិ យទិ តប្បច្ចយា កោចិ មរតិ, មូលដ្ឋស្សេវ កម្មពន្ធោ។ យទិបិ តេន, អញ្ញេន វា ៣៧ ឧបាឡិតេ វិនាសេត្វា ភូមិសមេ កតេបិ បំសុហារកា វា បំសុំ គណ្ហន្តា, មូលោលោកា វា មូលំ កិណ្ហន្តា អាវាដំ កត្វា កត្តា, ទេវេ វា វស្សន្តេ កទ្ទមោ ជាយតិ, តត្ថ ច កោចិ ឧបតិត្វា វា លគ្គិត្វា វា មរតិ, មូលដ្ឋស្សេវ កម្មពន្ធោ។ យទិ បន សេន លទ្ធំ, សោ វា អញ្ញោ វា វិត្ថតតរំ វា គម្ភីរតរំ វា កតោតិ, តប្បច្ចយា ច កោចិ មរតិ, ឧភយេសម្បិ កម្មពន្ធោ។ យថា ច មូលំ មូលេហិ សំសន្ទិត្វា, តថា តត្ថ ធលេ កតេ មុច្ចតិ។ ឯវំ អបស្សេនសំវិធានាទីសុបិ យាវ តេសំ បវត្តិ, តាវ យថាសម្ភវំ កម្មពន្ធោ វេទិតព្ពោ។

វិជ្ជាបរិជប្បនន្តិ អាថព្ពណិកេហិ, វិជ្ជាធរេហិ ច មន្តបរិជប្បនំ។ កម្មវិបាកជាយ ឥទ្ធិយាតិ សាតិសយកម្មនិព្ពត្តាយ កម្មវិបាកេន សហជាតាយ ឥទ្ធិយា, កម្មស្ស វា វិបាកភាវេន ជាតាយ ឥទ្ធិយា។ បយោគន្តិ បវត្តនំ, ករណន្តិ អត្ថោ, នាគាទុនាទីនំ នាគារោមាចតាទីនមិវ យាវតត្តំ កម្មវិបាកជិទ្ធិវិការករណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

កម្មសាធនោ វាយំ ហារកសទ្ទោ ពហុលំវិធានេន តត្វាបិ ហរបច្ចយស្ស និប្ផន្នតោតិ អាហ “អថ វា”តិអាទិ។ ឥវិតហរណកំ, រូបតិក្កិបិតព្ពំ វា សត្ថមេវ ហារកន្តិ (សារត្ថ. ដី. ២.១៧១) វិកប្បទ្វយេន វុត្តន្តិ អាហ “សត្ថញ្ច តំ ហារកញ្ចាតិ សត្ថហារក”ន្តិ។ “ហារកសត្ថ”ន្តិ វត្តព្ពេ វិសេសនស្ស បរនិបាតំ កត្វា ឯវំ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ បរិយេសេយ្យាតិ គវេសេយ្យ “យថា លភតិ, តថា ករេយ្យា”តិ ព្យាខ្យា បន អធិប្បាយវសេនាហ, “រូបតិក្កិបេយ្យា”តិ ព្យាខ្យា និទានបតូយត្វំ ព្យាកតោ ហិ “បរិយេសេយ្យា”តិ ព្យាយស្ស “រូបតិក្កិបេយ្យា”តិ អយមេត្ថ អធិប្បេតោ ន និយា បរិយិដ្ឋមត្តេនេវាតិ បរិយេសិតមត្តេនេវ។ យទិ ឯវំ អថ កស្មា បាឡិយំ “សត្ថហារកំ វាស្ស បរិយេសេយ្យាតិ អសិំ វា សត្តិំ វា ភេណ្ឌិំ វា លគុឡំ វា បាសាណំ វា សត្ថំ វា វិសំ វា រជ្ជុំ វា”តិ (បារា. ១៧១) វុត្តន្តិ អាហ “បទភាជនេ បនា”តិអាទិ។ អស្សាតិ “សត្ថហារកំ វាស្ស បរិយេសេយ្យា”តិ ព្យាយស្ស បទស្ស។ ព្យញ្ជនានុរូបេនេវ បរិបុណ្ណំ កត្វា អត្ថស្ស អវុត្តត្តា “ព្យញ្ជនំ អនាទិយិត្វា”តិ វុត្តំ។ សរតិ ហិំសតីតិ សត្ថំ, សសន្តិ ហិំសន្តិ ឯតេនាតិ វា សត្ថំ អាទិសទ្ទេន “សត្តិំ

ចា”តិអាទិបិញ្ចត្តេសេសំ សក្កុណាតិ· តត្ថ លព្ភូអត្ថិ យុក្តេទេ· សត្តត្តិ ចុត្តាចសេសំ ឃំ កិន្តិ សយុ៌ សេចទិតព្ពា·

ឆេយា ខុចិ យទតីតិ ឆេយា សត្តំ ចា អាហរិត្វា, ចិនំ ចា ៣ាទិត្វា, ទជ្ជុឃា ចា ក្តូត្តិត្វា, សេមាច្កាឌីសុ ចា បតិត្វា, អទេព្ពាហិ ចា អក្កុបេចសទិតាគតបេចសតាឌីហិ ក្តបិឆេឃហិ យទតិ· “សេមា ឆតំ ចា លកតិ”តិអាទិតា គតេឃគាតិ សេមា ឆតំ ចា លកតិ, ឃនំ ចា លកតិ, សក្កុំ ចា កន្ធតិ, ឆទេម្ហា ចាស្ស តោហាតីតិ ព្ទយិតា គតេឃត· កិយតេគ សេចទិតព្ពត្តិ អាហ “ខុតេតា”តិអាទិ· តត្ថ ខុតេតាតិ “យទលាចណ្ហិ ចា សំចណ្ហេឃ្យា”តិ ខុតេតគ ចចគេត· គឃិឆ ខុចត្តិ ព្ទឆ យត្សុ្យចិក្កុហបិទាឌិកោ គ ខុចិ, គ បទិឃាឃកទាឃ យុក្ធតីតិ អទេត្វា· តេតាហ “សំចណ្ហេឃ្យា”តិអាទិ·

“សត្តំ ចា អាហទា”តិអាទិតាតិ ខុត្ត អាទិសទ្ទេគ “ចិនំ ចា ៣ាឆ, ទជ្ជុឃា ចា ក្តូត្តិត្វា ការ៉ា កទោហិ, សេមាច្កុ ចា គទេក ចា បបិតេព ចា បបតា”តិអាទិ (បារា· ១៧) សត្តំ យទល្ហាបិឃំ សក្កុណាតិ· ខុត្ត ឆ គទេកា (បារា· អដ្ឋ· ១·១៧) គាយ តត្ថ តត្ថ ផលត្តិឃា ក្សុយិឃា សឃេយេច គិព្ពត្វា យហាឆទិ, ឃត្ត ហត្ថិបិ បតត្តិ, ឆេចាទាបិ គិលិឃិត្វា តិដ្ឋត្តិ· បបិតេតាតិ បព្ពតត្តូទេ ចា ធលត្តូទេ ចា ខុកេតា លិទេន្តា· បិបតេកតាតិ លិយតេកត· ក្សុិចិតេតាតិ ក្សុព្ពាហុលត្តា ក្សុកេព្ពត ខិចិតេត· យតំ តេ ខិចិតា សេឃ្យាតិ តច យទលំ ខិចិតា សុគុទតទ· ចិត្តយស្ស អត្ថិតិ ចិតេត្វា· តធា យតោ· ព្ទតិ-សទ្ទោ “សព្ពយត្ថិតិ តោ, កញ្ចាគ, អឃយេកោ អតេត្តា, សព្ពំ គត្ថិតិ តោ, កញ្ចាគ, អឃំ ក្សុតិឆេយា អតេត្តា”តិអាទីសុ (សំ· និ· ១·១៣; ១·៥០) ចិឃ គិទស្សេគ ឌដ្ឋតេព្ពា ឃធាក្សុត្តស្ស ព្សុទ្ធិឃំ ចិបទិចត្តយាគស្ស យទលាស្ស គិទស្សគតោ· តេតគចាហ “យតំ តេ ខិចិតា សេឆេឃ្យា”តិអាទិ·

គត្យ ឆេចត្ត “យតោ”តិ ព្ទឆយិ អត្ថតោ ចិត្តយេច, អធ កស្មា ក្សុត្តត្តិ អាហ “ខុត្ត ចា”តិអាទិ· ចិត្តស្ស អត្ថិបតត្តំ ក្សុត្តត្តិ គាយំ ចិត្តសទ្ទោ “ចិត្តសក្កបេយា”តិអាទីសុ (បារា· ១៧) ចិឃ ចិចិត្តាទិអតេត្វា, អធ តោ ចិញ្ញាណចចតោតិ តស្ស អត្ថិបតត្តំ ក្សុត្តំ· ព្ទយិតា បុគក្សុត្តិឆោយសាកាចំ ឆទស្សតិ· កធយេតំ ចិញ្ញាឃតីតិ អាហ “តេតគចស្សា”តិអាទិ· ចិតេត្វា គាគាប្សកាទេកោ សក្កបេយា អស្សាតិ ចិត្តសក្កបេយា· ចិចិត្តតេត្វា តេហត្ត ចិត្តសទ្ទោ “គាហំ, កិក្ខុចេ, អញ្ញំ ខុកគិកាឃយិ្យ សមយត្បស្សាមិ ខុចំ ចិត្តំ, ឃធឃិធំ, កិក្ខុចេ, តិទច្ឆាគកតា”តិអាទីសុ (សំ· និ· ១·១០០) ចិឃ· តេតាហ “ចិចិត្តសក្កបេយា”តិ· ខុត្តាបិ ព្ទតិសទ្ទោ អាហរិតព្ពាតិ “ចិត្តសក្កបេយា”តិ ព្ទយត្ថិ បទេបិ អធិការចេសេគ ព្ទតិសទ្ទោ អាហរិតព្ពោ· ព្ទឆញ្ញា“ព្ទតិ ចិត្តសក្កបេយា”តិ ខុចំ អក្សុត្តយិ្យ អធិការតោ ក្សុត្តយេច តោហាតីតិ· សក្កបេយាតិ ឆេចត្ត “តេក្កា ចិតេក្កា សក្កបេយា”តិអាទីសុ (ធ· ស· ៧) ចិឃ គ ចិតក្កបេស្សច គាយំ, អធ តោ តស្ស ឆ អទេព្ពាសញ្ចាតិ ឆទស្សតំ “សក្កបេយាតិ ចា”តិអាទិ អាទេទ្ធិ· សំចិទហគយត្តស្សាតិ សញ្ញាចេតតាចិតក្កសព្ពាតស្ស សព្ពស្ស សំចិទហគស្ស· សាយញ្ញាតេត្វា តេហត្ត យត្តសទ្ទោ “ប៊ាហុលយត្តំ គេកាឌេតី”តិអាទីសុ ចិឃ· តេតាហ “តញ្ចា សំចិទហគ”ត្តិអាទិ· ព្ទយិតា សំចិទហគំ គាទយត្ត គ ចិធាគត្តិ ឆទស្សតិ· អធិប្បាឆេយា គាយ ចិតេក្កា·

ក្តូច្ចាចេចេគ ការទេលាគាតិ (បារា· អដ្ឋ· ១·១៧) យហត្ថាយហទេត្តគ ក្តបិឆេឃត· តត្ថ យទលាចណ្ហាសំចណ្ហេគ តាច ខិចិតេ អាទិគចទស្សគចេសេគ អចចាកាទតា, យទតោ ចណ្ហកលាគចេសេគ ក្តូច្ចាកាទតា សេចទិតព្ពា· សយាឆបតេ បគ យដ្ឋិខាណ្សុគិប្បេយាធគាឌីហិ

มรณสมาทปนวเสน อุฏฺฐาการตา, เอกโต กุฏฺฐตฺตสฺส นเล วิสํ ปกฺขิปิตฺวา มรณาทิสมาทปนวเสน อวธาการตา เวทิตพฺพา.

เอวํ อสาธารณจิตฺตทฺวยํ วตฺวา อิทานิ สาธารณจิตฺตทฺวยํ ทสฺเสตุํ “เวสาลิย”นฺติอาทิมาห. โอปาตกฺขณนาทีสุ ทุกฺกฏนฺติ เอตฺถ สเจปิ ขาตปจฺฉิ ปตติ, ปิฬาติปิตสฺส ปุพฺพปโยคตฺตา ปโยเค ปโยเค ทุกฺกฏํ. มนุสฺสวิคฺคโห นาคสุปณฺณาทิสทิโส ติรจฺฉานคโต ติรจฺฉานคตมนุสฺสวิคฺคโห, ยกฺโข จ เปโต จ ติรจฺฉานคตมนุสฺสวิคฺคโห จ ยกฺขเปตติรจฺฉานคตมนุสฺสวิคฺคหา, เตสํ. “ตถา”ติ อิมินา ถุลฺลจฺจยํ อติทิสติ. อิทานิ “อิมินา นเยนา”ติอาทินา อปสฺเสนสํวิธานาทีสุปิ ยถาวุตฺตอาปตฺติเภทํ อติทิสติ. สพฺพตฺถาติ อปสฺเสนสํวิธานาทีสุ สพฺเพสุ ปโยเคสุ.

อิทานิ อนาปตฺตึ ทสฺเสตุํ “อสญฺจิจฺจา”ติอาทิมาห. ตตฺถ จ “อสญฺจิจฺจา”ติ (สารตฺถ. ฏี. ๒.๑๓๕) อิทํ มรณสํวตฺตนิกูปกฺกมสฺส อสลฺลกฺขณํ สนฺธาย วุตฺตํ, “อชานนฺตสฺสา”ติ อิทํ ปน มรณสํวตฺตนิกูปกฺกมสฺส อชานนํ สนฺธาย, “นมรณาธิปฺปายสฺสา”ติ อิทํ อุปกฺกมํ ชานนฺตสฺสาปิ มรณาธิปฺปายสฺส อภาวํ. เตนาห “อสญฺจิจฺจา”ติอาทิ. อเจเตตฺวาติ อสลฺลกฺเขตฺวา, วินิจฺฉิตฺวาติ วุตฺตํ โหติ.

มุสลุสฺสาปนวตฺถุสฺมึ วิยาติ “เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ ภตฺตคฺเค อนฺตรฆเร อาสนํ ปญฺญเปนฺโต มุสเล อุสฺสิเต เอกํ มุสลํ อคฺคเหสิ. ทุติโย มุสโล ปริปติตฺวา อญฺญตรสฺส ทารกสฺส มตฺถเก อวตฺถาสิ. โส กาลมกาสิ. ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ...เป... กึจิตฺโต ตฺวํ ภิกฺขูติ. อสญฺจิจฺจ อหํ ภควาติ. อนาปตฺติ ภิกฺขุ อสญฺจิจฺจา”ติ (ปารา. ๑๘๐) อิมสฺมึ วตฺถุสฺมึ วิย.

วิสคตปิณฺฑปาตวตฺถุสฺมึ วิยาติ “เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ปิณฺฑจาริโก ภิกฺขุ วิสคตํ ปิณฺฑปาตํ ลภิตฺวา ปฏิกฺกมนํ หริตฺวา ภิกฺขูนํ อคฺคการิกํ อทาสิ. เต ภิกฺขู กาลมกํสุ. ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ...เป... กึจิตฺโต ตฺวํ ภิกฺขูติ. นาหํ ภควา ชานามีติ. อนาปตฺติ ภิกฺขุ อชานนฺตสฺสา”ติ (ปารา. ๑๘๑) อิมสฺมึ วตฺถุสฺมึ วิย.

เภสชฺชวตฺถุสฺมึ วิยาติ “เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรา วญฺฌา อิตฺถี กุลูปกํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ ‘อิงฺฆายฺย เภสชฺชํ ชานาหิ, เยนาหํ วิชาเยยฺย’นฺติ. ‘สุฏฺฐุ ภคินี’ติ ตสฺสา เภสชฺชํ อทาสิ. สา กาลมกาสิ. ตสฺส กุกฺกุจฺจํ อโหสิ...เป... อนาปตฺติ ภิกฺขุ ปาราชิกสฺส, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสา”ติ (ปารา. ๑๘๓) อิมสฺมึ วตฺถุสฺมึ วิย. อิธ อาทิกมฺมิกา อญฺญมญฺญ ชีวิตา โวโรปิตภิกฺขู, เตสํ อนาปตฺติ. อวเสสานํ มรณวณฺณสํวณฺณนาทีนํ อาปตฺติเยว.

อถ กถํ ทุกฺกเฏนฺติ, ตตฺร ราชาโน โจเร ทิสฺวา หสมานาปิ “คจฺฉ, ตํ ฆาเตถา”ติ วทนฺตีติ? สจฺจํ หสมานา วทนฺติ, โส ปน หาโส เตสํ อญฺญาวิสโย, สนฺนิฏฺฐาปกเจตนา ทุกฺขสมฺปยุตฺตาว. วุตฺตญฺเหตํ สมนฺตปาสาทิกายํ “สเจปิ หิ สิริสยนํ อารุฬฺโห รชฺชสมฺปตฺติสุขมนุภวนฺโต ราชา ‘โจโร เอส อานีโต’ติ วุตฺเต ‘คจฺฉ ตํ มาเรถา’ติ หสมาโน ภณติ, โทสสมฺปยุตฺตจิตฺเตเนว ภณตีติ เวทิตพฺพํ. สุขโวกิณฺณตฺตา, ปน อนุปฺปพนฺธาภาวา จ ทุกฺขาเวทนา ปากฏา น โหตี”ติ (ปารา. อฏฺ. ๒.๑๓๕).

ពតិឃបារាជិកចណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ ចតុត្ថបារាជិកចណ្ណនា

អតភិជានត្តិ ត អភិជានំ។ ឃេត ហិ ឃោ ធម្មោ អធិកតោ, សោ តស្ស បាកដោ ហោតីតិ អាហ “សកសត្តានេ”តិអាទិ។ ឧត្តរិមនុស្សានត្តិ បកតិមនុស្សេហិ ឧត្តរិតរានំ មនុស្សានំ, ឧក្កដ្ឋមនុស្សានត្តិ អត្ថោ។ ធម្មត្តិ មហគ្គតលោកុត្តរភូតំ អធិគតធម្មំ។ អថ វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មាតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ។ មនុស្សធម្មោ នាម ទសកុសលកម្មបថធម្មោ។ សោ ហិ មនុស្សានំ ទិត្តាធិដ្ឋានមត្តេន ព្ហូឡ្ហតោ ពេរំ សោ កាទិតធម្មោ ទិឃ ធិតោតិ ពថា ទុត្តោ, មនុស្សព្ហហាលេត្វា ពេរុ ពាហុល៍ បចត្តតោ។ ឃសានាឌិកំ បត តត្ថិទុរត្តិ តតុត្តរិ, ឆ្ពតិ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មាតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ, តំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មត្តិ ឲចមេត្វ អត្ថោ ឌដ្ឋេត្វា។ សមុទាចរេត្វាតិ អាទោរចេត្វា។

ពិញ្ញាបិ លោកិយលោកុត្តរា សព្ហាច បញ្ញា “ញាណ”ន្តិ ទុច្ចតិ, ឆ្ពធ បត មហគ្គតលោកុត្តរាច ចេឌិតព្ហាតិ អាហ “មហគ្គតលោកុត្តរបញ្ញា ជានតដ្ឋេត ញាណ”ន្តិ។ ពិលេសេហិ អារកត្តា បរិសុទ្ធដ្ឋេត អរិយន្តិ អាហ “អរិយំ បិសុទ្ធំ ឧត្តម”ន្តិ។ អរិយសទ្ទោ ចេត្ថ បិសុទ្ធបរិយាយោ, ត លោកុត្តរបរិយាយោ។ ឃសាតាឌិកេទេតិ អាទិសទ្ទេត “ចិមោរក្ខា, សមាធិ, សមាបត្តិ, ញាណទស្សនំ, មគ្គភាវនា, ផលសច្ឆិកិរិយា, ពិលេសប្បហានំ, ចិនីចរណតា ចិត្តស្ស, សុញ្ញាគារេ អភិរតី”តិ (បារា។ ១៩៨) ឆ្ពមេ សង្គហោតិ។ ចិញ្ញាស្ស មនុស្សជាតិកស្សាតិ អាទោរចេតព្ហបុគ្គលនិទស្សនំ។ ឲតស្ស ហិ អារោចិតេ អារោចិតំ ហោតិ, ត ទេច(ទា)ហួនំ, តាបិ បេតយក្ខតិរច្ឆានកតានត្តិ។ អាទោរចេឃ្យាតិ ចទេយ្យ, ចិញ្ញាបេយ្យាតិ ទុត្តំ ហោតិ។ ចិតា អញ្ញាបទេសេនាតិ “ឃោ តេ ចិហារេ ចសតិ, សោ ភិក្ខុ បធមស្ស ឃសានស្ស លាភី”តិអាទិតា (បារា។ ១៩០) តយេត អញ្ញាបទេសំ ចិតាតិ អត្ថោ។ ឆ្ពទេចាតិ “ឆ្ពតិ ជានាមិ, ឆ្ពតិ បស្សាមី”តិ ឆ្ពមត្ថំឃេច បទេ។ “ពេត ទុត្ត”ន្តិអាទិ តិកមតំ។

សមនុគ្គាហិឃមានោតិ ចោទិឃមានោ, ឃំ ចត្វ អារោចិតំ ហោតិ, តស្មិំ ចត្ថុស្មិំ “កិំ តេ អធិគតំ, ពិន្តិ តេ អធិគតំ, កទា តេ អធិគតំ, កត្ថ តេ អធិគតំ, កតមេ តេ ពិលេសា បហីតា, កតមេសំ ត្វំ ធម្មានំ លាភី”តិ ពោតចិ ទុច្ចមានោតិ ទុត្តំ ហោតិ។ អសមនុគ្គាហិឃមានោតិ ត ពោតចិ ទុច្ចមានោ។

“ភិក្ខុភាចំ ឆេត្វា អភព្ហោ ឃសាតាទីតិ អធិគន្តុ”ន្តិ បិក្ខាបទាតិក្កមស្ស អត្ថាឃកត្វា ទុត្តំ។ ភិក្ខុភាចោ ហិស្ស សក្កត្ថាឃោ ចេច ហោតិ មគ្គត្ថាឃោ ច (បារា។ អដ្ឋ។ ១។១៩៨)។ ទុត្តញ្ហេតំ “សាមញ្ញំ ទុប្បរាមដ្ឋំ, និរឃាយុបកឌ្ឍតី”តិ (ធំ។ ត។ ៣១១; ស។ ន។ ១១១)។ អបរម្បិ ទុត្តំ “សិទិលោ ហិ បរិព្ហាជោ, ភិយ្យោ អាពិរតេ រជ”ន្តិ (ធំ។ ត។ ៣១៣; ស។ ន។ ១១៣)។ ភិក្ខុភាចោតិ បារាជិកំ អាបជ្ជិត្វា “សមណោ អហ”ន្តិ បដិជានតតោ ចោហារមត្តសិទ្ធោ ភិក្ខុភាចោ។ ជានាតីហិតិ ជានសរណសីលសំចរាទីហិ។

អជានមេវាតិ ឯត្ថ ឯវាតិ អវធារណត្ថេ និបាតោ។ “អជានមេវ”ន្តិបិ បឋន្តិ។ តត្ថ បន “ឯវំ ជានាមិ, ឯវំ បស្សាមី”តិ អវចន្តិ យោជេតព្ពំ។ វចនត្ថវិរហិតោតិ “បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជិ”ន្តិ អាទិវចនស្ស (បារា· ១០៨) អត្ថភូតេន ឈានាទិនា វជ្ជិតត្តា តុច្ឆំ ឧទកាទិសុញ្ញភាជនំ វិយ។ មុសាតិ វិសំវាទនបុរេក្ខារស្ស បរវិសំវាទកោ វចីបយោគោ, កាយបយោគោ វា។ តេនាហ “វញ្ចនាធិប្បាយតោ មុសា”តិ។ មុសា ច វញ្ចនាធិប្បាយោ ច បុព្ពភាគក្ខណេ, តង្ខណេ ច។ វុត្តញ្ហិ “បុព្ពេ វាស្ស ហោតិ ‘មុសា ភណិស្ស’ន្តិ, ភណន្តស្ស ហោតិ ‘មុសា ភណាមី’”តិ (បារា· ១០០)។ ឯតេន ទ្វិក្ខណំ អង្គភូតំ, ឥតរំ បន ហោតុ វា, មា វា, អការណមេតំ។ អកថិត្វា វិញ្ញាបនំ អកាសិ។

អញ្ញត្រ អធិមានាតិ អធិកោ មានោ, អធិកោ វា មានោ អធិមានោ, ឧទ្ធមានោតិ អត្ថោ, តំ វិនាតិ អត្ថោ។ កស្ស បនាយំ អធិមានោ ឧប្បជ្ជតិ, កស្ស ន ឧប្បជ្ជតិ? អរិយសាវកស្ស តាវ ន ឧប្បជ្ជតិ (បារា· អដ្ឋ· ២·១៨៩)។ សោ ហិ មគ្គផលនិព្ពានបហីនកិលេសាវសិដ្ឋកិលេសបច្ចវេក្ខណេន សញ្ជាតសោមនស្សោ អរិយគុណបដិវេធេ និក្កង្ខោ, តស្មា សោតាបន្នាទីនំ “អហំ សកទាគាមី”តិអាទិវសេន មានោ នុប្បជ្ជតិ។ ទុស្សីលស្ស នុប្បជ្ជតិ។ សោ ហិ អរិយគុណាធិគមេ និរាសោវ។ សីលវតោបិ បរិច្ចត្តកម្មដ្ឋានស្ស និទ្ទារាមតាទិមនុយុត្តស្ស នុប្បជ្ជតិ, សុបរិសុទ្ធសីលស្ស បន កម្មដ្ឋានេ អប្បមត្តស្ស នាមរូបំ វវត្ថបេត្វា បច្ចយបរិគ្គហេន វិតិណ្ណកង្ខស្ស តិលក្ខណំ អារោបេត្វា សង្ខារេ សម្មសន្តស្ស អារទ្ធវិបស្សកស្ស ឧប្បជ្ជតិ។ តេនាហ “យ្វាយ”ន្តិអាទិ។ តត្ថ តិលក្ខណំ អារោបេត្វាតិ (សារត្ថ· ដី· ២·១៨៩) កលាបសម្មសនវសេន អនិច្ចាទិលក្ខណត្តយំ អារោបេត្វា។ សម្មសន្តស្សាតិ វិបស្សន្តស្ស។ អារទ្ធវិបស្សកស្សាតិ ឧទយព្ពយានុបស្សនាយ អារទ្ធវិបស្សកស្ស។ អប្បត្តេតិ អត្តនោ សន្តានេ ឧប្បត្តិវសេន អប្បត្តេ, អនធិគតេតិ វុត្តំ ហោតិ។ បត្តសញ្ញិតាសន្តានេនាតិ “បត្តោ មយា ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ”តិ ឯវំសញ្ញិតាសន្តានេន អធិមានោ ឧប្បជ្ជតិ។ ឧប្បន្នោ ច សុទ្ធសមថលាភឹ វា សុទ្ធវិបស្សនាលាភឹ វា អន្តរា ឋបេតិ។ សោ ហិ ទសបិ វីសម្បិ តឹសម្បិ វស្សានិ កិលេសសមុទាចារំ អបស្សន្តោ “អហំ សោតាបន្នោ”តិ វា “សកទាគាមី”តិ វា “អនាគាមី”តិ វា មញ្ញតិ។ សមថវិបស្សនាលាភឹ បន អរហត្តេយេវ ឋបេតិ។ តស្ស ហិ សមាធិពលេន កិលេសា វិក្ខម្ភិតា, វិបស្សនាពលេន សង្ខារា សុបរិគ្គហិតា, តស្មា សដ្ឋិម្បិ វស្សានិ, អសីតិម្បិ វស្សានិ, វស្សសតម្បិ កិលេសា ន សមុទាចរន្តិ, ខីណាសវស្សេវ ចិត្តាចារោ ហោតិ។ សោ ឯវំ ទីឃរត្តំ កិលេសសមុទាចារំ អបស្សន្តោ អន្តរា អដ្ឋត្វាវ “អរហា អហ”ន្តិ មញ្ញតីតិ។ “តំ អធិមានំ ឋបេត្វា”តិ ឥមិនា “អញ្ញត្រា”តិ បទំ អបេក្ខិត្វា “អធិមានា”តិ ឧបយោគត្ថេ និស្សក្កវចនន្តិ ទស្សេតិ។

បាបិច្ឆតាយាតិ បាបា លាមកា ឥច្ឆា ឯតស្សាតិ បាបិច្ឆោ, តស្ស ភាវោ បាបិច្ឆតា, តាយ, បាបិកាយ ឥច្ឆាយាតិ អត្ថោ។ យា សា “ឥធេកច្ចោ ទុស្សីលោវ សមានោ ‘សីលវា’តិ មំ ជនោ ជានាតូ”តិអាទិនា (វិភ· ៨៥១) នយេន វុត្តា, តាយ អសន្តគុណសម្ភាវនិច្ឆាយាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥមិនា បន មន្ទត្តា មោមូហត្តា សមុទាចរន្តស្ស អនាបត្តីតិ ទស្សេតិ។ អយម្បីតិ បិ-សទ្ទេន ន កេវលំ បុរិមា តយោវាតិ ទស្សេតិ។

អបត្តត្ថិ អក្ខតំ· ឥសាតាជិនយុត្តិ ឥសាតំ, ចិនយារក្ខោ, បយាធិ, បយាបត្តិ, ខាកាលឥប្បុតំ, យក្កកាចតា, ចលបន្ធិកិរិយា, កិលេបប្បហាតំ, ចិតិចរលាតា ចិត្តប្បុ, បុញ្ញាការេន អកិរតី”តិ (បារា· ១៤៥) ឲចំ ចុត្តំ ភ្ជត្តិរិយត្តប្បុនយ៉ុ· ឃប្បុ អាវេទនេចតីតិ (បារា· អដ្ឋ· ១·១៨៥)

ចាចាយ ចា ហត្ថចិការាឌីហិ ចា អក្កបច្ឆក្កចេចាបគេហិ ចិត្តញាត្តិបចេ ចិតប្បុ ឃប្បុ បុក្កលប្បុ អាវេទនេចតិ· ចិត្តញាត្តិបចំ បត អតិក្កមិត្វា ចិតោ ពោចិ ចេ ចិគេត្តាត ចក្កុតា (បារត្វ· ជិ· ១·១៨៥), ចិត្តាយ ច ពេរាតឥតាឲាយា ចិច្វា ច បុត្វា ច ខាតាតិ, ត បារាជិកំ· ពេយាបិ “កិ អយំ កលតី”តិ ឯបឃំ ចា អាបជ្ជតិ, ចិរំ ចិមំឃិត្វា ចា បទ្ធា ខាតាតិ, “អចិខាតគេត្តា”ត្វាតេច្ច បត្វិកោច្ចតិ· ពេយា បត ឥសាតាឌីនិ អត្ថគេតា

អធិកាយចពេរត ចា ភ្ចក្កហបរិបុច្ឆាជិចពេរត ចា ត ខាតាតិ, ពោចលំ “ឥសាត”ត្តិ ចា “ចិនយារក្ខោ”តិ ចា ចចតយត្តយេច ឃុតំ ហោតិ, ពេរាបិ ពោត ចុពេត្ត “ឥសាតំ កិរ បយាបញ្ញ”តិ ឲប ចឥតីតិ ឃជិ ឲត្តកាយត្តប្បិ ខាតាតិ, “ខាតាតី”តេច្ច បត្វិកោច្ចតិ, តប្បុ ចុពេត្ត បារាជិកពេយច·

ពេបពេរា បត ឲកាប្បុ ចា ខ្ចិត្តំ ចា ពាហ្មំ ចា តិឃមិតាតិឃមិតចពេរត ចិពេបពេរា បពេត្តា បិក្កាបច្ឆក្កាតកាចាយំ ចុត្តតពេយតេច

ពេចជិតពេត្តា· បរិយាយការបគេ បត “អហ”ត្តិ អចុត្តត្តា បជិចិខាតត្តប្បុ ចុពេត្តបិ ចុល្លច្ចយំ· ចិឯចាឥតាធិប្បាពេយត យុរាចាឥបពេយាកប្បុ ពាតត្វា អប្បជិចិខាតត្តប្បាបិ ចុក្កដត្តិ អាហ “ពេយា ពោ ចិហារេ ចបតិ…បេ… ចុក្កដ”ត្តិ· អត្តុល្លបតាធិប្បាយប្បាតិ

ភ្ចុល្លបតាធិប្បាយចិរហិតប្បុ, អក្ខតាពេរាចតាធិប្បាយចិរហិតប្បាតិ អពេត្វា· ភ្ចយុត្តកាឥពេយា បុពេត្តា ចុត្តតយា ឲច· ត្តុឆ បត អាជិកយ៉ិកា ចក្កយុទាតីរិយកិក្ខុ, ពោឯំ អតាបត្តិ·

ចតុត្ថបារាជិកចណ្ណនា តិដ្ឋិតា·

បារាជិកតិកយតចណ្ណនា

ត្តុឆាតិ ត្តុយប្ចិ កិក្ខុបិតិពេយារក្ខោ ភ្ចិដ្ឋិបារាជិកបរិជីបតពេយចាតិ ភ្ចិដ្ឋិឋាតំ ចតុត្តំ បារាជិកាតំ បរិជីបតចចតពេយច· អចឆារលំ បត ត អពេត្តាបយ៉ីតិ ឥប្បុតត្វំ· ពោតាហ “បពេយាឆារតត្វា បតា”តិអាជិ· តត្វ បពេយាឆារតត្វាតិ តត្វ តត្វ អាកាតាតិ ឲពេត្តច បពេយាឥហិត្វា, បត្តិបិត្វា រាឃិ កត្វាតិ អពេត្វា· បិត្យត្តុឃំ អាកាតាតីតិ ភ្ចពេដ្ឋបិត្យត្តុឃំ អាកាតាតិ · កិក្ខុតីតំ អបាឆារលាតិ ចត្តារីតិ ភ្ចត្តុខាលុយល្លិកា, ចជ្ជប្បជិច្ឆាជិកា, ភ្ចក្ខិត្តាតុចត្តិកា, អដ្ឋចត្ថុកាតិ ត្តុយាតិ កិក្ខុតីតំ កិក្ខុហិ អបាឆារលាតិ ចត្តារិ· បណ្ឌកាឌីតតិរ្យាឲកាឥបត្តំ អកត្តាការចោ បារាជិកាបត្តិបជិបត្តា បារាជិពេកាតិ អាហ “ឲកាឥបត្តា”ត្តិអាជិ· អកត្តាកាចបត្តាពេតហីតិ ចត្ថុចិបត្តាតាជិតា បត្តាជ្ជបបយ្យឥាយ

តអរចាកាចបត្តាពេតហិ· បណ្ឌកតិរច្ឆាតកាឌ៍តាកពេតាត្យញ្ញាតកា (បារា· អដ្ឋ· ១·១៩១) ហិ តពេយា ចត្ថុចិបត្តា អពេហតុកប្បជិបត្តិកា, ពោឯំ បពេក្កា អចារិពេតា, យពេក្កា បត ចារិពេតា· អកត្តា ហិ ពោ យក្កប្បជិលិកាយ ចត្ថុចិបត្តត្តា· បត្តាជ្ជាបិ តេឯំ បជិក្ខិត្តា, តប្វា ពោបិ បារាជិកាច· ចេឃ្យុឯចារពេកា, តិត្ថិយបក្កត្តពេកា, មាតុឃាតពេកា, បិតុឃាតពេកា, អរហត្តឃាតពេកា, កិក្ខុតិក្ខុរពេកា,

ពេលហិតុប្បាឥពេកា, បជ្ឈកឥពេកាតិ ត្តុពេយ អដ្ឋ អត្តពេតា កិរិយាយ ចិបត្តត្តា អកត្តដ្ឋាតំ បត្តាតិ បារាជិកាច· ពោតុ ចេឃ្យុឯចារពេកា, តិត្ថិយបក្កត្តពេកា, កិក្ខុតិក្ខុរពេកាតិ ត្តុពេយឯ តិល្ខិ បពេក្កា អចារិពេតា, យពេក្កា បត ចារិពេតាច· ត្តុតពេរឯ បត្តាតុំ ភ្ចុកយប្បិ ចារិតំ· ពោ ហិ

អតត្តរាច តពេរពេក តិត្តាត្តតកាបត្តា· ឃឥា កិក្ខុតី ចិត្តុមិត្យកាយា ហុត្វា កាលាចពេយច ចា កិហិចត្តំ ចា កិហិតិចាឯតាកាពេរត តិចាពេរតិ, តឥា បារាជិកយាបត្តា តាយ ពេហាតីតិ អាហ “កិហិកាចំ បត្តឃយាតាឃា”តិអាជិ· បា ហិ អត្ថ្យាចារចិតិក្កយំ អកត្វាបិ ឲត្តាចតា អប្បុយលាិ

នាម ហោតិ។

ទីឃតាយ លម្ពមានំ អង្គជាតមេតស្សាតិ លម្ពី (សារត្ថ. ដី. ១.១១១)។ ន សោ ឯត្តាវតា បារាជិកោ, អថ ខោ យទា អនភិរតិយា បីឡិតោ អត្តនោ អង្គជាតំ មុខេន វា វច្ចមគ្គេ វា បវេសេតិ, តទា បារាជិកោ ហោតិ។ មុទុកា បិដ្ឋិ ឯតស្សាតិ មុទុបិដ្ឋិកោ, កតបរិកម្មាយ មុទុកាយ បិដ្ឋិយា សមន្នាគតោ។ សោបិ យទា អនភិរតិយា បីឡិតោ អត្តនោ អង្គជាតំ អត្តនោ មុខមគ្គវច្ចមគ្គេសុ អញ្ញតរំ បវេសេតិ, តទា បារាជិកោ ហោតិ។ បរស្ស អង្គជាតំ មុខេន គណ្ហាតីតិ យោ អនភិរតិយា បីឡិតោ បរស្ស សុត្តស្ស វា បមត្តស្ស វា អង្គជាតំ មុខេន គណ្ហាតិ។ បរស្ស អង្គជាតេ អភិនិសីទតីតិ យោ អនភិរតិយា បីឡិតោ បរស្ស អង្គជាតំ កម្មនិយំ ទិស្វា អត្តនោ វច្ចមគ្គេន តស្សូបរិ និសីទតិ, តំ អត្តនោ វច្ចមគ្គំ បវេសេតីតិ អត្ថោ។ ឯតានិ ហិ ចត្តារិ យស្មា ឧភិន្នំ រាគវសេន សទិសភាវូបគតានំ ធម្មោ “មេថុនធម្មោ”តិ វុច្ចតិ, តស្មា ឯតេន បរិយាយេន មេថុនធម្មំ អប្បដិសេវិត្វាយេវ កេវលំ មគ្គេន មគ្គប្បវេសនវសេន អាបជ្ជិតព្ពត្តា មេថុនធម្មបារាជិកស្ស អនុលោមត្តាតិ “អនុលោមបារាជិកានី”តិ វុត្តានិ។

ឯត្ថាហ – មាតុឃាតកបិតុឃាតកអរហន្តឃាតកា តតិយបារាជិកំ អាបន្នា, ភិក្ខុនិទូសកោ, លម្ពីអាទយោ ចត្តារោ ច បឋមបារាជិកំ អាបន្នា ឯវាតិ កត្វា កុតោ ចតុវីសតីតិ (សារត្ថ. ដី. ១.១១១)? វុច្ចតេ – មាតុឃាតកាទយោ ហិ ចត្តារោ ឥធ អនុបសម្បន្នា ឯវ អធិប្បេតា, លម្ពីអាទយោ ចត្តារោ កិញ្ចាបិ បឋមបារាជិកេន សង្គហិតា, យស្មា បន ឯតេន បរិយាយេន មេថុនធម្មំ អប្បដិសេវិនោ ហោន្តិ, តស្មា វិសុំ វុត្តាតិ។ ទុតិយវិកប្បេ ក្ចិត្ថាតិ ឯត្ថ ក្ចិ អត្ថាតិ បរិច្ឆេទោ កាតព្ពោ។

ឥតិ កង្ខាវិតរណិយា បាតិមោក្ខវណ្ណនាយ

វិនយត្ថមញ្ជូសាយំ លីនត្ថប្បកាសនិយំ

បារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

សញ្ឈានិទេសសកណ្ឌំ

បិឃចចេតតអាលបត្តិ បិឃាឃិតព្ចចេតតាលបត៌, សាគ្ទត៌ សយាលបត្តិ ចុត្តិ ទោហាតិ។ សាឥទោ ហិ បទេ "ទេកាទេត្តា"តិ ចា "ទេចាត៌បិឃា"តិ ចា "ក(ទ្រកច"ត្តិ ចា "អាឃស្ថុទេត្តា"តិ ចា សយាលបត្តិ។

១។ សុក្កចិស្សដ្ឋិ សិក្លាបងចណ្ហតា

សំ-សទេក្ដា ចិជ្ជយាតទេត្វាតិ អាហ "សំចិជ្ជតិ"តិ។ ទេចតតាតិ ឌិតិក្កយចសប្បចត្តា បុត្តកាកទេចតតា, ទេយាចតស្សាឥទេចតតាតិ អទេត្វា។ អស្សាតិ សុក្កចិស្សដ្ឋិយា។ អត្តាបងត្វសយាទេសទេតច សុក្កចិស្សដ្ឋិយា ចុត្តត្តា ព្ភក-សគ្គស្ស ចិសុំ អទេត្វា តត្វិតិ អាហ "សទេទ្បាតតាច សទេទ្បាតតិកា"តិ។ ព្ភងាតិ ព្ភក-សទេក្ដាច អត្វិអត្វំ បកាទេសតិតិ ងទេស្សទេត្តា "សទេទ្បាតតា ចា"តិអានិយាហ។ សំចិជ្ជយាតា ទេចតតា សទេទ្បាតតា។ សុក្កស្សាតិ សយ្ហចស្ស។ ចិសដ្ឋិតិ ចិស្សទេក្កា។

ព្ភងាតិ ត៌ ឃស្មិ កាទេល ទេយាទេចតិ, ទេឃតាឌិប្បាទេឃត ទេយាទេចតិ, ទេឃត ទេចាបិទេឃត ទេយាទេចតិ, ឃទ្ឋា តស្ស អឌិប្បាឃស្ស ចត្វុ, ត៌ សត្ថំ សទេត្លបទេតា ចិកាទេចត្វា សទ្ទបទេតា ត៌ ចិសដ្ឋិ ងទេស្សតុំ "ទាក្ឃបត្វុយ្ហានិស្វ"តិអានិយាហ។ តត្វ ទាកស្ស ឝលចកាទេចា, ទាទេកត ចា អក្កខាតស្សុបត្វយ្ហទា ឆគ្គកាទេចា ទាក្ឃបត្វយ្ហទា, ទេសា អានិ ទេឃសំ ទេត ទាក្ឃបត្វយ្ហាឥទេឃា, ទេតសុ ទាក្ឃបត្វយ្ហានិសុ។ អានិសទេគ្គត (បារា។ ១១៦៧) ចគ្នុបត្វុយ្ហបស្សាគ្នុបត្វុយ្ហចាតុបត្វុំយ្ហាគ្នាលិក្កបិលាកឥគ្នុបត្វុយ្ហាត៌ កហណ៌។ កយុត្តាត៌ បទេត្តតិ ទេយាចតកយុក្លយតាឃ កយុតិឃត៌ បទេត្ត, អត្ថាត្តាទ្វបិនិសុ ក្ចបក្កយាទេហកាត៌ បទេត្តតិ អទេត្វា។ អទេទាកស្ស កាទេចា អាទេទាក្យំ, ត៌ អានិ ទេឃសំ ទេត អាទេទាក្យាឥទេឃា, ទេតសុ អាទេទាក្យានិសុ។ អានិសទេគ្គត សុលទេកសជ្ជងាតបុត្តាឃត្តាសក្កតិឌចិយំសងចាត៌ កហណ៌។ អត្ថាត្តាទ្វបំ អត្ថាត្តំ ក្ចបិនិត្តទ្វបំ, ត៌ អានិ ទេឃសំ ទេត អត្ថាត្តាទ្វបិឥទេឃា, ទេតសុ។ អានិសទេគ្គត ឝហិគ្គាទ្វបអត្ថាត្តឝហិគ្គាទ្វបអាកាទេសកជិកយ្យតាត៌ កហណ៌។ ទេយាចទេត អស្សាទេឥា សុលទេចងតា ទេយាចតស្សាទេឥា, ទេយាចតត្វំ បុត្តកាទេក បចត្តទាទេកា, សយ្យឃុត្តអស្សាឥសិទេសត ទេចត្វ ទាទេកា ចុទេត្តា, ទេតត សយ្យឃុត្តា ទេចតតា ទេយាចតស្សាឥទេចតតា, តាឃ ៎ ព្ភយិតា យុទ្ធតស្សាទេឥា (បារា។ អដ្ឋ។ ១.១៣០) យុត្តស្សាទេឥា ទេយចុតស្សាទេឥា ឋស្សស្សាទេឥា កណ្ឌចតស្សាទេឥា ងស្សតស្សាទេឥា តិសជ្ជស្សាទេឥា ចាចស្សាទេឥា ទេកហសិតទេបយំ ចតកក្កិឃត្តិ ព្ភទេយហិ សយ្យឃុត្តា ទេចតតាទេឃា បដិក្លិបតិ, តាហិ តិយិទេត្ត ក្ចបក្កយត្តស្ស យុទេត្តបិ អតាបត្តិ។ "តិយិទេត្ត ក្ចបក្កយត្តស្សា"តិ ព្ភយិតា បត ក្ចាទ្វយក្ចាបតានិតិ បដិក្លិបតិ។ ទេតត ហិ សតិបិ ទេយាចតស្សាទេឥ តិយិទេត្ត ក្ចបក្កយាកាចទេតា យុទេត្តបិ អតាបត្តិ។ ចុត្តទេញ្យត៌ សយត្តបិសានិកាយំ "សា ច ទេលា តិយិទេត្ត ក្ចបក្កយត្តទេស្សច, ហត្វបទិកយុបិឥបទិកយុកត្តបទិកយុកទទេលាត សទេចបិ អសុចិ យុទ្ធតិ, អតាបត្តិ"តិ។

អាសឃឥាតុតាតាត្តទេតាតិ បិត្តទេសយឃ្សត្តទេលិហិតាសឃាតទេទ្បាច បចឌិឥាតុអានិតទ្បា ចតុត្ថំ ឥាតុត៌, ទេសទេសាលិតានិត៌ ចា សត្តត្ថំ ឥាតុត៌ តាតាត្តទេតា។ ឥាតា ចាចតាតិ សុក្កស្ស ឃំ ឥាត៌, តទេតា ចុតិ។ សុក្កស្ស ហិ ចត្វិសិសំ កដិ កាទេឃាតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១.១១៦ល៍) តិឥា ឥាត៌

បកេប្យត្តិ· ឲកេកា កិរាចរិយោ “ចត្តិសិនំ សុក្កស្ស ផោត”ត្តិ អាហ, ឲកេកា “កដិ”តិ, ឲកេកា “សកលេ កាយោ”តិ· តេសុ តតិយស្ស កាសិតំ សុកាសិតំ· កេសលេមតលចត្តាតញ្ញំសបិតិយុតូដ្ឋាត់, ដ្ឋានបស្សាចលេឡអរិញ្ញាលិកា, ឆត្តសុក្កចខ្ទាតិ ច ចតេជ្ជូត្វា អចលេសលេសា លចិបំសលេហិតាតុកេតា សតេត្តាបិ កាយោ កាយប្បសាទកាចខិចិតិត្រីយាតត្តបិត្តាត់, សម្ភចស្ស ច ផោតលេច· តថា ហិ រាកបរិឃុដ្ឋាតេតាកិក្ខតាត់ ហត្ថីត់ ដ្ឋកោហិ កណ្ណុឡបត្តកាហិ សម្ភចោ តិក្កមតិ·

ឲត្ត ច “រាក្ខបត្តម្ភាឌីសុ”តិអាឌីតា (បារា· អដ្ឋ· ១·១៦៨) កាលេ ផស្សិតោ· រាក្ខបត្តម្ភាឌិកាលេសុ ហិ អក្កខាតំ កម្មតិឃំ ហោតិ· យស្ស កម្មតិឃតេត្ត សតិ ឲយាចតិ, ត្តតោ បរំ អតេត្តា កាលេ តត្ថិ· ត ហិ ចិតា រាក្ខបត្តម្ភាឌីហិ បុត្តាញ្ញាផយោ កាលកេផា ឲយាចតេ តិមិត្តិ ហោត្តិ· “អាតរាក្ខាឌីសុ”តិអាឌីតា បត អតិប្បាយោ ផស្សិតោ· ឲចត្តុបេត ហិ អតិប្បាយមេកេផត ឲយាចតិ, ត អត្តាថា· “អជ្ឈត្តរូបិឌីសុ”តិអាឌីតា ដ្ឋបិយោ ផស្សិតោ· អជ្ឈត្តរូបេ ថា ហិ ឲយាចយ្យ, ពាហិទ្ធារូបេ ថា, ដ្ឋកយត្ត ថា, អាកាសេ ថា កដិ កម្យេត្តា, ត្តតោ បរំ អតេត្តា ដ្ឋបិយោ តត្ថិ· តិលិឌិចសេតា”តិអាឌីហិ បត ផសហិ តចយស្ស អតិប្បាយស្ស ចត្តុ ផស្សិតំ· ឌិមំសតេត្តា ហិ តិលិឌីសុ អត្តាតាចតេត ឌិមំសតិ, ត តេហិ ចិតិយុត្តត្តិ· “ផាតា ចាចតា”តិ ត្តមិតា បត អត្ថតោ ចិស្សដ្ឋិ ផស្សិតា · យថាហ “ចិស្សដ្ឋីតិ ផាតតោ ចាចតា ចុច្ចតី”តិ (បារា· ១៦៨)· សា ចាឃំ តស្ស សុក្កស្ស ផាតា ចាចតា រាកចេសត· ចុត្តតេញ្ញំ កថាចត្តអដ្ឋកថាឃំ “សុក្កចិស្សដ្ឋិ តាម រាកសមុដ្ឋាតា ហោតី”តិ (កថា· អដ្ឋ· ១៦០)· អត្តាញ្ញា សុបិតត្តាតិ សុបិតោ ឲច សុបិតតេត្តា, តំ ផលេបត្វាតិ ចុត្តំ ហោតិ· តេតាហ “យា សុបិតេ”តិអាឌិ· សញ្ញាឌិសេសោតិ ត្តយស្ស អាបត្តិតិកាយស្ស តាមំ· តេតាហ “យា អត្តាញ្ញា សុបិតត្តា”តិអាឌិ· អាបត្តិតិកាយោតិ អាបត្តិសមូហោ· កិញ្ចាបិ អយំ ឲកាច អាបត្តិ, រូឡហិសេត្ត, បត អចយចេ សមូហចោហារេត ចា “តិកាយោ”តិ ចុតេត្តា “ឲកេកា ចេផតាក្កតេត្តា, ឲកេកា ចិត្តាញាកក្កតេត្តា”តិអាឌីសុ ចិយ·

អស្សាតិ (ចារត្ត· ឌី· ១·១៩ សំឃាឌិសេសកណ្ឌ) អាបត្តិតិកាយស្ស· តត្ត ច អយុតេត្តាឃំ តិតេត្តសោ “សញ្ញា អាឌិម្ហិចេច សេសេ ច ត្តត្ថិតត្តា អស្សា”តិ· ត ហិ អាបត្តិតិកាយស្ស អាឌិម្ហិចេច សេសេ ច សញ្ញា ត្តត្ថិតោ, កិត្តូរហិ ចុដ្ឋាតស្សាតិ ត្តមំ ចោឌត់ យតសិ តិងាយ យថា ត ចិរុជ្ឈតិ, តថា អតិប្បាយំ ចិចរិត្វំ “កិ ចុត្តំ ហោតី”តិអាឌិមាហ· អាបត្តិតោ ចុដ្ឋាតស្ស អាឌិម្ហិចេច សេសេ ច ត្តត្ថិតោ សញ្ញា អាបត្តិយាច ត្តត្ថិតោ តាម ហោតីតិ អយមេត្ត អតិប្បាយោ· អាបត្តិចុដ្ឋាតត្តិ អាបត្តិតោ ចុដ្ឋាត់, អតាបត្តិកាកាចុបកមត្តិ អតេត្ត·

ផកសេតាតត្តិ បស្សាចមក្កិ, អក្កខាតប្បផេសត្តិ ចុត្តំ ហោតិ· យដិ ឲចំ អថ កម្ពា អដ្ឋកថាឃំ “ផកសេតាតំ ត្ថតិណ្ណមត្តេ”តិ ចុត្តត្តិ អាហ “ផាតតោ បត ចុត”ត្តិអាឌិ· អចស្សមេច ផកសេតាតំ ត្តាតេតិ អតិចារេសត្វា អត្តរា តិចារេតំ អសក្កុណេយ្យត្តា· ផកសេតាតោរាហតតោ (ចារត្ត· ឌី· ១·១៦៩-១៦៨) បដ្ឋាយ បត ដ្ឋបិឌីត្តតោ ចិតិយុត្តត្តា សម្ភចរូបំ ដ្ឋាតសមុដ្ឋាតមេច អចតិស្សតិ, សេសំ តិសមុដ្ឋាត់ តត្តិតិ ចេឌិតត្តំ· តម្ពាតិ យម្ពា ផាតតោ ចុតំ ផកសេតាតំ ត្តាតេតិ, តម្ពា·

អយោចតាតិប្បាយស្សាតិ កេសចេត្តត តិមិត្តំ អាលិឃុត្តស្ស ដ្ឋានាឌីតិ ចា កតេរាត្តស្ស· សុបិតំ បស្សត្តស្សាតិ (បារា· អដ្ឋ· ១·១៦៨)

ᨵᩣᨲᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨽᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨽᩪᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨧ ᨴᩮᩅᨲᩮᩣᨸᩈᩴᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ? ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ – ᨿᨴᩥ ᨲᩣᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨽᩅᨦ᩠ᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᩩᨸᨲᩥ, ᨲᩴ ᩁᩪᨸᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩎᨴᩥᩈᩣᨶᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᩅᩥᨶᨿᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧ ᨠᨲᩮ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᨠᨲᩮᨸᩥ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩔᨲᩥ, ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥ ᩈᩩᨸᩥᨶᩔ ᩋᨽᩣᩅᩮᩣᩅ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᩋᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨸᩥᨾᩥᨴ᩠ᨵᨸᩁᩮᨲᩮᩣ ᨸᩔᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᨠᨸᩥᨾᩥᨴ᩠ᨵᨸᩁᩮᨲᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᨸᩔᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩥ᪨ ᨸ᪨ ᪓᪨᪒᪨᪓)᪨ ᨠᨸᩥᨾᩥᨴ᩠ᨵᨸᩁᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᩃᩉᩩᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨿᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩮᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩉᩩᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᩔᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨽᩅᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᨿ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᩴ ᨸᩔᨲᩥ᪨ ᨿᩔ ᨧ ᩑᩅᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮ ᨾᩮᨳᩩᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨿ, ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᩈᩩᨧᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩔᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪒᪙᪒) ᨸᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᩋᩔᩣᨴᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩮᨶ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩦᩊᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩣᩈᩣᩅᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩩᨭᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨣ᩠ᨣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩏᨴᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪒᪔᪐) ᩍᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᩣᨵᨶᩴ, ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩈᩣᨵᨶᩴ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᨴᩩᨽᨿᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩋᩈᨾᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᨽᩣᩅᩴ ᩋᨶᩩᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᨳᩣ ᨲᩮ ᩁᨲᩥᨩᨶᨠᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᩈᨿᩣ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᩈᩩᨽᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩅᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᨲᨳᩣ ᩋᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨱᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᨳᩣ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨲᨴᩉᩩᨩᩣᨲᩣᨿᨸᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩉᨶᩥ ᨩᩣᨲᩴ ᨩᨶᨶᩴ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᨲᨴᩉᩩᨩᩣᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩉᨶᩥ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨲᨴᩉᩩᨩᩣᨲᩣ, ᨲᩣᨿ, ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨩᩣᨲᩣᨿᨸᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨩᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩋᩃ᩠ᩃᨾᩴᩈᨸᩮᩈᩥᩅᨱ᩠ᨱᩣᨿᨸᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᩔᩣᨲᩥ “ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩔ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᨸ᩠ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾᩉᩣᩈᨶ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨾᨱᩥᨻᨶ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᨶᨡᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨶᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᩋᩅᩥᨶᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᨠᨲᨠᩮᩈᨠᩃᩣᨸᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨶᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨠᩮᩈᩅᨭ᩠ᨭᩦᩉᩥ ᨣᨶ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨧᩦᩁᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩥᨬ᩠ᨨᩣ᪨ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩈᩁᩦᩁᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩅᩈᩮᩈᩔ ᩈᩁᩦᩁᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩅᨶᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣᨸᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩮᨶ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨹᩔᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩥ ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ

អកាចតោ អភាបត្ថីតិ អាហ “ការេឃត អចាឃយិត្វា”តិអាទិ៎ េយាក្លាឆិប្បារេឃតាតិ ឰត្ថិ្វតោ ឃុត្ថិត្យកាយតាឆិប្បារេឃត៎ អឃឡឹក្ខាតិ “ឰយិភា ្ហបិរេឃត ឰយំ ថុឃិស្សាយី”តិ អនេចតេពត្វា៎ ៩ចឡ៏្យអនេចតេពត្វា បត្តប្បជិក្កហណាឌីឃុ យាត្យកាយស្ស អនេក្ក ថុនេ្ជបិ អភាបត្តិ៎ អឃតិឃាតិ អឡ្ហាចិហិតោ ហោតិ, “យាត្យកាយំ ថុឃិស្សាយី”តិ ឃតិ ភត្ថិ្វ, ៩ចំ អឃតិឃា ហត្វបិតេឃឃារណាទិការេល ថុឃត្តស្ស អភាបត្តិ៎ អឌាភត្តស្សាតិ ឌារការេចេឃត ឌិតំ ឌាទិកំ “ឰត្តី”តិ អឌាភត្តា រោភចិតេច ការលីរេឃត ថុឃតិ, ៩ចំ “ឰត្តី”តិ អឌាភត្តស្ស ថុឃតោ អភាបត្តិ៎ អឃាទិឃត្តស្សាតិ កាឃសំឃក្ក អឃាទិឃត្តស្ស ឋាហាបរេយ្យារាឃ ឥតភិក្ខុស្ស ឱឃ អភាបត្តិ៎ ឰឆ បត ្ហងាឃិរេត្វរោ អាទិកប្បិកោ៎ តស្ស អភាបត្តិ អាទិកប្បិកស្សាតិ៎

ការឃសំឃក្កសិក្ខាបទេចណ្ណតា ត៎ិ្ជតា៎

១៎ ឌុ្ជលុចាចារសិក្ខាបទេចណ្ណតា

ឌុ្ជលុចាចស្សាឌេរាការេឃតាតិ ឌុ្ជលុ្លា ចាចា ឌុ្ជលុចាចា, តាឃ អស្សាឌេចតាតា ឌុ្ជលុចាចស្សាទោ, តោត ឃយុឃុត្តរាការេឃត៎ ៩ត្វាឆិប្យតំ យាត្យកាយំ ឌស្សត្យំ “យាត្យកាយ”ត្តិអាទិយាហ៎ ឌុ្ជលុ្លា ឌុ្ជលុលសំលក្ខណឃយត្វត្តិ អឃឌ្ឍឃឌ្ឍប្បជិសំឃុត្តំ កចំ ឌាតិតំ ឃយត្វិ៎ ឃា បត ឃហល្លិកាបិ ឋាលិ ៩ឡអម្យកា, អឃំ ឰឆាភឆិប្យតា៎ ចណ្ណោ ភាឃ ឆ្វេ ឃក្កេ ្ហឌ្ជិស្ស “ឰត្វិលក្ខណោត ឃុកលក្ខណោត ឃយត្ថាកតាឃី”តិអាទិភា (បិរា៎ អដ្ឋ៎ ១៎១ប៏) ចោឃតា៎ អចណ្ណោ ភាឃ ឆ្វេ ឃក្កេ ្ហឌ្ជិស្ស ទុត្តចិឃទិឃារេឃត ករហតា, “ឰត្វិលក្ខណោត ឃុកលក្ខណោត អឃយត្ថាកតាឃី”តិអាទីហិ ចាំឃតាតិ ទុត្ត ហោតិ៎ ឃាចតា ភាឃ “ឌេហិ ឃេ, អរហឃិ ឃេ ឌាត្យ”ត្តិ (បិរា៎ ១ប៏) ចចត៎ អាឃាចតា ភាឃ “កឌា តេ យាតា បសីទិស្សតិ, កឌា តេ បិតា បសីទិស្សតិ, កឌា តេ ឌេចតាឃោ បសីទិស្សត្តិ, កឌា តេ ឃុលណោ ឃុលឃោ ឃុឃុហុតេត្វា កចិស្សតិ, កឌា តេ ឃេឆុត្ត ឌយ្ចំ លភិស្សាយី”តិ (បិរា៎ ១ប៏) ចចត ៎ ឃុឆ្វត ភាឃ “កចំ ត្វំ ឃាយិកស្ស ឌេឃិ, កចំ ជារស្ស ឌេឃី”តិ (បិរា៎ ១ប៏) ចចត៎ បជិឃុឆ្វត ភាឃ “៩ចំ កិរ ត្វំ ឃាយិកស្ស ឌេតិ, ៩ចំ ជារស្ស ឌេឃី”តិ (បិរា៎ ១ប៏) ចចត៎ អាចិក្ខត ភាឃ ឃុឌ្ជស្ស “៩ចំ ឌេហិ, ៩ចំ ឌេត្តា ឃាយិកស្ស បិយា កចិស្សឃិ, យភាបិ ចា”តិ (បិរា៎ ១ប៏) កលាត៎ អតុឃាឃត ភាឃ អឃុឌ្ជស្ស “៩ចំ ឌេហិ, ៩ចំ ឌេត្តា ឃាយិកស្ស បិយា កចិស្សឃិ, យភាបិ ចា”តិ (បិរា៎ ១ប៏) កចត៎ អក្កោឃត (បិរា៎ ១ប៏) ភាឃ “អតិយិត្តាឃិ, តិយិត្តយត្តាឃិ, អលោហិតាឃិ, ឌុចលោហិតាឃិ, ឌុចចោឡអាឃិ, បណ្ឌុត្តឺឃិ, ឃិលរលីឃិ, ឰត្វិបណ្ឌកាឃិ, ចេឃុទិឃិកាឃិ, ឃម្ពិត្តាឃិ, ្ហករេតាឡញ្ញូភកាឃី”តិ (បិរា៎ ១ប៏) ចចត៎ ឃស្មា ឃេឆុឃុបសំហិតាឃ ចាចាឃ អឆិកំ ឌុ្ជលុំ ភាឃ ភត្ថិ្វ, តស្មា “ឃេឆុឃុបសំហិតាហី”តិ ឰឆំ ឌុ្ជលុចាចាឃ ឃិតាបត្តលក្ខណឌស្សភត្តិ ទុត្ត, ត បត ឃេឆុឃុបសំហិតាឃេច ឌុ្ជលុចាចត្វា៎ ឃិលរលីឃីតិ (បិរា៎ អដ្ឋ៎ ១៎១ប៏) ឋាហិតិក្ខត្តអាលិយំឃា៎ ឃម្ពិត្តាឃីតិ ឃម្ពិត្តចត្តឃក្កបស្សាចឃក្កា៎ ្ហករេតាឡញ្ញូភកាឃីតិ ឃុទិឃតិយិត្តោត, ឰត្វិតិយិត្តោត ចាតិ ្ហករេតាឡញ្ញូតេហិ ឃយត្ថាកតា៎

៩ត្វ ច ចណ្ណកលាតេ តាច “ឰត្វិលក្ខណោត ឃុកលក្ខណោត ឃយត្ថាកតាឃី”តិ ចចតិ, ត តាច ឃីឃំ ៩តិ៎ “តច ចត្ថុឃក្កោ ច បស្សាចឃក្កោ ច ឃុកោ ឃុកឃណ្ណោតា ឌស្សតីយោ, ៥ាទិឃេត ភាឃ ឰត្វិលក្ខណោត ឃុកលក្ខណោត ឃយត្ថាកតាឃី”តិ ចចតិ, ឃីឃំ ៩តិ, ឃឌ្ឍាទិឃេឃោ

ហោតីតិ អត្ថោ៕

អចណ្ណកលាតេ បត “អតិយិត្តាឃី”តិអាឌីហិ ឲកាឥសហិ បឥេហិ អចណ្ណេ អឈដិពេ ឃឹរំ ត ឲតិ, ឈដិពេបិ ពេស្ុ “ឃិលរេហិឃិ ឃយុិក្គ្កាឃិ ្កកតោញ្ឈ្ឈាតកាឃី”តិ ព្តយេហិ តីហិ ឈដិពេយេច ឃ្លោ្បឌិយេយោ៕

ឃាចតាឃបិ “ឥេហិ យេ”តិ ឲត្តកេតេច ឃឹរំ ត ឲតិ, “យេធុត់ ឆយុំ ឥេហី”តិ ឲចំ យេធុតឆយុេត ឈដិពេ ឲច ឃ្លោ្បឌិយេយោ៕

“កតា ពេ យាតា បឃីឌិឃ្យូតី”តិអាឌីឃុ អាឃាចតចចេតឃុបិ ឲត្តកេតេច ឃឹរំ ត ឲតិ, “កតា ពេ យាតា បឃីឌិឃ្យូតិ, កតា ពេ យេធុត់ ឆយុំ លកិឃ្យូាយី”តិ ចា “តាច យាតទិ បឃក្កាឃ ចា យេធុត់ ឆយុំ លកិឃ្យូាយី”តិអាឌិតា បត តយេត យេធុតឆយុេត ឈដិពេយេច ឃ្លោ្បឌិយេយោ៕

“កធំ ត្ំ ឃាយិកឃ្យូ ឥេឃី”តិអាឌីឃុ (បារា៓ ១ប័ឡ) ឞុច្ឆាចចេតឃុបិ “យេធុត់ ឆយុ”ត្តិ ចុេត្តយេច ឃ្លោ្បឌិយេយោ៕ “ឲចំ កិរ ត្ំ ឃាយិកឃ្យូ ឥេឃី”តិ (បារា៓ ១ប័ឡ) បដិឞុច្ឆាចចេតឃុបិ ឲយេច តយោ៕

អាចិក្ខតាឃ ច “ឲចំ ឥេហី”តិ, “ឲចំ ឥឥយាតា”តិ ចុេត្តបិ ឃឹរំ ត ឲតិ, “យេធុត់ ឆយុំ ឲចំ ឥេហិ, ឲចំ ្កបតេហិ, ឲចំ យេធុត់ ឆយុំ ឥឥយាតា ្កបតឃយាតា ឃាយិកឃ្យូ បិឃា ហោតី”តិអាឌិតា បត តយេត យេធុតឆយុេត ឈដិពេយេច ឃ្លោ្បឌិយេយោ៕ អត្យឃាឃតិចចេតឃុបិ ឲយេច តយោ៕

អក្កោឃចចេតឃុ បត ឲកាឥសឃុ “ឃិលរោហិឃិ ឃយុិក្គ្កាឃិ ្កកតោញ្ឈ្ឈាតកាឃី”តិ ព្តយាតិ តីហិយេច បឥាតិ ឃុទ្ធាតិ ឃឹរំ ឲត្តិ, ព្តតិ ព្តយាតិ ច តីហិ, ឞុទិយាតិ ច ចច្ចួយក្កបឃ្យូាចយក្កយេធុតឆយុបឥាតិ តីហីតិ ៧ បឥាតិ ឃុទ្ធាតិ អាបត្តិកទាតិ, យេឃាតិ “អតិយិត្តាឃី”តិអាឌីតិ អតិយិតេ្ត “យេធុត់ ឆយុំ យេ ឥេហី”តិ ចា “អតិយិត្តាឃិ, យេធុត់ ឆយុំ យេ ឥេហី”តិ ចា អាឌិតា តយេត យេធុតឆយុេត ឈដិតាតេច អាបត្តិកទាតិ ហោត្តីតិ ចេឌិតព្វាតិ៕

អឆក្ខកត្តិ អក្ខកតោ បដ្ឋាឃ អតោ៓ ្កព្កុឌាល្យុយល្ហលត្តិ ឌាល្យុយល្ហលតោ បដ្ឋាឃ ្កឌ្ធិ៓ ្កព្កុក្ខកត្តិ អក្ខកតោ បដ្ឋាឃ ្កឌ្ធិ៓ អតោឌាល្យុយល្ហលត្តិ ឌាល្យុយល្ហលតោ បដ្ឋាឃ អតោ៓ អក្ខក់, បត ឌាល្យុយល្ហលប្ហា ឲត្តេច ឲ្ក្កដេលេត្ត ឃត្កហំ កឆ្ឋតិ កិក្ខតិឃា កាឃរំឃក្កេ ចិឃ ៓ ត ហិ ព្យុទ្ធា កទ្យុកាបត្តិំ ឃាចយេរំ បញ្ញាបេត្តីតិ៓ កាឃប្យុដិពទ្ធត្តិំ ចត្តំ ចា ឞុប្យុំ ចា អាកទលំ ចា៓

អត្តឆយុអត្យឃាឃតិឞុទក្ខាទាតត្តិ (បារា៓ អដ្ឋ៓ ១៓១ប័ស៍) ឲត្ត “អតិយិត្តា”តិអាឌិតំ បឥាតំ អត្ថំ កចេឆត្តា, អដ្ឋកធំ ចា ឃញ្ញាឃំ កទេទាត្តា អត្តឞុទក្ខាទា តាឃ, បិញ្ញ្ហំ ចាចេត្តា, ឃញ្ញាឃំ ចា កទេទាត្តា ឆយុឞុទក្ខាទា តាឃ, “ព្តឥាតិបិ អតិយិត្តាឃិ, ្កកតោញ្ឈ្ឈាតកាឃិ,

អប្បមាទំ ជាតិ ករេយ្យាសិ, យថា អាយតិម្បិ ឯវម្បិ មា ហោហិសី”តិ កថេន្តោ អនុសាសនិបុរេក្ខារោ តាយ។ វុត្តិ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុសាសនិញ្ច បុរេក្ខត្វា កថេន្តស្ស អនាបត្តិ។ ឯវំ បន កិច្ចតិតំ បិទហិត្វា វទន្តោ បកតិវាទេនាមក្ក បហាយ ហសន្តោ ហសន្តោ “សិខរណីសិ, សម្ភិន្នាសិ, ឧភតោព្យញ្ជនកាសី”តិ បុនប្បុនំ ភណតិ, តស្ស អាបត្តិយោ។ ឯត្ថ អាទិកម្មិកោ ឧភយាសិទ្ធោ, តស្ស អនាបត្តិ អាទិកម្មិកស្ស។ តត្ថ “សិខរណី”តិអាទីហិ អនេកាយត្តស្ស បដិឃចិត្តំ ឧប្បជ្ជតីតិ ទុក្កដេនាបិ ភវិតព្វំ, អថ កស្មា ន វុត្តន្តិ? នាយំ ទោសោ។ រាគវសេន ហិ អយំ អាបត្តិ, ន បដិឃវសេន, តស្មា រាគវសេន វទន្តោ អនេកាសោ ឮសាធិប្បេតោ, ន បដិឃវសេនាបីតិ។

ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ អត្តកាមសិក្ខាបទវណ្ណនា

អត្តកាមបារិចរិយាវណ្ណនាតិ អត្តកាមបារិចរិយាយ រាគវសេន។ ឮសាបិ ទុដ្ឋុល្លាទុដ្ឋុល្លជានននយមត្ថាច ឮត្តិ អធិប្បេតាតិ អាហ “ទុដ្ឋុល្លោភាសនេន វុត្តប្បការាយ ឮត្តិយា”តិ។ នយិទបតិ នវត្ថុបវាទេ។ “វត្វា”តិ បិវេនេសោ។ អត្តកាមបារិចរិយាតិ កាមីយតីតិ កាមោ, មេថុនធម្មោ, បរិចរណំ ឧបដ្ឋានំ បរិចរិយា, នាវ បារិចរិយា, កាមេន បារិចរិយា កាមបារិចរិយា, អត្តនោ កាមបារិចរិយា អត្តកាមបារិចរិយា, អត្តនោ អត្ថាយ មេថុនធម្មេន ឧបដ្ឋានន្តិ អត្ថោ។ អថ វា កាមិតាតិ កាមា, បារិចរិយា, អត្តនោ កាមា អត្តកាមា, អត្តកាមា ច សា បារិចរិយា វាតិ អត្តកាមបារិចរិយា, សយំ មេថុនរាគវសេន បត្ថិតាបដ្ឋានន្តិ អត្ថោ។ តេនាហ “មេថុនធម្មុបដ្ឋានេនា”តិអាទិ។ ឧត្ត ច បឋមេន អត្ថវិកប្បេន កាយហេតុបារិចរិយាវណ្ណនំ អត្ថត្ថយំ ជនស្សតិ, ទុតិយេន អធិប្បាយបារិចរិយាវណ្ណនំ អត្ថទ្វយំ។ ញ្ញាណេន (បារា។ អដ្ឋ។ ១។១៥០) បន អាចរិយា អភត្វា អត្ថមត្ថមេវ ជនស្សតំ “អត្តនោ កាមំ អត្តនោ ហេតុំ អត្តនោ អធិប្បាយំ អត្តនោ បារិចរិយ”ន្តិ (បារា។ ១៥១) បទភាជនំ វុត្តំ។ “អត្តនោ កាមំ អត្តនោ ហេតុំ អត្តនោ បារិចរិយ”ន្តិ ហិ វុត្តេ ជានិស្សន្តិ បណ្ឌិតា “ឧត្តានតា អត្តនោ អត្ថាយ កាមបារិចរិយា វុត្តា”តិ, “អត្តនោ អធិប្បាយំ អត្តនោ បារិចរិយ”ន្តិ (បារា។ ១៥១) វុត្តេបិ ជានិស្សន្តិ “ឧត្តានតា អត្តនា ឮត្ថិតកាមិតដ្ឋេន អត្តកាមបារិចរិយា វុត្តា”តិ។

កល្យាណេន កម្មេន ក្រោធេន សមន្នាគតត្តា កល្យាណធម្មំ។ តេនាហ “តត្រុបាយតាបី”តិអាទិ។ អភិនិវេយ្យាតិ ទោទនេយ្យ។ ឧតតក្កន្តិ ឧបរា អគ្គា។ បារិចរិយានន្តិ បារិចរិយានំ មជ្ឈេ និព្វានេន ខេតំ វាមិចនំ។ តត្រ ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទេ (បារា។ ១៥៣) មេថុនយាចនំ អាគតំ, អថ កស្មា ឮតំ វុត្តំ? នាយំ ទោសោ។ តត្ថ (សារត្ថ។ ដី។ ១។១៥០) ហិ ទុដ្ឋុល្លវាចស្សាទរាគវសេន វុត្តំ, ឮធ បន អត្តនោ មេថុនស្សាទរាគវសេនាតិ។

តស្មិំយេវ ខណេតិ កថិតក្ខណេ។ ឧភតោព្យញ្ជនកោ បន បណ្ឌកគតិកត្តា ចិរំ ន វុត្តោ។ “ឮមស្មិំ សិក្ខាបទទ្វយេ កាយសំសគ្គេ ចិយ យក្ខីបេតីសុបិ ទុដ្ឋុល្លត្តកាយវចនេន ទុល្លច្ចយ”ន្តិ (វជិរ។ ដី។ បារាជិក ១៥៣) វទន្តិ។ តស្មិំយេវាតិ បណ្ឌកេយេវ ឮត្តិសញ្ញិនោ

អត្តកាយបរិទិចទិយាយ ចណ្ណកលាតេបិ ទុក្កដំ “ឥយា តេ ចិហាតេ ចរតិ, តស្ស អក្កុធាតំ ឥយឆុតំ ឆយុំ ឥឆហឹ”តិ បទិយាយចចតេបិ ទុក្កដំ “អត្តកាយបរិទិចទិយាយ ចណ្ណំ កាតេសយ្យ យា យាឌិសំ ‘សីលចត្ត’ត្តិ ចុត្តត្តា”តិ (ចឌិទ៌ ឌឹ៌ បរិវាឌិព ១៥៥) ឲុតេពៈ “បញ្ចាសុ អទេក្កសុ សញ្ញាចា សឃ្លាឌិសេសេសាចា”តិ អបរេ៌ “ឥយឆុតុបសំហិតេតា”តិ ចុត្តត្តា “ឌិចទាឌិហិ...ឥប... កាសត្តស្ស អតាបត្តិ”តិ ចុត្តំ

អត្តកាយសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៌

៥៌ សញ្ចរិត្តសិក្ខាបទចណ្ណតា

សញ្ចរលំ សញ្ចរទោ, ឥសា ឲតស្ស អត្ថិតិ សញ្ចរិ, សញ្ចរលសីលេលិតិ ចា សញ្ចរិ, តស្ស កាទេចា សញ្ចរិត្តំ, សញ្ចរលត្តិ អទេត្ថា៌ តញ្ច បទតោ “ឥត្ថិយា ចា បុរិសមតិ”ត្តិអាឌិចចតតោ ឥត្ថិបុរិសាតំ ឥចយឡេញ្ញា អាហ “ឥត្ថិបុរិសាតំ អត្តទេ សញ្ចរលកាច”ត្តិ៌ បដិក្កុលក្ខិចំយំសតបច្ចាហរលាតីតិ ឲត្ត បដិក្កុលក្ខំ តាយ បុរិសេសត ចា ឥត្ថិយា ចា ក្ខកិត្ត យាតាឌីហិ ចា “កទេត្តា, ឥត្តក្តាយំ ឥត្ថិ ចា បុរិសំ ចា ឲចំ កលាហឹ”តិ ចុទេត្ត តោសំ ចចតំ “សាត្ន”តិ ចា “ឥហាត្ន”តិ ចា “កលាយី”តិ ចា ឥឃត ពេតចិ អាពាទេត ចឌឹកេជិ ពត្វា, សីសពយ្យតាឌីហិ ចា សយ្យជិន្ថតំ៌ ចីយំសតំ តាយ ចុត្តប្យកាទេត សាសតំ កហេត្វា តស្សា ឥត្ថិយា ចា បុរិសស្ស ចា តោសំ អចស្សំ អាទោទាចតកាតំ យាតាបិត្យកាតាកកិតិអាឌីតំ ចា សត្តិកំ កត្វា តស្ស សាសតស្ស អាទោទាចតំ៌ បច្ចាហរលំ តាយ តោត កត្វា អាទោទាចិតោ សា ឥត្ថី ចា បុរិសោ ចា “សាត្ន”តិ សយ្យជិន្ថត្យ ចា, យា ចា, លជ្ជាយ ចា ត្យហ្សិសេហាត្យ, បុត អាកត្វា តស្សា ឥត្ថិយា ចា បុរិសស្ស ចា តស្សា បចត្តិយា អាទោទាចតំ៌ អាបទេយ្យាតិ បដិបទេយ្យ៌

ឥត្ថិយា ចា បុរិសមតិ បុរិសស្ស ចា ឥត្ថិមតិត្តិ ឲត្ត “អាទោទាចយ្យា”តិ បរិផេសេសា ជដ្ឋទេត្ថា៌ តោទេតចាហ “តត្ថា”តិអាឌិ៌ ជាយាកាទេចតិ កទិយាកាទេច៌ ជារកាទេចតិ បតិកាទេច, តិមិត្តទេត្ត ឥចតំ កុម្មចចតំ៌ តស្មា កទិយាកាចតិមិត្តំ បតិកាចតិមិត្តំ, កទិយាកាចទេហត្យ បតិកាចទេហត្យ, កទិយាកាចបច្ចយា បតិកាចបច្ចយា អាទោទាចតីតិ អទេត្ថា៌ ឲស តទេយា “ជាយត្តទេត អាទោទាចតី”តិអាឌីសុបិ៌ “ជាយត្តទេត ចា ជារត្តទេត ចា”តិ ហិ ឥត្តំ យទត្តំ តំ តោសំ យតិ អាទោទាចតិ , តំ ទស្សតត្តំ ចុត្តំ៌ ឥតាតិ បត បទកាជតិយំ (បរិទ៌ ១០១) ចុត្តតទេយតាបិ អត្ថំ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាឌិយាហ៌ កិញ្ចាបិ ឥត្ថិលិក្កចេសេត បទកាជតិយំ ចុត្តំ, “ជាយត្តទេត ចា ជារត្តទេត ចា”តិ បត តិទេ្ទសស្ស ក្ខកយលិក្កសាឆារលត្តា បុរិសលិក្កចេសេតាបិ ឥយាទេដត្វា ចត្តញ្ញត្តិ អាហ “ឲទេតទេតច ក្ខបិទេយតា”តិអាឌិ៌ យុហុត្តិកាតិ ពលិកា៌ “អត្តយទេសា តត្លលិកាយបី”តិ ឥត្តំ តិទស្សតយត្តត្តិ អាហ “ឲទេតទេតច ក្ខបិទេយតា”តិអាឌិ៌

អញ្ញត្រតាលំចចតីយាយាតិ (សារត្ថ៌ ឌឹ៌ ១៌១១៥-១៣០) ទេសចារិត្តចេសេត បណ្ណាតាតាឌិតា អបទិទ្ធត្តំ ផេបត្វា៌ សញ្ចរិត្តចេសេត កិក្ខុតា ចចតីយា ត ទេហាតីតិ តាលំចចតីយា, តំ ផេបត្វាតិ ពេចិ៌ អទេប្យត ចា ពាហុតា ចា ឆទេតត កិតា ឆតក្កិតា៌ យស្មា បត សា ត កិតាយត្តាទេយច កទិយា, សំចាសត្វាយ បត កិតត្តា កទិយា, តស្មាស្ស តិទេ្ទសេ “ឆទេតត កិលិត្វា ចាទេសតី”តិ (បរិទ៌ ១០៣) ចុត្តំ៌ លក្ខចាសិតីតិ លទេក្ខត អត្តទេតា ទុចិយា ចសតីតិ លក្ខចាសិតី៌ យស្មា បត សា ត អត្តទេតា លក្ខយទេត្តទេតច កទិយា ទេហាតិ, បុរិសេសត បត

សម្បដិច្ឆិតត្តា, តស្មាស្ស និទ្ទេសេ “បិយោ បិយំ វាសេតី”តិ (បារា. ១០៣) វុត្តំ។ អាទិសទ្ទេន “ភោគវាសិនី, បដវាសិនី, ឱទបត្តកិនី, ឱភតចុម្ពដា, ទាសី ច ភរិយា ច, កម្មការី ច ភរិយា ច, ធជាហដា, មុហុត្តិកា”តិ (បារា. ១០៣) ឥមេសំ អដ្ឋន្នំ អាការានំ គហណំ។ យថា ច “ឆន្ទវាសិនី”តិអាទីសុ អញ្ញតរវសេន វទតោ វិសេសោ នត្ថិ, ឯវំ បាឡិយំ អវុត្តេសុបិ “ហោហិ កិរ ឥត្ថន្នាមស្ស ភរិយា, ជាយា, បជាបតិ, បុត្តមាតា, ឃរណី, ឃរសាមិនី, ភត្តរន្ធិកា, សុស្សូសិកា, បរិចារិកា”តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.១០៤) ឯវមាទីសុ សំវាសបរិទីបកេសុ វចនេសុ អញ្ញតរវសេន វទន្តស្សាបិ វិសេសោ នត្ថិ, តិវង្គសម្បត្តិយា អាបត្តិយេវ។

មាតុរក្ខិតំ ព្រូហីតិ ឯត្ថ មាតុរក្ខិតា នាម មាតរា រក្ខិតា, យថា បុរិសេន សហ សំវាសំ ន កប្បេតិ, ឯវំ មាតរា រក្ខិតាតិ អត្ថោ។ តេនេវស្ស បទភាជនេបិ “មាតា រក្ខតិ គោបេតិ, ឥស្សរិយំ ការេតិ, វសំ វត្តេតី”តិ (បារា. ១០៣) វុត្តំ។ បិតុរក្ខិតាទីសុបិ “បិតុរក្ខិតា, មាតាបិតុរក្ខិតា, ភាតុរក្ខិតា, ភគិនិរក្ខិតា, ញាតិរក្ខិតា, គោត្តរក្ខិតា, ធម្មរក្ខិតា, សារក្ខា, សបរិទណ្ឌា”តិ (បារា. ១០៦) វុត្តេសុ បិតុរក្ខិតាទីសុ យថា ច ឯត្ថ, ឯវំ “បិតុរក្ខិតំ ព្រូហី”តិអាទីសុបិ នយោ វេទិតព្វោ។

សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា គិលានស្ស វា កិច្ចេន គច្ឆន្តស្សាតិ (បារា. អដ្ឋ. ២.១៣០) ឯត្ថ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឧបោសថាគារំ វា កិញ្ចិ វា វិប្បកតំ ហោតិ។ តត្ថ ការុកានំ ភត្តវេតនត្ថាយ ឧបាសកោ វា ឧបាសិកាយ សន្តិកំ ភិក្ខុ បហិណេយ្យ, ឧបាសិកា វា ឧបាសកស្ស, ឯវរូបេន សង្ឃកិច្ចេន គច្ឆន្តស្ស អនាបត្តិ។ ចេតិយកម្មេ ករិយមានេបិ ឯសេវ នយោ។ គិលានស្ស ភេសជ្ជត្ថាយបិ ឧបាសកេន វា ឧបាសិកាយ សន្តិកំ, ឧបាសិកាយ វា ឧបាសកស្ស សន្តិកំ បហិតស្ស គច្ឆតោ អនាបត្តិ។

កិញ្ចាបិ ឯត្ថ “ឥត្ថី នាម មនុស្សិត្ថី, ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា។ បុរិសោ នាម មនុស្សបុរិសោ, ន យក្ខោ”តិអាទិ (សារត្ថ. ដី. ២.១៣៦) នត្ថិ, តថាបិ មនុស្សជាតិកាវ ឥត្ថិបុរិសា ឥធ អធិប្បេតាតិ អាហ “តេសំ មនុស្សជាតិកតា”តិ។ នាលំវចនីយតាតិ យថាវុត្តនយេន បរិច្ចត្តា អលំវចនីយា។ និវារណត្ថោ ហិ ឯត្ថ អលំ-សទ្ទោ។ ន អលំវចនីយា នាលំវចនីយា, ន នាលំវចនីយា, តស្សា ភាវោ នាលំវចនីយតា, “អលំវចនីយតា”ត្វេវ វុត្តំ ហោតិ។

បណ្ឌិតន្តិ, ឥមំ សិក្ខាបទំ។ កាយវិការេនាតិ សីសុក្ខិបនាទិកាយវិការេន។ តទេវ វីមំសិត្វា តទេវ បច្ចាហរន្តស្សាតិ ហត្ថមុទ្ទាទិនា កាយវិការេន វីមំសិត្វា បុន អាគន្ត្វា តទេវ អារោចេន្តស្ស។ អាគមិស្សតីតិ តវ សន្តិកេ ធម្មស្សវនាទិអត្ថំ អាគមិស្សតិ។ កេនចិ វុត្តោតិ អាសនសាលាទីសុ និសិន្នស្ស កេនចិ បុរិសេន វុត្តោ។ សចេ ហិ ធីតាវសស្ស មាតាបិតរោ កុទ្ធា អលំវចនីយា ហោន្តិ, តស្មា កិញ្ចិ ឃរំ ឧបគតំ បិតា វទតិ “មាតា តេ, តាត, មំ មហល្លកំ ឆឌ្ឌេត្វា ញាតិកុលំ គតា, គច្ឆ នំ មំ ឧបដ្ឋាតុំ បេសេហី”តិ។ សោ ចេ គន្ត្វា តំ វត្វា បុន បិតុនោ តស្សា អាគមនំ វា អនាគមនំ វា អារោចេតិ, ឯវំ អារោចេន្តស្ស តស្សបិ កាយវាចតោ សមុដ្ឋាតិ។ តេនាហ “បណ្ឌិតំ អជានន្តស្ស បន”តិអាទិ។ ធីតាវសស្សបីតិ ឯត្ថ បិ-សទ្ទេន សម្បិណ្ឌនត្ថំ វត្តព្វមេវ នត្ថីតិ ទីបេតិ។ បិតុវចនេនាតិ អត្ថោ។ បិតុវចនេន គន្ត្វាតិ តស្សា សមីបំ គន្ត្វា។ បណ្ឌិតំ, អលំវចនីយភាវញ្ចាតិ ឧភយំ អជានន្តស្សបិ កាយវាចតោ សមុដ្ឋាតិ។ តទុភយម្បិ បណ្ឌិតំ, អលំវចនីយភាវញ្ច ឯវំ បន បណ្ឌិតំ ជានិត្វា ឯតេហេវ តីហិ នយេហិ សញ្ចរិត្តំ សមាបជ្ជតោ កាយចិត្តតោ, វាចាចិត្តតោ,

ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨩᩣᨶᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ “ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ “ᨶᩣᩃᩴᩅᨧᨶᩦᨿᩣ”ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩔ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩉᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨧᩮᨲᨶᩣᨿ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᩣᨿᨷᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩣᨧᨠᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨿᩣᨧᩥᨠᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᩈᩣᨵᨶᩮᩣ, ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨷᨴᩃᩮᩣᨷᩈᨾᩣᩈᩮᩣ᪨ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨿᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨿᩣᨧᨶᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩣ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣ, ᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨶᨶᩩ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨿᩣᨧᨶᩣᨿᩮᩅ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨲᩔᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᨿᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᨠᩮᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨿᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᨠᩮᩉᩦᨲᩥ “ᩅᩣᩈᩥᩴ ᨴᩮᨳ, ᨹᩁᩈᩩᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪔᪒) ᩈᨿᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᨠᩮᩉᩥ᪨ ᩏᨷᨠᩁᨱᩮᩉᩦᨲᩥ ᩅᩣᩈᩥᨿᩣᨴᩦᩉᩥ᪨ ᨷᩩᩁᩥᩈ ᨠᩃ᩠ᩃᩈᩣᨿᩥᨠᩮᨶ “ᨾᨾ ᨴᩮᩉᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩣᩁᨠ᩠ᨡᨱᨠᩣᨷᨶᨴᩮᩣᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨷᩁᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩴ, ᨷᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩪᩃᨧ᩠ᨨᩮᨩ᩠ᨩᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩪᩃᩔ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶᩅᩈᩮᨶ, ᨷᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩋᨷ᩠ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨲᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨷᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨲᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩉᩣᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᩮᩣᨷᩥ ᨿᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶ “ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨠᩩᨭᩥ ᨶᩣᨾ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩅᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣᩅᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪓᪔᪘) ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨠᩩᨭᩦᨲᩥ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨾᩩᨡᩴ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᨲᩥ᪨ ᩋᨵᩮᩣ ᨾᩩᨡᩴ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨻᩉᩥ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᩋᨵᩮᩣ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᩣᩉᩣ᪨ “ᩈᩩᨵᩣᨿ ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩃᩮᨷᩮ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨠᩩᨯ᩠ᨯᩣᩁᨠᩣᨿᩣᨴᩥᨠᩮᩉᩣ ᩋᩃᩮᨷᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᩣᨿ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨷᩥ ᩍᨵ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᨿᩴ ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩈᨿᩴ ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩈᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩉᩥ ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩮ “ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪓᪔᪘-᪓᪔᪙) ᨷᨶ ᨷᨴᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨴᩥ ᨷᨶ “ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨬᩣᨲᩴ ᩅᩥᩃᩮᩣᨾᩥᨲᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩉᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᩋᨶᩅᨠᩣᩈᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩣᨾᩦ ᨷᨲᩥ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᩋᩈᩣᨾᩥᨠᩣ, ᨲᩴ ᩋᩈᩣᨾᩥᨠᩴ, ᩋᨲᩥᩔᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨳᩮᩅ᪨ ᩋᨲᩥᩔᩁᨲᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᩣᨷᨠᨶᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᩁᩮᨲᩣ ᨴᩣᨿᨠᩮᨶ ᩅᩥᩁᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨲᩥ ᩈᩣᨾᩦᨷᩮ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩔᩣ ᨠᩩᨭᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᨠ᩠ᨠᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶᩥᩔᨠ᩠ᨠᩮᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩣᩉᩥᨠᩩᨭᩮᨲᩥ ᨠᩩᨭᩥᩔ ᨻᩣᩉᩥ, ᨽᩪᨾᩥ

មិស្សកោ បិណ្ឌោ ឧសបិណ្ឌោ, តស្ស បរិយេសនា ឧសបិណ្ឌបរិយេសនា, តេន, ឧសមិស្សកភត្តិកាបិណ្ឌបរិយេសនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧសបិណ្ឌស្សបរិ សេវនកម្មំ បន អញ្ញាហារិកំ អត្ថភូតេ ភវេយ្យ អត្ថភូតិរេយា, តេន។ យត្វាតិ យស្ស កុដិំ។ បយោគស្សេត្វាតិ បកតិចិតត្តិយា ភវចិតត្តិបយោគោ។ “តិរិយំ សត្ថុនា”តិ (បារា॰ ៣៤៥) វុត្តនតោ បយោគស្ស វុត្តត្តា “ហេដ្ឋិមកោដិយា ចតុហត្ថចិត្តារា ន ហោតី”តិ វុត្តំ។

សោធេត្វាតិ សមតលំ មណ្ឌលសទិសំ កត្វា។ បកាសិតេ វុត្តនយេន សង្ឃំ តិក្ខត្តុំ យាចិត្វាតិ “សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខូនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ ‘អហំ, ភន្តេ, សញ្ញាចិកាយ កុដិំ កត្តុកាមោ អសាមិកំ អត្តុទ្ទេសំ, សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ កុដិវត្ថុឱលោកនំ យាចាមី’”តិ (បារា॰ ៣៤៨) បកាសិតេ វុត្តនយេន តិក្ខត្តុំ យាចិត្វា។ សង្ឃេន វា សម្មតាតិ បកាសិតំ (បារា॰ ៣៥០) វុត្តេន ញត្តិទុតិយកម្មេន, អបលោកនកម្មេន វា សង្ឃេន សម្មតា។ វត្ថុំ កុដិវត្ថុំ អនារម្ភំ អនុបទ្ទវំ បរិតោ គមេតិ គច្ឆតិ វុត្តាតិ បរិក្កមនំ, តេន សហ វត្តតីតិ សបរិក្កមនំ, និស្សាបទាវត្តិ អត្ថោ។ តេនាហ “តេហិ ភិក្ខូហី”តិអាទិ។

កិបិល្លិកាទីនន្តិ ឯត្ថ កិបិល្លិកា (បារា॰ អដ្ឋ॰ ២.៣៥៣) នាម រត្តកាឡអបិក្កលិងាទិភេទា យា កាចិ, តា អាទិ យេសំ តានិ កិបិល្លិកាទីនិ, តេសំ។ អាទិសទ្ទេន ឧបចិកាទីនំ សង្គហោ។ អាសយោតិ និពទ្ធវសនដ្ឋានំ, សោ អាទិ យេសំ តេ អាសយាទយោ, តេហិ។ អាទិសទ្ទេន ចេត្វ និស្សិតស្ស គហណំ។ សោឡសហិ ឧបទ្ទវេហីតិ “កិបិល្លិកានំ វា អាសយោ ហោតិ, ឧបចិកានំ វា មូសិកានំ វា អហីនំ វា វិច្ឆិកានំ វា សតបទីនំ វា ហត្ថីនំ វា អស្សានំ វា សីហានំ វា ព្យគ្ឃានំ វា ទីបីនំ វា អច្ឆានំ វា តរច្ឆានំ វា យេសំ កេសញ្ចិ តិរច្ឆានគតានំ បាណានំ វា អាសយោ ហោតិ, បុព្ពណ្ណនិស្សិតំ វា ហោតិ, អបរណ្ណអព្ភាឃាតអាឃាតនសុសានឧយ្យានរាជវត្ថុហត្ថិសាលអស្សសាលពន្ធនាគារបានាគារសូនរច្ឆាចច្ចរសភាសំសរណនិស្សិតំ វា ហោតី”តិ (បារា॰ ៣៥៣) ឯវំ វុត្តេហិ សោឡសហិ ឧបទ្ទវេហិ។ តត្ថ ច អព្ភាឃាតំ (បារា॰ អដ្ឋ॰ ២.៣៥៣) នាម ការណាឃរំ។ អាឃាតនំ នាម ធម្មគន្ធិកា។ សុសានន្តិ មហាសុសានំ។ សំសរណំ នាម អនិព្ពិជ្ឈាយនគមនោ គតបច្ចាគតរច្ឆា។

អាទិន្ទិព្ពំ សច្ចោលោកនាយាតិ លិង្គតាវិធិតបកាសិតេន អនុបរិយាយិតំ សច្ចោលោកនាយ។ តេន ភិក្ខុនាតិ កុដិការកេន ភិក្ខុនា។ យាចិតេហីតិ “ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខូនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ ‘អហំ, ភន្តេ, សញ្ញាចិកាយ កុដិំ កត្តុកាមោ អសាមិកំ អត្តុទ្ទេសំ, សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ កុដិវត្ថុទេសនំ យាចាមី’”តិ (បារា॰ ៣៥១) តិក្ខត្តុំ យាចិតេហិ។ ញាត្តិទុតិយេន កម្មេនាតិ –

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ កុដិំ កត្តុកាមោ អសាមិកំ អត្តុទ្ទេសំ, សោ សង្ឃំ កុដិវត្ថុទេសនំ យាចតិ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្ថុំ ទេសេយ្យ។ ឯសា ញត្តិ។ សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ សញ្ញាចិកាយ កុដិំ កត្តុកាមោ អសាមិកំ អត្តុទ្ទេសំ, សោ សង្ឃំ កុដិវត្ថុទេសនំ យាចតិ។ សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ កុដិវត្ថុំ ទេសេតិ,

ឃស្សាឃស្ទតោ លយតិ ឰត្ថុត្ថាយស្ស កិល្លេសោ ក្យុវិចត្តុស្ស ខេសតា, សោ ត្យហ្យស្សៈ ឃស្ស តក្លយតិ, សោ កាសេឃ្យៈ ខេសិតំ សឈ្ឈូត ឰត្ថុត្ថាយស្ស កិល្លេសោ ក្យុវិចត្តុ, លយតិ សញ្ឈស្ស, តស្មា ត្យហ្យាឲចយេតំ ឆារឃាមី”តិ –

ឲចំ បខកាឌេត ចុវេត្តូត ឆាត្តិក្យុតិសេឃត កយេុត៌ អាត្យអចិកា តាយ អាត្យអចិរេដ្ឋ ឌាតា ខារកា, តេ បត្តខិតកាលេបិ “អាត្យអចិកា”ទេព្វច បត្តាឃិស្សៈ តេ សត្ថាឃ ចុត្តំ អាត្យអចិកេ កិល្លា”តិៈ លេលប ឈេរិតេតិ (បរិៈ អដ្ឋៈ ១ៈ១៣៦១) អទេត្តាលេលប ចា អទេត្តាលេលបត សង្ខ៌ កិត្តិត្ថា លេតត្ថា ឲកាតាទ្ឋ៌ កត្វា ឈេរិតេ, ឆាហិលេលប ចា ឆាហិលេលបត សង្ខ៌ ឈេរិតេៈ ទេ្វ ច ទ្យុក្ករាតិ សារឍ្កអបទិក្កយតចសេតៈ ឌ្ឋកឃចិបត្ថាតិ ឌ្ឋកឃេហិ ខេសតាបយាលេហិ ចិបត្ថា ចិរហិតា ឌ្ឋកឃចិបត្ថា, អខេសិតចត្តុកា បយាលាតិក្កត្ថាតិ អទេត្តៈ តស្មិត្តិ ក្វារឆាទេត្ត ចា ចាតបិតេ ចាៈ លេលបិ ត ឈេរិឃតីតិ បុទេត្ត ឌិត្ថលេលបិ ក្វារឆាទេត្តត ចា ចាតបិតេត ចា សង្ខ៌ ត ឈេរិឃតិ, ឲកាតាទ្ឋ៌ ហុត្វា ត តិដ្ឋតីតិ ចុត្តំ ហោតិៈ តត្តិ ក្វារឆាទ្ឋ៌ ចា ចាតបិតំ ចា បរាយសតិៈ បផយេចាតិ លេលបកិច្ចស្ស តិដ្ឋិតត្តា ក្វារឆាត្តចាតបិតាតំ ផបតេតា បុទេត្តឃេច, លេលបស្ស តិដ្ឋិតក្លលេឃចាតិ អធិប្យាឃោៈ “កិល្លា ក្យុរិៈ កទេរាតិ ខេសិតចត្តុកំ បយាលិកំ សារឍ្កំ សបទិក្កយតំ, អាបត្តិ ទ្យុក្ករស្សៈ កិល្លា ក្យុរិៈ កទេរាតិ ខេសិតចត្តុកំ បយាលិកំ អតារឍ្កំ អបទិក្កយតំ, អាបត្តិ ទ្យុក្ករស្សា”តិ (បរិៈ ១៣៥៥)

បខកាឌតិឃំ ចុត្តត្តា “កេចលំ សារឍ្កាឃា”តិអាខិ ចុត្តំៈ ចិប្យកតត្តិ អតិដ្ឋិតំៈ អញ្ញាស្ស ខខេតា ចាតិ អញ្ញាស្ស បុក្កលស្ស ចា សឈ្ឈស្ស ចា ខខេតា ចៈ ក្យហា តាយ ឰដ្ឋកក្យហា ចា សិលិក្យហា ចា ខារុក្យហា ចា ក្ឃូយិក្យហា ចាៈ តិលាក្យុរិ តាយ សត្តក្ឃូយិកោបិ បិសារេខា តិលាឆ្ឋខេតា “តិលាក្យុរិកា”តិ ចុច្ចតិៈ អញ្ញាស្សាតិ អាចរិឃស្ស ចា ឌ្ឋបត្តាឃស្ស ចា សឈ្ឈស្ស ចាៈ ចាសាកាទេ ផេបត្វាតិ (បរិៈ អដ្ឋៈ ១ៈ១៣៩៣) អត្តទេតា ចសតត្វាឃ ចាសាកាទេ ផេបត្វាៈ ឌ្ឋបិសចាការាឌីស្វុតិ ឲត្ត អាខិសេទ្ខត ឌត្តាឈេរកាឌតសាលិអក្កិសាលិតំ កហលំៈ ហេដ្ឋិយបយាលសឍ្កចាតិ ចត្យហត្តចិត្តិល្លាតាៈ អខេសារេបត្វា កទេរាតាតិ ចត្តុំ អខេសារេបត្វា បយាលាតិក្កត្ថំ, បយាលឃុត្តំ ចា កទេរាតាៈ ឲត្ត ច ចត្តុតោ អខេសាបតំ អកិរិឃាៈ ក្យុរិករណំ កិរិឃាៈ

ក្យុរិការសិក្ខាបខចណ្ណតា តិដ្ឋិតាៈ

លិៈ ចិហារការសិក្ខាបខចណ្ណតា

យហត្ថំ លិតិ កល្យាតីតិ យហល្លកោ, តំ យហល្លកំៈ សោ ច ឃំ កល្យាតិ, សោ តស្ស អត្ថីតិ អាហ “យហត្តការចា ឲតស្ស អត្ថីតិ យហល្លកោ”តិៈ សោ ច យហត្តការចា កេត, ក្យុតោ ចាតិ អាហ “សសាយិកការចេតា”តិអាខិៈ ត កេចលំ សសាយិកការចេតចាតិ អាហ “ឃស្មា ចា”តិអាខិៈ ឃខិ ឲចំ អច កស្មា “យហល្លកោ តាយ ចិហារោ សសាយិកោ ចុច្ចតី”តិ (បរិៈ ១៩លិ) ឲត្តកយេច បខកាឌេត ចុត្តត្តិ អាហ “ឃស្មា បតា”តិអាខិៈ ចិហទេត្តិ ឲត្វាតិ ចិហារោ, អាចារេសាៈ យាតិកាឃំ កិល្លា ចា អតកិតេឃ្យាតិ ឲត្ត ចា-សទ្ទោ “អឃំ ចា សោ យហាតារកា”តិអាឌីសុ ចិឃ អចឆារលាទេត្វាៈ

កោសម្ពិយត្តិ (សារត្តៈ ឌីៈ ១ៈ១៩៥) ឲចំតាយកេ តកទេៈ តស្ស កិរ តកស្ស អារាយបេរិក្ខុលិអាឌីសុ តេសុ តេសុ ផាតេសុ កោសម្ពុរុក្ខាច

ឧស្សន្នា អហេសុំ, តស្មា តំ “កោសម្ពី”តិ សង្ខំ គច្ឆតិ។ “កុរុរុក្ខស្ស នាម ឋបិតោ អយ្យបទោ អចិត្តេរ យាបិតត្តា”តិ ឯកំ ឆន្នត្ថេរំ អារព្ភាតិ យោ អភិនិក្ខមនកាលេ សទ្ធិំ និក្ខន្តោ, យស្ស ច សត្ថារា បរិនិព្ពានកាលេ (ព្រហ្មទណ្ឌោ (ចូឡវ. ៤៤៥) អាណត្តោ, តំ ឆន្នត្ថេរំ អារព្ភ។ ចេតិយរុក្ខន្តិ ចិត្តីកតដ្ឋេន ចេតិយំ, បូជារហានំ ទេវដ្ឋានានមេតំ អធិវចនំ, “ចេតិយ”ន្តិ សម្មតំ រុក្ខំ ចេតិយរុក្ខំ។ វត្ថុនោ អទេសនាយ អាបជ្ជតោ “អកិរិយមត្តតោ សមុដ្ឋានភាវតោ”តិ វុត្តំ។ យត្ថ-សទ្ទេន កិរិយតោ សមុដ្ឋានតំ បដិក្ខិបតិ។ កេចិ បន “វត្ថុអទេសនាយ, កុដិករណេន ច សមុដ្ឋានតោ កិរិយាកិរិយតោ សមុដ្ឋាតី”តិ វទន្តិ។ បមាណាតិក្កមាការតោ វិសេសោ។

វិហារការសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. ទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទូសិយតីតិ ទុដ្ឋោ, ទូសេតីតិ បន ចិត្តំ ទូសេតីតិ ទោសោ។ តេនាហ “ទូសិតោ ចេវា”តិអាទិ។ ឧបមាតិ “ទូសិតោ ចេវ ទូសកោ ចា”តិ ទីបិតា សង្ខេបេន វុត្តមេវត្ថំ វិត្ថារេតុំ “ឧប្បន្នេ ហិ ទោសេ”តិអាទិមាហ។ បកតិភាវំ ជហាបិតោតិ (សារត្ថ. ដី. ១.១៣៨-១៣៩) សោម្មភាវំ ជហាបិតោតិ អត្ថោ, វិការមាបាទិតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ អាការនានត្តតាតិ ទូសិតាការស្ស ចេវ ទូសកាការស្ស ចាតិ ឯតេសំ ទ្វិន្នំ អាការានំ នានាការតោ។ នប្បតីតោតិ បីតិសុខាទីហិ ន អភិគតោ អនុបគតោ, ន ឧបគតោតិ អត្ថោ។ យោ ច បីតិសុខាទីហិ អនុបគតោ, សោ តេហិ វជ្ជិតោ នាម ហោតីតិ អាហ “បីតិសុខាទីហិ វិវជ្ជិតោ”តិ។ យោ ច តេហិ វជ្ជិតោ, ន សោ តេហិ អភិសដោ នាម ហោតីតិ អាហ “ន អភិសដោ”តិ, បីតិសុខាទីហិ ន បត្តោតិ អត្ថោ។ នាស្ស មូលន្តិ អមូលកំ។ តំ បន អមូលកត្តំ យស្មា ចោទកវសេន អធិប្បេតំ, ន ចុទិតកវសេន, តស្មា តទត្ថំ ទស្សេតុំ “យំ ចោទកេនា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ យន្តិ បារាជិកំ។ ឯតន្តិ ចុទិតកស្ស អាបន្នានាបន្នត្តំ។ ឋានាតិ ឋាមសោ សិក្ខាបទេ។

ឋានាតិ អត្តនា វុត្តមេវ ទិដ្ឋាទិំ វិវរិតុំ “ទិដ្ឋេន វា”តិអាទិ វុត្តំ។ តទេវាតិ “មំសចក្ខុនា វា ទិព្វចក្ខុនា វា”តិ ឋានយន្តំ អតិទិសតិ។ បរិសង្កិតំ (បារា. អដ្ឋ. ១.៣៨៥-៣៨៦) បន តិវិធំ ទិដ្ឋបរិសង្កិតំ, សុតបរិសង្កិតំ, មុតបរិសង្កិតន្តិ។ តត្ថ ភិក្ខុញ្ច មាតុគាមញ្ច តទារូបេ ឋានេ ទិស្វា “អទ្ធា ឥមេហិ កត”ន្តិ វា “ករិស្សន្តី”តិ វា បរិសង្កិតំ, ឥទំ ទិដ្ឋបរិសង្កិតំ នាម។ អន្ធការេ វា បដិច្ឆន្នោកាសេ វា ភិក្ខុស្ស ច មាតុគាមស្ស ច វចនំ សុត្វា ទុតិយស្ស អត្ថិភាវំ អជានតោ បុរេ វុត្តនយេន បរិសង្កិតំ, ឥទំ សុតបរិសង្កិតំ នាម។ នក្ខត្តេហិ ធុត្តេហិ សទ្ធិំ បច្ចន្តវិហារេ មណ្ឌបេ វា សាលាទីសុ វា បុប្ផគន្ធមំសសុរាទីនិ អនុភវិត្វា គតដ្ឋានំ ទិស្វា “កេន នុ ខោ ឥទំ កត”ន្តិ វីមំសន្តេន តត្ថ កេនចិ ភិក្ខុនា គន្ធាទីហិ បូជា កតា ហោតិ, ភេសជ្ជត្ថាយ អរិដ្ឋំ វា បីតំ, សោ តស្ស គន្ធំ ឃាយិត្វា “អយំ សោ ភវិស្សតី”តិ បរិសង្កិតំ, ឥទំ មុតបរិសង្កិតំ នាម។ ឯវំ តិវិធស្ស បរិសង្កិតស្ស អភាវោ អបរិសង្កិតំ។ តេនាហ “ទិដ្ឋសុតមុតវសេន ចេតសា អបរិសង្កិត”ន្តិ។ តត្ថ បនេតំ ទិដ្ឋាទិកំ ន កេវលំ អត្តនោ វាតិ អាហ “អត្តនោ វា បរស្ស វា”តិ។ យស្មា “តំ បណ្ឌកោ”តិអាទិវចនតោបិ ចោទយតោ អាបត្តិមេវ, តស្មា “ភិក្ខុនោ អនុទ្ធំសេយ្យ ឧក្ខិត្តកវិរហិតា អញ្ញតរេនា”តិ វុត្តំ។ យទិ ឯវំ អថ កស្មា បទភាជនេ “បារាជិកេន ធម្មេនាតិ ចតុន្នំ អញ្ញតរេនា”តិ (បារា. ៣៨៦) វុត្តន្តិ អាហ “បទភាជនេ បនា”តិអាទិ។ សុបដិក្ខិបិតានំ វារេកាសន្នវត្ថុដ្ឋានេន

ពេតព្វខោពតការេចត បចត្តតេតា “ឆំរេសឃ្យា”តិ ចុត្តំ ឆំសតេទ្ទោត្ត អភិកចតំ ពេតាហ “អភិកេចឃ្យា”តិ “ត្វំ ខេបច្ចុតំ ឆយ៉ំ បជិវេសចី”តិអាឌិភា ភពេយត បចត្តាតិ “ត្វំ ខេបច្ចុតំ ឆយ៉ំ បជិវេសចិ, អឌិត្ថំ អាឌិឃិ, បត្យុវ្យ ឈាពយិត្វ, អភុតំ អាខេទាចយិត្វា”តិ ខុចំ បចត្តា ខុត្ត ច “អប្បុយេណាសិ’តិ អចត្ថតការេលាឃ្ស អចុត្តត្តា អត្តិយចត្វំ អញ្ញាបេត្តា ត ចត្តិពេត្តា”តិ ចតត្តិ, តំ ត កេហេពត្តា អចត្តិខេយរុ អត្តិយចត្វំ អញ្ញាបត្តុស្ស អចុត្តត្តា, “បត្ថា ប្លបសេយ្យេត្ថត បុខេ ប្លបសេយ្យេត្ថា ចត្តិខេយា”តិ (បរិ៑ ៣៩ប័) ចុត្តត្តា ច៑ ឆ្គងំ បត អត្ថតា ចត្តត្តា ងេឃ្សូតំ ចុត្តំ

សយឹរបតិ ក្វាងសហត្វបយាណេ បខេងេស៑ និក្កាបក្ខុក្កាភខេច ហិ ហត្វបុត្ថាយ ឃឹសំ ត ខុតិ, ឆ្គងំ បត អត្ថុទ្ធិសតំ, អត្ថុតខេទាចត្តុ ខុតិខេយច៑ ពេតាហ “ហត្វបុត្ថាយ ខុច ចា”តិ៑ ព្រាហូចទិយាតិ ព្រាហូំ ខេសដ្ឋំ បសត្វំ ចទិយត្តិ ព្រាហូចទិយំ, ព្រាហុតំ ចា ខេសដ្ឋាតំ ព្យាត្ថបខេច្ចុកព្យាត្ថអទិយេសាចកាតំ, ព្រាហូាកត្តុ ចទិយត្តិ ព្រាហូចទិយំ, តព្យាព្រាហូចទិយា៑ ពេតាហ “ខេសដ្ឋចទិយា”តិ៑ សាឆុ ចពស្ស ខុកខេត្តត កដ្ឋកំ កខេចឃ្យ៑ “តឌ្ឋិឃកប្ខាឌិសត្តចិឆយ្យិ កប្ខំ កទិឃ្សាយា”តិ អាបត្តិយា ខេទាខេងត្តឃ្ស អធិប្បាខេយា កប្ខាធិប្បាខេយា៑ “អាបត្តិខេតា ចុដ្ឋានបឃ្សាយា”តិ អធិប្បាខេយា ចុដ្ឋាតាធិប្បាខេយា៑ អត្ថចិឌ្ឍតាធិប្បាខេយាតិ ឌិយំសតាធិប្បាខេយា, ប្លបបទិក្កាធិប្បាខេយា៑ អត្ថចិឌ្ឍតាតាតិ សញ្ញុឃខេញ្ញុឌ្ឋិញ្ញុ អធិករណំ ចិតិឌ្ឋិតិតំ តិសិខេត្តត ចិតឃតេខេត៑ កិ ខេព ងិដ្ឋត្តិ តឃា កិ ងិដ្ឋំ, បឆយំ បិខាឌិកំ អញ្ញាបត្តខេត្តា ងិខេដ្ឋា, គុតិឃំ ពតិឃំ ចត្វត្វំ បិខាឌិកំ អាបត្តខេត្តា ងិខេដ្ឋាតិ ចុត្តំ ខេហាតិ៑ អាឌិសខេត្តត “កិត្តិ ខេព ងិដ្ឋំ, កតា ខេព ងិដ្ឋំ, កត្វ ខេព ងិដ្ឋ”ត្តិ ឆ្គយំ តឃំ សក្តុល្យាតិ៑

សយតត្វាយ បចត្វយាខេតហិ សយខេទហិ អធិកាពត្តាត្តិ អធិករណំ៑ ឃចា ហិ សយតចខេសត សយចាតំ ចិចាងាឌឹឃុ អធិកពការេចា, ខុចំ ចិចាងាឌឹតំ ខេពហិ អធិកពត្តត្តាតាតិ៑ ពេតាហ “សយខេទហិ អធិករណីឃការេចតា”តិអាឌិ៑ ឆ្គយិតា ហិ អធិករណសត្វឃ្ស កប្ខុសាឆតតា ចុត្តា៑ អធិករណត្តិ ចិចាងាធិករណំ អត្ថចាងាធិករណំ អាបត្តាធិករណំ កិច្ចាធិករណត្តិ ចត្វត្តិឆំ អធិករណំ៑ ចិចាងាឌឹតិ អធិករណាតិ សយេត្តិ ចុបសេយត្តិតិ សយចា, សយុពាចិតឃាខេយា៑ អច ចា អធិកទឹយត្តិ ខុត្វាតិ អធិករណំ៑ ខេក អធិកទឹយត្តិ? សយចា៑ កចំ អធិកទឹយត្តិ? សយតចខេសត៑ អធិករណំ សខេយត្តិ ចុបសេយត្តិតិបិ សយចាតិ ខុចខេយ្យត្វ អខេត្វា ងដ្ឋខេត្តា៑ អាបត្តាធិករណំ ឆខេបត្វា ខេសសាធិករេណហិ ខេចាងតាយ អកាចខេតា “ឆ្គងំ បត បិខាឌិកសត្វាតំអាបត្តាធិករណខេយច អធិខេប្បត”ត្តិ ចុត្តំ៑ អាបត្តិខេយច អធិករណំ អាបត្តាធិករណំ៑ អត្ថុទ្ធិសិតក្ខុខេណាខេយច សញ្ញាឌិសខេយា, ខេយា ខេច តក្កុខេណាខេយច ខាតាតិតិ អធិប្បាខេយា៑

ខេបត្តិឃក្ខុយឌខេកតិ ខេបត្តិឃត្ថុ ក្ខុយឌកត្ថុ៑ លត្តាក្កិឃាតំ អក្កុបុទិវាា ខុខេត៑ ឃុត្តំ ចាតិ បិខាឌិកយតាបត្តំ ចា “សខេច ខេយា តក្កុខេណាខេយច ខាតាតិ”តិ ឆ្គយិតា អាចឌ្ឍតសយឃយាហ៑ តក្កុខេណាខេយច ខាតតំ តាយ គុក្កទំ, សយខេយត អាចឌ្ឌិត្វា ខាខេព បត ខាពតខេយច ខេហាតិ៑ បត្ថា ខេច ខាតាតិ, ឃឹសំ ត ខុតិ៑ និក្កាបក្ខុក្កាភអត្ថុតខេទាចតឥដ្ឋុលចាចាអត្តកាយឥដ្ឋខេទាសត្ថុតខេទាចតសិក្កាបងាតិតិ សត្តាខេតច ហិ ឆ្គយាតិ ខុកបទិខេឆ្ឆងាតិ៑ ឃក្ខុ បត បខេយុតា សត្តាហិបិ អាបត្តិក្កុខេត្តហិ ចងខេតា គុក្កដខេយច, តាថុ “បខេយុតា ខេទាខេងត្តឃ្ស បត ឃឹសំ ត ខុតី”តិ ចុត្តំ៑ ចុត្តតយាបត្តិខេយាតិ “ចាចាយ ចាចាយា”តិអាឌិភា ចុត្តតយា សញ្ញាឌិខេយសគុក្កដបត្តិខេយា៑ តខេឆចាតិ ចាចាយ ចាចាខេយច៑ ចងត្តុស្សាតិ សត្តាហិបិ អាបត្តិក្កុខេត្តហិ ប្លបសេយ្យត្ថំ សយុតា ចងត្តឃ្ស៑ ចុត្តតខេយតេចាតិ ចាចាយ ចាចាខេយច៑ ឌ្ឌកាឃំ កាខេទត្វា ប្លបសេយ្យត្ថំ

សម្មុតា ចតុត្ថស្ស វាចាយ វាចាយ បាចិត្តិយន្តិ អាហ “ឱកាសំ ការេត្វា ចតុត្ថស្ស បាចិត្តិយមេវា”តិ. ឧបសេន្តេ ទុក្កដំ និចត្ថីយតិ. អសម្មុតា សព្វត្ថាបិ អាបត្តិភេទោ តេហិ ចតុត្ថស្ស ទុក្កដំ. សព្វត្ថាបិ កម្មត្តិ ឋានេតិយំ, តិយនំ, បញ្ញាទតិយំ, បរិវាររណីយំ, តិចិត្តំ វិវេកបតិយត្តិ សព្វត្ថាបិ កម្មំ.

ឧបសម្បទំ វា បវារណំ វា ឱវាទស្ស ច ឱកាសកម្មំ ភត្តិតិ យត្ថ ឧបសម្បទា បុរេ វា បច្ឆា វា ឱវទិតាបិ អនោវទិតា ហោតិ. ទេវត្ត ឱវទិតា បន ឱវទិតា ហោតិ, តស្មា “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អជ្ជុបសម្បទា បត្តកល្លា, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឧបសម្បទំ ករេយ្យា”តិ វុត្ត យាវ ទេ-ការំ ករោតិ, តាវ ឱវទិតព្វា, ញត្តិ ទេវត្ត យ្យ-ការេ បន ចុទ្ទេ ឱវទិត្វា បច្ឆា ឱវទិតា ភាវ ហោតិ.

“សុណាតុ មេ”តិ អនាវទ្ធេ ឱវទិត្វា បុរេ ឱវទិតា ហោតិ. វាចារណាឌ្ឍវត់ បន សត្តសត្តាហិកំ, បុគ្គលិកញ្ញាតិ ទុចិនំ. តត្ថ សត្តសត្តាហិកេ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ…បេ… សង្ឃោ តេចាទិកំ វាចាវេយ្យា”តិ សុ-ការតោ យាវ ទេ-ការា, តាវ អបរិយោសិតាច ហោតិ វាចារណា, វុត្តត្ថេ វុកបេបិ ឱវទិត្វា ឱវិតា ហោតិ វាចារណា. យ្យ-ការេ បន បត្ត បរិយោសិតាច ហោតិ, តស្មា តតោ បដ្ឋាយ ឱវទិត្វា អឌ្ឍវិតា ហោតិ. បុគ្គលិកឌ្ឍវតេ បន “សង្ឃំ, ភន្តេ, បវារេមិ…បេ… ទតិយម្បិ ភន្តេ សង្ឃំ បវារេមិ និច្ចេន វា…បេ… បស្សន្តោ បដី”តិ (មហាវ. ១១០) និ-ការតោ យាវ អយំ សត្តបដ្ឋិយោ ខិ-ការា, តាវ អបរិយោសិតាច ហោតិ វាចារណា, វុត្តត្ថេ វុកបេបិ ឱវទិត្វា ឱវិតា ហោតិ វាចារណា. “ករិស្សាមី”តិ ចុទ្ទេ បន បរិយោសិតា ហោតិ, តស្មា “ករិស្សាមី”តិ វុត្តម្ហិ បទេ បយុទ្ធេ ឱវិតាបិ អឌ្ឍវិតា ហោតិ. វុសេច ភយោ ទេចាទិកវុកចាទិកសមានចស្សិកាសុ វុតាសុបិ ហិ ខិ-ការាចសានំយេច ឱវទិត្តត្តិ. តេនាហ “ឱវទិត្តំ បន ញាតិតព្វ”ន្តិ. ឱសេដ ចត្តស្សិត្តិ ទោជេពកេ អត្តតា ចត្តទ្ធា សញ្ញុទ្ធេយ្យុទ្ធាហេដ. ឋានញ្ញា ឋានញ្ញា ករោតីតិ បិលាតិបិតំ, អនិត្ថានាទញ្ញា ករោតិ, ញាតទុបទេតញ្ញា បដិក្កមតិ. អសុរោកា ច អសុរោកា ច អស្សុយលោហា, អនុបសោកាតិ អនេក្ការសាវិប្បាយោត បទម្មុតា ចតុត្ថស្ស ទុក្កដំ, សម្មុតា ចតុត្ថស្ស បន បាចិត្តិយមេវ. តេនាហ “សទេ បន ឱខិស្ស តិយមេត្វា”តិអាទិ. សញ្ញុបកាយតត្តិ ទោវាហាទុបកាយតំ.

ឱវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៤. អញ្ញាតិកាយសិក្ខាបទវណ្ណនា

អញ្ញាតិកាយាតិ អញ្ញាតោកាដ្ឋាយស្ស, យំ ទោទេដុការយោ, តស្ស ញាតិអាទិតោ អញ្ញាស្ស តិរច្ឆានញាតិអាទិកោដ្ឋាយស្សាតិ ចុត្តំ ហោតិ. ឋានត្តិ តម្បុរកតិទ្ធេសេត លោកលកាទិ តិដ្ឋិបតិ, អយំ លោកលកាទិកោតិ អត្ថោ, អនិករលាយដ្ឋានបច្ចាយ ច តម្បុរកតិទ្ធេសោ, ឋានំ លោកលកាទិសត្តាត់ អនិករណត្តិ ចុត្តំ ហោតិ. អញ្ញាតកោ ចាតិ តិរច្ឆានញាតិអាទិកតោ អញ្ញោ កោដ្ឋានោ ច. អស្សាតិ លោកលកាទិកស្ស. អញ្ញាតកិយំ លោកលកាទិ. វុត្តំ ច “អញ្ញាតកាកសមូត្តិ អញ្ញាតកិយ”ន្តិ បចេយចិក្កហស្ស អត្ថោ, “អញ្ញាតកាកចត្តិ អញ្ញាតកិយ”ន្តិ ទុតិយចិក្កហស្ស. ឱវទិត្វា បន តិរច្ឆានញាតិអាទិកំ បទយត្តតោ ចិន្ត លោកលកាទិកេ អសតិបិ “បដិយាយ វទិទ”ន្តិអាទិសុ ចិយ អតេកេបិ តេតកប្បតាយ បចត្តលោកទោវាហារចេសេត “អញ្ញាតកាកស្ស ឋានំ, អញ្ញាតកោ ច អស្ស អត្ថី”តិ ចុត្តត្តិ ឌ្ឍត្តា. អនិកាទិយតិ

វុត្តាតិ អធិករណំ។ តេនាហ “អាធារោ វេទិតព្វោ”តិ។ អាធីយតិ អស្មិន្តិ អាធារោ, បតិដ្ឋានំ។ តេនាហ “ឯត្ថ អធិដ្ឋានន្តិ វុត្តំ ហោតី”តិ។

យទាតិ “អញ្ញកាយស្ស យទា”ន្តិអាទិនា សង្ខេបេន វុត្តមេវត្ថំ វិវរិតុំ នយទស្សនត្ថំ អដ្ឋុប្បត្តិយំ អាគតមេវ គហេត្វា វិភជន្តោ “យេ ហិ តេ”តិអាទិមាហ។ តេន តត្ថ អនាគតេ វុត្តំ ចោរេនត្តានំ បាបកិច្ចានំ លេខាការបិនហនត្ថំ យទិទំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, ន បន បេតត្តិយភុមញ្ញមកានំ ទេវតានំ អាទិកម្មិកត្តា អនាបត្តិ, តស្មា សាមញ្ញេន អត្ថោ វិភជិតព្វោ។ ន បន “យេ ហិ តេ អដ្ឋុប្បត្តិយំ និទ្ទិដ្ឋា មលលុប្បត្តា”តិអាទិនា វិសេសេនាតិ វុទិសិ ទោនតា អនវកាសាតិ ទដ្ឋព្វំ។ ហិតិ ការណត្ថេ និបាតោ, យស្មាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អដ្ឋុប្បត្តិយន្តិ អត្ថស្ស ឧប្បត្តិ អត្ថុប្បត្តិ, អត្ថុប្បត្តិយេវ អដ្ឋុប្បត្តិ, តស្សំ អដ្ឋុប្បត្តិយំ, សិក្ខាបទស្ស និទានេតិ វុត្តំ ហោតិ។ លោលតោតិ សេតលោលតោ។ សោតិ លោលតោ។ យស្ស បន “ហោតី”តិ យទិទំ សម្ពន្ធោ។ អញ្ញស្ស...បេ... លោលកាវស្ស វាតិ “តិរច្ឆានគតានំ វេទ លោលកាវស្ស វា”តិ សព្វនស្ស អញ្ញស្ស កាយស្ស កោដ្ឋាសស្ស, បក្ខស្សាតិ អត្ថោ។

ឥទានិ យថា “អញ្ញស្ស កាយស្សា”តិ វុត្តន្តិ អាហ “យាយំ...បេ... តទា”តិ។ តត្ថ មនុស្សជាតិ វេទ កិច្ចការេវា វាតិ យោ អយំ ការកោ កោដ្ឋាសោ បក្ខោតិ សម្ពន្ធោ, “មនុស្សជាតិ វេទ កិច្ចការេវា វា”តិ សព្វនោតា យោ អយំ ការកោ កោដ្ឋាសោ បក្ខោតិ អត្ថោ។ តទាតិ “មនុស្សជាតិ វេទ កិច្ចការេវា វា”តិ កាគតោ។ សោ វា អញ្ញការកោតិ យថាវុត្តតិរច្ឆានគតិលោលកាវសព្វនោតា សោ អញ្ញការកោ វា។ អស្សាតិ លោលកស្ស។ អត្ថីតិ ឧបលព្ភតិ។ តស្មាតិ យស្មា អញ្ញកាយស្ស លោលកោ ហោតិ, យស្មា ច សោ វា អញ្ញការកោ អស្ស អត្ថិ, តស្មា។ អញ្ញភាគិយសង្ខ្យលក្ខណីតិ វុត្តំ “សោ យាយ”ន្តិ យទិទំ សោ-សទ្ទេន អានេត្វា សោ អញ្ញភាគិយសង្ខលក្ខណីតិ យោជេតព្វំ, “សោ”តិ វា បច្ចេសេសោ ឥដ្ឋព្វោ។ ន-សទ្ទោ សម្ពន្ធិតព្វោ។ សោ បន អធិករណសទ្ទេន សទ្ធិំ ឥដ្ឋព្វោ, “អធិករណ”ន្តិ ច វេទិតព្វោតិ។ តេសន្តិ បេតត្តិយភុមញ្ញមកានំ។ យទិ យំ ឥដ្ឋំ មលលុប្បត្តំ ភាវ ករោមាតិ លោលកំ អនិកាយ វិប្បដិបន្នត្តំ ទិស្វា “យំ, អាវុសោ, យទិ លោលកំ ឥដ្ឋំ មលលុប្បត្តំ ភាវ ករោមា”តិ វទន្តានំ ភាវករណសញ្ញាយាតិ ភាវករណសព្វនាយ សញ្ញាយ។ វុត្តាបិ “យោ សោ”តិអាទិកំ អានេត្វា តស្សា ភាវករណសញ្ញាយ យោ សោ អដ្ឋុប្បត្តិយំ “ឥដ្ឋា មលលុប្បត្តា ភាវា”តិ លោលកោ វុត្តោ, សោ យស្មា អាធារោ ឯត្ថ អធិដ្ឋានន្តិ យោជេតព្វំ។

យទាតិ កេនបេតំ វិញ្ញាយតិ “អធិករណ”ន្តិ ឯត្ថ អាធារោ វេទិតព្វោ, ន វិវាទាធិករណាទីសុ អញ្ញតរន្តិ អនុយោគំ សន្ធាយាហ “តត្ថ្យសទ្ទាយា”តិអាទិ។ តត្ថ តន្តិ តស្សា ភាវករណសញ្ញាយ អធិដ្ឋានភូតំ លោលកំ បច្ចាមសតិ។ វិវាទាធិករណាទីសុ អញ្ញតរំ សន្ធាយ ន វុត្តន្តិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ ការណំ បុច្ឆតិ “កស្មា”តិ។ ការណមាហ “អសម្ភវតោ”តិ។ យទាតិ តមេវ អសម្ភវំ បាកដំ កត្វា ទស្សេតុំ “ន ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ ន ហិ ឧបនិខិបិស្សតិ សម្ពន្ធោ។ ឧបនិខិបិស្សតីតិ កាលាតិបត្តិ។ កិំ វត្ថុំ អធិករណានមិ លេសោ អត្ថិ, យេនេតំ វុត្តន្តិ អាហ “ន វ វត្ថុំ អធិករណាន”ន្តិអាទិ។ យទាតិ តមេវ សមត្ថំ “ជាតិលេសាទយោ ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ជាតិយេវ លេសោ ជាតិលេសោ។ អាទិសទ្ទេន នាមលេសាទីនំ គហណំ ហោតិ វេទ –

“លេសា ជាតិនាមគោត្ត-លិង្គាបត្តិវសាបិ ច;

បត្តចីវរុបជ្ឈាយា-ចរិយាវាសវសា ទសា”តិ។

អាបត្តិលេសោ នាម លហុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ។ តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតិ “អស្សមណោសិ, អសក្យបុត្តិយោសី”តិ, អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្សាតិ (បារា. ៣៨៩) ឯវំ អាបត្តិលេសោបិ បុគ្គលស្សេវ អារោបេត្វា វុត្តត្តា “បុគ្គលិកំយេវ លេសា វុត្តា”តិ វុត្តំ ។ តញ្ច “ទេវទត្តោ យញ្ញទត្តោ”តិ នាមត្តំ វេវចនក្ខរជោតេហិ អាវេណិកស្ស គតំ តំ “ទេវទត្តោ យញ្ញទត្តោ”តិ នាមញ្ចា។ ឯវំ អវសេសំ ទស្សេត្វា ហរាតិ ហរិនាម បរសេត្ត ទេវសេលសវត្ថានំ អត្ថំ សំទស្សេតុំ “ឯត្ថ ចា”តិអាទិមាហ។ ឯត្ថាតិ ឯតេសុ ទសសុ ទេវសេលសេសុ។ ទេវសា នាម ជាតិអាទិតោ ទោហារោ។ តេនាហ “ជាតិអាទីសូ”តិអាទិ។ អញ្ញម្បិ វត្ថុំ យម្ហិ វត្ថុម្ហិ បតិដ្ឋិតំ, តំ

បុច្ឆិត្វា អញ្ញម្បិ វត្ថុំ គតំ សិលិស្សតីតិ អាហ “វោហារវេវចនេនា”តិអាទិ, វោហារវេវចនេន, ន ឥទំ អត្ថតោតិ អធិប្បាយោ។ “ឋានកំ អល្លីយតី”តិ ឋបិតា “លេសោ”តិ លិង្គ អល្លីយតេតិ ឋានស្ស រូបត្ថិ ទស្សេតិ។ កិញ្ចាបិ ទេវសេលសានំ វុត្តនយេន ញាណភេទោ នានាករណំ

អត្ថិ, អត្ថតោ បន នត្ថីតិ អាហ “ជាតិអាទីនំយេវ អញ្ញតរកោដ្ឋាសស្សេវ អធិវចន”ន្តិ។

យទិ បន នាយករណសញ្ញាយ អាការេន ឈាលកំ សន្ធាយ “អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្សា”តិ វុត្តំ, អថ កស្មា បទភាជនេ តំ អវិភជិត្វា “អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្សាតិ អាបត្តញ្ញភាគិយំ វា ហោតិ អធិករណញ្ញភាគិយំ វា”តិអាទិ (បារា. ៣៨៣) វុត្តន្តិ អាហ “បទភាជនេ បនា”តិអាទិ។ តត្ថ អាការសន្តានំ អធិករណំ អាវិកត្វា បិកេជំ អត្ថុទ្ធារវសេនាតិ តេន វត្តព្ពអត្ថានំ ឧទ្ធរណវសេន។ កស្មា ឯតំ “អត្ថុទ្ធារវសេន” “អត្ថយុត្តំ បតិ សន្ធា អភិធិចិសត្តិ”តិ ឥ ឯកេន សន្ធេន អនេកត្ថា អភិធីយន្តីតិ? សង្ខេបតោ សន្ធិវសេន អនេកន្តិតោ, តេសុ តេសុ បន

អត្ថានំ អធិករណសទ្ទវចនីយតាវាយត្តា ឧបាទាយ វុច្ចមានោ អយំ វិចារោ អធិករណសទ្ទស្ស អត្ថុទ្ធារោតិ វុត្តោ។ តេនេវាហ “អធិករណន្តិ វចនសាមញ្ញតោ អត្ថុទ្ធារវសេន បវត្តានិ វត្តារិ អធិករណានី”តិ។ អញ្ញភាគិយតាតិ អញ្ញបក្ខិយតា។ តព្ភាគិយតាតិ តប្បក្ខិយតា។ អបិកេជំ បទភាជនេ អញ្ញញ្ច តស្មិំ ទស្សិតព្ពាការតោ។ អថ វាសេវ អាបត្តញ្ញភាគិយេន ចោទេន្តោតិ “កិញ្ចិ សង្ឃាទិសេសំ

អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, សង្ឃាទិសេសេ សង្ឃាទិសេសទិដ្ឋិ ហោតិ, តញ្ចេ បារាជិកេន ចោទេតី”តិអាទិចោទនំ សន្ធាយ វុត្តំ “អធិករណញ្ញភាគិយ”ន្តិ។ ឯកទេសកថាអធិករណំ ឋបេត្វា តំ តំ អញ្ញភាគិយំ អញ្ញបក្ខិយំ អញ្ញកោដ្ឋាសិយំ ហោតិ វត្ថុវិសភាគត្តា។ អាទិសទ្ទេន “កថំ អធិករណំ អធិករណស្ស អញ្ញភាគិយ”ន្តិអាទិកា បទវិភាគោ សង្គហិតោ។

កិញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយាតិ ឯត្ថ យំ វត្តព្ពំ, តស្សាបិ អសម្ពន្ធស្សតប្បសង្គេ ហេដ្ឋា វុត្តត្តា “លេសោ ចិតិន្នយកថា អដ្ឋេយ វុត្តសទិសាយេវា”តិ វុត្តំ។ តត្ថ លេសោ ចិតិន្នយកថាតិ “បារាជិកេនាតិ កិញ្ចិតោ អត្ថុទ្ធេសុ ឯកេនបិ វសិយា អញ្ញតរេនា”តិអាទិកា (កង្ខា. អដ្ឋ. ទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា) ចិតិន្នយកថា។ វុត្តសទិសាយេវាតិ ឯត្ថ ឋយម្ហិ សិក្ខាបទេ យា វត្តព្ពា, តេន សិក្ខាបទេន

សាការណត្តា សា វុត្តសទិសាយេវាតិ អធិប្បេតា, ន អសាការណត្តា អបុព្ពវណ្ណនាយ អធិប្បេតត្តា។ តេនេវាហ “អយំ

បនា”តិអាទិ។ បុរិមស្មិំ សិក្ខាបទេបិ តថាសញ្ញិនោ អនាបត្តិកត្តា “ឋានេ វា”តិ វុត្តំ។ តថាសញ្ញិនោបីតិ “បារាជិកំយេវ អយំ អាបន្នោ”តិ

ឯវំសញ្ញិតោបិ។ ឥតិសទ្ទោ អាទិអត្ថោ វា បការត្ថោ វា។ តេន កេនចិ ភិក្ខុនា អញ្ញោ កោចិ ខត្តិយជាតិកោ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, អថ សោ អញ្ញំ អត្តនោ វេរិំ ខត្តិយជាតិកំ កិញ្ចិ បស្សិត្វា តំ ខត្តិយជាតិលេសំ គហេត្វា ឯវំ ចោទេតិ “ខត្តិយោ មយា ទិដ្ឋោ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ, ត្វំ ខត្តិយោ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោសិ, អថ វា ត្វំ សោ ខត្តិយោ, ន អញ្ញោ, បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោសិ, អស្សមណោសិ, អសក្យបុត្តិយោសិ, នត្ថិ តយា សទ្ធិំ ឧបោសថោ វា បវារណា វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ, អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។ ឯត្ថ ច តេសំ ខត្តិយជាតិ អញ្ញមញ្ញំ អសទិសស្ស តស្ស តស្ស ទីឃាទិតោ វា ទិដ្ឋាទិតោ វា វសេន អញ្ញភាគិយតា, ខត្តិយជាតិបញ្ញត្តិយា អាការវសេន អធិករណតា ច វេទិតព្វា។ ឯស នយោ នាមលេសាទីសុបិ។

អាបត្តិលេសេ បន កេនចិ ភិក្ខុនា កោចិ ភិក្ខុ លហុកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតិ, សោ ចេតំ ភិក្ខុំ បារាជិកេន ចោទេតិ, អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្ស។ យទិ ឯវំ កថំ អញ្ញភាគិយំ អធិករណំ ហោតីតិ? យស្មា សោ លហុកំ អាបត្តិំ អាបន្នោ, តំ បារាជិកស្ស អញ្ញភាគិយំ អធិករណំ, តស្ស បន អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្ស លេសោ នាម។ យោ សោ សព្វខត្តិយានំ សាធារណោ ខត្តិយាការោ វិយ សព្វាបត្តីនំ សាធារណោ អាបត្តិការោ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន “កេនចិ ភិក្ខុនា កោចិ ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតី”តិអាទិកំ វិសេសំ សក្កល្យាតិ។

អញ្ញភាគិយសិក្ខំ យោ, នេវ សិក្ខតិ យុត្តិតោ;

គច្ឆេ វិនយវិញ្ញូហិ, អញ្ញភាគិយតំវ សោ។ (វជិរ។ ដី។ បារាជិក ៣០៥);

អញ្ញភាគិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ សង្ឃភេទសិក្ខាបទវណ្ណនា

សហិតស្សាតិ កាយចិត្តេហិ ឯកីភូតស្ស។ តេនាហ “ចិត្តេន ច សរីរេន ច អវិយុត្តស្សាតិ អត្ថោ”តិ។ អស្សាតិ “សមគ្គស្សា”តិ បទស្ស។ សមានសំវាសកោតិ សមានោ ឯកូបោសថាទិភេទោ សំវាសោ អស្សាតិ សមានសំវាសកោ, លទ្ធិនានាសំវាសកេន វា កម្មនានាសំវាសកេន វា វិរហិតោ។ កាយសាមគ្គិទានតោតិ កាយេន, កាយស្ស វា សាមគ្គិយា សហិតភាវស្ស ទានតោ, តេសុ តេសុ សង្ឃកម្មេសុ ហត្ថបាសូបគមនតោតិ វុត្តំ ហោតិ។ កថំ នាមាយំ ភិជ្ជេយ្យាតិ អយំ សង្ឃោ កេន នុ ខោ ឧបាយេន វគ្គោ ភវេយ្យ។ វាយាមេយ្យាតិ ឧស្សាហំ ករេយ្យ, បក្ខំ បរិយេសេយ្យ, គណំ ពន្ធេយ្យាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អត្តនោ ផលំ ករោតីតិ ករណំ, យំ កិញ្ចិ ការណំ, អធិកំ ករណន្តិ អធិករណំ, វិសេសការណំ, វិសេសការណញ្ច សង្ឃភេទស្សាតិ វុត្តំ “ភេទនស្សា”តិអាទិ។ ភេទករវត្ថុវសេន អដ្ឋារសវិធន្តិ

–

“ឃ្លុបលិ កិក្លុ អធម្មំ ‘ធម្មោ’តិ ឌីរបត្តិ, ធម្មំ ‘អធម្មោ’តិ ឌីរបត្តិ៑ អចិតឃំ ‘ចិតរយោ’តិ ឌីរបត្តិ, ចិតឃំ ‘អចិតរយោ’តិ ឌីរបត្តិ៑ អកាសិតំ អលបិតំ តឆាកេតត ‘កាសិតំ លបិតំ តឆាកេតតា’តិ ឌីរបត្តិ, កាសិតំ លបិតំ តឆាកេតត ‘អកាសិតំ អលបិតំ តឆាកេតតា’តិ ឌីរបត្តិ៑ អតាចិណ្ណំ តឆាកេតត ‘អាចិណ្ណំ តឆាកេតតា’តិ ឌីរបត្តិ, អាចិណ្ណំ តឆាកេតត ‘អតាចិណ្ណំ តឆាកេតតា’តិ ឌីរបត្តិ៑ អបញ្ញាត្តំ តឆាកេតត ‘បញ្ញាត្តំ តឆាកេតតា’តិ ឌីរបត្តិ, បញ្ញាត្តំ តឆាកេតត ‘អបញ្ញាត្តំ តឆាកេតតា’តិ ឌីរបត្តិ៑ អតាបត្តិំ ‘អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ, អាបត្តិំ ‘អតាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ៑ លហុកំ អាបត្តិំ ‘គរុកា អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ, គរុកំ អាបត្តិំ ‘លហុកា អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ៑ សាចរសេសំ អាបត្តិំ ‘អតចរសេសា អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ, អតចរសេសំ អាបត្តិំ ‘សាចរសេសា អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ៑ ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ‘អទុដ្ឋុល្លា អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ, អទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ ‘ទុដ្ឋុល្លា អាបត្តី’តិ ឌីរបត្តិ”តិ (ក្នុអច៑ ៦៤៧) –

ឧចំ គយ្យុល្លក្ខេក ចុត្តាគំ អដ្ឋារសក្តំ រកឆករលាគំ ចរេសគ អដ្ឋារសបិឆំ៑ ការលាតិត្បាតតាយតុចុត្តិតាឃ ថលំ ឧតូ ចសតីតិ “ចត្ថ”តិ ចុក្ខតិ៑ រហាក្តិ ររចតូ –

“ធម្មចិតឃកាសិតា-ចិណ្ណបញ្ញាត្តិកា ចុកា;

អាបត្តិលហុដ្ឋុល្ល-សាចរសេសចុកាតិ ច៑

“ឧតាគដ្ឋារស ‘រកឆ-ករចត្ថ’តិ ចុក្ខរេ;

ចិបល្លាសកហិតាគិ, ចាធម្មល្ខបគិឃ្យោយា”តិ៑

បក្កឃ្យាតិ បក្កហិតំ អត្ថុឃ្សិតំ បិគេដំ គត្វា៑ តិដ្ឋេឃ្យាតិ ឃឆាឃយាឌិគ្គំ, ឃឆាបក្កហិតរយេច ច គត្វា អរច្ឆឃ្យ៑ ឃស្មា បគ ឧចំ បក្កហ្យោា, តិដ្ឋតា ច តំ ឌីបិតរឡោច អចិគិឃ្សដ្ឋក្ខា រហាតិ, តស្មា “ឌីរបឃ្យ ររច គប្បុដិតិឃ្យុរខ្ចុឃ្យ ចា”តិ ចុត្តំ៑ គិច ក្នុរ ឃុត្វា កត្តា អចកត្វាគំ ចុក្កដក្តិ អាហ “សង្ឃាត្តិរយគ បរិខ្ឆិឆេតា”តិអាឌិ៑ បិ-សរខ្ជា ររចតូ អដ្ឋាគប្បុឃុឡោតា, តស្ស “អដ្ឋរយាឌគយត្ត”ក្តិ ឃ្លយិតា សដ្ឋុខ្ខោ ររចឌិតឡោតា៑ តតូ “អដ្ឋរយាឌគយត្ត”ក្តិ ឃ្លយិតា ឧគចិហារេ ចត្តុឡ្ខរយច គតូ្តិតិ ឌីរបតិ៑ “កត្តា”តិ ឃ្លយិតា ក្នុតំ ចា បណ្ណំ ចា របរសេត្វា ចឆរតាបិ អាបត្តិរយាគោ្លា គតូ្តិ, សឃរយច បគ កត្តា “គរុកោ ពោ, អាចុរសា, សញ្ឈុកឆោ, យា សញ្ឈុកឆាឃ បរក្កយី”តិ (បរិ៑ អដ្ឋ៑ ៣៑ ៣០០) គិធាររតឡោតិ ឌីរបតិ៑

សយាកឆ្នុតិ ឧកីកចត្ថ៑ ឧកីការចា ច សយាគលឌ្ឋិចរេសគ រហាតីតិ អាហ “ឧគលឌ្ឋិកា រហាតុ”តិ៑ ឧកា លឌ្ឋិ គហណំ អស្សាតិ ឧគលឌ្ឋិកា, ឧគឌិដ្ឋិកោតិ អរត្វា៑ អញ្ញាយញ្ញាសយ្យត្តិឃាតិ អញ្ញាយញ្ញាស្ស សយាគឌិដ្ឋិចិត្តតាសដ្ឋាតាឃ សយ្យត្តិឃា៑ “អញ្ញាយញ្ញាស្ស ក្យាលារិកាឌិកាឃ សយ្យត្តិឃា”តិ គោចិ៑ អសយរក្កោ ហិ ចិឃ្យុំ បរិតិរយាក្លុ ដ្ឋឌ្ឋិសតិ, ឆាហិសីយាឃំ ចា អតុបរិរចលិឃំ ចាតិ គ ឧគ្យុរខ្ចរសា៑

តេនាហ “ឯកតោ បចត្តបិតិមោក្ខុក្នេសាតិ អត្វោ”តិ. អប្បដិនិស្សជ្ជតោ ទុក្កដន្តិ ឥទំ ឥទំ ចន្តាតំ ពលតាយ ទុក្កដំ. សមនុភាសនកម្មំ កាតព្ពន្តិ យាវតតិយំ សមនុភាសនកម្មំ កាតព្ពំ, “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមតី”តិអាទិនា (បារា. ៤១១) បករណេ វុត្តាហិ ញត្តិចតុត្ថាហិ តីហិ សមនុភាសនកម្មវាចាហិ កម្មំ កាតព្ពន្តិ វុត្តំ ហោតិ. “ភេទាយ បរក្កមេយ្យា”តិ ឥទំ វុត្តត្តា ភេទនសំវត្តនិកស្ស អធិករណស្ស សមាទាយ បគ្គណ្ហតោ បុព្ពេបិ បព្ពបរិយេសនាទិវសេន សង្ឃភេទាយ បរក្កមន្តស្ស សមនុភាសនកម្មំ កាតព្ពន្តិ ទេសិតត្តា បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស អនាបត្តិភាវតោ “សោត្ថិការេវា តស្ស ភិក្ខុនោ”តិ វុត្តំ.

កិញ្ចាបិ ភិក្ខុ សង្ឃំ ន ភិន្ទតិ, អបិច ខោ ភេទាយ បរក្កមតីតិ “សមាចារណបញ្ញត្តី”តិ វុត្តំ. សង្ឃាទិសេសំ អញ្ញាបជ្ជន្តស្ស ញត្តិយា ទុក្កដំ, ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយា ច បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ អាហ “សមនុភាសនកម្មេ”តិអាទិ. តញ្ច ទុក្កដំ តេ ច ថុល្លច្ចយា បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ យញ្ច ញត្តិបរិយោសានេ ទុក្កដំ អាបន្នោ, យេ ច ទ្វីហិ កម្មវាចាហិ ថុល្លច្ចយេ, តា តិស្សោបិ អាបត្តិយោ លិង្គបរិវត្តេន អសាធារណាបត្តិយោ វិយ បដិប្បស្សម្ភន្តិ. សចេ បនស្ស ញត្តិបរិយោសានេ លជ្ជិធម្មោ ឱក្កមតិ, សំវេគោ ឧប្បជ្ជតិ, តំ បដិនិស្សជ្ជតិ, ញត្តិយា ទុក្កដំ ទេសេត្វា មុច្ចតិ. អថ តំ ន បដិនិស្សជ្ជតិ, ភេទាយ បរក្កមតិ ចេវ ភេទនសំវត្តនិកំ អធិករណំ សមាទាយ បគ្គយ្ហាតិដ្ឋតិ ច, ញត្តិទុក្កដំ បដិប្បស្សម្ភតិ, បឋមកម្មវាចាយ ថុល្លច្ចយេ បតិដ្ឋាតិ. ឯស នយោ ទុតិយកម្មវាចាយបិ. អសមនុភាសិយមានស្ស អប្បដិនិស្សជ្ជន្តស្សាបិ សង្ឃាទិសេសេន អនាបត្តិ. បដិនិស្សជ្ជន្តស្សាបិ ញត្តិតោ បុព្ពេ វា ញត្តិក្ខណេ វា ញត្តិបរិយោសានេ វា បឋមាយ វា អនុស្សាវនាយ ទុតិយាយ វា តតិយាយ វា យាវ យ្យ-ការំ ន សម្បាបុណាតិ, តាវ បដិនិស្សជ្ជន្តស្ស សង្ឃាទិសេសេន អនាបត្តិ. តេនាហ “អសមនុភាសិយមានស្ស វា”តិអាទិ.

ឯត្ថ បន (បារា. អដ្ឋ. ២.៤១៦) “ទេវទត្តោ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស ភេទាយ បរក្កមិ, តស្មិំ ចតុត្ថេ”ន្តិ (បរិ. ១៧៩) បរិវារេ អាគតត្តា ទេវទត្តោ អាទិកម្មិកោ, សោ ច ខោ សង្ឃភេទាយ បរក្កមនស្សេវ, ន អប្បដិនិស្សជ្ជនស្ស. ន ហិ តស្ស តំ កម្មំ កតំ. កេវលំ ជានិតព្ពន្តិ ចេ? យុត្តតោ. តថា ហិ “អរិដ្ឋោ ភិក្ខុ គទ្ធពាធិបុព្ពោ បាបិកាយ ទិដ្ឋិយា យាវតតិយំ សមនុភាសនាយ ន បដិនិស្សជ្ជិ, តស្មិំ ចតុត្ថេ”ន្តិ បរិវារេ អាគតត្តា អរិដ្ឋស្ស កម្មំ កតន្តិ បញ្ញាយតិ, ន តថា ទេវទត្តស្ស. អថាបិស្ស កតេន ភវិតព្ពន្តិ កោចិ អត្ថតោ ទុជិមេត្តេន វទេយ្យ, តថាបិ អប្បដិនិស្សជ្ជនេ អាទិកម្មិកស្ស អនាបត្តិ នាម នត្ថិ. ន ហិ បញ្ញត្តំ សិក្ខាបទំ វីតិក្កមន្តស្ស អញ្ញត្រ ឧមិស្ស អនុញ្ញាតតោ អនាបត្តិ នាម ទិស្សតិ. យស្មា អរិដ្ឋសិក្ខាបទស្ស បករណេ អនាបត្តិយំ “អាទិកម្មិកស្សា”តិ បោត្ថកេសុ លិខិតំ, តំ បមាទលិខិតំ, បមាទលិខិតភាវោ ច តស្ស “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, អរិដ្ឋោ ភិក្ខុ ចោទេតព្ពោ, ចោទេត្វា សារេតព្ពោ, សារេត្វា អាបត្តិ អារោបេតព្ពា”តិ (ចូឡវ. ៦៥) ឯវំ កម្មក្ខន្ធកេ អាបត្តិរោបនតោ វេទិតព្ពោ.

ឥធ ភេទាយ បរក្កមនេ អាទិកម្មិកស្ស ទេវទត្តស្ស យស្មា តំ កម្មំ ន កតំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៤១៦), តស្មាស្ស អាបត្តិយេវ ន ជាតា. សិក្ខាបទំ បន តំ អារព្ភ បញ្ញត្តន្តិ កត្វា “អាទិកម្មិកោ”តិ វុត្តោ. ឥតិ អាបត្តិយា អភាវតោយេវស្ស អនាបត្តិ វុត្តា. សា បនេសា កិញ្ចាបិ “អសមនុភាសិយមានស្សា”តិ ឥមិនាវ សិទ្ធា, យស្មា បន អសមនុភាសិយមានោ នាម យស្ស កោចិ សមនុភាសនំ ន ករោន្តិ, សោ

វុច្ចតិ, ត អាវិកឃ្យិនោកា។ អយញ្ចា ភេចភេទត្ថា អាវិកឃ្យិនោកាសេឃច។ ពស្វា “អាវិកឃ្យិកឃ្យា”តិ (បរិវា។ ៣១៩) វុត្តំ។ ឲតោគេច ក្លបរិមេឃត ផេបត្វា អទិដ្ឋសិក្ខាបទំ សត្ថាសយតុកាសតាសុ ចិតិច្ឆមេឃា ភេចតិតេត្ថា។ កាឃចាចាចិត្តតោតា សយដ្ឋាតតោតា សយតុកាសតសយដ្ឋាតំ។ “បជិតិស្សខ្លាយី”តិ កាឃចិកាទំ ចា ចង្កិភេគំ ចា អកតោទាត្តូតេស្សច បត អាបជ្ជតតោតា អកិរិយំ។ “តប្បជិតិស្សខ្លាយី”តិ សញ្ញាឃ អកាតេចត យុច្ចតតោតា សញ្ញាចិតេយាក្លិ។ “តប្បជិតិស្សខ្លាយី”តិ ឌាតតចិតេត្តតេច សចិត្តកំ។

សញ្ជូកេតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១០។ ភេដាតុចត្តកសិក្ខាបទវណ្ណនា

ពតេស្សចាតិ ភេដាឃ បទក្កយត្តុតេស្សច។ ភោតិ តិបិពយត្តំ។ បតាតិ ចិតេសតេស តិបិតេតា។ ឃំ ចចតំ សយតេក្កបិ ចតេក្ក អចឃចក្រុតេ កតេទាតិ កិត្តតិ, តំ កលហកាទកចចតំ ព្ទុឆ “ចក្ក”ត្តិ វុច្ចតីតិ អាហ “ចក្កំ អសាយក្កិបក្ខិឃចចតំ ចតត្តី”តិ។ អសាយក្កិបតេក្ខ កចា អសាយក្កិបក្ខិឃា, កលហកាទកា, តេពសំ ចចតំ អសាយក្កិបក្ខិឃចចតំ, អសាយក្កិបតេក្ខ ចា កចំ ចចតំ អសាយក្កិបក្ខិឃចចតំ។ “ត ហិ សតេញ្ញា សញ្ញុស្ស កយ្យំ កតេទាតី”តិ ព្ទុគំ តិក្កហចតេសត កត្តត្តំ កយ្យំ សក្ខាឃ វុត្តំ, ក្តត្តាហិកាដិកយ្យំ បត ពាហុតយ្យំ កាតំ ចដ្ឋតិតេឃច។ ឆយ្យចាតីតិ ក្វុតចាតីំ ចិតឃចាតីតិ ច្វុបសយចាតីំ ឌាតាតិ តេតាតិ ឲត្តាបិ “លត្តុញា រុចិញ្ញា”តិ ព្ទុគំ អាតេតត្វា សម្ពត្តិពត្តំ។ តេពតាហ “អយ្យាកំ លត្តាដីតិ ឌាតាតី”តិ។ កាសតីតិ ឲត្ត “តេតា”តិ ព្ទុគំ ចិកត្តិចិបទិណាតេយត ឃុជ្ជតិ។ តេពតាហ “ឲចំ កតេទាយាតិ អតេយត្តិ សត្តិ កាសតី”តិ។ “ឲត”ត្តិ ព្ទុយិតា ពស្ស កយ្យំ បច្ចាយដ្ឋត្តិ អាហ “ឃំ តេសា កតេទាតី”តិអាដិ។ តេសាតិ សញ្ជូកេដាឃ បទក្កយតេត្តា។ សតេយពាឃស្វុត្តាតត្តិ ឲត្ត “ចិត្ត”ត្តិ អញ្ញាហទិតត្តត្តិ អាហ “អាឃស្វុត្តាតំ ចិត្ត”ត្តិ។ វុត្តសតិសាតេឃចាតិ ឲត្ត ឃំ ចត្តត្តំ, តំ តេហដ្ឋា អញ្ញាកាកិឃសិក្ខាបទដ្ឋកចាឃ ចណ្ណតាឃំ (កក្ខា។ អដ្ឋ។ អញ្ញាកាកិឃសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តតេយច។

ភេដាតុចត្តកសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១១។ ទុត្តចសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុតេក្ខត ចត្តតេត្តា អតុសាសិតុំ អសក្កុតេណតេយ្យា សកាតេចា អស្សាតិ ទុត្តចឌាតិតេកា, ចិតេលិយកាចំ។ តេពតាហ “ទុត្តចសកាតេចា”តិអាដិ។ ចត្តុំ អសក្កុតេណតេយ្យាតិ កិស្វិញ្ញិ វុច្ចយាតេត អសហតតោតា ឱចចិតុំ អសក្កុតេណតេយ្យា។ ក្តដ្ឋិសិឃតីតិ ក្តតេដ្ឋតេសា, បរិតិតេយាតេក្ខា, ពស្វិំ បទិឃាបត្តា អតេត្តាកណា ក្តតេដ្ឋសបទិឃាបត្តា, តេពសុ ក្តតេដ្ឋសបទិឃាបតេត្តសុ។ តេពតាហ “ក្តតេដ្ឋតេស”តិអាដិ។ អច សត្តាតេគច សិក្ខាបទកាតិ កចំ បរិតិតេយាក្ខតេដ្ឋសបទិឃាបត្តាតីតិ អាហ “ឃស្ស សិឃា អាបត្តិ, តេសា ‘អាចិកតេទយ្យា’តិ ឲចំ សក្កហិតត្តា”តិ។ “ឃស្ស សិឃា អាបត្តី”តិ ព្ទុយិតា សត្តាបិ អាបត្តិតេឃា តិដាតុតេដ្ឋតេស សក្កហិតា ឲច តេហាត្តិ។ សិក្ខាបតេទស្វុតិ អធិសីលសិក្ខាឃ អធិកមុបិឃក្រុតេពសុ ចិតឃបញ្ញាត្តិស្វុតិ អតេត្តា។ តេសា បត បិកតេជិតេឃចាតិ អដ្ឋកចាឃំ ត វុតេត្តា។ បញ្ញាហិ សហធម្មិតេកហីតិ កិក្ខុកិក្ខុតិសាយតេណាទសាយតេណាទិសិក្ខយាតាហិ។ សិក្ខិតត្តត្តាតិ

ລກ຺ຂຓານຸເຈເສນ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພຕ຺ຕາ. ຕຖາ ຫິ ເຕຫິ ມຖາສກັ ສິກ຺ຂາ ສິກ຺ຂີມຕິ, ນ ສກ຺ກາ. ພຸທ຺ທປຎ຺ຎເຕ຺ຕນາຕິ ພຸເທ຺ທນ ຒປິເຕນ, ວິຫິເຕນາຕິ

ອເຕ຺ຕາ. ອຘ ວາ ສຫຘມ຺ມິເກນ ສກາຣເຓນ ວຸຈ຺ຈມາເນນາຕິ ໂຈທເມ຺ຕ ອເຕ຺ຕາ ອຏ຺ຐເຕ຺ຕາ. ວຈນາມາຕິ ຕິສ຺ສເກ຺ກ ສພ຺ພາມຕເນວນຕ຺ຕິ ອາຫ

“ຕເຕາ ມມ ວຈເນາ”ຕິ.

ທຸພ຺ພຈສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໑໓. ກຸລທູສກສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

ຕິເຓສ຺ສາປິ ກາມວິເສສຕ຺ຕາ ວຸຕ຺ຕ ກາມກ຺ກຫເຓເນວ ຕິເຓສ຺ສາປິ ຄຫິຕຕ຺ຕາ ອາຫ “ຕິເຓສ຺ສາປິ ກາເມ ອເນ຺ຕາຄທ຺ເທເວ”ຕິ, ວາ-ສທ຺ເທນ ວາ ອນຸຕ຺ຕວິກປ຺ເປຕ຺ວ ຄຫຓຕ຺ຕິ ໑໒໑ ວຸຕ຺ຕັ ໑໓໐ ຈ ອປິຄາຣປທິເກ຺ກເປາປິ ສາປເຓາ ຕິເກມາ, ສປິຄາຣາປຈັ ຕເກິ, ຕັຕັວິປທີເຕາ ກາເມາຕິ ພ຺ພເມຈັ ທິສ຺ສ ວິເສເສາ ອຏ຺ຐເຕ຺ຕາ ກຸລິຕິ ທູເສຕີຕິ ປຕ຺ຕິມປ຺ປາຫຸລເວມ຺ມຸປທ຺ທເວເສນ ວຕ຺ຕາທີ ກຸລິຕິ ວິກາເທ ອາປິເທຕິ. ທູເສຕ຺ວາ ຈ ນ ອປຸວິກທ຺ທມາທີຫິ ທູເສຕີ, ອຘ ເລາ ອຕ຺ຕເນາ ທຸປ຺ປຏິປຕ຺ຕິມາ ເຕສັ ປສາທັ ວິນາເສຕີ. ເຕນາຫ “ປຸປ຺ຜທານາທີຫີ”ຕິອາທີ. ຕຕ຺ຖ ຫຣິຕ຺ວາ ວາ

ຫຣາເປຕ຺ວາ ວາ ປເກ຺ກາສິຕ຺ວາ ວາ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ ວາ ສມັ ວາ ອຸປຄຕານັ (ປາຣາ. ອຏ຺. ໒.໓໑໙-໓໑໗) ມສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ອຕ຺ຕເນາ ສຕ຺ຕກສ຺ສ

ປຸປ຺ຜສ຺ສ ກຸລສງ຺ຄຫຕ຺ຖາມ ທານັ ປຸປ຺ຜທານັ, ຕັ ອາທິ ເມສັ ເຕ ປຸປ຺ຜທານາທໂມ, ເຕຫິ ປຸປ຺ຜທານາທີຫີ. ອາທິສທ຺ເທນ (ປາຣາ. ໓໑໗)

ຜລທານຈຸຓ຺ຓມຕ຺ຕິກາທນ຺ຕກຏ຺ຐເວຬຸເວຊ຺ຊິກາຊງ຺ຆເປສນິການັ ຄຫຓັ. ສທ຺ທິ ວິນາເສນ຺ຕາຕິ ຕຘາ ອກເຣາເນ຺ຕສຸ ອເນ຺ຍສຸ ເປສເລສຸ ກິລ຺ນ຺ນສຸ

ອປ຺ປສາທັ ອຄມ຺ມັ ກເຣເນ຺ຕາ. ປຸປ຺ຜທານາທີຫິ ຈ ເຕຫິ ກຕສງ຺ເຄຫິ ອເນ຺ຍ ເປສເລ ຕຘາ ອກເຣາເນ຺ຕ ເຕ ມກຸສ຺ສາ ທີສ຺ສນ຺ຕີ ນ

ອລ຺ລີມນ຺ຕີຕິ ເສາ ເຕສັ ປສາທັ ວິນາເສຕີ ນາມາຕິ ອຏ຺ຐາ. ປາປກາ ສມາຈາຣາຕິ ທຸຏ຺ຐປ຺ປຏິກຸຏ຺ຐຕ຺ຕາ ລາມກາ ສມາຈາຣາ. ເຕ ປນ ມສ຺ມາ

ກຸລສງ຺ຄຫຕ຺ຖັ ມາລາວຈ຺ເຈຣາປນາທເມາ ຈ ອຘິເປ຺ປຕາ, ຕສ຺ມາ “ມາລາວຈ຺ເຈຣາປນາທເມາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕັ. ອາຣາມາທີນມຕ຺ຖາມ ປນ

ກປ຺ປິມເວາຫາຣາທີຫິ ເຣາປິປນາທີກັ ວຏ຺ຏຕິ. ຕຕ຺ຖ ມາລາວຈ຺ເຈຕິ ຕຣຸຓປຸປ຺ຜຣຸກ຺ຂັ. ຕຣຸຓກາ ຫິ ປຸປ຺ຜຣຸກ຺ຂາປິ ປຸປ຺ຜຄັຈ຺ຈາປິ “ມາລາວຈ຺ຈາ”ເຕ຺ວວ

ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ເຣາປນັ ມາລາວຈ຺ເຈຣາປນັ, ຕັ ອາທິ ເມສັ ເຕ ມາລາວຈ຺ເຈຣາປນາທເມາ. ອາທິສທ຺ເທນ ເສສ຺ວ

ເຣາປິປນສິ຺ຈນສິ຺ຈາປນຄ຺ຸຈິນຄ຺ຸຈາປນຄນ຺ຕນຄນ຺ຕາປນານັ ຄຫຓັ.

ມາຕິກາມັ ທິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ເມ ປຈ຺ຈກ຺ເຂາ ປສ຺ສນ຺ຕິ, ເຕຫິ ທິສ຺ສນ຺ຕິ. ສຸມ຺ມນ຺ຕີຕິ ເມ ປເຣາ ສຸຓນ຺ຕິ, ເຕຫິ ເສາຕທ຺ວາເຣນ ສຸຕ຺ວາ ວຸປທາຣີມນ຺ຕິ.

ທຸຏ຺ຐາຕີຕິ ທູສິຕາຕິ. ອຄິ ເຕ ປນ ວາເສຕາຕິ ຕວ ປນ ວາເສນ ອຄິ, ມາ ປນ ຕວ ວາເສາ ໂຫຕູຕິ ອເຕ຺ຕາ. ວາຣເຓຕ຺ວາ ຫິ ປນ ອຄິ-

ສເທ຺ທາ. ປຏ຺ຐາຍຕີມກມ຺ມຸກເຕາຕິ ເວາເທຕ຺ວາ ສາເຣຕ຺ວາ ອາປຕ຺ຕິ ອາເຣາເປຕ຺ວາ “ສຸຓາຕຸ ເມ, ພນ຺ເຕ, ສງ຺ເຆາ, ອຍັ

ອສ຺ສຊິປຸນພ຺ພສຸກາ”ຕິອາທິກາ (ປາຣາ. ໓໑໓) ປກາສເນ ວຸຕ຺ຕາມ ຍາຕ຺ຕິຈຕຸຕ຺ຖກມ຺ມວາຈາມ ກຕປຏ຺ຐາຍຕີມກເມ຺ມາ. ມສ຺ມິ຺ ວິຫາເຣ ວສຕີຕິ

ກາມເຕາ ຍຫິວິຫາຣມາຫ. ເຕນ ຕສ຺ມິ຺ ກາເມ...ເປ... ຈຣິຕຸງ ລພຕີຕິ ສເຈປິ ກາເມາ ວາ ນິກາເມາ ວາ ຊນປທເມາຄເກາ ປເຣເມາ ໂຫຕິ,

ຕິເມາຄກເກາ ຈ ວິຫາເຣາ ໂຫຕິ, ເຕນ ຕສ຺ມິ຺ ກາເມ ວາ ນິກາເມ ວາ ປິຓ຺ຑາມ ຈຣິຕຸງ ລພຕິ, ນ ວິຫາເຣ ວສິຕຸງ. ຕສ຺ມິ຺ ວິຫາເຣ

ວສເນ຺ຕນ ສາມນ຺ຕກາເມປິ ປິຓ຺ຑາມ ນ ຈຣິຕພ຺ພັ, ສາມນ຺ຕວິຫາເຣປິ ວສເນ຺ຕນ ຕສ຺ມິ຺ ກາເມ ປິຓ຺ຑາມ ນ ຈຣິຕພ຺ພັ. ສາມນ຺ຕວິຫາເຣ ວສເນ຺ຕນ ປນ

សាមត្តការេន ធរិតុំ វដ្ដតិ។ អាបជ្ជិតព្វា អាបត្តិយោតិ កុលសង្គហត្ថំ អត្តនោ សន្តកទានេន ទុក្កដំ, ឥស្សរវតាយ សង្ឃសន្តកទានេន ថុល្លច្ចយំ, បសយ្ហាទានេន បារាជិកន្តិ ឥមា អាបត្តិយោ។ មាតិកាយំ “បក្កមតា យស្មា”តិ បព្វាជនីយកម្មកតស្ស វត្តវសេន វុត្តំ។ អាទិម្ហិ បន បព្វាជនីយកម្មវសេន ទដ្ឋព្វា។ អស្សជិបុនព្វសុកេហិ អស្សជិញ្ច បុនព្វសុកញ្ច។

កុលទូសកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សង្ឃាទិសេសនិគមនវណ្ណនា

បឋមាបត្តិកាតិ អវយវេន វិគ្គហោ សមុទាយោ សមាសត្ថោតិ អាហ “បឋមំ អាបត្តិ ឯតេសន្តិ បឋមាបត្តិកា”តិ។ វីតិក្កមក្ខណេយេវាតិ វត្ថុវីតិក្កមក្ខណេយេវ។ ឯវ-ការេន សមនុភាសនកម្មំ បដិក្ខិបតិ។ អហស្ស យត្តកោ បរិច្ឆេទោ យាវតីហំ។ តេនាហ “យត្តកានិ អហានី”តិ។ អហានីតិ ច ទិវសានីតិ អត្ថោ។

វត្ថុវសេន វាតិ អសុចិមោចនាទិវីតិក្កមវត្ថុវសេន វា។ ឥទន្តិ ឥទំ វីតិក្កមំ។ នាមមត្តវសេន វា អយំ ឥត្ថន្នាមា អាបត្តីតិ “អយំ សង្ឃាទិសេសោ នាម អាបត្តី”តិ ឯវំ វិនា វត្ថុំ នាមវសេន វា។ មត្តសទ្ទេន ចេត្ថ វត្ថុំ បដិក្ខិបតិ។ បោត្ថកេសុ បន កត្ថចិ “នាមគោត្តវសេន វា”តិ លិខន្តិ, តំ ន សុន្ទរំ “អយំ ឥត្ថន្នាមា អាបត្តី”តិ វុត្តត្តា។ ឥទានិ តំ កស្សចិ ន អារោចេស្សាមីតិ សម្ពន្ធោ។ ធុរំ និក្ខិបិត្វាតិ អារោចនេ ឧស្សាហំ ឋបេត្វា។ ន កេវលំ វត្ថុនាមវសេនេវ អាបត្តិសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេន្តស្សេវ, អថ ខោ យោបិ ឯវំ អជានន្តោ កេវលំ “អាបត្តឹ ឆាទេមី”តិ អាបត្តិសញ្ញាយ ឆាទេតិ, តស្សបិ ឆន្នា ហោតីតិ វេទិតព្វំ។ សចេ បនេត្ថ អនាបត្តិសញ្ញី វា ហោតិ, អញ្ញាបត្តិក្ខន្ធសញ្ញី វា វេមតិកោ វា ហុត្វា “ន ទានិ តំ កស្សចិ អារោចេស្សាមី”តិ ឯវំ ឆាទេតុកាមោវ ធុរំ និក្ខិបិត្វា អរុណំ ឧដ្ឋាបេតិ, អច្ឆន្នាវ ហោតីតិ អានេត្វា យោជេតព្វំ។ អនាបត្តិ បន អាបត្តិសញ្ញាយបិ អនាបត្តិសញ្ញាយបិ ឆាទេន្តស្ស អច្ឆាទិតាវ ហោតិ។ លហុកំ វា “គរុកា”តិ គរុកំ វា “លហុកា”តិ ឆាទេតិ, អលជ្ជិបក្ខេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បន អច្ឆន្នា ហោតិ។ គរុកំ “លហុកា”តិ មញ្ញមានោ ឆាទេតិ, តេន ឆាទិតា ហោតិ ឆន្នា។

បកតោ សភាវភូតោ អត្តា អស្សាតិ បកតត្តោ, ន កេហិចិ វិកតត្តោតិ អត្ថោ។ តេនាហ “អនុក្ខិត្តោ សមានសំវាសកោ”តិ។ វុត្តនយេនេវាតិ “ន ទានិ តំ កស្សចិ អារោចេស្សាមី”តិអាទិនា វុត្តេនេវ នយេន។ អថ “មយ្ហំ សង្ឃេន កម្មំ កត”ន្តិ (ចូឡវ. អដ្ឋ. ១០១) អបកតត្តសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ អបកតត្តេន បន បកតត្តសញ្ញិនា វា បកតត្តេន អបកតត្តសញ្ញិនា វា ឆាទិតាបិ អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“អាបជ្ជតិ គរុកំ សាវសេសំ;

យាចេតិ អនាទរិយំ បដិច្ច;

ន កិញ្ចិ នោ ន ពុសេយ្យ វន្ទំ;

បញ្ញាយេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា"តិ។ (បរិ។ ៣៤១);

អយញ្ហិ បញ្ហោ ឧក្កិត្តកេន កថិតោ។

ទសសុ អន្តរាយេសុ យំ កិញ្ចិ, តំ ទេស្វា វុត្តមេវ។ សចេ បន សោ កិរុណាតិការាយ អន្តរាវេ អយុត្តដ្ឋានវាមិកភោន អន្តរាមិកាសញ្ញី ហុត្វា យាចេតិ, អនុញ្ញាតំ ហោតិ។ យស្សាបិ បញ្ញត្តិវិហារេ វសន្តស្ស គន្ថំ វា ធុរំ វា អតិក្កមិត្វា អារោចេតព្ពំ ហោតិ, អន្តរាយេ ច វាលវាមអយុត្តដ្ឋានិកយំ អត្ថិ, យេ អនាគតា ទិបជ្ជន្តិ, ធុរំ បុរា ហោតិ, ឯវមិ្បិ វតិវេច អន្តរាយេ អន្តរាមិកាសញ្ញី ហុត្វា យាចេតិ, អនុញ្ញាតំ ហោតិ។ អន្តរាមិកស្ស បន អន្តរាមិកាសញ្ញាយ វា អនន្តរាមិកាសញ្ញាយ វា យាចយតោ អនុញ្ញាតំ។

កិញ្ចនោតិ សកាគស្ស កិញ្ចនោ។ សចស្ស យុគេ អប្បមត្តកោ គណ្ឌា វា ហោតិ, ហក្កចារតោ វា ឆិន្នាតិ, ទន្តា វា រុជ្ជតិ, កិណ្ណា វា ពន្ធា លទ្ធា ហោតិ, តាវតកេន បន នេច វត្ថុ ន សក្កោតិ, ន គន្ធុំ អបិច នោ "ន សក្កោមី"តិ សញ្ញី ហោតិ, អយំ បហុ ហុត្វា អប្បហុសញ្ញី នាម។ អូមិនា យាចិតាបិ អនុញ្ញាតា។ អប្បហុនា បន វត្ថុំ វា គន្តុំ វា អសមត្ថេន បហុសញ្ញិនា វា អប្បហុសញ្ញិនា វា យាចិតាបិ អនុញ្ញាតាវ។

អព្ភំ ខុត្តានមេវាតិ អព្ភំ អជ្ឈោយំ ខុត្តានត្ថមេវ។ សចេ បន "យាចិស្សាមី"តិ ទុរតិរេកបំ គត្វា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា បរិយាយយាមីសុ វា លជ្ជិតម្ពុំ ខុក្កមតិ, អនុញ្ញាអរុណោវេច អារោចេតិ, អយំ យាចេតុកាមោ ន យាចេតិ នាម។

យស្ស បន អកិញ្ចនោ ឋានេ វសន្តស្ស អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា សកាគស្ស កិញ្ចនោ អាគមនំ អាគមេន្តស្ស វា, សកាគស្ស សន្តិកំ វា គន្តុំ អន្ធយានេនាបិ យានេនាបិ អតិក្កមតិ, អយំ នន្ធារេតុកាមោ យាចេតិ នាម។ អយម្បិ អនុញ្ញាតំ ហោតិ។

យោ បន អាបន្នមត្តោវ អគ្គិ អគ្គត្តបុរិសោ ចិយ សហសា អបក្កមិត្វា សកាគន្តិកំ គន្ត្វា អាចិ ករោតិ, អយំ នន្ធារេតុកាមោ ន យាចេតិ នាម។ សកាមត្តមេវ បមាណត្តំ អវេចរិសកាមត្តមេវ បមាណំ។ អវេចរិសកាគស្ស ហិ សន្តិកេ អារោចេតព្ពំ។ យោ បន ចិរកាលោ ហោតិ ហុត្វា បការេសតុកាមោ, ឯវរូបស្ស ខុបញ្ញាយស្សាបិ សន្តិកេ ន អារោចេតព្ពំ។ តត្ថ បុរេភត្តំ អាបត្តិំ អាបន្នោ ហោតុ, បច្ឆាភត្តំ វា រត្តិំ វា ទិវា វា, យាវ អរុណំ ន ឧគ្គច្ឆតិ, តាវ អារោចេតព្ពំ។ ខុទ្ទកេ អរុណេ បដិច្ឆន្នា ហោតិ, បដិច្ឆាទនបច្ចយា ច ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ។ សព្ពេបតោតិ សមាសតោ។ ចិត្តាទិតោ បន សមុត្តបិសាទិកាយំ វុត្តាតិ អធិប្បាយោ។

អកាយា បរិចត្តត្តិ អប្បដិកប្បកាយ អាបត្តិយា សក្កេយាក្លាចរលកាចតោ អតិដ្ឋតេ្តតាបិ បរិចសិតត្តត្តិ អតេ្ថា៑ តោតាហ “ត កាតេយតា”តិអាទិ៑ បរិចាសំ សយាគាយាតិ បរិចាសចត្ត សញ្ញយេ្ញសយាទិយិត្វា៑ យទិបិ ចតុត្តិតេឆា បរិចាតេសា អប្បដិច្ឆន្នបរិចាតេសា, បដិច្ឆន្នបរិចាតេសា, សុទ្ធន្តបរិចាតេសា, សតេយាឆាតបរិចាតេសាតិ, តឆាបិ អប្បដិច្ឆន្នបរិចាតេសា ត្តឆ ត អធិតេប្បតោតិ អាហ “តត្វ បដិច្ឆន្ន...តេប... តិចិតេឆា បរិចាតេសា”តិ៑ តត្វាតិ តស្មិ៑ ចាតេក្ប៑ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា សតិ គាតតេ្ថា បរិចាតេសា បដិច្ឆន្នចិសយតាយ បដិច្ឆន្នបរិចាតេសា៑ សុទ្ធន្តតោតា បដ្ឋាយ គាតតេ្ថា បរិចាតេសា សុទ្ធន្តបរិចាតេសា៑ សតេយាគហិត្វា គាតតេ្ថា បរិចាតេសា សតេយាឆាតបរិចាតេសា៑

ត្តគាតិ តេត តិចិតេឆតេយច បរិចាតេស សទ្ទបតោតា គតេស្បត្បំ “តត្វា”តិអាទិយាហ៑ ហឹតិ យស្មា៑ ឲកាហំ បដិច្ឆន្នា ឲកាហប្បដិច្ឆន្នា៑ ចុត្តតតេយតាតិ “អាបត្តិ ច តេហាតី”តិអាទិតា ចុតេត្តត តតេយត៑ ឲកាហប្បដិច្ឆន្នត្តិ ឲត្វ ត្តតិសតេ្ថា “ត្តតិ ចា, ត្តតិ ឲចទ្វបិ ចិស្វកគស្បតា បដិចិរតោតា”តិអាឌិសុ (ឌី៑ និ៑ ១៑១១, ១៥លិ) ចិយ អាទិអតេ្ថា៑ តោត “តេសាហំ, កតេ្ត, សញ្ញឲកិស្បា អាបត្តិយា សតេ្ចាតតិកាយ សុក្កចិសដ្ឋិយា ឲកាហប្បដិច្ឆន្នាយ ឲកាហបរិចាសំ យាចាមី”តិ ត្តយំ បិត្យត្តតេសសំ (ត្វូអច៑ ១០១) សក្កញាតិ៑ ឲចំ បរិចាសំ យាចាតេបត្វាតិ ឲចំ យាចតតិយំ យាចាតេបត្វា៑ លត្តតេក អាកាតតតេយតាតិ សយុច្ចុយក្លត្តតេក (ត្វូអច៑ ៥លិ អាគតេយា) អាកាតតតេយត៑ តតោតាតិ បក្លតោតា បដ្ឋាយ៑ អតិតេរកបក្លប្បដិច្ឆន្នត្តិ បក្លស្ប អតិតេរកា អតិតេរកបតេក្លា, តំ បដិច្ឆន្នត្តិ អតេ្ថា៑ តតោតាតិ តិសតិយទិចសតោតា បដ្ឋាយ៑ យាសប្បដិច្ឆន្នត្តិ សត្វាតំ អាឃុំ យិតតេ្ថា ចិយ សិយតិ អត្តិ កតេរាតីតិ យាតេសា, តិសតេ្តិត្តិតេចា, តំ បដិច្ឆន្នត្តិ អតេ្ថា៑ សំចច្ឆតេរ បុតេល្លាតិ តំ តំ សត្វា, ឆយុប្បចត្តិត្វា សក្កយុ ចគតេ្ថា ចិយ សរតិ បចត្តតីតិ សំចច្ឆតេរា, ត្វាគស យាសា, តស្មិ៑ បរិបុតេល្លា៑

ចត្តកិត្តតចតេសត ចាតិ តាតេយត សហ ចត្តកិត្តតចតេសត ចាតិ អតេ្ថា៑ តោតេតច ហិ ដ្ឋបរិ “តាយយត្តចតេសត ចា”តិ យត្តក្កហណំ កតត្តិ ឥដ្ឋត្តា៑ តាយយត្តចតេសតាតិ ចត្តកិត្តតំ ចិតា តេកចលំ តាយតេស្បច ចតេសត៑ តស្មាតិ យស្មា គុចិតេឆ តាតេយ “អាបត្តី”តិ សត្តសាឆារណំ តាយំ, តស្មា ៑ សុក្កចិស្បដ្ឋីតិ សុក្កចិស្បដ្ឋិ តាយាឃំ៑ ត្តតិសតេ្ថា តេហត្វ ចចតឹយត្វំ តិគតេស្បតិ៑ តិគស្បតយត្តតេ្ចាតំ “សុក្កចិស្បដ្ឋី”តិ កាយសំសក្កាទឹតយ្បិ ចត្តអាទិកាតេចត ត្តដ្ឋិតត្តត្តា៑ ចត្ត តេចច តេកាត្តត្វាតិ ចីតិក្កយត្តា ចត្ត តេចច អតត្ថាសាឆារលត្តា តេកាត្តត្វា៑ កំ តាយតីតិ តេកាត្តំ, សឌាតិតោតា អត្ថាត្វ កាយសំសក្កាទឹសុ កត្តំ អគត្វា ត្យុដ្ឋិ, ចចតត្វា រក្លតីតិ អតេ្ថា៑ សញ្ញាទិតេសតេសាតិ សញ្ញាទិតេសតេសា តាយាឃំ៑ ឲត្វ បត ត្តតិសតេ្ថា ចចតចចតឹយសយុគាឃំ តិគតេស្បតិ៑ តោតាហ “តាយតេ្ចាច អាបត្តិ ចា”តិ, សឌាតិសាឆារលតាយត្តា តាយតេ្ចាច តោត តោត ចីតិក្កតេយតាបឌ្ឋិតត្តត្តា អាបត្តិ ចាតិ អតេ្ថា៑ ត្តគយ្បិ តិគស្បតយត្តតេយច “អាបត្តិតេយា”តិ ត្តយស្បាបិ តាយាទិកាតេចត ត្តដ្ឋិតត្តត្តា៑ ត្តតិសតេ្ថា ចា អាទិអតេ្ថា៑ ឲចត្វា កត្វា “កាយសំសក្កត្តិអាទិចចតេតតាបី”តិអាទិកយ្បិ សយត្តិតំ តេហាតិ៑

តឃិជំ កយុចាចាយ តេកត ចចតេតត កហិតត្តិ អតុតេយាកំ សត្តាយ “តត្វា”តិអាទិយាហ៑ “អាបត្តី”តិ សត្តសាឆារលតាយត្តា, ចីតិក្កតេយត អាបឌ្ឋិតត្តត្តា ច តាយតេ្ចាច អាបត្តិ ច តេហាតីតិ អាហ “អាបត្តិតេយាតិ ចចតេតតាបី”តិ៑ តស្មាតិ យស្មា ត្តជំ បរិចាសាទិចិតយកយុំ ចត្តចតេសត, តេកាត្តចតេសត, តាយចតេសត, អាបត្តិចតេសត ច កាតំ ចដ្ឋតិតេយច, តស្មា៑ ឲតោតស្វតិ ចត្តអាទឹសុ, សុក្កចិស្បដ្ឋិអាទឹសុ ចា៑ ចត្តំ

សមាទាតព្វន្តិ យថាវុត្តស្ស វត្តស្ស បទេសស្ស ឯកេនាបិ សមាទាតព្វំ។ ទ្វីហិ បន សុសមាទិន្នំ ហោតេវ វដ្ដតិ “សមាទានេបិ ឯកេន តយោ”តិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ និទានវណ្ណនា)។

អារោចេតព្វាតិ –

“អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ ឯកាហប្បដិច្ឆន្នំ, សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហប្បដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ យាចិំ, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហប្បដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ អទាសិ, សោហំ បរិវសាមិ, វេទយាមហំ, ភន្តេ, ‘វេទយតី’តិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ”តិ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ១០២) –

ឯវមាទិនា តំ តំ វោហារានុរូបំ អារោចេតព្វំ។ ឧទ្ធរិត្វា បទំ ភិន្ទិត្វា យាវ កាលំ ភាសាយ អារោចេតុំ វដ្ដតិយេវ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ១០២)។ “បុន អាគតាគតានំ ភិក្ខូនំ អារោចេតព្វា”តិ ឯតំ អាគន្តុកំ ភិក្ខុំ សន្ធាយ វុត្តំ, ឯត្ថ ច ឯកស្ស អារោចេន្តេន អវសានេ “វេទយតីតិ មំ អាយស្មា ធារេតុ”, ទ្វិន្នំ “អាយស្មន្តា ធារេន្តុ”, តិណ្ណំ “អាយស្មន្តោ ធារេន្តូ”តិ វត្តព្វំ។ វត្តភេទញ្ច រត្តិច្ឆេទញ្ច អកត្វាតិ “ន, ភិក្ខវេ, បារិវាសិកេន ភិក្ខុនា សាទិតព្វំ បកតត្តានំ ភិក្ខូនំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋាន”ន្តិអាទិនា (ចូឡវ។ ៧៦) បារិវាសិកក្ខន្ធកេ វុត្តានិ ចតុនវុតិ វត្តានិ វុត្តានិ, តេសំ ភេទោ, យោ ច “តយោ ខោ, ឧបាលិ, បារិវាសិកស្ស ភិក្ខុនោ រត្តិច្ឆេទា សហវាសោ វិប្បវាសោ អនារោចនា”តិ (ចូឡវ។ ៨៣) រត្តិច្ឆេទោ វុត្តោ, តញ្ច អកត្វា។

អយំ ហេត្ថ វិនិច្ឆយោ – សចេ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ៧៩) អាគន្តុកា មុហុត្តំ វិស្សមិត្វា វា អវិស្សមិត្វា វា ឯវ វា វិហារមជ្ឈេន គច្ឆន្តិ, តេសម្បិ អារោចេតព្វំ។ សចេ តស្ស អជានន្តស្សេវ គច្ឆន្តិ, អយញ្ច បច្ឆា ជានាតិ, គន្ត្វា អារោចេតព្វំ។ សម្បាបុណិតុំ អសក្កោន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ យេបិ អន្តោវិហារំ អប្បវិសិត្វា ឧបចារសីមំ ឱក្កមិត្វា គច្ឆន្តិ, អយញ្ច នេសំ ឆត្តសទ្ទំ វា ឧក្កាសិតសទ្ទំ វា ខិបិតសទ្ទំ វា សុត្វាវ អាគន្តុកភាវំ ជានាតិ, គន្ត្វា អារោចេតព្វំ។ គតកាលេ ជានន្តេនាបិ អនុពន្ធិត្វា អារោចេតព្វមេវ។ សម្បាបុណិតុំ អសក្កោន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ យោបិ រត្តិយេវ អាគន្ត្វា រត្តិយេវ គច្ឆតិ, សោបិស្ស រត្តិច្ឆេទំ ករោតិ។ អញ្ញាតត្តា បន វត្តភេទទុក្កដំ នត្ថិ។ សចេ អជានិត្វាវ អក្ខាតំ ករោតិ, អកតមេវ ហោតីតិ កុរុន្ទិយំ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ៧៩) វុត្តំ។ តស្មា អធិកា រត្តិយោ គហេត្វា កាតព្វំ។ អយំ អបណ្ណកប្បដិបទា។

នទីអាទីសុ នាវាយ គច្ឆន្តេបិ បរតីរេ ឋិតេបិ អាកាសេ គច្ឆន្តេបិ បព្វតតលអរញ្ញាទីសុ ទូរេ ឋិតេបិ ភិក្ខុំ ទិស្វា សចេ “ភិក្ខូ”តិ វវត្ថានំ អត្ថិ, នាវាទីហិ វា គន្ត្វា, មហាសទ្ទំ កត្វា វា វេគេន អនុពន្ធិត្វា វា អារោចេតព្វំ, អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ សចេ វាយមន្តោបិ សម្បាបុណិតុំ វា សាវេតុំ វា ន សក្កោតិ, រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។

អញ្ញា ពញ្ញិ ចិហារំ ពេតតបិ ភិក្ខុតំ អាទេវាចេតព្ពេយេច (ក្ខុឮអច៑ អដ្ឋ៑ ល៏៩)៑ នេច នេព្ព ឲពដ្ឋានេត ជិទេព បឃ្សតិ, ឲពដ្ឋានេត ជិទេពេតច អាទេវាចេតព្ពំ៑ អឆ ទុក្ខប្បលិតីស្ស ចិស្ស ចិស្ស ជិតា ហោន្តិ, តត្ថ តត្ថ ពន្តា អាទេវាចេតព្ពំ៑ នញ្ញិច្ច អតាទេវាចេត្តស្ស ទត្តិដ្ឋេដោ ច ហោតិ, ចត្តកេដេ ច ទុក្កដំ៑ អឆ ចិចិតេន្តា ឲពេច្ច ត បឃ្សតិ, ទត្តិដ្ឋេដោច ហោតិ , ត ច ចត្តកេដទុក្កដំ៑ នញ្ញិច្ច អតាទេវាចេត្តស្ស បត ទត្តិដ្ឋេដោ ចេច ហោតិ, ចត្តកេដេ ច ទុក្កដំ៑

តេតច្ចាតិ យាឮអកឃឹយាឃយេច៑ យាឮអកេតា បត ភិក្ខុស្ស តិក្ខូទេត្តស្ស ឲពឃ្សបិ នត្តិកេ តិក្ខិបិតំ ចដ្ឋតិ (ក្ខុឮអច៑ អដ្ឋ៑ ៥៏ល)៑ យាឮអកេតា តិក្ខបិត្វា នតិ បដិលកេត្តត នហ ពន្ធត្តស្ស នត្តិកេ តិក្ខិបិតព្ពំ៑ តេតាហ "ឲពប្បុក្កលស្ស ចា នត្តិកេ"តិ៑ នេច នេបិ បក្កេត្តា, អញ្ញាស្ស ឃស្ស យាឮអកេ តាទេវាចិតំ, តស្ស អាទេវាចេត្វា តិក្ខិបិតព្ពំ៑ បពតត្ថដ្ឋានេតិ នញ្ញុកម្មាតំ អទេហដ្ឋានេត៑ ច្ចេ លេដ្ឋបិទេព អតិក្កមិត្វាតិ (នាទេត្ថ៑ ជី៑ ក្ខុឮអចក្ក ៦៑៥ល៏) ភិក្ខុតំ នញ្ញាឃតនដ្ឋនចត្តុបទាទចិដហតត្ថំ ទុត្តំ៑ ឃហាឃក្កទេតា ឆក្កមាតិ ឃក្កប្បដិបត្តភិក្ខុតំ ដ្ឋបទាទចិដហតត្ថំ ទុត្តំ៑ ក្បនេត្ត ចា ចតិឃា ចា បដិដ្ឋត្តដ្ឋានេតិ ដេស្សត្តុបទាទចិដហតត្ថំ ទុត្តំ៑ ចត្តំ នឃាជិឃិត្វា អាទេវាចេតព្ពន្តិ ទុត្តតេឃេតច ចត្តំ នឃាជិឃិត្វា បរិចាទេនា អាទេវាចេតទេព្ពា៑ "អាទេវាចេតព្ព"ន្តិ បត នាឃទេព្ពាត ទុត្តំ៑ អាទេវាចេទេត្តត ច នេច តចពតទេវា ហោតិ, "អាចុទេនា"តិ ចត្តព្ពំ៑ នេច ចុដ្ឋតទេវា, "កទេត្តា"តិ ចត្តព្ពំ៑ នេច អទេព្ពា ពោទិ ភិក្ខុ ពេតចិទេច ពទេលីឃេត តំ ជាតំ អាពន្ធតិ៑ នេច ឲន តំ បឃ្សតិ, នដ្ឋិ ចា តស្ស នុលាតិ, អាទេវាចេតព្ពំ៑ អតាទេវាចេត្តស្ស ទត្តិដ្ឋេដោ ចេច ចត្តកេដោ ច៑ តេតាហ "ឃមិ អញ្ញា ភិក្ខុ បឃ្សតិ, តស្សាបិ អាទេវាចេតព្ពេយេចា"តិ៑ អឆ ក្តាដនហត្ថំ ដ្ឋបទាទំ ឆក្កមិត្វា អដាតត្តទេឃ្សច ពន្ធតិ, ទត្តិដ្ឋេដោ ហោតិទេឃច, ចត្តកេដោ បត តត្តិ៑ ដ្ឋជិទេតតិ ដ្ឋក្កទេតា៑ ឃំ នេព្ពបចេយំ ភិក្ខុន្តិ ចិហារទេតា តិក្ខុឃត្តំ ចា អាពន្តុពំ ចា នេព្ពបចេយំ ឃំ អញ្ញា ភិក្ខុ បឃ្សតិ៑ តស្ស អាទេវាចេត្វា តិក្ខិបិតព្ពន្តិ អតាទេវាចេត្តស្ស ទុក្កដំ នឹឃា, តំ នត្តាឃ ទុត្តំ, ត ត្យ ទត្តិដ្ឋេដំ នត្តាឃ៑ ព្ពតទេចា ហិ "ចិហារឃឹយាបរិឃាបត្តាតំ នេព្ពនំ អាទេវាចេត្វា"តិ ចដេឃ្យ៑ ឃាច ទត្តិទេឃា ប្បុទេត្តិតិ ឃត្តកា ទត្តិទេឃា អាបត្តិ បដិដ្ឋត្តា ហោតិ, តត្តកា ទត្តិទេឃា ឃាច ប្បុទេត្តិ, តាច បរិចត្តព្ពំ៑ នយត្តបិឃាជិកាឃំ បត "ឲចំ ឃត្តកាតិ ជិចឃាតិ អាបត្តិ បដិដ្ឋត្តា ហោតិ, តត្តកាតិ, តេតា អតិកតទាតិ ចា ក្សក្កច្ចចិទេកាដេតត្វាឃ បរិចនិត្វា"តិ ទុត្តំ៑ ចិត្វាទេវាតិ បបទេព្ពា៑

ព្ពតទេទេស្ស បត ច្ចឹស្សតិ ស្សុដ្ឋត្តបរិចាទេនា, នទេយាឆាតបរិចាទេនាតិ ច្ចិត្តំ ឃទេព្ព ឰត្តទេកតិ នយុច្ចឃក្កត្តទេក (ក្ខុឮអច៑ ៧៥៩ អាដទេឃា)៑ ក្ខុឮអស្សុដ្ឋទេត្តា ឃហាស្សុដ្ឋទេត្តាតិ ឲត្ថ ទេឃា ដ្ឋបនឃុដេតា (ក្ខុឮអច៑ អដ្ឋ៑ ១០៧; ចិ៑ នក្ក៑ អដ្ឋ៑ ១៣៧) បដ្ឋាឃ អតុទេលិយក្កទេយត ចា អាទេវាចិតជិចនេតា បដ្ឋាឃ បដិទេលិយក្កទេយត ចា "អស្សុកច្ចា អស្សុកច្ចា ជិចនំ ចា បក្ខិ ចា យានំ ចា នំចដ្ឋំ ចា តច ស្សុដ្ឋកាចំ ជាតាឃី"តិ ប្បុដ្ឋិឃយាទេតា "អាយ, កទេត្តា, ជាតាយិ , ឲត្តកំ តាយ កាលំ អហំ ស្សុទេត្តា"តិ ចដតិ, តស្ស ជិទេត្តា ស្សុដ្ឋត្តបរិចាទេនា "ក្ខុឮអស្សុដ្ឋទេត្តា"តិ ទុច្ចតិ៑

តំ ពេហត្វា បរិចនទេត្តត ឃត្តកំ កាលំ អត្តទេតា ស្សុដ្ឋកាចំ ជាតាតិ, តត្តកំ អបទេតត្វា អចេទេនំ យានំ ចា ទេច្ចយានំ ចា បរិចនិតព្ពំ៑ នេច "យានយេត្តំ អស្សុទេត្តាយី"ន្តិ នល្លទេក្ខត្វា បរិចានំ អក្កទេហនិ, បរិចនទេត្តា ច ប្បុត អញ្ញា យានំ នទេតិ, តមិ យានំ បរិចនិតព្ពេយេច, ប្បុត បរិចានដាតតកិច្ចំ តត្តិ៑ អឆ "ទេច្ចយានំ អស្សុទេត្តាយី"ន្តិ នល្លទេក្ខត្វា អក្កទេហនិ, បរិចនទេត្តា ច "យានយេត្តទេយចាហំ អស្សុទេត្តាយី"ន្តិ នត្តិដ្ឋាតំ

ກເຣາຕິ, ມາສເມວ ປຣິວສິຕພ຺ພໍ, ປຸນ ປຣິວາສທານກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖິ។ ອຢຎ຺ຫິ ສຸທ຺ຘນ຺ຕປຣິວາເສາ ឧທ຺ຘມ຺ປິ ອາເຣາຫຕິ, ເຫຏ຺ຐາປິ ឱເຣາຫຕິ, ឥທມສ຺ສ ລກ຺ຂຓໍ។

ເຢາ ປນ ຢຖາວຸເຕ຺ຕນ ອນຸເລາມປຏິເລາເມນ ປຸຈ຺ຉິຢມາເນາປິ ຣຕ຺ຕິປຣິຢນ຺ຕໍ (ຈູឡວ។ ອຏ຺ຐ។ ໑໐໑) ນ ຊານາຕິ ນສ຺ສຣຕິ, ຣຕ຺ຕິປຣິຢເນ຺ຕ ເວມຕິເກາ ວາ ເຫາຕິ, ຕສ຺ສ ທິເນ຺ນາ ສຸທ຺ຘນ຺ຕປຣິວາເສາ "ມຫາສຸທ຺ຘເນ຺ຕາ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ។ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຫິຕທິວສເຕາ ຢາວ ឧປສມ຺ປທທິວເສາ, ຕາວ ຣຕ຺ຕິເຢາ ຄເຓຕ຺ວາ ປຣິວສິຕພ຺ພໍ។ ອຢໍ ឧທ຺ຘໍ ນາເຣາຫຕິ, ເຫຏ຺ຐາ ປນ ឱເຣາຫຕິ។ ຕສ຺ມາ ສເຈ ປຣິວສເນ຺ຕາ ຣຕ຺ຕິປຣິເຈ຺ຉເທ ສນ຺ນິຏ຺ຐານໍ ກເຣາຕິ "ມາເສາ ວາ ສໍວຈ຺ຉເຣາ ວາ ມຢ຺ຫາອາປນ຺ນສ຺ສາ"ຕິ, ມາສໍ ວາ ສໍວຈ຺ຉຣໍ ວາ ປຣິວສິຕພ຺ພໍ។ ឯຕ຺ຖ ຈ ກິຎ຺ຈາປິ "ឯຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ອຫໍ ສຸເທ຺ຘາ"ຕິ ວທນ຺ຕສ຺ສ ຈູឡສຸທ຺ຘເນ຺ຕາ ທີຢຕິ, ຕຖາປິ ນິຢເມເນວ ຊານນາກາວາ "ທຸວິເຘາປິ ເຈສ...ເປ... ທາຕເພ຺ພາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ។ ຕສ຺ສ ທານວິຘິ ຂນ຺ເຘກ ອາຄເຕາຕິ ຕສ຺ສ ທຸວິຘສ຺ສາປິ ສຸທ຺ຘນ຺ຕສ຺ສ ທານວິຘິ "ເຕນ, ຠິກ຺ຂເວ, ຠິກ຺ຂຸນາ ສງ຺ຆໍ ឧປສງ຺ກມິຕ຺ວາ...ເປ... ឯວມສ຺ສ ວຈນີເຢາ"ຕິອາທິນາ ສມຸຈ຺ຈຢກ຺ຂນ຺ເຘກ (ຈູឡວ។ ໓໕໙) ອາຄເຕາ។ ຕສ຺ມາ ຕຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕນເຢເນວ ເວທິຕເພ຺ພາຕິ ອຘິປ຺ປາເຢາ។ ឯស ນເຢາ ວິນິຈ຺ຉຢກຖາ ປນ ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ສມນ຺ຕປາສາທິກາຢໍ ວຸຕ຺ຕາຕິ ឯຕ຺ຖາປິ។

ឱຘຸນິຕ຺ວາ ອວຘຸຢ ປຫາຢ ສເມາຘານເຕາ ឱຘານສເມາຘານເຕາ។ ຈິຣປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາຕິ ອເຄ຺ຆ ສເມາຘານເຕາ ອເຄ຺ຆສເມາຘານເຕາ។ ມິສ຺ສກາຕິ ສເມາຘານເຕາ ມິສ຺ສກສເມາຘານເຕາ។ ຕໍ ຕິວິຘມ຺ປິ ສເມາຘານປຣິວາສໍ ສງ຺ເຂປເຕາ ທສ຺ເສຕຸໍ "ຕຕ຺ວາ"ຕິອາທິມາຫ។ ອນ຺ຕຣາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຏິຈ຺ຉາເທນ຺ຕສ຺ສາຕິ ເຢາ ປຣິວາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕເວຕ຺ວາ ຫຸຕ຺ວາ ປຣິວສເນ຺ຕາ ອປຣິນິຏ຺ຐິເຕເຢວ ປຣິວາເສ ອນ຺ຕຣາ [illegible] ສງ຺ຆາທິເສສາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຏິຈ຺ຉາເທຕິ, ຕສ຺ສ។ ປຣິວຸຕ຺ຖທິວເສຕິ ລກ຺ຂຓວຈນເມຕໍ, ເຕນ "ມານຕ຺ຕທິນ຺ນທິວເສ ວາ"ຕິປິ ວຸຕ຺ຕເມວ ເຫາຕິ។ ມເກ຺ຂຕ຺ວາຕິ ຎຕ຺ຕິຈຕຸເຕ຺ຖນ ກເມ຺ມນ ມູລາຢ ປຏິກສ຺ສນວເສນ ມເກ຺ຂຕ຺ວា។ ສເມາຘຫິຕ຺ວາຕິ ມູລາປຕ຺ຕິຏ຺ຐາເນ ຐເປຕ຺ວາ, ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຖາ។ ທາຕພ຺ພປຣິວາເສາຕິ "ສຸຓາຕຸ ເມ, ຠເນ຺ຕ, ສເງ຺ຆາ"ຕິອາທິນາ ຎຕ຺ຕິຈຕຸເຕ຺ຖນ ກເມ຺ມນ ທາຕພ຺ພປຣິວາເສາ។ ឥທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ – ເຢາ ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາຢ ອາປຕ຺ຕິຢາ ປຣິວາສໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຣິວສເນ຺ຕາ (ຈູឡວ។ ອຏ຺ຐ។ ໑໐໑; ວິ។ ສງ຺ຄ។ ອຏ຺ຐ។ ໑໓໑) ວາ ມານຕ຺ຕາເຣເຫາ ວາ ມານຕ຺ຕໍ ຈເຣ຺ນ຺ຕາ ວາ ອພ຺ຠານາເຣເຫາ ວາ ອຕິກ຺ກນ຺ຕເວຕ຺ວາ ອຎ຺ຎໍ ອາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປຸຣິມາປຕ຺ຕິຢາ ສມາ ວາ ອູນຕຣາ ວາ ຣຕ຺ຕິເຢາ ປຏິຈ຺ຉາເທຕິ, ຕສ຺ສ ມູລາຢ ປຏິກສ຺ສເນນ ເຕ ປຣິວຸຕ຺ຖທິວເສ ຈ ມານຕ຺ຕຈິຓ຺ຓທິວເສ ຈ ມເກ຺ຂຕ຺ວາ ອທິວເສ ກຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ອາປນ຺ນາປຕ຺ຕິ ມູລາປຕ຺ຕິຢໍ ສເມາຘາຢ ປຣິວາເສາ ທາຕເພ຺ພາຕິ។

ສເຈ ປນ ອນ຺ຕຣາປຕ຺ຕິ ມູລາປຕ຺ຕິເຕາ ອຕິເຣກປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາ ເຫາຕິ (ຈູឡວ។ ອຏ຺ຐ។ ໑໐໑), ຕໍ ມູລາປຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ឥຕຣໍ ສເມາຘາຢ ປຣິວາເສາ ທາຕເພ຺ພາ។ ສເຈ ປນ ອນ຺ຕຣາປຕ຺ຕິ ອປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາ ເຫາຕິ, ມູລາຢ ປຏິກສ຺ສິຕ຺ວາ ອກຕ຺ວາ ປຸເພ຺ພ ຄຫິຕປຣິວາເສເນວ ປຣິວສິຕພ຺ພໍ។

ຢາ ឯກາ ວາ...ເປ... ສພ຺ພຈິຣປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາເຢາຕິ ຢາ ឯກາ ວາ ອາປຕ຺ຕິ ສພ຺ພຈິຣປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາ, ຢາ ເທ຺ວ ວາ ຕິເສ຺ສາ ວາ ສມ຺ພຫຸລາ ວາ ອາປຕ຺ຕິເຢາ ສພ຺ພຈິຣປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນາເຢາຕິ ອເຕ຺ຖາ។ ຕາສໍ [illegible] ສພ຺ພຈິຣປ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ນານໍ ອາປຕ຺ຕີນໍ។ ທານວິຘິ ປນສ຺ສ ຂນ຺ເຘກ ວຸຕ຺ຕນເຢເນວ ເວທິຕເພ຺ພາ។

យស្ស បន សតំ អាបត្តិយោ ទសាហបដិច្ឆន្នា, អបរម្បិ សតំ អាបត្តិយោ ទសាហបដិច្ឆន្នា, អបរម្បិ សតំ អាបត្តិយោ ទសាហបដិច្ឆន្នាតិ ឯវំ ទសក្ខត្តុំ កត្វា អាបត្តិសហស្សំ ទិវសសតបដិច្ឆន្នំ ហោតិ, តេន កិំ កាតព្ពន្តិ? សព្ពា សមោធានេត្វា ទស ទិវសេ បរិវសិតព្ពំ។ ឯវំ ឯកេន ទសាហេន ទិវសសតម្បិ បរិវសិតមេវ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“ទស សតំ រត្តិសតំ, អាបត្តិយោ ឆាទយិត្វាន;

ទស រត្តិយោ វសិត្វាន, មុច្ចេយ្យ បារិវាសិកោ”តិ។ (បរិ។ ៤៧៧);

អយំ អគ្ឃសមោធានោ នាម។

ឥទានិ មិស្សកសមោធានំ ទស្សេតុំ “មិស្សកសមោធានោ នាមា”តិអាទិមាហ។ តត្រាយំ នយោ –

“អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ ឯកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ, ឯកំ កាយសំសគ្គំ, ឯកំ ទុដ្ឋុល្លវាចំ, ឯកំ អត្តកាមំ, ឯកំ សញ្ចរិត្តំ, ឯកំ កុដិការកំ, ឯកំ វិហារការកំ, ឯកំ ទុដ្ឋទោសំ, ឯកំ អញ្ញភាគិយំ, ឯកំ សង្ឃភេទំ, ឯកំ ភេទានុវត្តកំ, ឯកំ ទុព្ពចំ, ឯកំ កុលទូសកំ, សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ តាសំ អាបត្តីនំ សមោធានបរិវាសំ យាចាមី”តិ –

តិក្ខត្តុំ យាចាបេត្វា តទនុរូបាយ កម្មវាចាយ បរិវាសោ ទាតព្វោ។ ឯត្ថ ច “សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ នានាវត្ថុកាយោ”តិបិ “សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិ”ន្តិបិ ឯវំ បុព្វេ វុត្តនយេន វត្ថុវសេនបិ គោត្តវសេនបិ នាមវសេនបិ អាបត្តិវសេនបិ យោជេត្វា កម្មវាចំ កាតុំ វដ្ដតិយេវាតិ។ អយំ មិស្សកសមោធានោ។ សព្វបរិវាសកម្មវាចាវសានេ បន និក្ខិត្តានិក្ខិត្តវត្តាទិកថា បុរិមនយេនេវ វេទិតព្វា។ តិវិធេបិ សមោធានបរិវាសេ អត្ថយុត្តស្សេវ វុត្តត្តា, វិនិច្ឆយាទីនំ វា អនាមដ្ឋត្តា “អយំ តិវិធេបិ សមោធានបរិវាសេ សង្ខេបកថា”តិ វុត្តំ។ មហាវិសយត្តា សមោធានវិធារណាយ សា និរវសេសា កុតោ លទ្ធព្វាតិ អាហ “វិត្ថារោ”តិអាទិ។

ឆារត្តន្តិ រា សទ្ទោ ទីយតិ ឆិជ្ជតិ ឯត្ថាតិ រត្តិ, សត្តានំ សទ្ទស្ស ឧបសមនការណន្តិ អត្ថោ, ឆ រត្តិយោ សមាហដា, ឆន្នំ រត្តីនំ វា សមាហារោ ឆរត្តំ, ឆរត្តមេវ ឆារត្តំ, អវយវព្យតិរេកេន សមុទាយស្សាភាវតោ ឆ រត្តិយោតិ អត្ថោ វុត្តោ។

បរិវាសំ អទត្វា មានត្តមេវ ទាតព្ពន្តិ យស្មា អាបត្តិ អប្បដិច្ឆន្នា, យស្មា ច អាបន្នការេនេវ មានត្តារហោ ហោតិ, តស្មា បរិវាសំ អទត្វា កេវលំ មានត្តមេវ ទាតព្ពំ។ យំ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវុត្ថបរិវាសស្ស ទីយតិ, ឥទំ បដិច្ឆន្នមានត្តំ នាមាតិ អាហ “យស្ស បដិច្ឆន្នា ហោតី”តិអាទិ។ ឥទន្តិ បដិច្ឆន្នមានត្តំ។ ឥធាតិ ឥមស្មិំ វារេ។ កថំ បន តេសំ ទ្វិន្នំ មានត្តានំ ទានវិធិ ច វិនិច្ឆយកថា ច វេទិតព្ពាតិ អាហ “ទ្វិន្នម្បិ បនា”តិអាទិ។

ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᩺ ᨷᩁᩥᩅᩣᩈᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨷᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ , ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩣᩁᩉᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᨷᩣᨲᩮ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨾᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩋᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨣᩩᨾ᩠ᨻᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩋᩁᩩᨱᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ –

“ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ, ᩈᩮᩣᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩣᨿ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩥᩴ , ᨲᩔ ᨾᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩣᨿ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩁᩣᨾᩥ, ᩅᩮᨴᨿᩣᨾᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᩮᨴᨿᨲᩦ’ᨲᩥ ᨾᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᩩ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪙᪗) –

ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪙᪗) ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᨽᩣᩈᩣᨿ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ᩺ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧ ᩑᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᩋᩁᩩᨱᩮ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᩈᨧᩮ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨷᩩᩁᩮ ᩋᩁᩩᨱᩮᨿᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩴ ᩅᩣ ᨿᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨿᨳᩣ ᨣᨱᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩈᩥ, ᨲᩮᨶᩔ ᨮᩣᨶᩮ ᨣᨱᩮ ᨧᩁᨱᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨷᩔᨲᩥ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᩋᨠᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᩅᩦᩈᨲᩥᨣᨱᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᩺ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᨠᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨶ ᨠᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᨷᩣᩊᩥᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᪑᪐᪑) ᨷᩣᩊᩥᨶᨿᩮᨶ᩺ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩋᨻ᩠ᨽᩮᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ, ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩣᨷᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩈᨾᩣᨴᩣᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨨᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩮᩅ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪙᪗) ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨶᨿᩮᨶ᩺ ᨲᩴ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩈᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩣᩊᩥᨶᨿᩮᨶ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᪗᪕) ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨶᨿᩮᨶ (ᨧᩪᩊᩅ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪗᪕, ᪙᪗) ᨧ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨽᨿᩮᨶ ᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨿᩥᨾ᩠ᩉ᩺ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᨷᨶ ᨲᨲᩮᩣᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨾᩪᩃᩔ ᨷᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩦᩈᨲᩥᩅᨣ᩠ᨣᨠᩁᨱᩦᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩐᨶᨲᩁᩮ ᨠᨲᩴ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᨶᩮ…ᨷᩮ… ᩋᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩈᩣᨾᩦᨧᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᩍᨲᩥ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩥᨿᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ

ᩅᩥᨶᨿᨲ᩠ᨳᨾᨬ᩠ᨩᩪᩈᩣᨿᩴ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩥᨿᩴ

សញ្ញាទិ៍សេសចល្ហភា ភិក្ខិ ពា៌

អនិយតកណ្ឌ

១. បឋមអនិយតសិក្ខាបទវណ្ណនា

“មាតុគាមេនា”តិ វត្វា បុន “ឯកាយា”តិ វុត្តត្តា “មាតុគាមសទ្ទានាម ឯកាយ ឥត្ថិយា”តិ វុត្តំ។ រហោតិ អប្បកាសំ។ អប្បកាសតា ច យោ អនាបត្តិំ ករោតិ, តស្ស អបច្ចក្ខភាវេនាតិ អាហ “ចក្ខុស្ស រហោ”តិ។ ននុ “រហោ នាម ចក្ខុស្ស រហោ, សោតស្ស រហោ។ ចក្ខុស្ស រហោ នាម ន សក្កា ហោតិ អក្ខិំ វា និខណីយមានេ, ភមុកំ វា ឧក្ខិបីយមានេ, សីសំ វា ឧក្ខិបីយមានេ បស្សិតុំ។ សោតស្ស រហោ នាម ន សក្កា ហោតិ បកតិកថា សោតុ”ន្តិ បទភាជនបាឡិយំ សោតស្ស រហោតិ អាគតំ, អថ កស្មា តំ អវត្វា “ចក្ខុស្ស រហោ”តិ ឯត្តកមេវ វុត្តន្តិ អាហ “កិញ្ចាបី”តិអាទិ។ ឥមិនា បាឡិយំ “សោតស្ស រហោ”តិ ឥទំ អត្ថុទ្ធារវសេន វុត្តន្តិ ទស្សេតិ។ អថ កថមេតំ វិញ្ញាយតិ “ចក្ខុស្សេវ រហោ ឥធ អធិប្បេតោ”តិ? “បដិច្ឆន្នេ អាសនេ”តិ វចនតោ “សក្កា ហោតិ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិតុ”ន្តិ (បារា. ៤៤៥) ច វុត្តត្តា។ តេនេវាហ “សចេបី”តិអាទិ។ “បិហិតកវាដស្សា”តិ (សារត្ថ. ដី. ២.៤៤៤-៤៤៥) ឥមិនា បដិច្ឆន្នភាវតោ ចក្ខុស្ស រហោភាវំ ទស្សេតិ។ អបិហិតកវាដស្ស (បារា. អដ្ឋ. ២.៤៤៤-៤៤៥) បន ទ្វារេ និសិន្នោ អនាបត្តិំ ករោតិ, ន កេវលំ អបិហិតកវាដស្ស គព្ភស្ស ទ្វារេ និសិន្នោវ អនាបត្តិំ ករោតិ, អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឱកាសេ និសិន្នោបីតិ វេទិតព្ពោ។ តេនាហ “យត្ថ បន សក្កា ទដ្ឋុ”ន្តិអាទិ។ យស្មា និសីទិត្វា និទ្ទាយន្តោ កបិមិទ្ធបរេតោ កិញ្ចិ កាលំ ចក្ខូនិ ឧម្មីលេតិ, កិញ្ចិ កាលំ និមីលេតិ, ន ច មហានិទ្ទំ ឱក្កមតិ, តស្មា “និទ្ទាយន្តោបិ អនាបត្តិំ ករោតី”តិ វុត្តំ។ និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយន្តោ បន តាទិសោ ន ហោតីតិ អាហ “និបជ្ជិត្វា និទ្ទាយន្តោបិ ន ករោតី”តិ, អនាបត្តិំ ន ករោតីតិ អត្ថោ។ មេថុនស្ស មាតុគាមោ ទុតិយោ ន ហោតិ។ ឥត្ថិយោ ហិ អញ្ញមញ្ញស្ស វជ្ជំ បដិច្ឆាទេន្តិ។ តេនេវ វេសាលិយំ (បារា. ៧៦-៧៧) មហាវនេ ទ្វារំ វិវរិត្វា និបន្នេ ភិក្ខុម្ហិ សម្ពហុលា ឥត្ថិយោ យាវទត្ថំ កត្វា បក្កមិំសុ។ តេនាហ “ឥត្ថីនំ បន សតេបិ ន ករោតី”តិ។ តំ កម្មន្តិ អជ្ឈាចារកម្មំ។ យស្មា និសីទិត្វាវ និបជ្ជតិ, តស្មា និបជ្ជនម្បិ អន្តោកត្វា “និសជ្ជំ កប្បេយ្យា”តិ វុត្តន្តិ ទស្សេតុំ “ឯត្ត វា”តិអាទិមាហ។ តិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតរេន ការេតព្ពោតិ និសជ្ជំ បដិជានមានស្ស តិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតរសមាយោគោ ហោតិយេវាតិ វុត្តំ។ បារាជិកេន, បន សង្ឃាទិសេសេន ច បាចិត្តិយេន ច តេនាការេន និសជ្ជំ បដិជានមានោវ ការេតព្ពោ។ ន អប្បដិជានមានោតិ និសជ្ជំ អប្បដិជានមានោ តិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតរេន ន ការេតព្ពោតិ។ អលជ្ជីបិ ហិ បដិជានមានោវ អាបត្តិយា ការេតព្ពោ។ យាវ ន បដិជានាតិ, តាវ “នេវ សុទ្ធោ”តិ វា “ន អសុទ្ធោ”តិ វា វត្តព្ពោ, វត្តានុសន្ធិនា បន ការេតព្ពោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“បដិញ្ញា លជ្ជីសុ កតា, អលជ្ជីសុ ឯវំ ន វិជ្ជតិ;

ពហុម្បិ អលជ្ជី ភាសេយ្យ, វត្តានុសន្ធិតេន ការយេ”តិ។ (បរិ. ២៤៥);

ន កេវលំ តិណ្ណំ ធម្មានំ អញ្ញតរេន ទោសេនាយមេ ឯវំ បដិញ្ញាយ ការេតព្ពោ, អថ ខោ និសជ្ជាទិនា អាការេន សទ្ធិំ

ចោទនាយបីតិ ទស្សេតុំ “យេន វា សា សទ្ធេយ្យវចសា ឧបាសិកា វទេយ្យ, តេន សោ ភិក្ខុ ការេតព្វោ”តិ វុត្តំ។ តេនេវាហ “និសជ្ជាទីសុ អាការេសូ”តិអាទិ។ ឯត្ថ ច “បដិជានមានោ”តិ អចុទេត្វាបិ អធិការេត្វា “បដិជានមានោវ តេន សោ ភិក្ខុ ការេតព្វោ”តិ វុត្តំ។ តថារូបាយ (សារត្ថ. ដី. ២.៣៣៣-៣៣៤) ឧបាសិកាយ វចនេន អញ្ញថត្តាភាវតោ ទិដ្ឋំ នាម តថាបិ ហោតិ, អញ្ញថាបិ ហោតីតិ ទស្សេតុំ អញ្ញថត្តសម្ភវំ ទស្សេតិ។ អនេកំសិកតាយ ន និយតោតិ អនិយតោ។ តេនាហ “តិណ្ណំ អាបត្តីន”ន្តិអាទិ។

រហោនិសជ្ជស្សាទេន មាតុគាមស្ស សន្តិកំ គន្តុកាមោ អក្ខិ អញ្ជេតិ, ទុក្កដំ។ និវាសនំ និវាសេតិ, កាយពន្ធនំ ពន្ធតិ, ចីវរំ បារុបតិ, សព្វត្ថ បយោគេ បយោគេ ទុក្កដំ។ គច្ឆតិ, បទវារេ បទវារេ ទុក្កដំ។ គន្ត្វាន និសីទតិ, ទុក្កដមេវ។ តេនាហ “មេថុនធម្មសន្និស្សិតកិលេសសង្ខាតេនា”តិអាទិ។ ឯត្ថ ច រហោនិសជ្ជស្សាទស្ស អសតិបិ មេថុនរាគភាវេ តប្បដិពទ្ធកិលេសត្តា វុត្តំ “មេថុនធម្មសន្និស្សិតកិលេសសង្ខាតេនា”តិ។ តេនេវ សន្និស្សិតគ្គហណំ កតំ។ រហស្សាទេនាតិ “មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោ និសីទិត្វា ហសិតលបិតាទិកំ ករេយ្យ”ន្តិ ឧប្បន្នអស្សាទេន។ និសជ្ជាយ បាចិត្តិយំ អសតិ ឧបចារគតេ និបជ្ជិត្វា អតិក្កមេត្វា អនន្ធេ វិញ្ញុបុរិសេតិ អធិប្បាយោ។ សចេ សា ឥត្ថី កេនចិ ករណីយេន ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ បុនប្បុនំ និសីទតិ, និសជ្ជាយ និសជ្ជាយ បាចិត្តិយំ។ យំ សន្ធាយ គតោ, សា ន ទិដ្ឋា, អញ្ញា អាគន្ត្វា និសីទតិ, អស្សាទេ ឧប្បន្នេ បាចិត្តិយំ។ សចេ សម្ពហុលា អាគច្ឆន្តិ, មាតុគាមគណនាយ បាចិត្តិយំ។ សចេ ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ បុនប្បុនំ និសីទន្តិ, និសជ្ជាគណនាយបិ បាចិត្តិយានិ។ អនិយមេត្វា “ទិដ្ឋទិដ្ឋាយ សទ្ធិំ រហស្សាទំ កប្បិស្សាមី”តិ គន្ត្វា និសិន្នស្សាបិ អាគតាគតានំ វសេន, បុនប្បុនំ និសជ្ជាយ វសេន ច វុត្តនយេនេវ អាបត្តិយោ វេទិតព្វា។ វុត្តប្បការេ បុរិសេតិ អនន្ធេ វិញ្ញុបុរិសេ។ ឧបចារគតេ សតីតិ ទ្វាទសហត្ថព្ភន្តរគតេ សតិ។ សចេ សុទ្ធចិត្តេន គន្ត្វា និសិន្នស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា និសិន្នាយ ឥត្ថិយា រហស្សាទោ ឧប្បជ្ជតិ, ឯវម្បិ អនាបត្តិ។

បឋមអនិយតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. ទុតិយអនិយតសិក្ខាបទវណ្ណនា

នហេវ ខោ បន បដិច្ឆន្នន្តិ ឯត្ថ បន យម្បិ ពហិ បរិក្ខិត្តំ អន្តោ វិវដំ បរិវេណង្គណាទិ, តម្បិ អន្តោគធន្តិ វេទិតព្វំ។ “ឯវរូបញ្ហិ ឋានំ អប្បដិច្ឆន្នមេវ គហិត”ន្តិ មហាបច្ចរិយំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៣៤២) វុត្តំ។ សង្ឃាទិសេសេន វាតិ កាយសំសគ្គទុដ្ឋុល្លោភាសនសង្ខាតេន សង្ឃាទិសេសេន វា។ តេនេវ ហិ បទភាជនេ “សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ ‘អយ្យោ, មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុគាមេន សទ្ធិំ កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តោ’”តិអាទិ (បារា. ៣៤៤) វុត្តំ។ ឥទំ សិក្ខាបទំ ទុដ្ឋុល្លវាចាវសេន អាគតំ។ ទុដ្ឋុល្លវាចញ្ហិ សុត្វា តំ មាតុគាមោបិ ន បដិច្ឆាទេតិ។ តថា ហិ ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទេ (បារា. ២៨២ អាទយោ) យា បន តា ឥត្ថិយោ ហិរិមនា, តា និក្ខមិត្វា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេសុំ, តស្មា ឥធ ឥត្ថីបិ អនាបត្តិ ករោតីតិ អាហ “ឥត្ថីបី”តិ។ អថ វា ឥធ អប្បដិច្ឆន្នត្តា ឥត្ថីបិ អនាបត្តិ ករោតិ, បឋមេ បន បដិច្ឆន្នត្តា ឥត្ថីសតម្បិ អនាបត្តិ ន ករោតីតិ ឯវមេត្ថ អន្តរំ វេទិតព្វំ។ អនន្ធោ អពធិរោតិ ឯត្ថ កាយសំសគ្គវសេន អនន្ធោ វុត្តោ, ទុដ្ឋុល្លវាចាវសេន អពធិរោ។

សមុដ្ឋានាទីសុ ឋានំ សិក្ខាបទំ តិសមុដ្ឋានំ – កាយចិត្តតោ វាចាចិត្តតោ កាយវាចាចិត្តតោ សមុដ្ឋាតិ, កិរិយំ, សញ្ញាវិមោក្ខំ, សចិត្តកំ, លោកវជ្ជំ, កាយកម្មំ, វចីកម្មំ, អកុសលចិត្តំ, សុខមជ្ឈត្តវេទនាហិ ទ្វិវេទនំ. តេនាហ “សមុដ្ឋានាទីនិ បនេត្ថ អទិន្នាទានសទិសានេវា”តិ. ឯត្ថ ច កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តោ ថុល្លប្បិ ករោតិ, ថុល្លំ ករោន្តោ និសីទតិ វាតិ “កាយវាចាចិត្តតោ ច សមុដ្ឋាតី”តិ វុត្តំ, ថុល្លវេមច ចា សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ.

ទុតិយអនិយតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

“អនិយតុទ្ទេសោ ចាយំ និដ្ឋានិសម្ពលកទោឥតាយ ចត្តុ បដិបាតយាតោច អាបត្តិយា ការេតព្ពោ, ន ឋានតោតិ អាបត្តិទោបតាទោបតលក្ខណសម្បត្តំ វុត្តោ”តិ ចេត្តិ.

ឥតិ កង្ខាវិតរណិយា បាតិមោក្ខវណ្ណនាយ

វិនយត្ថមញ្ជូសាយំ លីនត្ថប្បកាសនិយំ

អនិយតវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តិស្សក្កិយកណ្ឌំ

១· ជីចរចក្កា

១· ពកិតសិក្ខាបទចណ្ណនា

តិក្ខិតជីចរទ្ធិក្តិ (បារា· អដ្ឋ· ៧·៣៩៧-៣៩៨) តិក្ខិតភ្នា ចំ ជីចរទ្នាតិ តិក្ខិតជីចរំ, តិក្ខិតេត អាតិសំបម្បលគេ ជីចរេរ, បឆ្ការបាជីចរេរ ធាតិ អគេត្វា· ឃប្ថា បត ចំ ជីចរំ ករកោតបិ តិក្ខិ ចំ គោតិ តាបតាឌីហិបិ, តប្ថា "ប្ញុចិកប្បបរិគេយាបាគេតត ធា"តិអាតិ ទុត្តា· តត្វា ឃំ កិគ្និ ប្ញុចិយា កត្តុត្តំ បិរបកបដ្ឋកល្ពិកបដ្ឋបរិគេយាបាតកប្ប, ចំ ប្ញុចិកប្បបរិគេយាបាគំ តាយ, គេតតា· តដ្ឋត្តិ គេធារាឌីហិ ហជិ· ឲតប្បិ ហិ ករលាបលិគេនៅឆស្ស តិក្ខិតត្តា "តិក្ខិត"ត្តិ ទុច្ចតិ· ចិតដ្ឋត្តិ ប្តបចិកាឌីហិ លាជិតំ· ជដ្ឋត្តិ អក្កិតា ជដ្ឋិ· ជីចរាបា ធា ប្តបត្ថិត្នាតិ "អប្ញុកប្ពិ តាយ ក្យុគេល ជីចរំ លកិស្សាយឹ"តិ យា ជីចរាបា ប្តប្បត្នា គោតិ, បា ប្តបត្ថិត្នា· ឲគេតបប្បិ ករលាបលិគេនៅឆគេស្សច តិក្ខិតត្តា តិក្ខិតការគេធា គេចជិតគេទ្ធា· គេតតាហ "ទ្ពគេយប្ញុ ធា"តិអាជិ· ឲគេតត ជីចរបលិគេនៅឆាការគេធា ទុគេត្វា· គេតតាហ "ជីចរស្ស ករលាបលិគេនៅគេឆ ប្តបត្ថិគេត្នតិ អគេត្វា"តិ· កឆគេយចំ ចិឡ្លាយតីតិ អាហ "អត្វតាកឆិតស្ស ហី"តិអាជិ· បច្នាតិសំគេប អឡ្លាត្វ កត្តំ អជត្វា បក្កលក្សុគេដ្ឋត កឆិតំ, ឆិទត្តិ អគេត្វា, អត្វចំ កឆិតំ គេឃត គេបា អត្វតាកឆិគេតា, តស្ស អត្វតាកឆិតស្ស· ហីតិ ការលាគេត្វ តិបិគេតា· តាច កឆិតាតិសំសំ លកតីតិ ឲត្វ គេឃា អត្វតាកឆិគេតា កិក្ខុតិ អឡ្លាហទិតគ្គំ, តាច គេបា អត្វតាកឆិគេតា កិក្ខុតិ គេចជិតគេទ្ធា, អតាយត្តធារាជិកំ កឆិតាតិសំសំ លកតីតិ អគេត្វា· "អត្វតាកឆិតស្ស កិក្ខុគេតា"តិ ទ្ពជំ ធា "អត្វតាកឆិគេតា កិក្ខុ"តិ ចិកត្តិចិបរិលាយំ កត្វា គេឃាគេឌតគ្គំ· ទ្ពជំ ទុត្តំ គោតិ – ជីចរបលិគេនៅគេឆា អាធាបបលិគេនៅគេឆាតិ គេទ្វ បលិគេនៅឆា· គេតប្ញុ ឲកបលិគេនៅគេឆបិ បតិ ឃប្ថា អតាយត្តធារាជិកំ អាតិសំសំ លកតិ, តាបតិ· កប្ថា? "តិក្ខិតជីចរប្ពិ"ត្តិ ឲតស្ស ជីចរស្ស ករលាបលិគេនៅគេឆ ប្តបត្ថិគេត្នតិ អឃយគេត្វា ចិឡ្លាយតីតិ· បញ្ញុស្សាតិ បគេឈ្ញុតា· កត្វទិ គេចចំ បាយិចចតំ· ប្តគ្គគេតតិ អដ្ឋត្តំ យាតិកាតយឡ្លាតគេទត, អត្តទ្ពក្កាគេទត ធា ប្តដ្ឋគេជ·

តាលាតិ តប្ថិ កឆិគេតា· ប្តគ្គាគេទា ប្តដ្ឋទលំ· បុទិយចស្សិទុដ្ឋេ តិបយគេត្វ បិគេចឃ្យគេក កិក្ខុ ប្តដ្ឋិស្ស "អត្ញុជាតាយិ, កិក្ខុគេច, ចស្សិទុដ្ឋាតំ កិក្ខុតំ កឆិតំ អត្វទិត្យ"ត្តិ កឆិតក្ខុត្ថគេក (យហាច· ៧០៩) ភកចតា កឆិតស្ស អត្ញុឡ្លាតត្វា "អឃតិក្យកឆិតត្វាគេទា តាយ...គេប... អត្ញុឡ្លាគេតា"តិ ទុត្តំ· តត្វ បុទិយចស្សិទុដ្ឋាតត្តិ ចស្សគេឆ្លជំ អកត្វា បុទិយចស្សិទុដ្ឋាតត្តិ អគេត្វា· ឲគេតត ទុដ្ឋចស្សចគេបត តាច បុទិយិកាឃ ចស្សិ ប្តបកតាគេឃច កឆិតត្វាទំ លកត្តិ, ត បត្ថិយិកាឃ ប្តបកតាតិ ជគេស្សតិ· ទុដ្ឋចស្សចគេបត តាច ឲចំ គោតា្យ, កលាតចគេបត ចំ កិត្វកា លកត្តីតិ អាហ "គេបា"តិអាជិ· គេបាតិ កឆិតត្វាគេទា· បត្តត្តិគេយត បរិគេច្ចគេជតាតិ កលាតចគេបត បត្ថិយគេកាជិយា· បច្នាត្តំ ឌតាតំ ចដ្ឋតីតិ បត្ថិយគេកាជិយា ចត្វាគេទា កឆិតត្វស្សុស្ស ជាឃកា, ឲគេកា បជិក្កាហគេកាតិ បច្នាត្តំ ឌតាតំ ចដ្ឋតិ· គេកជិ បត "បច្នាចក្កករលីឃត្វា 'បច្នាត្តំ ឌតាតំ ចដ្ឋតី'តិ ទុត្វា"ត្តិ ចជត្តិ, ចំ គេតសំ យតិយត្តំ "តត្វ, កិក្ខុគេច, ឃ្វាយំ ចត្យចគេក្កា កិក្ខុបគេឈ្ញា ជគេបត្វា តីលិ កយ្ហាតិ ប្តបបយ្បជំ បធារលំ អគ្គាត"ត្តិ ចគេយ្យឃ្យក្ខុត្ថគេក (យហាច· ៧ប៉ប៉) ទុត្តត្វា· តប្ថាតិ ឃប្ថា ទុដ្ឋចស្សចគេបត បុទិយចស្សិទុដ្ឋាតំ អតឡ្លាគេតា, ឃប្ថា ច បត្តត្តិគេយត

បរិច្ឆេទេត បញ្ញត្តិ ជាតាតំ ចដ្ឋតិ, តស្មា៑ ឃត្វាតិ ឃស្មិំ ចិហាទេ៑ អាតិសំសេតិ អតាយត្តចារាឌិកេ ពធិតាតិសំសេ៑ អធ បត ចត្តាទេរា កិក្លុ ចស្សំ ដ្ឋបាកតា, ឲទោកា បរិបុណ្ណចស្សា នាយលោទេរា នទេច បដ្ឋិយិកាឃ ដ្ឋបនយ្យដ្ឋតិ, កលប្ងទោកា ទេច ទេហាតិ, អាតិសំនញ្ញា លកតិ៑ តទេឃា កិក្លុ, ទេ្វ នាយលោទេរា, ទេ្វ កិក្លុ, តទេឃា នាយលោទេរា, ឲទោកា កិក្លុ, ចត្តាទេរា នាយលោទេរាតិ ឲត្វាបិ ឲទេសច តទេឃា៑

ពត្តទេក ចុត្តាឃ ខាត្តិក្ខតិឃកយ្ខចាចាឃាតិ –

“សុលាតុ ខេ, ភទេ្ត, នទេ្ឋា, ខ្ពាជំ នដ្ឋស្ស ពធិតទុស្សំ ដ្ឋបក្តិ៑ ឃជំ នឈ្ឋស្ស បត្តកល្លំ, នទេ្ឋា ខ្ពាយំ ពធិតទុស្សំ ខ្ពាត្វត្តាយស្ស កិក្លុទេតា ជទេឃ្យ ពធិតំ អត្វទិតុំ, ឲនា ខាត្តិ៑ សុលាតុ ខេ, ភទេ្ត, នទេ្ឋា, ខ្ពាជំ នដ្ឋស្ស ពធិតទុស្សំ ដ្ឋបក្តិ, នទេ្ឋា ខ្ពាយំ ពធិតទុស្សំ ខ្ពាត្វត្តាយស្ស កិក្លុទេតា ទេជតិ ពធិតំ អត្វទិតុំ៑ ឃស្សាឃស្មទេតា ពយតិ ខ្ពាយស្ស ពធិតទុស្សស្ស ខ្ពាត្វត្តាយស្ស កិក្លុទេតា ជាតំ ពធិតំ អត្វទិតុំ, ទេនា តុលាស្ស៑ ឃស្ស តក្លុយតិ, ទេនា ភាទេនឃ្យ៑ ជិត្តិ ខ្ពាជំ នទេ្ឋត ពធិតទុស្សំ ខ្ពាត្វត្តាយស្ស កិក្លុទេតា ពធិតំ អត្វទិតុំ, ពយតិ នដ្ឋស្ស, តស្មា តុល្យាឲចទេយតំ ឆាទេឃាឃី”តិ (យហាច៑ ១០លិ) –

ឲចំ ពធិតក្លត្តទេក ចុត្តាឃ ខាត្តិក្ខតិឃកយ្ខចាចាឃ៑ ពធិតត្វាទារទេហស្សាតិ ពធិតំ អត្វទិតុំ កន្តុស្ស៑ ទេនា ច ទេលា បុត្តាកទេលជាតតាឌីហិ អដ្ឋហិ អទេ្តហិ នយត្វាកទេតាតិ ទេចឌិតទេត្តា៑ ចុត្តទេញ្ញាតំ ចិតឃចិតិច្ឆទេឃ “អដ្ឋឆយ្ខទេកាចិទេគា កិក្លុ, ពធិតត្វាទេយទេហតី”តិ៑ បរិចាទេទេបិ (បរិ៑ ៣០៥) ចុត្តំ –

“អដ្ឋហទេ្តហិ នយត្វាកទេតា បុក្កទេលា កទេត្តា ពធិតំ អត្វទិតុំ៑ កតទេយហិ អដ្ឋហទេ្តហិ នយត្វាកទេតា បុក្កទេលា កទេត្តា ពធិតំ អត្វទិតុំ? បុត្តាកទេលំ ជាតាតិ, បច្ឆទ្ធាទំ ជាតាតិ, អឌិដ្ឋាតំ ជាតាតិ, អត្វាទំ ជាតាតិ, យាតិកំ ជាតាតិ, បលិទេពាធំ ជាតាតិ, ដ្ឋទ្ធាទំ ជាតាតិ, អាតិសំសំ ជាតាតិ, ខ្ពាទេយហិ អដ្ឋហទេ្តហិ នយត្វាកទេតា បុក្កទេលា កទេត្តា ពធិតំ អត្វទិតុ”ត្តិ៑

ឲត្វ ច បុត្តាកទេលំ តាយ ទេឆាចតចិចាទេលទេច្ឆទេតពាត្តតនិត្តាទេជតកប្យកទេលំ៑ បច្ឆទ្ធាទេរា តាយ បុរាលនញ្ញាជិអាឌីតំ បច្ឆទេលំ៑ អឌិដ្ឋាតំ តាយ ពធិតឌីចរាឌិដ្ឋាតំ៑ អត្វាទេរា តាយ ពធិតត្វាទេរា៑ យាតិកា តាយ អដ្ឋ យាតិកា៑ បលិទេពាទេឆា តាយ អាចានបលិទេពាទេឆា ឌីចរបលិទេពាទេឆាតិ ទេ្វ បលិទេពាឆា៑ ដ្ឋទ្ធាទេរា តាយ បក្លុយតត្តិកាជទេឃា៑ អាតិសំទេនា តាយ បញ្ញាតិសំនា៑

ឃំ បត នយត្តបិនាឌិកាឃំ (យហាច៑ អដ្ឋ៑ ១០៩) ចុត្តំ “ពធិតំ បត ទេកត អត្វទិតត្តំ? ឃស្ស នទេ្ឋា ពធិតឌីចទំ ទេជតិ, នទេ្ឋត បត កស្ស ជាតត្តំ? ទេឃា ឌិណ្ណឌីចទេរា ទេហាតិ, នទេច ពហុ ឌិណ្ណឌីចរា ទេហាត្តិ, ចុឌ្ឍស្ស ជាតត្តំ៑ ចុទេឌ្ឍស្សបិ ទេឃា យហាបទិទេនា តជទេហច ឌីចទំ កត្វា អត្វទិតុំ នទេក្កាតិ, តស្ស ជាតត្តំ៑ នទេច ចុទេឌ្ឍា ត នទេក្កាតិ, តចកតទេរា នទេក្កាតិ, តស្ស ជាតត្តំ៑ អបិច នទេ្ឋត យហាទេឆទេស្ស នក្កហំ កាតុំ ចដ្ឋតិ, តស្មា ‘តុទេយ្យាកទេត្ត, កល្យាក, យឃំ កត្វា ជស្សាយា’តិ ចត្តត្តា”ត្តិ, តយ្យំ ពធិតត្វាទារហំទេឃច កទេហត្វាច ជាតត្តំ៑ ទេជទេត្តត បត តិស្ស ឌីចទេរស្ស ឃំ ឃំ ឌិណ្ណំ ទេហាតិ, តំ តជត្វាឃ ជាតត្តំ៑ បកតិឃា ចុបដ្ឋឌីចរស្ស ចុបដ្ឋត្វាទេឃច ជាតត្តំ៑ នទេចបិស្ស ឲកបដ្ឋឌីចទំ ឈតំ

ហោតិ, កថិនត្ថារកោ ច បេសលោ ច, សារុប្បត្តាយ ឧបឌ្ឍប្បហោនកមេវ ទាតព្ពំ “អហំ អលភន្តោ ឯកបដ្ដំ បារុបិស្សាមី”តិ វទន្តស្សាបិ ឧបឌ្ឍំ ទាតុំ វដ្ដតិ។ យោ បន លោភបកតិកោ ហោតិ, តស្ស ន ទាតព្ពំ។ តេនាបិ កថិនំ អត្ថរិត្វា បច្ឆា សិព្ពិត្វា “ទ្វេ ចីវរានិ ករិស្សាមី”តិ ន គហេតព្ពំ។

តេនាតិ កថិនត្ថារកេន ភិក្ខុនា។ តទហេវាតិ តស្មិំយេវ ទិវសេ។ បញ្ច វា អតិរេកានិ វា ខណ្ឌានិ ឆិន្ទិត្វាតិ យថា បញ្ចខណ្ឌិកាទីនិ សង្ឃាដិអាទីនិ តីណិ ចីវរានិ អញ្ញតរប្បហោនកានិ យថាមណ្ឌលអឌ្ឍមណ្ឌលានិ ចីវរេន បញ្ច ខណ្ឌានិ វា អតិរេកានិ វា សត្តាទិខណ្ឌានិ ហោន្តិ, ឯវំ ឆិន្ទិត្វា។ តស្មិំ ឆិន្នេ កថិនចីវរេ ករិយមានេ “អហំ ថេរោ”តិ វា “ពហុស្សុតោ”តិ វា ឯកេនាបិ អកាតុំ ន លព្ភតិ។ អនាទរិយេន អករោន្តស្ស ទុក្កដំ។ តស្មា សព្ពេហេវ សន្និបតិត្វា ធោវនឆេទនសិព្ពនរជនានិ និដ្ឋាបេតព្ពានិ។ តេនាហ “សេសភិក្ខូហិបិ តស្ស សហាយេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ។ កតចីវរមេវាតិ និដ្ឋិតបរិកម្មមេវ កថិនទុស្សំ, សព្ពត្ថិកេន បរិច្ឆេទេន អត្ថរណារហកោបិ ឆិន្ទិត្វាវ កាតព្ពា អញ្ញថា អត្ថារវិបត្តិតោ។ យថាហ –

“កថញ្ច បន, ភិក្ខវេ, អនត្ថតំ ហោតិ កថិនំ? ន ឧល្លិខិតមត្តេន អត្ថតំ ហោតិ កថិនំ...បេ... ន អញ្ញត្រ បញ្ចកេន វា អតិរេកបញ្ចកេន វា តទហេវ សញ្ឆិន្នេន”តិ (មហាវ. ៣០៩)។

តេនេវាហ “អច្ឆិន្នាធិដ្ឋិតំ បន ន វដ្ដតី”តិ។ តេន ភិក្ខុនាតិ អត្ថារកេន ភិក្ខុនា។ អត្ថរិតព្ពន្តិ អត្ថរណំ កាតព្ពំ។ តញ្ច ខោ វចីភេទករណេនេវាតិ ទស្សេតុំ យថាហ –

“សចេ សង្ឃាដិយា កថិនំ អត្ថរិតុកាមោ ហោតិ, បោរាណិកា សង្ឃាដិ បច្ចុទ្ធរិតព្ពា, នវា សង្ឃាដិ អធិដ្ឋាតព្ពា, ‘ឥមាយ សង្ឃាដិយា កថិនំ អត្ថរាមី’តិ វាចា ភិន្ទិតព្ពា”តិ (បរិ. ៤១៣) –

វត្វា ទោ “ភន្តេ, អាវុសោ”តិ ច “អនុមោទថ, អនុមោទាមី”តិ ច វចនភេទំ សន្ធាយ “ធោវាតព្ពា”តិអាទិ វុត្តំ។

ឯវំ អត្ថារកេន បដិបជ្ជិតព្ពវិធិំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អនុមោទកេហិ បដិបជ្ជិតព្ពវិធិំ ទស្សេតុំ “តេហិបី”តិអាទិ វុត្តំ។ “អនុមោទាមា”តិ អត្តនាវ អត្ថិ ការណវចនេន វុត្តំ។ កិញ្ចាបិ ឯវំ វុត្តំ, តថាបិ ឯកេកេន “អនុមោទាមា”តិ វត្តុំ ន វដ្ដតិ, “អនុមោទាមី”ច្ចេវ វត្តព្ពន្តិ, ទីបំសិត្វា គហេតព្ពំ។ ឥទានិ កថិនានិសំសេ ទស្សេតុំ ភូមិ វិចារេន្តោ “បុរិមវស្សំវុដ្ឋស្សបី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ តេសំយេវាតិ អត្ថារកអនុមោទកានំយេវ។ វុត្តញ្ហេតំ បរិវារេ “ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អត្ថតំ ហោតិ កថិនំ អត្ថារកស្ស ច អនុមោទកស្ស ចា”តិ (បរិ. ៤០៣)។ តេតិ អត្ថារកអនុមោទកា។ តតោ បដ្ឋាយាតិ អត្ថារានុមោទនតោ បដ្ឋាយ។ យាវ កថិនស្សុព្ភារាតិ ន កេវលំ ចីវរមាសមេវ, អថ ខោ អដ្ឋន្នំ មាតិកានំ អញ្ញតរេន វា អន្តរុព្ភារេន វា យាវ កថិនស្សុព្ភារោ បញ្ចានិសំសេ លភន្តិ, ឧព្ភតេ បន ន លភន្តីតិ អត្ថោ។

ឋ្កតាតិ ខេត បញ្ញាតិអំនេរ ឞទ្ទបខេតា ឆេស្សាតុំ “អនាយត្តចារេរា”តិអាឌិយាហ៍ ពត្ថ អនាយត្តចារេរា នាយ បញ្ញត្តិ ខេកាឌតាត់ អញ្ញាតខេត

គិយត្តិតស្ស ឞត្ថ កិញ្ចិ អនាបុទ្ធា ក្យេលេប្ ចារិត្តាបឌ្ឍត៌ អឞយាគាតចារេរា នាយ នាខេយតាឆិង្ងិតស្ស ឌីចខេស្ស អឞយាគាតចខេហំ,

នាខេយតាឆិង្ងិតាត់ ពិណ្ហិ ឌីចទាគយញ្ញាតទំ ឌីចទំ ឃត្ថ កត្ថចិ គិក្ខិបិត្វា អញ្ញាត្ថ អទ្រុឈង្ងាបតត្តិ អខេត្ថា, ឌីចទបិប្យចារេឞាតិ ទុត្តំ ខេហាតិ៍

ឃាចឆត្ថឌីចទត្តិ ឃាចតា ឌីចខេទត អខេត្ថា ខេហាតិ, តាចតាក់ អគឆិង្ងិតំ អចិកប្បិតំ ឌីចទឆារេហំ, ឆឞាហយតិក្កាមិត្វា ឌីចខេស្ស ឆបតត្តិ

អខេត្ថា៍ កលស្ស ខេកាឌត់ កលខេកាឌត៍ កខេណាតិ ខេចត្ថ ចត្តាខេរា ចា តត្វត្តុំ ចា កិញ្ចិ៍ ខេតអំ ចិញ្ញាត្តិខេតា ចា គិយត្តខេតា ចា លទ្ធស្ស

ឋ្កឆតាឌីត់ បញ្ញត្តិ អញ្ញាតខេកាឌតស្ស ឞហ កហលត្តិ អខេត្ថា៍ ខេឃា ច ពត្ថ ឌីចទុប្បាខេឆាតិ ពត្ថ កមិគត្ថតឞិយាឃ យតាកឌីចទំ ចា ខេហាតុ,

ឞច្ឆិទ្ធិស្ស ឌិត្តិ ចា ឞច្ឆិទ្រកត តព្យប្បាខេឆត អាកតំ ចា ខេឃត ខេកតចិ អាកាខេទត ឃំ ឞច្ឆិកំ ឌីចទំ ង្ហប្បជ្ជតិ, តំ ខេតអំ កចិស្សតីតិ អខេត្ថា៍

ខេតតាហ “តស្មិំ អាចារេរ ឞច្ឆិស្ស ង្ហប្បត្តឌីចខេទ្ធា”តិ៍

“ឃំ បត ពត្ថ ឞច្ឆិស្ស ង្ហប្បត្តិ បត្តាឌិ ចា អញ្ញា កញ្ចំ ចា, តំ ឞខេត្តអំ បិបុលាតិ៍ ឃំ បត តព្យប្បាខេឆត តណ្ហុលិឌីតា ចត្តំ ខេចតាបិតំ,

អត្ថតាកមិតាតខេយច តាតិ ចត្តាតិ បិបុលត្តិ៍ ចខេត្ថហិ បត តណ្ហុលិឌីប្ ខេចតាបិខេតប្ ឞខេត្តអំ តាតិ បិបុលត្តី”តិ កណ្ហិបខេឆ ទុត្តំ, តស្មិំ

ខេចតាបិតកាលខេតា បង្ហាឃ ឌីចទុប្បាខេឆា គ ខេហាតីតិ ឞុទុត្តត្តិ ឆង្ហត្តិ៍ អគត្ថតាកមិតា បត ឋ្កខេយប្ បញ្ញាប្ អាតិអំនេប្ ឌីចទយារេរ

អឞយាគាតចាទំ ឆេបេត្វា ខេឞឞាតិអំនេរ លកត្តិ៍ ឃឌី អឞយាគាតចារេរាបិ លត្ភុខេយ្យ, បិខេចយ្យកា កិញ្ចិ ចស្សំទុង្ង ឋ្ចកបុខេណ្ណហិ ឌីចខេទហិ

គ កកចត្តិ ង្ហបឞង្កខេយ្យុំ៍ ឃស្មា តំ គ លត្ភតិ, តស្មា ឌីចទយារេរបិ ឌីចទំ ឞយាគាឃ ឲច កកចត្តិ ង្ហបឞង្កមិប្៍

ឲចំ កមិគត្តាទំ ឆេស្សត្វា ឋ្កតាតិ ង្ហញ្ញាទំ ឆេស្សខេត្វា “តំ បខេគតំ កមិគ”ត្តិអាឌិយាហ៍ ពត្ថ យាតិកាតិ យាតខេរា, ឌខេគត្តិខេឃាតិ អខេត្ថា៍

កមិត្ភ្ញារេញ្ញឲតា អង្គ ឌខេគត្តិ៍ តាប្ បក្កយត់ អខេត្វា ឲតិស្សាតិ បក្កយត្តិកា៍ ឲចំ ខេឞឞាបិ ខេចឌីតត្តា៍ ពត្ថ ខេឃា កិញ្ចិ អត្ថតាកមិខេតា

កមិគឌីចទំ អាគាឃ តស្មិំ អាចារេរ គិខេរបខេក្ខា “គ បខេច្ចស្ស”ត្តិ បក្កយតិ, តខេស្សចំ បក្កយខេតា កមិត្តុទ្ធារេរា អតិក្កត្តយត្តាឃ ឞិយាឃ

ខេហាតីតិ បក្កយត្តិខេកា កមិត្តុទ្ធារេទាតិ ខេចឌីតខេត្តា៍

ខេឃា បត អាតិអំនេឌីចទំ អាគាឃ បក្កយតិ, តស្ស ឌាហិឞិយាកតស្ស ឲចំ ខេហាតិ “ឋ្កខេឆចិយំ កទិស្សាមិ, គ បុត តំ ចិហាទំ កឆ្និស្សាមី”តិ តស្មិំ

អាចារេរ គិខេរបខេក្ខា ហុត្វា តំ ឌីចទំ កាខេរតិ, តស្ស កិញ្ចិខេគា គិង្ងាគត្តិខេកា កមិត្តុទ្ធារេរា៍

ឃឌី បត អាតិអំនេឞុលឌីចទំ អាគាឃ ឌាហិឞិយាកខេតា “ខេគចិយំ ឌីចទំ កទិស្សាមិ, គ ច តំ អាចាអំ កឆ្និស្សាមី”តិ ឞគ្គិង្ងាត់ កខេរាតិ, តឆា

ឞគ្គិង្ងាគត្តិខេកា កមិត្តុទ្ធារេរា៍

តខេឆច អាតិអំនេឌីចទំ លទ្ធា តំ អាគាឃ ឌាហិឞិយំ កត្វា “ឋ្កខេឆចិយំ ឌីចទំ កទិស្សាមិ, គ កឆ្និស្សាមី”តិ កខេរាត្តស្ស ឞខេឆ តំ ឌីចទំ គស្សតិ

ចិគស្សតិ ឆយ្យតិ, នាឞគត្តិខេកា កមិត្តុទ្ធារេរា ខេហាតិ៍

ສເຈ ປນ ອາຕິນ໌ສຶເຕເວ໌ ລທ຺ທາ ຕສ຺ມິ ວິຫາເຣ ສາເປກ຺ຂເຈ ຄາທິນິຍາເຄເຕາ "ວິຫາເຣ ກິຈ຺ຈຫິ ອຕ຺ຕາຣ຺ຸຫາເວ໌ ຄຕ"ຕ຺ຕິ ສຸຕາຕິ, ຕສ຺ສ ສເຈຕຕ຺ຕິເກາ ຄຕິຕຸທ຺ທາເຣາ ໂຫຕິ·

ອາສາຍ ອເຈເຄ຺ຂເຄາ ໑ຕິສ຺ສາຕິ ອາສາເຈເຄ຺ຂຂິກາ· ເຍາ ປນ ເຍຕ ເກຕຂິ "ຕຸຍ຺ຸຍາຂຶເຈເວ໌ ຂສ຺ສາຍີ"ຕິ ຈຸເຕ຺ຕາ ຕສ຺ມິ ຂຶເຈເຣ ອາສາຍ ວິຫາເຣ ອເປກ຺ຂ ປຫາຍ ຄາທິນິຍາເຄເຕາ ປຸຕ ເຕຕ "ຕ ສເກ຺ກາຍິ ຂາຕຸ"ຕ຺ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ ອານ໌ ລິຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ອາສາເຈເຄ຺ຂຂິເກາ ຄຕິຕຸທ຺ທາເຣາ ໂຫຕິ·

ເຍາ ປນ ຈສ຺ສຸຈ຺ຸຈວິຫາເຣເຕາ ອຕ຺ຕາ ວິຫາເວ໌ ສາເປກ຺ຂເຈ ຄຕ຺ຕາ ອາຄເຂ຺ຂເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕາຣາຍເກ຺ກເຍຈ ຄຕິຕຸທ຺ທາເວ໌ ຂຶຕິຕາເຍຕິ, ຕສ຺ສ ນິຍາຕິກ຺ກຍຕຕ຺ຕິເກາ ຄຕິຕຸທ຺ທາເຣາ·

ສຫ ຊຸຕ຺ຕາເຣຕາຕິ ສຫຸຕ຺ຕາເຣາ· ອາຕິນ໌ສຶເຈເວ໌ ອາຂາຍ ສາເປກ຺ຂເຈ ຄາທິ ຄຕ຺ຕາ ຄຕິຕຸທ຺ທາເວ໌ ສຍ຺ຸຫຕ຺ຕສ຺ສ ຄຕິຕຸທ຺ທາເຣາ ສຫຸຕ຺ຕາເຣາຕິ ເຈຂິຕເພ຺ພາ·

"໑ຕສ຺ມິ ປຕ ປກ຺ກຍຕຕ຺ຕິເກ ຄຕິຕຸທ຺ທາເຣ ປເຍຍ໌ ຂຶເຈຣປລິເຕາເຣສາ ລິຕ຺ຕີ"ຕິອາຂິຕາ ຂຶເຈຣປລິເຕາຊຸປເຄ຺ຂາຂິກສ຺ສ ວິຕິຄ຺ຂຍສ຺ສ ວິຕ຺ຕາເຣເຕາ ສຍຕ຺ຕປິສາຂິກາຍ໌ (ຍຫາຈ· ອຊ຺· ໑໑໑) ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປ໌ "ຕຕ຺ຕ ວິຕ຺ຕາຣວິຕິຄ຺ຂເຍາ"ຕິອາຂິຍາຫ· ອຕ຺ຕາຣຸຕ຺ຕາເຣາຕ໌ເຍຈ ຈາ ວິຕ຺ຕາຣວິຕິຄ຺ຂຍສ຺ສ ຕຕ຺ຕາຄຕຕ຺ຕາ ໑ຈ໌ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຂຊ຺ຸຫາ· ເສສປລິເຕາສາກາຈຕ຺ຕິ ອເຈເສສສ຺ສ ປລິເຕາສສ຺ສ ອກາຈ໌, ອາຈາສປລິເຕາສາກາຈຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕາ·

ອສ຺ສາຕິ ກາລສ຺ສ· ຂສາຫປເຣຍຕ຺ຕິ ອຈ຺ຸຕສ໌ເຍາເຄ ຊຸປເຍາຄຈຕຕ຺ຕິ ອາຫ "ຕ໌ ຂສາຫປເຣຍ໌ ກາລ"ຕ຺ຕິ· ອຕິເຣກຕ຺ຕິ ອຂິກ໌, ເສາ ຈ ອຂິກກາເຣາ ອຂິຊ຺ຕິຕວິຄປ຺ປິຕຂຶເຈເຣເຕາຕິ ອາຫ "ອຂິຊ຺ຕິຕວິຄປ຺ປິເຕສຸ"ຕິອາຂີ· ເຕາຍຕ຺ຕີ (ປາເຣາ· ອຊ຺· ໑·໑໑໔-໑໑໕ປ໌) ເຕາຍສຸເຕ຺ຕຫິ ຈາຍິຕ໌ ເຕາຍປຊ຺ຸຂຶເຈເວ໌· ຕຈາ ເສສາຕິ· ຄສ຺ສລ໌ ຕາຍ ຍຕຸສ຺ສເລີຍຈາຍ຺ຸອເລີເຍ ຂເປຕ຺ຕາ ເສສເລີເຍຫິ ຈາຍິຕ຺ຕາ ຄຕຈຕ຺ຕ· ສາລ໌ ຕາຍ ສາລຈາເຣກຫິ ຄຕຈຕ຺ຕ· ກຊ຺ ຕາຍ ເຕາຍສຸຕ຺ຕາຂີຫິ ປຊ຺ຫາຫິ ປິເສ຺ສຕ຺ຕາ ຄຕຈຕ຺ຕ· "ປິເຣກ຺ກ ຈາຄຍພເຍຈາ"ຕິປິ ຈຂຕ຺ຕີ· ຕຂຸເລີຍາຕ໌ ຈາຕິ ຂຸລ໌ ປຕ຺ຕຸຟ໌ ເສາຍາຣປຊ຺ ຂຶຕປຊ຺ ຖຸຂິທ຺ຂ໌ ເຂຈຂິຕຕ຺ຕີ ເຕສ໌ ເຕາຍາຂີຕ໌ເຍຈ ອຕຸເລີຍາຕ໌ ລຕ຺ຕ ຂຶເຈຣາຕ໌ ຈາ, ຕຕ຺ຕ ຂຸລ໌ ສາລສ຺ສ ອຕຸເລີຍ໌ ຈາຄຍພຕ຺ຕາ· ປຕ຺ຕຸຟ໌ເຂເສ ປິລາເຄຫິ ສຊ຺ຫາຕຈຕ຺ຕ ປຕ຺ຕຸຟ໌ ເສາຍາຣເຂເສ ຂາຕ໌ ຈຕ຺ຕ ເສາຍາຣປຊ຺· ຕຈາ ຂຶຕປຊ຺· ຖູຍາຕິ ຕີລິປິ ເກາເຣສຍ຺ຸສ຺ສ ອຕຸເລີຍາຕິ ປິລາເຄຫິ ຄຕສຸຕ຺ຕຍຕ຺ຕາ· ຖຸຂິທ຺ຂ໌ ໑ຫິກິກ຺ຂຕ໌ ປຸຊ຺ຫາຂິຍາ ຕິຊ຺ຫຕ຺ຕຂຶເຈເວ໌· ຕ໌ ປຕ ເຕາຍາຂີຕຍຊ຺ຫາຕເວ໌ ໂຫຕີຕິ ເຕນ໌ເຍຈ ອຕຸເລີຍ໌· ເຂເຣຈຫິ ຂິຕ຺ຕ ຂຶເຈເວ໌ ເຂຈຂິຕ຺ຕ, ຕ໌ ຄປຸຣຸກ຺ກ ຕິຊ຺ຫຕ຺ຕ ຂາລິຕິຍາ ເຂຈຄຊ຺ຫາຍ ອຕຸຣຸທ຺ທຕ຺ຕເຣສ຺ສ ຂິຕ຺ຕຈຕ຺ຕສຂິນ໌, ຕຍິ ເຕາຍາຂີຕ໌ເຍຈ ອຕຸເລີຍ໌ ໂຫຕິ ເຕສຸ ອຊ຺ຫາຕຣກາຈເຕາ·

ຂຶຍເຕາ ຈທ຺ທິຫຕ຺ຕປຍາຕ໌, ວິຕ຺ຕາຣເຕາ ຕເຕາ ຊຸປທ຺ທປຍາຕ໌ ຂິກປຸຕຸປກ໌ ປຄ຺ຂິຍ໌· ອຊ຺ຊຸຸລ໌ ສຸກຕຊ຺ຸເລຕາຕິ ໑ຕ຺ຕ ສຸກຕຊ຺ຸລ໌ ຕາຍ ຖຸຂາຕິ ຍຊ຺ຸຍສ຺ສ ປຸຣິຍສ຺ສ ຕີລິ ອຊ຺ຸລີຕິ, ເຕຕ ສຸກຕຊ຺ຸເລຕ ອຊ຺ຊຸຸລ໌ ຈທ຺ທິຫຕ຺ຕປຍາຕຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕາ· ຈຕຸຣຊ຺ຸລວິຕ຺ຕຕຕ຺ຕິ ໑ຕ຺ຕາປິ ຍຈາຈຸຕ຺ຕາຕຸສາເຣເຣຕຈ ອເຕ຺ຕາ ເຈຂິຕເພ຺ພາ· ເຍນ໌ ປຕ ອຂິຊ຺ຊາຕວິກປ຺ປຕາຕ໌ ອກາຈເຕາ ອຂິຊ຺ຕິຕວິຄປ຺ປິເຕສຸ ອປຣິຍາປຕ຺ຕາ ຖຸຂ໌

អតិរេកចីចរំ តាយ ហោតិ៍

ចំ អធិដ្ឋានចិកប្បត់ រេកតាការេត ឌាតិតព្វត្តិ អតុរយោក៌ សន្ធាយ ចំ ជរេយ្យត្ងំ “ឃំ បត ចុត្ត”ត្តិអាឌិ អារេទ្ធំ៍ តត្ថ ឃំ បត ចុត្តត្តិ អតិរេកចីចរំ ជរេយ្យត្ងំ “អធិដ្ឋិតចិកប្បិតេសុ អបរិយាបន្នត្តា”តិ អរេយត្ថិ ឃំ ចុត្តត្តិ អត្ថោ៍ តិចីចរំ អធិដ្ឋាតុត្តិ តាមំ ចត្វា អធិដ្ឋាតុំ៍ ត ចិករេប្បតុត្តិ សញ្ញាជិអាឌិតារេយត ចិករេប្បតុំ ត អតុឌាតាមិតិ អត្ថោ៍ “ឡាមំ ចីចរំ ចិករេប្បមិ”តិ បត ចិករេប្បតុំ ចដ្ដតិរេយច៍ សាយណ្ហចចត់ បត តិចីចរស្ស កណ្ឌុបដិច្ឆាឌិចស្សិកសាដិកាត់ ចិឃ កាលចរេយត ចិរេសសាកាចា ចស្ស ចិករេប្បតព្វតាតិ ជរេយ្យត្ងំ , ត បត សព្វថា ចិកប្បតបដិរេសធតត្ថត្តិ ជដ្ឋព្វំ៍ តឆា ហិ បុរាណចីចរំ បច្ចុទ្ធរិត្វា តចស្ស អធិដ្ឋាតចចតរេតា, “អតាបត្តិ អធិដ្ឋេតិ ចិករេប្បតី”តិអាឌិចចតរេតា (បារា៍ ៣៩៥) ច តិចីចរស្សបិ ចិកប្បតាឃ ឱកាសោ ជិរេត្តា៍ ឲស តរេយា សព្វត្ថ៍ តិចីចរាឌីតិ ហិ អធិដ្ឋហេត្តត “ឡាមំ សញ្ញាជិ អធិដ្ឋាមិ”តិអាឌិតា ចំ ចំ តាមំ ចត្វា អធិដ្ឋាតព្វំ៍ ចិករេប្បរេត្តត បត “ឡាមំ សញ្ញាជិ”ត្តិអាឌិតា តស្ស តស្ស ចីចរស្ស តាមំ អគ្គហេត្វា “ឡាមំ ចីចរំ តុឃ្យាចិករេប្បមិ”តិ ចិករេប្បតព្វំ៍ តិចីចរំ ចា ហោតុ, អញ្ញំ ចា, ឃឌិ ចំ ចំ តាមំ កហេត្វា ចិករេប្បតិ, អចិកប្បិតំ ហោតិ, អតិរេកចីចរដ្ឋារេតរេយច តិដ្ឋតិ៍ តរេតា បរំ ចិករេប្បតុត្តិ ចតុយាសរេតា បរំ “ឡាមំ ចីចរំ ចិករេប្បមិ”តិ ចិករេប្បតុំ៍ ឡាជញ្ញា បរិក្ខិត្តុំ អតុញ្ញាតំ៍ រេកចិ បត (សារត្ថ៍ ឌី៍ ៤៍៣៩៥) “តរេតា បរំ ចិករេប្បត្វា ឃាច អាកាយិសំចច្ឆរេ ចស្សាត់ ចតុយាសំ, តាច ធរេបតុំ អតុញ្ញាត”ត្តិ ចឌត្តិ៍ តរេតា បរត្តិ អាឌាឃតរេតា បរំ៍ “ឡាយាសញ្ញា បត ចស្សិកសាដិកកណ្ឌុបដិច្ឆាឌិត់ តរេតា បរំ ចិករេប្បត្វា បរិរេភាកស្ស អតុញ្ញាតត្តា តឆាចិកប្បិតំ អញ្ញាតារេយត អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខិត្តព្វា”ត្តិ កណ្ឌិបរេឌសុ ចុត្តំ៍ អធិដ្ឋាតព្វចិករេប្បតព្វតា ឌាតិតព្វាតិ អធិដ្ឋាតព្វំ ចិករេប្បតព្វត្តិ ឲចំ អធិដ្ឋាតចិកប្បតា ឌាតិតព្វាតិ អត្ថោ៍

បញ្ញាបរិយាណំ អស្សាតិ បញ្ញាកំ, ឃដ្ឋិស្ស ឃដ្ឋិហត្ថស្ស សព្វត្ថ បញ្ញាកំ ឃដ្ឋិបញ្ញាកំ៍ ឲស ត រេយា ឃដ្ឋិត្តិកត្តិ ឲត្ថាបិ៍ បារុបរេតតបិ សក្កា តាកិ បដិច្ឆាឌេតុត្តិ អាហ “ត្តិហត្ថាបិ ចដ្ដតី”តិ៍ ត រេកចលំ អឌ្ឍតេយ្យាច ចដ្ដតិ, អថ ខោ ត្តិហត្ថាបិ ចដ្ដតីតិ បិ-សទ្ទស្ស អត្ថោ ជដ្ឋព្វា៍ អតិរេកញ្ញាតិ ស្វកតចីចរប្បយាណាយបិ តរេតា អធិកាយបិ៍ បច្ចុទ្ធរាមីតិ ធរេបមិ, បរិច្ចឌាមីតិ ចា អត្ថោ៍ “ឡាមំ ចីចរំ សញ្ញាជិ អធិដ្ឋាមិ”តិ (សារត្ថ៍ ឌី៍ ៤៍៣៩៥) ឲចបិ ចត្តុំ ចដ្ដតិ៍ កាយចិការំ ករោរត្តតាតិ ហត្ថាឌិតា ចីចរំ បរាយសេត្តត, ចារេលត្តត ចា៍ ឡាឌតៀអធិដ្ឋាតំ រេយត រេកតចិ សទីរាចយរេចត អបុសត្ថស្ស ត ចដ្ដតិ៍ ត្តុចិធត្តិ សយុតាបរេយុតរេករេឌត ត្តុចិធំ៍ ចាចា កិត្តិតព្វាតិ ចចត់ តិច្ឆារេតព្វំ៍ អរេត្តាកញ្ញាឌីស្វតិ អរេត្តាកត្តិញ្ញាបរិបិសារេឌសុ៍ សាយត្តចិហាររេតិ ឃត្ថ តេរេហច កត្តា តិចរេត្តតុំ សក្កា, ឲចរូបេ សមីបចិហាររេ៍ ឡាឌញ្ញា រេឌសតាសឹសយត្តំ, តស្មា ក្សរេ ជិតយ្បិ អធិដ្ឋាតព្វត្តិ ចឌត្តិ៍ “ធបិតដ្ឋាតំ សល្លក្ខេត្វា”តិ ឡាមិតា ចីចរសំលក្ខណំ ចុត្តំ៍ ត ហិ ធបិតដ្ឋាតយត្តសល្លក្ខរេណត កិញ្ចិ បរេយាឌត់ អត្ថិ៍

អធិដ្ឋហិត្វា ធបិតចរេត្ថហីតិ បច្ចត្ថរណយុលបុញ្ឆាតចោឡអបរិក្ខាររេចាឡអចរេយត អធិដ្ឋហិត្វា ធបិតចរេត្ថហិ៍ អធិដ្ឋាតរេតា បុរេព្វ សញ្ញាជិអាឌិចោហារស្ស អភាចរេតា “ឡាមំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិ បច្ចត្ថរណាឌីត់ ចិសុំ បច្ចុទ្ធរណចិធិ ជរេយ្យតិ៍ បច្ចត្ថរណាឌិតារេយត បត អធិដ្ឋាតព្វត្តា “ឡាមំ បច្ចត្ថរណំ បច្ចុទ្ធរាមី”តិអាឌិតា ចុរេត្តបិ រេតចត្តិ ខោរេសា៍ បុត អធិដ្ឋាតព្វាតីតិ សញ្ញាជិអាឌិតារេយត អធិដ្ឋាតព្វាតិ៍ បរិក្ខាររេចាឡអកាស្ស បត បរិក្ខាររេចាឡអចរេយត អធិដ្ឋហិត្វា ធបិតចរេត្ថហិបិ សញ្ញាជិអាឌិយ្យារេត បច្ចុទ្ធរិត្វា បុត អធិដ្ឋាតព្វត្តិ តត្ថិ៍

ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪉ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᨸᨶ ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩥ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩮᨶᩮᩅ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨸᨭᩴ ᩅᩣ ᨹᩃᩴ ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᨧᩮ ᩅᩣ ᨹᩃᨠᩮ ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪉ ᩈᩩᨡᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᨴᩮᩣᩈᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨠᩥᩁᩮᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᩋᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩴ ᩅᩥᨶᩣᩅ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨶᨠ᩠ᨡᩮᩃᨿ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᩈᩩᨡᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨾᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪉

ᩋᨶᨲᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᨾᩣᨱᩣᨲᩥ “ᨴᩦᨥᩈᩮᩣ ᨨ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᩈᩩᨣᨲᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ, ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪉ ᪕᪔᪗) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᩋᨶᨵᩥᨠᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ᪉ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨮᨾᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩮ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪉ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ “ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᩅᩔᩣᨶᨾᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩣᨸᩥ, ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᩋᩣᨻᩣᨵᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩉᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪉ ᩋᨭ᩠ᨮ᪉ ᨠᨳᩥᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩔᩣᨶᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩋᩈᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ “ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪉

ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪉ ᨭᩦ᪉ ᪒᪉᪓᪙᪕) “ᨿᨳᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᩌᨷᩣᨵᩮ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨠᩮᨿ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᨸᩥ ᩅᩔᩣᨶᨾᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪉ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨮᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨸᨴᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᩌᨷᩣᨵᩮ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨴᩈᩣᩉᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪉ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨠᨳᩴ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᨶᩉᩣᨶᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪉ ᩑᩅᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨩᩉᨶᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨶᩉᩣᨶᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪉ ᨶᩉᩣᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪉ ᨶᩉᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨶᩮᩈᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ “ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁ᪉ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ “ᩈᨧᩮ ᩅᩔᩣᨶᩮ ᩋᨸᩁᩣ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᩁᩥᨾᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪉

ᨸᨾᩣᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᨴᩦᨥᩈᩮᩣ ᩈᩩᨣᨲᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᩴ ᨴᩈᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪉ ᪕᪓᪑ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨾᩣᨱᩮᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ ᨸᨾᩣᨱᩥᨠᩣᨲᩥ “ᩈᩩᨣᨲᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨴᩦᨥᩈᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ, ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪉ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪉ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩥᨧᩦᩅᩁᩮ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩮ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨧ ᩈᨲᩥ ᨸᩁᩥᩔᩣᩅᨶᩣᨴᩦᩉᩥ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪉ ᪓᪕᪘) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᨸᩁᩥᩔᩣᩅᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩮ ᨣᨱᨶᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪉ ᨿᨳᩣᩅᨲᩣ ᩉᩥ ᨿᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨸᩣᩊᩥᨿᩣ ᩅᩥᨵᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ “ᩑᨠᩴ ᩑᨠᩴ ᨸᩁᩥᩔᩣᩅᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩣᨿ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᪉ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨳᩅᩥᨠᩣᨸᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪉ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨧᩮᩣᩊᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪉ “ᩈᩮᨲᩣᩈᩮᨲᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨮᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨸᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪉ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪉ ᨭᩦ᪉ ᪒᪉᪓᪙᪕) “ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᨳᩅᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨿᩣᨶᩥ

បច្ចត្ថរណំ អត្ថតោ ឞត្តពយ្បិ អភឆិដ្ឋិតំ ចដ្ឋតី”តិ ចឝត្តិ, តំ អឃុត្តំ ឞេភាឞភបរិក្ខារត្វាយ ជិត្ត”ត្តិ បច្ចត្ថរណឞ្ស ចិឞេឞិតត្តា៑ គិឞិតិឞេត្តាហភបិចារពោឌចាភយ្បិ ឞេភាឞភបរិក្ខារតោរេយច អឆិដ្ឋានគិច្ចំ ភត្ថិតិ ចេជិតត្តា៑

អឆិដ្ឋិតញ្ញា បភេតំ ឌិចទំ បរិក្ខារតោ ពឆំ អឆិដ្ឋាភំ ចិឌហតីតិ អាហ “ឞញ្ញា បភេត”ត្តិអាឌិ៑ តត្ថ អដ្ឋិតិត្វា ពហេលាភាតិ ចោរាឌីហិ អដ្ឋិតិត្វា ពហេលាភ៑ ហីភាឃាចត្តភេភាតិ គិហិកាចាឃ អាចត្តភេភ, ចិត្តរេយភាតិ អត្ថេ, “ឞីលចត្តោច ហុត្វា គិហី ភចិឞ្សាមី”តិ ឞេតចត្តតិចាឞភេភាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ “អត្តិបចត្តំ អញ្ញាបត្តឞ្ស ឞេតចត្តតិចារឞោ ចា ពាឞាឃចឌតំ ចា ហីភាឃាចត្តភ”ត្តិ ពេចិ៑ “‘ហីភាឃាចត្តភេភា’តិ ព្ចុមិភា គិច្ចតិឃា ឲច អឆិដ្ឋានចិឌហតំ ពហិតំ ហោតិ៑ ឞា ហិ ឃឝា ចិត្តយតិ, តឝា អឞ្សយហី ហោតិ៑ គិច្ច បភ ចិត្តរេត្តាបិ ឃាច ឞិក្ខំ ភ បច្ចក្ខាតិ, តាច គិច្ចរេយចាតិ អឆិដ្ឋាភំ ភ ចិឌហតី”តិ អបរេ៑ ឞិក្ខាបច្ចក្ខាភេភាតិ លិឞ្គេ ជិតេឞ្សច ឞិក្ខាយ បច្ចក្ខាភេភ៑ ឃោ ហិ គិច្ចលិឞ្គេ ជិតោច ឞិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, តឞ្ស ពាឃលគ្គយ្បិ ឌិចទំ អឆិដ្ឋាភំ ចិឌហតីតិ៑ ពាលគ្គិរិឃាឃាតិ យេរេលាភ៑ លិឞ្គបរិចត្តភេភាតិ បុរិឞលិឞ្គឞ្ស , ព្ចត្តិលិឞ្គឞ្ស ចា បរិចត្តភេភ, បុរិឞឞ្ស ព្ចត្តិលិឞ្គបាតុភាចេភ, ព្ចត្តិឃា ចា បុរិឞលិឞ្គបាតុភាចេភាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑

ពតិដ្ឋគ្គលិភលបិដ្ឋិប្បយារេលាភាតិ ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេឌំ ឌឞ្សេតិ៑ ឌូរេតាតិ អត្ថគ្គរេតា៑ ឃោ បភ ឌុត្ថលដ្ឋាភេ បឆមំ អគ្គឞអំ ឌត្វា បច្ឆា ឌុត្ថលដ្ឋាភំ លិត្តិត្វា អបភេតិ, អឆិដ្ឋាភំ ភ គិជ្ជតិ៑ យណ្ឌលបរិចត្តភេបិ ឲេឞេច ភយោ៑ ឌុបដ្ឋឞ្ស បភ ឲពឞ្ឞិ បដេល លិឌ្ឋេ ចា ឌាតេ, ពលិតេ ចា អឆិដ្ឋាភំ ភ គិជ្ជតិ៑ ពុដ្ឋពំ ឌិចទំ យហត្តំ ពរោតិ, យហត្តំ ចា ពុដ្ឋពំ ពរោតិ, អឆិដ្ឋាភំ ភ គិជ្ជតិ៑ ដ្ឋេកា ពោដិឃោ យញ្ញ ពរោរត្តា ឞចេ បភ បឆមំ លិត្តិត្វា បច្ឆា ឈេដេតិ, អឆិដ្ឋាភំ គិជ្ជតិ៑ អឆ ឈេដេត្វា លិត្តតិ, ភ គិជ្ជតិ៑ រឌពេហិ ឆោចារេបត្វា ឞេតំ ពរោរត្តឞ្សាបិ អឆិដ្ឋាភំ អឆិដ្ឋានរេយច៑ ចឞ្សាភយាឞាតិក្កមេភាបីតិ ឲត្ថ បិ-ឞទ្ទោ ឞយ្បិណ្ឌភត្ថោ៑ តេភ ភ ពេចលំ បុត្តេ ចុត្តេភ ឌាភាជិភា អដ្ឋចិឆេតេច ពារេលភ ចឞ្សិពឞាដិកា អឆិដ្ឋាភំ ចិឌហតិ, អឆ ខោ ចឞ្សាភយាឞាតិក្កមេភបីតិ ឲចមេត្ថ អត្ថោ ឌដ្ឋព្វោ៑ ឲឞ ភយោ អាឝាឞច្ចុបឞេយភាបីតិ ឲត្ថាបិ៑ ចិពប្បភឞិក្ខាបទេតិ (បាចិ៑ ៦៧១ អាឌយោ) បាចិត្តិយេ ឃុរាបាភចក្កឞ្ស ភចមឞិក្ខាបទេ៑

តំ អតិក្កាមយតោតិ ឲត្ថ តត្តិ ឌិចទំ, ពាលំ ចា បរាមឞតីតិ អាហ “តំ ឃចាចុត្តឌាតិប្បយាណ”ត្តិអាឌិ៑ អឞ្សាតិ គិច្ចឞ្ស៑ តឞ្ស ឃោ អរុលោតិ តឞ្ស ឌិចរុប្បាឝឌិចឞឞ្ស ឃោ អតិក្កត្តោ អរុលោ៑ ឌិចរុប្បាឝឌិចឞេភ ឞឌ្ធិត្តិ ឌិចរុប្បាឝឌិចឞឞ្ស អរុលោភ ឞទ្ធិំ ឌិចឞឞត្តភ ចេត្ថ តំឌិចឞភិឞ្សិតោ អរុលោ ចុត្តោ៑ ព្ចឝាតិ ឃឞ្ស ច តិឞ្សឌ្ឋិតត្តំ, ឃឆា ច តិឞ្សឌ្ឋិតត្តំ, តំ ឌឞ្សេតុំ “តំ ពហេត្វា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ តព្រាឃំ ភយោតិ តឞ្ឞិ តិឞ្សឌ្ឋភេ អយំ ចិឆិ៑ អញ្ញាឆាបីតិ គាឞត្តរេតាបិ, ឃាឃ ពាឃឆិ គាឞាឃបីតិ អត្ថោ៑ បដិពលេភាតិ ចត្តំ ឞយត្តេភ៑ អាឃតិំ ឞំចរេឃ្យាឞីតិ ដ្ឋបរិ ឞំចរយាបរេឌ្ឋឃ្យាឞិ, ឞំចុតពាឃចឌីត្វារោ ភចេឃ្យាឞីតិ អត្ថោ៑ ព្ចយាតិ ឆ “បឞ្សឞី”តិអាឌីតិ ឃឆាក្កមំ បដិក្កាហពឌេឞពេហិ ចត្តត្តចចភាតិ៑ តឝា ហិ “បឞ្សឞី”តិ បដិក្កាហពោភ ចត្តត្តចចតំ, “អាយ បឞ្សាមី”តិ តឌត្តុឌេឞពោភ ចត្តត្តចចតំ៑ “អាឃតិំ ឞំចរេឃ្យាឞី”តិ តឌត្តុប្បដិក្កាហពោភ ចត្តត្តចចតំ, “ឞាឆុ ឞុដ្ឋុ ឞំចរិឞ្សាមី”តិ តឌត្តុឌេឞពោភ ចត្តត្តចចតំ៑ ព្ចមិភា ឆ អត្ថតោ អាឃតិំ ឞំចរេ បតិដ្ឋិតភាចំ ឌឞ្សេតិ៑ ឌ្ចីឞុ, បភ ឞព្វហុលីឞុ ចាតិ ឌ្ចីឞុ ចា ឞព្វហុលីឞុ ចា អាបត្តីឞុ បុរិមភយេភេច

ចចតកេចា ពាតទេគ្គា៉ ខាត្តិឃំ អាបត្តិ៍ ឃទតិ ចិចទតីតិ ខុត្ត “ខេគ្គ អាបត្តិយោ”តិ ចា “ឃត្តហុលិ អាបត្តិយោ”តិ ចា ចចតកេចា ពាតទេគ្គា៉ ខ្ចិឃុ, ពហ្វុឃុ ចា ចចតកេចា ពាតទេគ្គាតិ “ឃឈ្ឈោ ត្ថយាតិ ខិចទាតិ៍”តិ ចត្វុចទយត ចចតកេចា ពាតទេគ្គា៉

ខុចំ ឃឈ្ឈស្ស តិស្សជ្ជតចិឌិ ជយ្យេត្វា ពលាស្ស តិស្សជ្ជតចិឌិ ជយ្យេត្វុំ “ពលាស្ស បត តិស្សជ្ជទេត្តតា”តិអាឌិយាហ៉ តត្ត ទេយនំ

បុទិយឃឌិឃទេចាតិ តិស្សជ្ជតាបត្តិប្បដិក្កហលតិស្សដ្ឋចិចទខាតេស្ស “អាឃប្ខុត្តាត”ត្តិអាឌិតា ចុត្តចចតកេឌំ ចិតា អចទេយនំ ឃឈ្ឈស្ស តិស្សជ្ជតាឌិស្ស ចុត្តឃឌិឃទេចាតិ អទេត្វា៉

ត្ថខាតិ បុក្កលស្ស តិស្សជ្ជតចិឌិ ជយ្យេត្វុំ “បុក្កលស្ស បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្ត ខ្ចិស្ស, តីស្ស ចាតិ ខ្ចិស្ស, តីស្ស ចា អាបត្តិស្ស ទេចច ខាតត្តខិចទេស្ស ច៉ ឃធា ច ពលាស្ស តិស្សជ្ជទេត, ខុចំ ខ្ចិត្ត តិស្សជ្ជទេតបិ បិញ្ចត្ត ទេចឌិតត្តា៉ ឃឌិ ហិ ចិទេយយា កទេយ្យ, ឃទេចច “អតុខាតាឃិ, កិត្លទេច, តិត្ត៉ា បិទិស្សឌ្ធិទេបិឃធំ ពាត្វុំ, ខុចក្ខា បត, កិត្លទេច, ពាតទេគ្គា – ឡូទេត្តត កិត្លុតា បដិពាលេត ទេត កិត្លុ ខាតេបតត្តា”តិអាឌិតា (យហាច៉ ១៩ប័) តទេឃត តិត្ត៉ា បិទិស្សឌ្ធិទេបិឃធំ ចត្វា “អតុខាតាឃិ, កិត្លទេច, ខ្ចិត្ត បិទិស្សឌ្ធិទេបិឃធំ ពាត្វុំ, ខុចក្ខា បត, កិត្លទេច, ពត្តទេគ្គា – ទេឆទេត កិត្លុតា ខុក៉ាំ ខ្វត្តទាឃក្ក”ត្តិអាឌិតា តទេឃត ចិស្សុំទេឃច ខ្ចិត្ត បិទិស្សឌ្ធិទេបិឃទេចា ចុទេត្តា, ខុចំ ត្ថឆាបិ ចិស្សុំ បិញ្ចត្តំ ចទេឆ្យ៉ា ឃឌ្ហា បត តត្តិ, តឌ្ហា អចទេត្តាច កទេតាតិ ពលាស្ស ចុត្តា បិញ្ចត្តទេឃទេចត្ត បិញ្ចត្តា៉ អាបត្តិប្បដិក្កហទេលា បត អឃំ ចិទេយយា – ឃធា ពលាស្ស តិស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិឃា ទេឃិឃយាតាឃ អាបត្តិប្បដិក្កាហទេពា កិត្លុ ខាត្តិ៍ ជទេបតិ, ខុចំ អដ្ឋទេបត្វា ខ្ចិស្ស អត្តាតទេត ឃធា ខុពបុក្កទេលិ បដិក្កហ្យាតិ, ខុចំ អាបត្តិ បដិក្កទេហតត្តា៉ ខ្ចិត្តតិញ្ញាខាត្តិដ្ឋបតំ តាឃ តត្តិ៍ ឃឌិ ឃិឃា, ខ្ចិត្ត បិទិស្សឌ្ធិទេបិឃធំ ចិស្សុំ ត ចទេឆ្យ៉ា តិស្សដ្ឋចិចទខាតេបិ ឃធា “ត្ថយំ ខិចទំ អាឃប្ខុទេតា ជឃ្វិ៍”តិ ខុទេពា ចជតិ, ខុចំ “យឃំ ត្ថយំ ខិចទំ អាឃប្ខុទេតា ទេជយា”តិ ចត្តុំ ចដ្ឋតិ៍ ត្ថទេតា ពទុពាតទាតិបិ ហិ ខាត្តិតុតិឃពយុំាតិ អបទេលិទេពត្វា ពាតត្តាតីតិ ចុត្តាតិ អត្ថិ, ទេតឃំ ខុតំ អតុទេលិយំ៉ ទេតទេតចាហ “ខ្ចិត្ត បតា”តិអាឌិ៉ តិស្សដ្ឋចិចទំ បត ខាតត្តទេយច, អខាត្វុំ ត លត្ភតិ៍ ចិតឃពយ្យុយត្តទេយច ទេហតិ៍ ត តំ ទេតត ឃឈ្ឈស្ស ចា ពលាស្ស ចា បុក្កលស្ស ចា ឌិត្តទេយច ទេហាតិ៍ ទេតតាហ “តិស្សដ្ឋចត្វុ”ត្តិអាឌិ៉

អតិស្សជ្ជិត្វាបទិកុញ្ជត្តស្ស ខុក្កដត្តិ ឃពិ តិចត្វុំ ចា ឃពិ បិទុតំ ចា ពាឃទេតា អទេយាទេចត្វា ឌិចឃឃ្យិ ចទតិ, ខុកទេយច ខុក្កដំ៉ ទេយាទេចត្វា តិចាទេឃតិ ចា បិទុបតិ ចា, បទេឃាទេព បទេឃាទេព ខុក្កដំ៉ ខុត្តិចត្វុំ ចា ខុប្បាទុតំ ចា ឃណ្ឌាទេបត្តស្ស អតាបត្តិ៍ អញ្ញាស្ស តំ បទិកុញ្ជទេតាបិ អតាបត្តិ៍ “អទេញ្ញាត ពតំ បដិលកិត្វា បទិកុញ្ជតី”តិអាឌិចចតទ្បោត្វុ (បិទា៉ ៥៧០) ឃាឌពំ៉ ជឃាហំ អតតិក្កទេត្តបិ អតិក្កត្តឃញ្ញិទេតា, ទេចយតិពស្ស ច ខុក្កដត្តិ ខុត្តាបិ “បទិកុញ្ជត្តស្សា”តិ អាទេតត្វា ឃត្តឌ្ធិតត្តា៉ អតិក្កទេត្ត អតតិក្កត្តឃញ្ញិទេតាបិតិ ជឃាហំ អតិក្កទេត្ត ខិចទេ “អតតិក្កត្តិ ត្ថឌ”ត្តិ ខុចំ ឃញ្ញិទេតា, ជឃាទេហ ចា អតិក្កទេត្ត “អតតិក្កទេត្តា ជឃាទេហា”តិ ខុចំ ឃញ្ញិទេតា៉

ត្ថខាតិ “អតឌិដ្ឋិទេត អឌិដ្ឋិតឃញ្ញិទេតា តិស្សក្កិយ”ត្តិអាឌិអាបត្តិចាទំ ឃដ្ឋទេហត្វា ជទេយ្យទេត្តា “តឆា”តិអាឌិយាហ៉ តឆាតិ ឃធា ជឃាហំ អតិក្កទេត្ត ឃញ្ញាទេកទេជត តិពបាឌិចិត្តិឃំ, តឆា អតឌិដ្ឋិតាឌិស្ស ឃត្តស្ស ចិពទេប្បស្ស អឌិដ្ឋិតាឌិឃញ្ញាទេកជទេតាតិ អទេត្វា៉ តត្ត អចិស្សជ្ជិទេត ចិស្សជ្ជិតឃញ្ញិទេតាតិ ពស្សចិ អឌិទេត្ត អបទិច្ចទេត្ត “ឌិត្តំ បទិច្ចត្តំ យឃា”តិ ខុចំ ឃញ្ញិទេតា៉ អតដ្ឋេ តដ្ឋឃញ្ញិទេតាតិ អត្តទេតា ខិចទេត ឃឌ្ធិ

ᨻᩉᩪᨶᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᨧᩮ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩕᩮᩈ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᩋᨶᨭ᩠ᨮᩮ ᨶᨭ᩠ᨮᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨶᨭ᩠ᨮᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ᩵ ᩑᩅ ᨶᨿᩮᩣ ᩋᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᩈᩩᨸᩥ᩵ ᩋᩅᩥᩃᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩈᨿ᩠ᩉᩣᩅᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩋᩅᩥᩃᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩵

ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᩵ ᩋᨭ᩠ᨮ᩵ ᪒.᪓᪙᪘) ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ᩵ ᨠᨳᩴ ᨸᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ? "ᩍᨾᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩮᨾᩥ, ᨴᨴᩣᨾᩥ, ᨴᨩ᩠ᨩᩣᨾᩥ, ᩒᨱᩮᩣᨩᩮᨾᩥ, ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩣᨾᩥ, ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨾᩥ, ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᩤ ᩅᨴᨲᩥ, "ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩔ ᨴᩮᨾᩥ...ᨸᩮ... ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᩤ ᩅᨴᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨸᩥ ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨸᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩵ "ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩈᩩᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨬ᩠ᨧ᩵ "ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩥᩔᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨴᩩᨴ᩠ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨴᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨬ᩠ᨧ᩵ ᨶᩮᩅ ᨴᩣᨲᩣ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨶ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ᩵ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ "ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᩑᨠᩮᩣ "ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩮᩣ "ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨸᩩᨶ ᩈᩮᩣ "ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᨿᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩍᨲᩁᩮᩣᨸᩥ "ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᩵ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩣᨸᩥ "ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩈᩣᩉᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᩥ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩣᨸᩥ "ᨾᨿᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩔᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᨠᩔᨧᩥ᩵ ᨿᩔ ᨸᨶ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩵ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩮᨾᨲᩥᨠᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ? ᩅᩮᨾᨲᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᩌᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨧᩮ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩵ ᨶ ᩉᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩵

ᨿᨳᩣᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ, ᩑᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨸᩁᩣᨶᩥᨸᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᨵᩣᩁᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩌᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨸᩁᩣᨶᩥᨸᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᩥ ᩌᨧᩣᩁᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩵ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨨᨠᩮᨶᩣᨸᩥᨲᩥᨾᩮᨶᩣᨣ᩠ᨣᩩᩔ"ᨲᩥᩌᨴᩥ᩵ ᩌᨩᩦᩅᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨸᨶ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᨨ ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ –

"ᩌᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᩌᨩᩦᩅᨠᩣᩁᨱᩣ ᨸᩣᨸᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨸᨠᨲᩮᩣ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩪᨲᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᨸᨲᩥ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ᩵ ᩌᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᩌᨩᩦᩅᨠᩣᩁᨱᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩔ᩵ ᩌᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᩌᨩᩦᩅᨠᩣᩁᨱᩣ 'ᨿᩮᩣ ᨲᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩈᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩁᩉᩣ'ᨲᩥ ᨽᨱᨲᩥ, ᨸᨭᩥᩅᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔ᩵ ᩌᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᩌᨩᩦᩅᨠᩣᩁᨱᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ᩵ ᩌᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᩌᨩᩦᩅᨠᩣᩁᨱᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨭᩥᨴᩮᩈᨶᩦᨿᩔ᩵ ᩌᨩᩦᩅᩉᩮᨲᩩ ᩌᨩᩦᩅᨠᩣᩁᨱᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩪᨸᩴ ᩅᩤ ᩒᨴᨶᩴ ᩅᩤ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ"ᨲᩥ (ᨸᩁᩥ᩵ ᪒᪘᪗) –

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩌᨩᩦᩅᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨨ ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ᩵ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾᨶᩩᨽᩣᩈᨶᩣᨿ ᨸᩣᨸᩥᨠᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ᩵ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᨳᩣᨿ᩵

ᨠᩃᩩᨸᨠᨲᩣᨲᩥ ᨴᩥᩅᩈᨠᩣᩃᨲᩴ ᩏᨸᨠᨲᨠᩣᩁᩮᨧ᩵ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ "ᩍᨾᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩔ ᨴᩮᨾᩣ"ᨲᩥ ᨸᩁᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ "ᨶ ᨲᩣᩅ ᨲᩴ ᨠᩃᩩᨸᨠᩴ, ᨿᩣᩅ

ត ហត្ថំ ពន្ធតី”តិ (មហាវ. ១៥៥) ចម្មក្ខន្ធកេ ទុត្តត្តា ឃាច អាហរិត្វា ចា ត ជិត្ត, “ត្យព្យាកំ, កនត្ត, ឌីចនំ ក្ខប្បត្ត”ត្តិ បហិណិត្វា ចា អគារេរាឌិតំ, តាច ជិចឃកោលាត់ ត ក្ខរបតិ, អតឆិក្ខិតំ ចក្ខតិ៍ ឃតា បត អារេតត្វា ជិត្ត រេហាតិ, “ក្ខប្បត្ត”ត្តិ ចា ឃុតំ, តរេតា បក្ខាឃ កោលត្យបក់ រេហាតិ, អរេត្តាគឃារេហ អឆិក្ខាតត្ថំ ពឆិតឃក្ខិតំ ឃម្ពុក្ខាតមម្បូតិ ពឆិតឃម្ពុក្ខាត់, តតិឃលក្ខឃម្ពុក្ខាតចរេឃត ក្ខិឃម្ពុក្ខាតត្តិ អរេត្វា៍ កាឃចាចាហិ ពត្ថុត្ថាអឆិក្ខាតចិកប្បតាត់ អការរោលត កាឃចាចរេតា, ឌិរេត្ត បត ឃតិ កាឃចាចាឌិត្តរេតា ច ឃម្ពុក្ខាតីតិ ទុត្តំ រេហាតិ៍ អតឆិក្ខាតាចិកប្បតចរេឃត អាបឌ្ឈតរេតា អកិរិឃំ៍ អឌាតរេត្តាបិ អាបឌ្ឈតីតិ រេតាឃព្ភាចិរេយាក្ខិ៍ កាឃក្ខាររេ ច ចឌីក្ខាររេ ច ពត្ថុត្ថាកររោលរេតា កាឃកម្មំ ចឌីកម្មំ៍

ពឆិតឃិក្ខាបឌចណ្ណតា តិក្ខិតា៍

១៍ ក្ខរេតាឃិតឃិក្ខាបឌចណ្ណតា

ភិក្ខុតាតិ ភិក្ខុឃ្យាតិ អរេត្វា, ឃាមិអរេត្វ រេចតំ ការរោលចចត់ រេតតាហ “ប្ញុរិឃឃិក្ខាបរេឌ ចិឃា”តិអាឌិ៍ អច ពម្ពា ការរោលចរេឃរេតច ការរោលចតឃ្យ អត្ថំ អក្កុរេហត្វា ឃាមិចរេឃត អរេត្វា រេចឌិតរេត្តាតិ អាហ “ការរោលចរេឃត ហិ”តិអាឌិ៍ ហីតិ ការរោលរេត្វ តិបរេតា៍ លិត្តុបលិរេនាឆិរេឆាតិ លិត្តឌីចរាចារឃបលិរេនាឆិរេឆា៍ ឲកាច រត្តិ ឲការត្ថំ, ឃយាឃត្តកាតឃ្យ អត្ថំ៍ តិណ្ណំ ឌីចរាត់ ឃយាហាររោតិ តិឌីចរេ៍ រេតត តិឌីចរេត, តីហិ ឌីចរេហីតិ អរេត្វា៍ ឲរេកាត ចិប្បុចុរេត្វាបិ (បរា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៣លិ៥-៣លិ៩) ហិ តិឌីចរេត ចិប្បុចុរេត្វា តាយ រេហាតិ បជិឃិក្ខបរិឃាបរេត្តត ចិប្បុចុត្តត្តា, អចឃរេចបិ ចា ឃម្ពុយាឃរេចាហាររេតា៍ រេតតាហ “តិឌីចរាឆិក្ខាតតរេឃតា”តិអាឌិ៍

ឰឆាតិ ចិប្បចារឃលក្ខលចចត្វាបតត្ថំ “ការេយា ឲក្បបចាររោ”តិអាឌិយាហ៍ តត្វ តិរេចឃតត្តិ ក្ខរេតាឃិតាឌីត់ ចរេឃត អកតាយ បតិឃ្យឃចិកតិឃា អឆិចចត់ ក្ខរេតាឃិរេតាតិ (បរា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៣ប៉ា១-៣ប៉ាលិ) ឃាតាឌីត់ កណ្ហាត់ ឃាលិ៍ រេឃា “ក្ខរេចឃិរេតា”តិបិ ទុត្តតិ៍ អរេក្ខាតិ បជិរាឌាឌិបជិឆាហតត្ថំ ឰក្ខកាហិ ពរេតា ឆាហលភិត្តិរេកា ចត្យបញ្ចក្សមិរេកា បតិឃ្យឃចិរេឃរេឃា៍ “អរេក្ខាតិ ឆាហលភិត្តិពរេកាហំ, ឃឃ្យ រេកាបិតឃិរេឃា អក្កុរេហត្វា ឰក្ខកាហិ ឲច លឌតត់ រេហាតី”តិ អបររេ៍ “អក្ខាការេត ពរិឃតី”តិបិ ចឌត្តិ៍ យាឡូឌ្ឍតិ ឲកក្បាឃក្ខហិរេតា ចត្យរឃ្យបិឃារេឌា, ឲកក្បាឃក្ខហិរេតា ចា អរេគពរេកាលចរេត្តា បតិឃ្យឃចិរេឃរេឃា៍ “យាឡូឌ្ឍតិ ចក្ខាការេត ពតរេឃតាឃត”ត្តិ អបររេ៍ បិឃារេឌាតិ ឌីឈបិឃារេឌា, អទ្ធរេយាកាឌិរេគរេឌា អក្ខយាឡូអហម្ពិឃចឆ្ពិរេតា ឃរេត្តា ចា បិឃារេឌា៍ ហម្ពិឃត្តិ ឃុណ្ហឆ្ពគតបិឃារេឌា “ចក្ខិឃក្ខណាឃុត្ត”ត្តិ អបររេ៍ តាចាតិ ឆលរ៍ក្ខាគពក្ខចរេឃត ក្ខិឆា តាចា៍ ឃរេត្វាតិ ឌញ្ញឃរេត្វា, ឃពឌឃរេត្វា ចា៍ ឆញ្ញាកររោលត្តិ (បរា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៣ដ៍១-៣ដ៍៣) លលិ ទុត្តតិ៍ អារាររេយាតិ ប្ញុប្យារារេយា, ផលិរារេយា ចា៍ ចិហាររោតិ ឃបរិក្ខិរេត្វា ចា អបរិក្ខិរេត្វា ចា ឃពរេលិ អាចារេឃា៍ “រេពហម្យី”តិ រេពចិ៍ តិរេចឃតាឌីតិ រេចត្វ ការេយរេតា ឆាហិ តិចិក្ខាតិ ពហិតាតិ៍ អរេត្តាការេយ ជិតាត់ បត ការេយក្កុហរោលរេតច ពហិតត្វា ការេយបរិហាររោរេយចាតិ៍ “តិរេចឃតាគរេឃា ហម្ពិឃបរិរេឃាឃាតា ការេយបរិរេក្ខបរេតា ឆាហិ តិចិក្ខា”តិ អបររេ៍ ហត្វបិឃាតិក្ខរេយតិ ឲត្វ ហត្វបិរេឃា តាយ អទ្ធរេតឃ្យតតប្យាររេណា បរេឌរេឃា, តឃ្យ អតិក្ខរេយា ហត្វបិឃាតិក្ខរេយា, តឃ្មិំ ហត្វបិឃាតិក្ខរេយ៍ ហត្វបិឃញ្ញត្តរេ បត ចត្ថុំ ចក្ខតិ៍ តំ បយាលំ អតិក្ខមិត្វា ឃរេចបិ ឰក្ខិយា ភិក្ខុ អាពាតេឃ អរុលំ ក្ខរេតាបតិ, តិឃ្យក្ខិឃរេមច

ໂຫຕີ.

ອຍໍ ປເນຕ຺ຖ ວິນິຈ຺ຉເຍາ – ສເຈ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໓໙໙-໔໐໐) ກາເຍາ ອຸທກສ຺ສ ຣເຌ຺ຌາ ວາ ເກາຏກສ຺ສ ວາ ຈເຣສຕ ອຸທກກຸລສ຺ສ ໂຫຕິ, ປາກາຣາຊິກາ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອຸທຸປຈາເຣາ ຈ, ອຸຈ຺ຈເປ ກາເຍ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ກາຍຕ຺ຆເຣ ຍທາວຸຄີຕເລ຺ຏາເນ ຈສິຕຕ຺ພໍ, ສເຈ ອປຣິກ຺ຂິເຕ຺ຕາ, ຍສ຺ມິໍ ຓເນ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມິໍ ຓເນ ຈສິຕຕ຺ພໍ, ຕສ຺ສ ຓນສ຺ສ ສຍຕ຺ເຕາ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ.

ສເຈ ກາເຍາ ເຈສາລິກຸມິຄາຣາສເຍາ ວິຍ ຄາຄາຣາຌ຺ຌໍ ວາ ເກາຍການໍ ວາ ໂຫຕິ, ທຸຕິຍປາການເຣຄ ປຣິກ຺ຂິເຕ຺ຕາ ຈ, ອຸຈ຺ຈເປ ກາເຍ ຍສ຺ມິໍ ຓເນ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມິໍ ຓເນ ວາ ຈຕຕ຺ພໍ, ຕສ຺ສ ຓນສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ຍສ຺ສາ ວີຖິຍາ ຓນໍ ໂຫຕິ, ຕສ຺ສາ ວີຖິຍາ ຕສ຺ສ ຓນສ຺ສ ສມ຺ມຸຂາເລ຺ຏາເນ ສກາຍໍ ວາ ຓນທ຺ວາເຣ ວາ ຈຕຕ຺ພໍ, ເຕສໍ ສກາທ຺ວາຣານໍ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ.

ສເຈ ເສາ ກາເຍາ ອປຣິກ຺ຂິເຕ຺ຕາ, ຍສ຺ມິໍ ຓເນ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ວາ ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາເສ ວາ ຈຕຕ຺ພໍ. ຄິເຈສເຄ ປຄ ສເຈ ອຸທກກຸລສ຺ສ ຄິເຈສຄໍ ໂຫຕິ, ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕຖ຺ຌຸ, ອເນ຺ກາຄິເຈສເຄ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອເນ຺ກາຄິເຈສເຄ ຈຕຕ຺ພໍ. ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ເຕ ເຈ ໂຫຕິ, ຍສ຺ມິໍ ກຸຌ຺ເຌ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມິໍ ຈຕຕ຺ພໍ, ຕສ຺ສ ກຸຌ຺ຌສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ.

ສເຈ ຄາຄາກຸລສ຺ສ ຄິເຈສຄໍ ໂຫຕິ, ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕຖ຺ຌຸ, ຍສ຺ມິໍ ກຸຌ຺ເຌ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມິໍ ກຸຌ຺ເຌ ຈຕຕ຺ພໍ, ສເຓ຺ຌສໍ ສາທາຣຄຌ຺ທ຺ວາຣມູເລ ວາ ເຕສໍ ກຸຌ຺ທ຺ວາຣມູລານໍ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ເຕ ເຈ, ຍສ຺ມິໍ ກຸຌ຺ເຌ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມິໍ ກຸຌ຺ເຌ ຈຕຕ຺ພໍ, ຕສ຺ສ ກຸຌ຺ຌສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ອຸສ ຄເຍາ ຌເຌາສິຕາຊີສຸປິ.

ສເຕ຺ວາ ປຄ ຊຣ຺ຓສເຕ຺ວາ ວາ ໂຫຕຸ, ສກຄສເຕ຺ວາ ວາ. ສເຈ ອຸທກກຸລສ຺ສ ສເຕ຺ວາ ໂຫຕິ, ສເຕ຺ວ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຸເຣຕາ ວາ ປຈ຺ຉເຕາ ວາ ສຕ຺ຕຍ຺ຄຕ຺ເຣາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພາ, ປສ຺ເສຕາ ອຍ຺ຄຕ຺ເຣ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ສເຈ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໓໙໘) ສເຕ຺ວາ ກຈ຺ຉເຕ຺ຕາ ກາຍໍ ວາ ຄຊີ ວາ ປຣິຍາຊິຍິຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຐຕິ, ອເນ຺ກາປວິເລ຺ຆເຄ ສຕ຺ເຖ ອຸການາເລ຺ຌ ຫຸຕ຺ວາ ຂຸຣສ຺ສ ປຣິສ຺ສ ຜຣິຕ຺ວາ ຄີເຕາ ໂຫຕິ, ສຕ຺ຕປຣິຫາເຣາຌ ລພ຺ຄຕີ. ອຍ ກາເຍ ວາ ຄຊີຍາ ວາ ປຣິຍາປເຄ຺ຄ ໂຫຕິ ອເນ຺ກາປວິເລ຺ຆ, ກາຍປຣິຫາເຣາ ເຈຈ ຄຊີປຣິຫາເຣາ ຈ ລພ຺ຄຕີ. ສເຈ ວິຫາຣສີມໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຐຕິ, ອເນ຺ກາສີມາຍ ຈ ຐີເຈນ ໂຫຕິ, ວິຫາເຣ ກຕ຺ວາ ຈສິຕຕ຺ພໍ. ສເຈ ຄາຫິສີມາຍ ຐີເຈນ ໂຫຕິ, ສຕ຺ຖສພີເປເຍາຈ ຈສິຕຕ຺ພໍ. ສເຈ ກຌ຺ເຌ຺ຕາ ສກເຏ ວາ ຄເກຸ, ເກາເຌາ ວາ ຄເຏ຺ຒ ອຕ຺ຖາ ລິຌ຺ຉຕິ, ຍສ຺ມິໍ ເກາຏ຺ຒາເສ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ຈສິຕຕ຺ພໍ.

ເຄເຕ຺ວປິ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໔໐໐) ສເຈ ອຸທກກຸລສ຺ສ ເຄຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕຖ຺ຌຸ, ອເນ຺ກາເຄເຕ຺ຕ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອເນ຺ກາເຄເຕ຺ຕ ຈຕຕ຺ພໍ. ສເຈ ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຫຕ຺ຖປາສາ ຐີເຈນ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ສເຈ ຄາຄາກຸລສ຺ສ ເຄຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ, ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕຖ຺ຌຸ, ອເນ຺ກາເຄເຕ຺ຕ ຐີເຈນ ຄິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ເຄຕ຺ຕທ຺ວາຣມູເລ ວາ ຈຕຕ຺ພໍ, ຕສ຺ສ ຫຕ຺ຖປາສາ ວາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ສເຈ ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕໍ, ຐີເຈນ ຫຕ຺ຖປາສາ ຄ ວິຊຫິຕຕ຺ພໍ. ອຸສ ຄເຍາ ຒຌ຺ຌກເຣຌາຣາມຍຸຍ຺ຍາຌສຸປິ. ວິຫາເຣ ປຄ ຄິເຈສເຄ ທຸຕ຺ຕສຊິເສາຈ ວິຄິຈ຺ຉເຍາ.

ទុក្ខមុខេន បន យំ មជ្ឈត្តិយាក ការេន សមន្តា ឆាយា ផរតិ, តស្មិំ ឋានេ អចិរច្ឆិន្ន បនេទេស តស្ស ឆាយាយ ផុដ្ឋោកាសស្ស អន្តោគេហេ តិក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ ចិរច្ឆិន្នសារស្ស ទុក្ខស្ស អាតបេន ផុដ្ឋោកាសេ ឋបេតិ, អនុញ្ញាតេ ច សោ កិច្ច តស្ស ហត្ថបាសេ ន ហោតិ, អញ្ញស្មិំ ឋានេ តស្ស ឆាយាយបិ ហោតិ, តិស្សក្កិយំ ហោតិ។ សចេ នានាកុលស្ស ទុក្ខា ហោតិ, ឯកស្ស ហត្ថបាសា ន ចិជហិតព្ពំ។

អជ្ឈោកាសេ បន ចិត្តារោចិអាទីសុ អនន្តោទ្វុមិ សមុទ្ទមជ្ឈេមជ្ឈោគាឋាតំ អការតបឆឹបកោសុបិ ឯកន្ទំ ឋបេត្វា តតោ សមន្តា សត្តព្ភន្តរេ បនេទេស យត្ថ កត្ថចិ ឋបិតព្ពំ, ពហិតា អញ្ញត្ថ ឋបេន្តោ ចិរប្បវុត្ថោ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។

គាមស្ស បន ចិត្តារស្ស គាម អព្ភន្តរា, សមន្តបាសាទិការព្ភា ពុត្តតា “អយមេត្ថ សន្ទេបោ”តិអាទិ វុត្តំ។ ឧត្តាតិ “តិឯចទេត ចិប្បចសេយ្យា”តិ ឧតស្មិំ បនេ សន្តេបោតិ សន្តេបចណ្ណតា ឧត្ត បន បាឡិព្ពុយំ (បារា ៣៥៥) “ការេយា ឧក្ខបធាទេរា នានុបធាទេរា”តិអាទិនា អចិរេសេសត យាតិកំ តិក្ខិបិត្វាបិ កាយតិរេចសកិនារោជាសិតពេត្តឆញ្ញាពរណអារាយចិហារាតំ ឧក្ខបធារនានុបធារតា “ការេយា ឧក្ខបធាទេរា នាយ ឧកកុលស្ស ការេយា ហោតិ បរិក្ខិត្តា ច អបរិក្ខិត្តា ចា”តិអាទិនា (បារា ៣៥៦) បរិក្ខិត្តាបរិក្ខិត្តចសេត ចិតត្វា អដ្ឋាយាឡអបិសាឌហម្បិឃតាចាសត្តុទុក្ខមុខអជ្ឈោកាសាតំ បន ឧចំ អចត្វា “ឧកកុលស្ស អដ្ឋោ ហោតិ, នានាកុលស្ស អដ្ឋោ ហោតី”តិអាទិនា (បារា ៣៥៧) តយេត ឧកកុលនានាកុលចសេត ច អត្តេ “អជ្ឈោកាសោ ឧក្ខបធាទេរា នាយ អការេកា អនន្តោ សមន្តា សត្តព្ភន្តរា ឧក្ខបធាទេរា, តតោ បរំ នានុបធារាតិ (បារា ៣៥៨) ច ឧចំ ឧក្ខបធារនានុបធារតា ចិកត្វា តស្មា កាយាទីសុ បរិក្ខិត្តំ ឧក្ខបធារំ, អបរិក្ខិត្តំ នានុបធារន្តិ ច, អដ្ឋាទីសុ យំ ឧកកុលស្ស, តំ ឧក្ខបធារំ, យំ នានាកុលស្ស, តំ នានុបធារន្តិ ច កហេតព្ពំ។ អជ្ឈោកាសេ ពុត្តតយេត កហេតព្ពំ ឧបធារាតិ ហិ “ការេយា ឧក្ខបធាទេរា នានុបធាទេរា”តិអាទីសុ ឋានំ, “អជ្ឈោកាសោ ឧក្ខបធាទេរា”តិ ឧត្ត សមន្តា សត្តព្ភន្តរសន្តានំ បយាលន្តិ អបរេ។

អញ្ញត្រ កិក្ខុសម្មុតិយាតិ កិក្ខុតោ សជ្ឈេត ទិន្នា សម្មុតិ កិក្ខុសម្មុតិ, តំ ចិតាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “យំ សជ្ឈោ”តិអាទិ។ អចិប្បចាយសម្មុតិំ ទេតីតិ អចិប្បចាយសា សម្មុតិ, អចិប្បចាយាយ ចា សម្មុតិ អចិប្បចាយសម្មុតិ, តំ ជាត្តិទុតិយេត កម្មេត ទេតីតិ អត្ថោ។

សត្តរត្តទេកាតិ “អត្តរ”ន្តិ អត្តរចាសទោកា ចុច្ចតិ, “រត្តរ”ន្តិ រត្តរាសន្តោ, សហ អត្តទេត រត្តរំ សត្តរត្តរំ, តេត សត្តរត្តទេត, សហ អត្តរចាសទោត រត្តរាសន្តោតាតិ អត្ថោ។ អន្តោអនុណោ បច្ចុទ្ធរេតិ តិចត្តិត្វា សម្បាបុណិតុមសក្កោន្តេត តទេត្វច ឋត្វា អន្តោ អនុណោ បច្ចុទ្ធរេ។ បច្ចាកត្តព្ពន្តិ យថា ទេទេកា ត កុប្បតិ, តថា បុត ឯកទស្ស ឋបិតដ្ឋាតំ អាកត្តព្ពំ។ យតោ បដ្ឋាយ ហិ សត្វំ ចា បរិយេសតិ, “កច្ឆាមី”តិ អាទេកោ ចា ករោតិ, តតោ បដ្ឋាយ ចដ្ឋតិ។ “ត ជាតិ កមិស្សាមី”តិ ឧចំ បន ធុរតិក្ខេបំ ករោន្តេត បច្ចុទ្ធរិតព្ពំ “អតិរេកឯកទដ្ឋាតេត ជស្សតី”តិ។ តេនាហ “តទេត្វច ចា ឯតេត បច្ចុទ្ធរិតព្ព”ន្តិ។ សោតិ យស្ស សម្មុតិ ទិន្នា, សោ ទេទេកា។ លទ្ធកប្បិយមេច បុត សម្មុតិជាតកិច្ចំ តត្ថិតិ អធិប្បាយោ។

អធិដ្ឋិតចីវរតាតិ ពិចីវរាធិដ្ឋានវសេន អធិដ្ឋិតចីវរតា។ ចិប្បចារេសា ភាយ យទិ ពាទ្ធមិយាយំ ចីវរំ ហោតិ, តទា ពាហិ អនុលុទ្ធាបនំ។ អថ អពាទ្ធមិយាយំ, យថាវុត្តកាយាទីនំ ពាហិ ហត្ថបាសាតិក្កមេ អនុលុទ្ធាបនំ។ ពាទ្ធមិយាយំ បន យត្ថ កត្ថចិ ចីវរំ ធរេបត្វា អនេត្តានិយាយមេវ យត្ថ កត្ថចិ ចសិតុំ ចដ្ឋតិ។ ព្ពន អបច្ចុទ្ធរណំ អកិរិយាតិ វេទិតព្ពំ។

វេនាសិតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ អកាលចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា

បុរិមសិក្ខាបទេ ចិយ ឧត្តាបិ និក្ខុតាតិ សាមិអត្ថេ ករណវចនន្តិ អាហ “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ និក្ខុនា”តិអាទិ។ “អកាលចីវរំ ភាម អនត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសមាសេ ឧប្បន្នំ, អត្ថតេ កឋិនេ សត្តមាសេ ឧប្បន្នំ, កាលេបិ អាទិស្ស ទិន្នំ, ឯតំ អកាលចីវរំ ភាមា”តិ (បារា។ ៥០០) បទភាជនីយំ វុត្តត្តា “ឃ្លាយំ អនត្ថតេ កឋិនេ”តិអាទិមាហ។ ឃ្លាយំ ចីវរកាលេហិ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ។ ចស្សានស្សាតិ ចស្សានមាសស្ស វុត្តោ។ បច្ឆិមោ មាសោ ភាម ចីវរមាសោ។ តស្មិំអត្ថតេបិ កឋិនេ ឧប្បន្នំ ចីវរំ អនធិដ្ឋិតំ, អវិកប្បិតំ ធរេតុំ ចដ្ឋតិ។ បញ្ច មាសាតិ បច្ឆិមកត្តិកមាសេន, ហេមន្តិកា ចត្តារោ ចាតិ បញ្ច មាសា។ អញ្ញទាតិ អនត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសមាសេ, អត្ថតេ កឋិនេ សត្តមាសេ។ កាលេបីតិ “អនត្ថតេ កឋិនេ ចីវរមាសោ, អត្ថតេ កឋិនេ បញ្ច មាសា”តិ យថាវុត្តចីវរកាលេបិ។ “អាទិស្ស ទិន្នំ”តិ ព្ពមិនា “សង្ឃស្ស ទម្មី”តិអាទិនំ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។៣៩៨) សង្ឃេហ។ កិញ្ចាបិ ឯតានិ សព្ពានិ “អកាលចីវរ”ន្តិ វុត្តានិ, តថាបិ បិដ្ឋិសមយេយេវ ឧប្បន្នានិ “អកាលចីវរ”ន្តិ ព្ពធាធិប្បេតានិ។

“កាលេបិ សង្ឃស្ស ព្ពតំ អកាលចីវរ”ន្តិ ទិន្នំ បន អកាលចីវរសាមញ្ញតោ អត្ថុទ្ធារវសេន វុត្តំ។ យថា បិដ្ឋិសមយេ ឧប្បន្នំ ចីវរំ វុដ្ឋវស្សេហិ, សេសេហិ ច សម្មុខីភូតេហិ ភាជេតុំ លព្ភតីតិ អកាលចីវរំ ភាម ជាតំ, តថេចិទម្បីតិ តទិទំ អកាលចីវរសាមញ្ញំ។ យទិ ឯវំ “បុគ្គលស្ស វា ព្ពតំ ឥមំ‘ទម្មី’តិអាទិនា ភាវេន ទិន្ន”ន្តិ កស្មា វុត្តំ, ន ហិ បុគ្គលស្ស អាទិស្ស ទិន្នំ ពោតថិ ភាជនីយំ ហោតីតិ? ភាយំ ចិវោរធោ, អាទិស្ស ទានសាមញ្ញតោ លព្ភមានត្ថំ ទស្សេតុំ តថា វុត្តន្តិ។ អត្ថតោ វា ឆនេតាតិ អត្ថតោ ពហ្វាសវុត្តាទិនា ឆនេត។ ព្ពមស្ស “ឧប្បជ្ជេយ្យា”តិ ព្ពមិនា សម្ពន្ធោ ចេទិតព្ពោ។ “សិយាម ទេតី”តិអាទិ បុគ្គលាធិដ្ឋានវសេន វុត្តំ។ ឯត្ថ បន សិយាម ទានំ ឯកាយាតិកា, កតិកាយ ទានំ ភតិយា...បេ... បុគ្គលស្ស ទានំ អដ្ឋមំ។

“បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោ”តិ ព្ពមិនា អបរិក្ខិត្តស្ស ចិហារស្ស ភូចសង្ខិបាតដ្ឋានាទិតោ បឋមលេឌ្ឌុបាតស្ស អន្តោ ឧបចារសីមាតិ ទស្សេតិ។ ព្ពទានិ ភតិយលេឌ្ឌុបាតស្សាបិ អន្តោ ឧបចារសីមាយេវាតិ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ ភូចសង្ខិបាតដ្ឋានម្បិ សីមាបរិយន្តកាតមេវ ចេទិតព្ពំ។ អាចារេ ចត្តន្តេ ចត្តតីតិ ឯតេ ឧបចារតោ អពាហិភូតោ ហុត្វា អាចារោ ចត្តតីតិ អធិប្បាយោ។ យថាបច្ចយំ បន “និក្ខុម្បិ ចត្តន្តេសុ ចត្តតី”តិ វុត្តំ។ “ឯតេ ចិហារេ សន្និបតិតនិក្ខូហិ សន្ធិំ ឯកាពទ្ធា ហុត្វា ឃោជនសតម្បិ បូរេត្វា និសីទន្តិ, ឃោជនសតម្បិ ឧបចារសីមាវ ហោតិ, សព្ពេសំ លាភោ បាបុណាតី”តិ (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៧៥) សមន្តបាសាទិកាយំ វុត្តំ។ និក្ខូនំ

អារាយបទេយតទេយតាយតាបុច្ឆាតីតិ អាកត្តកពយិកាត់ កិច្ចតីត់ អារាយបទេយតាបុច្ឆត់, ទេយតាយតាបុច្ឆតញ្ហាតិ អទេត្វា៑ ពធា ហិ អាកត្តកាយ កិច្ចតិយា អារាយបទេយតំ អាបុច្ឆិតព្វំ, កយិកាយ បច្ឆិកំ ឥយចិឌំ ទេយតាយតំ ឲត្វ ធ កិញ្ហាបិ “កិច្ចតីត”ត្តិ ចុត្តំ, កយិកស្ស បត កិច្ចស្សាបិ ព្ពយិស្សាទេឃច ឆិយាឃ ចទេយត ទេយតាយតាបុច្ឆតំ ទេចឌិតព្វំ៑

បរិចាយយាតព្វាទេវាធតត្តិ ប៊ីរិចាឆិកយាតព្វចារិតំ បរិចាយាទេវាធតំ, យាតព្វាទេវាធតញ្ហា៑ ចស្សទេច្ឆតិស្សឃទេយតាយតក្កាហាឌិចិឆាតត្តិ ចស្សទេច្ឆចិឆាតំ, តិស្សឃក្កាហចិឆាតំ, ទេយតាយតក្កាហចិឆាតត្តិ អទេត្វា៑ អាឌិយទេគ្គត តិស្សឃបជិប្បស្សន្ធិ, លិកក្កាទេហា អាកត្តកចត្តិ ប្ញទេត្វា អារាយបទេយតត្តិ ឲចយាឌិកំ បក្កញ្ញាតិ៑ ព្ពយិស្សាច ឆិយាឃ ចទេយតាតិ ក្ខបធារឆិយាទេឃចាតិ ឃធាយម្គុចំ អទេត្តា, ឥហិ ធ ព្ពយស្ស បព្តស្ស លព្ភតទេពា ចុត្តំ៑

លិកព្វាឃ ឥបិតា ឆិយា លិកឆិយា (យហាធ៑ ៦លិ៥), យា ធ ទេពា ទេតច បយ្ញាយម្ពុទេគ្គត អត្ថញ្ញាតា, ត ឥយ្ញបក្កាហកទេព្វទេហិ ឥបិតា, អបិធ ទេពា លិកឌាឃទេកហិ៑ ទេពតាហ “ឃំ ទាឌទាឌយហាយព្វាឥទេឃា”តិអាឌិ៑ បយត្តាតិ ចិហារស្ស បយត្តា៑ ឃត្តិ ឬក្កបស្សាឌិ៑ “ឆិយំ ឥទេបត្តិ”តិ ប៊ិឥទេយទេយា៑ ឲកស្ស ទទេញ្ញា អាលាបចត្តិដ្ឋាតត្តិ ទេធាឲ្យអទេកាទេកា ទេកទេឲ្យអទេកាទេកាតិ ឲចំ ឲទេកកស្ស ទទេញ្ញា អាលាបចត្តិដ្ឋាតំ៑ ក្ខិឆា អាទេបិ កទេពា ឲត្វាតិ ឌិទេបិ, ឃ្ញទេឈត អតទេញ្ញាត្វទេពា ក្បុយិកាទេកា, ទេយាធ ឆិយា ឌិបឆិយា៑ ទេពតាហ បយុក្ខទេក្កតា”តិអាឌិ៑ ធក្កចាឲ្យអឆិយា ធក្កចាឲ្យអបព្ពទេពទេតច បរិច្ឆិន្នាតិ អាហ “ឲកធក្កចាឲ្យអបព្ពពបរិទេក្កបព្ភត្តទំ ធក្កចាឲ្យអឆិយា”តិ៑

ទេយយាតិ ពល្ហឆិយាឥទេឃា៑ ពល្ហឆិយាឃ ទេឥយាតិ ឌិត្តត្តិ ពល្ហឆិយាឃ ទេកតចិ កទេយុត បត្តិបតិតំ បឈ្លិ ឌិច្វា “ពល្ហឆិយាឃំ បឈ្លស្ស ទេឥយា”តិ ឌិត្តំ៑ ពល្ហឆិយាឃ ឌិទេព ទុទេក្ក ធា បព្ពទេព ធា ឌិទេពាបិ ទេហដ្ឋា ធា បឥចិទេចយព្ឋាទេពាបិ ពល្ហឆិយាទេឃច ឌិទេពាតិ ទេចឌិតទេព្វា៑ បយាតបំចាយឆិយាឃ ឌិត្តត្តិ “បយាតបំចាយឆិយាឃ ឥយ៉ិ”តិ ឌិត្តំ៑ ឲប តទេឃា ទេយទេយបុបិ៑ ពល្ហឆិយា ឆិយត្តទិកដ្ឋាតំ ត ប៊ិបុណាតិ ពត្វ បយាតបំចាយឆិយាឃ អកាធទេពាតិ អធិប្បាទេឃា៑ បយាតបំចាយអចិប្បចាយឆិយាឬ ឌិត្តស្ស ព្ពធំ តាតាត្វំ – “អចិប្បចាយឆិយាឃ ឥយ៉ិ”តិ ឌិត្តំ កាយដ្ឋាតំ ត ប៊ិបុណាតិ៑ កស្មា? “ឥទេបត្វា កាយញ្ហា កាយ្ញបធារញ្ហា”តិ (យហាធ៑ ១៣៣) ចុត្តត្តា៑ “បយាតបំចាយឆិយាឃ ឥយ៉ិ”តិ ឌិត្តំ បត កាទេយ ឌិពាតយ្បិ ប៊ិបុណាតីតិ៑ អព្ភត្តទឆិយាក្ខកព្វទេក្កបឆិយាឬ ឌិត្តត្តិ ពត្វ ក្ខទេបិយធាឌិអត្វាឃ បត្តិបតិទេព ឌិច្វា “ព្ពយិស្សា អព្ភត្តទឆិយាឃ ទេឥយា”តិអាឌិតា ឌិត្តំ៑ ឌតបឥទេដ្ឋទេដ្ឋឌិបធក្កចាឲ្យអឆិយាឬបិ កាយឆិយាឌិឬ ចុត្តបឌិទេយាធ ចិតិច្ឆទេឃាតិ អាហ “ឌតបឥឆិយាឌិឬ”តិអាឌិ៑ ឲទេកាបិ កត្វា បទេព្ពាយំ បក្កញ្ញំ លកតីតិ ឲទេកាបិ កត្វា ព្ពឈ ចស្សទេក្កត កាទេឌត្វា កទេហត្វា អាកត្តំ លកតីតិ អទេត្វា៑ ឲទេកាតិ បកាទេកា ឲទេកា កិច្ច, អឃយ្បិ កាកទេយធ កទេហត្វំ លកតិ៑ ទេពតាហ “បកាកាត់ កាកំ កញ្ញាតី”តិ៑

ឲចំ ពាធ ទេឃា ឆិយំ បទាយឆិត្វា ទេឥតិ, ពស្ស ឌាទេត ចិតិច្ឆឃំ ធត្វា ព្ពឌាតិ ទេឃា “អឬកឆិយាឃា”តិ ធត្តំ ត ឌាតាតិ, ទេកធលំ “ឆិយា”តិ ធធតយព្វទេយធ ឌាតទេគ្គា ចិហាទំ អាកត្តា “ឆិយាឃ ឥយ៉ិ”តិ ធា “ឆិយដ្ឋកបឈ្លស្ស ឥយ៉ិ”តិ ធា កណាតិ, ពត្វ ចិតិច្ឆឃំ ឥស្សត្តំ “ទេឃា បត ចិហាទំ បធិឆិត្វា”តិអាឌិយាហ៑ កពាទត្តិ កពាទឆិយំ៑ អហទេយពំ ទេកឌំ ត ឌាតាឃីតិ អហំ “អឬកា ឆិយា”តិ ឲចំ ចិកាកំ ត ឌាតាឃិ៑ ក្ខបធារឆិយទេដ្ឋហិ កាទេឌពព្វំ លិកស្ស ក្ខបធារឆិយាឃ បរិច្ឆិន្នត្តាតិ អធិប្បាទេឃា៑ យាតិ បយាតលិកកតិកា៑

ឃត្ត យឃំម្ហាស្វចការា ពរិឃត្តីតិ (យហាច៌ អដ្ឋ៌ ឲ្យស៊ិ) ឲុត្ត ឃស្មិំ ចិហារេ តស្ស ឌីចរគាឃកស្ស ឧត្តំ ឧឈ្ឈុស្ស បាិលចត្ត៌ ចា ចត្តតិ៌ ឃស្មិំ ចិហារេ កិញ្ចិ អត្តនោ ការំ ពត្វា ឧគា រោរេហ រោការេឌតិ, ឃត្ត ចា អខេតត អាចារេយា ចា ពារិតោ, ឧលិពកត្តាឌីតិ ចា តិជាទ្ធាតិ, ត្តរេយ ស្វចការា តាយ៌ រេឃត ឧត ឧពរេលិបិ ចិហារេរា ឧតិដ្ឋាបិរេតា, តត្ត ចត្តត្ថរេយច តត្តិ៌ រេតាគាហ "ឃត្ត តស្ស ឧលិពចត្ត៌ ចា ចត្តតី"តិអាឌិ៌
តត្ត ឧលិពចត្តត្តិ គាតចត្ត៌ ចត្តតីតិ ឧចត្តតិ៌ ឃរេតាតិ ឃស្វា ចិហារា៌ ឃត្វាតិ ឃស្មិំ ចិហារេ៌ ឧត្តត្វាតិ ឧត្តេស្ស ចិហារេស្ស៌ យាតិកំ អារោររេបត្វាតិ ឲពស្មិំ ចិហារេ កិញ្ចិ ជាហុតរា, ឲពស្មិំ រេធាពតរា, ឲពត្ត្វា ចត្តិ, ស្វចការដ្ឋាតត្ត្វា ជាហុកំ, ពត្វា រេឌយាតិ ឧត្តិត្វា, ឃឌិ ឧត យរេត្វា ចា បិឌំ ចា ឲពរេយច រេហាតិ, តំ ឧត្តិត្វា ឃស្ស ចា ចិហារេស្ស, ឲពចិហាររេបិ ចា ឃស្ស រេឧតាឧតស្ស រេឧា ចិចាររេតិ, តត្ត គាតត្តំ៌ ឧរេចបិ "អឃុពកិញ្ចិ ពល្យា្វ"តិ ចគតិ, ចដ្ឋតិ៌ អច "យឃំម្ហាស្វចការេរ រេគចា"តិ ចត្វា អចិចាររេត្វាច ពន្ធតិ, ឧឈ្ឈុស្សបិ ចិចាររេតុំ ចដ្ឋតិ៌ ឲចំ ឧត ចិចាររេតត្តំ – "ឧឈ្ឈុរេត្តស្ស ចឧតដ្ឋារេត រេគចា"តិ ចត្តត្តំ៌ ឧរេច តត្ត រេឧតាឧតំ ឧរិបុណ្ណំ រេហាតិ, ឃត្ត តបរេហាតិ, តត្ត គាតត្តំ៌ ឧរេច ឲរេពា កិញ្ចិ "យឃំម្ហាចឧតដ្ឋារេត រេឧតាឧតឧរិរេកាពកល្ដំ តត្តិ"តិ ចគតិ, តត្ត គាតត្តំ៌

ឧឈ្ឈុស្សឌម្ពិតិ ឌិត្តត្តិ "ត្តយាតិ ឌីចរាតិ ឧឈ្ឈុស្ស ឌម្ពិ"តិ ឲចំ ឌិត្តិ៌ តរេតា ជាហិទ្ធាបិតិ រូបធាររនីយាតោ ជាហិទ្ធាបិ៌ រេតហិ ឧឌ្ឍត្តិ រូបធាររនីយាពរេតហិ ឧឌ្ឍំ ឲពាជាទ្ធាតត្ត្វា ឧាិបុណាតិ ឧរិឃាចរេឃត ចឌ្ឍិតា នីយា រេហាតីតិ ពត្វាតិ អធិប្បារេយា៌ តឃ្វាតិ ឃស្វា រូបធាររនីយាពតាតំ ឧាិបុណាតិ, ឃស្វា ច តរេតា ជាហិទ្ធាបិ រូបធាររនីរេយាត្តរេត្តហិ ឲពាជាទ្ធាតំ ឧាិបុណាតិ, តឃ្វា៌ រេតឧត្តិ រូបធាររនីយាពតាតំ, តរេតា ជាហិទ្ធា រេតហិ ឧឌ្ឍំ ឲពាជាទ្ធាតត្ត្វា៌ ពាហរេត ឧតីតិ អរេត្តចាឧិពាឌិរេព ពល្យាត្ត ឧតិ៌ អឧយ្យត្តាតឃ្យិតិ រូបធាររនីយាឃំ ឌិរេតហិ ឈល្ហិ ឧហរិត្វា ពាលំ រេឈារេឧត្វា លិកតាឌតដ្ឋាតំ អឧយ្យត្តាតឃ្យិ រូបធាររនីយាឃ ឧចិដ្ឋាតំ, រេតហិ ចា ឧឌ្ឍំ ឲពាជាទ្ធាតំ ហុត្វា អត្តរេតា ចិហារដ្ឋារេ ចា អរេត្តាចិហាររេរេយច ចា ឌិតាតត្ត្វាតិ អរេត្វា៌ ការេពា គាតរេត្តាតិ ឧឈ្ឈុតចពស្ស ឌិរេត្តបិតិ អធិប្បារេយា៌ ឌុតិឃការេព ឧត រេធរាឧតំ អារុត្វរេហ អាពតាតំ ឧចឃការេពា ត ឧាិបុណាតិ៌ ឌុតិឃការេតា ចស្សរេក្កត គាតត្តំ៌

ឧរេច ឧត "ជាហិរូបធាររនីយាឃំ ឌិតាតំ រេគចា"តិ ចគត្តិ, ត គាតត្តំ៌ ឃឌិ ឧត ចិហាររេរា យហា រេហាតិ, រេធរាឧតរេតា ឧដ្ឋាឃ ចរេត្វស្ស ឌីឃយាតស្ស អលឧឌាតិពា យហារេធរា ឧន្ធា អាពន្ធត្តិ, "ករេត្ត, ឌីឧតិចស្សាតំ ឌីឃតិ, តុយ្ហំ ឌិតិពា អតិក្កត្តា"តិ ត ចត្តត្តា៌ ឌិតិកំ ធរេបត្វា រេតឧំ គត្វា ឧន្ធា ឌិតិពាឃ គាតត្តំ៌

"អឃុពចិហារេ ពិរ ជាហុឌីចរំ រូប្យត្តំ"ត្តិ ឃុត្វា រេឃាឌតត្តរិពចិហាររេតាបិ កិញ្ចិ អាពន្ធត្តិ, ឧយ្យត្តឧយ្យត្តាតំ ឌិតដ្ឋាតរេតា ឧដ្ឋាឃ គាតត្តំ, អឃរេយត្ត ឧរេត្តរេបរិ៌ ចិត្វារេរា ឧត ឧយត្តបិឃាឌិពាឃ ឌីចរល្លត្តពចល្លតាឃំ (យហាច៌ អដ្ឋ៌ ឲ្យស៊ិ) ឧុត្តតរេឃត រេចឌិតរេត្តា៌

ឲចំ ចិហារំ ឧចិឃិត្វា "ត្តយាតិ ឌីចរាតិ ឧឈ្ឈុស្ស ឌម្ពិ"តិ ឌិរេត្តស្ស ចិតិទ្ធឃំ ចត្វា ត្តគាតិ ជាហិរូបធាររនីយាឃំ កិញ្ចិ ឌិស្វា "ឧឈ្ឈុស្ស ឌម្ពិ"តិ ឌិរេត្តស្ស ចិតិទ្ធឃំ គរស្សត្តំ "ឃំ ឧតា"តិអាឌិ ឲុត្តំ៌ ឲពាជាទ្ធឧរិឃាឃ ឧាិបុណាតីតិ ឧរេច រេឃាឌតំ ឲរិត្វា ឧរិឃា ឌិតា រេហាតិ, ឲពាជាទ្ធារេច, ឧរេត្តឧំ ឧាិបុណាតីតិ អរេត្វា៌ ឲពាជាទ្ធតា រេធត្ត ត្វាគឧហត្តត្តរេតា ឧរិឌ្ឍិត្តិតត្តា៌ រេតាគាហ "រេឃ ឧតា"តិអាឌិ៌

ឧក្ករតោបឈ្ឍស្ស ជិត្តត្តិ (យថាច៊ អដ្ឋ៊ ៦លិង) “ឧក្ករតោបឈ្ឍស្ស ជយ្ញិ”តិ ជិត្តិ៊ “វេទ្ទនាបឈ្ឍស្ស ជយ្ញិ, ទ្ទិត្តិ បឈ្ឍាត់ ជយ្ញិ, កិក្លុបឈ្ឍស្ស ច កិក្លុតិបឈ្ឍស្ស ច ជយ្ញិ”តិ ចុវេត្តបិ ឧក្ករតោបឈ្ឍស្ស ជិត្តវេយច វេហាតិ៊ ឧបដ្ឋ កិក្លុត់, ឧបដ្ឋ កិក្លុតឹត់ ជាតព្ពត្តិ វេទ្ទ ការេក បវេយ គត្វា ៤វេកា ការេកា កិក្លុត់, ៤វេកា ការេកា កិក្លុតឹត់ ជាតវេព្វា៊ កវេហត្ញុ លកតិ ឧក្ករតោបឈ្ឍាហវេលាត គហិតត្តាតិ អធិប្បាវេយា៊ វេចតិយស្សាតិ ធុបិជិវេតា៊ តធិញា ឆាតាយតភាជិការេចត ជិតត្តា, វេលិកស្ស ជិត្តិការេជ្ជាតតាយ ច “វេចតិយ”ត្តិ ចុច្ចតិ៊ ត វេកាជិ ជិវេបវេបាតិ អាហ “ត្ថុឆ បត វេចតិយស្សា”តិអាជិ៊

“ឧក្ករតោបឈ្ឍស្ស ច ត្យុឃ្វុត្វា វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្ត បត ទ្វាចិបតិវេកាជ្ជាវេប គត្វា ជប កិក្លុត់, ជប កិក្លុតឹត់, ៤វេកា បុក្កលស្ស, ៤វេកា វេចតិយស្ស ជាតវេព្វា៊ តត្ត បុក្កវេលិ បឈ្ឍូតាបិ អត្តវេតា ចស្សវេក្កត បុត កវេហត្ញុ លកតិ, វេចតិយស្ស ៤វេកាវេយច៊ អយំ បត ចាវេទា យចាចុវេត្តវេតច តវេយត ជាតាយតឹតិ គត្វា ត្ថុឆ ត ចុវេត្តា៊ បយត្តុបិបាជិកាយំ (យថាច៊ អដ្ឋ៊ ៦លិង) បត ចុវេត្តាវេយច៊

តយវេព្ទ្យាកិត្តិតា ជាតត្ញុំ “កិក្លុតឹត”ត្តិ បុក្កលិកចវេបត ចុត្តត្តា៊ បុក្កវេលិ ជិស្សុំ ត លកតឹតិ បុវេព្វា ជិយ ជិស្សុំ បុក្កលិកវេកាជ្ជាសំ ត លកតិ៊ បិបុលាតជ្ជាតវេតា ៤កវេយច លកតឹតិ អត្តវេតា ចស្សវេក្កត បត្តព្វជ្ជាតវេតា ៤កវេយច វេកាជ្ជាសំ លកតិ៊ កស្មា? កិក្លុបឈ្ឍាហវេលាត គហិតត្តា៊ “កិក្លុបឈ្ឍស្ស ច កិក្លុតឹតត្វា ត្យុឃ្វុត្វា វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្តបិ វេចតិយស្ស ៤កបុក្កលបជិចិវេបា លត្តុតិ, បុក្កលស្ស ជិស្សុំ ត លត្តុតិ៊ តស្មា ៤កំ វេចតិយស្ស ជត្វា អចវេបសំ កិក្លុ ច កិក្លុតិវេយា ច កវេលត្វា ការេជតត្ញុំ៊ វេតភាហ “វេចតិយស្ស ចាតិ ចុវេត្ត បតា”តិអាជិ៊

វេតហិ បដ្ឋិ បុក្កលវេចតិយបវាយបត់ អតត្តុវេតយបជិបវេយចាតិ វេតហិ កិក្លុហិ កិក្លុតឹហិ បដ្ឋិ បុក្កលស្ស ច វេចតិយស្ស ច កហលំ អតត្តុវេតយបជិបវេយចាតិ អវេត្វា៊ “កិក្លុតត្វា កិក្លុតឹតត្វា ត្យុឃ្វុត្វា, កិក្លុតត្វា កិក្លុតឹតត្វា វេចតិយស្ស ច, កិក្លុតត្វា កិក្លុតឹតត្វា ត្យុឃ្វុត្វា វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្តបិ វេចតិយស្ស ៤កបជិចិវេបា លត្តុតិ, បុក្កលស្ស ជិស្សុំ តត្វិ, កិក្លុ ច កិក្លុតិវេយា ច កវេលត្វាច ការេជតព្ពត្តិ ចុត្តិ វេហាតិ៊ បុក្កលស្ស ជិស្សុំ ត លត្តុតឹតិ បុក្កលស្ស ជិស្សុំ បជិចិវេបា ត លត្តុតិ, ចស្សវេក្កត ៤វេកាច លត្តុតឹតិ អវេត្វា៊ “កិក្លុបឈ្ឍស្ស ច វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្ត បត វេចតិយស្ស ជិស្សុំ បជិចិវេបា លត្តុតឹតិ អាហ “វេចតិយស្ស បត លត្តុតឹ”តិ៊ “កិក្លុបឈ្ឍស្ស ច ត្យុឃ្វុត្វា វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្តបិ វេចតិយវេស្សច ជិស្សុំ លត្តុតិ, ត បុក្កលស្ស៊ វេចតិយស្ស បត លត្តុតិវេយចាតិ “កិក្លុតត្វា វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្ត បត វេចតិយស្ស ជិស្សុំ បជិចិវេបា លត្តុតឹតិ អវេត្វា៊ “កិក្លុតត្វា ត្យុឃ្វុត្វា វេចតិយស្ស ចា”តិ ចុវេត្តបិ វេចតិយវេស្សច ជិស្សុំ លត្តុតិ, ត បុក្កលស្ស៊ កិក្លុតិបឈ្ឍអាជិ គត្វាបិ ៤ចវេយច វេយាវេជតត្ញុំ៊

៤ត្វាហ – យំ បវេតតវេហិ (យថាច៊ អដ្ឋ៊ ៦លិង) បណ្ឌិតយត្យុស្សា បឆាត្យកំ បជិយំ ចា វេចតិយំ ចា ជវេបត្វា ត្យុទ្ទប្បយុលស្ស ឧក្ករតោបឈ្ឍស្ស ជាត់ វេជត្តិ, បជិយាយ ចា វេចតិយស្ស ចា បុវេវតា អាឆាវេវក បត្តិ ជវេបត្វា ជក្លិវេណាជកំ ជត្វា “ត្យុទ្ទាត់ វេជយា”តិ, តត្វ យំ បជយំ ឍាជតឹយំ វេការេជតឹយំ វេជត្តិ, ជិហាវេំ ចា អាហរិត្វា “ត្ថុជំ វេចតិយស្ស វេជយា”តិ បិណ្ឌបិតត្វា យាលិកត្ថាជិតិ ច វេជត្តិ, តត្វ កធំ បជិបដ្ឋិតព្ពត្តិ? ចុច្ចវេត – យាលិកត្ថាជិតិ តាច វេចតិវេយ អារេវាបតព្ពាតិ, ចវេត្វហិ បជិកា, វេតវេលត បជិបិ កាតព្ពា, បិណ្ឌបិតយឆ្ចាលិតាជិតិ បត វេយា

គិចាដ្ឋចេតិយងេក្កេកា ហោតិ បត្ថខិតោ ចា ពហរេដ្ឋា ចា, តស្ស ទាតព្ថាគិ៍ គិចាដ្ឋងេក្កេក អឍតិ អាហងកត្ថិ ផេបេត្វា ចត្ថិ ពត្វា បរិក្សិ្លាត្យំ ចដ្ឋតិ៍ ថ្លបពេដ្ឋ ពាលេ ក្សិ្លាត្វា បច្ឆាបិ ចត្ថិ ពាត្យំ ចដ្ឋតិយេច៍

យាលិពត្ថាឌឹស្ ច ឃំ កិច្ចិា "ព្ទាឆ៌ ហរិត្វា ចេតិយបុឌ៌ ពរេាចា"តិ ចុវេត្ត ត្វេយ្យិ ហរិត្វា បុដេតត្ថិ៍ "គិក្លុឍឈ្ឍ ហរា"តិ ចុវេត្តបិ ហរិតត្ថិ៍ ឍេច បត "អហំ បិណ្ឌាយ ចរាយិ, អាឍតឍាលិយំ គិក្ល អត្ថិ, តេ ហរិស្សត្តិ៍"តិ ចុវេត្ត "កេត្ត, តុឃុំយេច ជយ៉ិ"តិ ចេតិ, ក្សិ្លាត្យំ ចដ្ឋតិ៍ អឆ បត "គិក្លុឍឈ្ឍ ជស្សាយិ៍"តិ ហរេត្តស្ស ពន្ឋតោ អត្តរាច ពាលេលិ ថ្លបពេដ្ឋា ហោតិ, អត្តតោ បិលេបត្វា ក្សិ្លាត្យំ ចដ្ឋតិ៍

ចឃ្យិចុដ្ឋឍឈ្ឍ ជយ៉ិតិ ចជតឹតិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ៦លិ៥) "ចឃ្យិចុដ្ឋឍឈ្ឍ ព្ទយាគិ ឌឹចរាគិ ជយ៉ិ"តិ ចេតិ៍ តេឍំ ធាហិឍឹយដ្ឋាគយ្យិ បិបុណាតឹតិ អត្តតោ ពឆិតេ ធាហិឍឹយដ្ឋាគយ្យិ ឃាច ពឆិតស្ស ថ្លុព្វារា បិបុណាតិ, តស្វា ឌិឍាបក្កត្តស្សាបិ ឍតិ បដិក្កាហេក ទាតព្ថិ៍ អតត្តតោ បត ពឆិតេ អតេត្តាហេយេត្ត, ៦ចខ្ញា បត ចត្វា ជិត្ត បច្ឆិយចឃ្យិចុដ្ឋាគយ្យិ បិបុណាតិ៍ ឃត្ត ពត្តឌីតិ ឃេស្ លោស្ចិ ចិហារេស្៍ ៦ចំ ចជតឹតិ "ចឃ្យិចុដ្ឋឍឈ្ឍ ជយ៉ិ"តិ ចេតិ៍ ៣៣ ឍយ្ហិក្វតាគំ ឍេព្ថាឍំ បិបុណាតិ បិដ្ឋិឍយេឃ ថ្លយ្យត្តា៍ ឍេច បត "ចឃ្យិ ចឍត្តាគំ ជយ៉ិ"តិ ចេតិ, អតេត្តាចឃ្យេឃេច ចឃ្យិ ចឍត្តាច លកត្តិ, លិត្តចឃ្យា គ លកត្តិ៍ ឌឹចរយាឍេ បត "ចឃ្យិ ចឍត្តាគំ ជយ៉ិ"តិ ចុវេត្ត បច្ឆិយិពាឃ ចឃ្យុបពតាគំយេច បិបុណាតិ, បុរិយិពាឃ ចឃ្យុបពតាគត្ថា លិត្តចឃ្យាគត្ថា គ បិបុណាតិ៍

ឌឹចរយាឍតោ បដ្ឋាឃ ឃាច ហេយត្តស្ស បច្ឆិយោ ឌិចេឍា, តាច "ចឃ្យាចាឍិកំ ជេយា"តិ ចុវេត្ត ពឆិតំ អត្តតំ ចា ហោតុ, អតត្តតំ ចា, អតីតចឃ្យិចុដ្ឋាគំយេច បិបុណាតិ៍ កិយក្រាគំ បផយឌិចឍតោ បដ្ឋាឃ ចុវេត្ត បត យាតិពា អារោរាបេតត្ថា "អតីតចឃ្យាចាឍស្ស បត្ថា យាឍា អតិក្កត្តា, អតាពតោ ចត្យាឍច្ឆយេត កថិស្សតិ, ពតរចឃ្យាចាឍស្ស ជេឍី"តិ៍ ឍេច "អតីតចឃ្យិចុដ្ឋាគំ ជយ៉ិ"តិ ចេតិ, តំអតេត្តាចឃ្យិចុដ្ឋាគយេច បិបុណាតិ, ឌិឍា បក្កត្តាគយ្យិ ឍកាពា ពលិត្យំ លកត្តិ៍

ឍេច "អតាពតោ ចឃ្យាចាឍិកំ ជយ៉ិ"តិ ចេតិ, តំ ផេបេត្វា ចឃ្យុបតាឃិពឌិចឍេ ពហេតត្ថិ៍ អឆ "អក្សេត្តា ចិហារេា, ចោរកឃំ អត្ថិ, គ ឍក្កា ផេបេត្យំ, ពលិត្ថា ចា អាហិលិ្លត្យ"ត្តិ ចុវេត្ត "ឍយ្យត្តាគំ ជយ៉ិ"តិ ចេតិ, កាខេត្វា ពហេតត្ថិ៍ ឍេច ចេតិ "ព្ទតោ យេ, កេត្ត, តតិយេ ចេស្ស ចឃ្យាចាឍិកំ គ ជិត្ត, តំ ជយ៉ិ"តិ, តស្ចិ អតេត្តាចេស្ស ចុដ្ឋគិក្លុគំ បិបុណាតិ៍ ឍេច តេ ឌិឍា បក្កត្តា, អត្ថោា ចិស្សាឍិកោ ពណ្យាតិ, ទាតព្ថិ៍ អឆ ៦កោាយេច អចឍិដ្ឋោ, ឍេឍា ពាលព្ទតា, ឍព្ថិ ៦កេស្សច បិបុណាតិ៍ ឍេច ៦កោាបិ គត្ថិ, ឍឈ្ឈិកំ ហោតិ, ឍយ្ហិក្វតេហិ កាខិតត្ថិ៍

ឃេហិ គិយត្តិតេហិ ឃាគ្យ បឹតាតិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ៦លិ៥) គិយត្តិតេហិ ឃេហិ គិក្លុហិ ឃាគ្យ បឹតា, ឃេហិ បត គិក្លាចារចេត្តត ឈរេត្វារេត ពន្ឋេត្តហិ ចា ឈរំ បចិដ្ឋេហិ ចា ឃាគ្យ លព្ធា, ឃេឍំ ចា អាឍតឍាលតោ បត្ថិ អាហរិត្វា យត្សេស្សហិ គឹតា, ឃេឍំ ចា ឆេរេហិ បេឍិតា, តេឍំ គ បិបុណាតិ៍ ឍេច បត គិយត្តិតគិក្លុហិ ឍង្ឃិ អតេព្ថាបិ ធាត្វ អាពត្វា អតេត្តាពហត្ថា ធាហិពហត្ថា បុរេត្វា គិឍិត្តា, ទាឃពោា ច ៦ចំ ចជតិ "គិយត្តិតា ចា ហោត្ត, អគិយត្តិតា ចា, ឃេឍំ យឃា ឃាគ្យ ជិត្តា, ឍេព្ថាឍំ ព្ទយាគិ ចត្តាគិ ហោត្ត"តិ, ឍេព្ថាឍំ

បិបុណាតិ៍ ឃេហិ បភ ឆេទាត៌ ហត្ថេតា ឃាក្យ លទ្ធា, តេរ៉ ភ បិបុណាតិ៍ អឆ ឃោ “ឃេហិ យឃ្យាឃាក្យ ឋីតា, ឃេទ្ទាំ ហោត្វ”តិ ចកតិ, ឃេទ្ទាំ បិបុណាតិ៍ កត្តពន្ទកាឌីហិតិ ឲត្ថ អាឌីឃេទ្កភបិ ឌីចទឃេភាឃភកឃន្ទាត់ កហណ៍

បុក្កលឃ្យាតិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ឲលិង) ឃយុពាឃយុពក្ខឥឃ្យ បុក្កលឃ្យ៍ តេភាហ “ឰក់ ឌីចទ”ត្តិអាឌី៍ ឃេច បភ “ឰក់ ឲយ្យាកេញ្ចេ ឲយ្យាក៌ អឥត្តចាឃិកាភញ្ចា ឥយ៉ិ”តិ ឲចំ ចកតិ, ឆេទឃ្យ ច អឥត្តចាឃិកាភញ្ចា បិបុណាតិ៍ ឌ្ឋេឌ្កំ កហេតុំ អាកេតា, កហេត្វា កន្ឌេត្វា ច អត្តិ, តឃ្យាបិ បិបុណាតិ៍ ឲយេត្វិ ឃដ្ឋិ គិតដ្ឋចាទីកកិញ្ចត់ ឥយ៉ិ”តិ ចុេត្ត ឌ្កឌ្កឃេត្តចាឃិកាត់ ចត្តិ កត្វា ឌ្កឌ្កឃបរិបុញ្ញាឌីគិ កហេត្វា ឌីចទត្តាត់ ឃេទ្ទាំ បិបុណាតិ៍ ឲត្វាតិ អដ្ឋឃុ យាតិកាឃុ៍ ឃឌី បភ អឃយេត្វ ឃេទ្ទបកឆា, ឌិត្វាទោ បភ កធំ ឌាតាតទ្ទាតិ អាហ “ឃយត្តបិឃាឌីកាយំ ចុេត្តា”តិ៍ ឃយត្តបិឃាឌីកាយំ ឌីចទក្កត្តកចណ្ណភាយំ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ឲលិង) ចុេត្តាតិ អេត្វា៍

“ឌាតាតេកហិ ចា ឃេ ឌីចទេត្វាឃ ឃេបរិតំ, យិឥត្តហិ ចា ឃេបរិតំ, តេ អាកេត ឌីចទេ ឥឃ្យត្តិ”តិ ឲចំ ឌាតាតិតេា ចា យិត្តេតា ចា បញ្ចាឃា ហោតីតិ ចេឌីតន្តា៍ កបិឃកឃេណ្ឌភាតិ កបយ្យាឃឃុត្តាឌីភា អត្តភោ ឥតេភ៍ ឃណ្ហិ ឃុឲុយំ អញ្ញា បញ្ចាឃាឌីចទំ លកិត្វា ឲច កាលក្ខត្តទេ កាទេទត្តាត្តិ អញ្ញា ឃុលឌីចទឃឌីំ បញ្ចាឃាឌីចទំ លកិត្វាឃេច យាឃក្ខត្តទេ កាទេទត្តា៍ តញ្ញា ឃេា ឃតិឃាឃេច បញ្ចាឃាឃ, អឃតិឃា បភ បញ្ចាឃាឃ ឃុលឌីចទំ ឥឃាហំ ឃេ ឃយត្តំ, តកេហេច អឌិដ្ឋាតន្តា៍ តេភាហ “ឃេច ភ លកតី”តិអាឌី៍ បញ្ចាឃាឌីចទយិ បទិក្លាទេចាឲ្យអំ អឌិដ្ឋាតន្តាត្តិ បចឃតាទំ ឌ្ឋប្បត្តិ ចុលបញ្ចាឃាឌីចទយិ ឃេទ្ធាឃ ចុត្តា៍ បិ-ឃេទ្កភ ភ កោចលំ ឃុលឌីចទឃេចាតិ ឥឃ្យតិ៍

អកាលឌីចទឃិក្លាបកចណ្ណភា គិដ្ឋិតា៍

៣៍ បុទាណឌីចទឃិក្លាបកចណ្ណភា

“អយ្យាកេច ឌាតាតី”តិ ឌាតាឃតីតិ ឌាតិ, ឃាច ឌាតិកា, ភ ឌាតិកា អញ្ញាតិកា, តាឃ អញ្ញាតិកាឃ៍ តេភាហ “ភ ឌាតិកាឃា”តិ៍ យាតិតេា ចា ឃិតិតេា ចាតិ យាតិបក្លេតា ចា ឃិតិបក្លេតា ចា៍ ឃាច ឃត្តយំ ឃុកត្តិ (បិទោ៍ អដ្ឋ៍ ឲ៍៣០ឲ-៣០៤) ឃាច ឃត្តយឃ្យ បុរិឃឃ្យ, ឃត្តយាឃ ចា ឰត្វិឃា អាឃុប្បយាណ៍, ឃាច ឃិតាយហឃុក៌ ឃិតាយហិឃុក៌ យាតាយហឃុក៌ យាតាយហិឃុកត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៍ អឆ ចា ឃាច ឃត្តយំ ឃុកត្តិ ឃាច ឃត្តយឌ្កត្តិ អេត្វា៍ ឃុកឃេដ្ឋា ចេត្វ ឲកេឃេភេឃភ ឥដ្ឋទ្ធា “ឃុកោ ច ឃុកោ ច ឃុកា”តិ៍ ឲចឌ្យា តត្វ តត្វ ឌ្កត្តិ កហិតំ ហោតិ៍ កោភឌិ អាកាទេភ អឃឃ្ពត្ថឃាតិ កាឲុកកិគិកាកិភេឃ្យបុត្តបបុត្តាឌីឃុ ឃេភ កោភឌិ អាកាទេភ អឃឃ្ពត្ថឃ៍ ឃិតា, ឃិតុឃិតា, តឃ្យ ឃិតា, តឃ្យាបិ ឃិតាតិ ឲចំ ឃាច ឃត្តយា ឃុកា, ឃិតា, ឃិតុយាតា, តឃ្យា ឃិតា ច យាតា ច កាតា ច កកិគិ ច, បុត្តា ច, ឌីតទោ ចាតិ ឲចយិ ឌ្ឋទ្ធា អឆោ ច ឃាច ឃត្តយា ឃុកា, ឃិតា, ឃិតុកាតា, ឃិតុកកិគិ, ឃិតុបុត្តា, ឃិតុឌីតទោ, តេាឃយិ បុត្តឌីតុបទេយ្យាទាតិ ឲចយិ ឃាច ឃត្តយា ឃុកា, យាតា, យាតុយាតា, តឃ្យា យាតា, តឃ្យាបិ យាតាតិ ឲចំ ឃាច ឃត្តយា ឃុកា, យាតា, យាតុឃិតា, តឃ្យ ឃិតា ច យាតា ច កាតា ច កកិគិ ច បុត្តា ច ឌីតទោ ចាតិ ឲចយិ ឌ្ឋទ្ធា អឆោ ច ឃាច ឃត្តយា ឃុកា, យាតា, យាតុកាតា, យាតុកកិគិ, យាតុបុត្តា, យាតុឌីតទោ , តេាឃយិ បុត្តឌីតុបទេយ្យាទាតិ ឲចយិ ឃាច ឃត្តយា ឃុកា, តាច ភេច យាតុឃឃ្ពត្ថេភ, ភ

បិតុសន្តកេន ឃរា សន្ធា, សា “អញ្ញាតិកា ភាយា”តិ វុត្តា ហោតិ។

សាកិយានិយោ វិយាតិ បញ្ចសតាយត្តា សាកិយានិយោ វិយ។ និទស្សនមត្តមេតំ, តស្មា ភិក្ខុភាវេ ឋត្វា បរិវត្តលិង្គា ភិក្ខុនិយោបិ ឯតា សុទ្ធភិក្ខុសង្ឃេ “ឧបសម្បន្នា” ឯតេស្វេវ វេទិតព្វា។ ឧភតោសង្ឃេ វាតិ ភិក្ខុនិសង្ឃេ ញត្តិចតុត្ថេន, ភិក្ខុសង្ឃេ ញត្តិចតុត្ថេនាតិ ឯវំ ឧភតោសង្ឃេ វា។ បុរាណចីវរន្តិ ឯត្ថ ចីវរន្តិ និវាសនបារុបនុបគមេវ អធិប្បេតន្តិ អាហ “និវត្ថ”តិអាទិ។ កាយំ កត្វាតិ កាយគតិកំ កត្វា។ “ឯកវារម្បិ អន្តមសោ បរិភោគសីសេន ន ហោតីតិ វេទិតព្វំ”តិ (សារត្ថ ដី ៣.៥០៥) វទន្តិ។ បរិភោគសីសេនាតិ ការណេន ឋបេត្វា បរិភោគសីសេន។ អំសេ វា មត្ថកេ វា ខន្ធេ វា បច្ចត្ថរណស្ស ហេដ្ឋា កត្វា និបជ្ជតិ, ហត្ថេហិ វា ឧក្ខិបិត្វា អាកាសេ វិតានំ កត្វា សីសេន អរហន្តេ គច្ឆតិ, អយំ បរិភោគោ តាយ ន ហោតិ។

កាយវិការំ វា ករោតីតិ យថា សា “ធោវនបត្តការោ អយ”ន្តិ ជានាតិ, ឯវំ កាយវិការំ ករោតិ។ “អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឋានេ ឋត្វា ឧបរិ វា ខិបតី”តិ ឯកមិតា ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា ទូរតោ ខិបន្តស្ស អនាបត្តីតិ វទន្តិ។ អញ្ញស្ស វា ហត្ថេ បេសេតីតិ អន្តោទ្វាទសហត្ថេ ឋានេ ឋត្វា សិក្ខមានសាមណេរសាមណេរិឧបាសកោបាសិកានំ យស្ស កស្សចិ អញ្ញស្ស ហត្ថេ វា បេសេតិ។ សោតិ ឧបាសកោ វា សាមណេរោ វា ឧបសម្បជ្ជិត្វា ធោវតីតិ ឯវំ ឧបាសកោ លិង្គេ បរិវត្តេ ភិក្ខុនីសុ បព្វជិត្វា ឧបសម្បជ្ជិត្វា ធោវតិ, សាមណេរោ លិង្គេ បរិវត្តេ ភិក្ខុនីសុ ឧបសម្បជ្ជិត្វា ធោវតីតិ យថាយោគំ អត្ថោ គហេតព្វោ។ សចេ បន ភិក្ខុនិយា ហត្ថេ ជាតំ ហោតិ, សចេ លិង្គេ បរិវត្តេ ធោវតិ, វដ្ដតិ។

ឯត្ថ ច ឯកស្ស តិណ្ណំ និស្សគ្គិយានំ តីសុបិ ការណត្តស្ស ឯកោវ និស្សគ្គិយំ, ទ្វីហិ ទ្វេ ទុក្កដានិ។ ទ្វេ ការណត្តស្ស ឯកោវ និស្សគ្គិយំ, វុត្តិយេន ទុក្កដំ។ ពេនាហ “ធោវនាទីនិ តីណី”តិអាទិ។ “ឯកោវ ចតុត្ថា”តិ បទំ កត្វា និដ្ឋាបិតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ សចេ បន “ឥមំ ចីវរំ រជិត្វា ធោវិត្វា អាកោដី”តិ វុត្តា សា ភិក្ខុនី បឋមំ ធោវិត្វា បច្ឆា រជតិ, និស្សគ្គិយេន ទុក្កដេន, ឯវំ សន្តេបិ ចីវរីតចនកតេសុ តយោ តេតព្ពា។ សចេ បន “ធោវិត្វា អាកោដី”តិ វុត្តា ធោវតិ ចេវ រជតិ ច, ធោវាបនបច្ចយា ឯវ អាបត្តិ, រជនេ អនាបត្តិ។ ឯវំ សព្ពត្ថ។ តេនាហ “សចេ បន ‘ធោវា’តិ វុត្តា”តិអាទិ។ ភិក្ខុនិ ចរេន ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយ ធោវាបនបត្តស្ស យថាវត្ថុកមេវាតិ អាហ “ភិក្ខុនិសង្ឃវសេនា”តិអាទិ។

អញ្ញស្សវា សន្តកន្តិ អញ្ញស្ស សន្តកំ បុរាណចីវរំ ធោវាបនបត្តស្សាតិ អត្ថោ។ និសីទនបច្ចត្ថរណន្តិ អញ្ញស្ស វា អត្តនោ វា សន្តកំ និសីទនបច្ចត្ថរណំ។ និវាសនបារុបនុបគស្សេវ ច ឯត្ថ “បុរាណចីវរ”ន្តិ អធិប្បេតត្តា អត្តនោ សន្តកម្បិ និសីទនបច្ចត្ថរណំ ធោវាបនបត្តស្ស ទុក្កដមេវ ហោតិ, ន និស្សគ្គិយំ។ អចុត្តា វា ធោវតីតិ ឧទ្ទេសាយ វា ឧបជ្ឈាយ វា អាគតា កិលិដ្ឋចីវរំ ទិស្វា វិបិដ្ឋាភតោ វា គហេត្វា, “ទេថ អយ្យ, ធោវិស្សាមី”តិ អាហរាបេត្វា វា ធោវតិ រជតិ ច អាកោដេតិ ច, អយំ អចុត្តា ធោវតិ តាយ។ យាបិ “ឥមំ ចីវរំ ធោវា”តិ ទហរំ វា សាមណេរំ វា អាណាបេន្តស្ស ភិក្ខុនោ វចនំ សុត្វា “អាហរថយ្យ, អហំ ធោវិស្សាមី”តិ ធោវតិ, វាចកាលិកំ វា គហេត្វា ធោវិត្វា រជិត្វា ទេតិ, អយម្បិ អចុត្តា ធោវតិ តាយ។

ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨧ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᨷᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩋᩴᩈᨻᨴ᩠ᨵᨠᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᨾᨬ᩠ᨧᨷᩦᨮᨠᩣᨴᩥᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ᪨ “ᩏᨷᨧᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨷᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩮᩣᩅᨶᩮᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩒᨠᩣᩈᩮ᪨

ᨷᩩᩁᩣᨱᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨧᩦᩅᩁᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨡᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩮᩃᩣᨿᩣᨣᨲᩴ ᨡᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᩪᨷᨧᩣᩁᩮ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨷᩥ-ᩈᨦ᩠ᨥᨭ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾ ᨠᩁᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨧ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᩁᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᨾᩪᩃᩮ ᨮᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨷᨧᩣᩁᩮ ᨧ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩁᩥ ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩈᨧᩮ ᩈᩤᨴᩥᨿᨲᩥ, ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᩦᨲᩣ ᩅᩤ ᨴᨲ᩠ᨲᩥᨠᩤᩁᩮᨠ ᩅᩤ ᨡᩥᨷᨲᩩ᪨ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ “ᨴᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ, ᨴᩮᩉᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨧᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨷᨶ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩣᨶᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩦᩏᨷᩣᩈᨠᩮᩣᨷᩣᩈᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ᪨ ᨴᩮᨷᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨴᩮᨷᩥᨲᩴ᪨ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩍᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ“ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ “ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣᨴᩥᨿ ᨴᩮᨷᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩤᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨷᩣᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᩤᨲᩥ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨷᩣᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨿᨾᩣᨶᩴ, ᨲᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩮᨶᩣᩉ “ᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᩉᩁᩦᨭᨠᨡᨱ᩠ᨯᨾ᩠ᨷᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅᩥᩈᩣᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮᨲᩣᨲᩥ ᨣᩉᨱᩮᨶ᪨ ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩣᨶᩥ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠᩴ,ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨲᩴ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩤᨿ ᨬᩣᨲᩥᨠᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᩅᩮᨾᨲᩥᨠᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᨲᩦᨱᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨠᨲᩮᩣᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨿ᪨ ᨲᩣᨿ ᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨷᩣᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨷᨶ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩮᩅ᪨ “ᨷᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩅᩥᨠᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨿᨳᩣᨷᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩦᩅᩁᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨶ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩪᨷᨣᩣ ᨧ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩤᨿᩴ “ᩈᨧᩮᨷᩥ ᨿᩣᨷᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪕᪑᪓)᪨ “ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩤᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᩁᩮᨷᩥᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩣ, ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩣᨠᩣᩁᨱᨲᩣ ᨧ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩴ᪨

ᨧᩦᩅᩁᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

គេហស្ស បតិ ជេដ្ឋោតិ គហបតិ, តំ គហបតិំ, ឥធ បន អបញ្ញាតេន យោ កោចិ បត្ថយេយ្យ អធិប្បេតោ៝ តេនាហ “កិញ្ចាបិ អបញ្ញាតិវត្ថុស្ស”ន្តិ៝ ឧសេច គេហោ គហបតានីន្តិ ឧត្តាបិ៝ “វិញ្ញាបេយ្យា”តិ ឯត្ថ ឋុទ្ធកត្តុអត្ថោ ច ហេតុកត្តុអត្ថោ ច ទដ្ឋព្ពោតិ អាហ “យាចេយ្យ វា យាចាបេយ្យ វា”តិ៝ យាចាបនេន្ទ្រោ អត្តនោ អត្ថាយេវាតិ ទដ្ឋព្ពំ៝ ឧចន្ទ្រ បន កត្វា “អនាណត្តិក”ន្តិ ឯត្ថ សមត្ថំ ហោតិ៝ អញ្ញត្រ សមយាតិ សមយេតិ ឧត្ត, ឧតេន វា និកន្តិ សត្តា, សមាចចរេយ្យ វា សហជាតានីហិ, វុប្បាទានីហិ វាតិ សមយោ, កាលោ, ឥមេប្បចត្តិយត្តតាយ អត្ថោ អក្ខរោបិ ហិ កាលោ ឥមេប្បចត្តិយា អធិករណំ, ករណំ វិយ ច គយ្យតាយត្តសិទ្ធេន ទ្ធរបន ចោហរីយតិ, តំ សមយំ ធបេត្វាតិ អត្ថោ៝ តេនាហ “យោ អច្ឆិន្នចីវរោ វា ហោតី”តិអាទិ៝ តត្ថ រាជាទីសុ យេហិ កេហិចិ អច្ឆិន្នំ ចីវរំ ឧតស្សាតិ អច្ឆិន្នចីវរោ៝ យថាហ “អច្ឆិន្នចីវរោ នាម ភិក្ខុស្ស ចីវរំ អច្ឆិន្នំ ហោតិ, រាជូហិ វា ចោរេហិ វា ធុត្តេហិ វា យេហិ កេហិចិ វា អច្ឆិន្នំ ហោតី”តិ៝ អគ្គិអាទីសុ យេន កេនចិ នដ្ឋំ ចីវរមេតស្សាតិ នដ្ឋចីវរោ៝ យថាហ “នដ្ឋចីវរោ នាម ភិក្ខុស្ស ចីវរំ អគ្គិនា វា ទឌ្ឍំ ហោតិ, ឧទកេន វា វុឡ្ហំ ហោតិ, ឧន្ទូរេហិ វា ឧបចិកាហិ វា ខាយិតំ ហោតិ , បរិភោគជិណ្ណំ វា ហោតី”តិ (បារា៝ ៣១៨)៝ សមយាតិ អញ្ញត្រសទ្ទាបេក្ខាយ ឧបយោគត្តេ និស្សក្កវចនន្តិ អាហ “តំ សមយ”ន្តិ៝ អញ្ញាសិន្តិ អញ្ញាសិ សមយេ៝

តិកបរិច្ឆេទន្តិ អញ្ញាតកេ អញ្ញាតកសញ្ញិនោ វេមតិកស្ស អញ្ញាតកសញ្ញិនំ វសេន តីហិ បរិច្ឆិន្នំ៝ សមយេតិ យថាវុត្តេ អច្ឆិន្នចីវរកាលេ ច នដ្ឋចីវរកាលេ ច៝ ញាតកប្បវារិតេ វា វិញ្ញាបេន្តស្សាតិ ញាតកេ, បវារិតេ ច “តុម្ហាកំ សន្តកំ ទេមា”តិ យាចន្តស្ស៝ ឧត្ត (បារា៝ អដ្ឋ៝ ១៣១១) ច សង្ឃវសេន បវារិតេ បមាណមេវ យាចិតុំ វដ្ដតិ, បុគ្គលិកវសេន បវារិតេ បន យំ យំ បវារេន្តិ, តំ តមេវ វិញ្ញាបេតព្ពំ៝ យោ ហិ ចតូហិ បច្ចយេហិ បវារេត្វា សយមេវ សល្លក្ខេត្វា កាលានុកាលំ ចីវរាទីនិ ទេតិ ទេតិ យាគុភត្តាទីនិ ទេតិ, ឧចំ យេន យេន អត្ថោ, តំ តំ ទេតិ, តស្ស វិញ្ញាបនកិច្ចំ នត្ថិ៝ យោ បន បវារេត្វា ពាលតាយ វា សតិសម្មោសេន វា ន ទេតិ, សោ វិញ្ញាបេតព្ពោ៝ យោ “មយ្ហំ គេហំ បវារេមី”តិ វទតិ, តស្ស គេហំ គន្ត្វា យថាសុខំ និសីទិតព្ពំ និបជ្ជិតព្ពំ, ន កិញ្ចិ គហេតព្ពំ៝ យោ បន “យំ មយ្ហំ គេហេ អត្ថិ, តំ បវារេមី”តិ វទតិ, យំ តត្ថ កប្បិយំ, តំ វិញ្ញាបេតព្ពំ៝ គេហេ បន និសីទិតុំ វា និបជ្ជិតុំ វា ន លព្ភតិ៝ តស្សេវត្ថាយាតិ “អញ្ញស្សា”តិ លទ្ធវោហារស្ស តស្សេវ ញាតកស្ស វា បវារិតស្ស វា អត្ថាយ៝ អត្តនោ ធនេន គហិតស្សាតិ អត្តនោ កប្បិយភណ្ឌេន កប្បិយវោហារេនេវ គហិតស្ស ចេតាបិតស្ស, បរិវត្តាបិតស្សាតិ អត្ថោ៝

អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៝

៧៝ តតុត្តរិសិក្ខាបទវណ្ណនា

តំ-សទ្ទោ ចេត្ថ បកតត្ថនិទ្ទេសោ៝ ចេតិ និបាតមត្តំ៝ ចេតិ វា យទីតិ អត្ថោ, តស្ស “បវារេយ្យា”តិ ឥមិនា សម្ពន្ធោ ចេទិតព្ពោ៝ បវារេយ្យ ចេតិ យទិ បវារេយ្យាតិ អត្ថោ៝ “អភីតិ ឧបសគ្គោ”តិ (សារត្ថ៝ ដី៝ ១៣១១-៣១៣) ឥមិនា តស្ស អត្ថវិសេសាភាវំ ទស្សេតិ៝ តេនាហ “ហរិតុន្តិ អត្ថោ”តិ៝ បវារណសទ្ទស្ស ឥច្ឆាយំ វត្តមានត្តា “ឥច្ឆាបេយ្យា”តិ វុត្តំ៝ ឥច្ឆំ ឧប្បាទេយ្យាតិ បច្ចយេ ឥច្ឆំ ឧប្បាទេយ្យ៝

រូបតិយត្តតាយេតំ អសិចចតំ ទេតាហ “ឃាចត្តក”ត្តិអាទិ៍ តេក្លូយត្តិ បព្ឋាឌ្ចិ៍ ដដ្ឋតិ ដដ្ឋិ៍ លក្ខាត្ថុរក្ខលាតូ្តទោញ្ញ្ច អតុតាសិកលេវិបិ៍ ទេលយទេតាតិ តិក្ខុយទេតា៍ កាទេយត ចា ចាចាយ ចា អកិហរិត្វា តិយទេត្តយ្យាតិ សប្ពុទេត្ត៍ ឃឆា ច កាទេយត អកិហទេរយ្យ, ចាចាយ ច, តំ ចិសិ ដទេយ្យាតំ “រូបទេតត្វា”តិអាទិ ចុត្តំ សអត្តរត្តិ អត្តរចាសកសហិតំ៍ រូត្តរត្តិរូត្តរាសដ្ក៍ បទេយត្តិ អចសាតំ៍ អយ្យ ឌីចរយ្យាតិ អយ្យ សយុងាយក្នូតយ្យ ហរិតព្ពយ្យ ឌីចរយ្យ៍ តក្កុលាស់ចិព្ពារេលា ហិ អឃំ ឌាហិរត្វសយាទេសា ឃឆា “លព្ពកទេណ្ណា”តិ ដដ្ឋព្ពា៍ ទេតាភាហ “តិចាសទេតតា”តិអាទិ៍ រូក្កដ្ឋបរិទេច្ឆទេដត ហិ សទេព្ពា តំបទេយំទេយច កទេហតំ លកត្តិ៍

ឃស្វា អត្តិត្តុសព្ពាឌីចទេរត តិឌីចរយត្តទេកទេតច កិក្ខុតា ឲចំ បដិបត្ថឹតព្ពំ, អទេព្ពាត បត អព្ពាឆាបិ, តស្វា តំ ចិកាកំ ដទេយ្យតំ “ត(តាឃំ ចិតិច្ឆទេឃា”តិអាទិ ចុត្តំ៍ អសិដ្ឋិតឌីចរយ្យាតិ តិឌីចរាសិដ្ឋាតទេយត ចា បរិក្ខារទេចាឆ្យអចទេសត ចា ទេយត ទេកតចិ អសិដ្ឋិតឌីចរយ្យ, ព្ពុដព្ធា ទេឃកុទេយ្យត អសិដ្ឋហិត្វា ឌីចទំ បរិកុព្ឋទេតា ចុត្តំ, ត បត អតសិដ្ឋិតឌីចរយ្យ ឌីចទេរ អត្តិទេត្ត អឃំ ចិសិ ត សប្ពុចតីតិ៍ ឃយ្យ ចា តិឌីចរទេតា អសិកយ្យិ ឌីចទំ អព្ពាត្វ អត្វិ, តត្វ តត្វិ, ទេតាតាបិ តដា តត្វ អកាចទេតា ទេក្ខ សាដិតំ ចដ្ឋតិ៍ បកតិឃាច សត្តុរត្តទេរត ចរតីតិ (សារត្វ៍ ដិ៍ ១៍៓១១-៓១៣) អត្វតកចិតត្វា ចា សាសក្កសិក្ខាបដចទេសត ចា អចិប្បចាសសប្ពុតិចទេសត ចា តតិឃយ្យ អលិទេកត ចា ចរតិ៍ “ទេក្ខ តដ្ឋាតី”តិ អសិការត្វា ចុត្តំ “ទេក្ខ សាដិតព្ពាតី”តិ៍ ឲកំ សាដិឃទេត្តទេតច សទេយា កចិយ្យតីតិ តិល្លុ ឌីចរាតំ ខ្ចីសុ តដ្ឋទេត ឲកំ សាដិឃទេត្តត សទេយា កចិយ្យតិ រូកិត្តុយ្យិ សត្តុរត្តរបទេយតាឃ អចដ្ឋាតទេតា៍ ឃយ្យ ឲកំទេឃច ទេហាតិ អទេព្ពាត ទេកតចិ ការទេលាត ចិតដ្ឋទេសសឌីចរត្វា៍

បញ្ចាសុ តដ្ឋទេសុតិ តិឌីចទំ រូដកសាដិកា សំកច្ចិកាតិ ព្ពុទេយសុ បញ្ចាសុ ឌីចទេរសុ តដ្ឋទេសុ៍ “ឲកយ្យិ ចា តដ្ឋ”តិ ចចតចិបរិលាយំ កត្វា ទេឃាទេដតព្ពំ៍ តទេតា រូត្តរីតិ សត្តុរត្តរបទេយទេតា រូត្តរិ៍

ទេសសកំ អាហរិយ្យាយីតិ ទេក្ខ ឌីចរាតិ កត្វា “ទេសសកំ បុត អាហរិយ្យាយី”តិ អទេត្វា៍ ទេសសកំ តុឃំ្សទេយច ទេហាត្វូតិ ចុត្តយ្យាតិ ដាតសយទេយ ឲចំ ចុត្តយ្យ៍ សទេច បត “ទេសសកំ អាហរិយ្យាយី”តិ ចត្វា កទេហត្វា កយតសយទេយបិ “ទេសសកំ តុឃំ្សទេយច ទេហាត្វូ”តិ ចដត្តិ, លទ្ធកប្បិឃទេយច៍ ត អត្តិត្តតដ្ឋការលោ ដិត្តត្តិ ឌាហុសច្ចាដិក្យលាចទេសត ដិត្ត៍ ចុត្តតទេឃតាតិ “ដាតាតកប្បចារិទេត ចា ចិព្ពារេបត្តយ្យ, សយទេឃ ច អព្ពាយ្យ ចា ដាតាតកប្បចារិទេត តទេយ្យចត្វាឃ ចិព្ពារេបត្តយ្យ”តិ ចុត្តតទេឃត៍

តតុត្តរិសិក្ខាបដចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

៩៍ បដទ៌ិយាបក្ខដសិក្ខាបដចណ្ណតា

កិក្ខុបទេតច រូដ្ឋិយ្យាតិ ឲត្វ បតាតិ តិបិតយត្តំ, តឆា ឲច-សទេក្ខាបិ៍ ទេតាភាហ “ព្ពុត្វត្តាយយ្យា”តិអាទិ៍ អបដិសិត្វាតិ កទេឆត្វា, អារក្ខាតិ ចា អទេត្វា៍ អព្ពាតកយ្យ កហបតិយ្យាតិ អព្ពាតកកហបតិតាតិ អទេត្វា៍ ការលាទេត្វ ហិ ព្ពុដំ សាយិចចតំ៍ អដ្ឋកឆាឃំ បត ព្ពុដំ សុចិទេព្ពាយ្យត្តិ ត

ᩅᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩴ᪨ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩪᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᨧᩮᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩴ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪒᪨᪕᪒᪘-᪕᪒᪙), ᨧᩦᩅᩁᨾᩪᩃᩴ, ᨲ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨷᨴᩮᩈ᩠ᩈ ᩋᩣᨣᨾᩮᩣ, “ᨧᩦᩅᩁᨧᩮᨲᩣᨷᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᨮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩉᩣᨷᨱᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᩏᨷᨠ᩠ᨡᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᩏᨷᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᨲᩮᨶ ᨲᨳᩣ ᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩏᨷᨠ᩠ᨡᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᩴ᪨ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨠᨲᩈ᩠ᩈ ᨠᩣᩁᩣᨷᨶᩴ, ᨠᨲᩈ᩠ᩈ ᨠᩥᨱᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦᨲᩥ ᨷᩥᨴᩉᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᨧᨶᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩏᨷᨧᩣᩁᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

“ᨲᨲᩕ ᨧᩮ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩮᩣ ᨷᨴᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᨲᩕ ᩈᩮᩣ ᨣᩉᨷᨲᩥ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ “ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᨶ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨠᩦᨴᩥᩈᩴ ᨲᩮ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᨷᨶ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᩈᩮᨶ “ᩅᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪕᪒᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨷᨴᩩᨾᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᨧᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩩᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᨧᨶᩮ᪨ ᩅᩮᩣᩉᩩᩅᩮᩣᨩ᩠ᨩ ᩉᩥ ᩅᨴᩁᩣᨾᩥᨠᩴ ᨿᩩᩅᩮᩣᨩ᩠ᨿᩣ ᨲᩔ ᩅᨴᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩦᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᨻᩉᩩᩃᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ, ᩅᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨠᨷ᩠ᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨭᩣᨿᩥᨠᩣ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᨾᩣᩉ᪨ “ᩋᨵᩥᨠᩅᩥᨵᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨭᩣᨿᩥᨠᩣ ᨷᨶ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨷᨶ ᨲᩴ ᩌᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᩴ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ᪨

“ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᨶᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩣᨿᩣᨧᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩮᩈ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪘᪔) ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶᩮ ᨴᩥᩔᨲᩥ, “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪓᪘; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨ ᪒᪓᪐) ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᨶᩮ᪨

“ᩈᩣᨵᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩩᨧᩥ ᩁᩣᨩᩣ, ᩈᩣᨵᩩ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨱᩅᩣ ᨶᩁᩮᩣ;

ᩈᩣᨵᩩ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᨴ᩠ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩮᩣ, ᨷᩣᨷᩔᩣᨠᩁᨱᩴ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪑᪘᪨᪑᪐᪑) –

ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮ, “ᩈᩣᨵᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᩣ, ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩪ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪙᪓-᪙᪘) ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩮ, ᩍᨵᩣᨷᩥ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩮᨿᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪘᪙; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑ ᨾᩪᩃᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪑᪑᪕ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ; ᨡᩩ᪨ ᨷᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨᪓᪘) ᩋᩣᩉ “ᩈᩣᨵᩪᨲᩥᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩮ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨿᩣᨧᨶᩮᨲᩥ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨿᩣᨧᨶᩮ, ᩋᨽᩥᨷᨲ᩠ᨳᨶᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨴᩦᨷᨶᩮ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩋᩣᩃᨷᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᨶᩣᨴᩦᩈᩪᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩋᨷ᩠ᨷᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᨶ ᨴᩪᨲᩔ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᩮᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣᨴᩥᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᪨

ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨣ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩥᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮ “ᩋᩃᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩑᨲᩮᨶ, ᨴᩈᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩴ ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩴ ᩅᩣ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨴᩁᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᩁᩴ ᩈᨾᨠᩣᩃ, ᨭᩣᨿᩥᨠᩣ ᩈᨾᨠᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨥᩅᩈᩮᨶ, ᨶ ᨷᨾᩣᨱᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩋᨣ᩠ᨥᩅᨯ᩠ᨰᨶᨠᩣᨴᩦᩈᩩ

ឥទំ សិក្ខាបទំ។

បឋមឧបក្ខដសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. ទុតិយឧបក្ខដសិក្ខាបទវណ្ណនា

កស្មា ឥមិនា នយេន អនេត្វា វេទិតព្វាតិ អាហ “ឥទញ្ច”តិអាទិ។ ហីតិ ការណត្ថេ និបាតោ។ ន កោចិ វិសេសោតិ អាហ “កេវល”ន្តិអាទិ។

ទុតិយឧបក្ខដសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. រាជសិក្ខាបទវណ្ណនា

រាជតោភោគ្គន្តិ រាជតោ លទ្ធភោគ្គំ។ រាជភោគ្គោតិ រាជាយត្តោ។ រាជតោ ភោគោតិ រញ្ញោ ទិន្នំ ឥស្សរិយំ។ ឥមិនាតិអាទីតិ “ឥមិនា ចីវរចេតាបន្នេន ចីវរំ ចេតាបេត្វា ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ ចីវរេន អច្ឆាទេហី”តិ ឥទំ អាគមនសុទ្ធិំ ទស្សិតំ។ យទិ ហិ ឥមិនា កប្បិយវោហារេន អបេសេត្វា “ឥទំ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ ទេហី”តិ បេសេយ្យ, សោបិ ទូតោ តំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេយ្យ “ឥទំ ខោ, ភន្តេ, អាយស្មន្តំ ឧទ្ទិស្ស ចីវរចេតាបន្នំ អាភតំ, បដិគ្គណ្ហាតុ អាយស្មា ចីវរចេតាបន្ន”ន្តិ (បារា. ៥៣៧), តទា បដិក្ខិបិត្វាបិ កប្បិយការកំ បុច្ឆេន តំ និទ្ទិសិតុំ ន វដ្ដតិ។ តេនាហ “សចេ ហី”តិអាទិ។ អកប្បិយវត្ថុំ អារព្ភាតិ ហិរញ្ញាទិំ អារព្ភ។ ឧទ្ទិសេន ទូតវចនេនាតិ “បដិគ្គណ្ហាតុ អាយស្មា ចីវរចេតាបន្ន”ន្តិ ឯវរូបេន ទូតវចនេន។ តស្មាតិ យស្មា សម្បដិច្ឆិតុំ អកប្បិយំ ហោតិ, តស្មា។ សុវណ្ណន្តិ ជាតរូបំ។ រជតន្តិ រូបិយំ។ កហាបណោតិ សុវណ្ណមយោ វា រូបិយមយោ វា បាកតិកោ វា កហាបណោ។ មាសកោតិ លោហមាសកោ វា ទារុមាសកោ វា ជតុមាសកោ វា ហោតុ, យេ យេ យត្ថ យត្ថ ជនបទេ យទា យទា វោហារំ គច្ឆន្តិ, អន្តមសោ អដ្ឋិមយោបិ ចម្មមយោបិ រុក្ខផលពីជមយោបិ សមុដ្ឋាបិតរូបោបិ អសមុដ្ឋាបិតរូបោបិ សព្វោ ឥធ មាសកោតិ វេទិតព្វោ។ ឯត្ថ ច យំ វត្តព្វំ, តំ រូបិយសិក្ខាបទេ វក្ខាម។

មុត្តាតិ ហត្ថិកុម្ភជាតិកា អដ្ឋវិធា មុត្តា។ តថា ហិ ហត្ថិកុម្ភំ វរាហទាឋំ, ភុជង្គសីសំ, វលាហកំ, វេឡុ, មច្ឆសិរោ, សង្ខោ, សិប្បីតិ អដ្ឋ មុត្តាយោនិយោ។ តត្ថ យា មច្ឆសង្ខសិប្បិជាតា, សា សាមុទ្ទិកា, ភុជង្គជាបិ កាចិ សាមុទ្ទិកា ហោតិ។ ឥតរា អសាមុទ្ទិកា។ យស្មា បន ពាហុល្លំ សាមុទ្ទិកាវ មុត្តា លោកេ ទិស្សន្តិ, តត្រាបិ សិប្បិជាវ, ឥតរា កទាចិ។ តស្មា សម្មោហវិនោទនិយំ “មុត្តាតិ សាមុទ្ទិកមុត្តា”តិ (វិភ. អដ្ឋ. ១៧២) វុត្តំ។ មណីតិ ឋបេត្វា វេឡុរិយាទិកេ អន្តមសោ ជាតិផលិកំ ឧបាទាយ សព្វោបិ នីលបីតាទិវណ្ណភេទោ មណីតិ វេទិតព្វោ, បចិត្វា កតោ បន កាចមណិយេវេកោ បត្តាទិភណ្ឌមូលត្ថំ សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ វេឡុរិយោ នាម វំសវណ្ណមណិ។ សង្ខោតិ

ឆយតសទ្ធោ ទេវតាចិន្តោ ទេវតាបិទ្យា, បឋមយសទ្ធោ បត ទេវតាបិស្សកទេវា, ទេវា ច អញ្ញាតានិទេកសដ្ឋត្វាយ, កណ្ឌមូលត្វាយ ច

សម្បជ្ជិត្វា ចដ្ឋតិ។ សិលិតិ ទេវតាចិន្តោ ទេវតាសំឃុត្តា មុក្កចណ្ណា សិលា។ ទេវតេត បត អបិស្សា សត្តកតិសាតានិអត្វាយ បដិក្កុលិត្វា ចដ្ឋតិ។

ឧត្តំ ច “ទេវតាសំឃុត្តាតិ សុចណ្ណេត សទ្ធិំ ឃោរេត្វា បចិត្វា កតា”តិ ចទត្តិ។ បចាត្យអត្តិ ទេវតាបិ អទេវតាបិ សត្តំ បចាត្យអំ

លេហិតវណ្ណោតិ ទត្តបលិ។ បសារកល្លត្តិ កពាទបលិ។ ឃំ “បទកត”ត្តិបិ ចុច្ចតិ។

សត្ត ឆន្នាតិតិ សាតុលេបាតិ សាលិអាទីតិ សត្ត ឆន្នាតិ។ តិចាទានិវ្កបឆន្នាស្ស បត សាលិអានិមូលឆន្នាទេត្តាកឆត្វា “សត្ត ឆន្នាតិ”តិ ចុត្តំ។

ការិការលេត្តចត្តុបុប្ផាទាបចលិទាយាទយោតិ ឧត្តំ ការិ តាយ អទេត្តាខាតឆតក្កិតកបទាតិតប្បគេទា។ តទា ការសោ។ លេត្តំ តាយ

ឃដ្ឋិ បុព្វណ្ណំ ទុហតិ។ ចត្តុ តាយ ឃដ្ឋិ អបទណ្ណំ ទុហតិ។ ឃត្តុ ចា ក្ខកឃបិ ទុហតិ, តំ លេត្តំ។ តឆត្វាយ អកតក្ខុបិការកា ចត្តុ

លេត្តចត្តុសិទេត ចេត្តុ ចាបិតត្យអាកាតិតិបិ សក្កហិតាគេច។ ចស្សិកាតិតំ បុប្ផគកា បុប្ផាទាយោ។ អប្ពផលិតិតំ ផលគកា ផលិទាយោ។

ត កោចលច្ចា អត្តគោទេចត្វាយ សម្បជ្ជិត្វា ត ចដ្ឋតិ, សទេបិ កោចិ ខាតទ្វបទខតំ អាគេត្វា “ព្វាដំ សដ្ឋស្ស ឥបិ, អារាមំ ចា កទោច,

ចេតិយំ ចា គោខតសាលិតិតំ ចា អញ្ញតទ”ត្តិ ចទតិ, ព្វាឥបិ សម្បជ្ជិត្វា ត ចដ្ឋតិ។ “ឃស្ស កស្សចិ ហិ អញ្ញាស្ស អត្វាយ សម្បជ្ជត្តស្ស

ទុក្កដំ ហោតិ”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ១។៣៦១-៣៦៥) យថាបច្ចយំ ចុត្តំ។ តេតាហ “ចេតិយសដ្ឋកាលបុក្កលិតំ ចា អត្វាយ សម្បជ្ជិត្វា ត

ចដ្ឋតិ”តិ។

សទេ បត សដ្ឋចា កណំ ចា បុក្កលំ ចា អតាយសិត្វា “ព្វាដំ ហិទញ្ញសុចណ្ណំ ចេតិយស្ស ទេយ, ថិហារស្ស ទេយ, តចកម្មស្ស ទេយា”តិ ចទតិ,

បដិក្កិបិតុំ ត ចដ្ឋតិ។ “ព្វាទេ ព្វាដំ កលាត្តិ”តិ កប្បិយការកាតំ អាចិក្កិតព្វំ។ “ចេតិយាតិតំ អត្វាយ ត្យេប្បាទេហត្វា ឥទេបទា”តិ ចុទត្ត បត

“អប្បាកំ កេហតុំ ត ចដ្ឋតិ”តិ បដិក្កិបិតព្វំ។

ទេឃ្យាចច្ចកទោតិ កិច្ចកទោ។ ព្វាឆ បត សទ្ធោ កិច្ចកទោច “ទេឃ្យាចច្ចកទោ”តិ អធិប្បេតោតិ អាហ “កប្បិយការកោ”តិ។ ឧទេសោ

ទោតិ “អប្បកចិធិយំ អប្បកឈទេ អប្បកតាទេយា”តិ បទម្ពុតំ ចទតិ។ ព្វាតទេបិតិ បទម្ពុតាតិដ្ឋិយបិ។ “អទេត្វា ទេយ, អាចុទេសា, ថិចទេតា”តិ ឧតំ

ចទោឆតាលក្ខលាតិឆស្សតត្តិ សដ្ឋទេត្តា។ តត្តុ ចទោឆតាលក្ខលាតិឆស្សតត្តិ ចាចាយ ចទោឆតាលក្ខលាតិឆស្សតំ។ តេតាហ “សទេ ហិ”តិអាទិ។ ព្វាដំ

ចា ចចតំ ចត្តាត្តិ សដ្ឋទេត្តា។ ឧតាស្ស ចា អទេត្វា ឃាឃ កាឃចិ កាសាឃ ចត្តុទេត្តាតិ សដ្ឋទេត្តា។ “ទេហិ ទេយ ថិចទេ, អាហទ ទេយ ថិចទេ,

បរិចទេត្តហិ ទេយ ថិចទេ, ចេតាទេបហិ ទេយ ថិចទ”ត្តិ ឧតាតិ បត ចចតាតិ ឧទេតសំ ចា អទេត្វា ឃាឃ កាឃចិ កាសាឃ ត ចត្តុទេត្តា។ តេតាហ

“ទេហិ ទេយ”តិអាទិ។ សាទេឆ្យាតិ តិប្បាទេឆ្យ។ ព្វាទេច្ចុតំ កុសលត្តិ ឧចំ ឃាចតតិយំ ចទោឆទេត តស្ស ថិចទស្ស ឃទេតំ អកិតិប្បាទេតំ, ឧតំ

កុសលំ សាតុ សុដ្ឋតិ អទេត្វា។ តេតាហ “ឧតំ សុត្តុទ”ត្តិ។

លក្ខតំ បទេយា បរិទេច្ចទោ អស្សាតិ លក្ខត្តុបទេយំ។ ព្វាឆទិប្បា“ធាតព្វា”ត្តិ ព្វាបិស្សា កិទិយាឃ ថិទេសសតំ, លក្ខត្តុបទេយំ ធាតំ កាតព្វាត្តិ អទេត្វា។

តេតាហ “កាចតប្បំសកចចតទេបត”ត្តិ, ឧតំ កាទេច ធាតព្វាត្តិ ចុត្តឆាត្តុបទេត្ត សាទេឆតទ្ធោ តប្បំសកលិក្ខចចតត្តិ អទេត្វា។ ត តិសិធិតព្វាត្តិ

“ព្វាឆ, កទេត្ត, តិសិធទា”តិ ចុទេត្តបិ ត តិសិធិតព្វំ ។ ត អាបិសំ បដិក្កទេហតព្វាត្តិ ឃាក្យាទម្ពកាតិទេកដំ កិច្ចិ អាបិសំ “កព្វាឆ, កទេត្ត”តិ

ឃាទិឃយាតេតាបិ ត កល៊ិ្យាតព្វា៉ ត ឆេយ្យា ការសិតព្វាតិ (បរិទា៉ អដ្ឋ៉ ព៉៥៧ប៉-៥៧៨) “យក្ខុលំ ចា អត្ថយោគតំ ចា ការសចា”តិ ឃាទិឃយាតេតាបិ ត កិញ្ចិ ការសិតព្វំ៉ ឆាតំ កញ្ញាមីតិ ជិតិ ចិតារេសតិ៉ ឆត្វា ឌីចរំ កេហត្វំ អាកាតេតត ហិ តំ ភិក្ខុស្ស តុល្យិក្ខុតេតត ឆាតព្វមេច, ត និសជ្ជាឌិកំ កាតព្វំ៉ ក្លាយិតា បត តំ កាតព្វំ ឆាតំ ចិតាសិតំ ហោតិ៉ តេតាហ “អាកាតការណំ ចិតារេសតី”តិ៉ “អាកាតការណំ តាយ ឆាតមេច, តស្មា ‘ត កាតព្វ’ន្តិ ចាទិតស្ស កាតព្វា និសជ្ជាឌីសុ កតេសុ លសុ ឆាតេសុ ឲកំ ឆាតំ កញ្ញាតី”តិ (សារត្ថ៉ ឌី៉ ព៉ ៥៧លិ-៥៧៨) អយមេត្ថ អធិប្បាយោ៉ លក្ខុត្តុបទេ តុល្យិក្ខុតេតត ភិក្ខុស្ស ឆាតព្វំ៉ “ត អញ្ញំ កិញ្ចិ កាតព្វ”ន្តិ ហិ ក្លាដំ ឆាតលក្ខណំ៉ តេតេតចាហ “ក្លាដ”ន្តិអាឌិ៉ តត្ថ ក្លាឌន្តិ “ចត្តុក្កត្តំ បញ្ចាក្កត្តំ, លក្ខុត្តុបទេ តុល្យិក្ខុតេតត ភិក្ខុស្ស ឆាតព្វ”ន្តិ ចចតំ៉ ឲត្ថ ច “តិឃិឌតាឌិយិ្យាតេត បុត ឌីចរំ កេហត្វំ ត លកតី”តិ ពេចិ៉ “ឆេ្វ ឆាតាតិ បរិហាយន្តី”តិ អញ្ញោ៉ “ឲកំ ឆាតំ បរិហាយតី”តិ អបរេ៉ ក្រកយំ កេទាតីតិ ចោទេតិបិ តិដ្ឋតិបិ៉

“តត្ត តត្ត ឆាតេត តិដ្ឋតី”តិ ក្លាដំ ចោឌកស្ស ជិតដ្ឋិតដ្ឋាតតោ អបក្កម្ម តត្ត តត្ត ឌីចរំ ភិក្ខុស្ស ឆាតំមេច សន្តាយ ចុត្តំ៉ ឲត្ថាតិ ឲតេសុ ក្ខិសុ ចោឌតាដ្ឋាតេសុ៉

កិំ បត សព្វកប្បិយការកេសុ (បរិទា៉ អដ្ឋ៉ ព៉៥៧ប៉-៥៧៨; ចិ៉ សង្គ៉ អដ្ឋ៉ ៩៥) ឲចំ បដិបជ្ជិតព្វន្តិ? ត បដិបជ្ជិតព្វំ៉ អយញ្ហិ កប្បិយការកោ តាម សង្ខេបតោ ទុចិធោ និទ្ទិដ្ឋោ ច អនិទ្ទិដ្ឋោ ច៉ តត្ថ ច និទ្ទិដ្ឋោ ទុចិធោ ភិក្ខុនា និទ្ទិដ្ឋោ, ទូតេត និទ្ទិដ្ឋោតិ៉ អនិទ្ទិដ្ឋោបិ ទុចិធោ មុខចេវចនិកកប្បិយការកោ, បរម្មុខកប្បិយការកោតិ៉ តេសុ ភិក្ខុនា និទ្ទិដ្ឋោ សម្មុខាសម្មុខចសេត ចតុព្វិធោ ហោតិ, តថា ទូតេត និទ្ទិដ្ឋោបិ៉

កថំ? ក្លេធកច្ចោ ភិក្ខុស្ស ឌីចរត្ថាយ ទូតេត អកប្បិយចត្ថុំ បហិណតិ, ទូតោ ច តំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា “ក្លាដំ, ភទន្តេ, ក្លត្តក្ខាមេត តុម្ហាកំ ឌីចរត្ថាយ បហិតំ, គណ្ហថ ត”ន្តិ ចទតិ៉ ភិក្ខុ “ក្លាដំ ត កប្បតី”តិ បដិក្ខិបតិ៉ ទូតោ “អត្ថិ បត តេ, ភទន្តេ, ចេយ្យាចច្ចករោ”តិ បុច្ឆតិ, បុញ្ញត្ថិកេហិ ច ឧបាសកេហិ “ភិក្ខូតំ ចេយ្យាចច្ចំ ករោថា”តិ អាណត្តា ចា ភិក្ខូតំ ចា សន្ទិដ្ឋា សម្ភត្តា ពេចិ ចេយ្យាចច្ចករា ហោន្តិ, តេសំ អញ្ញតរោ តស្មិំ ខណេ ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ និសិន្នោ ហោតិ, ភិក្ខុ តំ និទ្ទិសតិ “អយំ ភិក្ខូតំ ចេយ្យាចច្ចករោ”តិ៉ ទូតោ តស្ស ហត្ថេ អកប្បិយចត្ថុំ ទត្វា “ថេរស្ស ឌីចរំ កិណិត្វា ទេហី”តិ គច្ឆតិ, អយំ ភិក្ខុនា សម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោ៉

អបរោ បន ភិក្ខុស្ស (បរិទា៉ អដ្ឋ៉ ព៉៥៧លិ; ចិ៉ សង្គ៉ អដ្ឋ៉ ៩៥) សន្តិកេ និសិន្នោ ហោតិ, អបិច ខោ ភិក្ខុ និទ្ទិសតិ “អសុកស្មិំ តាម គាមេ ក្លត្តក្ខាមោ ភិក្ខូតំ ចេយ្យាចច្ចករោ”តិ៉ សោ គន្ត្វា តស្ស ហត្ថេ អកប្បិយចត្ថុំ ទត្វា “ថេរស្ស ឌីចរំ កិណិត្វា ទទេយ្យាសី”តិ អាគន្ត្វា ភិក្ខុស្ស អារោចេត្វា គច្ឆតិ, អយមេកោ ភិក្ខុនា អសម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោ៉

ន ហេវ ខោ សោ ទូតោ អត្តនា អាគន្ត្វា អារោចេតិ, អបិច ខោ អញ្ញំ បហិណតិ “ទិន្នោ មយា, ភទន្តេ, តស្ស ហត្ថេ ឌីចរចេតាបន្នោ, ឌីចរំ គណ្ហេយ្យាថា”តិ, អយំ ទុតិយោ ភិក្ខុនា អសម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោ៉

ន ហេវ ខោ អញ្ញំ បហិណតិ, អបិច ខោ គច្ឆន្តោវ ភណតិ "អហំ តស្ស ហត្ថេ ចីវរចេតាបន្នំ ទស្សាមិ, តុម្ហេ ចីវរំ ករេយ្យាថា"តិ, អយំ តតិយោ ភិក្ខុនា អសម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោតិ ឯវំ ឯកោ សម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោ តយោ អសម្មុខានិទ្ទិដ្ឋាតិ ឥមេ ចត្តារោ ភិក្ខុនា និទ្ទិដ្ឋវេយ្យាវច្ចករា នាម។ ឯតេសុ ឥមស្មិំ រាជសិក្ខាបទេ វុត្តនយេន បដិបជ្ជិតព្ពំ។

អបរោ ភិក្ខុ បុរិមនយេនេវ ទូតេន បុដ្ឋោ នត្ថិតាយ វា អវិចារេតុកាមតាយ វា "នត្ថម្ហាកំ កប្បិយការកោ"តិ ភណតិ, តស្មិំ ខណេ កោចិ មនុស្សោ អាគច្ឆតិ, ទូតោ តស្ស ហត្ថេ អកប្បិយវត្ថុំ ទត្វា "ឥមស្ស ហត្ថតោ ចីវរំ ករេយ្យាថា"តិ វត្វា គច្ឆតិ, អយំ ទូតេន សម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោ។

អបរោ ទូតោ គាមំ បវិសិត្វា អត្តនា អភិរុចិតស្ស កស្សចិ ហត្ថេ អកប្បិយវត្ថុំ ទត្វា បុរិមនយេនេវ អាគន្ត្វា វា អារោចេតិ, អញ្ញំ វា បហិណតិ, "អហំ អមុកស្ស នាម ហត្ថេ ចីវរចេតាបន្នំ ទស្សាមិ, តុម្ហេ ចីវរំ ករេយ្យាថា"តិ វត្វា វា គច្ឆតិ, អយំ តតិយោ ទូតេន អសម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោតិ ឯវំ ឯកោ សម្មុខានិទ្ទិដ្ឋោ, តយោ អសម្មុខានិទ្ទិដ្ឋាតិ ឥមេ ចត្តារោ ទូតេន និទ្ទិដ្ឋវេយ្យាវច្ចករា នាម។ ឯតេសុ មេណ្ឌកសិក្ខាបទេ វុត្តនយេន បដិបជ្ជិតព្ពំ។

វុត្តញ្ហេតំ –

"សន្តិ, ភិក្ខវេ, មនុស្សា សទ្ធា បសន្នា, តេ កប្បិយការកានំ ហត្ថេ ហិរញ្ញំ ឧបនិក្ខិបន្តិ 'ឥមិនា អយ្យស្ស យំ កប្បិយំ, តំ ទេថា'តិ។ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, យំ តតោ កប្បិយំ, តំ សាទិតុំ, ន ត្វេវាហំ, ភិក្ខវេ, កេនចិ បរិយាយេន ជាតរូបរជតំ សាទិតព្ពំ បរិយេសិតព្ពន្តិ វទាមី"តិ (មហាវ. ២៩៩)។

ឯត្ថ ច ចោទនាយ បរិមាណំ នត្ថិ។ មូលំ អសាទិយន្តេន សហស្សក្ខត្តុម្បិ ចោទនាយ វា ឋានេន វា កប្បិយភណ្ឌំ សាទិតុំ វដ្ដតិ។ នោ ចេ ទេតិ, អញ្ញំ កប្បិយការកំ ឋបេត្វាបិ អាហរាបេតព្ពំ។ សចេ ន ឥច្ឆតិ, មូលសាមិកានម្បិ កថេតព្ពំ។ នោ ចេ ឥច្ឆតិ, ន កថេតព្ពំ។

អបរោ ភិក្ខុ បុរិមនយេនេវ ទូតេន បុដ្ឋោ "នត្ថម្ហាកំ កប្បិយការកោ"តិ ភណតិ, តទញ្ញោ សមីបេ ឋិតោ សុត្វា "អាហរ, ភោ, អហំ អយ្យស្ស ចីវរំ ចេតាបេត្វា ទស្សាមី"តិ ភណតិ។ ទូតោ "ហន្ទ, ភោ, ទទេយ្យាសី"តិ តស្ស ហត្ថេ ទត្វា ភិក្ខុស្ស អនារោចេត្វាវ គច្ឆតិ, អយំ មុខវេវដិកកប្បិយការកោ។

អបរោ (បារា. អដ្ឋ. ២.៥៣៨-៥៣៩; វិ. សង្គ. អដ្ឋ. ៦៣) ភិក្ខុនោ ឧបដ្ឋាកស្ស វា អញ្ញស្ស វា ហត្ថេ អកប្បិយវត្ថុំ ទត្វា "ថេរស្ស ចីវរំ ទទេយ្យាសី"តិ វត្វាន បក្កមតិ, អយំ បរម្មុខកប្បិយការកោតិ ឥមេ ទ្វេ អនិទ្ទិដ្ឋកប្បិយការកា នាម។ ឯតេសុ អញ្ញាតកអប្បវារិតេសុ

ចិយ បដិបន្តិតញ្ញាំ

សទេ សឃសេបច ចិចទំ អាទេតទ្វា ទេត្តិ, កទេហតញ្ញាំ ទេភា ទេ, ត កិច្ចិ ចតុញ្ញា ទេតភាហ "សទេ"តិអាទិ កប្បិឃការកេតិ

សមុ្ទលាសមុ្ទលចទេសេត ចត្តាទេរា កប្បិឃការកេតិ អទេត្វា "ភាឃទេកា សឃសេបចា"តិ ញ្ញូយិភា កិក្លុ បដិក្លិបតិ, ត ទ្ទុតំ តស្វា ទ្ទុទេតត

តិក្កិទ្ធេដ្ឋាបិ ឃធាទុធិ ទេទាទេត្វុំ ចដ្ឋតិ យុចំ ចិចទិត្វា សឃសេបច កប្បិឃការកត្តំ ដ្ឋបកទេតាតិ យុចទេចចដិកកប្បិឃការទេកា ខុចត្តិ "ខុទេសា

ទេលា"តិអាទិភា ឃធាចុទេត្តត អាកាទេទត ដស្សិតា ទេហាត្តិ សទេដ្ឋបទេតាតិ អធិប្បាទេឃា

ចុត្តទោទតាដ្ឋាតបរិយាលទេតាតិ ចុត្តទោទតាបរិយាលទេតា ច ចុត្តដ្ឋាតបរិយាលទេតា ច សត្តិកត្តិ សយិបំ តត្វាតិ ខុត្ត កធយឃយទេត្វា

លទ្ធតីតិ អាហ "សយិបទេត្វ ហិ ញ្ញុទំ កុយ្ខចចត"ត្តិ ញ្ញុទំ ចុត្តំ ទេហាតិ – "កញ្ញាឃំ ទេកាឃ្មធាតិ ចទត្តិ, កុទេប កក្កុល"ត្តិអាទិសុ ចិឃ ឃស្វា

សយិបិធាទេទ ញ្ញុទំ សត្តុយីចិកត្តិចចតំ, តស្វា អឃយទេត្វា លទ្ធតីតិ ខុចំ អកទេទាទេត្តាតិ សាយំ ចា អកដ្ឋទេត្តា, ទ្ទុតំ ចា អបិទេហទេត្តា

អជ្ជទេលា, កទេត្ត, អាកទេយហីតិ, កទេត្ត, អជ្ជ ខុកទិចសំ អយ្យាកំ តិដ្ឋ, អធិចាទេសហីតិ អទេត្វា តិកបិទិត្តិឃត្តិ អតិទេទកោសុ ទេទាទតាដ្ឋាទេតសុ

អតិទេទកសញ្ញាទេចយតិកដ្ឋាតកសញ្ញាតំ ចទេសេត តីហិ បិទិត្តិឃាតិ តិក្ខត្តុំ ទេទាទតាឃ លក្ខត្តុំ ដាទេតត, ដ្ឋាតកតិក្ខត្តុំ ទេទាទតាឃ ដ្ឋាតកដ្ឋក្ខត្តុំ

ដាទេតត លទេទ្ធបិ អតាបត្តិ អប្បិតតាតិ បតិដ្ឋាបិតតា, "សញ្ញាទេត្វា ទេសា យឃា"តិអាទិភា (បរិទា ៥៦៦ប័) កធិតតាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ

រាជសិក្ខាបទចណ្ណភា តិដ្ឋិតា

ចិចទចទេក្កា បធទេយា

២ ខុញអកសេលិឃចទេក្កា

១ ទេកាសិឃសិក្ខាបទចណ្ណភា

ទេកាសិឃមិស្សកត្តិ "ទេកាសការទេកា"តិ លទ្ធទេចាហារាតំ បិលាកាតំ ទេកាសទេតា តិញ្ញាត្តំ អំសុ ទេកាសិឃំ, ទេតត មិស្សំ ទេកាសិឃមិស្សកំ ទេតត បត

ទេកាសិទេឃត អប្បទេកតាបិ មិស្សិតំ ទេកាសិឃមិស្សកទេយច, ត ញ្ញុទំ អទេញ្ញាហារិកត្តិ ចត្តំ លទ្ធា ទេតភាហ "ខុទេកតាបី"តិអាទិ

ទេកាសិឃំសុតាតិ កិមិទេកាសសមុទ្ទចេត អំសុតា "អត្តុយទេសា"តិអាទិកំ បត ញ្ញុយស្ស សិក្ខាបទស្ស អចិត្តកត្តា ចុត្តំ សត្តំ តាយ សត្តទិត្វា កតំ

អចាឃិយំ ទេតភាហ "សទេយ ក្ខុយិការទេក"តិអាទិ ញ្ញុយទេស្សច ចចតស្ស អត្តុសាទេទតាតិ ញ្ញុយទេស្សច បធយសត្តតស្ស

តិស្សដ្ឋតចិធាតចចតាត្តុសាទេទត សត្តាសត្តតត្តិ សត្តាសត្តតតិស្សដ្ឋតចិធាតំ

ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩣᩁᩣᨸᨶᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᩣᩁᩣᨸᨶᩅᩈᩮᨶ "ᩈᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨸᨶᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ "ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᩴ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᨲᩴ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪅᪃᪅) ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨲᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩮᨲᩥ ᩅᩥᨲᩣᨶᨽᩪᨾᨲ᩠ᨳᩁᨱᩈᩣᨱᩥᨸᩣᨠᩣᩁᨽᩥᩈᩥᨻᩥᨻ᩠ᨻᩮᩣᩉᨶᨠᩁᨱᩮ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧ ᩅᩥᨲᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩮ, ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ "ᩋᩅᩣᨿᩥᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪅᪃᪃) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪂᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩊᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩣᩊᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣ ᩁᨩᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᩣᩊᨠᩣᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ "ᨠᩣᩊᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩣᩊᨠᩣᨶᩥ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᩊᨠᩴ ᩅᩣ ᩁᨩᨶᨠᩣᩊᨠᩴ ᩅᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᨾᩥᩔᩥᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᨾᩥᩔᩥᨲᨠᩣᩊᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ "ᨿᨳᩣ ᨸᨶ 'ᩑᨠᩮᨶᩣᨸᩥ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩴᩈᩩᨶᩣ'ᨲᩥ (ᨠᩘᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣ ᩍᨵᩣᨸᩥ 'ᩑᨠᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩋᨾᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ'ᨲᩥ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨸᨶ ᨾᩥᩔᨠᨽᩮᩣᨣᩮᨸᩥ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩁᩪᨸᨠᩴ ᨧᩮ 'ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩊᨠ'ᨾᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠ ᪅᪃᪈) ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ "ᩍᨴᩴ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩊᨠᩣᨶᩴ ᩑᩊᨠᩃᩮᩣᨾᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨳᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪅᪃᪆) ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᨿᩮᩣᨣᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩴ᪨ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᨸᨶ "ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩊᨠᨠᩁᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨

ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩊᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪃᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨽᩣᨣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨠᩣᩊᨠᩣ ᩋᨵᩥᨠᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩣᩊᨠᨽᩣᨣᩮ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪂᪨᪅᪅᪂) ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨽᩣᨣᩣᨲᩥ ᨲᩩᩃᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣ ᨠᩣᩊᨠᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩔ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩈᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᩊᨠᩣᨶᩴ ᨽᩣᨣᨴ᩠ᩅᨿᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩐᨶᨠᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩑᨠᩔᩣᨸᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᨠᩔᩣᨸᩥ ᨠᩣᩊᨠᩃᩮᩣᨾᩔ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨽᩣᩅᩮᨲᩥ ᨲᩩᩃᩣᨿ ᨵᩣᩁᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᩮᩈᩣ ᩅᩣᨲᩅᩮᨣᩮᨶᩣᨸᩥ ᨸᨲᩥᨲᩔ ᩑᨠᩔᩣᨸᩥ ᨠᩣᩊᨠᩃᩮᩣᨾᩔ ᩋᨵᩥᨠᨽᩣᩅᩮ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ "ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩒᨴᩣᨲᩣᨶᩴ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨵᩥᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᨬᩣᨱᩴ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨶᩣᨣᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴᩈᩮ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴᩈᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴᩈᩮ, ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᩉᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩊᩥ. ᪓᪓᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨱᨷ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᩃᩮ ᩋᨲᩦᨲᩴᩈᩮ ᨧ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴᩈᩮ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴᩈᩮ ᨧ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᩉᨲᨬᩣᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ – ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨶᩣᨣᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩩᨠᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨻᩉᩩᨠᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨶᩣᨣᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ , ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨶᩣᨣᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩋᨶᩣᩅᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨷᨶ ᨷᨮᨾᩮ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᩉᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᩋᨶᩣᩅᩁᨱᨬᩣᨱᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨶ ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨷᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ “ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨶ ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨴᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ.

ᨲᩮᨠᩣᨠᩣᩃᩥᨠᨬᩣᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ.

᪔. ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᩉᨲᨬᩣᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

ᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩪ ᨠᩥᩃᩮᩈᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩅᩥᨶᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᨧᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ, ᩑᨠᨴᩮᩈᩔ ᨠᩥᩃᩮᩈᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ “ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ”ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨷᩣᩊᩥ. ᪓᪔᪐) ᨷᨭᩥᨷᩣᨭᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨱᨾ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨲᩮᨶᩣ.

ᩈᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩋᨶᩣᩅᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨶᩣ ᨷᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩣᩅᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨶᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᩁᨱᩮᩣ ᨷᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩥᩔᨿᩮᨶ ᨠᩣᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ. ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩣᩅᩁᨱᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩅᩁᨱᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩮᨷᩥ ᨠᨲᨠᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩥᩔ ᨠᩣᨿᩴ ᩃᨽᨲᩥ. ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩥᨿᩴ “ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩣᩅᩁᨱᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨶ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ , ᩈᩮᩣᩅᩮᨶ ᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩣ ‘ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᩣᩉ. ᨸᩁᩥᨲᩔᨲᩮᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᩮᩣ ᨶᩣ ᨬᩣᨱᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣ, ᩈᩮᩣ ‘ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ’ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩃᨽᨲᩮᨶ, ᨷᨶ ‘ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ’ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩊᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑.᪓᪓᪘) ᨷᩁᩥᨲᩔᨲᩮᨲ᩠ᨳᨲᩮᨶᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ.

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᨬᩣᨱᩴ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᩣᨷᩥᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ”ᨲ᩠ᨲᩥ (ᨷᩣᩊᩥ. ᪓᪔᪑) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨱᨷ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᩃᩮ “ᩈᩮᩣᨿᩴ ᨷᨮᨾᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨷᨴᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨲᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨿᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ – ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨧ ᩋᨲᩦᨲᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨧ ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨧ ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨷᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨬᩣᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ.

៥. និសីទនសិក្ខាបទវណ្ណនា

និសីទនសន្ថតន្តិ “និសីទនំ នាម សទសំ វុច្ចតី”តិ ឯត្ថ បទភាជនិយំ (បារា. ៥៦៧) វុត្តត្តា សទសំ សន្ថតំ, ឯត្ថ ច និសីទនគ្គហណំ សន្ថតេ ចីវរសញ្ញានិវារណត្ថំ, យស្មា តេ ភិក្ខូ កម្ពលចីវរសញ្ញាយ សន្ថតំ ឆឌ្ឌេត្វា ធុតង្គានិ សមាទិយឹសុ។ សយនាសនប្បយោជនត្តា សន្ថតស្ស “បុរាណសន្ថតំ នាមា”តិអាទិ វុត្តំ។ យត្វាតិ យស្មិំ សន្ថតេ។ វិទត្ថិមត្តន្តិ សុគតវិទត្ថិមត្តំ។ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ ចាយំ “អនាបត្តិ អលភន្តោ ថោកតរំ អាទិយិត្វា ករោតី”តិ (បារា. ៥៧០) បទភាជនេ វុត្តត្តា។ ឯកទេសេតិ ឋានាតិ កត្តព្ពនវសន្ថតស្ស ឯកបទេសេ។ វិជដេត្វាតិ វិទ្ធំសេត្វា។ អនាទាតិ ម-ការលោបេនាយំ និទ្ទេសោតិ អាហ “សតិ បុរាណសន្ថតេ អគ្គហេត្វា”តិ។

ឯត្ថ ច “ឥទំ មេ, ភន្តេ, និសីទនសន្ថតំ អនាទិយិត្វា បុរាណសន្ថតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្ថិំ ការាបិតំ និស្សគ្គិយ”ន្តិ (បារា. ៥៦៧) ឥមិនា នយេន និស្សជ្ជនវិធានំ វេទិតព្វំ។ សន្ថតវិស្សជ្ជនវត្ថុស្មិំ បញ្ញត្តិ ភគវតា សន្ថតានិ វិប្បកិណ្ណានិ ទិស្វា “សទ្ធាទេយ្យវិនិបាតនេ ការណំ នត្ថិ, បរិភោគុបាយំ តេសំ ទស្សយិស្សាមី”តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.៥៦៦) សន្ថតវិស្សជ្ជនវត្ថុស្មិំ បញ្ញត្តំ។ កិរិយាកិរិយត្តា ឥមស្ស សិក្ខាបទស្ស “សេសំ តតិយសមុដ្ឋានេន”តិ វុត្តំ, ធោវនសិក្ខាបទសមុដ្ឋានេនាតិ អត្ថោ។ អយំ បន វិសេសោ – បុរាណសន្ថតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្ថិយា អាទាយ ករណេ, អលភន្តស្ស ថោកតរំ អាទាយ ករណេ, សព្ពថា អលភន្តស្ស អនាទាយ ករណេ ច អនាបត្តីតិ។ អង្គេសុ បនេត្ថ បទយុត្តបុរាណសន្ថតស្ស សាមន្តា សុគតវិទត្ថិអនាទិយនាតិ ទ្វង្គំ។

និសីទនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. ឯឡកលោមសិក្ខាបទវណ្ណនា

អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្សាតិ អទ្ធានមេវ មគ្គោ អទ្ធានមគ្គោ, តំ បដិបន្នស្សាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “អទ្ធានសង្ខាត”ន្តិអាទិ។ អទ្ធានសទ្ទេន វិសេសិតត្តា បន “ទីឃមគ្គ”ន្តិ វុត្តំ។ អទ្ធានគមនសមយស្ស វិភង្គេ “អឌ្ឍយោជនំ គច្ឆិស្សាមីតិ ភុញ្ជិតព្វ”ន្តិអាទិវចនតោ (បាចិ. ២១៨) អឌ្ឍយោជនម្បិ អទ្ធានមគ្គោ ហោតិ។ ឯឡកលោមានីតិ ឯតានិ អទ្ធានមគ្គតោ អញ្ញត្ថ ឧប្បន្នានិ បដិគ្គហេតុំ ន វដ្ដតិ, យតោ “អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្សា”តិអាទិកំ វុត្តន្តិ អនុយោគំ សន្ធាយាហ “សញ្ជាត”ន្តិអាទិ។ តត្ថ សញ្ជាតន្តិ “ភិក្ខុនោ បនេវ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្ស ឯឡកលោមានិ ឧប្បជ្ជេយ្យុ”ន្តិអាទិនា ឯតំ សញ្ជាតំ។ វត្ថុមត្តទីបនមេវាតិ “តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ កោសលេសុ ជនបទេ សាវត្ថិំ គច្ឆន្តស្ស អន្តរាមគ្គេ ឯឡកលោមានិ ឧប្បជ្ជិំសូ”តិអាទិកស្ស (បារា. ៥៧១) វត្ថុស្ស ទីបនមេវ។ យត្ថ កត្ថចីតិ អទ្ធានតោ អញ្ញត្ថាបិ យត្ថ កត្ថចិ ឋានេសុ។ សហត្ថាតិ ករណេ និស្សក្កវចនន្តិ អាហ “សហត្ថេនា”តិ។ លក្ខណវចនេតំ, តស្មា យេន កេនចិ សរីរាវយវេនាតិ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ តេនាហ “អត្តនា ហរិតព្ពានីតិ អត្ថោ”តិ។ អសន្តេ ហារកេតិ ឯត្ថ បទានំ អន្តរាកាសចារណតោ អចារណតោ វា លព្ភតីតិ អាហ “អសន្តេ ហារកេ”តិអាទិ។

ឯត្ថ ច "ឥមានិ មេ, ភន្តេ, ឯឡកលោមានិ តិយោជនំ អតិក្កាមិតានិ និស្សគ្គិយានី"តិអាទិនា (បារា។ ៥៧៣) និស្សជ្ជនវិធានំ វេទិតព្វំ។ តិកបាចិត្តិយន្តិ អតិរេកតិយោជនេ អតិរេកតិយោជនសញ្ញីវេមតិកូនកសញ្ញីនំ វសេន តីសុ បាចិត្តិយានិ។ វាសាធិប្បាយេន គន្ត្វា តតោ បរំ ហរណេតិ យត្ថ គតោ, តត្ថ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆានំ វា បច្ចយានំ វា អលាភេន តតោ បរំ អញ្ញត្ថ ហរណេ, តតោបិ អញ្ញត្ថាតិ ឯវំ យោជនសតម្បិ ហរណេ អនាបត្តិ។ អច្ឆិន្នំ វា និស្សដ្ឋំ វាតិ ចោរេហិ អច្ឆិន្នំ វា វិនយកម្មកតំ វា។ កតភណ្ឌន្តិ កតំ ភណ្ឌំ កម្ពលកោជវសន្ថតាទិ យំ កិញ្ចិ។ អន្តមសោ សុត្តកេន ពន្ធមត្តម្បិ។ តេនាហ "អន្តមសោ"តិអាទិ។ យោ បន តនុកបត្តត្ថវិកន្តរេ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៥៧៥) វា អាយោគអំសពទ្ធកកាយពន្ធនាទីនំ អន្តរេសុ វា បិប្ផលិកាទីនំ មលរក្ខណត្ថំ សិបាដិកាយំ វា អន្តមសោ វាតាពាធិកោ កណ្ណច្ឆិទ្ទេបិ លោមានិ បក្ខិបិត្វា គច្ឆតិ, អាបត្តិយេវ។ សុត្តកេន បន ពន្ធិត្វា បក្ខិត្តំ កតភណ្ឌដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ, វេណិំ កត្វា ហរតិ, ឥទំ និធានមុខំ នាម, អាបត្តិយេវ។

បឋមប្បដិលាភោតិ អត្តនោ អត្ថាយ ឯឡកលោមានំ បឋមុប្បត្តិ។ ឯតេន អច្ឆិន្ននិស្សដ្ឋប្បដិលទ្ធានំ បដិក្ខេបោ។ អញ្ញស្ស អជានន្តស្ស យានេ បក្ខិបិត្វាតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៥៧៣) គច្ឆន្តេ រថាទិកេ វា ហត្ថិបិដ្ឋិអាទីសុ វា សាមិកស្ស អជានន្តស្សេវ "ហរិស្សតី"តិ បក្ខិបិត្វា។ អគច្ឆន្តេបិ ឯសេវ នយោ។ សចេ បន អគច្ឆន្តេ រថាទិម្ហិ វា ហត្ថិបិដ្ឋិអាទីសុ វា ឋបេត្វា អារោហិត្វា សារេតិ, ហេដ្ឋា វា គច្ឆន្តោ ចោទេតិ, បក្កោសន្តោ វា អនុពន្ធាបេតិ, "អញ្ញំ ហរាបេតី"តិ (បារា។ ៥៧៥) វចនតោ អនាបត្តិ។ ឯត្ថ ច "អជានន្តស្ស យានេ"តិ ឥមិនា ជានន្តស្ស ចេ យានេ បក្ខិបតិ, អញ្ញំ ហរាបេតិ នាមាតិ ទស្សេតិ។ អហរណបច្ចាហរណន្តិ ហរណបច្ចាហរណានមភាវោ។

ឯឡកលោមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧។ ឯឡកលោមធោវាបនសិក្ខាបទវណ្ណនា

សក្កេសូតិ "សក្យា វត, ភោ, កុមារា"តិ (ទី។ និ។ ១។២៦៧) វុត្តានំ បដិច្ច "សក្យា"តិ លទ្ធនាមានំ និវាសោ ឯកោបិ ជនបទោ រុឡ្ហិសទ្ទេន "សក្កា"តិ វុច្ចតិ, តស្មិំ សក្កេសុ ជនបទេ។ ឆព្ពគ្គិយា នាម បណ្ឌុកលោហិតកាទយោ ឆព្ពលកា, តេសំ និស្សា វ។

ឯឡកលោមធោវាបនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨។ ជាតរូបសិក្ខាបទវណ្ណនា

រជតន្តិ ន កេវលំ រូបិយមេវ ឥធាធិប្បេតំ, អថ ខោ យំ កិញ្ចិ វោហារគមនីយំ កហាបណាទិ ច ឯតំ អធិប្បេតន្តិ អាហ "អបិ ច"តិអាទិ។ តត្ថ កហាបណោតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៥៨៣-៥៨៤) សុវណ្ណមយោ វា រូបិយមយោ វា បាកតិកោ វា។ លោហមាសកោ នាម តម្ពលោហាទីហិ កតមាសកោ។ ទារុមាសកោ នាម សារទារុនា វា វេឡុបេសិកាយ វា អន្តមសោ តាលបណ្ណេនបិ រូបំ ឆិន្ទិត្វា

ກທຍາສເກາ຺ ຂຕຸຍາສເກາ ສາຍ ລິທາຍ ຈາ ສິຆຸ່ຍາເສສ ຈາ ຣຸປໍ ສຍ຺ຸກ຺ຣາເປຕ຺ຕາ ກທຍາສເກາ຺ "ເຍ ເຕາທາເຣ ກໂຣນ຺ຕີ"ຕິ ປາຍິສາ ປສ

ປເທສ ເຢາ ເຢາ ຍຕ຺ຣ ຍຕ຺ຣ ຊສປເທ ຍຖາ ຍຖາ ເຕາທາເຣ ກໂຣຕິ, ອຕ຺ຖຍເສາ ອຊ຺ຈີຍເຢາປິ ຈຍຸຍເຢາປິ ຣຸກ຺ຂຜລຕີຊຍເຢາປິ

ສຍຸກ຺ຣາປິຕຣຸເປປິ ອສຍຸກ຺ຣາປິຕຣຸເປປິ ສເສ຺ຕາ ສກ຺ຂິເຕາ຺ ຕເຕຈາຕິ ຂາຕຣຸປເຣຂຕເຍຈ຺ ທິເຣ຺ຕາ ສາຍ ກທາປເນາ຺

"ສາຄິຍຕີ"ຕິ ຈຸຕ຺ຕເຍຈຕ຺ຕ ຈິກາເຈຕິ "ກລິຖຸກາເຍາ ເທາຕີ"ຕິ຺ ສ ເກຈລິ ກາຍຈາຈາທິ ປຊິກ຺ລຕ຺ຕເຍຈ ປຊິກ຺ລຕ຺ຕ ເທາຕິ, ອຈ ເຕາ

ຍສສາປິ ປຊິກ຺ລຕ຺ຕ ປຊິກ຺ລຕ຺ຕເຍຈ ເທາຕີຕິ ອາທ "ກາຍຈາຈາທີ"ຕິອາຄິ຺ ສເຈ ປສ ກາຍຈາຈາທິ ອປ຺ປຊິກ຺ລປິຕ຺ວາ ຈິເຕ຺ຕສ ອຜິຈາເສຕິ,

ກາຍຈາຈາທິ ກຕ຺ຕ຺ຕາສ຺ສ ປຊິເກ຺ລປສ຺ສ ອກເຣລເຕາ ອກິຣິຍສຍຸກ຺ຣາສ ກາຍຈຕີ຺ວາເຣ ອາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊຕິ຺ ຍເສາ຺ວາເຣ ປສ ອາປຕ຺ຕິ ສາຍ

ສຕ຺ຕິ຺

໑ເກາ ສຕໍ (ປາເຣ຺ ອຊ຺ ໑຺໓໕໑-໓໕໒) ຈາ ສທສ຺ສໍ ຈາ ປາຄຍຸເລ ຊເປຕິ "ຕຸຍິຊ຺ຈໍ ເທາຕຸ"ຕິ, ກິກ຺ລ "ສຍິຄໍ ກປ຺ປຕີ"ຕິ ປຊິກ຺ລປຕິ຺

ຂຸປາສເກາ "ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຕໍ ຍເຢາ ຕຸຍ຺ຍາກ"ສ຺ຕິ ກເຕາ, ອເສ຺ຕາ ຕຕ຺ຣ ອາກເຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຈຕິ "ກໍ, ກເສ຺ຕ, ປາຄ"ສ຺ຕິ຺ ຍໍ ເຕສ ຈ ອຕ຺ຕສາ ຈ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ອາຈິກ຺ລຕສ຺ຕາ຺

ເສາ ເຈ ຈຄຕິ "ເກາເປສ຺ສາຍິ, ກເສ຺ຕ, ຄຕ຺ຕຊ຺ຈາສ ຄເສ຺ສຈາ"ຕິ, ສຕ຺ຕກ຺ຂຸຍິກປ຺ປິ ປາສາຄໍ ອກິຣຸທິຕ຺ວາ "ປາຄໍ ຄຕ຺ຕຊ຺ຈາສ"ສ຺ຕິ ອາຈິກ຺ລຕສ຺ຕໍ, "ປາຄ

ສິກ຺ລປາທີ"ຕິ ສ ຈຕ຺ຕສ຺ຕາ຺ ໑ຕ຺ຕາຈຕາ ກປ຺ປິຍສ຺ຕາ ອກປ຺ປິຍສ຺ຕາ ສິສ຺ສາຍ ຊິຕໍ ເທາຕິ, ວ຺ວາເຣ ປິຄທິຕ຺ວາ ຣກ຺ລເສ຺ຕສ ຈສິຕສ຺ຕາ຺ ສເຈ ກິສ຺ຈິ

ຈິກ຺ກາຍິກກລ຺ລໍ ປຕ຺ຕໍ ຈາ ຈີຈເຣ ຈາ ອາກເຣ຺ຕິ, "ປາຄໍ ກເທສ຺ສຈ, ກເສ຺ຕ"ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ "ຂຸປາສກ, ອຕ຺ຕິ ອຍ຺ຍາກໍ ປາຍິສາ ອເສ຺ວາ, ຈຕ຺ຣ ຈ ໑ຈຣຸປໍ ສາຍ

ສໍຈິຊ຺ຊຕິ, ກປ຺ປິຍກາຣເກາ ສຕີ຺"ຕິ ຈຕ຺ຕສ຺ຕາ຺ ສເຈ ເສາ ຈຄຕິ "ອທໍ ກປ຺ປິຍກາຣເກາ ກຈິສ຺ສາຍິ, ວ຺ວາເຣ ຈິຈຣິຕ຺ວາ ເຄຈາ"ຕິ, ວ຺ວາເຣ ຈິຈຣິຕ຺ວາ

"ປາຍສ຺ສໍ ຊຸກາເສ ຊປິຕ"ສ຺ຕິ ຈຕ຺ຕສ຺ຕໍ, "ປາຍໍ ກລ຺ຍາ"ຕິ ສ ຈຕ຺ຕສ຺ຕາ຺ ໑ຈສ຺ຕາ ກປ຺ປິຍສ຺ຕາ ອກປ຺ປິຍສ຺ຕາ ສິສ຺ສາຍ ຊິຕເຍຈ ເທາຕິ຺ ເສາ ເຈຕໍ

ກເທຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກປ຺ປິຍກລ຺ລໍ ເຄຕິ, ຈຊ຺ຕິ຺ ສເຈ ອຜິກໍ ກລ຺ຍາຕິ, "ສ ຍຍໍ ຕຈ ກລ຺ລໍ ກລ຺ຍາຍ, ສິກ຺ລຍາທີ"ຕິ ຈຕ຺ຕເສ຺ຕາ຺

ສຊ຺ຊຍເສ຺ສຍຈສິສ຺ສຊ຺ຊິຕສ຺ຕິ ໑ຕ຺ຣ ຍສ຺ວາ ຣຸປິຍໍ ສາຍ ອກປ຺ປິຍໍ, ຕສ຺ວາ "ສິສ຺ສຊ຺ຊິຕສ຺ຕໍ ສຊ຺ຊສ຺ສ ຈາ ກລສ຺ສ ຈາ ປຸກ຺ຄລສ຺ສ ຈາ"ຕິ ສ ຈຸຕ຺ຕໍ຺ ຍສ຺ວາ

ປສ ຕໍ ປຊິກ຺ຄິຕຍຕ຺ຕເຍຈ, ສ ເຕສ ກິສ຺ຈິ ກປ຺ປິຍກລ຺ລໍ ເຈຕາປິຕໍ, ຕສ຺ວາ ຂຸປາເຍສ ປຣິເກາກຄສ຺ສສຕ຺ຕ "ສຊ຺ຊຍເສ຺ສຍຈ ສິສ຺ສຊ຺ຊິຕສ຺ຕ"ສ຺ຕິ

ຈຸຕ຺ຕໍ຺ ອາຄິ-ສເຄ຺ສ ເຕລີຊີສ ກທໍ຺ ເສາຕິ ເຢາ ກເທຊ຺ຈ "ສປ຺ປິ ຈາ ເຕລໍ ຈາ ຈຊ຺ຕິ ຂຸປາສກາ"ຕິອາຄິສາ ສເຍສ ຈຸເຕ຺ຕາ, ເສາ຺

ອເສ຺ສາສ ລກິຕ຺ວາຕິ ກິກ຺ຂຸສາ ຈາ ອາຣາຍິເກສ ຈາ ອຕ຺ຕເສາ ຈສ຺ສເກ຺ກສ ລກິຕ຺ວາ຺ ຕເຕາ ສິສ຺ສຕ຺ຕຣກ຺ຂຊາຍາປີຕິ ສິສ຺ສກ຺ກິຍຈຕ຺ຕສາ ອາທຕີຊເຕາ

ສິສ຺ສຕ຺ຕຣກ຺ລປຣິເສ຺ສເຄສ ຊິຕສ຺ຊາຍາປິ, ປຣິເສ຺ສຄາຕິກ຺ກສ຺ຕາ ປສ ອາກເຕ຺ກຕ຺ຕາ ຈຊ຺ຕິ຺ ເສາ ເຈ ລເສ຺ລີຕິ ອຈ ເສຈ ກເທຕ຺ວາ ກເຣ຺ຕິ, ສ ລເສ຺ລຕິ,

"ກໍ ຍຍໍຖາປາຍິສາ ຕຸຍ຺ຍາປິເຣສາ"ຕິ ເຍສກາຍໍ ປກ຺ຂຍຕິ຺ ປສ຺ຕາຊກ຺ຂສເຍສກ຺ກາເຣເຕາ "ເຢາ ສ ລກ຺ກາກຕິ຺ ກເສ຺ຕຍ຺ຸຍ, ສ ເຄາສາກຕິ຺ ກເສ຺ຕຍ຺ຸຍ, ສ

ເຍາທາກຕິ຺ ກເສ຺ຕຍ຺ຸຍ, ສ ກຍາກຕິ຺ ກເສ຺ຕຍ຺ຸຍ, ລສ຺ສາລສ຺ສຕສ຺ຕາ ຂາເສຍ຺ຸຍາ"ຕິ (ປາເຣ຺ ໓໕໒) ໑ຈໍ ຈຸຕ຺ຕປສ຺ຕາເສກ຺ຂິ ສຍສ຺ກາເຣເຕາ຺

ສຍຸຕ຺ຕິຕເສ຺ຕາຕິ "ສຸລາຕຸ ເຍ, ກເສ຺ຕ, ສເຊ຺ຊາ, ຍຊິ ສຊ຺ຊສ຺ສ ປຕ຺ຕກລ຺ລໍ, ສເຊ຺ຊາ ປາຕຸສ຺ສາຍໍ ກິກ຺ລ ຣຸປິຍລເສ຺ລໍ ສຍຸເສ຺ສຍ຺ຸຍາ"ຕິອາຄິສາ ປຄກາຂເສ

ຈຸຕ຺ຕາຍ ຂາຕິ຺ກຸຕິຍກຍຸຈາຈາຍ ສຍຸຕ຺ຕິຕເສ຺ຕາ຺

ອສິຍິຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ກຸຈໍ ຈິຍ ລເສ຺ລຕສ຺ຕິ ປຕິຕຊ຺ຈາສ ສລ຺ລກ຺ລາຈເສສ ສິຍິຕ຺ຕໍ ອກຕ຺ວາ ກຸຈໍ ຈິຍ ລເສ຺ລຕສ຺ຕໍ, ອກ຺ລິສ ສິຍີເລຕ຺ວາຈ ສຄິຍາ ຈາ

បបាតេ វា វនគហនេ វា គូថំ វិយ អនបេក្ខេន បតិតោកាសំ អសមន្នាហរន្តេន បាតេតព្ពន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តេនាហ “គូថំ វិយ ឆឌ្ឌេតព្ព”ន្តិ។ តិកបាចិត្តិយន្តិ រូបិយសញ្ញីវេមតិកអរូបិយសញ្ញីនំ វសេន តីណិ បាចិត្តិយានិ។ អរូបិយេ រូបិយសញ្ញិនោតិ ខរបត្តាទីសុ សុវណ្ណាទិសញ្ញិនោ។ រតនសិក្ខាបទនយេនាតិ “អជ្ឈារាមេ វា អជ្ឈាវសថេ វា”តិ (បាចិ. ៥០៥) ឯត្ថ វុត្តវិធិនា។

ជាតរូបសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទវណ្ណនា

កតាទិវសេនាតិ កតអកតកតាកតវសេន។ សុវណ្ណាទិវត្ថូនិបិ និស្សគ្គិយវត្ថុ ឥធ រូបិយគ្គហណេន គហិតន្តិ អាហ “ជាតរូបរជតបរិវត្តន”ន្តិ។ ឥទញ្ច ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទេន វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ តេនាហ “បុរិមសិក្ខាបទេន ហិ”តិអាទិ។ បរិវត្តនន្តិ សាទិតរូបិយស្ស បរិវត្តនំ។ បុរិមនយានុសារេនាតិ “អហំ, ភន្តេ, នានប្បការកំ រូបិយសំវោហារំ សមាបជ្ជិំ, ឥទំ មេ និស្សគ្គិយ”ន្តិអាទិនា (បារា. ៥៨៩)។

រូបិយសំវោហារវត្ថុម្ហិ បដិគ្គហណស្សេវ បដិក្ខិត្តត្តា បដិគ្គហិតបរិវត្តនេ ទោសំ អទិស្វា រូបិយបរិវត្តនេ។ តស្ស វាតិ បរិវត្តិតស្ស វា។ ធនស្ស វាតិ អត្តនោ មូលធនស្ស វា។ អត្តនោ វា ហិ អរូបិយេន បរស្ស រូបិយំ ចេតាបេយ្យ, អត្តនោ វា រូបិយេន បរស្ស អរូបិយំ, ឧភយថាបិ រូបិយសំវោហារោ កតោវ ហោតីតិ។

រូបិយសំវោហារសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. កយវិក្កយសិក្ខាបទវណ្ណនា

រូបិយសំវោហារស្ស បន ហេដ្ឋាសិក្ខាបទេន គហិតត្តា កប្បិយភណ្ឌានមេវេត្ថ គហណន្តិ អាហ “ចីវរាទីន”ន្តិអាទិ។ តត្ថ ចីវរាទីនំ កប្បិយភណ្ឌានន្តិ អន្តមសោ ទសិកសុត្តំ ឧបាទាយ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយានំ យេសំ កេសញ្ចិ កប្បិយភណ្ឌានំ។ កយំ នាម បរភណ្ឌស្ស គហណំ។ វិក្កយំ នាម អត្តនោ ភណ្ឌស្ស ទានំ។ តេនាហ “ឥមិនា ឥមំ ទេហី”តិអាទិ។ បរស្សាតិ ឋបេត្វា បញ្ច សហធម្មិកេ អញ្ញស្ស។ ឯត្ថ ច “អហំ, ភន្តេ, នានប្បការកំ កយវិក្កយំ សមាបជ្ជិំ, ឥទំ មេ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិអាទិនា (បារា. ៥៩៥) នយេន និស្សជ្ជិតព្ពំ។ តេនាហ “វុត្តលក្ខណវសេនា”តិអាទិ។ តត្រ ចេត្ថ ចីវរធោវនេ វា កេសច្ឆេទនេ វា ភូមិសោធនាទិកម្មេ វា បរភណ្ឌំ អត្តនោ ហត្ថគតំ និស្សជ្ជិតព្ពំ នាម នត្ថិ, តត្ថ កិំ កាតព្ពន្តិ អាហ “អសន្តេ បាចិត្តិយំ ទេសេតព្ពមេវា”តិ។ យថា និស្សគ្គិយវត្ថុម្ហិ បរិភុត្តេ វា នដ្ឋេ វា បាចិត្តិយំ ទេសេតិ, ឯវំ ឥធាបិ ទេសេតព្ពមេវាតិ អធិប្បាយោ។

ឥទំអម្ហាកំ អត្ថីតិ ឥទំ បដិគ្គហិតំ តេលំ វា សប្បិ វា អម្ហាកំ សំវិជ្ជតិ។ អម្ហាកញ្ច ឥមិនា ច ឥមិនា ច អត្ថោតិ អម្ហាកញ្ច តណ្ឌេន

ច្ចយិតា ច ច្ចយិតា ច អប្បដិក្កហិតពេត អនេត្វា "ទ្វបិឃសំចោហារេទ ចុត្តគឃេយចា"តិ ច្ចយិតា "តិកបរិចិត្តិឃំ អកឃចិក្កេឃ ពឃចិក្កឃសន្តិ៍កេតា ច ខេបតិកឃ្ស ច ទុក្កដ"ត្តិ ច្ចយំ តឃយតិឌឹសតិ៍

ពឃចិក្កឃសិក្ខាបទចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា៍

ៗញអកលេលិយចេក្កា ទុតិយេឃា៍

១៍ បត្ថចេក្កា

១៍ បត្ថសិក្ខាបទចណ្ណុតា

អចិកប្បិតោតិ "ច្ចយំ បត្ថំ ត្យំឃ្យាចិកេប្បឹ"តិអាឌិតា តេឃត អចិកប្បិតោ៍ អដ្ឋាញហកោឌតំ ពណ្ឌាតីតិ យកឆតាញច្ចឃា ក្ខិត្ត តណ្ហុលតាញព្រាតំ ច្ចឌតំ ពណ្ឌាតិ៍ "យកឆតាញច្ច តាយ អដ្ឋតេទសបលិ ហោតី"តិ អត្ថកដ្ឋកចាឃំ ចុត្តំ៍ "សឹហ្យអឌឹប បពតិតាញច្ច យហត្ថា, ឌយិញអតាញច្ច ឲ្យដ្ឋកា, យកឆតាញច្ច បយាណឃុត្តា, តាឃ យកឆតាញច្ចឃា ឌិឃដ្ឋតាញច្ច ៗកា សឹហញអតាញច្ច ហោតី"តិ (បរិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍៩០១) យហាអដ្ឋកចាឃំ ចុត្តំ៍ អត្ថត្តណ្ហុលត្ថិ បិកេតា ខ្ពក្កត្តំ តណ្ហុល ខ្ពត្តណ្ហុល, ត ខ្ពត្តណ្ហុល អត្ថត្តណ្ហុល៍ សច្ចសម្ភារសច្ចតោតិ ឌឹទកាឌិសច្ចសម្ភារេហិ សច្ចតោ៍ អាលេបិបឃ្ស ចត្តក្ខកាកប្បយាណំ ញ្យព្ទាតំ អាលេបិបឃ្ស អត្ថុទ្វបញ្យព្ទាតំ៍

ៗចំ ខ្ពក្កដបត្តំ ខេឃ្សត្ថា ច្ចឌាតិ យច្ចិ៍េយាយកាតិ ខេឃ្សត្ថំ "ខ្ពក្កដតោ"តិអាឌិយាហ៍ តព្រាឃំ តេឃា – សេច តាញច្ចកោឌតាឌិ សច្ចយ្សិ បក្កិត្តំ ចុត្តតឃេតេច ហេដ្ឋិមទាឌិសយំ តិដ្ឋតិ, អឃំ យច្ចិ៍េយា តាយ បេត្តា៍ សេច តំ ទាឌិ អតិក្កយុ ចូឹកតំ តិដ្ឋតិ, អឃំ យច្ចិ៍េយាយកោ តាយ បេត្តា៍ សេច តំ ទាឌិ ត សឃ្យាបុណាតិ, អន្តោកឆេយច ហោតិ, អឃំ យច្ចិ៍យ្យក្កដ្ឋោ តាយ បេត្តា៍ សេច បេត្តាឌតាឌិ សច្ចយ្សិ បក្កិត្តំ ហេដ្ឋិមទាឌិសយំ តិដ្ឋតិ, អឃំ ច្ចយកោ តាយ បេត្តា៍ សេច តំ ទាឌិ អតិក្កយុ ចូឹកតំ តិដ្ឋតិ, អឃំ ច្ចយកោយកោ តាយ បេត្តា៍ សេច តំ ទាឌិ ត សឃ្យាបុណាតិ, អន្តោកឆេយច ហោតិ, អឃំ ច្ចយក្យក្កដ្ឋោ តាយ បេត្តាតិ៍ តេតាហ "តេសយ្សិ ចុត្តតឃេតេច ខេខោ ចេឌិតេត្តា"តិ៍

ច្ចឌាតិ តេឃុ អធិដ្ឋាតចិកប្បតាតធិដ្ឋាតាចិកប្បត្សបកេ ខេឃ្សត្ថំ "ច្ចច្ចតេឃ្ស"តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ខ្ពក្កដក្កដ្ឋោតិ ខ្ពក្កដតោ ខ្ពក្កដ្ឋោ៍ តតោ ហិ សោ "អបេត្តា"តិ ចុត្តា៍ ច្ចយកោយកោតិ ច្ចយកតោ ច្ចយកោ៍ តតោ ហិ សោ "អបេត្តា"តិ ចុត្តា៍ ៗតេ បត ភាឌតបរិភោកេត បរិភុញ្ជិតព្វា, ត អធិដ្ឋាតុបកា ត ចិកប្បតុបកា, ច្ចតេទ បត សច្ច អធិដ្ឋហិត្វា ចា ចិកេប្បត្វា ចា បរិភុញ្ជិតព្វា៍ តេតាហ "សេសា សច្ច បត្តា បយាណឃុត្តា តាយា"តិ៍

តស្មាតិ យស្មា សត្ត បត្តា បយាណយុត្តា, តស្មា៑ សយណសារូបេន បក្កត្តិ ៧ត្ត អឃោបទត្តា បញ្ចាហិ បិទេកហិ (បិរា៑ អដ្ឋ៑ ១.៩០ប័)

បទក្កា សយណសារូបេន បទក្កា ហោតិ, យត្តិកាបទត្តា ខ្ចិហិ បិទេកហិ៑ សទេច ៧ទេកា បិទេកា ក្នាទេតា ហោតិ, ត អធិដ្ឋាតុបទេកា៑ យថា ច

សយណសារូបេន បទក្កាយេច អធិដ្ឋាតុបទេកា, តថា ក្នទេកាបិ ឃំ យ្ហុលំ ងាតត្ថំ, តស្មិ ឌិទេត្តយេច អធិដ្ឋាតុបកា៑ យឌិ បត អប្បកយិ អឌិត្តំ

ហោតិ, ត អធិដ្ឋាតុបកា៑ តេតាហ “សទេច បតា”តិអាឌិ៑ “កាកលិកយត្តំ តាយ ឌិយទ្ធចិហិ”តិ ចឥត្តិ៑ សទេចបិ បត្តសាយិទេកា ចងតិ “ឃងា

ឫយញ្ញា យ្ហុលំ កចិស្សតិ, តងា ងស្សេឆ, អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខេឆា”តិ, តេច អធិដ្ឋាតុបទេកា ហោតិ៑ បិកស្ស ហិ ក្នាតត្តា បត្តសញ្ច ត កឆ្នតិ៑

យ្ហុលស្ស សកលស្ស ចា ៧កទេងសស្ស ចា អឌិត្តត្តា សកកាចំ ត ក្នទេបតិ, អញ្ញាស្សេច សត្តទេកា ហោតិ៑ តស្មា បិទេក ច យ្ហុទេល ច តិដ្ឋិតេយេច

អធិដ្ឋាតុបទេកា ហោតិ៑ យោ អធិដ្ឋាតុបទេកា, ស្វេច ចិកប្បតុបទេកា ច៑ តេតាហ “អបច្ចុន្នទេត្តតា”តិអាឌិ៑ អបច្ចុន្នទេត្តត

ចិកប្បេតព្ពាតិ បុរាណបត្តំ អបច្ចុន្នទេត្តត តទេចា បទត្តា ចិកប្បេតព្ពាតិ អទេត្ថា, ឍទេបតព្ពាតិ អធិប្បាយោ៑ កក្កុសិត្តត្តិ សត្តត្តំ

ឆញ្ញាតំ លិបកឆញ្ញាសិត្តត្តិ អាហ “កក្កុសិត្តតិក្កបតទេត្តត លិទេក្កតា”តិ៑

បត្តសិក្ខាបងចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

១៑ ក្នាតបញ្ចាពាត្តតសិក្ខាបងចណ្ណតា

អស្សាតិ ត្ថុយស្ស បត្តស្ស៑ តេត ក្នាតបញ្ចាពាត្តតេតាតិ តេត ក្នាតបញ្ចាពាត្តតេត បទេត្តត ក្នុបលក្ខិតោ ហុត្វាតិ អទេត្ថា៑ ក្នាតបញ្ចាពាត្តទេតា ហិ

បទេត្តា ៧ត្ត លក្ខណាការទេចត កហិតោ៑ តេតទេចាហ “ត្តាតុម្ភុតស្ស លក្ខណោ ករណចឆត”ត្តិ៑ តត្ត ត្តាតុម្ភុតស្សាតិ កញ្ចិ បការៈ បត្តស្ស៑

លក្ខិយតោ អទេតតាតិ លក្ខណំ, តស្មិ ករណចឆតំ, តតិយាចិកត្តីតិ អទេត្ថា៑ “បការោ”តិ ច សាយញ្ញស្ស ទេកឥទេកា ចិទេសសោ ចុច្ចតិ៑ តថា ហិ

ក្នាតបញ្ចាពាត្តតេត បទេត្តតាតិ ៧ត្ត កិក្ខុកាចសាយញ្ញស្ស ក្នាតបញ្ចាពាត្តតបត្តការទេចា បការោ, តំ កិក្ខុ អាបទេត្តា, តស្ស បទេត្តា លក្ខណំ៑ យឌិ

អបរិបុណ្ណបញ្ចាពាត្តតោ បទេត្តា ក្នាតបញ្ចាពាត្តទេតា តាយ ហោតិ, អឆ កស្មា ត្ថុយស្ស បងកាឌតិឃំ អពាត្តទេតាបិ ចុទេត្តាតិ អាហ

“តត្វា”តិអាឌិ៑ តត្វ តត្វាតិ ចារញ្ញាបញ្ញាទេស៑ ពាត្តទេតាកាទេស សតិ ចា អសតិ ចា ពាត្តតចិរហិតោ បទេត្តា អពាត្តទេតា, បញ្ចាពាត្តតាតំ

ឋកាទេសា អស្សាតិ បញ្ចាពាត្តទេតាកាទេសា៑ អបទេត្តាតិ បទេត្តា តាយ ត ហោតីតិ អទេត្ថា, បិកតិកំ កាតុំ អសយទេត្វាតិ ចុត្តំ ហោតិ៑ ត្ថុងញ្ចា

អញ្ញាស្ស ចិញ្ញាបទេត ការណចឆតំ៑ តេតាហ “តស្មា អញ្ញំ ចិញ្ញាទេបតុំ ចដ្ឋតី”តិ៑

ពាត្តតញ្ចា តាទេយតំ ឃស្មា ពាត្តទេតាកាទេស សតិ ហោតិ, អសតិ ត ហោតិ, តស្មា តស្ស លក្ខណំ, ពាត្តតចិធិញ្ចា ងទេស្សតុំ “ឃស្មិ បតា”តិអាឌិ

ចុត្តំ៑ យុឍចដ្ឋិសមិទេប បត បត្តទេចឆទេកត ចិញ្ញ្ឈយាទេត កបិលស្ស ពាហលត្តា កិញ្ចតិ, តស្មា ហេដ្ឋា ចិញ្ញ្ឈាតព្ពា៑ តេតាហ

“ហេដ្ឋិយបរិឃទេត្ត”តិអាឌិ៑ សុលុំ ចា លិទ្ធំ កត្វា ពាត្តិតព្ពាតិ សុលុទេយ លិទេក្ក តិបុបដ្ឋាឌីហិ បយោឌតំ តត្វិ, សុត្តំ បក្ខិបិត្វាច

អធិដ្ឋាតព្ពាតិ អធិប្បាយោ៑ ត ទេកចលំ តិបុសុត្តកាឌិតាច ពាត្តិតព្ពាតិ អាហ “ចាណិត”ត្តិអាឌិ៑ ចាណិតំ ឥសាទេបត្វា

បិសាណចុណ្ណតាតិ បិសាណចុណ្ណត សទ្ធិ ចាណិតំ បចិត្វា តថាបទក្កត បិសាណចុណ្ណតាតិ អទេត្ថា៑ តិស្សជ្ជិតព្ពាតិ “អឃំ ទេយ, កទេត្ត,

បទេត្តា ក្នាតបញ្ចាពាត្តតេត បទេត្តត ទេចតាបិតោ តិស្សក្កិយោ, ត្ថុយាហំ សង្ឃស្ស តិស្សជ្ជាមី”តិ (បិរា៑ ៩១១) តិស្សជ្ជិតព្ពា៑ តេតាហ

“និស្សជ្ជេតព្វោ”តិអាទិ។ សម្មតេនាតិ –

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ បត្តគ្គាហាបកំ សម្មន្នេយ្យ, ឯសា ញត្តិ។ សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមំ ភិក្ខុំ បត្តគ្គាហាបកំ សម្មន្នតិ, យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្ថន្នាមស្ស ភិក្ខុនោ បត្តគ្គាហាបកស្ស សម្មុតិ, សោ តុណ្ហស្ស។ យស្ស នក្ខមតិ, សោ ភាសេយ្យ។ សម្មតោ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខុ បត្តគ្គាហាបកោ, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី, ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ (បារា។ ៦១៣) –

ឯវំ បការេន វុត្តាយ ញត្តិទុតិយកម្មវាចាយ សម្មតេន បត្តស្ស វិស្សជ្ជនាការំ វត្វាតិ “អយំ, ភន្តេ, បត្តោ បមាណយុត្តោ សុន្ទរោ ថេរានុរូបោ”តិអាទិនា (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៦១៣) វិស្សជ្ជនាការមិមំ វត្វា។ បត្តបរិយន្តោតិ បរិយន្តេ ឋិតបត្តោ។ អទេយ្យោតិ មញ្ចបីឋន្ទត្តភាគន្តកាទិកេ អទេយ្យោ។ បត្តស្ស ហិ ភិក្ខុបរិសាយ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អារាមិក”ន្តិអាទិនា នយេន វុត្តកេ វុត្តោវាយំ អបរិភោគោតិ មាតុ្ថូបជ្ជនបទតាទិនា អយុត្តបរិភោគោ។ អត្ថរាយេ បន មញ្ជិដ្ឋិបាទេ អញ្ញាសិ ភាជេតុ អសតិ បត្តិកាយ លិម្បិត្វា មារុំ បដិតុំ, ឧទកំ វា តាបេតុំ វដ្ដតិ។ វិស្សជ្ជតីតិ អញ្ញស្ស ទេតិ។ សចេ បន សទ្ធិវិហារិកោ វា អន្តេវាសិកោ វា អញ្ញោ វា ឧបដ្ឋាកោ “អយំ មយ្ហំ សារុប្បោ, អយំ ថេរស្សា”តិ គណ្ហាតិ, វដ្ដតិ។ អញ្ញោ វា តំ គហេត្វា អត្តនោ បត្តំ ទេតិ, វដ្ដតិ។ “មយ្ហមេវ បត្តំ អាហរា”តិ វត្តព្វាភិក្ខុ នត្ថិ។

នាមកប្បចារិតេតិ ឯត្ថ សង្ឃវសេន បចារិតដ្ឋានេ បញ្ចពន្ធនេនេវ វដ្ដតិ, ពុគ្គលវសេន បន បចារិតដ្ឋានេ ឩនបញ្ចពន្ធនេនាបិ អនាបត្តិ ញាតិ នាម “វទ, ភន្តេ, បច្ចយេនា”តិ ឯវំ អនាបត្តិ ញាតិ។

ឩនបញ្ចពន្ធនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១។ ភេសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឧគ្គហេត្វាតិ ឧគ្គហិតកំ កត្វា, អប្បដិគ្គហិតំ សយមេវ គហេត្វាតិ អត្ថោ។ សត្តាហាតិក្កមេបិ អនាបត្តិកតា ចេត្ថ អនុញ្ញាតកាលិកត្តា, អាបន្នត្តាតិ វេទិតព្ពំ។ តស្មា ឯវំ ឧគ្គហិតំ ភេសជ្ជំ ហោតីតិ អាហ “តានិ ហី”តិអាទិ។ ភិក្ខុស្ស ឧទយាទិ វេន អនុញ្ញាតត្តាតិ ភេសជ្ជានិ, មេសំ ពោសត្ថិ សប្បាយាភិវេតំ អធិប្បេតំ វេនាហ “ភេសជ្ជកិច្ចំ ករោន្តុ វា, មា វា, ឯវំ លទ្ធវោហារានី”តិ។ ឱទនាទិ សត្តាហកាលិកំ និស្សគ្គិយវត្ថុភូតំ សប្បិនវនីតំ ទស្សេតុំ “សប្បិ នាម គវាទីន”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ អាទិសទ្ទេន អជិកាទីនំ គហណំ។ “យេសំ មំសំ កប្បតី”តិ វុត្តត្តា បិកាវេហិ ពោអជិកាទីហិ អញ្ញានិបិ មិគរោហិតាទីនិ សង្គណ្ហាតិ។ យេសញ្ហិ ខីរំ អត្ថិ, សប្បិបិ តេសំ អត្ថិយេវ។ តំ បន សុលភំ វា ហោតុ, ទុល្លភំ វា, អសំហោរិតព្វំ វុត្តំ។ មក្ខិកាមធុនេវាតិ ខុទ្ទកមក្ខិកាទីហិ តីហិ មក្ខិកាហិ កតំ មធុនេវ។ ឧច្ឆុរសន្តិ សុទ្ធោទកសម្មិស្សំ វិនេន ទុបិណ្ឌម្បិ ឧច្ឆុរសំ “អគិលានស្ស គុឡោ ទក”ន្តិ (មហាវ។ ២៥៣) បន ឧច្ឆុស្ស អនុញ្ញាតត្តា ឧទកសម្ភិន្នោ អគិលានស្ស វដ្ដតិ។ “អវត្ថុកបក្កា

វា”តិ ឥមិនា សចិត្តកបក្ខា ន វដ្ដតីតិ ទស្សេតិ។ មហាបច្ចរិយំ បន “ឯតំ សចិត្តកបក្ខំ វដ្ដតិ, នោ វដ្ដតីតិ បុច្ឆំ កត្វា ឧច្ឆុផាណិតំ បច្ឆាភត្តំ នោវដ្ដនកំ នាម នត្ថី”តិ វុត្តំ, តំ យុត្តន្តិ សមន្តបាសាទិកាយំ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៦២៣) វុត្តំ។ ឧច្ឆុវិកតីតិ ឧច្ឆុម្ហា និព្ពត្តា រសលសិកាទិកា។ បកតត្តានំ បដិនិទ្ទេសត្តា តំ-សទ្ទស្ស តេន បកតានំ ភេសជ្ជានំ ឯវ គហណំ, ន តេសំ វត្ថុន្តិ អាហ “តានិ ភេសជ្ជានី”តិអាទិ។ ន តេសំ វត្ថូនីតិ តេសំ សប្បិអាទីនំ ការណានិ ខីរាទីនិ អប្បដិគ្គហេត្វាតិ អត្ថោ។

វសាតេលន្តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៦២៣) “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វសានិ ភេសជ្ជានិ អច្ឆវសំ មច្ឆវសំ សុសុកាវសំ សូករវសំ គទ្រភវស”ន្តិ (មហាវ។ ២៦២) ឯវំ អនុញ្ញាតវសានំ តេលំ។ យានីតិ យានិ ភេសជ្ជានិ។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វសានិ ភេសជ្ជានិ អច្ឆវសំ មច្ឆវសំ សុសុកាវសំ សូករវសំ គទ្រភវសំ កាលេ បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ កាលេ សំសដ្ឋំ តេលបរិភោគេន បរិភុញ្ជិតុ”ន្តិ ឯវំ តេលត្ថំ វសាបដិគ្គហណស្ស អនុញ្ញាតត្តា “វសាតេលំ បនា”តិអាទិ វុត្តំ។ កាលេតិ បុរេភត្តំ។ សំសដ្ឋន្តិ បរិស្សាវិតំ។ តស្មាតិ យស្មា អនុញ្ញាតំ, តស្មា។ “អច្ឆវស”ន្តិ វចនតោ ឋបេត្វា មនុស្សវសំ សព្ពេសំ អកប្បិយមំសានំ វសាយ អនុញ្ញាតត្តា “ឋបេត្វា មនុស្សវស”ន្តិ វុត្តំ។

សាមំ បចិត្វាតិ កាលេយេវ សាមំ បចិត្វា។ និព្ពត្តិតតេលម្បីតិ កាលេយេវ អត្តនា វិវេចិតតេលម្បិ។ តិវិធម្បិ ចេតំ កាលេយេវ វដ្ដតិ។ វុត្តម្បិ ហេតំ “កាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ កាលេ សំសដ្ឋំ, តំ ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អនាបត្តី”តិ។ បច្ឆាភត្តំ បន បដិគ្គហេតុំ វា កាតុំ វា ន វដ្ដតិយេវ។ វុត្តម្បិ ហេតំ “វិកាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ វិកាលេ និប្បក្កំ វិកាលេ សំសដ្ឋំ, តំ ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ តិណ្ណំ ទុក្កដានំ។ កាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ វិកាលេ និប្បក្កំ វិកាលេ សំសដ្ឋំ, តំ ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទ្វិន្នំ ទុក្កដានំ។ កាលេ ចេ, ភិក្ខវេ, បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ វិកាលេ សំសដ្ឋំ, តំ ចេ បរិភុញ្ជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ២៦២)។ “សត្តាហំ និរាមិសបរិភោគេន វដ្ដតី”តិ ឥមិនា បន “កាលេ បដិគ្គហិតំ កាលេ និប្បក្កំ កាលេ សំសដ្ឋំ តេលបរិភោគេន បរិភុញ្ជិតុ”ន្តិ ឥទំ និរាមិសបរិភោគំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ទស្សេតិ។

យំ បនេត្ថ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៦២៣) សុខុមរជសទិសំ មំសំ វា ន្ហារុ វា អដ្ឋិ វា លោហិតំ វា ហោតិ, តំ អព្ពោហារិកំ។ សចេ បន អនុបសម្បន្នោ តាយ បដិគ្គហិតវសាយ តេលំ កត្វា ទេតិ, តំ កថន្តិ អាហ “អនុបសម្បន្នោ”តិអាទិ។ តទហូតិ យស្មិំ អហនិ បដិគ្គហិតំ, តទហុ។ បច្ឆាភត្តតោ បដ្ឋាយ បន សត្តាហំ និរាមិសមេវ វដ្ដតិ។ តត្រាបិ អព្ពោហារិកំ អព្ពោហារិកមេវ។ យាវកាលិកវត្ថុំ អញ្ញេសំ វត្ថុំ បចិតុំ ន វដ្ដតីតិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ យាវកាលិកវត្ថូនន្តិ យាវកាលិកំ វត្ថុ ឯតេសន្តិ យាវកាលិកវត្ថូនិ, តេសំ, យាវកាលិកវត្ថុមត្តានន្តិ អត្ថោ។ អញ្ញេសន្តិ វសាតេលតោ អញ្ញេសំ សប្បិអាទីនំ។ វត្ថុន្តិ ខីរាទិកំ យាវកាលិកភូតំ វត្ថុំ, បចិតុំ ន វដ្ដតិយេវ, សាមំបាកត្តាតិ អធិប្បាយោ។

និព្ពត្តិតសប្បិ វាតិ យាវកាលិកវត្ថុតោ វិវេចិតសប្បិ វា។ យថា តត្ថ ទធិគតំ វា តក្កគតំ វា ខយំ គមិស្សតិ, ឯវំ ឋបិតំ វាតិ អត្ថោ។ នវនីតំ វាតិ តក្កពិន្ទូនិបិ ទធិគុឡិកាទយោបិ អបនេត្វា សុធោតនវនីតំ បចិតុំ វដ្ដតិ សាមំបក្កាភាវតោតិ អធិប្បាយោ។ យទិ សយំបចិតសត្តាហកាលិកេន សទ្ធិំ អាមិសំ ភុញ្ជតិ, តំ អាមិសំ សយំបចិតសត្តាហកាលិកេន មិស្សិតំ អត្តនា យាវកាលិកភាវំ

ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨷᩮᨲᩥ᩺ ᨲᨳᩣ ᨧ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨿᩴᨷᨠ᩠ᨠᩣᩅᩴ ᩏᨷᨠᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ “ᨲᩴ ᨷᨶ ᨴᩈᩉᩩᨷᩩᩁᩮᨠᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨾᩥᩈᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨿᨳᩣ ᩈᨿᩴᨷᨠ᩠ᨠᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩈᩣᨲᩮᩃᩴ, ᩈᨿᩴᨽᨩ᩠ᨩᩥᨲᩈᩣᩈᨷᩣᨴᩥᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩅᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨲᩮᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨾᩥᩈᩴ ᨴᩈᩉᩩᨷᩩᩁᩮᨠᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨶᩅᨶᩦᨲᩈᨷ᩠ᨷᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ –

“ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩋᩣᨴᩦᨶᩥ , ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩈᩉᨲ᩠ᨲᨶᩣ;

ᨣᩣᩉᩣᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨽᩣᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ;

“ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩮ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ;

ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ, ᩈᩣᨾᩥᩈᩮ ᩈᩣᨾᨷᩣᨠᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ᩺

ᩈᩦᨴᩣᨶᩦᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᩥᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ᩺ ᩈᩣᨾᩥᩈᩣᨶᩦᨷᩦᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᩣᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᨷᨮᨾᨲᩁᩴ ᨷᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨿ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣ᩺ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨧᩮᨷᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩺ “ᨲᩣᨶᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᩺ ᪑᪑᪑) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨷᨮᨾᨲᩁᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᨷᨮᨾᨲᩁᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨷᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨬᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩏᨷᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨷᩩᩁᩮᨠᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ ᩏᨷᩉᩥᨲᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ᩺ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩮᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ᩺ ᩋᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨬᨲᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ
ᨿᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩉᨱᩴ᩺ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ “ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨾᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨴᩮᩅᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩥ ᨧ ᨲᩮᩃᨬ᩠ᨧ ᩅᩈᩣ ᨧ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨧ ᩋᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨬᨲᩮ ᨧ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨧ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩏᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩺

ᨠᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᨿᩣᩅ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩮᩈ ᨠᨲᩮᨲᩮᩃᩴ ᩈᨧᩮ ᨿᩣᩅ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩣᨠᨲᩈᨷ᩠ᨷᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᩃ ᨾᨵᩩ ᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩥ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩣᨠᨲᩈᨷ᩠ᨷᩥ,
ᨲᨳᩣ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ, ᨲᩣᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨭᩥᨠᩣᨿᩈᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨭᩥᨿᨠ᩠ᨡᩈᨾᨷᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩮᩃᩴ ᨷᨶ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩣᨠᨲᨲᩮᩃᩴ, ᨲᨳᩣ ᨾᨵᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᨹᩣᨱᩥᨲᩴ
ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩣᨠᨲᨹᩣᨱᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨾᨵᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᨹᩣᨱᩥᨲᩴ ᨹᩣᨱᩥᨲᨠᩣᩃᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩦᨲᩩᨴᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᩈᩦᨲᩩᨴᨠᩮᨶ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ
ᨾᨵᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩈᩦᨲᩩᨴᨠᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩁᩈᩮ ᩏᨴᨠᩮ ᨣᩃᩥᨲᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ᩺ “ᨹᩣᨱᩥᨲᨠᩣᩃᩥᨠᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨴᩦᨷᩥᨲᩣ
ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᨿᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ
ᩈᩦᨲᩩᨴᨠᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᨾᨵᩩᨷᩩᨷ᩠ᨹᨹᩣᨱᩥᨲᩴ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨾᩥᩈᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ , ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨶᩥᩁᩣᨾᩥᩈᨾᩮᩅ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨣᨱᨶᩣᨿ
ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩈᨧᩮ ᨷᨶ ᩈᩦᩉᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ, ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ᩺ ᨾᨵᩩᨠᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᨷᨶ ᩈᩦᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩁᩣᨠᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ,
ᩋᨷ᩠ᨷᩣᨴᩥᨷᩩᨷ᩠ᨹᨹᩃᨠᩮᩣᩊᩥᨠᩮᩣᩅᩥᩊᩣᩁᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨹᩃᩥᨠᩴ ᨹᩣᨱᩥᨲᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨷ᩠ᨷᨹᩣᨱᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩥ
ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᩺

កាយិកបរិឡាហំ ជនេតីតិ កាយស្ស ច កាយេ អនុឌហនា ច យុត្តំ ជនេតិ, អញ្ញាហរិតំ បន ន ជនេតិ។ យត្ថ សត្តាហាតិក្កន្តំ ភេសជ្ជំ និរបេក្ខា បរិច្ចជិត្វាតិ អនបេក្ខា សាមណេរស្ស ទត្វា។ តត្ថ ឧច្ចំ បរិច្ចជិត្វា បុន លទ្ធភេសជ្ជំ ឧបនិក្ខិត្តំ ភេសជ្ជំ សចេ សោ សាមណេរោ អភិសង្ខរិត្វា ច អនភិសង្ខរិត្វា ច តស្ស ភិក្ខុនោ ទទេយ្យ, គហេត្វា នត្ថុកម្មំ ច កាតព្ពំ, អញ្ញំ ច កិញ្ចិ បរិភោគំ។ តេនាហ “អញ្ញាហរិតព្ពំ ជនេតី”តិ។ សចេ សោ ទារកោ ហោតិ, ទាតុំ ន ជានាតិ, អញ្ញេន ភិក្ខុនា វត្តព្ពោ “អត្ថិ តេ, សាមណេរ, ភេសជ្ជ”ន្តិ, “អាម, ភន្តេ, អត្ថី”តិ។ “អាហរ, ភេរស្ស ភេសជ្ជំ ករិស្សាមា”តិ, ឯវម្បិ ជនេតិ។ វត្ថុកាលនាមាតិ សប្បិអាទិវត្ថុកាលនាម ចេវ សប្បិបិណ្ឌាទិវត្ថុកាលនាម វ។ មិស្សិតេសុ បន ឯកំ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ឯត្ថ វ “ព្ពានំ វេ, ភន្តេ, ភេសជ្ជំ សត្តាហាតិក្កន្តំ និស្សគ្គិយំ, ព្ពយាហំ សង្ឃស្ស និស្សជ្ជាមី”តិ (បារា. ៦២៦) និស្សជ្ជនវិធានំ វេទិតព្ពំ។

សាធារណបញ្ញត្តិ។ សត្តាហំ អនតិក្កន្តេបិ អតិក្កន្តសញ្ញិនោ វេច វេមតិកស្ស វ ទុក្កដំ។ អតិក្កន្តេ អនតិក្កន្តសញ្ញិនោបិ វេមតិកស្សបិ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយមេវ, តថា អនធិដ្ឋិតាវិស្សជ្ជិតានដ្ឋាវិនដ្ឋាទឌ្ឍាវិលុត្តេសុ អធិដ្ឋិតាទិសញ្ញិនោ។ អន្តោសត្តាហំ អធិដ្ឋេតិ, វិស្សជ្ជេតិ, នស្សតិ, វិនស្សតិ, ឌយ្ហតិ, អច្ឆិន្ទិត្វា, វិស្សាសេន គណ្ហន្តិ ឧម្មត្តកាទីនញ្ច អនាបត្តិ។ អាចារវិបត្តិ។ សប្បិអាទីនំ អត្តនោ សន្តកតា, គណនុបគតា, សត្តាហាតិក្កមោតិ ឥមានេត្ថ តីណិ អង្គានិ។ កឋិនសមុដ្ឋានំ, អកិរិយំ, នោសញ្ញាវិមោក្ខំ, អចិត្តកំ, បណ្ណត្តិវជ្ជំ, កាយកម្មំ, វចីកម្មំ, តិចិត្តំ, តិវេទនន្តិ។ តេនាហ “សេសំ ឋិតវេក្ខន្ស្ស បធមសិក្ខាបទេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ព”ន្តិ (កង្ខា. អដ្ឋ. កឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា)។

ភេសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. វស្សិកសាដិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

បឋមស្សាបវយម្ហុវសេនា បដ្ឋាយាតិ ជេដ្ឋមូលបុណ្ណមាសិយា បច្ឆិមបាដិបទទិវសេនា បដ្ឋាយ។ តាចាតិ តាវ បរិយេសេ គាវេល។ ជេដ្ឋមូលបុណ្ណមាសិយា បច្ឆិមបាដិបទទិវសេនា បដ្ឋាយ យាវ កត្តិកបុណ្ណមា, ព្ពយម្ពិ បញ្ចមាសេសតិ អនេត្វា។ គាវេលិ វស្សិកសាដិកាយាតិអាទិនាតិ ឯត្ថ អាទិសទ្ទេន “សមយោ វស្សិកសាដិកាយ, អញ្ញេបិ មនុស្សា វស្សិកសាដិកចីវរំ ទេន្តី”តិ (បារា. ៦២៨) ព្ពវេសំ គហណំ។ វេទ វេ វស្សិកសាដិកចីវរន្តិអាទិកាយាតិ ឯត្ថ អាទិសទ្ទេន បន “អាហរថ វេ វស្សិកសាដិកចីវរំ, បរិវេតព្ពថ វេ វស្សិកសាដិកចីវរំ, វេតាបេថ វេ វស្សិកសាដិកចីវរ”ន្តិ ព្ពវេសំ គហណំ។ អត្តនោ អញ្ញាតកអប្បវារិតេសុ តតុកំ គវោត្តស្ស កិំ ហោតីតិ អាហ “អញ្ញាតកអប្បវារិតដ្ឋានេ”តិអាទិ។ “វត្តភេទេ ទុក្កដ”ន្តិ ព្ពទំ វស្សិកសាដិកំ បុព្ពេ អទិន្នេ សន្តាយ វុត្តំ។ យេ បន បុព្ពេបិ ទេន្តិ, តេសុ វត្តភេទោ នត្ថិ។ វុត្តញ្ហិ សមន្តបាសាទិកាយំ “យេ មនុស្សា បុព្ពេបិ វស្សិកសាដិកចីវរំ ទេន្តិ, ព្ពវេ បន សចេបិ អត្តនោ អញ្ញាតកអប្បវារិតា ហោន្តិ, វត្តភេទោ នត្ថិ តេសុ សតុប្បាទករណស្ស អនុញ្ញាតត្តា”តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.៦២៨)។ អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទេន និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយន្តិ “សោ បន ភិក្ខុ អញ្ញាតកំ គហបតិំ វា គហបតានិំ វា ចីវរំ វិញ្ញាបេយ្យ អញ្ញត្រ សមយា, និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ (បារា. ៥១៧) ព្ពយិនា សិក្ខាបទេន និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយំ។ ព្ពទំ បន បកតិយា វស្សិកសាដិកទាយកេសុបិ

ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅ

ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩔ ᨸᨮᨾᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨾᩪᩃᨠᩣᩊᨸᨠ᩠ᨡᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨸᩣᨭᩥᨸᨴᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩦᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣ, ᩋᨿᨾᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩮᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩔ ᨸᨮᨾᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩔ ᨸᨮᨾᨸᩣᨭᩥᨸᨴᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩣᩈᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨴᩥᩅᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩣᩈᩔ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣᨲᩥ “ᨾᩣᩈᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨠᩣᩃᩮᨶ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩔ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᨾᩣᩈᩮ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨠᩁᨱᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨠᩁᨱᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ᪨ ᨸᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩮ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ, ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴᨿᩮᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮ “ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨾᩪᩃᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨸᩣᨭᩥᨸᨴᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨠᩣᩊᨸᨠ᩠ᨡᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩣ, ᩋᨿᨾᩮᨠᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩁᨱᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ᪨ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩴ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ, ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒.᪖᪒᪘) ᩅᨧᨶᩴ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᨾᩣᨴᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩋᨴ᩠ᨵᨾᩣᩈᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪖᪒᪗) ᩉᩥ ᨸᩣᩊᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩴ, ᨠᩁᨱᩴ, ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᩴ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩣᩈᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᨠᩁᨱᨶᩥᩅᩣᩈᨶᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩥᨲᩴ᪨ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨾᩣᩈᩮᩈᩩ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ, ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᩅᩔᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᨯ᩠ᨰᩦᨿᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩦᨿᨲᩥ, ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩅᩔᩣᨶᩔ ᨸᨮᨾᨾᩣᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨾᩣᩈᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᩔᩣᨶᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨿᩮᩅ ᨴᩈᩣᩉᩔ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᨴᩥᩅᩈᩮᨿᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᨴ᩠ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩅᩔᩮ ᨸᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩮᩅ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨧ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩅᩔᩮ ᩃᨴ᩠ᨵᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩈᩣᩉᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨸᨶ ᨲᨴᩉᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨴᩈᩣᩉᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᨠᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨠᨲᩣᨿ ᨸᨶ ᨠᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨧᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᨠᩣᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩔᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩣᩅ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨮᨾᨴᩥᩅᩈᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨾᩪᩃᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨸᩣᨭᩥᨸᨴᨴᩥᩅᩈᩮᩣ, ᨲᩣᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᨾᩣᩈᩮᩈᩪᨲᩥ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨸᩣᨭᩥᨸᨴᩣᨴᩦᩈᩩ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨾᩪᩃᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩣᩅᩈᩣᨶᩮᩈᩩ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᨾᩣᩈᩮᩈᩩ᪨ ᩈᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨠᩁᨱᩮᨶᩣᨲᩥ “ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨠᩁᨱᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ “ᨴᩮᨳ ᨾᩮ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᨧᩦᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪖᪒᪘) ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨸᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᩋᩈᨾᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨴᨲ᩠ᨲᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ –

“កត្វា បន សតុព្យាធិ, វស្សសាដិកចីវរំ;

និវាសេន្តស្ស ភិក្ខុស្ស, សមយេ បិដ្ឋិសមយតោ។

“ហោតិ និស្សគ្គិយាបត្តិ, ញាតកាញ្ញាតកាទិតោ;

តេស្វេវ ច វិញ្ញត្តិំ, កត្វា និវាសតេ តថា”តិ។

ឯត្ថ ច “ឥទំ មេ, ភន្តេ, វស្សិកសាដិកចីវរំ អតិរេកមាសេ សេសេ គិម្ហានេ បរិយិដ្ឋំ អតិរេកឌ្ឍមាសេ សេសេ គិម្ហានេ កត្វា បរិទហិតំ និស្សគ្គិយ”ន្តិ វុត្តត្តា (បារា. ៦២៨) តេនេវ និស្សជ្ជនវិធានំ វេទិតព្ពំ។

វស្សិកសាដិកបរិយេសនខេត្តស្មិន្តិ បដិគ្គេច វស្សិកសាដិកបរិយេសនខេត្តស្មិំ តិកបរិច្ឆិន្ទិតព្ពន្តិ អតិរេកមាសឌ្ឍមាសេសុ អតិរេកមាសញ្ញោទេយតិក្កន្តកាលមាសញ្ញាតំ បរិយេសនគវេសនកេសេន តីណិ បរិច្ឆិន្ទិយាតិ, ឯកសេសនតិទ្ទេសោ ចាយំ, មាសញ្ញាតិទ្ទេសោ ច។ ក្ខាតកមាសឌ្ឍមាសេសុតិ ក្ខាតកមាសេ ចេវ ក្ខាតកឌ្ឍមាសេ ច។ អតិរេកមាសញ្ញោ, ទេយតិកស្ស ចា ទុក្កដន្តិ ឯត្ថ “បរិយេសនគវេសនត្ត កេទានត្តស្សា”តិ បាឋសេសោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – “ក្ខាតកមាសេ សេសេ គិម្ហានេ អតិរេកមាសញ្ញោ, ទេយតិកស្ស ចា បរិយេសនត្តស្ស ទុក្កដំ, ក្ខាតកឌ្ឍមាសេ សេសេ គិម្ហានេ ច អតិរេកមាសញ្ញោ, ទេយតិកស្ស ចា និវាសនត្តស្ស ទុក្កដ”ន្តិ។ “តថា”តិ វុត្តិតា ទុក្កដំ អតិទិសតិ, តញ្ច ទុក្កដំ ក្ខកម្មុបិតវាលកាយ អកត្វា ត្វាកបរិយោសាកចេសត បយោគេ បយោគេ ការេតព្ពំ, តញ្ច តោ ចិចដក្កលោ អាកាសតោ បតិតិតាទកេកតេច ត្វាយត្តស្ស, ត ត្វាកកោដ្ឋកចាបិអាដីសុ ឈដេហិ អានិត្វាទកេន ត្វាយត្តស្ស។ ពេតតចាហ “សតិយា វស្សិកសាដិកាយា”តិអាទិ។ បេរិក្ខុកលិយាដីសុ បន តក្កស្ស ត្វាយត្តស្ស អតាបត្តីតិ សង្គហេត្វា, បេរិក្ខុកលិយាដីសុ បន សតិយាបិ វស្សិកសាដិកាយ តក្កស្ស ត្វាយត្តស្ស តត្ថ ទុក្កដាបត្តីតិ អត្ថោ។

ឯចំ អត្ថាបត្តិយា អតាបត្តិ ទស្សេត្វា ឥទានិ និស្សគ្គិយេន អតាបត្តិ ទស្សេតុំ “អច្ឆិន្នចីវរស្សា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អច្ឆិន្នចីវរស្សាតិ អច្ឆិន្នសេសចីវរស្ស។ តស្សាបិ អសមយេ និវាសតោ អតាបត្តិ។ ឯស តយោ តដ្ឋចីវរស្ស ចាតិ ឯត្ថាបិ។ យថា ចេត្ថ និវាសេត្វាតំ តោសំ អតាបត្តិ, ឯចំ តត្ថ បរិយេសត្វាតយ្យិតិ ទដ្ឋព្ពំ។ ឯត្ថ បន យហញ្ញចស្សិកសាដិកំ ធរេបត្វា ត្វាយត្តស្ស ចេតាទុបទ្ទចោ អាបទា តាមាតិ អាហ “អតិចត្ថ”ន្តិអាទិ។ អាបទាសុ ចា និវាសយតោតិ អាបទាសុ ចិឌ្ឍយាតាសុ អសមយេ និវាសនត្តស្ស។ យំ បន សយត្តបិវាទិកាយំ “អច្ឆិន្នចីវរស្សាតិ ឯតំ វស្សិកសាដិកំយេច សន្ធាយ វុត្តំ។ ពោសញ្ញាតក្កាតំ កាយោចស្សាបតេ អតាបត្តិ។ ឯត្ថ ច យហញ្ញចស្សិកសាដិកំ និវាសេត្វា ត្វាយត្តស្ស ចេតាទុបទ្ទចោ អាបទា តាមា”តិ អច្ឆិន្នចីវរាទិតោ និស្សគ្គិយេន អតាបត្តិ អទស្សេត្វា តក្កស្ស ត្វាយតោ ទុក្កដេតេច អតាបត្តិទស្សតំ, តំ យុត្តំ ចិយ ត ទិស្សតិ។ សញ្ញិក្ខាបទេសុ ហិ មូលាបត្តិយា ឯច អាបត្តិប្បសង្គេ អតាបត្តិទស្សតត្ថំ អតាបត្តិចារោ អារទ្ធិយតិ, ត អត្ថាបត្តិយាតិ, តស្មា វុត្តបរិក្ខិត្តព្ពំ។ សចីចរតាតិ អត្ថចារចិកាត្តារសដ្ឋកហិ សចីចរតា។

ចឃ្សិកឃាឌិកសិក្ខាបទចណ្ណនា និដ្ឋិតា៉

៥៉ ឌិចរអដ្ឋិត្តសិក្ខាបទចណ្ណនា

“ចត្វា”តិ ឃំ កិច្ចិ បច្ចាសិឃយាតឃ្យេច ឌាតយិហ អឆិបេ្យតំ, ត តិឃ្យជ្ជឌាតត្តិ អាហ “ចេឃ្យាចច្ចាឌីតិ”តិអាឌិ៉ ឃកឃញ្ញាយាតិ “ឃក”ត្តិ ឃញ្ញាយ៉ ត្ថយិតា ឋិនាឌិកាកាចំ ចឃ្សេតិ៉ ចឌិត្វា ឌិត្តយ្យិ ហិ ឃកឃញ្ញាយ ពល្យតា តត្តិ ឋិនាឌិកំ៉ អដ្ឋិតត្តឃ្យាតិ ខុកតោ អឌាឌ្ឋាតិ, ចិឃុំ ឆបិតាតិ ច ឌាហុតិ អដ្ឋិតតោ, “ឃឈ្មាជិ៉ អាហរ, ក្ខត្តរាឃក្ក អាហរា”តិ ខុចំ អាហរាបឃតោ ច៉ តោតាហ “ចត្វេពលតាឃ អាបត្តិយោ”តិ៉ “យឃា ឌិត្តាតិ ឃញ្ញាតិ អាហរា”តិ ចចតោបិ ខុកចចតេតេច ឃញ្ញហុលិ អាបត្តិយោ៉ ខុកំ ឌិចរំ បត ខុកាឌាឌ្ឋាតិ ច ឌាហុតិ អដ្ឋិតតោ ខុកា អាបត្តិ៉ “អដ្ឋិតា”តិ អាពត្តិយា ឌុក្កដត្តិ “យឃា ឌិត្តាតិ ឃញ្ញាតិ ពល្យា”តិ អាពត្តិយា ខុកំ ឌុក្កដំ, អដ្ឋិតេ្តឃុ បត ខុកចចតេតេច ឃញ្ញហុលិ ឋិនិត្តិយោ៉ តោតាហ “អដ្ឋិតេ្តឃុ ចត្វេពលតាឃ អាបត្តិយោ”តិ៉ អដ្ឋិតេ្តឃុតិ តោតាលេត្តត អដ្ឋិតេ្តឃុ ឌិចរេឃុ៉ ឃត្វេ បត បេិត្វេកេឃុ “អដ្ឋិតេ្តឃុ ឃត្តកាតិ អាពត្តាតិ, តោឃំ ពលតាឃ អាបត្តិយោ”តិ ឋិនេចា, តត្វេ ឃត្តកាតិ អាពត្តាតីតិ ឃត្តកាតិ ឌិចរាតិ ពល្សិតុំ អាពត្តាតីតិ អតេ្វា៉ ឃំ បត ឃយត្តឋិឃាឌិកាឃំ “ឌិចរំ ‘ពល្យា’តិ អាលាបេតិ, ខុកំ ឌុក្កដំ៉ អាលាតេ្តា ឌាហុតិ ពល្យាតិ, ខុកំ ឋិនិត្តិយ”ត្តិ (ឋិនា៉ អដ្ឋ៉ ២៉ ៤១១) ចុត្តំ, តំ ខុកាឌាឌ្ឋ ឃត្ថាយ៉ ខុចច្ចា កត្វា ឃយត្តឋិឃាឌិកាយ ឃឌ្ឋិ ត្ថយាយ អដ្ឋកចាយ ត កោឌិ ចិរោធោ៉ ឃចេ បត “ឃឈ្មាជិ៉ ពល្យាក្ខត្តរាឃក្ក ពល្យា”តិ អាលាបេតិ, ចាចាយ ចាចាយ ឌុក្កដំ៉ អដ្ឋិតេ្តឃុ ចត្វេពលតាឃ អាបត្តិយោ៉ ខុត្វេ ច “ត្ថឌំ យេ, កតេ្ត, ឌិចរំ កិច្ចុឃ្យ ឃាយំ ចត្វា អដ្ឋិត្តំ តិឃ្យក្កិយ”ត្តិ (ឋិនា៉ ៤១១) ត្ថយិតា តយេត តិឃ្យជ្ជតចិឆាតំ ចេឌិតព្វា៉

តិកឋិនិត្តិយត្តិ ក្ខបឃយ្យេត្តក្ខបឃយ្យត្តឃញ្ញិចេយតិកអត្យបឃយ្យត្តឃញ្ញិតំ ចឃេត តឹលិ ឋិនិត្តិយាតិ៉ អញ្ញា បរិក្ខាទត្តិ បត្តាឌិ អញ្ញា បរិក្ខារំ, អត្តយសោ ឃ្ងចិយ្យីតិ អតេ្វា៉ ត កោចលំ អត្យបឃយ្យត្តឃ្យ ឌិចរំយេច អដ្ឋិតតោ ឌុក្កដត្តិ អាហ “អត្យបឃយ្យត្តឃ្យ ចា”តិអាឌិ៉ តត្វេ ឃំ កិញ្ចិតិ ឌិចរំ ចា ហោតុ, បត្តាឌិ, ឃំ កិច្ចិ បរិក្ខារំ ចា៉ តឃ្យ ចិឃ្សាឃំ ពល្យត្តឃ្យាតិ ឃឃ្យ ឌិត្តំ, តឃ្យ ចិឃ្សាសេត ពល្យត្តឃ្យ, តតិយតេ្វ ចេចំ ក្ខបយោកចចតំ៉ ក្ខបឃយ្យត្តតាតិ អដ្ឋិតតឃយយេ ក្ខបឃយ្យត្តការេចា៉ កិច្ចាបិ ក្ខបឃយ្យត្តការេចា បិញ្ញត្ថឃំ, យាតិកដ្ឋកចាយច្ចា ឌាតក្កហលេឃុ ឌិឃ្យតិ, តចាបិ អត្យបឃយ្យត្តការេល ឌិចរំ ចត្វា ក្ខបឃយ្យត្តការេល អដ្ឋិតត្តឃ្យ អាបត្តិតោ អដ្ឋិតតការេលយេច ក្ខបឃយ្យត្តតា អក្កត្តិ ចេឌិតព្វា៉

ឌិចរអដ្ឋិត្តសិក្ខាបទចណ្ណនា និដ្ឋិតា៉

៦៉ ឃុត្តចិញ្ញាត្តិសិក្ខាបទចណ្ណនា

ឆព្ពិធំ ខោមសុត្តាទីតិ “សុត្តំ នាម ឆ សុត្តានិ ខោមំ កប្បាសិកំ កោសេយ្យំ កម្ពលំ សាណំ ភង្គ”ន្តិ (បារា. ៦៣៧) ឯវំ វុត្តំ ឆព្ពិធំ ខោមសុត្តាទិំ. តត្ថ ខោមន្តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.៦៣៦-៦៣៧) ខោមវាកេហិ កតសុត្តំ. កប្បាសិកន្តិ កប្បាសតោ និព្ពត្តំ. កោសេយ្យន្តិ កោសិយំសុហិ កន្តិត្វា កតសុត្តំ. កម្ពលន្តិ ឯឡកលោមសុត្តំ. សាណន្តិ សាណវាកេន កតសុត្តំ. ភង្គន្តិ បាដេក្កំ វាកសុត្តមេវាតិ ឯកេ. បញ្ចហិបិ មិស្សេត្វា កតសុត្តំ បន “ភង្គ”ន្តិ វេទិតព្ពំ. តេសំ អនុលោមន្តិ តេសំ ខោមាទីនំ អនុលោមំ ទុកូលំ បត្តុណ្ណំ សោមារបដ្ដំ ចីនបដ្ដំ ឥទ្ធិជំ ទេវទិន្នន្តិ ឆព្ពិធំ សុត្តំ.

តុរីតិ វាយនូបករណោ ឯកោ ទណ្ឌោ, វីតវីតដ្ឋានំ យត្ថ សំហរិត្វា ឋបេន្តិ. វេមន្តិ វាយនូបករណោ ឯកោ ទណ្ឌោ, សុត្តំ បវេសេត្វា យេន អាកោដេន្តា ឃនភាវំ បាបេន្តិ. តស្ស សព្ពប្បយោគេសុ ទុក្កដន្តិ តន្តវាយស្ស យេ តេ តុរីវេមសង្ខាតាទិកា បយោគា, តេសុ សព្ពេសុ បយោគេសុ ភិក្ខុស្ស ទុក្កដំ, តស្ស តន្តវាយស្ស បយោគេ បយោគេ ភិក្ខុស្ស ទុក្កដន្តិ វុត្តំ ហោតិ. តុរីអាទីនំ អភាវេ តេសំ ករណត្ថំ វាសិផរសុអាទីនំ រុក្ខនិបាតរុក្ខច្ឆេទនាទិសព្ពប្បយោគេសុបិ ឯសេវ នយោ. តន្តំ អត្តនោ សន្តកត្តា វីតវីតដ្ឋានំ បដិលទ្ធមេវ ហោតីតិ អាហ “បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ ហោតី”តិ, វិកប្បនុបគបច្ឆិមចីវរប្បមាណេ វីតេ និស្សគ្គិយំ ហោតីតិ វុត្តំ ហោតិ. តេនេវ វក្ខតិ “ទីឃតោ វិទត្ថិមត្តេ, តិរិយញ្ច ហត្ថមត្តេ វីតេ និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយ”ន្តិ. ឯត្ថ ច “ឥទំ មេ, ភន្តេ, ចីវរំ សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេត្វា តន្តវាយេហិ វាយាបិតំ និស្សគ្គិយ”ន្តិ ឥមិនា នយេន និស្សជ្ជនវិធានំ វេទិតព្ពំ.

តេនេវាតិ វិញ្ញាបិតតន្តវាយេនេវ. ឯវំ ឥធ ទុក្កដន្តិ ឥធាបិ តន្តវាយេនេវ ទីឃតោ វិទត្ថិមត្តេ, តិរិយំ ហត្ថមត្តេ វីតេ ទុក្កដន្តិ អត្ថោ. អកប្បិយសុត្តមយេនាតិ វិញ្ញាបិតសុត្តមយេន. ឥតរស្មិន្តិ អវិញ្ញត្តិសុត្តមយេ បរិច្ឆេទេ. តតោ ច ឩនតរាតិ វុត្តប្បមាណតោ ច ឩនតរា, អត្ថយោ (បារា. អដ្ឋ. ២.៦៣៦-៦៣៧) អដ្ឋិយណ្ណលប្បមាណាបីតិ អធិប្បាយោ. កប្បិយតន្តវាយេនបិ អកប្បិយសុត្តំ វាយាបេន្តស្ស យថា បុព្ពេ និស្សគ្គិយំ, ឯវមិធ ទុក្កដំ. តេនេវ កប្បិយញ្ច អកប្បិយញ្ច សុត្តំ វាយាបេន្តស្ស សចេ បច្ឆិមចីវរប្បមាណា វា ឩនកា វា អកប្បិយសុត្តបរិច្ឆេទា ហោន្តិ, តេសុ បរិច្ឆេទគណនាយ ទុក្កដំ. កប្បិយសុត្តបរិច្ឆេទេសុ អនាបត្តិ. អថ ឯកន្តរិកេន វា សុត្តេន, ទីឃតោ វា កប្បិយំ តិរិយំ អកប្បិយំ កត្វា វីតំ ហោតិ, បមាណយុត្តេ បរិច្ឆេទេ បរិច្ឆេទេ ទុក្កដំ.

យទិ បន (បារា. អដ្ឋ. ២.៦៣៦-៦៣៧) ទ្វេ តន្តវាយា ហោន្តិ ឯកោ កប្បិយោ ឯកោ អកប្បិយោ, សុត្តញ្ច អកប្បិយំ, តេ ចេ វារេន វិនន្តិ, អកប្បិយតន្តវាយេន វីតេ បមាណយុត្តេ បរិច្ឆេទេ បរិច្ឆេទេ បាចិត្តិយំ, ឩនតរេ ទុក្កដំ. ឥតរេន វីតេ ឧភយត្ថ ទុក្កដំ. សចេ ទ្វេបិ វេមំ គហេត្វា ឯកតោ វិនន្តិ, បមាណយុត្តេ បរិច្ឆេទេ បរិច្ឆេទេ បាចិត្តិយំ. អថ សុត្តំ កប្បិយំ, ចីវរញ្ច កោដ្ឋាសពទ្ធាទីហិ សបរិច្ឆេទំ, អកប្បិយតន្តវាយេន វីតេ បរិច្ឆេទេ បរិច្ឆេទេ ទុក្កដំ, ឥតរេន វីតេ អនាបត្តិ. សចេ ទ្វេបិ ឯកតោ វិនន្តិ, បមាណយុត្តេ បរិច្ឆេទេ បរិច្ឆេទេ ទុក្កដំ. អថ សុត្តម្បិ កប្បិយញ្ច អកប្បិយញ្ច, តេ ច វារេន វិនន្តិ, អកប្បិយតន្តវាយេន អកប្បិយសុត្តមយេសុ បច្ឆិមចីវរប្បមាណេសុ បរិច្ឆេទេសុ វីតេសុ បរិច្ឆេទគណនាយ បាចិត្តិយំ, ឩនតរេសុ កប្បិយសុត្តមយេសុ ច ទុក្កដំ. កប្បិយតន្តវាយេន អកប្បិយសុត្តមយេសុ បមាណយុត្តេសុ វា ឩនកេសុ វា ទុក្កដមេវ, កប្បិយសុត្តមយេសុ អនាបត្តិ.

ᩋᨳ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩮᨶ ᨧ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨴᩦᨥᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᨧ ᨲᩮ ᩅᩮᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨸᨾᩣᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᩈᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨲᨶ᩠ᨲᩅᩣᨿᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩋᨸ᩠ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ, ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨲᩴ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ, ᩈᩮᩈᩴ, ᨬᩣᨲᨠᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩥᨠᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨿᩣᨸᩥᨲᩮ ᩅᩣᨿᩣᨸᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦᩅᩮᨾᨲᩥᨠᩋᩅᩣᨿᩣᨸᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨲᩦᨱᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥ᪨ ᨧᩦᩅᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ “ᩈᩣᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩍᨵ “ᨧᩦᩅᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩣᨾᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ “ᨧᩦᩅᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ “ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨾᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩅᩣᨿᨳᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴᨽᩪᨲᩣᨿ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨾᩉᩣᨸᩮᩈᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨧᩦᩅᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᨶ ᨲᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨧᩦᩅᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨠᩦᨴᩥᩈᩴ ᨲᩮ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩣᨿᩣᨸᩮᨾᩥ, ᩅᨴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᩈᩦ”ᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩉᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᩣᨿᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩉ ᩅᩣᨿᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᩈᩩᩅᩦᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩅᩣᨿᨶᩣᨠᩣᩁᨾᩮᩅ᪨ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸᨴᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨲᩔ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩴ, ᨶ ᨸᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᨴᩔᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨯ᩠ᨰᨶᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨴᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩍᨴᩴ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩔ ᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩔ ᨲᨶ᩠ᨲᩅᩣᨿᩮ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪓᪑) ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩥᨠᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩈᨬ᩠ᨬᩦᩅᩮᨾᨲᩥᨠᨬᩣᨲᨠᩈᨬ᩠ᨬᩦᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨲᩦᨱᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨸᩮᩈᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨮᨾᨸᨴᩔᩣᨲᩥ “ᨴᩈᩣᩉᩣᨶᩣᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩔ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩅᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶᩮᩅ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨾᩮᩅ, ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩈᩣᩉᩮᩈᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨾᩣᩈᩔᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩣᩈᩔ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩍᨵ ᨸᨮᨾᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ “ᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨾᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩩᨱ᩠ᩉᨸᨠ᩠ᨡᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨸᨠ᩠ᨡᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨾᩣᩈᩔ

ᨩᩩᨱ᩠ᩉᨸᨠ᩠ᨡᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨾᩣᩈᩔ ᨸᨠᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ ᨩᩩᨱ᩠ᩉᨸᨠ᩠ᨡᩔ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ “ᨠᩣᨾᨬ᩠ᨧᩮᩈ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪁᪨᪖᪅᪀) ‘ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩴ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻ’ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩤᩁᩤ᪨ ᪅᪖᪁) ᩍᨾᩥᨶᩣᩅ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮ, ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨮᨸᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩤᨮᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨸᨾᩣᨴᨸᩤᨮᩮᩣ “ᨴᩈᩣᩉᩣᨶᩣᨣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ “ᨩᩩᨱ᩠ᩉᨸᨠ᩠ᨡᨸᨬ᩠ᨧᨾᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩮᩅ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣᨸᩥ ᩈᩥᨿᩣ᪨

ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨠᨽᩣᩅᩮᩣ ᨴᩣᨿᨠᩔ ᨣᨾᩥᨠᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨣᨾᩥᨠᨣᩥᩃᩣᨶᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩦᩋᨽᩥᨶᩅᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ “ᩈᩮᨶᩣᨿ ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩅᩣᩈᩴ ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩤᩁᩤ᪨ ᪖᪅᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ “ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨾᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨣᨾᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᨴᩪᨲᩴ ᩅᩣ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩍᨴᩴ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥᨲᩴ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩤᩁᩤ᪨ ᪖᪅᪘) ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩅᩥᨵᩣᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩈᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ – ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩮ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ, ᩍᨵ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩮ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨶᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩮ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ, ᩅᩮᨾᨲᩥᨠᩔ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨩᩣᨲᩥᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨲᩣ, ᨴᩈᩣᩉᩣᨶᩣᨣᨲᩣᨿ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᩮᨾᩣᩈᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᨲᩣ, ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨

ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᩈᩣᩈᨦ᩠ᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ “ᨸᨮᨾᩴ ᨫᩣᨶᩴ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪅᪀᪘) ᩍᨾᩔ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ “ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ “ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᨳᩥᨵ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᨠᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᨶ “ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪁᪁᪁, ᪁᪁᪅) ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩏᨸᩈᨴ᩠ᨴᩔᨲ᩠ᨳᨾᩣᩉ᪨ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᨿᩮᨶ ᨿᩔ ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᨴᩪᩁᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨧ ᨲᩔ ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ “ᩍᨾᩔ...ᨸᩮ... ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨾᩔᩣᨲᩥ “ᩏᨸᩅᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩔ᪨ ᩅᩥᨶᨿᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮ ᩋᩣᨣᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ “ᨣᩣᨾᩣ ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩋᩅᩉᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩁᨲᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨣᩣᨾᩪᨸᨧᩣᩁᩮᩣ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨣᩣᨾᩈᨦ᩠ᨡᨾᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ “ᨸᨬ᩠ᨧᨵᨶᩩᩈᨲᩥᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩤᩁᩤ᪨ ᪖᪅᪅) ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩥᨠᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣ ᨸᨶ᩠ᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪖᪁) ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᨾᩮᩅ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣᨶᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩥᨲᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨵᨶᩩᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨵᨶᩩ ᨶᩣᨾ ᨸᨠᨲᩥᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨶᩅᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ᪨ ᨩᩥᨿᩣᨿ ᨸᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩥᨲᩣᨿ ᨧᨲᩩᩉᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩣᨾᩔᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨣᩣᨾᩔ᪨ ᩍᨶ᩠ᨴᨡᩦᩃᨲᩮᩣᨲᩥ

ឧម្មារតោ។ បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោតិ បរិយន្តេ ឋិតឃរស្ស ឧបចារេ ឋិតស្ស មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស បឋមលេឌ្ឌុបាតតោ។ កិត្តកេន មគ្គេន មិនិតព្ពន្តិ អាហ “សចេ”តិអាទិំ។ មជ្ឈិមដ្ឋកថាយំ បន “វិហារស្សាបិ គាមស្សេវ ឧបចារំ នីហរិត្វា ឧភិន្នំ លេឌ្ឌុបាតានំ អន្តរា មិនិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសាទិទស្សនតោតិ អារាមេ, អារាមូបចារេ ច ចោរានំ និវិដ្ឋោកាសាទិទស្សនេន ការណេន។ អាទិសទ្ទេន ភុត្តោកាសឋិតោកាសនិសិន្នោកាសនិបន្នោកាសានំ គហណំ។ ចោរេហិ មនុស្សានំ ហតវិលុត្តាកោដិតភាវទស្សនតោតិ អារាមេ, អារាមូបចារេ ច ហតវិលុត្តាកោដិតភាវទស្សនតោ។

អន្តរឃរេ និក្ខិបេយ្យាតិ អន្តរេ អន្តរេ ឃរានិ ឯត្ថ, ឯតស្សាតិ វា អន្តរឃរំ, គាមោ, តស្មិំ ឋបេយ្យាតិ អត្ថោ។ តេនាហ “អារញ្ញកស្សា”តិអាទិំ។ តញ្ញាតិ និក្ខិបនញ្ញា។ “មហាបវារណាយ បវារិតោ ហោតី”តិ ឥទំ វស្សច្ឆេទំ អកត្វា វុដ្ឋភាវំ ទស្សេតុំ វុត្តំ, ន បន បវារណាយ អភាវំ។ តេនេវ ហិ ព្យតិរេកំ ទស្សេន្តេន សមន្តបាសាទិកាយំ (បារា. អដ្ឋ. ២.៦៥២-៦៥៣) វុត្តំ “សចេ បច្ឆិមិកាយ វា ឧបគតោ ហោតិ ឆិន្នវស្សោ វា, និក្ខិបិតុំ ន លភតី”តិ។ កត្តិកមាសោ នាម បុព្ពកត្តិកមាសស្ស កាឡបក្ខបាដិបទតោ បដ្ឋាយ យាវ អបរកត្តិកបុណ្ណមា, តាវ ឯកូនត្តិំស រត្តិន្ទិវា។ ឯវ-សទ្ទេន កត្តិកមាសតោ បរំ ន លភតីតិ ទស្សេតិ។ ឩនប្បមាណេ តាវ អរញ្ញលក្ខណាយោគតោ ន លភតិ, កស្មា គាវុតតោ អតិរេកប្បមាណេ ន លភតីតិ អាហ “យទហី”តិអាទិំ។ និមន្តិតោ បន អទ្ធយោជនម្បិ យោជនម្បិ គន្ត្វា វសិតុំ វដ្ដតិ, ឥទប្បមាណំ សាសង្កសប្បដិភយមេវ ហោតីតិ សាសង្កញ្ចេវ សប្បដិភយញ្ច ហោតិ។ ឯវ-សទ្ទេន អនាសង្កអប្បដិភយេហិ អគុត្តេបិ សេនាសនេ វសន្តោ និក្ខិបិតុំ ន លភតីតិ ទស្សេតិ។ ឯត្តាវតា បុរិមិកាយ ឧបគន្ត្វា អក្ខណ្ឌំ កត្វា វុដ្ឋវស្សោ យំ គាមំ គោចរគាមំ កត្វា បញ្ចធនុសតិកបច្ឆិមេ អារញ្ញកសេនាសនេ វិហរតិ, តស្មិំ គាមេ ចីវរំ ឋបេត្វា សកលកត្តិកមាសំ តស្មិំយេវ សេនាសនេ តេន ចីវរេន វិនា វត្ថុំ អនុជានិត្វា ឥទានិ វិហារតោ អញ្ញត្ថ វសន្តស្ស ឆារត្តំ វិប្បវាសំ អនុជានន្តោ “សិយា ច តស្ស ភិក្ខុនោ”តិអាទិមាហ។ អសមាទានចារញ្ហិ អត្ថតោ កថិតា ឯវ លភន្តិ, តេនេតិ ឯត្ថ ឥទម្បិ ការណំ វុត្តំ។ តត្ថ ឆារត្តបរមំ តេន ភិក្ខុនា តេន ចីវរេន វិប្បវសិតព្ពន្តិ យោ ភិក្ខុ វិហារេ វសន្តោ តតោ អញ្ញត្ថ គមនកិច្ចេ សតិ អន្តរឃរេ ចីវរំ និក្ខិបតិ, តេន ភិក្ខុនា តេន ចីវរេន ឆារត្តបរមំ វិប្បវសិតព្ពំ, ឆ រត្តិយោ តម្ហា វិហារា អញ្ញត្ថ វសិតព្ពាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ ភទន្តេន ពុទ្ធទត្តាចរិយេន –

“យំ គាមំ គោចរំ កត្វា, ភិក្ខុ អារញ្ញកេ វសេ;

តស្មិំ គាមេ ឋបេតុំ តំ, មាសមេកំ តុ វដ្ដតិ។

“អញ្ញត្ថេវ វសន្តស្ស, ឆារត្តបរមំ មតំ;

អមយស្ស អតិប្បមាណេ, បដិច្ឆន្តោ បកាសិតោ”តិ។

តេនេវាហ “តតោ ចេ ឧត្តរិ វិប្បវសេយ្យាតិ ឆារត្តតោ ឧត្តរិ តស្មិំ សេនាសនេ សត្តមំ អរុណំ ឧដ្ឋាបេយ្យា”តិអាទិ។ តថា អសក្កោន្តស្សាតិ គាមទ្វារស្ស ទូរតាយ សេនាសនំ អាគន្ត្វា សត្តមំ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតុំ អសក្កោន្តស្ស។ ឯវម្បិ អសក្កោន្តេន តត្ថេវ ឋិតេន បច្ចុទ្ធរិតព្ពំ “អតិរេកចីវរដ្ឋានេ ឋស្សតី”តិ។ វសិត្វាតិ អរុណំ ឧដ្ឋាបេត្វា។ ភិក្ខុសម្មុតិ ឧទោសិតសិក្ខាបទេ វុត្តាវ។

សេសមេត្ថ “អញ្ញត្រ ភិក្ខុសម្មុតិយាតិ អយមេត្ថ អនុបញ្ញត្តី”តិអាទិកំ។ តត្ថ ហិ អនេកប្ប យំ រត្តិវិប្បវាសោ វត្តព្ពកំ, តំ ឋានំ ឆារត្តតោ ឧត្តរិ វិប្បវាសោ ហោតីតិ អយមេវ វិសេសោ។

ឆារត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. បរិណតសិក្ខាបទវណ្ណនា

តត្ថ នាយំ សង្ឃស្ស បរិណតោ, ន បរិច្ចត្តោ, អថ ខោ សង្ឃសន្តកោ ហោតីតិ អាហ “យោ ហី”តិអាទិ។ តត្ថ យោតិ លាភោ។ ឧបេតេន បរិយាយេនាតិ បរិណតការណសង្ខាតេន ឧបេតេន បរិយាយេន។ “លភិតព្ពោ”តិ ឋបិតោ លាភសង្ឃស្ស កប្បិយាកតោយេវ។ ចីវរាទិចតុក្កំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ អន្តមសោ ចុណ្ណបិណ្ឌម្បិ ទន្តកដ្ឋម្បិ ទសិកសុត្តម្បិ។ បរិណតន្តិ សង្ឃស្ស និន្នំ សង្ឃស្ស បោណំ សង្ឃស្ស បព្ភារំ ហុត្វា ឋិតន្តិ អត្ថោ។ យេន បន ការណេន សោ បរិណតោ ហោតិ, តំ ទស្សេត្វា តស្ស អត្ថំ ទស្សេតុំ “ទស្សាម ករិស្សាមា”តិអាទិ វុត្តំ។ អត្តនោ បរិណាមេយ្យាតិ “ទេហិ មយ្ហំ”តិ សង្ឃស្ស បរិណតការណំ ញត្វា អត្តនោ បរិណាមេត្វា គណ្ហន្តស្ស បយោគេតិ បរិណាមនប្បយោគេ។ ឯត្ថ ច “ឥទំ មេ, ទេថ, ញាតំ សង្ឃិកំ លាភំ បរិណតំ អត្តនោ បរិណាមិតំ និស្សគ្គិយ”ន្តិ ឋបិតា តេនេវ និស្សជ្ជនវិធានំ វេទិតព្ពំ។

សង្ឃចេតិយបុគ្គលេសូតិ ឯត្ថ ច អត្តនោ សន្តកំ ឧបវាទេ យោ កោចិ សត្តោ “បុគ្គលោ”តិ វេទិតព្ពោ។ អញ្ញសង្ឃាទិកន្តិ អញ្ញសង្ឃចេតិយបុគ្គលិកំ។ ឯវំ វុត្តំ ហោតិ – “សង្ឃស្ស បរិណតំ អញ្ញស្ស សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បុគ្គលស្ស វា, ចេតិយស្ស បរិណតំ អញ្ញស្ស ចេតិយស្ស វា សង្ឃស្ស វា បុគ្គលស្ស វា, បុគ្គលស្ស បរិណតំ អញ្ញស្ស បុគ្គលស្ស វា សង្ឃស្ស វា ចេតិយស្ស វា បរិណាមេន្តស្ស ទុក្កដ”ន្តិ។

ឋានាតិ អនាបត្តិំ ទស្សេតុំ “អបរិណតសញ្ញិនោ”តិអាទិមាហ។ បរិណតេ, អបរិណតេ ច អបរិណតសញ្ញិនោ វាតិ សម្ពន្ធោ, បរិណតេ, អបរិណតេ វាតិ ឧភយត្ថាបិ អនាបត្តីតិ អត្ថោ។ វុត្តញ្ហិ “បរិណតេ អបរិណតសញ្ញី អត្តនោ បរិណាមេតិ, អនាបត្តិ។ អបរិណតេ អបរិណតសញ្ញី អនាបត្តី”តិ (បារា. ៦៦០)។ ទេយ្យធម្មោតិ ចត្តារោ បច្ចយា។ អាទិសទ្ទេន “បដិសង្ខារំ វា លភេយ្យ, ចិរដ្ឋិតិកោ វា អស្ស, យត្ថ វា បន តុម្ហាកំ ចិត្តំ បសីទតិ, តត្ថ ទេថា”តិ (បារា. ៦៦១) វចនានំ គហណំ។ សចេ បន ទាយកា “មយំ សង្ឃភត្តំ កាតុកាមា, ចេតិយបូជំ កាតុកាមា, ឯកស្ស ភិក្ខុនោ បរិក្ខារំ ទាតុកាមា, តុម្ហាកំ រុចិយា ទស្សាម។ ភណថ, កត្ថ ទេមា”តិ (បារា. អដ្ឋ. ២.៦៦០)

ចេត្តិ, ឲចំ ចុទេត្ត ទេតត កិក្លុតា “ឃត្ត ឮង្ឈឆ, ពត្ត ទេឆា”តិ ចត្តញ្ញា៎

បរិលតសិក្ខាបទចល្លកា តិដ្ឋិពា៎

បត្តចទេក្កា ពតិទេឃា៎

ញ្ចតិ ពង្ខាចិពទលិឃា ឋិពិទេយាក្ខចល្លកាឃ

ចិតឃត្តូយញ្ហាឃាឃំ លិតត្តូប្បពាឃតិឃំ

តិឃ្សក្កិឃចល្លកា តិដ្ឋិពា៎

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᨱ᩠ᨯᩴ

᪁᪨ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁᪨ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩩᩈᩣᨲᩥ ᩋᨽᩪᨲᩴ ᩋᨲᨧ᩠ᨨᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᩅᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨽᩪᨲᨲᩮᩣ ᨲᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ, ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᩔ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧ ᨸᨶ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨠ᩠ᨡᨱᩮ, ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨧ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ‘ᨾᩩᩈᩣ ᨽᨱᩥᩔ’ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩔ ᩉᩮᩣᨲᩥ ‘ᨾᩩᩈᩣ ᨽᨱᩣᨾᩦ’”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪃) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨧᨶᨠ᩠ᨡᨱᩮᨸᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨸᨶ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩅᩣ, ᨾᩣ ᩅᩣ, ᩋᨠᩣᩁᨱᨾᩮᨲᩴ᪨ ᨶᨶᩩ ᨧᩮᨲᩴ ᨽᨱᨶᩮᨶᩮᩅ ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨽᨱᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨽᩪᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲᨧ᩠ᨨᩔ᪨

ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩈᨠ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨳᩮᩁᩔ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᩈᨠ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮ ᨠᩥᩁ ᩈᨠ᩠ᨿᨠᩩᩃᨲᩮᩣ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ᪨ ᩋᩅᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᨶᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣᨴᩮ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨶᩣᨿᩴ ᨾᨾ ᩅᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩅᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᨲᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨾᩮᩅ ᩋᨿᩴ ᩅᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᨩᩣᨶᨶᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨭᩥᨧᩁᨱᩴ, ᩈᨾ᩠ᨸᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣᨽᩣᩈᨶᩴ, ᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨠᩁᨱᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨶᩩᨸᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉᩈᩣ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ “ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩔ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᨱᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨾᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩮᩣᨾᩪᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩃᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨧᩦᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ “ᨧᩦᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨽᨱᨲᩥ, ᩋᨿᩴ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᨱᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᨱᨲᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᨶ “ᩋᨸᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩴ ᨸᩔᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩊᩥᩴ ᨠᩩᩁᩩᨾᩣᨶᩮᩣ “ᨲᩅ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᨴᩣᩁᩩᩈᨠᨭᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩔᩣᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᩣᨲᩩᨿᩣ ᨲᩮ ᨿᩣᨶᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩮᩅ ᨴᩅᩣ, ᨶ ᩁᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᨱᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩪᩁᨱᨠᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩑᨠᩮᩣ ᨣᩣᨾᩮ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨲᩮᩃᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩴ ᨽᨱᨲᩥ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ, ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩑᨠᨲᩮᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᨿ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨸᩪᩅᨡᨱ᩠ᨯᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨣᩣᨾᩮ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᩉᩥ ᨸᩪᩅᩣ ᨧᩣᩁᩮᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ, ᩋᨿᩴ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩴ ᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᩴ, ᩅᨬ᩠ᨧᨶᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩅᩈᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩔ ᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲᩣ ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨸᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᩣᩁᨲᩣ, ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

២. ឱមសវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឱមសវាទេតិ ធំសនការទហនវចនេ។ យស្មា បន តំ នេវ កណ្ណសុខំ, ន ហទយសុខំ, តស្មា តេន កណ្ណញ្ចេវ ហទយញ្ច វិជ្ឈតីតិ អាហ “ឱវិជ្ឈនវចនេ”តិ, ជាតិអាទីហិ ឃដ្ដេត្វា វចនេតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេនាហ “ជាតិនាមា”តិអាទិ។ តត្ថ ជាតិ នាម ព្រាហ្មណាទិ ឧក្កដ្ឋា ចេវ ចណ្ឌាលាទិ ហីនា ច ជាតិ។ នាមំ នាម អវកណ្ណកាទិ ហីនញ្ចេវ ពុទ្ធរក្ខិតាទិ ឧក្កដ្ឋញ្ច នាមំ។ គោត្តំ នាម កោសិយាទិ ហីនញ្ចេវ គោតមាទិ ឧក្កដ្ឋញ្ច គោត្តំ។ កម្មំ នាម បុប្ផឆឌ្ឌកាទិ ហីនញ្ចេវ កសិវណិជ្ជាទិ ឧក្កដ្ឋញ្ច កម្មំ។ សិប្បំ នាម នឡការាទិ ហីនញ្ចេវ មុទ្ទាគណនាទិ ឧក្កដ្ឋញ្ច សិប្បំ។ អាពាធោ នាម សព្វោបិ រោគោ ហីនោយេវ។ អថ វា មធុមេហោ ឧក្កដ្ឋោ, សេសោ ហីនោតិ វេទិតព្វោ។ លិង្គំ នាម អតិទីឃាទិ ហីនញ្ចេវ នាតិទីឃាទិ ឧក្កដ្ឋញ្ច លិង្គំ។ កិលេសោ នាម រាគាទិកោ សព្វោបិ កិលេសោ។ អាបត្តិ នាម សោតាបត្តាទិកា ឧក្កដ្ឋា ចេវ បារាជិកាទិ អនុក្កដ្ឋា ច អាបត្តិ។ អក្កោសោ នាម “ឱដ្ឋោសី”តិអាទិកោ ហីនោ ចេវ “បណ្ឌិតោសី”តិអាទិកោ (បាចិ. ១៣) ឧក្កដ្ឋោ ច អក្កោសោ។

យថា តថាតិ បាឡិអាគតានាគតប្បការំ។ យេន កេនចិ អាការេន។ ឥមស្មិំ សិក្ខាបទេ ឋបេត្វា ភិក្ខុំ ភិក្ខុនីអាទយោ សព្វេ សត្តា អនុបសម្បន្នដ្ឋានេ ឋិតាតិ អាហ “ទវ ច”តិអាទិ។ ទវកម្យតា នាម កេឡិហសាធិប្បាយតា។ សព្វត្ថាតិ ឧបសម្បន្នានុបសម្បន្នេសុ ចេវ បាឡិអាគតានាគតប្បភេទេសុ ចាតិ សព្វត្ថ។ អត្ថធម្មអនុសាសនិបុរេក្ខារានន្តិ ឯត្ថ “ចណ្ឌាលោសី”តិអាទិកាយ បាឡិយា អត្ថំ វណ្ណេន្តោ អត្ថបុរេក្ខារោ នាម, បាឡឹ វាចេន្តោ ធម្មបុរេក្ខារោ នាម, អនុសិដ្ឋិយំ ឋត្វា “ឥទានិបិ ចណ្ឌាលោសិ, បាបំ មា អកាសិ, មា តមោតមបរាយណោ អហោសី”តិអាទិនា (បាចិ. អដ្ឋ. ១៣) នយេន វទន្តោ អនុសាសនិបុរេក្ខារោ នាមាតិ វេទិតព្វោ។

ឱមសវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. បេសុញ្ញសិក្ខាបទវណ្ណនា

ភិក្ខុបេសុញ្ញេតិ បិសតីតិ បិសុណា, យាយ វាចាយ សមគ្គេ សត្តេ អវយវភូតេ វគ្គេ ភិន្នេ ករោតិ, សា វាចា បិសុណា, បិសុណា ឯវ បេសុញ្ញំ, តាយ វាចាយ សមន្នាគតោ បិសុណោ, តស្ស កម្មំ បេសុញ្ញំ, ភិក្ខុស្ស បេសុញ្ញំ ភិក្ខុបេសុញ្ញំ, តស្មិំ ភិក្ខុបេសុញ្ញេ, ភិក្ខុតោ សុត្វា ភិក្ខុនោ, ភិក្ខុស្ស វា ឧបសំហរបេសុញ្ញេតិ អត្ថោ។ តេនាហ “ជាតិអាទីហី”តិអាទិ។ តត្ថ ហោ ទ្វីហិ ការណេហិ ឧបសំហរតីតិ អាហ “ភិក្ខុនោ បិយកម្យតាយ វា”តិអាទិ។ តត្ថ ភិក្ខុនោ បិយកម្យតាយាតិ យស្ស តំ ភាសតិ, តស្ស ភិក្ខុនោ “ឯវមហំ ឯតស្ស បិយោ ភវិស្សាមី”តិ អត្តនោ បិយភាវំ បត្ថយមានតាយ។ ភេទាធិប្បាយេនាតិ “ឯវមយំ តេន សទ្ធិំ ភិជ្ជិស្សតី”តិ បរស្ស បរេន ភេទំ ឥច្ឆន្តស្ស អថ វា បិយសុញ្ញករណតោ បេសុញ្ញំ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ៣.៣៩) និរុត្តិនយេន, យាយ វាចាយ យស្ស តំ ភាសតិ, តស្ស ហទយេ អត្តនោ បិយភាវំ, បរស្ស ច សុញ្ញភាវំ ករោតិ, សា វាចា, “ភិក្ខុស្ស បេសុញ្ញំ ភិក្ខុបេសុញ្ញ”ន្តិអាទិនា ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។

“ចុទ្ទកនយេនចាតិ “ជាតិអាទីហិ អនេក្កាវចត្តហិ”តិអាទិនា ចុទ្ទកនយេន។

បិញ្ចប្បុត្តកអនេក្កាវុបសំហារេទតិ “ខេាខេរាឃិ”តិអាទិនា អនេក្កាវស្ស វុបសំហារេ។ “អនេក្កាវចត្តុក្ខុតំ បន បេវុទ្ធាកេទំ តស្ស កិរិយំ, ចចតំ ចា បិយកប្បតាយ វុបសំហរេត្តស្ស កិច្ចាបិ ព្ចយិតា សិក្ខាបទេគន អាបត្តិ ន ជិស្សតិ, តទាបិ ទុក្កដេន ភចិតព្ពា”ត្តិ (វារេត្ត ជី។ បរិចិត្តិយ ១.១៩) ចេគត្តិ។ បិបករទិតាយ ចេគត្តស្សាតិ ឲ្យកំ អនេក្កាវត្តំ, ឲ្យកញ្ចា ពេយត្តំ ជិង្វា “អទេហា តិល្លខេដ្ឋា, ថ្រាជិវយ្យិ តាយ កចត្តំ បុត ចត្តត្តំ យញ្ញាស្សតី”តិ ឲ្យចំ ភេចល់ បិបករទិតាយ កលត្តស្ស។

បេវុទ្ធាសិក្ខាបទេចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

៣។ បគេវារជយ្យុសិក្ខាបទេចណ្ណតា

បគេវារ ជយ្យុំ ចាគេចញ្ញាតិ ឲ្យកេតា បដំ បដំ ជយ្យុំ ចាគេចញ្ញ, ភោដ្ឋោវំ ភោដ្ឋោវំ ចាគេចញ្ញាតិ អនេត្តា។ យង្វា ន ភេចល់ តិវេស្សា វក្កីតិយោ អារុញ្ញហជយ្យុំយេច បគេវារ ចាគេចត្តស្ស អាបត្តិ, តង្វា “វក្កីតិត្តយំ អនារុញ្ញហយ្យី”តិអាទិ ចុត្តំ។ អាទិ-វច្ឆេត (បរិចិ។ អដ្ឋ។ ៣៥) សិល្វុបទេរ ទុតក្កុបញ្ញអារយ្យុណកទា ញុទ្ធិកេណ្ឌកញ្ញាណចត្តអរុកកទាធីតំ កហណ។ យេណ្ឌកយិលិគ្គុបញ្ញុ ខេទស្ស វកប្បដិកាគេន អនាបត្តិ។ យំ ទេញ្ញា វញ្ញាបតត្តំ អាហទិត្តា ចុត្តំ, តត្ត អាបត្តិ។
ចណ្ណបិជកអក្កុលិយាលបិជករដ្ឋបិលកខ្ចិតអាញអចកកខ្ចិតក្កុញហយក្កក្កុញហចេស្សត្តរក្កុញហចិតយចេគល្លបិជកាជីតិ បន អញុទ្ធចចតាតិយេច។

យង្វា បន តំ បដំ ចតុត្តិធំ ហោតិ, តង្វា តំ គេវស្សតំ “បគាតុបគអគ្គក្លទាតុញ្ញញ្ញានេតម្ម”តិ ចុត្តំ។ តត្ត បគត្តិ ឲ្យកោ កាទាបិខោ អធិបេប្បតោ។ អតុបគត្តិ ទុតិយបិខោ។ អគ្គក្លទត្តិ ឲ្យកោកំ អក្លទំ។ អតុញ្ញញ្ញាតត្តិ បុទិយញ្ញញ្ញាតេន វជិសំ បដ្ឋាញញ្ញាតំ។ យំ កិច្ចំ ចា ឲ្យកំ អក្លទំ អគ្គក្លទំ។ អក្លទវប្បុហោ អតុញ្ញញ្ញាតំ។ អក្លទាតុញ្ញញ្ញាតវប្បុហោ បដំ។ បជយំ បដំ បគេវេច, ទុតិយំ អតុបគត្តិ ឲ្យចេយត្ត នានាកេលំ ចេជិតព្ពំ។ ឲ្យតេម្ម បគាធីម្ម យំ កញ្ចិ ភោដ្ឋោវំ កិក្កុញ្ចា កិក្កុកិញ្ចា ជបេត្វា អចេវេវបុក្កេលហិ វង្ឃ ឲ្យកេតា កលត្តស្ស បគាជិកលតាយ បរិចិត្តិយត្តិ វប្បត្តេ។

ឲ្យត្ត កាទាតេត្តេវុ (បរិចិ។ អដ្ឋ។ ៣៥) តាច “យនោាបុព្ពដ្ឋយា ជយ្យុា”តិ (ឆ។ ប។ ១, ៦) ឲ្យកេយកំ បដំ វាយេលោទេន វង្ឃ ឲ្យកេតា អាទកិត្ត្វា ឲ្យកេតាយេច តិដ្ឋាេបត្តស្ស បគកលតាយ បរិចិត្តិយំ។ ខេទេន “យនោាបុព្ពដ្ឋយា ជយ្យុា”តិ ចុទេត្ត តំ បដំ អបិបុលិត្តា “យនោាវដ្ឋា យនោាយយា”តិ ចចនកាលេ បទេត្តន វាយេលោទេន ឲ្យកេតា កលត្តស្ស អតុបគកលតាយ។ “រូបំ អតិច្ចុ”ត្តិអាទិ (យ។ តិ។ ០.១៣៦, ១៣៩) ចចនកាលេ ទោត វង្ឃ “រូ” ការេយត្តេយេច ចាគេចត្តស្ស អគ្គក្លទកលតាយ។ ឲ្យវ នយោ កាទាតេត្តេបិ។ “រូបំ, កិក្លទេច, អតិច្ចុំ, ទេចគនា អតិច្ចា”តិ (យ។ តិ។ ០.១៣៦, ១៣៩) ព្ចយំ វុត្តំ ចាចយយានោ ខេទេន “រូបំ អតិច្ចុ”ត្តិ ចុច្ចុយានេ វាយេលោទោ សីឈបញ្ញាតាយ “ទេចគនា

អនិច្ចា”តិ ឥទំ អនិច្ចបទំ ថេរស្ស “រូបំ អនិច្ច”ន្តិ ឯតេន អនិច្ចបទេន សទ្ធិំ ឯកតោ ភណន្តោ វាចំ និច្ឆារេតិ, ឯវំ វាចេន្តស្ស អនុញ្ញាតកាលតាយ បាចិត្តិយន្តិ វេទិតព្វំ។

តិកបាចិត្តិយន្តិ អនុបសម្បន្នេ អនុបសម្បន្នសញ្ញីវេមតិកូបសម្បន្នសញ្ញីនំ វសេន តីណិ បាចិត្តិយានិ។ អនុបសម្បន្នេន សទ្ធិំ ឯកតោ ឧទ្ទេសគ្គហណេ ឯកតោ ភណន្តស្ស អនាបត្តីតិ សម្ពន្ធោ។ ឯស នយោ “សជ្ឈាយករណេ, តស្ស សន្តិកេ ឧទ្ទេសគ្គហណេ”តិ ឯត្ថាបិ។ តត្រាយំ វិនិច្ឆយោ – ឧបសម្បន្នោ ច អនុបសម្បន្នោ ច និសីទិត្វា ឧទ្ទិសាបេន្តិ។ អាចរិយោ “និសិន្នានំ ភណាមី”តិ តេហិ សទ្ធិំ ឯកតោ វទតិ, អាចរិយស្សេវ អាបត្តិ។ អនុបសម្បន្នេន សទ្ធិំ ភណន្តស្ស អនាបត្តិ។ ទ្វេបិ ឋិតា ភណន្តិ, ឯសេវ នយោ។ ទហរភិក្ខុ និសិន្នោ, មហាថេរោ ឋិតោ, “និសិន្នស្ស ភណាមី”តិ ភណតោ អនាបត្តិ។ សចេ ទហរោ តិដ្ឋតិ, ឥតរោ និសីទតិ, “ឋិតស្ស ភណាមី”តិ ភណតោបិ អនាបត្តិ។ សចេ ពហូនំ ភិក្ខូនំ អន្តរេ ឯកោ មហាថេរោ និសិន្នោ ហោតិ, តស្មិំ និសិន្នេ បទសោ ធម្មំ វាចេន្តស្ស អចិត្តកា អាបត្តិ។ សចេ មហាថេរោ ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា ឋិតោ វា និសិន្នោ វា ហោតិ, យេសំ វាចេតិ, តេសុ អបរិយាបុណន្តា ឯកេន ទិសាភាគេន បលាយនកានំ តាយ ភណាមីតិ សញ្ញំ គច្ឆតិ, តស្មា អនាបត្តិ។

សជ្ឈាយករណេតិ អនុបសម្បន្នេន សទ្ធិំ ឯកតោ សជ្ឈាយករណេ។ តស្ស សន្តិកេ ឧទ្ទេសគ្គហណេតិ អនុបសម្បន្នស្ស សន្តិកេ ឧទ្ទេសគ្គហណេ។ យេភុយ្យេន បគុណគន្ថំ ភណន្តស្សាតិ សចេ ឯកគាថាយ ឯកោ បាទោ នាគច្ឆតិ, អវសេសា អាគច្ឆន្តិ, អយំ យេភុយ្យេន បគុណគន្ថោ នាម។ ឯតេន នយេន សុត្តេបិ វេទិតព្វោ, តំ ភណន្តស្ស។ ឱសារេន្តស្ស វាតិ បរិសាយមជ្ឈេ សុត្តំ ឧច្ចារេន្តស្ស ច។

បទសោធម្មសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. បឋមសហសេយ្យសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឥធ “ភិក្ខុំ ឋបេត្វា អវសេសោ អនុបសម្បន្នោ នាមា”តិ (បាចិ. ៥១) វចនតោ តិរច្ឆានគតោបិ អនុបសម្បន្នោយេវ, សោ ច ខោ ន សព្វោ, មេថុនធម្មាបត្តិយា វត្ថុភូតោវាតិ អាហ “អន្តមសោ”តិអាទិ។ តស្ស ច បរិច្ឆេទោ មេថុនធម្មាបត្តិយា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។ ទិរត្តតិរត្តន្តិ ឯត្ថ ទិរត្តវចនេន ន កោចិ វិសេសត្ថោ លព្ភតិ, កេវលំ លោកវោហារវសេន ព្យញ្ជនសិលិដ្ឋតាយ, មុខារូឡ្ហតាយ ឯវំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។ ទ្វិន្នំ វា តិណ្ណំ វា រត្តីនន្តិ បន វចនទ្វយត្តទស្សនត្ថំ វុត្តំ, និរន្តរតិរត្តទស្សនត្ថំ វា ទិរត្តគ្គហណំ កតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ សហសេយ្យន្តិ ឯកតោ សេយ្យំ។ សេយ្យាតិ ច កាយប្បសារណសង្ខាតំ សយនម្បិ វុច្ចតិ “សយនំ សេយ្យា”តិ កត្វា, យស្មិំ សេនាសនេ សយន្តិ, តម្បិ “សយន្តិ ឯត្ថាតិ សេយ្យា”តិ កត្វា។ តទុភយម្បិ ឥធ សាមញ្ញេន, ឯកសេសនយេន វា គហិតន្តិ អាហ “សព្វច្ឆន្នបរិច្ឆន្នេ”តិអាទិ។

តត្ថ យំ សេនាសនំ ឧបរិ បញ្ចហិ ឆទនេហិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៥០), អញ្ញេន វា កេនចិ អន្តមសោ វត្ថេនាបិ សព្វមេវ បរិច្ឆន្នំ, កុដិតោ

ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨨᨴᨶᩴ ᩋᩣᩉᨧ᩠ᨧ, ᩋᨶᩣᩉᨧ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩅᩤ ᩈᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥᨾᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᩉᨲ᩠ᨳᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᨶ ᨷᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩤ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩮᨶᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨿᩔ ᨷᨶ ᩏᨷᩁᩥ ᨻᩉᩩᨲᩁᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧ ᨻᩉᩩᨲᩁᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨨᨶ᩠ᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩤ᪨

ᩅᩥᨴᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᨿᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨿᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩈᩣᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨿ᩠ᨿ ᩅᩥᨴᩉᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨿᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᩉᨲ᩠ᨳᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩊᨬ᩠ᨩᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩔ ᩏᨷᨧᩣᩁᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨾᩣᨶᨣ᩠ᨣᩴ ᩅᩤ ᨧᨲᩩᩈᩣᩃᩴ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮ ᩑᨠᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩤᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᨷᩩᩁᩥᨾᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩦᨱᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩅᩤ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩅᩤ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩩᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨾᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᩅᩤ᪨ ᨲᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᩈᩉ ᨷᩩᩁᩥᨾᨷᩩᩁᩥᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩤ᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮᨷᩦᨲᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᨠᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴᩁᩣ ᨠᨲᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴᩁᩣ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨴᩦᩈᩩᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᩈᨻ᩠ᨻᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪕᪑) ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᩁᩣᩁᩩᨱᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩁᩩᨱᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩩᨱᩴ ᨻᩉᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨲᩮ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮ ᨷᩩᨶ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩈᨻ᩠ᨻᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨴᩦᩈᩩᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᩈᨻ᩠ᨻᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ, ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪕᪓) ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ, “ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩏᨷᨯ᩠ᨰᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᩋᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪕᪑) ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᨬ᩠ᨧ ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨

ᨷᨮᨾᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᨠᨾᨶᩩᩔᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ᪨ “ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩪᨲᩣ, ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩅᨩᩥᩁ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪕᪕) ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨴᩥᩔᨾᩣᨶᩁᩪᨷᩣᩉᩥ ᨷᨶ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦᨷᩮᨲᩦᩉᩥ, ᨴᩮᩅᨲᩔ ᩋᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᨲᩣᨿ ᨧ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᨮᨾᩴ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᨷᩦᨲᩥ ᨷᨮᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨶ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨷᨮᨾ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᨷᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᨮᨾᩥᨠᩣ ᨷᨮᨾ ᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ ᨷᨶ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩈᩉ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩪᩁᩥᨿᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨾᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩦᨷᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩉᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

លិ៉ ឆព្វុទេវតានិក្ខេបវណ្ណនា

ឈប្បញ្ហាចាចាហីតិ ឈហិ បញ្ហាហិ ចាចាហិ៉ ចាចាបរិច្ឆេទោ បនេត្ថ គធំ ទេចតិតព្ពោតិ អាហ “ភ្ជត្ថរិ ឈប្បញ្ហាចាចាហី”តិអាទិ៉ សព្ពត្ថាតិ ឃុទេត្ត, អដ្ឋកចាឃញ្ហា៉ សទេច អដ្ឋកធំ, ឆព្វុបធំ, ឌាតកាឌិចត្តុំ ចា កទេឆតុការទេយា ទេហាតិ, ឈប្បទេយត្តទេយច កទេឆត្ញំ ចដ្ឋតិ៉ បរិច្ឆេទយា សង្គិ កទេឆទេត្តត ឧកំ បធំ បរិច្ឆេទោតា, បញ្ហា អដ្ឋកចាទេតាតិ ឧចំ ឈ បទាតិ អតតិក្កមិត្វាច កទេឆតទេព្ពា៉ ឃុរិទេសតាតិ យត្យុបុរិទេសត៉ ទេតាតាហ “យត្យុចិក្កហំ កទេហត្វា បតា”តិអាទិ៉

តិកបរិចិត្តិយត្តិ យាត្យការេយ យាត្យកាយសញ្ញិទេចយតិកអយាត្យកាយសញ្ញិតំ ចទេសត តីលិ បរិចិត្តិយាតិ៉ អញ្ញាឃ្យ ចា យាត្យកាយស្សាតិ ឧកស្ស យាត្យកាយស្ស ទេទេសត្វា តិសិទេត្ត បុត អាកតស្ស អញ្ញាស្ស យាត្យកាយស្ស, ឧចំ បត ឧកាសទេត តិសិទេត្ត យាត្យកាយសតស្សាបិ ទេទេសតុំ ចដ្ឋតិ៉ “ចិញ្ញាយត្យុសិត្តិយា”តិ ចចតទេតា អចិញ្ញាតិយាបិ ទេទេសយទេតា អតាបត្តិ៉ ញ្ញទិយាបឆបរិចត្តាការទេចាតិ អត្ថទេតា ចា យាត្យកាយស្ស ចា ញ្ញទិយាបឆបរិចត្តាការទេចា៉ កប្បិយការកស្សាការទេចាតិ ចិញ្ញាស្ស កប្បិយការកស្សាការទេចា, ក្យតិយាតិយទេត ចុត្តលក្ខលស្ស យត្យុស្សស្ស អការទេចាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៉ កិរិយាកិរិយត្តិ ឧត្ត ភ្ជត្ថរិ ឈប្បញ្ហាចាចាហិ ឆព្វុទេវតា កិរិយា, កប្បិយការកស្ស អក្កហលំ អកិរិយាតិ ទដ្ឋព្វំ៉

ឆព្វុទេវតានិក្ខេបវណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

ប៉័ ក្យតាទេរាចតនិក្ខេបវណ្ណនា

តិប្បទិយាទេយតាតិ “បឆយំ ឈាតំ សយាបច្ឆិ”ត្តិអាទិតា (បរិចិ៉ លិ១) ភ្ជក្យកទេយច៉ បទិយាទេយត អាទេរាចិតត្តិ “ទេយា ទេត ចិហាទេទ ចសិ, ទេសា កិក្លុ បឆយំ ឈាតំ សយាបច្ឆិ, សយាបច្ឆតិ, សយាបទេត្តា”តិអាទិតា (បរិចិ៉ លិ៍ទ៍) អញ្ញាបទេទេសត កលិតំ៉ បរិតិព្ពាតកាទេល (បរិចិ៉ អដ្ឋ៉ លិលិ), បត អត្តទា ចា អតិកដ្ឋិយយាទេតត ភ្ជបសយ្យត្តស្ស ក្យតំ អាទេរាចត្ញំ ចដ្ឋតិ៉ អតតិកដ្ឋិយយាទេតតាបិ (សាទេត្ត៉ ឌី៉ បរិចិត្តិយ ឲ្យលិលិ) តចាទ្យទេប កាទេលា សតិ អាទេរាចត្ញំ ចដ្ឋតិទេយច៉ ទេតទេតច អញ្ញាតទេទត ឥហទកិក្លុតា ភ្ជបចតិទេតា អញ្ញាតទេទា ទេឆទេទា “អាចុទេសា, ភ្ជបរិយក្កត្វាយ ចាឃាយំ យា អកាសិ, តីលាសទេចា តយា ភ្ជបចតិទេតា”តិ អាហ៉ ទេឆទេទត ច “អត្តិ ទេត, អាចុទេសា, ញ្ញយស្មិ សាសទេត បតិដ្ឋា”តិ បុទេដ្ឋា ឥហទកិក្លុ “អាយ, កទេត្ត, ទេសាតាបទេត្តា អាហ”ត្តិ អទេចាច៉ “កាទេកា អយ”ត្តិ ឌាតត្វាបិ បដិបត្តិយា អទេយាឈកាចឥស្សទេតត សយុទេត្តឌតាយ, សយ្យហំសតាយ ច អរិយា អត្តាតំ បកាទេសត្តិទេយច៉ ទេតតាហ “តចាទ្យទេប កាទេលា សតិ ភ្ជបសយ្យត្តស្ស អាទេរាចយទេតា”តិ៉ ឃុតបរិយត្តិឃីលក្យលំ បត អត្យុបសយ្យត្តស្សាបិ អាទេរាចត្ញំ ចដ្ឋតិ៉ កស្មា ត ញ្ញឆ ភ្ជឮត្តកាឥទេយា កហិតាតិ អាហ “យស្មា បតា”តិអាទិ៉ អាទិសទេ្ទត លិត្តចិត្តទេចឥតាដ្ឋាតំ កហលំ៉ តស្មិ សតីតិ ភ្ជឮត្តកាឌិកាទេច សតិ៉ ញ្ញឆ ត កហិតាតិ ញ្ញយស្មិ និក្ខេបទេទ បឥកាឌតិយំ ត កហិតា៉ អចិត្តកត្តិ បណ្ណត្តិឌាតតចិត្តាការទេចត អចិត្តកំ៉ ក្យសលាញ្យាកតចិទេត្តហិ ទ្វិចិត្ត”ត្តិ ញ្ញធំ ភ្ជក្កដ្ឋបរិច្ឆេទេត អរិយបុក្កលទេយច សន្ធាយ ចុត្តំ៉ ត ហិ បណ្ណត្តិ អឌាតត្វា ឈាតលិកិទេតា បុត្ធុជ្ជតា ចត្តុយិឲ្យលិកចទេសត អក្យសលចិទេត្តតាបិ ត អាទេរាចត្តីតិ៉ ក្យក្លទេចឥតាយ ចា អកាចទេតា

“ဠ្វិចេត”ត្តិ ព្ទាយស្ស អត្ថុប៉ំ គត្វា ៖ច៉ំ ទុត្តត្តិ ទេដ្ឋ៉ា៑

ក្ខតារោទនតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

៩៑ ទេដ្ឋុលារោទនតសិក្ខាបទចណ្ណតា

ဠ្វិត្វ៉‘អាបត្តិក្ខត្វាតត្តិ បរាឌិកសញ្ញាឌិសេសសញ្ញាតាត៉ំ ဠ្វិត្វ៉ំ អាបត្តិក្ខត្វាត៉ំ៑ អាឃតិ៍ ស៉ំចទត្វាឃាតិ “៖ចសេយ បទេស្ម ហិរោគ្គបេជ្ជតាបិ អាឃតិ៍ ស៉ំចទ៉ំ អាបន្ដិស្ស្សតី”តិ អាឃតិ៍ ស៉ំចទត្វាឃ៑ អាបត្តីតញ្ចា ក្យលិតញ្ចា បទិឃត្តិ គត្វា ចា អគត្វា ចាតិ “៖ត្តកា អាបត្តិយោ អារោទនតត្ថា, ៖ត្តកេសុ ក្យលេសុ អារោទនតត្ថា”តិ ៖ច៉ំ អាបត្តីតញ្ចា ក្យលិតញ្ចា បទិឃត្តិ គត្វា ចា អគត្វា ចា៑

អទេដ្ឋុលាឃាតិ បរាឌិកសញ្ញាឌិសេស៉ំ ធេបត្វា អចសេសបញ្ចាបត្តិក្ខត្វសញ្ញាតាឃ អទេដ្ឋុលាឃ អាបត្តិឃា៑ អចសេសេ ៧ អាបត្តិក្ខត្វេតិ សញ្ញាឌិសេសចន្ដិតេ សេសេ ៧ អាបត្តិក្ខត្វេ៑ បុរិយបញ្ចាសិក្ខាបទឌីតិក្ខយសន្តាត៉ំ ទេដ្ឋុលត្តិ បរិណាតិបរិតទេចទយហិអាឌិកស្ស អាឌិតោ បញ្ចាសិក្ខាបទស្ស ឌីតិក្ខយសន្តាត៉ំ ទេដ្ឋុល៉ំ៑ ព្ទតទ៉ំ អទេដ្ឋុល៉ំ ចា អញ្ញាចារត្តិ តតោ អញ្ញ៉ា ឌិកាលកោឌតាឌិគបញ្ចាគ៉ំ, ស្មក្កឌិសដ្ឋិកាឃស៉ំសក្កទេដ្ឋុលអត្តកាយទេញ្ចាតិ អទេដ្ឋុល៉ំ ចា អញ្ញាចារ៉ំ៑ ចត្ថុយត្តត្តិ “អយំ ស្មក្កឌិស្សដ្ឋិ អាបន្នោ, ទេដ្ឋុល៉ំ, អត្តកាយ៉ំ, កាឃស៉ំសក្កំ អាបន្នោ”តិ ៖ច៉ំ ចត្ថុយត្តំ ចា អារោទនត្តស្ស៑ អាបត្តិយត្តត្តិ “អយំ បរាឌិក៉ំ អាបន្នោ, សញ្ញាឌិសេស៉ំ, ថុលច្ចយ៉ំ, បរិឌិត្តិយ៉ំ, បរិដិទេសតិយ៉ំ, ទុក្កដ៉ំ, ទុព្ភាសិត៉ំ អាបន្នោ”តិ ៖ច៉ំ អាបត្តិយត្តំ ចា អារោទនត្តស្ស៑ ទុត្តលក្ខណស្សាតិ “បរាឌិក៉ំ អតញ្ញាបត្តស្សា”តិ គន្ធា៑ អដ្ឋ៑ ទេដ្ឋុលារោទនតសិក្ខាបទចណ្ណតា) ៖ច៉ំ ទុត្តលក្ខណស្ស៑ សចត្តុកោតិ ចត្តុតា សហ ឈដិតោ៑

ទេដ្ឋុលារោទនតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

១០៑ បឆឌីឍហតសិក្ខាបទចណ្ណតា

បរិសាណាសក្ខរកឆលយរុឡ្ហចាលុកាឌីស្វតិ ៖ត្ត យដ្ឋិប្បយាណតោ ឡ្ហបរិ បរិសាណាតិ ចេឌិតត្ថា៑ យដ្ឋិប្បយាណា សក្ខរា៑ គឆលិតិ គបិលឍណ្ណាត៉ំ៑ យរុឡ្ហាតិ គដសក្ខរា៑ ចាលុកា ចាលិការោឃច៑ អញ្ញាតរស្ស តតិឃការកោ ហោតីតិ តតិយោ ការកោ ហោតិ៑ ព្ទ៉ំ ទុត្តំ ហោតិ – ឃតោ ប៉ំស៊ុំ ចា យត្តិគ៉ំ ចា អាហរាបេត្វា ឌិស៊ុំ ឌិស៊ុំ គតោ ទេ្វ កោដ្ឋាសា ប៉ំស៊ុ ចា យត្តិកា ចា ៖កោ បរិសាណាឌីស៊ុ អញ្ញាតរោ ហោតិ, អយំ ឃិស្សកបឆឌី តាឃាតិ៑ ឌ្ហចទ្ធា តាឃ ចេចត ឌ្ហចទ្ធា (បរិឌិ៑ ប័៩)៑ ទុត្តត្តិ បទកាឌតិយ៉ំ, សីហឡអដ្ឋកថាយមេច ចា ទុត្តំ៑ អឌិកតរបរិសាណាឌិឃិស្សាតិ អឌិកតរបរិសាណាឌីហិ ឃិស្សា, អទដ្ឋាបិ ទុត្តប្បយាណតោ អឌិកតរបរិសាណាឌិឃិស្សាតិ អឌិប្បាយោឃា៑ ចា-សទ្ធោ អទុត្តឌិគប្បទត្តា, តេត ឡ្ហាតគចត្យារសោចដ្ឋបឆឌិ សង្គណ្ហាតិ៑ ស្មទ្ធបរិសាណាឌិគេទាឃាតិ ស្មទ្ធា បរិសាណា ៖ត្ថាតិ ស្មទ្ធបរិសាណា, សា អាឌិ ឃស្ស គេទស្ស សោ ស្មទ្ធបរិសាណាឌិ៑ អាឌិ-សទ្ធេត ស្មទ្ធសក្ខរាឌីត៉ំ គហណ៉ំ៑ ស្មទ្ធបរិសាណាឌិគេទោ ឃស្សា សា

សុទ្ធបិសាណាទិកេកា, តាយ សុទ្ធបិសាណាទិកេកាយ, សុទ្ធបិសាណាទិប្បការាយាតិ អត្ថោ។

សយំ លណតីតិ ឯត្ថ សោ អត្តយសោ បិកដ្ឋេកោតបិ លណតិ, ខ្ពកយ្បិ ឈេទ្ធេត្តា កិត្តិ, បិកដ្ឋេកោតបិ ចិលិលតិ, បត្តយ្បិ បចេត្តា ជហតិ, សោ សទ្ធា លណតិយេចាតិ ទេចិតទ្ធា។ តេនាហ “លណតេកេកតចិលេលតបចតាឌីហិ ចិកោរេបតីតិ។ បត្តំ បចេត្តត (បរិចិ។ អដ្ឋ។ ប័ល) ហិ បុទ្ធា បណ្ណ្ឌារេតយេច បចិតទ្ធា។ អគ្គ្ឌាយ បឆចិយា អគ្គិ ជលេបត្វា ត ចដ្ឋតិ។ បត្តបចតកាបិលស្ស បត ខ្ពបរិ អគ្គិ ជលេបត្វា ចដ្ឋតិ។ ជាទ្ធត្វំ ខ្ពបរិ ជលេបតិ, សោ អគ្គិ តាតិ ជហេត្តា កត្តា បឆចិ ជហតិ, ត ចដ្ឋតិ។ ព្ទដ្ឋកបិសាណាឌីសុបិ ឯសេច តយោ។ ត(តាបិ ហិ ព្ទដ្ឋកាឌីតំយេច ខ្ពបរិ ជលេបត្វា ចដ្ឋតិ។ កស្មា? តេសំ អតុបិឌាតត្តា។ ត ហិ តាតិ អគ្គិស្ស ខ្ពបិឌាតសដ្ឋា កច្ឆន្តិ។ សុក្ខលាហុទុក្ខាឌីសុបិ អគ្គិ ឌាត្វា ត ចដ្ឋតិ។ សេច បត “បឆចិ អបត្តយេច តិទ្ធារេបត្វា កយិស្សាមី”តិ ជេតិ, ចដ្ឋតិ។ បឆ្លា តិទ្ធារេបត្វា ត សេក្កាតិ, អចិសយត្តា អតាបត្តិ។ ចុត្តតេយេតចាតិ “លណតេកេកតចិលិលតបចតាឌីហី”តិ ចុទេត្តតេច តយេត។ តិយេយត្វាតិ សត្តិដ្ឋាតំ កត្វា។ ព្ទតទោតិ អាណាបកោ។

“បេក្ខុទហិ លណា”តិ (បរិចិ។ អដ្ឋ។ ប័៩) ចជតិ, ចដ្ឋតិ។ លតារេយេច បេក្ខុទហី តាយ ហោតិ, តស្មា អយំ កប្បិយបោចារោ។ ឯស តយោ “ចាបិ, តច្ឆអាកំ, អាចាដំ លណា”តិអាឌីសុបិ។ “ព្ទយំ ច្ពកាសំ លណ, ព្ទយស្មិំ ច្ពកាសេ បេក្ខុទហិ លណា”តិ បត ចត្វា ត ចដ្ឋតិ។ “កត្តំ លណ យុលំ លណា”តិ អតិយយេត្វា ចត្វា ចដ្ឋតិ។ “ព្ទយំ ចល្លិ លណ, ព្ទយស្មិំ ច្ពកាសេ កត្តំ ចា យុលំ ចា លណា”តិ ចត្វា ត ចដ្ឋតិ។ តេនាហ “ច្ពកាសំ អតិយយេត្វា...បេ... កលត្តស្សា”តិ។ អាតបេត សុក្ខកដ្ឋេយា ច ឋលតិ, ឥ(ឥ សោ ហេដ្ឋា បឆចិយា អសម្ពុទ្ធា, តសេច អបតេត្វា ចដ្ឋតិ។ ឯស តយោ កោកណ្ឌកេបិ។ តេនាហ “អាតបេត...បេ... អសម្ពុទ្ធ”ន្តិ។ តត្ថ កោកណ្ឌកោ (បរិចិ។ អដ្ឋ។ ប័៩) តាយ កាចិតំ ចុទន្តិក្ខកដ្ឋេយា ចុច្ចតិ។ សេច បត ហេដ្ឋិយតលេត ក្ខុមិសម្ពទ្ធា, ចិកោរេបត្វា ត ចដ្ឋតិ។ កិឌ្ឍិត្វា បតិតតឌីតដក្តិ កិឌ្ឍិត្វា តឌីសាយត្តា បតិតំ ច្ពយកចាត្យាសំ ច្ពចដ្ឋំ តឌីតដំ។ សេច បត កិឌ្ឍិត្វា ខ្ពជកោយេច បកតិ, ជេចេ អតិទេកចាត្យាសំ ច្ពចេដ្ឋបិ ខ្ពជកោយេច ខ្ពជកស្ស បតិតត្តា ចដ្ឋតិ។ យហត្តយ្បិ តក្កលឆ្ឆិត្តយត្តិកាបិល្លត្តិ យហត្តយ្បិ កសិតដ្ឋារេត ហេដ្ឋា បឆចិយា អសម្ពុទ្ធំ តក្កលឆ្ឆិត្តយត្តិកាបិល្លំ។ ឯចយាឌីសទ្ទេត ក្កដ្ឋំសិច្ចាតយោក្កតតុកកដ្ឋយាឌីតំ កហណំ។ អសច្ចិច្ច ទុក្ខាឌិបចដ្ឋេតត កិត្តត្តស្សាតិ បិសាណទុក្ខាឌីតិ ចា បចដ្ឋេត្តស្ស, កត្តទជេល្លត ចា អាហច្ច អាហច្ច កច្ឆត្តស្ស បឆចិ កិឌ្ឍតិ, សា “តេត កិត្តិស្សាមី”តិ ឯចំ សច្ចិច្ច អកិត្តត្វា អសច្ចិច្ច កិត្តា តាយ ហោតិ, ព្ទតិ អសច្ចិច្ច ទុក្ខាឌិប្បចដ្ឋេតត កិត្តត្តស្ស អតាបត្តិ។ អសតិយា បិកដ្ឋកាឌីហិ ចិលិលត្តស្សាតិ សោ អញ្ញាចិហិតោ កោតចិ សទ្ធិំ កិច្ចិំ កចេឆត្តោ បិកដ្ឋេកោត ចា កត្តទយដ្ឋិយា ចា បឆចិ ចិលិលេត្តា តិដ្ឋតិ, តស្ស ឯចំ អសតិយា បិកដ្ឋកាឌីហិ ចិលិលត្តស្ស អតាបត្តិ។

បឆចីលណតសិក្ខាបចចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

យុសាចាជចក្កោ បជយោ។

១។ កុតាកាយចក្កោ

១។ ភូតគាមសិក្ខាបទវណ្ណនា

“ភវន្តី”តិ (សារត្ថ។ ដី។ បាចិត្តិយ ២។៩០) ឥមិនា វិរុឡ្ហមូលេ នីលភាវំ អាបជ្ជិត្វា វឌ្ឍមានកេ តរុណគច្ឆេ ទស្សេតិ។ “អហេសុ”ន្តិ ឥមិនា បន វឌ្ឍិត្វា ឋិតេ មហន្តេ រុក្ខគច្ឆាទិកេ ទស្សេតិ។ តេនាហ “ជាយន្តី”តិអាទិ។ ឯត្ថ ច “ភវន្តី”តិ ឥមស្ស វិវរណំ “ជាយន្តិ វឌ្ឍន្តី”តិ, “អហេសុ”ន្តិ ឥមស្ស “ជាតា វឌ្ឍិតា”តិ។ គាមោតិ សមូហោ។ បតិដ្ឋិតហរិតតិណរុក្ខាទិកន្តិ ភូមិយំ បតិដ្ឋិតស្ស ហរិតតិណស្ស ចេវ ហរិតរុក្ខាទិកស្ស ច។ អាទិសទ្ទេន ឱសធិគច្ឆលតាទយោ វេទិតព្វា។ និមិត្តត្ថេ ច ភុម្មំ។ យោ អត្ថោ សម្ពជ្ឈតិ, តេនាហ “ភូតគាមបាតព្យតាយា”តិអាទិនា។

តត្ថ ច រុក្ខាទយោ ចិត្តរហិតតាយ ន ជីវា, ចិត្តរហិតតា ច បរិប្ផន្ទាភាវតោ, ឆិន្នេបិ វិរុហនតោ, វិសទិសជាតិកភាវតោ, ចតុយោនិអបរិយាបន្នតោ ច វេទិតព្វា, វុឌ្ឍិ បន បវាឡសិលាលវណាទីនម្បិ វិជ្ជតីតិ ន តេសំ ជីវភាវេ ការណំ, វិសយគ្គហណញ្ច តេសំ បរិកប្បនាមត្តំ សុបនំ វិយ ចិញ្ចាទីនំ, តថា ទោហឡាទយោ, អថ កស្មា ភូតគាមស្ស បាតព្យតាយ បាចិត្តិយំ វុត្តន្តិ? សមណសារុប្បតោ, តន្និស្សិតសត្តានុរក្ខណតោ ច។ តេនេវាហ “ជីវសញ្ញិនោ ហិ មោឃបុរិសា មនុស្សា រុក្ខស្មិ”ន្តិអាទិ (បាចិ។ ៨៩)។ សាសបពីជកសេវាលម្បីតិ សាសបពីជកសង្ខាតំ សេវាលម្បិ, សាសបសេវាលំ, ពីជកសេវាលម្បីតិ អត្ថោ។ តត្ថ សាសបសេវាលោ នាម សាសបមត្តោ វដ្ដកសេវាលោ។ ពីជកសេវាលោ នាម ឧបរិ វដ្ដកបត្តោ ហេដ្ឋា វដ្ដកមូលោ សេវាលោ។

មូលពីជខន្ធពីជផឡុពីជអគ្គពីជពីជពីជន្តិ ឯត្ថ មូលមេវ ពីជំ មូលពីជំ។ ឯវំ សេសេសុបិ។ តត្ថ មូលពីជំ ហលិទ្ទិអាទិកំ។ ខន្ធពីជំ អស្សត្ថាទិកំ។ ផឡុពីជំ ឧច្ឆុអាទិកំ។ អគ្គពីជំ ហិរិវេរាទិកំ។ ពីជពីជំ បុព្វណ្ណាទិកំ។ ភាជនគតន្តិ សរាវាទិភាជនគតំ។ និក្ខន្តំ មូលមត្តំ ឯតស្សាតិ និក្ខន្តមូលមត្តំ។ មត្តសទ្ទេន ចេត្ថ បណ្ណស្ស និក្ខមនំ បដិក្ខិបតិ។ ឯស នយោ និក្ខន្តអង្កុរមត្តន្តិ ឯត្ថាបិ។ សចេ បន មូលញ្ច បណ្ណញ្ច និគ្គតំ, ភូតគាមសង្ខំ គច្ឆតិ។ វិរុឡ្ហមត្តា បដ្ឋាយ និគ្គច្ឆតីតិ វិរុឡ្ហមត្តា អនីលវណ្ណា បដ្ឋាយ និគ្គច្ឆតិ។ តេនាហ “និក្ខន្តេ”តិអាទិ។ ហរិតោ ន ហោតីតិ នីលវណ្ណោ ន ហោតិ។ មុគ្គាទិកំ បន បណ្ណេសុ ឋិតេសុ, វីហិអាទិកំ វា អង្កុរេ ហរិតេ ភូតគាមសង្គហំ គច្ឆតិ។ ឯស នយោ អម្ពដ្ឋិអាទីសុ។

ភូតគាមពីជគាមេតិ ឯត្ថ ភូតគាមតោ វិយោជិតំ វិរុហនសមត្ថមេវ មូលពីជាទិកំ ពីជគាមោ នាមាតិ វេទិតព្វំ។ ឧភយត្ថាតិ ភូតគាមពីជគាមេសុ។ អតថាសញ្ញិស្សាតិ អភូតគាមាពីជគាមសញ្ញិស្ស។ កោ បន វាទោ អភូតគាមាពីជគាមេសុ អភូតគាមាពីជគាមសញ្ញិស្ស។ អសញ្ចិច្ចាតិ បាសាណរុក្ខាទីនិ វា បវដ្ដេន្តស្ស, សាខំ វា កឌ្ឍន្តស្ស, កត្តរយដ្ឋិំ វា ភូមិំ បហរិត្វា គច្ឆន្តស្ស តិណានិ ឆិជ្ជន្តិ។ តានិ តេន “វិកោបេស្សាមី”តិ ឯវំ សញ្ចិច្ច អវិកោបិតត្តា អសញ្ចិច្ច វិកោបិតានិ នាម ហោន្តិ។ ឥតិ អសញ្ចិច្ច វិកោបិតត្តា អនាបត្តិ។

អសតិយាតិ អញ្ញវិហិតោ កេនចិ សទ្ធិំ កិញ្ចិ កថេន្តោ បាទង្គុដ្ឋកេន វា ហត្ថេន វា តិណំ វា លតំ វា វិកោបេន្តោ តិដ្ឋតិ, ឯវំ

ᩋᩈᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨠᩮᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ “ᨻᩦᨩᨣᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ “ᨽᩪᨲᨣᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩅᩥᨠᩮᩣᨷᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩥᨱᩮ ᩅᩣ ᨷᩃᩣᩃᨷᩩᨬ᩠ᨩᩮ ᩅᩣ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨽᩪᨾᩥ ᩅᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨮᨷᩮᨲᩥ, ᨯᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩮ ᨲᩥᨱᩣᨶᩥ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨯᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᩮᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣᨲᩥ ᨠᨭ᩠ᨮᨣ᩠ᨣᩥᨣᩮᩣᨾᨿᨣ᩠ᨣᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᩃᩮᩣᩉᨡᨱ᩠ᨯᩮᨶᨷᩥ ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ᪨ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᩅᩣᨲᩥ ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᨽᩣᩈᩣᨿ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᩅ᪨ ᩑᩅ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᨹᩩᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ “ᨷᨮᨾᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ‘ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪂᪨᪙᪂) ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᨲᨳᩮᩅᩣᨲᩥ ‘ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᩅ᪨ ᩋᩔᨾᩉᩥᩴᩈᨡᩩᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᨶ ᨡᩩᩁᩣ ᩋᨲᩥᨲᩥᨱ᩠ᩉᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨣᩮᩣᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩮᩣᨾᩉᩥᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᨡᩩᩁᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣ ᨷᨶ ᨡᩩᩁᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᩴ ᩈᩦᩉᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨴᩦᨷᩥᨾᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩴ, ᩈᨠᩩᨶ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᨡᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᩉᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᨾ᩠ᨷᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨿᩮᩉᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᨲᨴ᩠ᨵᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ “ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨴᩦᨷᩥᨠᩣ ᩃᩮᩣᨾᩴ ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩴ ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲᩥᨴᩦᨷᩥᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩥᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨶ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨷᩁᩥᨩᩥᨲᩣᨴᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩅᨧᨶᩴ ᨷᨶ “ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨮᨾᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ...ᨷᩮ... ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩮ ᨠᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩴᨿᩮᩅ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶᨷᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩮ ᨠᨲᩮ ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩣᩁᩩᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩩ ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩣᨷᩮᨲᩩ ᩅᩣ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᩈᩥᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᩃ᩠ᩃᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨽᩣᨩᨶᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩦᨩᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᨭᩣᩉᩔ ᨽᩣᨩᨶᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨻᩦᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨦ᩠ᨠᩩᩁᨩᩣᨲᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨻᩦᨩᩁᩉᩥᨲᨲᩁᩩᨱᨷ᩠ᨷᨹᩃᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᩴ ᨷᨶ ᨹᩃᩴ ᨲᩁᩩᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨻᩦᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨻᩦᨩᩴ ᨶᩣᨾ ᨻᩦᨩᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᨻᨷᨶᩈᩣᨴᩥᨹᩃᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨻᩦᨩᩴ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩁᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨽᩪᨲᨣᩣᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪂᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩅᩣᨴᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩥᩁ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩮ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨭᩥᨧᩁᩔᩣᨲᩥ

ចិតយឆនេន ឃំ ចចតំ នោឃបុច្ឆតត្វំ ចុត្តំ, តនេតា អនេញ្ញាត ចចនេតត បដិច្ឆាឥតឃ្សំ បដិច្ឆាឥតនេត្វាបិ ហិ ចទឃនេក្ខា នេហាតិ អនេតកត្តេត្វា

ឆាត្យតំ ចុត្តត្តិ បាខ្យព្ចាឃំ ចុត្តំ

ឃាចនេឃឃំ អាបត្តិ អាបនេន្នាតិ ឲត្ត ផនេបត្វា បិរាឌិកំ នេឃឃា ឃាចនេឃឃាបត្តិ តាយ, តំ អាបនេន្នា អត្យឃុត្តិឃយានេតាតិ “កិំ, អាចុនេឃា,

ព្ចាត្វេត្វាយំ អាបត្តិ អាបនេន្នាឃីំ”តិ បុច្ឆិឃយានេតា អនេញ្ញាត ចចនេតតាតិ “នេកា អាបនេន្នា? កិំ អាបនេន្នា? កិឃ្ហិ អាបនេន្នា? កធំ អាបនេន្នា? កំ

កលាច? កិំ កលាចា”តិ អនេញ្ញាត ចចនេតត អញ្ញាតត្តិ “កិំ តុំ ព្ចាត្វេត្វាយំ អាបត្តិ អាបនេន្នាឃីំ”តិអាឌិកំ អត្យឃុញ្ញាកចចតំ តចា តចា ចិក្លិបតីតិ

នេតត នេតត បកានេទត ចិក្លិបតិ កិំ ចុត្តំ នេហាតិ? នេឃា (បាចិ អដ្ឋ ៤៣) កិត្វាំ ចីតិក្កយំ ជិឃ្វា “អាចុនេឃា, អាបត្តិ អាបនេន្នាឃីំ”តិ ឃញ្ញឃនេញ្ញ

អាបត្តិឃា អត្យឃុត្តិឃយានេតា “នេកា អាបនេន្នា”តិ ចផតិ តនេតា “ត្វំ”ត្តិ ចុនេត្ត “អហំ កិំ អាបនេន្នា”តិ ចផតិ អច “បាចិត្តិឃំ ចា ទុក្កដំ

ចា”តិ ចុនេត្ត “អហំ កិឃ្ហិ អាបនេន្នា”តិ ចផតិ តនេតា “អយុកឃ្ហិ តាយ ចត្ថិ”ត្តិ ចុនេត្ត “អហំ កធំ អាបនេន្នា, កិំ កនេរានេត្តា អាបនេន្នាឃីំ”តិ

បុច្ឆតិ អច “ព្ចាជំ តាយ កនេរានេត្តា អាបនេន្នា”តិ ចុនេត្ត “កំ កលាចា”តិ ចផតិ តនេតា “តំ កលាយា”តិ ចុនេត្ត “កិំ កលាចា”តិ ឲចយនេតនេកហិ

បកានេទហិ ចិក្លិបតីតិ ចុត្តំ នេហាតិ

នេឃា បត កិក្ខុ ឃាចនេឃឃំ អាបត្តិ អាបនេន្នា, តំ ត កនេឆត្យកានេយា ត្យលិ្យការេចត ចិនេហនេឃតីតិ ឃប្ពនេន្ធា ចិនេហនេឃតីតិ

ចិទតិឃន្ថាចិទការឃនេតហិ បិដ្ឋិអាកិលិឃតតាល្យនេឃាឃាឌិចនេឃត ឃញ្ញុ ចិនេហនេឃតិ, បរិឃ្យុយំ នេតឃំ កនេរាតីតិ អនេត្វា បរិឃ្យនេយា ហិ

ចិនេហឃា តាយ អញ្ញាចាឥកកយុត្តិ អញ្ញាចាឥកឃ្សំ កិក្ខុនេតា អញ្ញាចាឥកានេរាបតត្វំ កាតព្វាំ ខាត្តិក្យតិឃកយុំ ចិនេហឃកកយុត្តិ ឲត្វាបិ ឲនេឃច

តនេឃា តឃ្ហិ ឃនេញ្ញត កនេតាតិ តឃ្ហិ អញ្ញាចាឥកកនេយុ ច ចិនេហឃកកនេយុ ច ឃនេញ្ញត ខាត្តិក្យតិឃកយុចាចាឃ កនេត តចា កនេរានេត្តាតត្តិ តំ

បកាទំ កនេរានេត្តាតំ, អញ្ញាចាឥកព្វា ចិនេហឃកព្វា កនេរានេត្តាតត្តិ អនេត្វា

“ចិនេហឃនេកតិ អឃនេយត្វ អត្យបញ្ញាតិ”តិ អចចតនេព្វាត្វ “អាបត្តិកនេរា ច នេហាតិ អញ្ញាចាឥកឃិក្លាបឥាឌីឃុ ចិឃា”តិ (កង្ខា អដ្ឋ

បផយបិរាឌិកចណ្ណតា) ចុត្តត្តានេឃច បញ្ញាឃតីតិ កត្វា ឲឃ តនេឃា ឬបទិ ឃិក្លាបនេឥឃុ ឆយុកនេយុ តិកបាចិត្តិឃត្តិ ឆយុកនេយុ

ឆយុកយុឃញ្ញានេចយតិកអឆយុកយុឃញ្ញាតំ ចនេឃត តីហិ បាចិត្តិឃាតិ អឆយុកនេយុ តិកទុក្កដត្តិ ឲត្វាបិ ឲនេឃច តនេឃា អតានេរាបិនេតតិ

កយុចាចាឃ អតានេរាបិនេត, អប្បតិដ្ឋាបិនេតតិ អនេត្វា នេកលនេញ្ញាតាតិ នេឃត កនេឆត្យំ ត ឃនេក្កាតិ, យុនេល តាឌិនេឃត ឡ្យាឆិតា ឃញ្ញ្ឃ

កល្ឋតាឌីតិ កចិឃ្យត្តិតិ ឃញ្ញឃនេញ្ញកចិនេត តប្បច្ចឃា ឃញ្ញ្ឃ កល្ឋតំ ចា កលនេហា ចា ចិក្កនេហា ចា ចិចានេឥា ចា ឃញ្ញុកនេឥា ចា ឃញ្ញុរាឌិ

ចា កចិឃ្យត្តិតិ ព្ចយិតា ចា អឆិប្បានេឃត ត កនេឆត្តឃ្សំ ឲត្វ ច អឆនេយុតាតិ អក្យនេតត ចត្ថតា

“ឃយុដ្ឋាតាឌីតិ អឌិត្តាឥាតឃជិឃាតិ”តិ អចិនេឃឃំ អតិឌិឃិត្វា ចិនេឃឃំ ឥនេឃ្យត្វំ “ព្ចាជំ បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ ឃិឃា កិទិឃំ អនេញ្ញាតញ្ញា

បដិចនេត្តឃ្សំ ឃិឃា អកិទិឃំ ត្យលិ្យការេចត ចិនេហឃត្តឃ្សំ

អញ្ញាចាឥកឃិក្លាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

២។ ឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទវណ្ណនា

យេនវចនេនាតិ “ឆន្ទាយ ឥត្ថន្នាមោ ឥទំ នាម ករោតី”តិអាទិកេន យេន វចនេន។ តេនាហ “ឆន្ទាយា”តិអាទិ។ តត្ថ ឆន្ទាយាតិ ឆន្ទេន បក្ខបាតេន។ “អក្ខរាយ វាចេតី”តិអាទីសុ (បាចិ។ ៣៩) វិយ លិង្គវិបល្លាសោ ឯស។ ឥទំ នាម ករោតីតិ អត្ថោ។ សង្ឃេន សម្មតន្តិ បណីតំ សេនាសនំ វា បញ្ញបេតិ, ភត្តាទិកំ វាតិ អធិប្បាយោ។ សេនាសនបញ្ញាបកាទិភេទន្តិ ឯត្ថ អាទិសទ្ទេន ភត្តុទ្ទេសកយាគុភាជកផលភាជកខជ្ជភាជកាទីនំ គហណំ។ អនេកត្ថត្តា ធាតូនំ ឈេ-សទ្ទោ ឱលោកនត្ថោបិ ហោតីតិ អាហ “អវញ្ញាយ ឱលោកាបេន្តី”តិ។ ចិន្តនត្ថោបិ វា ហោតេវាតិ អាហ “ឆិទ្ទតោ វា ចិន្តាបេន្តី”តិ។ តេនេវ វទន្តីតិ “ឆន្ទាយ ឥត្ថន្នាមោ ឥទំ នាម ករោតី”តិអាទីនិ វទន្តា។ វុត្តត្តា បាឡិយំ វុត្តំ។ “ខិយ្យនកេ”តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១០៣) អយមេត្ថ អនុបញ្ញត្តិ។

អសម្មតស្សាតិ សង្ឃេន កម្មវាចាយ អសម្មតស្ស។ កេវលំ “តេវេសា ការោ”តិ សង្ឃេន អារោបិតភារស្ស, ភិក្ខុំ វា ឆាសុចិហារេត្វាយ សយមេវ ការំ វហន្តស្ស, យស្ស វា ទេ តេយោ ភិក្ខូ វិហន្តិ, តស្ស តាទិសំ កម្មំ ករោន្តស្សាតិ អធិប្បាយោ។ យស្ស កស្សចីតិ ឧបសម្បន្នស្ស វា អនុបសម្បន្នស្ស វា។ យស្ស កស្សចិ។ អនុបសម្បន្នស្ស បន សម្មតស្ស វា អសម្មតស្សវាតិ ឯត្ថ បន (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១០៩) កិញ្ចាបិ អនុបសម្បន្នស្ស តេរស សម្មតិយោ ទាតុំ ន វដ្ដន្តិ, តថាបិ យោ ឧបសម្បន្នកាលេ លទ្ធសម្មតិកោ បច្ឆា អនុបសម្បន្នភាវេ ឋិតោ, តំ សន្ធាយ “សម្មតស្ស វា”តិ វុត្តំ។ យស្ស បន ឧទ្ទិដ្ឋស្ស ឧបាយពោធស្ស ភេចលំ សង្ឃេន វា សម្មតេន វា ភិក្ខុនា “ត្វំ ឥទំ កម្មំ ករោហី”តិ ការោ កតោ, តំ សន្ធាយ “អសម្មតស្ស វា”តិ វុត្តំ។ យស្មា ឧជ្ឈាបនកំ ខិយ្យនកំ ឧបសម្បន្នំ បតិត្វា, តស្មា អាទិកម្មិកស្ស ទុក្កដេន អនាបត្តិ, ឧបសម្បន្នេ បន អាបត្តិយេវាតិ វេទិតព្វំ។

ឧជ្ឈាបនកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣។ បឋមសេនាសនសិក្ខាបទវណ្ណនា

មញ្ចំ វាតិ មសារកោ, ពុន្ទិកាពទ្ធោ, កុឡីរបាទកោ, អាហច្ចបាទកោតិ ឥមេសុ ចតូសុ យំ កិញ្ចិ មញ្ចំ វា។ បីឋំ វាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ភិសិ វាតិ ឧណ្ណភិសិ, ចោឡភិសិ, វាកភិសិ, តិណភិសិ, បណ្ណភិសីតិ ឥមាសុ បញ្ចសុ ភិសីសុ យំ កិញ្ចិ ភិសិ វា។ តេនាហ “មញ្ចាទីសូ”តិអាទិ។ តត្ថ “មញ្ចសង្ខេបេនា”តិ ឥមិនា បីឋសង្ខេបំ បរិក្ខិបតិ។ កប្បិយចម្មេនាតិ មិគាជេឡកាទិចម្មេន។ ឯត្ថ បន មិគចម្មំ ឯណិមិគោ, វាតមិគោ, បសទមិគោ, កុរុង្គមិគោ, មិគមាតុកោ, រោហិតមិគោតិ ឯតេសំយេវ ចម្មានិ វដ្ដន្តិ, អញ្ញេសំ បន –

មក្កដោ កាឡសីហោ ច, សរភោ កទលីមិគោ;

ឧឃ ឆ ចាឡអយិកា ឧពឆិ, ឧតរ៉ំ ឆយុំ ត ចដ្ឋតីតិៈ (យហាចៈ អដ្ឋៈ ១៥៥);

តត្ថ ចាឡអយិកាតិ ឃឹហឡហ្សូអន្ធតាទន្ធាៈ ត ឧពចលព្វា ឲឧតឧឃច, ឧឃរ៉ំ បត ឆយុំ ចដ្ឋតីតិ ច្ចត្តំ, ឧត ឍឧបត្វា អចឧរយរា អត្តូយឧរា ឧកាយហិរយរបរិឡអារាឌឧឃាបិ រឧត្ថា ត្តយស្ថិ អឧត្ថ “ចាឡអយិកា”ឧត្វច ឧចតឹតត្ថាៈ ឲឧតរបរឹឡរឧត្ថរ៉ំ ឆយុំ ត ចដ្ឋតិៈ តាលិររបត្តត្តិ ឃុត្តិ តយាលបត្តំ, អឧត្ថាត យិឃ្សំ បត ចដ្ឋតិៈ តិលចាពឧចាឡឲឃុ អពហ្សឹឃំ តាយ តត្តិៈ ពិ បឧតត្ថ ពិឧត្ថាហឧត ចិឃ តិឃិចិត្យុព្វា តិបឌ្ឌីត្យុព្វា ត ចដ្ឋតីតិ អាហ “តត្វា”តិអាឌិៈ ត ឧពចលឧព្វាឌឧយចាតិ អាហ “បយាលបរិឧទ្ធឌោបិ ឧចត្ថ តត្តី”តិ, “ឲត្តកឧយច កាតត្ថា”ត្តិ កិរិឃា បយាលតិឃឧយាបិ តត្តីតិ អឧត្វាៈ យព្វាកិរិបិឌកិរិក្សូយត្វទលកិរិចព្ជយតកិរិបិឌបុត្តាតកិឃឹតិ ឲតារ៉ំ បត អត្សូបឧតា រលូរពួត្វា អត្តូឧតា ទុចិចឧរត បយាលំ កាតត្ថាៈ អឧត្ថា រ៉ំឧចលិត្វា ពត្តិ ឃឆា ឧចយព្ជួររិលិត្ត ឧហាតិ, ឲចំ យឧត្ថូឃុដ្ឋ ឧចឧឌត្វា ពត្តិៈ

ឧឃ អដ្ឋ យារាតិ របួឧត្ថាៈ “អចឃ្សិពរឧព្ជតា”តិ ឲតឧឃ្សច ចិចឧលាំ “ចឃ្សាតយារាតិ ឲចំ អបឧត្ថាតា”តិ, អបត្យតិតា អបត្យរិត្តាតិ អឧត្វាៈ “អរឧព្ជាតា”តិបិ បរិឧឌា, តត្ថ អចិឧព្ជាតាតិ អឧត្វាៈ អដ្ឋ យារាតិ ចត្តាឧទា ឧហយត្តិកា, ចត្តាឧទា ពិយិត្យា យារាតិ អដ្ឋ យារាៈ ឌួចឃ្សាពយល្ហូបឧតិ រាតាយល្ហូបបឌឧយល្ហូបរិត៌ ឃត្ថ ពត្វធិ ឌួចឃ្សឧព យល្ហូឧបៈ ឃត្វាតិ ឧឃឃុ ឌតបឧឌឃុៈ របួត្វាតិ រឧត្ថាឃុ ឌតបឧឌឃុៈ កាកាឌឹត៌ តិពន្ធចាររុព្ហូឧលតិ ឃត្ថ ឝុចតិចាឧរត កាកា ចា ពុលិលិ ចា អឧត្ថា ចា រពុត្ថា ពុលិចឧព ពត្វា ចរត្តិ, តាឌិរឃ្សូ កាកាឌឹត៌ តិពន្ធចាររឃ្សូ ឃឃ្សូ ពឃ្សធិ រុព្ហូឃ្សូ ឧហដ្ឋាៈ ឃត្ថ បត ឧពាឆឧបយុតា រពុត្ថា ចិឃ្សឃិត្វា ពន្ធត្តិ, តឃ្សូ រុព្ហូឃ្សូ ឃុឧល តិព្វិបិតុំ ចដ្ឋតិៈ “ពឌាចិបឹ”តិ ត្តយិតា ត ឧពចលំ ចឃ្សិពរឧព្ជឧតឧឃចាតិ ឌឧឃ្សតិៈ ឃត្វាតិ ឃស្ថិ បឧឌឧរៈ ឃឌាតិ ឃស្ថិ កាឧលៈ

ឧរាតិ ឃឃ្សត្វាឃ រត្តូឧតា, ឧរាៈ បពតិរត្តូឧតាតិ បពតិឃាច រត្តូឧត, ឃំ ឧតចត្តតា រត្តូតំ, ត បឧទត រត្តូរាបិតំ, តស្ថិត្តិ ច្ចត្តំ ឧហាតិៈ លឌ្ឌី ឧហាតីតិ លឌ្ឌតឃឹឧលិ ឧហាតិ, បរិក្ខារចិតាយឧត កឹឧតាតិ អឧត្វាៈ ឧតតាហ “អត្តូឧតា បលិឧតាឌំ ចិឃ យឧព្ជាតី”តិ, ត្តយិតា អលឌ្ឌី អាបុច្ឆិត្វា ពត្តុំ ត ចដ្ឋតីតិ ឌឧឃ្សតិៈ តិទឧបឧក្ខាតិ “អាពត្តា ភ្ជន្ទិឃ្សាឃឹ”តិ អឧបក្ខាទហិឧតា, ត្តយិតា រាឧបឧក្ខា ឧច ពន្ធតិ, អតាបត្តីតិ ឌឧឃ្សតិៈ ឧតឧតច ហិ អតាបត្តិចាឧទ “ឌួតាឧបឧត្ថា ពន្ធតី”តិ (បរិចិៈ ១១១) ច្ចត្តៈ អព្ជាត្ថ ពន្ធឧត្វាតិ តំ យព្ហុ អតិព្ហយិត្វា អព្ជាត្ថ ពន្ធឧត្វាៈ ឧលន្ធបិត្យុបចាឧរឧតា ពហិ ចិតត្តា “បិទុត្តាឧទត ពាឧទតឧត្ថា”តិ ច្ចត្តំ, អព្ជាត្ថ ពន្ធត្តឃ្សូ បឌឃបិទុត្តាឧទ ទុព្ជដំ, ទុតិឃបិទុត្តាឧទ បិចិត្តិឃត្តិ អឧត្វាៈ

តិពបិចិត្តិឃំ ឃន្តិទ្ទុព ឃន្តិព្ជាឃព្ជាឧចយតិពបុព្ភលិពរព្ជាត៌ ចឧរតៈ ត្តយិតាច តឧឃត តិពទ្ឋព្ជដយ្បិ ឧចតឹតត្ថាៈ ចិយិលិកាឌឹត៌ អឧត្វា ទុតិឃរិក្ខាបឧឌ ឌឃ្សិឧតាចៈ បិឌបុត្តាតិ (បិចិៈ អដ្ឋៈ ១១១) តាយ ទឌ្ឌឧពហិ ចា បិឧលិតិកាហិ ចា បិឌបុត្តាតត្វំ ពតាៈ ចលពបឹឌំ តាយ ចលពយឃំ បឹឌំៈ ត ឧពចលំ ចិយិលិកាឌឹតិឧឃច អឧព្ជាពារឧរ ឍឧបត្វា ពន្ធត្តឃ្សូ ទុព្ជដត្តិ អាហ “ឃំ ចា បតា”តិអាឌិៈ ឃំ ពិព្ចិ ឌាទុពល្លំ, ឃំ ពិព្ចិ យត្តិកាពល្លត្តិ របួត្ថាៈ “អត្តូយឧរា បត្តាឌារពយ្បឹ”តិ ត្តយិតា តាលចល្ហឹឌតិបត្តបិតិឌិឃាឡឌ្យាព្ជបិតិឃរព្ជាឌឹឃុ ចត្តព្វាឧយច តត្តីតិ ឌឧឃ្សតិៈ

អរញ្ញោ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១១០) បណ្ណកុដីសុ វសន្តានំ សីលសម្បទាយ បសន្នចិត្តា មនុស្សា មញ្ចបីឋាទីនិ ទេន្តិ “សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជថា”តិ, តត្ថ កិំ កាតព្វន្តិ អាហ “អារញ្ញកេន បនា”តិអាទិ។ តត្ថ អសតិ អនោវស្សកេតិ បព្ភារាទិអនោវស្សកដ្ឋានេ អសតិ។ ឥទញ្ច លក្ខណវចនំ “សភាគានំ អភាវេ”តិ ច ឥច្ឆិតព្វតា។ អារញ្ញកេន ហិ ភិក្ខុនា តត្ថ វសិត្វា អញ្ញត្ថ គច្ឆន្តេន សាមន្តវិហារេ ភិក្ខូនំ បេសេត្វា គន្តព្វំ។ សភាគានំ អភាវេ អនោវស្សកេ និក្ខិបិត្វា គន្តព្វំ។ អនោវស្សកេ អសតិ រុក្ខេ លគ្គេត្វា គន្តព្វំ។

ន កេវលំ តំយេវ កត្វា គន្តុំ វដ្ដតីតិ អាហ “យថា ច”តិអាទិ។ យថា ច ឧបចិកាហិ ន ខជ្ជតីតិ យថា ឋបិតំ ឧបចិកាហិ សេនាសនំ ន ខជ្ជតិ, ឯវំ តថា បាសាណានំ ឧបរិ ឋបនំ កត្វាតិ អត្ថោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – ចតុសុ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១១៩) បាសាណេសុ មញ្ចំ ឋបេត្វា មញ្ចេ អវសេសមញ្ចបីឋានិ អារោបេត្វា ឧបរិ ភិសិអាទិកំ រាសិំ កត្វា ទារុកណ្ឌំ មត្តិកាកណ្ឌំ បដិសារេត្វា គមិកវត្តំ បូរេត្វា គន្តព្វន្តិ។

អព្ភោកាសិកេនាបិ “អហំ ឧក្កដ្ឋអព្ភោកាសិកោ”តិ ចីវរកុដិម្បិ អកត្វា អសមយេ អជ្ឈោកាសេ បញ្ញបេត្វា និសីទិតុំ វា និបជ្ជិតុំ វា ន វដ្ដតីតិ ទស្សេន្តោ អាហ “អព្ភោកាសិកេនា”តិអាទិ។ សចេ បន ចត្យុក្កេហតបិ ចីវរេន កតកុដិ អនោវស្សកំ រក្ខិតុំ នេវ សក្កោតិ, សត្តាហវទ្ទលិកាទីនិ ភវន្តិ, ភិក្ខុនោ កាយានុគតិកត្តា វដ្ដតិ។ រុក្ខមូលិកស្សាបិ ឯសេវ នយោ។

យស្មិំ វិស្សាសគ្គាហោ រុហតិ, តស្ស សន្តកំ អត្តនោ បុគ្គលិកមិវ ហោតីតិ អាហ “វិស្សាសិកបុគ្គលិកេ”តិ។ យស្មិំ បន វិស្សាសោ ន រុហតិ, តស្ស សន្តកេ ទុក្កដមេវ។ អមនុស្សាតិ យក្ខា វា បេតា វា។ បលិពុទ្ធំ ហោតីតិ រុទ្ធំ ហោតិ។

បឋមសេនាសនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទវណ្ណនា

យំកិញ្ចិ វត្ថុំ កប្បិយាកប្បិយំ យំ កិញ្ចិ វត្ថុំ។ ននុ “ន, ភិក្ខវេ, មហាចម្មានិ ធារេតព្វានិ សីហចម្មំ ព្យគ្ឃចម្មំ ទីបិចម្មំ, យោ ធារេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ២៥៥) វុត្តេ សីហចម្មាទីនំ បដិក្ខេបោ កតោតិ អាហ “សីហចម្មាទីនញ្ហី”តិអាទិ។ បរិហរណេយេវ បដិក្ខេបោតិ អត្តនោ សន្តកំ កត្វា តំ តំ វិហារំ ហរិត្វា មញ្ចបីឋាទីសុ អត្ថរិត្វា បរិភោគេយេវ បដិក្ខេបោ, សេនាសនសន្តកំ កត្វា ភូមត្ថរណវសេន បន បរិភោគេ នេវត្ថិ ទោសោ។ តេនាហ “សេនាសនបរិភោគេ បន អកប្បិយចម្មំ នាម នត្ថី”តិ។ បាវារេន្តិ សំវារេន្តិ សរីរំ ឯតេនាតិ បាវារោ។ កោជវោតិ ឧទ្ទលោមិឯកន្តលោមិអាទិកោជវត្ថរណំ។ សេសន្តិ ភិសិ និសីទនំ តិណសន្ថារោ បណ្ណសន្ថារោតិ អវសិដ្ឋំ សេនាសនំ។ តត្ថ ភិសីតិ មញ្ចកភិសិ វា បីឋកភិសិ វា។ និសីទនន្តិ សទសំ វេទិតព្វំ។ តិណសន្ថារោតិ យេសំ កេសញ្ចិ តិណានំ សន្ថារោ។ ឯស នយោ បណ្ណសន្ថារេ។ ឯត្ថ ច ភិសិ ហេដ្ឋា វុត្តត្តា បាកដា។ និសីទនំ និសីទនសិក្ខាបទេនេវ (បាចិ។ ៥៣១ អាទយោ) បាកដំ។ តិណសន្ថារបណ្ណសន្ថារានិ បន សេលិកបនិទ្ធានិយេវ។ តេនេវាហ “បាកដមេវា”តិ។

ទេច ឧដ្ឋទេយ្យ, ត ឧដ្ឋទាទេបយ្យាតិ អត្ថតា ចា ឧដ្ឋទិត្វា បតិទ្ទេប ផាទេត ត ផទេបយ្យ, បទេទត ចា តឆា ត កាទេយ្យ៍ ទេតភាគ "យឆា ផបិត"ត្តិអាឌិ៍ ត៌ា ផទេបទេត្តត ច "ចត្វុរុ បិសាទេលាឃ្វ"តិអាឌិតា (បរិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១១៩) បុទេព្ព ទុត្តតទេយទេតច អទេត្តាទេពទេហ អទេតាចឃ្សុទេកា តិក្លិបិតព្ពំ៍ សទេច បត ទេសតាសតំ ឌុចឃ្សុតិ, ឈេតត្វព្វា តិលំ ចា ឡាដ្ឋកា ចា អាតឹតា ទេហាត្តិ៍ សទេច ឧឃ្សុហតិ, លាទេឌតព្ពំ៍ ទេតា ទេច សទេក្កាតិ, ទេយា ឌុកាទេសា អទេតាចឃ្សុទេកា, តត្ថ តិក្លិបិតព្ពំ៍ សទេច សព្ពាយ្បិ ឌុចឃ្សុតិ, ឧឃ្សុហទេត្តត អទេត្តាកាទេយ ឧបិសកាតំ ឈទេទ ផទេបតព្ពំ៍ សទេច ទេតបិ "សឈ្លិក្ងំ តាយ, កទេត្ត, កាទិយំ, អក្កិកាហាឌិតំ កាយាយា"តិ ត សយ្យឌិឌ្ឍត្តិ, អទេឡ្យាកាទេស បិសាលាតំ ឧបទិ យព្ចា ផទេបត្វា ទេសសំ បុទេព្ព ទុត្តតទេយទេតច តិក្លិបិត្វា តិទេលាហិ ច បទេល្លហិ ច បដិច្ឆាទេឌតព្ពំ៍ យតិព្យាតត្ថ អដ្ឋយត្តយ្បិ អចសិឃ្សុតិ, ត៌ា អទេឡ្យាសំ តត្ថ អាកាតាតំ កិក្ឆុតំ ឧបកាទំ កចិឃ្សុតីតិ៍ ឧបចាទត្តិ សព្ពបច្ឆិយទេសតាសតទេតា ទេច្ច ទេលដ្ឋុបិតា៍

អយទេយត្ថ អាបុច្ឆិតព្ពាតាបុច្ឆិតព្ពចិតិច្ឆទេយា – (បរិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១១ប័) យា តាច ក្វុយិយំ ឌីឈសាលិ ចា បណ្ណសាលិ ចា ទេហាតិ, យំ ចា ទ្វុល្លត្ថក្យុទេស្វុ កតទេកហំ ឧបចិកាតំ ឧដ្ឋាតដ្ឋាតំ ទេហាតិ, តទេតា បក្កយទេត្តត អាបុច្ឆិត្វាច បក្កយិតព្ពំ៍ តស្មិព្យាកតិបយាតិ ឌិចសាតិ អដក្កិយយាទេត ចម្មិកាច សត្តិដ្ឋត្តិ៍ យំ បត បិសាលាបិដ្ឋិយំ ចា បិសាលាត្ថក្យុទេស្វុ ចា កតទេសតាសតំ សិលុច្ចយទេលាំ ចា ស្វុឆាលិត្តទេសតាសតំ ចា, យត្ថ ឧបចិកាសក្កា តត្ថិ, តទេតា បក្កយត្តឃ្សុ អាបុច្ឆិត្វាបិ អតាបុច្ឆិត្វាបិ កត្ត៌ា ចដ្ឋតិ៍ ទេតភាគ "យត្ថ បតា"តិអាឌិ៍ សទេច តាឌិទេសបិ ទេសតាសទេត ឲទេកត បទេឃ្សុត ឧបចិកា អាទេទាហត្តិ, អាបុច្ឆិត្វាច កត្តព្ពំ៍ អាបុច្ឆតំ បត ចត្តត្តិ អាបុច្ឆតំ កយិកចត្តិ៍ ឡាឌព្វា ឡាតិកត្តព្ពាតាឌឃ្សុតត្តិ ទុត្តិ, ត បត ចត្តទេកឌទ្យក្កដត្តិ (សាទត្ថ៍ ឌី៍ បរិចិត្តិយ ១៍១១ប័) ឌឃ្សុតត្តិ៍ ទេកចិ បត "ទ្យក្កដត្តិ ឌឃ្សុតត្ថ"ត្តិ ចឌត្តិ, ត៌ា ត យុជ្ជតិ ចត្តក្លត្តកដ្ឋកចាយ "យំ បិសាលាបិដ្ឋិយំ ចា បិសាលាត្ថក្យុទេស្វុ ចា កតទេសតាសតំ, យត្ថ ឧបចិកាតាទេទាហត្តិ, ត៌ា អតាបុច្ឆត្តឃ្សុាបិ អតាបត្តិ"តិ (ច្វុឃ្យអច៍ អដ្ឋ៍ ១៩០) ទុត្តត្តា៍ អាបុច្ឆទេត្តត បត កិក្លុយិ (បរិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១១៩) សតិ កិក្លុ អាបុច្ឆិតទេព្ពា, តស្មិំ អសតិ សាយទេលាទេទា, តស្មិំ អសតិ អាទាយិទេកា, តស្មិយ្បិ អសតិ ទេយត ចិហាទេទា ការាបិទេតា, ទេសា ចិហារសាយិទេកា, តឃ្សុ ចា កុទេល ទេយា ទេកាចិ អាបុច្ឆិតទេព្ពា៍

"ឧបចារទេ"តិ ឲតទេឃ្សុច ចិចទេលំ "ពាហិ អាសទេត្ត"តិ, ចិហារឃ្សុ ពាហិ អាសត្តដ្ឋាទេតតិ អទេត្ថា៍ ឧបដ្ឋាតសាលិយ ចាតិ ទេកាឌតសាលិយំ ចា៍ ទ្យក្កដទេយចាតិ ទុត្តប្យការព្យាឌសចិឆំ ទេសយ្យំ អទេត្តាកក្កាឌិយ្បិព្យាត្តដ្ឋាទេត បព្ពាទេបត្វា កច្ឆត្តឃ្សុ យស្មា ទេសយ្យាបិ ទេសតាសតយ្បិ ឧបចិកាហិ បលុជ្ជតិ, ចម្មិកទាសិទេយច ទេហាតិ, តស្មា បរិចិត្តិយំ ទុត្តំ៍ ពាហិ បត ឧបដ្ឋាតសាលិឌីស្វុ បព្ពាទេបត្វា កច្ឆត្តឃ្សុ ទេសយ្យាយត្តទេយច តទេឃ្សុយ្យ ផាតឃ្សុ អក្យុត្តតាយ, ត ទេសតាសតំ, តស្មា ឲត្ថ ទ្យក្កដំ ទុត្តំ៍ យព្វាបីឆំ បត យស្មា ត សក្កា សហសា ឧបចិកាហិ លាយិតុំ, តស្មា ត៌ា ចិហារទេបិ សត្ថទិត្វា កច្ឆត្តឃ្សុ ទ្យក្កដំ ទុត្តំ៍ ចិហារទ្វុបចារទេ បត ត៌ា ចិហារចារិកំ អាហិណ្ឌត្តា ឌិស្វាច បដិសាទេយត្តិ៍

ឧដ្ឋទេលាតិ កត្វាតិ ឲត្ថ ឧដ្ឋទិត្វា កច្ឆទេត្តត យព្វាបីផកចាតំ សព្ពំ អបទេតត្វា (បរិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១១ប័) សំហទិត្វា ឌីចទេចំទេស លទេក្កត្វា កត្តព្ពំ៍ បច្ឆា អាកត្វា ចសតកកិក្លុតាបិ បុត យព្វាបីឆំ ចា បព្ពាទេបត្វា សយិត្វា កច្ឆទេត្តត តទេឆច កាតព្ពំ៍ អទេត្តាក្យុដ្ឋទេតា ទេសយ្យំ ពាហិក្យុទេដ្ឋ បព្ពាទេបត្វា ចសទេត្តត កយតកាទេល បុត កហិតដ្ឋាទេតទេយច បដិសាទេយតព្ពំ៍ ឧបទិបិសាឌទេតា ឌុទេទាទេបត្វា ទេហដ្ឋាបិសាទេឌ ចសត្តឃ្សុាបិ ឲទេសច តទេយា៍ ទត្តិដ្ឋាតឌិចាដ្ឋាទេតស្វុ យព្វាបីឆំ បព្ពាទេបត្វាបិ កយតកាទេល បុត កហិតដ្ឋាទេតទេយច ផទេបតព្ពំ៍ ឧដ្ឋទាទេបត្វា កយទេតបិ ឲទេសច

នយោ. អាបុច្ឆិត្វា គច្ឆន្តេន បន “ភិក្ខុម្ហិ សតិ ភិក្ខុ អាបុច្ឆិតព្ពោ”តិអាទិនា (បាចិ. អដ្ឋ. ១១៩) ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ អាបុច្ឆិត្វា គន្តព្ពា.

ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៩. អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

“ជាន”ន្តិ វុត្តេ “អនុដ្ឋាបនីយោ ‘អយ’ន្តិ ជានន្តោ”តិ អយំ វិសេសោ កុតោ លព្ភតីតិ អាហ “តេនេវស្សា”តិអាទិ. តត្ថ បទភាជនេបិ វុឌ្ឍភាវជាននមេវ វុត្តំ, ន តុ អនុដ្ឋាបនីយភាវន្តិ អនុយោគំ សន្ធាយាហ “វុឌ្ឍោ ហី”តិអាទិ. ពហុបការតន្តិ “ភណ្ឌាគារិកត្តាទិពហុបការភាវំ”. ន កេវលំ ពុទ្ធេយេវាតិ អាហ “គុណវិសិដ្ឋតា”តិអាទិ, តេន ពហុបការតោបិ គុណវិសិដ្ឋត្តាភាវេ, គុណវិសិដ្ឋតោបិ ពហុបការត្តាភាវេ ឋាតុំ ន វដ្ដតីតិ ទស្សេតិ. “ភណ្ឌាគារិកស្ស ពហុបការតំ, ធម្មកថិកាទីនំ គុណវិសិដ្ឋតំ សល្លក្ខេន្តា”តិ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ៣.១១៨-១២១) គេធិ. ទុច្ចវាសត្តាយាតិ និច្ចវាសត្តាយ. សម្មុត្ថាតិ អបលោកេនេន គេយុត សម្មុត្ថា. ការេត្វា កិលនស្សាបិ សញ្ញេយេន អត្ថុច្ឆិកំ សេនាសនំ ទេតិ, កិលិនោ បន អបលោកេត្វា សញ្ញេន អជិន្តសេនាសនេនាបិ ន បីឡេតព្ពោ អនុកម្បិតព្ពោតិ ទស្សេតុំ វិសុំ វុត្តោ.

សមន្តា ទិយឌ្ឍេ ហត្ថោតិ មជ្ឈេ បញ្ញត្តំ មញ្ចបីឋំ សន្ធាយ វុត្តំ. ឧគបស្សេន ទេ បហោតកនិសា និស្សិតិ, តទា គេហតញ្ញា. បាទធោវនបាសាណតោតិ ទ្វារេ និក្ខិត្តបាទធោវនបាសាណតោ. និសីទន្តស្ស ច និបជ្ជន្តស្ស ច បាចិត្តិយន្តិ ទ្វេ និសីទនយុត្តេន, និបជ្ជនយុត្តេន ច បាចិត្តិយំ. បុនប្បុនំ ករោន្តស្សាតិ ឧដ្ឋាយុដ្ឋាយ និសីទតោ ច និបជ្ជតោ ច.

សង្ឃិកេ សង្ឃិកសញ្ញីវេមតិកបុគ្គលិកសញ្ញីនំ វសេន តិកបាចិត្តិយំ វេទិតព្ពំ. តិកទុក្កដំ បន បុគ្គលិកេ សង្ឃិកសញ្ញីវេមតិកអញ្ញបុគ្គលិកសញ្ញីនំ វសេន. វិហារស្ស ឧបចារេតិ តស្ស ពហិ អាសន្នប្បទេសេ.

អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១០. និក្កឌ្ឍនសិក្ខាបទវណ្ណនា

អនេកកោដ្ឋកាតីតិ អនេកទ្វារកោដ្ឋកាតិ. “និក្ខមាតិ វចនំ សុត្វា អត្តនោ រុចិយា ចេ និក្ខមតិ, អនាបត្តី”តិ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ១២៩) វទន្តិ.

តស្សបរិក្ខារនិក្កឌ្ឍនេតិ តស្ស សន្តកំ យំ កិញ្ចិ បត្តចីវរបរិស្សាវនធម្មករណមញ្ចបីឋភិសិពិព្វោហនាទិភេទំ អន្តមសោ រជនឆល្លិបិ អត្ថិ,

តស្ស បរិក្ខារស្ស និក្កឌ្ឍនេ។ តត្ថាតិ ឯកំ បរាមសតិ។ និក្កឌ្ឍាបនេបិ ឯសេវ នយោ។ កលាបំ ពន្ធិត្វា ឋបិតេសុ បន ឯកាវ អាបត្តិ។

ភណ្ឌនការកកលហការកមេវ សកលសង្ឃារាមតោ និក្កឌ្ឍិតុំ លភតិ។ សោ ហិ បក្ខំ លភិត្វា សង្ឃម្បិ ភិន្ទេយ្យ។ អលជ្ជីអាទយោ បន អត្តនោ វសនដ្ឋានតោយេវ និក្កឌ្ឍិតព្វា, សកលសង្ឃារាមតោ និក្កឌ្ឍិតុំ ន វដ្ដតិ។ តេនាហ “សកលសង្ឃារាមតោបី”តិអាទិ។

និក្កឌ្ឍនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨។ វេហាសកុដិសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឧបរិវេហាសកុដិយាតិ ឧបរិមតលេ អសន្ថតបទរាយ កុដិយា។ តេនាហ “ឧបរិ អច្ឆន្នតលាយា”តិអាទិ។ យា ហិ កាចិ ឧបរិ អច្ឆន្នតលា ទ្វិភូមិកកុដិកា វា តិភូមិកាទិកុដិកា វា, សា “វេហាសកុដី”តិ វុច្ចតិ។ ឥទញ្ហិ វេហាសកុដិលក្ខណំ។ យទិ ឯវំ កស្មា បទភាជនេ “មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស អសីសឃដ្ដា”តិ (បាចិ។ ១៣១) វុត្តន្តិ អាហ “បទភាជនេ បនា”តិអាទិ។ ឥធ អធិប្បេតំ កុដឹ ទស្សេតុន្តិ ឥមស្មឹ សិក្ខាបទេ អធិប្បេតំ វេហាសកុដឹ ទស្សេតុំ។ មជ្ឈិមស្ស បុរិសស្សាតិ បមាណមជ្ឈិមស្ស បុរិសស្ស។ សព្ពហេដ្ឋិមាហិ តុលាហិ សីសំ ន ឃដ្ដេតីតិ អសីសឃដ្ដា។ អញ្ញេ ចិន្តិត្វាតិ អនាទិយោ ចិន្តិត្វា។ បវេសិតបាទកន្តិ បវេសិតបាទសិលំ។ តស្មាតិ “ភូមេ្វ វា”តិអាទិនា វុត្តមេវ ការណាការេន បញ្ញាយតិ។ យស្មា អាហច្ចបាទកាទីសុ យថាវុត្តោ អត្ថោ ហោតិ, តស្មាតិ វុត្តំ ហោតិ។

សហសាតិ អភិភវិត្វា អជ្ឈោត្ថរិត្វា។ អវេហាសកុដិកាយាតិ ភូមិយំ កតបណ្ណសាលាទីសុ, តត្ថ អនាបត្តិ។ ន ហិ សក្កា តត្ថ បរស្ស បីឡា កាតុំ។ សីសឃដ្ដាយាតិ យា សីសំ ឃដ្ដា ហោតិ, តត្រាបិ អនាបត្តិ។ ន ហិ សក្កា តត្ថ ហេដ្ឋាបាសាទេ អនោណតេន វិចរិតុំ, តស្មា អសញ្ចារដ្ឋានត្តា បរបីឡា ន ភវិស្សតិ។ ឧបរិតលំ វា បទរសញ្ចិតត្តា ឧបរិមតលំ ទារុផលកេហិ ឆន្នត្តំ។ កិញ្ចិ គណ្ហាតិ វាតិ ឧបរិ នាគទន្តកាទីសុ លគ្គិតំ ចីវរាទឹ យំ កិញ្ចិ គណ្ហាតិ វា។ លគ្គេតិ វាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ បដិបក្ខត្តា អាណិ បដាណិ។ យស្សា ទិន្នាយ និសីទន្តេបិ បីឡា ន ហោតិ, ឯវំភូតា អាណិ យត្ថ បីឋាទិ បដាណិយាសុ ទិន្នា ហោតីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “បដាណីសាទ”ន្តិអាទិ។

វេហាសកុដិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ មហល្លកវិហារសិក្ខាបទវណ្ណនា

បិដ្ឋសង្ឃាដស្សាតិ ទ្វារពន្ធស្ស។ សមន្តា អឌ្ឍតេយ្យហត្ថា បរិច្ឆេទោតិ យស្ស (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១៣៥) វេមជ្ឈេ ទ្វារំ ហោតិ, ឧបរិភាគេ ច ឧច្ចា ភិត្តិ, តស្ស តីសុ ទិសាសុ សមន្តា អឌ្ឍតេយ្យហត្ថា បរិច្ឆេទោ។ ខុទ្ទកស្ស បន វិហារស្ស ទ្វីសុ ទិសាសុ។ តត្រាបិ យំ ភិត្តឹ វិវរិយមានំ កវាដំ អាហនតិ, សា អបរិបុណ្ណបមាណាបិ ហោតិ។ សចេ បន ទ្វារស្ស អនេកាការេបិ លេបោកាសោ អត្ថិ, តម្បិ លិម្បិតុំ វដ្ដតិ។

អក្កច្ឆអដ្ឋបតាឃាតិ ឲត្ត អក្កច្ឆអសដ្ឋេត ឋាំសម្ពន្ធតោ ក្ខារថលកសហិតំ ក្ខារពាត្តត់ អធិប្បេតំ៉ តេនាហ “សកចាងកស្សា”តិអាទិ៉ “តិច្ចលកាចត្ដាឃា”តិ ឰយិតា តញ្ញា តោ ដបត់ ឰឆ តិច្ចលការចតាតិ ដស្សេតិ៉ កោ បតេត្ត អធិប្បាយោតិ អាហ “កចាងធីវ៉ា”តិអាទិ៉ កយ្យតីតិ ចលតិ៉ ឃាច ក្ខារកោយសា អក្កច្ឆអដ្ឋបតាឃ បុតប្បុត់ លិយ្យិតព្ពោ ចា លេបិតេបតព្ពោ ចាតិ អក្កច្ឆអដ្ឋបតត្តាឃ ឃាច ក្ខារកោយសា បុតប្បុត់ អត្តតា លិយ្យិតព្ពោ ចា, បរេហិ លេបិតេបតព្ពោ ចាតិ អត្ថោ៉

តត្ត ចាឃយត្តោ តេច យាតិកាយំ, ត បដកាដតេ ចុតត្តា, អឆ ក្យតោ ដដ្ឋព្ពោតិ អាហ “ពត្តា”តិអាទិ៉ កិច្ចាបីតិ ឃជិបិ៉ អដ្ឋប្បត្តិឃត្តិ សិក្ខាបដស្ស តិដាតេ៉ អធិការតោតិ អត្ថចត្តតតោ៉ អាលោកិកំ សត្តេតិ បិធេតីតិ អាលោកសន្ធិ៉ តេនាហ “អាលោកសន្ធិតិ ចាតបិតកចាងកា ចុច្ចត្តិ”តិ៉ តត្ត ចាតបិតកចាងកាតិ ចាតបិតថលកា៉ អត្ថញ្ញាតប្បដេសតោ បត អញ្ញាត្ត បុតប្បុត់ ថិលិយ្យិតុំ ចា ថិលិយ្យាបេតុំ ចា ត ចដ្ឋតិ៉ “យត្តិកាឃ កត្តញ្ញាកិច្ចំ តិដ្ឋាបេត្វា បុត ចត្តុលេបេ ជិតេត្ត បិថិត្តិឃ”ត្តិ (សារត្ថ៉ ឌី៉ បិថិត្តិឃ ៦៎០៦៤)

កោធិ៉ “បុតប្បុត់ លេបដាតស្ស ចុត្តប្បយោលតោ អញ្ញាត្ត បដិក្ខិត្តយត្ត ដេបត្វា បិថិត្តិឃស្ស អចុត្តត្តា ក្កោដ”ត្តិ អបរេ៉

អធិដ្ឋាតព្ពត្តិ សំថិសាតព្ពោ៉ អប្បហរិតេតិ ឲត្ត អប្បសត្តោ “អប្បិតេច្ចា”តិអាទីសុ (យ៉ តិ៉ ០៎០១៤១, ០០៩; សំ៉ តិ៉ ០៎០៣ប៉) ថិឃ អភាចត្តោតិ អាហ “អហរិតេ”តិ៉ សាលិឌីហិអាទិ (សារត្ថ៉ ឌី៉ ១៎១០) បុព្ពណ្ណំ “បុតក្ខត់ សស្សថល”ត្តិ កត្វា, តត្ថិបរិឃាឃតោ យុក្កយាសាទិ អបរណ្ណំ៉ ចុត្តត្តិ ចបិតំ៉ “តត្ថិ ដត្វា អធិដ្ឋហត្តោ ក្កោដំ អាបជ្ជតី”តិ ឰយិតា ឃត្ថិ បតេសេ សយត្តា ចុត្តប្បយោលោ បរិច្ឆេច បុព្ពណ្ណាដីតិ ត សត្តិ, តត្ថ ថិហារោ កាតេតព្ពោ៉ ឃត្ត បត សត្តិ, តត្ត ការាបេតុំ ត ចដ្ឋតីតិ ដស្សេតិ៉ តតេចាតិ យុលចដ្ឋិអត្តេត៉ តត្ថិ ដាតព្ពំ បតត្តស្ស ថិហារស្ស អបតតោកាសត្វា, តស្ស កិញ្ចតោ ឋូបរិ ត បតេឃ្យាតិ អធិប្បាយោ៉ ឃចាបរិច្ចិត្តស្ស បត ឌ្ឈកាសស្ស អត្ថេត្តុំ ថិហារស្ស បតត្តស្ស ឌ្ឈកាសេសា តោហាតីតិ អប្បហរិតេបិ តត្ថិ ដត្វា អធិដ្ឋាតុំ ត លកតិ៉ តេនាហ “តស្ស អតេត្តា អហរិតេបិ ដាតុំ ត លកតី”តិ៉

តតោ តេច ឋូត្តីតិ តិណ្ណំ យក្កាត់ ចា បរិឃាឃាត់ ចា ឋូបរិ ចត្តេត្ត យក្កេ ចា បរិឃាឃេ ចាតិ អត្ថោ៉ តេនាហ “យក្កេត លាឌិឃយាតេ”តិអាទិ៉ តត្ត យក្កេត លាឌិឃយាតេតិ អបរិក្ខិបិត្វា ឋូក្កកេយេច លាឌិឃយាតេ៉ បរិឃាឃេតាតិ បរិក្ខេបេត៉ តត្ត យក្កេត លាឌេត់ ឰដ្ឋកសិលាបុដាតិ លគ្គតិ, បរិឃាឃេត លាឌេត់ តិលាបណ្ណហីតិ អាហ “ឰដ្ឋកសិលាបុដាហី”តិអាទិ៉ តឞ្វា ឃចា ឰច្ចតិ, តចា ទេត្ត យក្កេ ចា ទេត្ត បរិឃាឃេ ចា អធិដ្ឋហិត្វា ពតិឃំ យក្កំ ចា បរិឃាឃំ ចា “ឲចំ លាឌេហី”តិ អាណាបេត្វា បក្កមិតព្ពំ៉ សចេ ត បក្កមតិ, ច្ឆលិក្កាចេត ដាតព្ពំ៉ សព្ពម្បិ តេចំ លាឌត់ លាឌត្ថុបរិ តេចជិតព្ពំ៉ ឋូបរូបរិលេត្តោ ហិ ថិហារោ ឌិទំ អតោចស្សោកោ តោហាតីតិ យញ្ញាយាតា ឲចំ លាឌេត្តិ៉ តិលាយដ្ឋិកាលតាឃាតិ តិលាការច្ឆអកាលតាឃ៉

តិកបិថិត្តិឃត្តិ អតិរេកដ្ឋត្តិបរិឃាឃេ អតិរេកសញ្ញិចេយតិកក្ខាតកសញ្ញិត់ ចរេយត តីហិ បិថិត្តិឃាតិ៉ សេតចណ្ណាដិការតោតិ សេតចណ្ណកាឡអចណ្ណកេរុកបរិកម្មមាលាកម្មលតាកម្មមករឌត្តកបញ្ចបដិកាត់ ការតោ៉ លេលាក្យហាតិលាក្យដិកាឌីឞ្វតិ ឲត្ត លេលាត្តិ ក្ខារពាត្តំ៉ ក្យហាតិ តោចលិ បព្ពតក្យហា៉ តិលាក្យដិកា បិកដំ ឲចា៉

ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪩

᪑᪐᪩ ᩈᨷ᩠ᨸᩣᨱᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨥᨭᩮ ᩑᨠᩣᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩏᨴᨠᨥᨭᩮ ᩑᨠᩣᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪩ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩣᨩᨶᩮᩈᩩ᪨ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩣᩁᩮ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪩ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨲᩥᨱᩴ ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩃᩣᨴᩥᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔ᪩ ᨷᨿᩮᩣᨣᨣᨱᨶᩣᨿ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᩴ᪩

“ᨷᨮᩅᩦᨷ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪩ ᨭᩦ᪩ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪩᪑᪓᪐) ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩣᨴᩥᩅᩥᨷᩣᨠᩣ ᨿᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩃᨲᩴ ᩅᩥᨿ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩮᨶ ᩅᩥᨷᩣᨠᩣ ᨿᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ “ᨻᩩᨯ᩠ᨰᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲ᩠ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᨶᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪩ ᩑᨲᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪩ ᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩅᩈᩮᨶ ᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪩ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨿᨳᩣᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, “ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨩᩣᨶᨲᩣ ᩋᩁᩉᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩮ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪩

ᩈᨷ᩠ᨸᩣᨱᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪩

ᨽᩪᨲᨣᩤᨾᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩤ᪩

᪓᪩ ᩒᩅᩤᨴᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ

᪑᪩ ᩒᩅᩤᨴᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩔᩣᨲᩥ “ᩈᩦᩃᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪩ ᪑᪔᪗) ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ᪩ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨ “ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨶ᩠ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩥᨶᨿᩣᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪩ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨶᩮᩤᨲᨷᩥᨿᩣᨿᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ᪩ ᩋᩣᩉ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ –

“ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨠᩮ ᩋᩣᩅᩤᩈᩮ ᩅᩔᩴ ᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨶ᩠ᩅᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᨲᩮᩤ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩏᨷᩮᩤᩈᨳᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨬ᩠ᨧ ᩒᩅᩤᨴᩪᨷᩈᩘ᩠ᨠᨾᨶᨬ᩠ᨧ, ᩅᩔᩴᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᩏᨽᨲᩮᩤᩈᩘ᩠ᨥᩮ ᨲᩦᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᨷᩅᩤᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᩩᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿ ᩅᩣ, ᨣᩁᩩᨵᨾ᩠ᨾᩴ

អន្ត្យាបត្តាយ កិច្ចតិយា វិករតាយវេឃ្ឈ បច្ចយាគត្តំ ចរិតត្តំ, វេទ្ធ ចឃ្យាតិ លឃុ ឆវេយ្ទុ សិក្ខិតសិក្ខាយ សិក្ខយាគាយ វិករតាយវេឃ្ឈ វិបឃយ្យគា បរិវេឃសិតត្ថា, ត កិច្ចតិយា វេកគចិ បរិយាវេឃត កិច្ច អវេក្កាសិតវេត្ថា បរិកាសិតវេត្ថា, អត្ថតវេក្ក ឌ្ឋចវេជា កិច្ចតីតំ កិច្ចឃុ ចចគបវេធា, អវេតាចវេជា កិច្ចតំ កិច្ចតីឃុ ចចគបវេធា”តិ (ក្ខុអច៉ ៣០១; អ៉ តិ៉ ប៉ៃ៩) –

ច្ចវេយ ឃត្ត ឆវេយ្ទ ឃក្កល្យាតិ៉ កាុឆវេយ្ទតិ កាុវេក ឆវេយ្ទ៉ វេត ហិ កាវេចំ កាត្វា កិច្ចតីហិ ឃយ្យជិន្ទិតត្តត្តា “កាុឆយ្ទា”តិ ចុច្ចត្តិ៉

អវេត្ថាគ ចា ឆវេយ្ទគាតិ ឃវេបត្វា អដ្ឋ កាុឆវេយ្ទ អវេត្ថាគ វេឃត វេកគចិ ឆវេយ្ទគ៉ កិច្ចតីឃុ វិបឃយ្យត្តយត្តំ ចា ឌ្ឋចឃវេតាតិ កិច្ចតីឃុ វិបឃយ្យត្តយត្តំ កាុឆវេយ្ទគ ឌ្ឋចឃវេតា ចា៉ កិច្ចតំ ឃត្តិវេក វិបឃយ្យត្តាយ ឃធាចត្តកាវេយច៉ “អឆយ្ទកាវេយ្ទ”តិអាឌីឃុ កិច្ចវេគាចាឆឃយ្ទតិកយ្ទ “កាយ្ទ”ត្តិ វេចជិតត្តត្តិ អាហ “ឃយ្ទតឃ្យាបី”តិអាជិ៉ ចវេក្ក កិច្ចតិឃវេឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា តិកាបរិចិត្តិយត្តិ ចវេក្ក កិច្ចតិឃវេឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា ចក្កឃត្ថាវេចយតិកាឃយក្កឃត្ថាតំ ចវេឃគ តីលិ ឃរិចិត្តិយាតិ៉ តធា វេចយតិកាឃ្យ ធាតិ អឆយ្ទកាវេយ្ទ វេចយតិកាឃ្យ ច ចវេក្ក កិច្ចតិឃវេឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា តិកាបរិចិត្តិយត្តិ អវេត្ថា៉ ឲុឃ គវេយា ឆយ្ទកាយ្ទឃត្ថាវេគា ធាតិ ឲុត្ថាបិ៉ ឃធា ច ចវេក្ក កិច្ចតិឃវេឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា គច ឃរិចិត្តិយាតិ, ឲុចំ អឆយ្ទកាវេយ្ទ អឆយ្ទកាយ្ទឃត្ថាវេគា ឃយវេក្ក កិច្ចតិឃវេឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា តស្មិ ឃវេឃ្ឈចក្កឃត្ថាវេចយតិកាឃយក្កឃត្ថាតំ ចវេឃគ តិកាបរិចិត្តិយំ, តធា វេចយតិកាឃ្យ ច ឆយ្ទកាយ្ទឃត្ថាវេគា ធាតិ គច ឃរិចិត្តិយាតិ៉ វេតគាហ “ឃយវេក្កបិ កិច្ចតិឃវេឃ្ឈគចា”តិអាជិ៉ ឆយ្ទកាវេយ្ទ បគ អឆយ្ទកាយ្ទឃត្ថាវេគា ចក្កិ កិច្ចតិឃឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា តិកាទ្វក្កជំ, តធា វេចយតិកាឃ្យ, ឆយ្ទកាយ្ទឃត្ថាវេគា ធាតិ គច ទ្វក្កជាតិ៉ ឃយក្កិ បគ កិច្ចតិឃឃ្ឈឌ្ឋចឃវេតា អដ្ឋាតិ ឃត្តវេឃ ទ្វក្កជាតិ៉ វេតគាហ “ឃវេច បគា”តិអាជិ៉ អត្ថា ឆយ្ទត្តិ អត្ថា ឃុត្តត្តិ ចា អកិឆយ្ទំ ចា៉ “ឃយក្កាយ្យាឃ្យា”តិ ចចវេគគ ហិ ឌ្ឋចាជំ បត្ថាឃីឃត្តិ៉ តឃ្ទ ឃវេបត្វា ឌ្ឋចាជំ អត្ថា ឆយ្ទំ កលាត្តឃ្យ ទ្វក្កជំ៉ ឌ្ឋចាឃត្ថា អតិឃ្យាវេតត្វាតិ “ឲុវេឃា គកិតិ ឌ្ឋចាវេគា”តិ អចត្វា៉ បរិឃុត្ថិ វេឌតីតិ តឃ្យាវេឃច បក្កលាយ កាុឆយ្ទបិតត្តយា អត្ថំ គលាតិ៉ ឌ្ឋឃាវេទហីតិ វិធ្ទាវេទហិ, កាវេចហីតិ អវេត្ថា៉ ឌ្ឋឃាវេទតីតិ អដ្ឋកាុឆយ្ទបិតត្តំ ចឃតិ៉ បញ្ញាបុវេដ្ឋាតិ កាុឆយ្ទតិឃ្យិតំ ចា លត្ថាជិតិឃ្យិតំ ចា បញ្ញាកិច្ចតិយា បុវេដ្ឋា៉

ឌ្ឋចាឃសិក្ខាបឃចល្ខគា តិដ្ឋិតា៉

១៉ អត្តក្កតសិក្ខាបឃចល្ខគា

ឲុកវេតាវិបឃយ្យត្តត្តិ កិច្ចតិឃវេឃ្ឈវិបឃយ្យត្តយត្តំ៉ ច្ចវេតា បវេយ្យិ ច ឃត្ត ឃត្ត “ឲុកវេតាវិបឃយ្យត្ត”ត្តិ ចុច្ចតិ, ឃត្ថាត្ត អឃវេយច អវេត្ថា ឃដ្ឋវេត្ថា៉

អត្តក្កតសិក្ខាបឃចល្ខគា តិដ្ឋិតា៉

១៉ កិច្ចត្តបឃ្យាឃសិក្ខាបឃចល្ខគា

នំចានាយាតិ ស្របេវិនធាឌិអត្ថំ ឮតាទត្តិ ស្ករតោាយស្ឈេស្របយ្យត្ថំ

កិក្ខុត្របស្សយនិក្ខាបឥចណ្ណតា និដ្ឋិតា៑

៣៑ អាយិឃនិក្ខាបឥចណ្ណតា

តណ្យាឌិដ្ឋិហិ អាយបិតព្ទតោ អាយិធំ, ឌឹចរាឌិ, អាយិឃរយេច រេហត្យ អាយិឃរេហត្យ៑ រេតតាហ "ឌឹចរាឌឹតំ អព្ទាតរេហត្យ"តិ៑ អាឌិឃរេ្តត បិណ្ឌបិតរេឃតាឃតកិលិតបច្ចយឃក្ខារកុ្ររាកយាតតចត្កតប្ញតាត់ កហលំ៑ អចណ្ណកាយតាយាតិ អឃឃកាយតារឃច៑

ឆយ្ចុកយ្ចុតិអាឌឹឃុ កិក្ខុតោចាឌឃយ្ចុតិកយ្ចុំ "កយ្ចុ"ត្តិ រចឌិតព្ថា៑ តត្វ តិកបិឌិត្តិយត្តិ ឆយ្ចុកយ្ចុ ឆយ្ចុកយ្ចុឃព្ទារចយតិកអឆយ្ចុកយ្ចុឃព្ទាតំ ចរេឃត តិលិ បិឌិត្តិយាតិ៑ តរេឆច អឆយ្ចុកយ្ចុ តិកត្រក្តដំ រចឌិតព្ថា៑ អឃយ្ចុតត្តិ ឃយ្ចុរេតត ចា ឃរេឈ្លុត ចា កាទំ កត្វា ធបិតំ ស្របយ្យត្ថំ តត្រ ខ្ចុចាឌឃយ្ចុតិ ស្របយ្យត្តរឃ្យច ឌឹយតិ, ត ឃាយរលាទឃ្យាតិ អាហ "តត្វា"តិអាឌិ៑ ឃយ្ចុរេតត ចា ឃរេឈ្លុត ចា ធបិរេតា បត ពាហុស្សរេតា ឃាយរលារេទា "អឃយ្ចុរេតា"តិ រចឌិតព្ថា៑ បកតិយា ឌឹចរាឌិរេហត្យ ខ្ចុចឥត្តិ បត ខុចំ កលាត្តឃ្យាតិ បកតិយា ឌឹចរាឌិរេហត្យ ខ្ចុចឥត្តិ "ខុឃ ឌឹចរាឌិរេហត្យ ខ្ចុចឥតិ"តិ ឃព្ទាាយ ខុចំ កលាត្តឃ្យ៑ "ត ឌឹចរាឌិរេហត្យ ខ្ចុចឥតិ"តិ ឃព្ទាាយ បត ខុចំ កលាត្តឃ្យ ត្រក្តដំ៑ អតាយិឃត្តរតាតិ អាយិឃចិត្តាការេចា, "អាយិឃរេហត្យ ខ្ចុចឌិឃ្យាយិ"តិ ខុចំ បចត្តអព្ទាឃយាការចាតិ អរេត្វា៑ ចិត្តបរិយារេយា រេហត្វ អត្តរឃរេ្កា "យឃ្យត្តរេតា ត ឃត្តិ រេកាបិ"តិអាឌឹឃុ (ស្កា៑ ១០) ចិយ៑

អាយិឃនិក្ខាបឥចណ្ណតា និដ្ឋិតា៑

៥៑ ឌឹចរឥាតនិក្ខាបឥចណ្ណតា

បច្ចាយនិក្ខាបឥំ ស្កត្តាតត្វរយច៑

ឌឹចរឥាតនិក្ខាបឥចណ្ណតា និដ្ឋិតា៑

៤៑ ឌឹចរនិព្ទាតនិក្ខាបឥចណ្ណតា

ឃ្ញចិ៑ បរេចរេឃត្វា បរេចរេឃត្វា តឹហររលាតិ អារាបរេឆ អារាបរេឆ បិឌិត្តិយំ៑ "និព្ទិឃ្យាយិ"តិ បត ចិចារេត្តឃ្យ, ឈិត្កត្តឃ្យាបិ ត្រក្តដំ៑

ᩈᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩥᩴ ᨶᩦᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩈᨠᩃᩈᩪᨧᩥᩴ ᩋᨶᩦᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩦᨥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩥᩴ ᨶᩦᩉᩁᨶ᩠ᨲᩔ᪨ “ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨠᩥᩴ “ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩪᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩣᨸᨳᩮ ᩋᩣᩁᩣᨸᨳᩮ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᨲᩔ ᩈᩪᨧᩥᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᩉᩁᨱᩮ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨

ᨬᩣᨿᩥᨲᩮᩅᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᨲᩮᩅᩁᩮ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩴ ᨧ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨶᩴ ᨧᩣᨲᩥ “ᩈᩪᨧᩥᩴ ᨸᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩴ ᨧ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨶᩴ ᨧ᪨

ᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᩈᩴᩅᩥᨵᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩴᩅᩥᨵᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᩑᩉᩥ, ᩋᩈᩩᨠᨣᩤᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩈ᩠ᩅᩮ ᩋᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᩈᩴᩅᩥᨵᩉᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨶᨠᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩈᩴᩅᩥᨵᩉᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩤᨾᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨸᩔᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ, ᩁᨳᩥᨠᩣᨿ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨧ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩣᩃᩣᨴᩦᩈᩩ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩴᩅᩥᨵᩉᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᩅᩮᨶᩣᩉ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩔᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᩣᩈᨲ᩠ᨳᩔᩣᨸᩥ, ᩁᨲᨶᨾᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᩔᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨣᩤᨾᩔᩣᨲᩥ ᨿᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨣᩤᨾᩔ᪨ ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨣᩤᨾᩔ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ᪨ ᩈᨧᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨣᩤᨾᩪᨸᨧᩣᩁᨣᨱᨶᩣᨿ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨲᩥ ᨣᩤᨾᩪᨸᨧᩣᩁᩮᩣᨠ᩠ᨠᨾᨶᩣᨿ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨲᩔ ᨸᨶ ᨣᩤᨾᩔ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩤᨾᩮ ᩋᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨣᩤᨾᩮ ᩋᩈᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨣᩤᨾᩮ ᩈᨲᩥ ᨣᩤᨾᨶ᩠ᨲᩁᨣᨱᨶᩣᨿ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩥ᪨ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᨣᨱᨶᩣᨿ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᩮ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᩮ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ “ᨸᨴᩈᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨮᨾᨸᩣᨴᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᩣᨴᩮ ᨸᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨴᩈᩮᩣᨵᨾ᩠ᨾᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩒᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶᩣᨲᩥ (ᨸᩤᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪕᪒) ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, “ᩋᨩ᩠ᨩ ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈ᩠ᩅᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨠᩣᩃᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮ, ᨸᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮ, ᨧ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩋᩣᨸᨴᩣᩈᩪᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᨽᩮᨴᩮ ᨧᨠ᩠ᨠᩈᨾᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ ᨩᩣᨶᨸᨴᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩣᩈᩩ ᩋᩣᨸᨴᩣᩈᩩ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᨠ᩠ᨠᩈᨾᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨧ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨧ ᩈᨠᨭᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨧ ᩈᨾᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶᩣᨲᩥ (ᨸᩤᨧᩥ᪨ ᪒᪑᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ᪨

ᩈᩴᩅᩥᨵᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᨶᩣᩅᩣᨽᩥᩁᩪᩉᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

កីឡាបុរេក្ខារោតិ លោកស្សាទមិត្តសន្ថវវសេន កីឡាបុរេក្ខារោ។ តថេវាតិ កីឡាវសេនេវ។ អគាមកតីរបស្សេនាតិ អឌ្ឍយោជនព្ភន្តរេ គាមានំ អភាវតោ អគាមកតីរបស្សេន។ បាឡិយំ “ឧទ្ធំគាមិនឹ វា អធោគាមិនឹ វា”តិ (បាចិ. ១៨៩) វចនតោ បន វាបិសមុទ្ទាទីសុ កីឡាបុរេក្ខារតាយបិ គច្ឆន្តស្ស អនាបត្តិ។ តេនាហ “សមុទ្ទេ បន យថាសុខំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ វិសង្កេតេនាតិ ឥធាបិ កាលវិសង្កេតេនេវ អនាបត្តិ, តិត្ថវិសង្កេតេន, បន នាវាវិសង្កេតេន វា គច្ឆន្តស្ស អាបត្តិយេវ។

សេសន្តិ សទ្ធិំ សមុដ្ឋានាទីហិ អវសេសំ, កេចិ បន “កីឡាបុរេក្ខារោ ‘សំវិទហិត្វា’តិ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ២.១៨៨) វចនតោ ឥមំ សិក្ខាបទំ អកុសលចិត្តំ លោកវជ្ជំ, តស្មា សេសំ នាម ឋបេត្វា ‘បណ្ណត្តិវជ្ជំ តិចិត្ត’ន្តិ ឥទំ ទ្វយំ អវសេស”ន្តិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្វំ។ កីឡាបុរេក្ខារតាយ ហិ អភិរុហិត្វាបិ គាមន្តរោក្កមនេ, អឌ្ឍយោជនាតិក្កមេ វា សំវេគំ បដិលភិត្វា អរហត្តំ វា សច្ឆិករេយ្យ, និទ្ទំ វា ឱក្កមេយ្យ, កម្មដ្ឋានំ វា មនសិ ករោន្តោ គច្ឆេយ្យ, កុតោ តស្ស អកុសលចិត្តសមង្គិតា, យេនិទំ សិក្ខាបទំ អកុសលចិត្តំ, លោកវជ្ជញ្ច សិយាតិ។

នាវាភិរុហនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. បរិបាចិតសិក្ខាបទវណ្ណនា

បរិបាចិតន្តិ បរិបាកមាបាទិតំ, យថា លភតិ, តថា កត្វា ឋបិតន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តេនាហ “នេវ តស្សា”តិអាទិ តស្សាតិ យោ បរិភុញ្ជេយ្យ, តស្ស ភិក្ខុនោ។ ភិក្ខុស្ស គុណំ បកាសេត្វាតិ “អយ្យោ ភាណកោ, អយ្យោ ពហុស្សុតោ”តិអាទិនា (បាចិ. ១៩៤) គុណំ បកាសេត្វា ។ បិណ្ឌបាតន្តិ បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ។ កម្មសាធនោយំ សមារម្ភសទ្ទោតិ អាហ “សមារទ្ធ”ន្តិ។ បដិយាទិតស្សាតិ សម្បាទិតស្ស។ យស្មា ញាតកបវារិតេហិ ភិក្ខុស្ស អត្ថាយ អសមារទ្ធោបិ បិណ្ឌបាតោ អត្តនោ សមារទ្ធោវ ហោតិ យថាសុខំ ហរាបេតព្ពតោ, តស្មា “ញាតកបវារិតានំ វា សន្តក”ន្តិ វុត្តំ។

ឧភយត្ថាតិ បរិបាចិតាបរិបាចិតេសុ។ អវសេសេតិ ភិក្ខុនិបរិបាចិតេបិ យាគុខជ្ជកផលាផលាទិកេ សព្ពត្ថ។ និមិត្តោភាសបរិកថាវិញ្ញត្តិវសេន បន អវសេសេបិ ទុក្កដតោ ន មុច្ចតិ។

បរិបាចិតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឧបរីតិ អចេលកវគ្គេ។ ឧបនន្ទស្ស ចតុត្ថសិក្ខាបទេនាតិ អប្បដិច្ឆន្នេ មាតុគាមេន សទ្ធិំ រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទេន (បាចិ. ២៨៤ អាទយោ)។

ពហិទ្ធារូបតន្តទេ៌ អាវេណិ បញ្ញត្តេហិ ចតុត្ថកាទោ “ឧបនន្ទស្ស ចតុត្ថសិក្ខាបទ”ន្តិ វុត្តំ យទិ ឧបបរិច្ឆេទំ, អថ ពហូ ឥទំ បញ្ញត្តន្តិ អាហ “អដ្ឋុប្បត្តិវសេន បន ឥទំ បញ្ញត្ត”ន្តិ។ តត្ថ អដ្ឋុប្បត្តិវសេនាតិ អត្ថស្ស ឧប្បត្តិវសេន, កិច្ចតិយា ចេវ រហោនិសជ្ជាយ ឧប្បត្តិវសេនាតិ អត្ថោ។ អយំ ហេត្ថាធិប្បាយោ – ចតុត្ថសិក្ខាបទេ វុត្តោ ទុតិយស្ស សិក្ខាបទស្ស វត្ថុតោ បនេវំ ឧប្បន្នត្តា ឧបបរិច្ឆេទេ បិ ទុតិយំ បនេវំ ឥទំ បញ្ញត្តន្តិ។

រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ភោជនវគ្គោ ចតុត្ថោ។

៥. អចេលកវគ្គោ

១. អចេលកសិក្ខាបទវណ្ណនា

“អចេលកោ”តិ វុត្តេ អត្ថយោគោ ខ្វេកាទុតំ ពត្តុំ វទេត្វា អធិប្បេតោតិ អាហ “អទ្ធយោគតយិ ពត្តុំ វទេត្វា”តិ។ អាចរិយបរិយត្តិ អាចរិយេហិ បរិយត្តា, បាលិយំ អនោកាសស្ស យាចនត្តំ បញ្ញត្តំ បញ្ញត្តំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនន្តិ អត្ថោ។ តេនាហ “ទិន្នមេវ ច”តិអាទិ។ តត្ថ ទិន្នមេវ ចាតិ ទិន្នមេវ បរិភុញ្ជនំ ច។ ឧត្តរកានំ ចាតិ ទិន្នស្ស បរិភោគេ ឧត្តរកានំ បរិភុញ្ជនំ ច។ បរិភុញ្ជន្តិ លក្ខណទិថ៍

សមណបរិក្ខារាទិកានំ។ តេ ហិ ពហូបរិភោគេន ជីវិតបរិភោគា វេឋិ ឧបជីវន្តិ បរិភុញ្ជាតិ ចុទនត្តិ។ អនោកាសស្សាតិ អត្ថុប្បត្តិ, អបរិច្ឆិន្នត្តាតិ អត្ថោ។ បាលិយំ យត្ត កត្តព្វន្តិ បាលិទុក្កដលអត្ថោកាសបាលិយំ យត្ត កត្តព្វំ វាទតស្ស ឧការុណ្ណបយេច កុដ្ឋិតទន្តាតិ ឧការុណ្ណំ សកិទេយន

កុដ្ឋិតទន្តា, ឧកាសិ ឧទរេ បុតប្បត្តំ កុដ្ឋិតំ ន វដ្ដតិ។ ទុតិយឧទ្ទេសោ បដ្ឋាយាតិ កុត្តឧទ្ទេសស្ស ទុតិយឧទ្ទេសោ បដ្ឋាយ។ អន្តោហារេ អន្តោហារេ បាចិត្តិយន្តិ អារោបេ អារោបេ កាលិកំ កាលិកំ បាចិត្តិយំ។ នានាកុលេហិ (បាចិ៍ អដ្ឋ៍ ១០៩) បន នានាដ្ឋានេសុ បញ្ញត្តំ, ឧកាសិ វាទេន ឧការុណ្ណំ កុដ្ឋិត្វា ទុតិយឧទ្ទេស អញ្ញត្ថ កុដ្ឋិតំ វដ្ដតិ, បដិបាទិ បន វេទេបត្វា បុន អារុណោ បដ្ឋាយ កុដ្ឋិតំ ន វដ្ដតិ។ ឧកាសុ កាលិកាសុ ឧកាកាលិកានានាការេយបុបិ ឧទរេន វត្តយោ។ យោបិ ឧកាកុលស្ស ចា នានាកុលេហិ ចា ឧការោ បញ្ញត្តេហិ

ពហុលិជីនំ អការេន អន្តទន្តរា លិខ្ញុតិ, សោបិ ន កុដ្ឋិតទន្តា។ វទេ បន “ន វទេក្កាយ ទាតុ”ន្តិ ឧបដ្ឋិត្វា បុន កល្យាណចិត្តេ ឧប្បន្នេ ទាតុំ អារកត្តិ, ឧតំ បុន ឧការុណ្ណំ កុដ្ឋិតំ វដ្ដតិ។

តិកបាចិត្តិយន្តិ អកិលកេ អកិលកសញ្ញិនោ ជីវិតកកិលកសញ្ញិនំ ចរេសន តីណិ បាចិត្តិយានិ។ កិលកស្ស កិលកសញ្ញិនោតិ កិលកស្ស បន “កិលកោ អហ”ន្តិ សញ្ញិនោ អត្ថុចសិត្វា កុដ្ឋនត្តស្ស អនាបត្តិ។ សកិ កុដ្ឋាតីតិ ឧការុណ្ណំ កុដ្ឋាតិ។ “កទ្ធត្វា ចា”តិ ទ្វារំ អដ្ឋយោគតចរេសន ករេហតព្វំ, តថា “បច្ចាកទ្ធត្វា”តិ (សារត្ថ៍ ដី៍ បាចិត្តិយ ៣.១០៥) ទ្វារប្បីតិ ចនត្តិ។ រោគចិ ឧបទ្ទវេនាតិ គនិបុរចោរកយានិនា រោគចិ ឧបទ្ទវេន។ អញ្ញត្តិ យាកុលដ្ឋកបលិបលិទិកេទំ យំ កិញ្ចិ អញ្ញា។ អត្ថុចសិត្វាតិ បុន ចសិត្វា។

ᩋᩣᩅᩈᨳᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨲᩥ ᨣᨱᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨱᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨣᨱᩔ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩮᩅ “ᨣᨱᩔ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᨠᩮᩣ ᨣᨱᩮᩣ “ᨠᨲ᩠ᩅᨵᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ, ᨠᨲ᩠ᩅᨵᩥ ᨲᩦᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᩋᨶᩥᨿᨲᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨠᨲᩦᩉᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶᩮᨲᩴ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨷᩈᩅᨲᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩅᩣ᪨ ᩒᨴᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩒᨴᨶᩈᨲ᩠ᨲᩩᨠᩩᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᨧ᩠ᨨᨾᩴᩈᩣᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ᪨

“ᩒᨴᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨾᩥ, ᩒᨴᨶᩴ ᨾᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨧ ᨶᩣᨶᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨧ ᨮᩥᨲᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᨧᨶᨾᩮᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨠᩮ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩋᨶ᩠ᨶᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩣ᪨ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨵᨴᨾᩥᩊᩣᨴᩥᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩅᩣ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩒᨴᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨾᩦᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩒᨴᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨾᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ “ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨳ ᨷᩪᩃᩥᨠᩮᨳ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨳ ᨷᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨳ, ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨶᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨾᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨾᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨳ ᨷᩪᩃᩥᨠᩮᨳ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨳ ᨷᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪑᪗-᪒᪑᪘) ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩮ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩒᨴᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩑᩅᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ᪨ ᨶᩣᨶᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨷᩁᩥᩅᩮᨱᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ᪨ ᩑᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᩑᨠᩮᩣ ᨷᩥᨲᩁᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᩪᨷᨧᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᨶᩣᨶᩣᨲᩮᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨾᩮᩅ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ “ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪒᪑᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ? ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨿᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨿᨾᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩣ ᩏᨷᩣᩈᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨷᩣᨭᩮᨠ᩠ᨠᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩉᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨶᩣᨶᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩔ ᨴᩩᩅᩥᨵᩔᩣᨷᩦᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ, ᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩔ ᨴᩩᩅᩥᨵᩔᩣᨷᩥ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩔ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨲᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ᪨

ᨷᩣᨴᩣᨷᩥ ᨹᩃᩥᨲᩣᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪑᪗-᪒᪑᪘) ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨷᩣᨴᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩉᩣᨧᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨹᩃᩥᨲᩣ᪨ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᩃᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨡᩁᩣᨿ ᩅᩣ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩤᨾᩮ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ᪨ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨠᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨲᩥ

សាដកញ្ច សុត្តញ្ច លភិត្វា ចីវរេ ករិយមានេ។ យំ កិញ្ចិ ចីវរេ កត្តព្ពកម្មន្តិ ចីវរបរិវារលេខកេយាយ សុត្តានោបនាទិ យំ កិញ្ចិ ចីវរេ កត្តព្ពំ កម្មំ, អត្ថយោគា សុចិកេវលម្បីតិ អធិប្បាយោ។ “អដ្ឋយោគតម្បី”តិអាទិ អវកាសតោ ទុត្តំ។ យោ បន ទ្វេ កត្តការយោ, តត្ថ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ, កន្ទន្តោ អដ្ឋយោគតព្ភន្តរេ កាចុទេបិ ភុញ្ជិតុំ លភតិ, កេនា បន ឧគ្គហិតំ។ យថា នានំ អភិរុហិតុការេយា ច ហោតិ អារុឡ្ហោ ច ឱរុឡ្ហោ ច, អយំ នាវាភិរុហនសមយោ នាមាតិ អាហ “នាវាភិរុហនសមយេបិ ឯសេវ នយោ”តិ។ អយំ បន

វិសេសោ – អភិរុឡ្ហេន ឧដ្ឋិតដ្ឋានំ កន្តាបិ យាវ ន ឱរោហតិ, តាវ ភុញ្ជិតព្ពំ។ វត្ថារោ និគ្គតិ អត្ថិយបរិច្ឆេទោ។ យត្ថ បន សតំ វា សហស្សំ វា សន្និបតិតំ, តត្ថ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ។ តស្មា តាទិសេ កាលេ “មហាសមយោ”តិ អធិដ្ឋហិត្វា ភុញ្ជិតព្ពំ។ យោ កោចិ បព្ពជិតោតិ

សហធម្មិកេសុ វា តិត្ថិយេសុ វា អញ្ញតរោ។

យេ ច ទ្វេ តយោ ឯកតោ គណ្ហន្តីតិ យេបិ អកប្បិយនិមន្តនំ សាទិយិត្វា ទ្វេ វា តយោ វា ឯកតោ គណ្ហន្តិ, តេសម្បិ អនាបត្តិ។ បណីតភោជនសុបេឡកវិញ្ញត្តិយា បន អាបត្តិយេវាតិ វទន្តិ, ឧបបរិក្ខិតព្ពំ។ និក្ខមិតុកាមស្ស និក្ខមន្ត សលាកភត្ត បក្ខិក ឧបោសថិក

បាដិបទិក។ តត្ថ និក្ខមន្តិ ន្ទុវក្តុំ ទុក្ខតិ។ “និក្ខមត្តំ គណ្ហថា”តិ វទន្តិ, ពាហុសម្បិ ឧគ្គតោ គហិតុំ វដ្ដតិ។ សលាកភត្តាទីសុបិ ឯសេវ

នយោ។

គណភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១. បឋមកោសិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

គណភោជនេ ទុត្តនយេនេវាតិ កិញ្ចិ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, ឱទនេន និមន្តេមិ, ឱទនំ មេ គណ្ហថា”តិអាទិនា (បាចិ· អដ្ឋ· ១០៥-១០៧) នយេន យេន កេនចិ វេវចនេន វា ភាសន្តរេន វា បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរស្ស នាមំ គហេត្វា និមន្តិតំតិ

ទុត្តនយេន នយេន។ និមន្តិតស្សាតិ អកប្បិយនិមន្តនេន និមន្តិតស្ស។ អវិកប្បេត្វាតិ សម្មុខាសម្មុខវសេន អវិកប្បេត្វា, អបរិច្ចជិត្វាតិ

អត្ថោ។ អយមេត្ថ វិកប្បនា នាម សម្មុខាបរម្មុខាបិ វដ្ដតិ។ តេនាហ “យោ កិញ្ចិ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ”តិអាទិ។

អញ្ញត្រ និមន្តនភោជនវត្ថុស្មិន្តិ អញ្ញត្រ បឋមំ និមន្តិតា ហុត្វា អញ្ញស្មិំ និមន្តនេ ភុញ្ជនវត្ថុស្មិំ។ យទិ វិវិធា អនុបញ្ញត្តិ, អថ កស្មា

បរិវារេ “ចតស្សោ អនុបញ្ញត្តិយោ”តិ វុត្តន្តិ អាហ “បរិវារេ បនា”តិអាទិ។ វិកប្បនាយបិ គហេត្វាតិ វិកប្បនានុជានាយបិ

អនុបញ្ញត្តិសមានត្តំ អនុបញ្ញត្តិការណេន គហេត្វា។ ឧក្កដ្ឋសង្ខាតិតិ ឧក្កដ្ឋំ មិស្សីភាវំ។ ពហុំ ទុត្តំ ហោតិ (បាចិ· អដ្ឋ· ១១៨) – ទ្វេ តីណិ

កុលានិ និមន្តេត្វា ឧក្កដ្ឋំ ធារេត និសីទាបេត្វា ពហូនិ ចីវរានិ ច អាហរិត្វា កត្តុំ អាកិរន្តិ, សូបព្យញ្ជនំ អាកិរន្តិ, ឧក្កដ្ឋំ ហោតិ, ឧត្ត

អនាបត្តីតិ។ សចេ បន មូលនិមន្តនំ ហេដ្ឋា ហោតិ, បច្ឆិមំ បច្ឆិមំ ឧបរិ, តំ ឧបរិតោ បដ្ឋាយ ភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ។ ហត្ថំ បន អន្តោ

បវេសេត្វា បឋមនិមន្តនតោ ឧក្កម្បិ គហេត្វា ឧក្ខិបិត្វា ភុត្តកាលតោ បដ្ឋាយ យថា តថា វា ភុញ្ជន្តស្ស អនាបត្តិ។ ទ្វេ តីណិ និមន្តនានិ

ឧក្កតោ វា កត្វា ភុញ្ជតីតិ ទ្វេ តីណិ និមន្តនានិ ឧក្កតោ បក្ខិបិត្វា មិស្សេត្វា ឧក្កំ កត្វា ភុញ្ជតីតិ អត្ថោ។ “សកលេន គាមេន

ᩅᩤ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨠᩃᩮᨶ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨵᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩈ᩠ᩈ ᩅ ᨿᨲ᩠ᨲ ᨠᨲ᩠ᨲᨵᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨵᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᨷᩣᨶᩮᩣ ᩅᩤ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨ”ᨲᩥ ᨶᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᨷᩣᨶᩮᩣ “ᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᩣᨲᩅ ᨠᨲᩮ᩠ᨲᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨠᨳᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᩩᨲ᩠ᨲ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ, ᩋᨧᩥᨠᨷ᩠ᨿᩴ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩴ᪨

ᨷᩁᨿ᩠ᨿᨠᩣᩁᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᨠᩣᩊᨿᩣᨲᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨷᩉᩮᨱᨠᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᨷᩥᩁᩮᨧᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᨠ᩠ᨠᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨴ᩠ᨵᩈᨲ᩠ᨲ, ᩋᨷᨴ᩠ᨵᩈᨲ᩠ᨲ ᩅ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥᨷᨲ᩠ᨲᨷᩪᩁ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩩᨣᩅᨭ᩠ᨭᩥᨿᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨷᩃᩣᨿ ᩈᨾᩴ ᨷᩪᩁ ᨴ᩠ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥᨷᨲ᩠ᨲᨷᩪᩁ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᩈ ᨧᨲ᩠ᨳᩈ᩠ᩈ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨷᩥᨠᩁᨭ᩠ᨭᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧ᩠ᨨᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩁᨿᩮᩅ ᩅᨱ᩠ᨱᩈ᩠ᩈᨲᩴ “ᨵᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᪨ ᩈᨧᩮ ᩈᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨵᨠᨷᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨧᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨷᩪᩁᩴ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨵᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨠᨿᩮᩣᨶᩅᩤ ᨷᨭᩥᨷᩦᨿᩩᩈ᩠ᩈᩮᩅᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᩮᨠᩮ ᨧᩩᨷᩣᨲᩩᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᨲᩣᨿ ᩅᩤ “ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨶ ᩈᩴᨷᩣᨴᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾ ᨶ ᨠᩁᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨵᨧᩴ ᨠᨿᩮᩣᨶ ᨧᩩᨷᨲ᩠ᨳᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩮᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨠᩣᩊᨿᩣᨲᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᨷᨭᩥᨷᩅᩤᩁᨱᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩦᨲᩥ ᨠᨲᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ᪨ ᩈᩣᩈᨷᨿᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨵᨧᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩤ ᩋᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩤ ᨠᩥᩃᩥᨲᩴ᪨ ᨷᩅᩤᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩁᩥᩅᩮᩈᨠᩮᨶ ᩋᨷᨶᩦᨲᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨷᩅᩤᩁᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨧᩥᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨠᨲᨷ᩠ᨷᩅᩤᩁᨱᩮᩣ ᨠᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨧ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩮ “ᩋᩈᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪒᪓᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᩈᨶᩴᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨷᩅᩤᩁᨱᩣᨷᩉᩮᩣᨶᨠᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩣᩃᩦᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪓᪙-᪒᪓᪘) ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨶᩦᩅᩤᩁᩮᩣ ᨧᩩᨷᨴᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᩈᩣᩃᩥᨩᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩦᩉᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᩅᩦᩉᩥᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩅᨠᩮᩣᩁᩩᩈᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨠᨦ᩠ᨣᩪᨲᩥ ᩈᩮᨲᩁᨲ᩠ᨲᨠᩣᩊᨽᩮᨴᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨠᨦ᩠ᨣᩩᨩᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᩅᩁᨠᨧᩮᩣᩁᨠᩴ ᨧᩩᨷᨴᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᩈᩮᨲᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩅᩁᨠᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨴᩕᩪᩈᨠᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᩊᨠᩮᩣᨴᩕᩅᩤ ᩅᩮᨵ ᩈᩣᨾᩣᨠᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨲᩥᨱᨵᨬ᩠ᨬᨩᩣᨲᩥ᪨

តិចារចរកេចារកា ចេត្ថ “ឆណ្ណាតុវេលិយា”តិ ចទន្តិ។ ឃាក្យត្តិ អប្ពិលឃាក្យលិរឃាក្យអាឌិកេឆំ ឃំ កិញ្ចិ ឃាក្យំ ព្ពយិភាច បិឃាឃឃ្យាបិ កហិតត្វា “អប្ពិលបិឃាឃាឌិឃុ អញ្ញាតរំ បចាយាតិ ចា”តិ ត ចុត្តំ។ បចារណំ ជនេតីតិ អតតិរិត្តភោជនាបត្តិតិពន្ធំ បជិក្ខេបំ ឃាឆេតិ។ ឃេច បត ឱ្ខឆិ ត បញ្ញាឃតិ, ឃាក្យឃក្កហំ កច្ឆតិ, បចារណំ ត ជនេតិ។ បុត បចារណំ ជនេតិ ឈតកាចកយតតោ បដ្ឋាយ ភោជនឃក្កហិតត្តាតិ អធិប្បាយោ។

ក្ដកកញ្ជិកលិរាឌិតិ អាកិរិត្វាតិ ក្ដកតេព្ចាច កញ្ជិកញ្ចា លិរាឌិតិ ច អាកិរិត្វា តេហិ ឃម្ពិ អយម្ពិត្វា កត្តយិឃ្យកេ កត្វា។ តេតាហ “ឃាក្យំ កណ្ហ្ហា”តិអាឌិ។ ឃេច បត កេត្ត ក្ដកកញ្ជិកលិរាឌិតិ អាកិរិត្វា យម្ពិត្វា “ឃាក្យំ កណ្ហ្ហា”តិ ទេន្តិ, បចារណា ត ហោតិ។ ឃាក្យឃាបីតិ ឲចំ ឃាក្យឃក្កហំ កតាឃ ចា អញ្ញាឃ ចា ឃាក្យឃាបិ។ ឃុម្ពិរឃកោ, បត រឃកឃាក្យំ ចា ត ជនេតិ។

បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរចចេឃត ចិប្បកតភោជនភាចឃ្ស ក្ដបន្ធិត្តត្វា “ទេ្វបិ ឈាឌិតាតិ ហោត្តិ...បេ... ត បចារេតី”តិ ចុត្តំ។ អកប្បិយមំឃំ (បាចិ៎ អដ្ឋ៎ ១៧ប័-១៧៨), អកប្បិយភោជនញ្ចា ព្យុម្ពបជិក្ខេដ្ឋំ បដិក្ខិបតោ បចារណាឃ អចត្ថុតាឃ ត បចារណា ហោតីតិ អាហ “ឃោ បតា”តិអាឌិ។ ឃញ្ហាកិក្ខតោ ឈាឌិតុំ ចដ្ឋតិ, តំ ឲច បដិក្ខិបតោ បចារណា ហោតិ។ ព្ពឆំ បត ជាតន្តោ អកប្បិយត្តា បដិក្ខិបតិ។ អជាតន្តោបិ បដិក្ខិបិតព្ពដ្ឋានេត ឋិតមេច បដិក្ខិបតិ ភាយ, តស្មា ត បចារេតិ។ ឃេច បត អកប្បិយមំឃំ ឈាទន្តោ កប្បិយមំឃំ ចា ភោជនំ ចា បដិក្ខិបតិ, បចារេតិ។ កស្មា? ចត្ថុតាយ។ ឃញ្ហាតេត បដិក្ខិត្តំ, តំ បចារណាឃ ចត្ថុ។ ឃំ បត ឈាទតិ, តំ កិញ្ចាបិ បដិក្ខិបិតព្ពដ្ឋានេត ឋិតំ, ឈាឌិយមានំ បត មំឃភាចំ ត ជហតិ, តស្មា បចារេតិ។ កោ បត ចាទោ កប្បិយមំឃំ ឈាទតោ កប្បិយមំឃភោជនប្បជិក្ខេបេ។ ឲឃ តយោ អកប្បិយភោជនំ ឈាទតោ កប្បិយភោជនប្បជិក្ខេបេ។

ភោជនេត ឃតីតិ បញ្ចឃុ ភោជនេឃុ ឲកស្មិម្បិ ភោជនេត ឃតិ។ អញ្ញំ ចុត្តលក្ខណំ ភោជនត្តិ បត្តាឌិកតតោ អញ្ញំ ចុត្តលក្ខណំ បញ្ចឃុ ភោជនេឃុ ឲកម្បិ ភោជនំ “តិរេបតេក្ខា ហោតី”តិ ឲតេឃ្យច ចិចរណំ “ឃំ បត្តាឌិឃុ”តិអាឌិ។ ត កេចលំ តិរេបតេក្ខា ចាតិ អាហ “អញ្ញត្រ ចា”តិអាឌិ។ ឃោ បដិក្ខិបតេត្តាបិ ត បចារេតីតិ តស្មិំ ឃេច អត្តតេ អញ្ញំ ភោជនំ អភិហដំ, តំ ឃោ បដិក្ខិបតេត្តាបិ ត បចារេតិ។ កស្មា? ចិប្បកតភោជនភាចឃ្ស ក្ដបន្ធិត្តត្វា។

“ក្ដបតាមេតី”តិ (បាចិ៎ អដ្ឋ៎ ១៧ប័-១៧៨) ព្ពយិភា កាយាភិហារំ ជនេឃ្យតិ។ ហេត្ថ ចា អាធារកេ ចាតិ ឲត្ថ ចា-ឃទ្ទោ អចុត្តចិកប្បត្ថោ, តេត “ក្ដាន្ទុឃុ ចា”តិ ចិកប្បេតិ។ ទ្ធុរេ តិឃិត្តឃ្យ ឆហរកិក្ខុឃ្យ បត្តំ បេឃេត្វា “ព្ពតោ ឱ្ខឆតំ កណ្ហាហី”តិ ចទតិ, កណ្ហិត្វា បត កតោ ព្យញ្ហិា តិដ្ឋតិ, តម្បិ បដិក្ខិបតោ ឲតេឃច តយោ។ កស្មា? ភិក្ខុឃ្យ ទ្ធុរភាចតោ, ទ្ធុតឃ្យ ច អតភិហរណតោ។ ឃេច បត កហេត្វា អាកតោ ភិក្ខុ “ព្ពយំ កត្តំ កណ្ហា”តិ ចទតិ, តំ បដិក្ខិបតោ បចារណា ហោតិ។ ឲចំ ចុតេត្តបីតិ “កត្តំ កណ្ហា”តិ ចុតេត្តបិ។

កត្តបច្ឆិំ កហេត្វា បរិចិឃត្តឃ្យាតិ ឲកេត ហេត្ថេត កត្តបច្ឆិំ កហេត្វា ឲកេត ហេត្ថេត កដច្ឆុំ កហេត្វា បរិចិឃត្តឃ្យ។ អតេញ្ញា “អហំ

ធារេស្សាមី”តិ គហិតមត្តកេយេវ ករោតីតិ អញ្ញោ អាគន្ត្វា “អហំ បត្តំ ធារេស្សាមិ, ត្វំ ឱទនំ ទេហី”តិ វត្វា គហិតមត្តកេយេវ ករោតិ។ អភិហដំវ ហោតីតិ បរិវេសកេនេវ អភិហដំវ ហោតិ។ ឥតរថាតិ អសតិ តស្ស ទាតុកាមាភិហារេ គហណសមយេបិ បដិក្ខិបតោ ន ហោតីតិ ទស្សេតុំ “អាហរ បត្ត”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ ឧទ្ធដេតិ ឧទ្ធដេ កត្វា។ គណ្ហអភិហារតោយេវ ហិ តស្ស អភិហារោតិ អធិប្បាយោ។ អន្តរស្ស និយ្យាតេតីតិ អន្តរស្ស ភិក្ខុនោ ហត្ថេ និយ្យាតេ។ កាយវិការេនាតិ “អង្គុលឹ វា ហត្ថំ វា យដ្ឋិកពីជនឹ វា ចីវរកណ្ណំ វា ចាលេតិ, ភមុកាយ វា អាការំ ករោតិ, កុទ្ធោ វា ឱលោកេតី”តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១២៥-១២៦) ឯវំ វុត្តេន អង្គុលិចាលនាទិនា កាយវិការេន។ “អលំ មា ទេហី”តិអាទិនា វចីវិការេនាតិ “អល”ន្តិ វា “ន គណ្ហាមី”តិ វា “មា អាហរា”តិ វា “អបគច្ឆា”តិ វា ឯវំ យេន កេនចិ វចីវិការេន។

អភិហដេ បន កត្តេ បវារណាយ ភីតោ ហត្ថេ អបនេត្វា បុនប្បុនំ បត្តេ ឱទនំ អាហរន្តិ “អាហរ អាហរ, កោដ្ដេត្វា បូរេហី”តិ វទតោ បវារណា ន ហោតិ។ ឯស នយោ កត្តំ អភិហរន្តំ ភិក្ខុំ សល្លក្ខេត្វា “កិំ, អាវុសោ, ឥតោបិ កិញ្ចិ គណ្ហិស្សសិ, ឯហិ តេ កិញ្ចី”តិ វទតោបិ។

“រសំ បដិគ្គណ្ហថា”តិ អប្បវារណាជនកស្ស នាមំ គហេត្វា វុត្តត្តា “តំ សុត្វា បដិក្ខិបតោ បវារណា នត្ថី”តិ វុត្តំ។ មំសរសន្តិ ឯត្ថ បន ន កេវលំ មំសស្ស រសំ “មំសរស”មិច្ចេវ វិញ្ញាយតិ, អថ ខោ មំសញ្ច រសញ្ច មំសរសន្តិ ឯវំ បវារណាជនកនាមេនាបិ។ តស្មា តំ បដិក្ខិបតោ បវារណាវ ហោតីតិ អាហ “មំសរសន្តិ វុត្តេ បន បដិក្ខិបតោ បវារណា ហោតី”តិ។ បរតោ មច្ឆមំសំ ព្យញ្ជនន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ យស្មិំ ឥរិយាបថេ បវារេតិ, តំ អវិកោបេន្តេនេវ ភុញ្ជិតព្ពន្តិ យោ គច្ឆន្តោ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១២៥-១២៦) បវារេតិ, តេន គច្ឆន្តេនេវ ភុញ្ជិតព្ពំ។ កទ្ទមំ វា ឧទកំ វា បត្វា ឋិតេន អតិរិត្តំ ការេតព្ពំ។ សចេ អន្តរា នទី បូរា ហោតិ, នទីតីរេ គុម្ពំ អនុបរិយាយន្តេន ភុញ្ជិតព្ពំ។ អថ នាវា វា សេតុ វា អត្ថិ, តំ អភិរុហិត្វាបិ ចង្កមន្តេនេវ ភុញ្ជិតព្ពំ, គមនំ ន ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពំ។ ឯស នយោ ឋានាទីរិយាបថេសុបិ។ តំ តំ ឥរិយាបថំ កោបេន្តេន អតិរិត្តំ ការេតព្ពំ។ យោ ឧក្កុដិកោ និសីទិត្វា បវារេតិ, តេន ឧក្កុដិកេនេវ ភុញ្ជិតព្ពំ។ តស្ស បន ហេដ្ឋា បលាលបីឋំ វា កិញ្ចិ វា និសីទនកំ ទាតព្ពំ។ បីឋកេ និសីទិត្វា បវារិតេន បន អាសនំ អចាលេត្វាវ ចតស្សោ ទិសា បរិវត្តេត្វា ភុញ្ជិតុំ លព្ភតិ។ មញ្ចេ និសីទិត្វា បវារិតេន ឥតោ វា ឯតោ វា សំសរិតុំ ន លព្ភតិ។ សចេ បន សហ មញ្ចេន ឧក្ខិបិត្វា អញ្ញត្រ នេន្តិ, វដ្ដតិ។ និបជ្ជិត្វា បវារិតេនាបិ និបន្នេនេវ ភុញ្ជិតព្ពំ។ បរិវត្តន្តេន យេន បស្សេន និបន្នោ, តស្ស ឋានំ នាតិក្កមេតព្ពំ។

អលមេតំ សព្វន្តិ ឯតំ សព្វំ អលំ បរិយត្តំ, ឥតោបិ តេ អធិកំ, ឥតោ អញ្ញំ ន លព្ភតីតិ អធិប្បាយោ។ យោ អតិរិត្តំ ករោតីតិ យោ “អលមេតំ សព្វ”ន្តិ អតិរិត្តំ ករោតិ។ បដិបក្ខនយេនាតិ “កប្បិយកតំ, បដិគ្គហិតកតំ, ឧច្ចារិតកតំ, ហត្ថបាសេ កតំ, ភុត្តាវិនា កតំ, ភុត្តាវិនា បវារិតេន អាសនា អវុដ្ឋិតេន កតំ ‘អលមេតំ សព្វ’ន្តិ វុត្ត”ន្តិ (បាចិ។ ១២៦) ឯតេហិ សត្តហិ វិនយកម្មាការេហិ យំ អតិរិត្តំ កប្បិយំ កតំ, យញ្ច គិលានាតិរិត្តំ, តទុភយម្បិ អតិរិត្តន្តិ វុច្ចតិ តស្សេវ បដិបក្ខនយេន។ ឯត្ថ ច “អលមេតំ សព្វ”ន្តិ តិក្ខត្តុំ វត្តព្វំ, អយំ កិរ អាចិណ្ណោ។ វិនយធរា បន “សកិំ ឯវ វត្តព្វា”ន្តិ វទន្តិ។

កត្វា តំ នេវ បុន កាតុំ ន លភតីតិ អាហ “យស្មា”តិអាទិ។ តត្ថ យស្មា អកតត្តា យេន បទេន កប្បិយំ កតំ, តេន តំ អកតំ, តំ កាតព្ពំ បទភាជនេ បន កាតុំ ន លព្ភតិ។ យេន ច អកតត្តា អនេកាន កិច្ចានិ យេន បទេន ន កតំ, តេន ច កាតព្ពត្តា អនេកា។ វុត្តត្តា សីហឡអដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ អញ្ញស្មិំ បន ភាជនេតិ យស្មិំ បន ភាជនេ បទេន កតំ, តតោ អញ្ញស្មិំ បត្តេ វា កុណ្ឌេ វា បច្ឆិយំ វា យត្ថ កត្ថចិ បុនទេវ ទេបត្វា ខាទិតព្ពំ ភោជនំ។

អញ្ញត្រ វុដ្ឋានចតុម្ហិត្តិ វុត្តាទិនា បទានិ តេន ហុត្វា អញ្ញត្រ វុដ្ឋានចតុម្ហិ។ តិកបាចិត្តិយន្តិ អតិរិត្តេ អតិរិត្តសញ្ញិនោ ទេយតិកអតិរិត្តសញ្ញិនំ ទសេន តីណិ បាចិត្តិយានិ។ អនុញ្ញាតេ ច ទុក្កដន្តិ អនុញ្ញាតេ អនុញ្ញាតេ អនុញ្ញាតេ ទុក្កដំ។ សចេ បន អាមិសសំសដ្ឋានិ ហោន្តិ, អាហារត្ថាយបិ អនាហារត្ថាយបិ បដិគ្គហេត្វា អនុញ្ញាតត្តស្ស បាចិត្តិយមេវ។ តេសំ អនុញ្ញាតបរិភោគចរណាតិ យាមកាលិកាទីនំ អនុញ្ញាតបរិភោគចរណំ, យាមកាលិកំ បិបាសាយ សតិ បិបាសច្ឆេទនត្ថំ, សត្តាហកាលិកំ យាវជីវិកញ្ច តេន តេន រូបសំយតន្តរេ អាពាធេ សតិ តស្ស រូបសំយតត្ថំ វុត្តំ ហោតិ។ ន្លមេត្ថ អនុញ្ញាតលាភេតា

កាយគតំ, ចាចាយ “អតិរិត្តំ កតេទា ករត្ថ”តិ អការាបនេន ចតុព្ពិធន្តិ អាហ “សមុដ្ឋានាទីនិ បឋមកឋិនសទិសានេវា”តិ។ កិរិយាកិរិយន្តិ ឯត្ថ បដិគ្គហេត្វា វុដ្ឋានំ កិរិយំ។ អតិរិត្តស្ស អករណំ អកិរិយន្តិ វេទិតព្ពំ។

បឋមបវារណាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ ទុតិយបវារណាសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឆុត្វាចាតិ អនេកាន វា ទោនេន វា អានេទាចិតំ ឆុត្វា។ “វុត្តស្មិំ បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ៑ ១៣១) វុត្តត្តា ភោជនបរិយោសានេ បាចិត្តិយ”ន្តិ វុត្តំ។

ទុតិយបវារណាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧។ វិកាលភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

វិកាលេតិ ឯត្ថ អរុណុគ្គមនតោ បដ្ឋាយ យាវ មជ្ឈន្ហិកោ, អយំ ពុទ្ធានំ អរិយានំ អាចិណ្ណសមាចិណ្ណោ ភោជនស្ស កាលោ នាម។ តតោ អញ្ញោ វិកាលោ “វិកាលេ នាម”តិ កត្វា។ តេនាហ “វិកាលេ កាលេ”តិអាទិ។ វិតមជ្ឈន្ហិកោបិ (បាចិ៑ អដ្ឋ៑ ១៣៥-១៣៨) កាលសង្គហំ គច្ឆតិ។ តតោ បដ្ឋាយ បន ខាទិតុំ វា ភុញ្ជិតុំ វា ន សក្កា។ សហសា បិវិតុំ សក្កា ភវេយ្យ, កុក្កុច្ចកេន បន ន កាតព្ពំ។ កាលបរិច្ឆេទជាននត្ថញ្ច កាលត្ថម្ភោ ឋបេតព្ពោ។ កាលព្ភន្តរេ ឯវ កត្តព្ពំ កាតព្ពំ។ “យំ កិញ្ចិ…បេ… សាយនីយំ វា”តិ ឋបេត្វា យំ

តាវ សក្ខលិមោទកាទិ បុព្វណ្ណាបរណ្ណមយំ, តត្ថ ចត្តព្ពមេវ នត្ថីតិ ទស្សេតិ។ ភោជនីយំ នាម បញ្ច ភោជនានិ។

សតិ បច្ចយេតិ បិបាសាទិការណេ ចិន្តយតោ។ ទ្វារដ្ឋកស្សាតិ ទ្វារដ្ឋកស្ស ហត្ថតោ អន្តោហរិត្វា ឋក្ករិត្វា ឧទកេ ឋបិតោ ពហិ ឧទកទ្វារា ចិត្តក្ខេតា កោដ្ឋកស្ស យក្កា ពហិ ភក្ខេតា “ទ្វារដ្ឋោ”តិ បច្ចុច្ចតិ។ ឥទំ បន អន្តោហរិត្វា ឋក្ករិត្វា ឧទកេ ឋបិតោតិ អធិប្បេតោ។ តេនាហ “ន ច, កិច្ចេច”តិអាទិ។ ឋបេត្វា ទ្វារដ្ឋកំ សេសានំ អាកាសំ ឋក្កាទំ ឧទកេ សន្តានេត្វា ពិលត្តានំ អាបត្តិ។ សចេ បន អសន្តានេត្តរេច បទកលំ កច្ឆតិ, ចដ្ឋតិ។

ចិកាលកោដ្ឋសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ សត្តិធិការកសិក្ខាបទវណ្ណនា

“ការទា ករណំ កិរិយាតិ អត្ថោតា ឧក”ន្តិ ឧទេតេ ការសន្និស្ស កាចត្ថំ ធរស្សតិ។ សព្វា តិធានំ ឋបតំ សត្តិធិំ “បដិក្កហេត្វា ឧកទេត្តំ ចិតិតាយិតស្សំតាយ”ន្តិ ឥមិនា បដិក្កហេត្វា ឧកទេត្តំ ចិតិតាយិតេ ឥមស្ស ទុក្ខោតកាចំ ធរស្សតិ។ កិញ្ចាបិ យាមកាលិកំ ពាធតិយំ, កោដ្ឋតិយំ ចា ន ហោតិ, “អនាបត្តិ យាមកាលិកំ យាមេ តិធហិត្វា ក្បព្ភតី”តិអាទិ ចចនតោ បន ពត្ថាបិ យាមាតិក្កមេ សត្តិធិបច្ចយា បាចិត្តិយេន កចិតព្វត្តិ “យំ កិញ្ចិ យាវកាលិកំ ចា យាមកាលិកំ ចា”តិ ទុត្តំ។ ឥទាតិ ទុក្ខោតកាចយេច ចិការេចត្តំ “យំ អង្គុលិយា”តិអាទិ ទុត្តំ។ ពត្ថ យំ អង្គុលិយា ឈសត្តស្ស លេខា បញ្ញាយតីតិ យំ បត្តំ ធោតំ អង្គុលិយា ឈសត្តស្ស បត្តេ អង្គុលិលេខា បញ្ញាយតិ, សោ បត្តោ ទុក្ខោតោ ហោតីតិ អត្ថោ។ តេលវណ្ណបត្តេ បន អង្គុលិលេខា បញ្ញាយតិ, សា អន្តោហារិកា។ ឧស្កហោតិ តេលំ។ សត្តិស្សតីតិ យាក្ខយា ឋបទិ សត្តិស្សតិ។ តាទិសេ បត្តេបីតិ បដិក្កហណំ អចិស្សជ្ជិត្វា សយំ ចា អញ្ញេន ចា កោដ្ឋំ តិហទិត្វា ន សព្វា ធោតេ បត្តេបិ។ បុនទិចសេ ក្បព្ភតស្ស បាចិត្តិយន្តិ បត្តេ លក្កំ អចិឧហិតបដិក្កហណំ ហោតីតិ ទុតិយទិចសេ ក្បព្ភតស្ស បាចិត្តិយំ។ បទិច្ចត្តេ បន បត្តេ បុនទិចសេ ក្បព្ភតស្ស អនាបត្តិ។

យំ បនាតិ យំ កោដ្ឋំ បន។ អបទិច្ចត្តេយេច ហីតិ អនបេក្ខិស្សជ្ជនេន ចា អនុបសម្បន្នស្ស តិរបេក្ខានេន ចា អបទិច្ចត្តេយេច។ កប្បិយកោដ្ឋន្តិ អត្ថយោសា ឧកសិទ្ធយត្តយិ កប្បិយកោដ្ឋំ អកប្បិយមំសេសុ មនុស្សមំសតោ អចសេសេសុ ហត្ថិអស្សសុនខអហិសីហព្យគ្ឃទីបិអច្ឆតរច្ឆមំសេសុ ឧចេច អប្បដិចេក្ខិតេ ថុល្លច្ចយំ ខ។ បិឡកត្ថំ “សត្តាហកាលិកំ យាចជីវិកំ អាហារត្ថាយ បដិក្កណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិអាទិនា (បាចិ។ ១៥៥) សត្តិហិតេសុ សត្តាហកាលិកយាចជីវិកេសុ បុរេភត្តយិ អាហារត្ថាយ អន្តោហរណេបិ ទុក្កដស្ស ទុត្តត្តា យាមកាលិកេបិ អាហារត្ថាយ អន្តោហរណេបិ ចិន្នំ ទុក្កដតាបិ កចិតព្វត្តិ អាហ “អាហារត្ថាយ អន្តោហរតោ ទុក្កដេន សទ្ធិំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។ សព្វចិកប្បេសុ “កប្បិយកោដ្ឋំ ក្បព្ភតស្សា”តិអាទិនា ទុត្តេសុ សព្វេសុ ចិកប្បេសុ អបរេហិ បាចិត្តិយំ ចឌ្ឍតិ។ ឥធំ ទុត្តំ ហោតិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១៥៦) – កប្បិយកោដ្ឋេ ឯកំ បាចិត្តិយាតិ, មនុស្សមំសេ ថុល្លច្ចយេន សទ្ធិំ ឯកំ បាចិត្តិយាតិ, អចសេសេសុ បន អកប្បិយមំសេសុ ទុក្កដេន សទ្ធិំ ឯកំ បាចិត្តិយាតិ។ យាមកាលិកំ សតិ បច្ចយេ សាមិសេន មុខេន អន្តោហរតោ ឯកំ បាចិត្តិយាតិ, តិរាមិសេន ឧកាយេច។ អាហារត្ថាយ អន្តោហរតោ ចិកប្បច្ចយេបិ ទុក្កដេន សទ្ធិន្តិ។

អវសេសេសូតិ យាមកាលិកាទិតោ អវសេសេសុ។ បាចិត្តិយំ វឌ្ឍតិយេវាតិ អបរស្សបិ បាចិត្តិយំ វឌ្ឍតិយេវ។ ឯវំ វុត្តំ ហោតិ – សចេ វិកាលេ អជ្ឈោហរតិ, បកតិភោជនេ សន្និធិបច្ចយា ច វិកាលភោជនបច្ចយា ច ទ្វេ បាចិត្តិយានិ, អកប្បិយមំសេសុ មនុស្សមំសេ ថុល្លច្ចយេន សទ្ធិំ ទ្វេ បាចិត្តិយានិ, អវសេសេសុ ទុក្កដេន សទ្ធិំ ទ្វេតិ។

ពេលដ្ឋសីសោ នាម ជដិលសហស្សស្ស អព្ភន្តរេ ឯកោ មហាថេរោ។ តិកបាចិត្តិយន្តិ សន្និធិការកេ សន្និធិការកសញ្ញីវេមតិកអសន្និធិការកសញ្ញីនំ វសេន តីណិ បាចិត្តិយានិ។ សំសដ្ឋានីតិ សំសដ្ឋរសានិ។ សម្ភិន្នរសំ សន្ធាយេវ ហិ “តទហុបដិគ្គហិតំ កាលេ កប្បតី”តិអាទិ វុត្តំ។ តេនាហ “តស្មា”តិអាទិ។ ឯត្ថ ច អសម្ភិន្នរសន្តិ អមិស្សិតរសំ។ ឯតញ្ច សីតលបាយាសាទិនា សហ លទ្ធំ សប្បិបិណ្ឌាទិកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ “សុធោតំ វា”តិ ឯវំ បន បិណ្ឌបាតេន សទ្ធិំ លទ្ធំ តក្កោលជាតិផលីនិ, យាគុអាទីសុ បក្ខិបិត្វា និន្តសិក្ខីចោរាទិកញ្ចា សន្ធាយ វុត្តំ។

តេនាតិ សត្តាហកាលិកេន។ តទហុ បដិគ្គហិតំ អស្សាតិ តទហុបដិគ្គហិតំ, តេន តទហុបដិគ្គហិតេន។ ឯស នយោ “ទ្វីហបដិគ្គហិតេនា”តិអាទីសុបិ។ តស្មាតិ យស្មា បុរេភត្តំ បដិគ្គហិតម្បិ វដ្ដតិ, តស្មា។ បដិគ្គហិតំ សត្តាហំ កប្បតីតិ វុត្តន្តិ “សត្តាហកាលិកេន, ភិក្ខវេ, យាវជីវិកំ បដិគ្គហិតំ សត្តាហំ កប្បតិ, សត្តាហាតិក្កន្តេ ន កប្បតី”តិ (មហាវ។ ១០៥) ភេសជ្ជក្ខន្ធកេ វុត្តំ។ កិញ្ចាបិ បុរេ ឯករត្តំ ន វុត្តំ, តថាបិ បុរេ បក្ខិត្តេយេវ យស្មា សន្និធិ នាម ហោតិ, តស្មា “បុរេសន្និធី”តិ វុត្តំ។

ចតស្សោ កប្បិយភូមិយោតិ ឧស្សាវនន្តិកា, គោនិសាទិកា, គហបតិ, សម្មុតីតិ ចតស្សោ កប្បិយកុដិយោ។ តត្ថ ឧស្សាវនន្តិកា (មហាវ។ អដ្ឋ។ ១៨៥) នាម គេហេ ករិយមានេ សម្បរិវារេត្វា ឋិតេហិ “កប្បិយកុដិំ ករោម, កប្បិយកុដិំ ករោមា”តិ វា “កប្បិយកុដិ កប្បិយកុដី”តិ វា វទន្តេហិ ឋបិតបឋមិដ្ឋកត្ថម្ភាទិកា សង្ឃស្ស វា ឯកស្ស ភិក្ខុនោ វា កុដិ។ យោ បន អារាមោ យេភុយ្យេន វា អបរិក្ខិត្តោ ហោតិ, សកលោបិ វា , សោ “គោនិសាទី”តិ វុច្ចតិ។ គហបតីតិ យា ឋបេត្វា ភិក្ខុំ សេសេហិ “កប្បិយកុដិំ ទេមា”តិ ទិន្នា, តេសំ វា សន្តកា។ សម្មុតិ នាម កម្មវាចាយ សាវេត្វា កតា។ កថំ បនេតាសំ វិនិច្ឆយោ ញាតព្វោតិ អាហ “តាសំ វិនិច្ឆយោ សមន្តបាសាទិកាយំ វុត្តោ”តិ។

សន្និធិការកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ បណីតភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

“បណីតភោជនានី”តិ ឯវំ មជ្ឈេបទលោបំ កត្វា និទ្ទិដ្ឋន្តិ អាហ “បណីតសំសដ្ឋានី”តិអាទិ។ សត្ថាបិ “ឱទកោ”តិ វុត្តលក្ខណោ មច្ឆោតិ “មច្ឆោ នាម ឱទកោ វុច្ចតី”តិ (បាចិ។ ១៩០) ឯវំ វិភង្គេ វុត្តលក្ខណោ, សត្ថាបិ មច្ឆោ ឯវ។ យោ កោចិ ឱទកេ ជាតោ មច្ឆោ

តាយាតិ វុត្តំ ហោតិ។ យថាតាយសិក្ខាបទេនាតិ –

“អគិលានេន ភិក្ខុនា ចាតុមាសបច្ចយបវារណា សាទិតព្ពា អញ្ញត្រ បុនបវារណាយ អញ្ញត្រ និច្ចបវារណាយ។ តតោ ចេ ឧត្តរិ សាទិយេយ្យ, បាចិត្តិយ”ន្តិ –

ឋបិតា សិក្ខាបទេន (បាចិ. ៣០៩)។ ឯត្ថ ហិ សង្ឃវសេន គិលានបច្ចយបវារណាយ បវារិតដ្ឋានេ សចេ តត្ថ រត្តីហិ វា ភេសជ្ជេហិ វា បរិច្ឆេទោ កតោ ហោតិ “ឯត្តិកាយេវ រត្តិយោ, ឯត្តកានិ វា ភេសជ្ជានិ វិញ្ញាបេតព្ពានី”តិ, តតោ រត្តិបរិយន្តតោ វា ភេសជ្ជបរិយន្តតោ វា ឧត្តរិ នភេសជ្ជករណីយេន វា ភេសជ្ជំ, អញ្ញភេសជ្ជករណីយេន វា អញ្ញំ ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេន្តស្ស បាចិត្តិយំ វុត្តំ។ តស្មា អគិលានោ គិលានសញ្ញីបិ ហុត្វា បញ្ច ភេសជ្ជានិ វិញ្ញាបេន្តោ នភេសជ្ជករណីយេន ភេសជ្ជំ វិញ្ញាបេន្តោ នាម ហោតីតិ “យថាតាយសិក្ខាបទេន ការេតព្ពោ”តិ វុត្តំ។

យោ បន នភេសជ្ជតាយ វិញ្ញាបេតិ, អថ ខោ កេវលំ អត្តនោ ភុញ្ជិតុកាមតាយ, សោ សូបោទនវិញ្ញត្តិយាយេវ ការេតព្ពោ។ វុត្តញ្ហេតំ សមន្តបាសាទិកាយំ “សុទ្ធានិ សប្បិអាទីនិ វិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជន្តោ បាចិត្តិយំ អាបជ្ជតិ, សេសេសុ សូបោទនវិញ្ញត្តិទុក្កដំ អាបជ្ជតី”តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៣៥៨)។ សូបោទនវិញ្ញត្តិយា ការេតព្ពោតិ “ន សូបំ វា ឱទនំ វា អគិលានោ”តិអាទិនា (បាចិ. ៩១៣) សិក្ខាបទេន ការេតព្ពោ, ទុក្កដេន ការេតព្ពោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឋបិតាតិ ឋបិតា បណីតភោជនសិក្ខាបទេន។

“សប្បិភត្តំ ទេហី”តិ វុត្តេ កិំ ហោតីតិ អាហ “សប្បិភត្តំ ‘ទេហី’តិ វុត្តេ បនា”តិអាទិ។ សូបោទនវិញ្ញត្តិយា ទុក្កដមេវ ហោតីតិ សម្ពន្ធោ។ កស្មាតិ អាហ “យស្មា”តិអាទិ។ អថ យថា “បណីតភោជនានី”តិ, ឯវំ “សប្បិភត្ត”ន្តិ ឋបេយ្យបិ កស្មា ន វិញ្ញាយតីតិ ចេ? អនេកត្ថត្តា។ តថា ហិ “បណីតភោជនានី”តិ វុត្តេ “បណីតសំសដ្ឋានិ ភោជនានិ បណីតភោជនានី”តិ អយមត្ថោ ឯកត្ថតោ បញ្ញាយតិ, “សប្បិភត្ត”ន្តិ វុត្តេ បន “សប្បិយំ ភត្តំ សប្បិភត្ត”ន្តិបិ វិញ្ញាយមានត្តា ‘សប្បិសំសដ្ឋំ ភត្តំ សប្បិភត្ត’ន្តិ អយមត្ថោ ន ឯកត្ថតោ បញ្ញាយតិ។ ឯស នយោ “នវនីតភត្តំ ទេហី”តិអាទីសុបិ។

បុរិមនយេនេវាតិ “ភត្តំ ទត្វា សប្បិំ កត្វា ភុញ្ជា”តិ បុរិមនយេន នយេន។ សចេ បន “សប្បិនា”តិ វុត្តេ កេវលំ សេសេសុ នវនីតាទីសុ អញ្ញតរេន ទេតិ, វិសង្កេតមេវ ហោតិ។ អនាបត្តីតិ វិសង្កេតត្តា សព្ពាហិបិ អាបត្តីហិ អនាបត្តិ។ “កិញ្ចាបិ អនាបត្តិ, អត្តនោ បន បយោគេន និព្ពត្តត្តា ន ភុញ្ជិតព្ព”ន្តិ វទន្តិ។ កប្បិយសប្បិនាតិ កប្បិយមំសសប្បិនា។ ឯស នយោ អកប្បិយសប្បិនាតិ ឯត្ថាបិ។ កប្បិយាកប្បិយតា ហិ មំសានំ វសេន, ន សប្បិអាទីនំ។ ឋបេត្វា ឯកំ មនុស្សវសាតេលំ សេសេសុ សប្បិនវនីតវសាតេលេសុ អកប្បិយំ នាម នត្ថិ។

បរិភោគេបិ ទុក្កដមេវ ឋានេ អនធិប្បេតត្តាតិ អធិប្បាយោ។ សចេ អសតិ អកប្បិយសប្បិម្បិ បុរិមនយេនេវ អកប្បិយនវនីតាទីនិ ទេតិ

“សប្បិំ ទត្វា ភុញ្ជា”តិ, អកប្បិយសប្បិនាច ទិន្នំ ហោតិ។ យថា ច “កប្បិយសប្បិនា ទេហី”តិ វុត្តេ អកប្បិយសប្បិនា ទេតិ, វិសង្កេតំ, ឯវំ “‘អកប្បិយសប្បិនា’តិ វុត្តេ កប្បិយសប្បិនា ទេតី”តិ ឯវម្បិ បដិបាដិយា ឯកេកេន ចិន្តេត្វា វុច្ចមានេបិ អយមេវត្ថោ វត្តព្ពោ សិយា, សោ ច សព្ពេហេវបិ សក្កា ចិន្តេតុន្តិ ចិន្តេតព្ពំ ហិត្វា ឋបិតាច នយេន សព្ពបទេសុ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោតិ វុត្តំ។ អយមេត្ថ សង្ខេបតោ – យេន យេន ទិន្នន្តិ ហោតិ, តស្មិំ ចា តស្ស មូលេ ចា លទ្ធេ តំ តំ លទ្ធមេវ ហោតិ។ សចេ បន អញ្ញំ បរិយាយ អាកតំ ចា អនាកតំ ចា ទេតិ, វិសង្កេតន្តិ។ នានាដ្ឋានេ ចាតិ តស្មិំយេវ ឃរេ សប្បិ, ឋានន្តរេ នវនីតន្តិអាទិនា នានាដ្ឋានេ ចា។

បណីតភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. ទន្តបោនសិក្ខាបទវណ្ណនា

កាយេនាតិ ហត្ថាទីសុ យេន កេនចិ សរីរាវយវេន, អន្តមសោ បាទង្គុលិយាបិ ទេយ្យន្តិ កាយេន ទេយ្យន្តិ នាមាតិ វេទិតព្ពំ។ នានាបិ ឯវមេវ នយោ។ កាយបដិពទ្ធេនាតិ បត្តាទីសុ យេន កេនចិ សរីរសម្ពទ្ធេន ឧបករណេន។ នានាបិ ឯវមេវ នយោ។ កដច្ឆុអាទីសុ យេន កេនចិ ឧបករណេន ទិន្នំ កាយបដិពទ្ធេន ទិន្នមេវ ហោតិ។ អញ្ញតរេនាតិ កាយេន ចា កាយបដិពទ្ធេន ចា និស្សគ្គិយេន ចាតិ អត្ថោ។ តត្ថ និស្សគ្គិយេនាតិ (បរិ. អដ្ឋ. ១៩៥) កាយតោ ច កាយបដិពទ្ធតោ ច មោចេត្វា ហត្ថបាសេ ឋិតស្ស កាយេ ចា កាយបដិពទ្ធេ ចា បតិតយោគតោ និស្សគ្គិយេន បយោគេន ទិន្នំ នាម ហោតិ។ តស្មាតិ បដិគ្គហិតកស្ស។ វុត្តវិបល្លាសវចនេនាតិ វុត្តស្ស បដិបក្ខវចនេ។ ឋានំ វុត្តំ ហោតិ – យំ កាយកាយបដិពទ្ធនិស្សគ្គិយានំ អញ្ញតរេន ទិយ្យមានេ កាយេន ចា កាយបដិពទ្ធេន ចា គណ្ហាតិ, ឯតំ បដិគ្គហិតំ នាមាតិ។

សំហារិមេនាតិ ថាមមជ្ឈិមេន បុរិសេន សំហារិមេន, ឋបិតា អសំហារិមេ ផលកេ ចា បាសាណេ ចា បដិគ្គហណំ ន រុហតីតិ ទស្សេតិ។ ថាមវន្តំ សមេត្វាតិ សន្ធារេតុំ យោគ្គេន, ឋបិតា ខុទ្ទកេសុ តិន្តិណិកាទិបណ្ណេសុ បដិគ្គហណំ ន រុហតីតិ ទស្សេតិ។ អនន្តរិកាទិបណ្ណេនាតិ ឧានន្តរិកេតោ ខុទ្ទកបណ្ណាទិនា, ឋបិតា បន មហន្តេបិ អនន្តរិកេ បណ្ណេ ចា កិំសុកបណ្ណាទិមិម្ហិ ចា បដិគ្គហេតុំ ន វដ្ដតិ។ ន ហិ តំ កាយបដិពទ្ធសង្ខ្យំ គច្ឆតីតិ ទស្សេតិ។ យថា ច អនន្តរិកេ, ឯវំ ឃដាទិកេ ពន្ធិត្វា ឋបិតបត្តាទិមិម្ហិ។ តត្ថ បដិពទ្ធបដិពទ្ធេនាបិ បត្តាធារាទិនា បដិគ្គហណស្ស បដិគ្គហណំ រុហតិ, អថ កស្មា កាយកាយបដិពទ្ធេហិយេវ បដិគ្គហណំ ឋាន វុត្តំ, ន បដិពទ្ធបដិពទ្ធេនាបីតិ អាហ “បដិពទ្ធបដិពទ្ធំ នាម ឋាន នត្ថី”តិ។ កេចិ បន “អាធារកេន បដិគ្គហណំ កាយបដិពទ្ធបដិពទ្ធេន បដិគ្គហណំ នាម ហោតិ, តស្មា ន វដ្ដតី”តិ វទន្តិ, តំ វចនមត្តមេវ។ អត្ថតោ បន សព្ពម្បិ តំ កាយបដិពទ្ធមេវ ហោតីតិ ទស្សេតិ។

អកល្លកោតិ គិលានោ។ មុខេន បដិគ្គណ្ហាតីតិ សហត្ថេន គហេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ អសក្កោន្តោ មុខេន បដិគ្គណ្ហាតិ។ អភិហដភាជនតោ បតិតរជម្បិ វដ្ដតិ អភិហដត្តាតិ អធិប្បាយោ។

តស្មិំ ឋត្វាតិ តាទិសេ ហត្ថបាសេ ឋត្វា។ យត្ថិ យំ ការំ មជ្ឈិមេយា បុរិសោតិ ថាមមជ្ឈិមបុរិសោ។ វិនយេ បញ្ញត្តំ ទុក្កដំ វិនយទុក្កដំ។ តំ អនុបសម្បន្នស្ស ទត្វាតិ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា វិហារំ វា អាសនសាលំ វា គន្ត្វា តំ កិញ្ចិ អនុបសម្បន្នស្ស ទត្វា, ឰទត្វា បុព្វាភោគស្ស អនុរូបេន ទុក្កដំ។ យស្មា បន តំ “អនុបសម្បន្នស្ស ទស្សាមី”តិ ចិត្តុប្បាទមត្តេន តំសន្តកំ នាម ន ហោតិ, តស្មា វិនាបិ តស្ស ទានាទិំ បដិគ្គហេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។

អស្សុលេខ្ញអសិញ្ញាលិកាទីសូតិ ឯត្ថ អស្សុ នាម អក្ខិជលំ។ លេខ្ញ នាម លិលិ។ សិញ្ញាលិកាតិ អនត្តាមិសតោ បុតិសេមភាចំ អាបន្នំ មត្តលុង្គំ គលិត្វា តាលុមត្ថកឆិទ្ទេន ឱតរិត្វា នាសាបុដេ បូរេត្វា ឋិតំ ទុទ្ធតិ, អាទិសទ្ទេន មុត្តករីសសេម្ហាត្តមលអក្ខិគូថកណ្ណគូថកានំ, សរីរេ ឧដ្ឋិតលោណស្ស ច គហណំ។ ឋានតោតិ អក្ខិកូបាទិតោ។ អន្តរា ចេ គណ្ហាតិ, កិំ ហោតីតិ អាហ “ឧគ្គហិតកំ នាម ហោតី”តិ, ឧដ្ឋ គហិតកំ នាម ហោតីតិ អត្ថោ។ ផលិកម្ម ផលវត្ថុំ តត្ថជាតកផលិកាសាលាយ វាតិ តស្មិំ រុក្ខេ ជាតាយ ផលិកាសាលាយ វា។ ទុរូបចិណ្ណទុក្កដន្តិ “ន កត្តព្ព”ន្តិ វារិតស្ស កតត្តា ឧដ្ឋ អាចិណ្ណំ ចរិតន្តិ ទុរូបចិណ្ណំ, តស្មិំ ទុក្កដំ ទុរូបចិណ្ណទុក្កដំ អាបជ្ជតីតិ អត្ថោ។

អាហរិយតីតិ អាហារោ, អជ្ឈោហរិតព្ពំ យំ កិញ្ចិ, ឋបេត្វា បន ចត្តារិ កាលិកានិ អជ្ឈោហរិតព្ពន្តិ អាហ “យំ កិញ្ចី”តិអាទិ។ តត្ថ អនុលោមតោ យាវ ឋិតមជ្ឈន្តិកា ភុញ្ជិតព្ពតោ យាវ កាលោ អស្សាតិ យាវកាលិកំ។ អនុលោមតោ យាវ យាមាវសានា បិវិតព្ពតោ យាមោ កាលោ អស្សាតិ យាមកាលិកំ។ យាវ សត្តាហំ និទហិត្វា បរិភុញ្ជិតព្ពតោ សត្តាហំ កាលោ អស្សាតិ សត្តាហកាលិកំ។ យាវជីវំ បរិហរិត្វា បរិភុញ្ជិតព្ពតោ យាវ ជីវំ កាលោ អស្សាតិ យាវជីវិកំ។ តេនាហ “តត្ថា”តិអាទិ។

វនមូលបត្តបុប្ផផលិនីតិ ឯត្ថ តាវ មូលំ នាម មូលកមូលកន្ទុខ្ញមូលាទីនិ តេសុ តេសុ ជនបទេសុ បកតិអាហារវសេន មនុស្សានំ អជ្ឈោហរិតព្ពានិ ខាទនីយត្ថញ្ច ភោជនីយត្ថញ្ច ផរណានិ ខ្ញសមូលំ។ បត្តំ នាម មូលកបត្តាទិខ្ញពត្តមូលកានិ តាទិសានិ វេវ បត្តំ។ បុប្ផំ នាម មូលកបុប្ផាទិ តាទិសានិ វេវ បុប្ផំ។ ផលំ នាម បនសលពុជាទីនិ តេសុ តេសុ ជនបទេសុ បកតិអាហារវសេន មនុស្សានំ ខាទនីយត្ថញ្ច ភោជនីយត្ថញ្ច ផរណានិ ផលំ។ អាទិសទ្ទេន គន្ធមូលាទីនំ គហណំ។

អដ្ឋបានានិ (មហាវ. អដ្ឋ. ៣០០) អម្ពេហិ វា ជម្ពូហិ វា អម្ពេហិ ចតុបានំ។ តត្ថ អម្ពេហិ ករោន្តេន អម្ពតរុណានិ ភិន្ទិត្វា ឧទកេ បក្ខិបិត្វា អាតបេ អាទិច្ចបាកេន បចិត្វា បរិស្សាវេត្វា តទហុបដិគ្គហិតេហិ មធុសក្ខរកប្បូរាទីហិ យោជេត្វា កាតព្ពំ។ ឯវំ កតំ បុរេភត្តមេវ កប្បតិ។ អនុបសម្បន្នេហិ កតំ លភិត្វា បន បុរេភត្តំ បដិគ្គហិតំ បុរេភត្តំ សាមិសបរិភោគេនាបិ វដ្ដតិ, បច្ឆាភត្តំ និរាមិសបរិភោគេន យាវ អរុណុគ្គមនា វដ្ដតិ។ ឯស នយោ សព្ពបានេសុ។

តេសុ បន ជម្ពុបានន្តិ ជម្ពុផលេហិ កតបានំ។ ចោចបានន្តិ អដ្ឋិកេហិ កទលិផលេហិ កតបានំ។ មោចបានន្តិ អនដ្ឋិកេហិ កទលិផលេហិ កតបានំ។ មធុកបានន្តិ មធុកានំ ជាតិរសេន កតបានំ។ តំ បន ឧទកសម្ភិន្នំ វដ្ដតិ, សុទ្ធំ ន វដ្ដតិ។ មុទ្ទិកាបានន្តិ មុទ្ទិកា ឧទកេ មទ្ទិត្វា

ᩋᨾ᩠ᨻᨸᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩣᩃᩪᨠᨸᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩃᨶᩦᩃᩩᨸ᩠ᨸᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᩣᩃᩪᨠᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨸᩣᨶᩴ᪨ ᨹᩣᩁᩩᩈᨠᨸᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩣᩁᩩᩈᨠᩮᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᨸᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᨸᩣᨶᩴ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣᩅ ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨲ᩠ᨲᨸᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨸᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨸᩣᨠᩣᨶᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩦᨲᩮᩣᨴᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨹᩃᨸᨲ᩠ᨲᨸᩩᨷ᩠ᨹᩁᩈᩮᩈᩪᨲᩥ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᨠᨾᨵᩩᨠᨸᩩᨷ᩠ᨹᩁᩈᨲᩮᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮᩈᩩ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨹᩃᩁᩈᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪐᪐) ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩈᩩ ᨹᩃᨸᨲ᩠ᨲᨸᩩᨷ᩠ᨹᩁᩈᩮᩈᩩᨸᩥ᪨

ᩃᩣᨽᨲᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩣᨽᨲᩥᨿᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ᪨ ᨶᩮᩅ ᨹᩁᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩣᩉᩣᩁᩮᨸᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ “ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪒᪖᪕) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩣᩉᩣᩁᩮᨸᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱᩮ ᨧ “ᨾᩩᨡᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩁᩴ ᩉᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨾᩩᨡᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᨶᩣᩉᨭᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱᩴ “ᨾᩩᨡᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᨭᩴ ᩉᩁᩴ ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨸᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᨾᩴ ᨸᩣᨲᩩᩴ᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶ, ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱᨡᩣᨴᨶᩣᨴᩥᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨲᩔ ᨸᨶ ᩁᩈᩴ ᨣᩥᩃᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨾᩉᩣᩅᩥᨠᨭᩣᨶᩦᨲᩥ ᨣᩪᨳᩴ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨨᩣᩁᩥᨠᩣ, ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪖᪘) ᨧ “ᩋᩣᩈᨿᩣᨴᩥᩅᩮᩈᩮᨶ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩪᨸᩥᨶᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ”ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨭᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨸᨠᨲᩥᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨠᨭᩣᨶᩥ “ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩪᨸᩥᨶᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮ ᩈᨲᩥ, ᩈᨸ᩠ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᨿᩣᨴᩥᩋᨭ᩠ᨮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨿᨸᩩᨷ᩠ᨷᨠᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩃᨿᩣᨴᩥᩋᨭ᩠ᨮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨠᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨽᩮᩣᨩᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪕᪨ ᩋᨧᩮᩃᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩋᨧᩮᩃᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨧᩮᩃᨠᩔᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨶᨣ᩠ᨣᩔ᪨ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩔᩣᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨬ᩠ᨧ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩈᩮᩈᩔ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ᪨ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨬ᩠ᨧ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ, ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩈᩮᩈᩣᨿ ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ᪨ ᩍᨾᩮ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩋᨧᩮᩃᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨶᩴ᪨ ᨽᩣᨩᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨾᩥᩈᨣᨲᩥᨠᩴ ᨽᩣᨩᨶᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨻᩣᩉᩥᩁᩃᩮᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩃᩣᨴᩦᨶᩴ᪨

ᩋᨧᩮᩃᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ, ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨧ ᨿᨳᩣ ᩍᨵ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨶᩣᨾᩮᨶ, ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᨲᨿᩮᩣ᪨

ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔ ᨶᨣ᩠ᨣᩔ, ᨲᨳᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ;

ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩔᩣᨸᩥ ᨶᨣ᩠ᨣᩔ, ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᪨

ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔ ᨧ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ;

ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᨴᩣᨲᩩᩴ, ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩦᨵ ᨶᩮᩣ ᨿᨲᩥ᪨

ᩋᨧᩮᩃᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨣᩣᨾᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᨣᨾᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᨣᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᩣᨾᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᩅᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩈᩮᩈᩮᩣ, ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩣ “ᩑᩉᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨣᩣᨾᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᨣᨾᩴ ᩅᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩅᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨾᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨣᩩᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨾᩥᩈᩴ᪨ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩦᩊᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩉᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ”ᨲ᩠ᨿᩣᨴᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩈᩮᩈᩴ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨴ᩠ᩅᩣᩁᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ “ᨣᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨶ ᨾᩮ ᨲᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣ ᩅᩣ ᨹᩣᩈᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᨠᩔ ᨾᩮ ᨠᨳᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣ ᩅᩣ ᨹᩣᩈᩩ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪒᪗᪔) ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩣᨧᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩈᨶᩣᨴᩥᩋᨶᩣᨧᩣᩁᨾᩮᩅ᪨ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶ ᨿᩣᨸᨶᩣᨴᩥᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᨠᩔ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ᪨

ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨲᩥ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮ᪨ ᩈᩮᩣᨧ ᩍᨵ ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨧ ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᨠᩃᩥᩈᩣᩈᨶᩣᩁᩮᩣᨸᨶᩮᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪗᪗) ᨠᩃᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨵᩮᩣ, ᨲᩔ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩋᩣᨱᩴ ᨠᩃᩥᩈᩣᩈᨶᩴ, ᨲᩔᩣᩁᩮᩣᨸᨶᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, “ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩅ ᨶᩣᨾ ᩍᨾᩥᨶᩣᨸᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨠᩮᩣᨵᩅᩈᩮᨶ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩔᨳ ᨽᩮᩣ ᩍᨾᩔ ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᩌᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩴ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩥᨲᩴ, ᨡᩣᨱᩩ ᩅᩥᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩈᩩᨶᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ, ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩃᩮᩣᩃᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨾᨶᩣᨸᩅᨧᨶᩔ

ភលេតិ វុត្តំ ហោតិ។ សុត្តវិភង្គេ បនេតំ ភលេត ភោជនេ ភត្តិ៍។ ឧចយាគីហិតិ ឧត្តំ អាគិសទេ្ទត "យហត្ថំ ភត្ថំ បស្សិត្វា លោកឆយុំ ថូប្យារេភស្សតី"តិ ថូវេយ្យារេឌតិ, "យាតុកាយំ បស្សិត្វា អតកិទតិ ថូប្យារេភស្សតី"តិ ថូវេយ្យារេឌតិ, "កិលិភស្ស ចា ឆ្លហិយ្យកស្ស ចា ចិហារបិលស្ស ចា ឃាក្ញុំ ចា កត្តំ ចា ឍាគតឹឃំ ចា តឹហទា"តិ ថូវេយ្យារេឌតិ, "ភ អភាចាទំ អាចទិតុការេយា សតិ កទលីវេឃ ថូវេយ្យារេឌតី"តិ (បាឡិ៍ ១៤៦) ឧវេតាំ កហលា៍

ថូវេយ្យារេឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

១៍ សេកោឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា

"សេកោឌេត"តិ ឆាហិទត្តសយាសេសាឃំ, ថូកសទេ្ទ ថូកាទស្ស ច លោបេបិតិ អាហ "សហ ថូកោហិ ឌេតហី"តិអាគិ៍ តត្ត ថូកោហិ ឌេតហីតិ ឌាឃា ច បតិ ចាតិ ថូកោហិ ឌេតហិ៍ កុញ្ជិតត្ថត្តិ ចា កោឌតំ, ត្តត្តិ ច បុទិសោ ច, តេត សហ ចត្តតីតិ សេកោឌតត្តិ អាហ "អឆ ចា"តិអាគិ៍ ទាកបទិយុ្ជិតស្សាតិ យេឆុភាឌិប្យាឃស្ស៍ សឃតិឈទត្តិ សឃតឹឃឈទំ, ចាសេកហត្តិ អតេ្តា៍ យហល្លកស្សាតិ យហល្លកស្ស សឃតិឈទស្ស៍ បិដ្ឋ សញ្ញោងេតាតិ ក្កាទឆាហេតា ឲុក្ខកស្សចាតិ ឃឆា តឆា ចា កតស្ស ឲុក្ខកស្ស សឃតិឈទស្ស៍ ចេយញ្ញអតិក្កមិត្វា តិសីភេយ្យាតិ បិដ្ឋិចំសំ អតិក្កមិត្វា តិសីភេយ្យ៍ ឲុក្ខកំ (សាទត្ត៍ ឌី៍ បាឡិតិ្តឃ ១៍១៥០) តាយ សឃតិឈទំ ចិត្តាទេតា បញ្ញាហត្តប្យាឃាលា៍ ហោតិ, តស្ស ច យញ្ញិយដ្ឋាតំ បិដ្ឋ សញ្ញោងេតា អឌ្ឍតេយ្យហត្តប្យាឃាលាយេច ហោតិ, តស្មា តាគិសេ សឃតិឈទេ បិដ្ឋ សញ្ញោងេតា ហត្តបាសំ ចិឌហិត្វា តិសិទេ្កា បិដ្ឋិចំសំ អតិក្កមិត្វា តិសិទេ្កា តាយ ហោតិ៍ ឧចំ តិសិទេ្កា ច ចេយញ្ញអតិក្កមិត្វា តិសិទេ្កា តាយ ហោតិ៍ តេត វុត្តំ បាឡិឃំ "បិដ្ឋិចំសំ អតិក្កមិត្វា តិសីភតី"តិ (បាឡិ៍ ១៥១)៍ សចិត្តកទោ្ទត្ត អតុបចិសិត្វា តិសីភតចិទេ្ទត ឌដ្ឋា៍

សេកោឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៣-៤៍ ទេហាបដិច្ឆន្នទេហាតិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

ចតុត្ថបញ្ចាយសិក្ខាបទេ ឃំ ចត្តត្ថំ សិឃា, តំ សត្ថំ អតិឃតច្ចេឃ ទុត្តយេចាតិ អាហ "សេសេសា កចាតយោ អតិឃតច្ចេឃ ទុត្តតយេតេច ចេឌិតេត្តា"តិ៍

ទេហាបដិច្ឆន្នទេហាតិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៩៍ ចារិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩏᨷᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨿ ᨴᩔᨶᩪᨷᨧᩣᩁᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩔ ᨠᩩᩃᩥᨶᩥ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩏᨷᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨿ ᨴᩔᨶᩪᨷᨧᩣᩁᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩔᩴ ᨧ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨧ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ᪨ ᨷᨠᨲᩥᩅᨧᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨶ ᩅᨧᨶᩮᨶ, ᩋᨲᩮᩣ ᨴᩪᩁᩮ ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨧᩥ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨲᩣᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩁᩣᨾᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩏᨷᩔᨿᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᩮᨿ᩠ᨿᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᨽᨲ᩠ᨲᩥᨿᨥᩁᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩁᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩣᨾᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶᩈᩣᩃᩣ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᩥᨿᨥᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨥᩁᩴ ᩅᩣ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨥᩁᩴ᪨ ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩩᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩈᩩ᪨ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩃᨷ᩠ᨷᩅᩤᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ, ᩋᨶᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶᩴ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨾᩴ ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᩮᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩥ “ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨷᩅᩤᩁᨱᩣ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᨷᩩᨶᨷᩅᩤᩁᨱᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨷᩅᩤᩁᨱᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪐᪙) ᩑᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩈᨻ᩠ᨻᩣᨲᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᨶ “ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨷᩅᩤᩁᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪐᪗) ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨧᨲᩩᨾᩣᩈᩴ ᨷᩩᨶ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩅᩤᩁᨱᩣ ᨠᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩑᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᨷᩩᨶᨷᩅᩤᩁᨱᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᨷᩩᨶᨷᩅᩤᩁᨱᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᩁ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨷᩅᩤᩁᨱᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᨷᨶ ᨲᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩥᩔᩴ ᨷᩅᩤᩁᨱᩣᨿᩴ᪨ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ ᨧ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᩈᨷ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᩣᨾᩅᩈᩮᨶ ᨧ “ᨷᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᩣᩊᩥᨿᩣ ᩋᩣᩊ᩠ᩉᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩅᩈᩮᨶ ᨧ “ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᩅᩈᩮᨲ᩠ᨳᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩦᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩥᩔᨠᨽᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨶᩮ ᨿᩣᨧᩮᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ, ᨶᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩁᨱᩦᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨶᩣ ᨷᩅᩤᩁᩥᨲᩮᩣ ᨲᩮᩃᩴ, ᩋᩣᩊ᩠ᩉᨠᩮᨶ ᨷᩅᩤᩁᩥᨲᩮᩣ ᨴᩮᩣᨱᩴ᪨

ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩋᩣᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨷᩩᨶᨾᩮᩉᩥ ᨲᨿᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ ᨷᩅᩤᩁᩥᨲᨾ᩠ᩉᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨶᩥᨶᩣ ᨧ ᨷᩩᨶᩥᨶᩣ ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨿᩣᩅ ᨲᨿᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨷᩅᩤᩁᩥᨲᨾ᩠ᩉᩣ, ᨲᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᨶ ᨷᨠᨲᩥᨿᩣ᪨

ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪈᪨ ᩏᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᨶᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩁᨳᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩑᨲᩥᩔᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩦ, ᨲᩴ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᩴ᪨ "ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ, ᨲᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩔᩮᩣ, ᨧᨲᩩᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩁᨳᩮᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩣ ᩈᩁᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪃᪁᪄) ᩋᨿᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᩈᩮᨶᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩥᩴ ᩈᩮᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩥᨲᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩒᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ ᩅᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨵ ᨮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩔᨶᩪᨷᨧᩣᩁᩴ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩈᩮᨶᩣᨴᩔᨶᨧᩣᩁᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨶᩴ ᨴᩔᨶᩣᨿ ᨣᨾᨶᨧᩣᩁᩥᨠᩴ᪨ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᨠᨾᩮᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩑᨠᨾᩮᨠᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᩑᨠᨷᩩᩁᩥᩈᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩁᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᩁᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨶᨴᩥᩴ ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᨲᩥ "ᨾᩣᨲᩩᩃᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩮ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪃᪁᪁) ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᨠᩣᩁᨱᩮ ᩈᨲᩥ᪨ ᩌᨷᨴᩣᩈᩪᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨻ᩠ᨷᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩈᩩ "ᩑᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩏᨿ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᨶᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪉᪨ ᩈᩮᨶᩣᩅᩣᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨷᨭᩥᩈᩮᨶᩣᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩣᩁᩮᩣ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᨭᩥᩈᩮᨶᩣᨿ ᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩈᩮᨶᩣᨿ᪨ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᩃᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔᩣᨲᩥ ᩅᩮᩁᩥᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᩍᩔᩁᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩁᩩᨴ᩠ᨵᩔ᪨

ᩈᩮᨶᩣᩅᩣᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪨ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨵᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔᩣᨲᩥ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᨽᩪᨾᩥᨿᩣ᪨ ᨻᩃᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ "ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩋᩔᩣ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩁᨳᩣ, ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪃᪁᪄) ᨻᩃᩔ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ "ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩅᩥᩉᩣᩁᨣ᩠ᨣᩮᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪃᪁᪈) ᩅᩥᨿ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨻᩃᨣᨱᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨶᩣᨻ᩠ᨿᩪᩉᨶ᩠ᨲᩥ "ᩍᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩍᨲᩮᩣ ᩋᩔᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩍᨲᩮᩣ ᩁᨳᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩍᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩦ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪃᪁᪄) ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨮᨷᨶᩴ, ᩁᩣᩈᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩈᩮᨶᩣᩈᨶ᩠ᨶᩥᩅᩮᩈᩔᩮᨲᩴ ᨶᩣᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨠᩣ, ᩑᨠᩮᨠᨷᩣᨴᩁᨠ᩠ᨡᨠᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ᪨ ᨲᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩔᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨠᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᩣᨴᩁᨠ᩠ᨡᨠᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩥᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᩔᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩁᨳᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨿᩮᩣᨵᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩣᨱᩥᩁᨠ᩠ᨡᨠᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩩᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩁᨳᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨵᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᨧᩮᩃᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ᪨

᪆᪨ ᩈᩩᩁᩣᨸᩣᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁᪨ ᩈᩩᩁᩣᨸᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨾᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᩩᩁᩣᨲᩥ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨸᩪᩅᩒᨴᨶᨠᩥᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᩉᩥ ᨠᨲᩴ ᨾᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᩩᩁᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᩁᩣ, ᨸᩪᩅᩈᩩᩁᩣ, ᩒᨴᨶᩈᩩᩁᩣ, ᨠᩥᨱ᩠ᨱᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪃᪂᪈) ᩍᨾᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᩁᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨽᩣᨩᨶᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨩ᩠ᨩᩴ ᩏᨴᨠᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᩁᩣ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪃᪨᪃᪂᪆-᪃᪂᪈)᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩣᩈᩩᨸᩥ᪨ ᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨸᨶ ᨲᩔᩣ ᩈᩩᩁᩣᨿ ᨻᩦᨩᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᩮ "ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩣᨴᨠᩣ"ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣ ᨠᩥᨱ᩠ᨱᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩉᩁᩦᨲᨠᩦᩈᩣᩈᨸᩣᨴᩥᨶᩣᨶᩣᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᩮᩣ ᨾᩮᩁᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᨾᨵᩩᨣᩩᩊᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᩉᩥ ᨠᨲᩮᩣ ᨧᩥᩁᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᨾᩮᩁᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᩈᩅᩮᩣ, ᨹᩃᩣᩈᩅᩮᩣ, ᨾᨵ᩠ᩅᩣᩈᩅᩮᩣ, ᨣᩩᩊᩣᩈᩅᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮᩁᨿᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨵᩩᨠᨲᩣᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᩣᨴᩥᨸᩩᨸ᩠ᨹᩁᩈᩮᩣ ᨧᩥᩁᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᩈᩅᩮᩣ᪨ ᨸᨶᩈᩣᨴᩥᨹᩃᩁᩈᩮᩣ ᨹᩃᩣᩈᩅᩮᩣ᪨ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᩁᩈᩮᩣ ᨾᨵ᩠ᩅᩣᩈᩅᩮᩣ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ ᨸᨶ "ᨹᩃᩣᩈᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩁᩈᩮᨶ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨵ᩠ᩅᩣᩈᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨶᩴ ᨩᩣᨲᩥᩁᩈᩮᨶ ᨠᨲᩮᩣ, ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨾᨵᩩᨶᩣᨸᩥ ᨠᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ"ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪃᪂᪈) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩮᩣ ᨣᩩᩊᩣᩈᩅᩮᩣ᪨ ᩉᩁᩦᨲᨠᩣᨾᩃᨠᨠᨭᩩᨠᨽᨱ᩠ᨯᩣᨴᩥᨶᩣᨶᩣᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩣᨶᩴ ᩁᩈᩮᩣ ᨧᩥᩁᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᩩᩁᩣᨿ, ᨾᩮᩁᨿᩔ ᨧ ᩈᨾᩣᨶᩮᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩣ ᩈᩩᩁᩣ, ᨧᩥᩁᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨾᩮᩁᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩥᨾᩮᩈᩴ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨻᩦᨩᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮ ᨸᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨭᩥᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨲᩣᩃᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩁᩈᩔ ᩋᨽᩥᨶᩅᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨧ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ᪨

ᩃᩮᩣᨱᩈᩮᩣᩅᩦᩁᨠᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᨶᩮᨠᩮᩉᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᩣ ᩋᩣᩈᩅᩅᩥᩈᩮᩈᩣ᪨ ᩅᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨣᨶ᩠ᨵᨣᩣᩉᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨩᩣᨶᨶᨲᩣᨿ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩮᩅ ᨸᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨿᩣ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨

ᩈᩩᩁᩣᨸᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

១. អង្គុលិបតោទកសិក្ខាបទវណ្ណនា

ហសាធិប្បាយស្សាតិ កីឡាធិប្បាយស្ស, ឥមិនា កាយសំសគ្គាធិប្បាយំ បដិក្ខិបតិ។

ឯត្ថ ច ភិក្ខុនិម្បិ ហសាធិប្បាយេន ផុសតោ ភិក្ខុស្ស ទុក្កដំ។ តថា ភិក្ខុម្បិ ផុសន្តិយា ភិក្ខុនិយាតិ អាហ "ឥធ បន ភិក្ខុនីបិ ភិក្ខុស្ស, ភិក្ខុ ច ភិក្ខុនិយា អនុបសម្បន្នោ ឯវា"តិ។ កាយប្បដិពទ្ធាទីសុ សព្ពត្ថាតិ "កាយេន កាយប្បដិពទ្ធំ, កាយប្បដិពទ្ធេន កាយំ, កាយប្បដិពទ្ធេន កាយប្បដិពទ្ធំ, និស្សគ្គិយេន កាយំ, និស្សគ្គិយេន កាយប្បដិពទ្ធំ, និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយំ"តិ (បាចិ. ១១១) សព្ពត្ថ។ សតិ ករណីយេ អាមសតោតិ សតិ ករណីយេ បុរិសំ អាមសតោ អនាបត្តិ។ ឥត្ថឹ បន សតិ ករណីយេបិ អាមសិតុំ ន វដ្ដតិ។

អង្គុលិបតោទកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. ហសធម្មសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឧបរិគោប្ផកេតិ គោប្ផកានំ ឧបរិភាគប្បមាណេ។ ហសាធិប្បាយោតិ កីឡាធិប្បាយោ។ យេន យេន អង្គេនាតិ ហត្ថបាទាទីសុ យេន យេន អង្គេន។ តថា នាវាយ កីឡតោតិ ផិយារិត្តាទីហិ នាវំ បាជេន្តស្ស វា តីរេ ឧស្សារេន្តស្ស វា ទុក្កដន្តិ អត្ថោ។

ហសធម្មសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. អនាទរិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុវិធញ្ហិ អនាទរិយំ បុគ្គលានាទរិយញ្ច ធម្មានាទរិយញ្ចាតិ អាហ "បុគ្គលស្ស វា"តិអាទិ។ តត្ថ យោ ភិក្ខុ ឧបសម្បន្នេន បញ្ញត្តេន វុច្ចមានោ "អយំ ឧក្ខិត្តកោ វា វម្ភិតោ វា គរហិតោ វា, ឥមស្ស វចនំ អកតំ ភវិស្សតី"តិ (បាចិ. ១៣១) អនាទរិយំ ករោតិ, អយំ បុគ្គលេ អនាទរិយំ ករោតិ នាម។ យោ បន បញ្ញត្តេន វុច្ចមានោ "កថាយំ នស្សេយ្យ វា វិនស្សេយ្យ វា អន្តរធាយេយ្យ វា"តិ, តំ វា នសិក្ខិតុកាមោ អនាទរិយំ ករោតិ, អយំ ធម្មេ អនាទរិយំ ករោតិ នាម។ តេនាហ "តត្ថា"តិអាទិ។

ឥទំ ន សល្លេខាយ សំវត្តតីតិ សម្មា កិលេសេ លិខតីតិ សល្លេខោ, អប្បិច្ឆតា, តទត្ថំ នយិទំ សំវត្តតិ។ អាទិសន្តេន "ឥទំ ន ធុតតាយ សំវត្តតិ, ន បាសាទិកតាយ, ន អបចយាយ, ន វីរិយារម្ភាយ សំវត្តតី"តិ (បាចិ. ១៣២) ឥទំ សន្ធាយាតិ។ អបញ្ញត្តេនាតិ សុត្តេ វា អភិធម្មេ វា អាគតេន។ បវេណិអាគតន្តិ សង្គីតិកាលតោ បដ្ឋាយ មហាកស្សបាទិអាចរិយបរម្បរាយ អាគតំ។ សចេ បន យស្មា ឧច្ឆុរសោ សត្តាហកាលិកោ, តស្ស កសដោ យាវជីវិកោ, ទ្វិន្នំ យេវ សមវាយោ ឧច្ឆុយដ្ឋិ, តស្មា វិកាលេ ឧច្ឆុយដ្ឋិ ខាទិតុំ វដ្ដតីតិ

ក្ខអហរិតក៏ ចិឃាតិ ឲចយាឌិក៏ ការឃ្យាធរិឃ្យក្កុហ៎ កេហត្វា “ឲចំ អយ្យាក៏ អាធរិឃាត៌ ក្កេហា បរិបុច្ឆា”តិ កលាតិ, អាបត្តិយេច៍

អតាឌរិឃសិក្ខាបឌចល្លូតា តិដ្ឋិតា៍

៦៍ កិរិយាបតសិក្ខាបឌចល្លូតា

ក្ខបិឌិតិតិ កឃាតកាតិ ក្ខបសង្កកន្លរសេចោដ្ឋាតិ៍ កឃាតកកឆត្តិ ឆោរកត្តារចាឡអកត្តារបិរិយាចកត្តារប្បជិរំឃុត្តកឆ៍

កិរិយាបតសិក្ខាបឌចល្លូតា តិដ្ឋិតា៍

៩៍ ឌោតិសិក្ខាបឌចល្លូតា

អកិលិសេតាតិ ឃស្ស ចិតា អក្កិតា ឋាស្ និហាតិ, សេរា ឮឆ អកិលិសេតា តាយ៍ ឌោតិត្តិ អក្កិ៍

កេក្កុស្វតិ ឲចំតាយកេ ឌតបឌេ៍ កក្កាតាយ ឌាតបឌិសេតា រាឌក្យារា, តេសំ តិចាសេរា ឲកោបិ ឌតបឌោ ក្ខឡហិរច្ឆេត “កក្កា”តិ ចុច្ចតិ៍ តេត ចុត្តំ “កេក្កុស្វតិ ឲចំតាយកេ ឌតបឌេ”តិ៍ តឆា បតិលិតំ ក្កិប្បត្តុស្សាតិ ឆឃ្យារាត៌ អលិតំ បតិតំ ក្កិប្បត្តុស្ស តឆា ក្ខក្កដត្តិ អតេ្វា៍ តត្ថាតិ ក្ខក្កដំ បរាយរតិ៍ អចិញ្ញាតត្តិ អតិត្ថាតាលិតំ៍ បឌិបឌោតិកឌត្តាឈរេតិ បឌិបុឌ្ឍលតបត្តបចតរេឆកយ្ខាឌិស្ ឌោតិកកេហ អក្កិរាលិឃត្ថា រយាឌហត្តុស្ស អតាបត្តិតិ អតេ្វា៍ តឆាក្ខបប្បច្ចុឃេតិ ឆបេត្វា បឌិបិឌិតិ អញ្ញាត្តិប្បិ តឆាក្ខបបច្ចុឃេ៍ អាបឌាស្វតិ ក្ខដ្ឋចាឡអបិកអបត្វេស្សហិ ក្កបក្កេចស្៍

ឌោតិសិក្ខាបឌចល្លូតា តិដ្ឋិតា៍

៧៍ តហាតសិក្ខាបឌចល្លូតា

“ឌិឃេឌ្ឍាយាសេរា សេរសេរា កិយ្យាត”ត្តិ “ចស្សាតស្ស បឆេយា យាសេរា”ឮេច្ឆេត អឌ្ឍតឃ្យាយារា ក្កហ្យាសយេឃា, បរិត្យអាហរយេឃាតិ កិយ្យាត៌ សេរសេរា ឌិឃេឌ្ឍា យាសេរា ក្កហ្យាសយេឃា, ចស្សាតស្ស បឆេយា យាសេរា បរិត្យអាហរយេឃាតិ ឲចំ ឲតេ អឌ្ឍតឃ្យាយារា កេយត ក្កហ្យាសយេឃា, បរិត្យអាហរយេឃា តាយ ហោតិតិ អតេ្វា តេតេច បឌកាឌតិឃំ “ក្កហ្យាសយេឃា តាយ ឌិឃេឌ្ឍា យាសេរា សេរសេរា កិយ្យាត”ត្តិ, “បរិត្យអាហរយេឃា តាយ ចស្សាតស្ស បឆេយា យាសេរា”តិ ចុត្តំ៍ ឃឌា ចិតា តហាតេតត ត ឋាស្ និហាតិ, អឃំ កិលិតរយេឃា៍ បឌកាឌតិឃំ (បិចិ៍ ៦៩៣) បត កិលិសេត តិដ្ឋិតេ កិលិតកាលេលិ តិដ្ឋិតោច ហោតិតិ “ឃស្ស ចិតា តហាតេតត ត ឋាស្ និហាតិ,

‘ក៌លិតសយនេឃា’តិ តហាឃិតន្ថា”ត្តិ ចុត្តិ៍ បទិនេចលាសឡ្ហូតយតួយ្យិតិ អត្តួយនេសា បទិនេចលាសឡ្ហូតយតួយ្យិ៍

ចាលុក៌ ឬក្កិទិត្វាតិ សុក្លាឃ តឌិឃា ចាលិក៌ ឬត្តិទិត្វា៍ អាចានេដសុបិតិ បិ-សនេដ្គុត តឌិឃំ ចតួត្ថានេយច តត្វិតិ ឌនេស្សុតិ៍ អាបឌាស្ទុតិ កយទាឌឹហិ អតុពានេត្តសុ៍

តហាតសិក្លាបឌចណ្ហតា តិ៍ដ្ឋិ៍ តា៍

ប័៍ ឌុត្ថាណ្ហការលាសិក្លាបឌចណ្ហតា

លិកសនេដ្គាឃំ កឡុសាឆនេតា “នេកា កចតា លិនេកា លនេដ្ល”តិអាឌឹសុ ចិឃ, នេសា នេចត្វ អតីតកាលិនេកាតិ អាហ “អលត្ថិតិ លនេកា”តិ , លដ្ឋ្ឋិ អនេត្វា៍ “លនេកា ឲច លិនេកា”តិ ត្តាយិតា សកនេត្វ លាបដ្ឋនេឃាតិ ឌនេស្សុតិ៍ ក៌ អលត្ថិតិ ក៌ លត្ថិ៍ តចត្តិ អភិតចិ៍ ឲត្តាចតា ច តចត្ថា ត៌ ឌីចទត្ថាតិ តចឌីចទំ, តចឌីចទំ លិនេកា ឲនេតតាតិ តចឌីចទលិនេកាតិ ឲចនេយត្វ សយានេសា ឌដ្ឋនេត្ថាតិ៍ ឃឌិ ឲចំ កចំ “តចំ ឌីចទលិនេកតា”តិ ចុត្តត្តិ អាហ “ត្តាតិ តចឌីចទលិនេកតា”តិអាឌិ៍ ឲត្វ ច “ចិកប្បតុបក៌ បត្ថិយ”ត្តិ ត ចុត្តត្តា ឌីចទត្តិ ឃំ តិចានេសត៌ ចា បិទុបិត៌ ចា សក្លា នេហាតិ, តនេឌច នេចឌិតត្ថត្តិ អាហ “តិចាសតបិទុបតុបក៌ ឌីចទ”ត្តិ៍ “ឌុត្ថាណ្ហការល៌ អាឌាតត្ថា”ត្តិ ឲត៌ កប្បពិត្តិ សត្តាឃ ចុត្តិ, ត តិលិឌីហិ សកលឌីចទំ ឌុត្ថាណ្ហការល៌, តត្ថា បត កប្ប៌ អាឌិឃនេត្តត ឌីចទំ ទឌិត្វា ចត្វុសុ ចា នេការលាសុ, តឹសុ ចា ត្តិសុ ចា ឲកស្មិ ចា នេការលា នេយានេស្ស អក្លិយណ្ហលយត្តិ ចា យត្តលបិដ្ឋិយត្តិ ចា អាឌាតត្ថត្តិ អាហ “តស្សា”តិអាឌិ៍ ក៌សតឹលេតាតិ ចឡុកានតឹលេត៍ យហាបដ្ឋទិឃំ បត “អនេឃាយល៌ នេលិហយល៌, ឲត៌ ក៌សតឹល៌ តាយា”តិ (បិចិ៍ អដ្ឋ៍ ១៩ប័) ចុត្តិ ៍ បត្តតឹលេតាតិ នេឃត នេកតចិ តឹលចនេណ្ហត បណ្ហនេសត៍ កប្បពិត្តិ អាឌិឃិត្វាតិ ចដ្ឋិ ឲក៌ កប្បពិត្តិ អាឌិឃិត្វា៍

បិត្យត្តកប្បកណ្ហិកកប្បាឌនេឃា បត សត្ថដ្ឋកចាសុ បដិសិត្តា៍ អក្កត្យអាឌឹតិ កប្បកតឌីចនេទ បត បត្ថា អានេទាបត្វា កប្បការលាកិត្តិ តត្វិតិ អាហ “បត្ថា អានេទាបិនេតស្វ”តិអាឌិ៍ អក្កត្យអអតុចាតបទិកនេណ្ហស្វតិ ឬត្តទិត្វា អលិយាបតកលណ្ហបិដ្ឋិអតុចាតកត្ថិអតុចានេតសុ៍ ក៌ទិឃាក៌ទិឃត្តិ តិចាសតបិទុបតនេតា, កប្បស្ស អតាឌាតនេតា ក៌ទិឃាក៌ទិឃំ៍

ឌុត្ថាណ្ហការលាសិក្លាបឌចណ្ហតា តិ៍ដ្ឋិ៍ តា៍

៨៍ ចិកប្បតសិក្លាបឌចណ្ហតា

សឡុនេលត ចិកប្បតា សឡុលចិកប្បតា៍ បទឡុនេលត ចិកប្បតា បទឡុលចិកប្បតា៍ សត្តិហិតាសត្តិហិតកាចត្តិ អាសត្តទុការចំ៍ អាសត្តទុការនេចា ច អឌិដ្ឋានេត ចុត្តតនេឃនេតច នេចឌិតនេត្ថា៍

ឋិតេត្វាតិ ឥត្វហឋិតេត្វា· ឍត្តិដ្ឋេ្ឋាតិ ឌិដ្ឋេយតេ្វា តាតិឥត្វហឋិតេត្វា· អកតបច្ឆ្វ្ឌារត្តិ “យឃ្យាឍត្តកំ បរិក្ខ្ញា ចា ចិឍ្យខ្ញេហិ ចា”តិអាឌិតា អកតបច្ឆ្វ្ឌារ៉េ· ឈេត ចិតឈកយុំ កតត្តិ ឈេត ឍគ្គ្ឌិ ចិតឈកយុំ កតំ·

បរិគោរកេត កាឈកយុំ, អបច្ឆ្វ្ឌារាបតេត ចឹកយុត្តិ អាហ “ឍយដ្ឋាតាឌីតិ បឆយកឆិតឍឌិឍារេតចា”តិ· កិរិឈាកិរិឈត្តិ ៧ត្ត បរិក្ខ្ញាត់ កិរិឈំ· អបច្ឆ្វ្ឌារាបត់ អកិរិឈំ·

ចិកប្យតឍិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

១០· អបតិឆាតឍិក្ខាបទចណ្ណតា

អឆិដ្ឋាត្យបកត្តិ អឆិដ្ឋាតឈោក្កុំ អឈោបត្តខេ្ញាច យត្តិកាបត្តខ្ញា· ឍ្យកេត្តកំ តាយ ក្យខ្ញិកាកោកោឍា ចិឈ អខេត្តា ឍ្យឍិរ៉េ កត្វា កោដ្ឋិតំ·

អខ្ញាបរិក្ខារត្តិ បិតត្ថឈា អតាកតបត្តត្វចិកាឌិ· ឆយុកឆំ កត្វាតិ “ឍយលោត តាយ អតិហិតបរិក្ខារេត កចិត្យំ ត ចដ្ឋតី”តិ ៧ចំ “ឆយុកឆំ កឆេត្វា ឥឍ្យាយឺ”តិ តិក្ខិបតោ អតាបត្តិ·

អបតិឆាតឍិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

ឍ្យរាបិតចគ្គោ លខ្ញោ·

លិ· ឍប្យាហាកចគ្គោ

១· ឍខ្ញិខ្ញឍិក្ខាបទចណ្ណតា

បិឌិត្តិឈត្តិ អត្តយឍោ យខ្ញាបឹធំ ឍោឆេត្តា យក្ខ្យលតីដ្ឋកោបិ បិលាឍខ្ញិ តិក្កាខ្យលិកតាឈ តំ កិត្តខេត្តា អបតេតិ (បិឌិ· អដ្ឋ· ៦ប៉៦), បិឌិត្តិឈំ· ខេតតាហ “តំ ល្យខ្ពកយុឺ”តិអាឌិ· ខ្ញបក្កយយហត្តតាឈ អក្យឍលំ យហត្តំ ខេហាតីតិ ឝហ្យក្កតំ្យ បចត្តឌចតេហិ លខ្ញខេឍចតាឈ ឍត្តិដ្ឋាបកចេតតាឈ ចឍេត បឈោកឍ្យ យហត្តត្វា អក្យឍលំ យហត្តំ ខេហាតិ, យហាឍាចខ្ញេ ខេហាតីតិ អឆិប្យាឈោ·

ឍខ្ញិខ្ញឍិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

២. សប្បាណកសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឯត្ថ ច បដង្គបាណកាទិំ បតិតំ ញត្វាបិ សុទ្ធចិត្តតាយ បរិភុញ្ជនេ វិយ សប្បាណកភាវំ ញត្វាបិ ឧទកសញ្ញាយ បរិភុញ្ជិតព្ពតោ បណ្ណត្តិវជ្ជតា វេទិតព្ពា។

សប្បាណកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ឧក្កោដនសិក្ខាបទវណ្ណនា

តស្ស តស្ស កិច្ចេនាតិ យេន យេន វូបសមិតំ, តស្ស តស្ស កិច្ចេន។ "អកតំ កម្ម"ន្តិអាទីនិ វទន្តោតិ "អកតំ កម្មំ, ទុក្កដំ កម្មំ, បុន កាតព្ពំ កម្មំ, អនិហតំ ទុន្និហតំ បុន និហនិតព្ព"ន្តិ (បាចិ. ៣៩៤) វទន្តោ។ យថាឋិតាការេន បតិដ្ឋាតុំ ន ទទេយ្យាតិ តេសំ បវត្តិអាការទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ តេនាហ "យំ បន ធម្មេន អធិករណំ និហតំ, តំ សុនិហតមេវា"តិ។

ឧក្កោដនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. ទុដ្ឋុល្លសិក្ខាបទវណ្ណនា

ចត្តារិ បារាជិកានិ អត្ថុទ្ធារវសេន បទភាជនិយំ ទស្សិតានីតិ អាហ "ទុដ្ឋុល្លន្តិ សង្ឃាទិសេសំ អធិប្បេត"ន្តិ។ យេន កេនចិ ឧបាយេនាតិ "សាមំ វា ជានាតិ, អញ្ញេ វា តស្ស អារោចេន្តិ, សោ វា អារោចេតី"តិ (បាចិ. ៣៩៩) វុត្តេសុ យេន កេនចិ ឧបាយេន។ បាចិត្តិយំ ធុរំ និក្ខិត្តមត្តេយេវាតិ អធិប្បាយោ។ សចេ បច្ឆាបិ អារោចេតិ, ធុរនិក្ខេបេន អាបត្តិតោ ន មុច្ចតិ។ តេនាហ "សចេបី"តិអាទិ។ សមណសតម្បិ អាបជ្ជតិយេវាតិ សមណសតម្បិ វុត្វា យទិ ឆាទេតិ, បាចិត្តិយំ អាបជ្ជតិយេវាតិ អត្ថោ។ យេនស្ស អារោចិតន្តិ យេន ទុតិយេន អស្ស តតិយស្ស អារោចិតំ។ តស្សេវាតិ តស្ស ទុតិយស្សេវ។ អារោចេតីតិ បដិច្ឆាទនត្ថមេវ "មា កស្សចិ អារោចេសី"តិ វទតិ។ កោដិ ឆិន្នា ហោតីតិ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ៣.៣៩៩) យស្មា បដិច្ឆាទនបច្ចយា អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាវ ទុតិយេន តតិយស្ស អារោចិតំ, តស្មា តប្បច្ចយា បុន តេន អាបជ្ជិតព្ពាបត្តិយា អភាវតោ អាបត្តិយា កោដិ ឆិន្នា នាម ហោតិ។

អាទិបទេតិ ទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី, វេមតិកោ, អទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញីតិ ឥមេសុ តីសុ "ទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី បដិច្ឆាទេតី"តិ (បាចិ. ៤០០) ឥមស្មិំ បឋមបទេ។ ឋបេត្វា ទ្វីសុ "វេមតិកោ បដិច្ឆាទេតិ, អទុដ្ឋុល្លាបត្តិសញ្ញី បដិច្ឆាទេតី"តិ ឥមេសុ បទេសុ។ អទុដ្ឋុល្លាយាតិ អវសេសបញ្ចាបត្តិក្ខន្ធេ។ អនុបសម្បន្នស្ស ទុដ្ឋុល្លេ វា អទុដ្ឋុល្លេ វា អជ្ឈាចារេតិ អនុបសម្បន្នស្ស បុរិមបញ្ចសិក្ខាបទវីតិក្កមសង្ខាតេ

ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩮ ᩅᩤ ᨮᩣᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩮ ᩅᩤ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣᩁᩮ᪨ ᨿᩴ ᨷᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩴ "ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ (ᨷᩤᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪐᪐) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ (ᨷᩤᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪗᪘ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩣ) ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ, ᨶ ᨧᩣᨷᩥ ᩏᨩᩩᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ "ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩮ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ, ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩮ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣ"ᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪐᪐) ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᨠᩣᩁᨱᩔᩣᨶᩩᨷᩃᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᩐᨶᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨣᨻ᩠ᨽᩅᩦᩈᩣᨷᩥ ᩉᩥ "ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩅᩦᩈᩣ" ᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨾᩣᨲᩩᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨷᩣᨲᩩᨽᩪᨲᩴ, ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩐᨶᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩮᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᩅᩤ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩤᨧᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩤ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩐᨶᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ᪨ ᩈᨿᩴ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᨿᩴ ᩅᩤᨧᩮᨲᩥ᪨

ᩐᨶᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩔᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩈᨲ᩠ᨳᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᩤ ᨳᩮᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨳᩮᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ, "ᨷᩩᩁᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨶ ᨴᩔᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩁᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩤᨷᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᨵᩴ ᨶᨿᩣ ᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ᪨

ᨠᩣᩃᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᩃᩔ ᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶ, ᨴᩥᩅᩈᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶ, ᨷᨶ ᩋᨭᩅᩥᩅᩥᩈᩴᨠᩮᨲᩮᨶ ᩅᩤ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ᪨

ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩈᨲ᩠ᨳᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᩈᩴᩅᩥᨵᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᨠᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᩴ ᩈᨾᨶᩩᨽᩣᩈᨶᩣᨿ, ᨷᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩣᨶᩥ, ᩈᩣᩅᩈᩮᩈᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨲᩥᩔᩣᨷᩥ ᨿᩣᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᨮᩥ᪨ ᨿᩣᩅᩣᨿᩴ ᨷᨶ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ

នយទេយា ទក្ខតិៈ អឃទេយតាង, យាត្យកាយស្ស ធ ចិទេរទោតិ ទេចខិតត្តាៈ

ងចិឆាតងិក្ខាបឌេចណ្ណតា តិដ្ឋិតាៈ

ប័ៈ អទិដ្ឋងិក្ខាបឌេចណ្ណតា

ចំចំនយ្យត្តិឃា (នារេត្វ ខីៈ ប្បិខិត្តិឃ ០ៈ៣០លិ) ចិពត្ថតចទេនត នត្វនត្វាតស្ស អត្តទេទ ទេចយឡេ្យឧតិ អាកទ្ធតីតិ អត្តទាទេឃា, ដិដ្ឋឆយ្យិកាខិអតទេត្វា, អតតិក្កយតទេត្វត តយ្យិ អត្តទាទេឃ តិឃ្យុត្តា, អត្តទាឃំ ចា ចលំ អទេហត្តិ, អត្តទាឃស្ស ចា កទេលាងីលិតិ អត្តទាឃិកាៈ ទេតតាហ "នក្កទេយាក្ខាតំ អត្តទាឃំ កទេទាត្តីតិ អត្តទាឃិកា"តិ (យៈ តិៈ អដ្ឋៈ ០ៈ១១៣)ៈ ទេត កយ្យិកិទេលនចិបិនិ៍កាបចាឌបញ្ញត្តិខីតិក្កយចទេនត បញ្ញចិឆាតិ ឧត្ត ធ បញ្ញាតត្តទិឃកយ្យំ កយ្យត្តទាឃិកំ តាយ, តចា កិក្ខតិទ្វងកកយ្យំៈ ចំ បត ទេយាក្ខទេស្សច អត្តទាឃំ កទេទាតិ, ត នក្កស្សៈ តិឃតយិដ្ឋាដិដ្ឋិឆយ្យា កិទេលនត្តទាឃិកា តាយៈ បណ្ណកតិទដ្ឋាតកេ៍តាកទេតាឡ្យញ្ញតកាតំ បដិនត្តិឆយ្យា ចិបិកត្តទាឃិកា តាយៈ អទិឃ្យុបចាឌា ឌ្ឋបចាឌត្តទាឃិកា តាយៈ ទេត បត ឃាច អទិទេឃ ត ឈយាទេបត្តិ, តាចទេឆច, ត តទេតា បទិៈ នត្តិច្ច អាបត្តា អាបត្តិទេឃា បញ្ញត្តិខីតិក្កយត្តទាឃិកា តាយៈ តាបិ ឃាច កិក្ខកាចិ ចា បដិឌាតាតិ, ត ទ្វដ្ឋាតិ ចា ត ទេឆទេនតិ ចា, តាចទេឆច, ត តទេតា បទិៈ

តត្យាឃំ (យៈ តិៈ អដ្ឋៈ ០ៈ១១៣; ប្បិខិៈ អដ្ឋៈ ៣០លិ) អទិដ្ឋា កិក្ខ ខាហុស្សុទេតា ឆយ្យកចិទេកា ទេនត្តទាឃិទេក ឌាតាតិ, ចិតទេឃ បត អទេកាចិឌត្វា បណ្ណត្តិខីតិក្កយត្តទាឃិទេក ត ឌាតាតិ, តស្មា ទេទហាកទេតា ឧចំ ចិទេត្តងិ "ក្ខទេយ អាកាទិកា បញ្ញា កាយក្យទេលា បទិក្សញ្ញត្តា ទេនាតាបត្តាបិ នកឌាកាយិទេតាបិ អតាកាយិទេតាបិ ទេហាត្តិ, កិក្ខបិ យតាបិកាតិ ធក្ខចិទេញ្ញឃ្យាតិ ទ្វបិតិ បស្សត្តិ...ទេប... កាឃចិទេញ្ញទេឃ្យ ទេចាដ្ឋទេត្តា ចុនត្តិ, យុក្យកាតិ អត្វទេលាបិចុទេលាឌីតិ បទិក្សញ្ញត្តិ, ឧចំ នត្តា ចដ្ឋតិៈ កស្មា? ត្តត្តិទ្វបិ...ទេប... ត្តត្តិទេចាដ្ឋត្តា ឧច ត ចដ្ឋត្តិ, ឧទេតបិ ចដ្ឋត្តី"តិ ឧចំ ទេទនត ទង់ ងំនត្តិត្វា នត្ថត្ថទាកបទិទេកាកញ្ញ តិត្ថត្ថទាកបទិទេកាកញ្ញ ឧកំ កត្វា ទ្វលចាទេកហិ នត្តិ អតិស្សុចុយស្សត្តិ ឈទេដទេត្តា ចិឃ, នាងទេបត នត្តិ ងិទេតទ្ទំ ឌ្ឋបងំហទេត្តា ចិឃ ធ ប្បិបកំ ដិដ្ឋិកចំ ឌ្ឋប្បាទេឌត្វា "កិ កកចតា យហាងយុត្តំ ខាត្ថទេត្តត ចិឃ យហតា ឌ្ឋស្សាទេហត បឆយបិទាខិកំ បញ្ញត្តំ, តត្តិ ឧត្ត ទេឆាទេនា"តិ នត្តញ្ញាតញ្ញាទេលាត នត្តិ បដិចិទ្សញ្ញត្តា កត្តាបុក្កលិតំ អាងំ លិត្ថុទេត្តា ខិតស្ស អាលាឆទេក្ក បហាទេយឌាងិៈ ទេតតាហ "ទេតស្ម"តិអាខិៈ

តត្វ ទេតស្មតិ ឃចាចុទេត្តស្ម អត្តទាទេឃស្មៈ អដ្ឋិកដ្ឋលុបយា កាយាតិ ឧត្ត អដ្ឋិកដ្ឋលំ (នារេត្វ ខីៈ ប្បិខិត្តិឃ ០ៈ៣០លិ) តាយ ឌ្ឋទេដ្ឋិ ចា បិដ្ឋិកលាកំ ចា ងីនដ្ឋិ ចាៈ តត្យាតិយំនត្វា "កដ្ឋល"ត្តិ ចុច្ចតិៈ ចិកតយំងាឃ ហិ អដ្ឋិនដ្ឋលិកាឃ ឧកដ្ឋិយ្យចា កដ្ឋលនទេដ្ឋា តិទ្ទ្យទេហា, ចំនខិងា កាយា អប្បស្សាឌទេដ្ឋតាតិ អទេត្វាៈ អាខិនទេត្តត "យំនទេបទ្វបយា កាយា, តិលាក្ខបយា កាយា, អង្គារកាទ្វបយា កាយា, ទុបិតក្ខបយា កាយា, ឃាចិតក្ខបយា កាយា, ទុក្ខចលុបយា កាយា, អសិទ្ធត្វបយា កាយា, នត្តិទ្វលុបយា កាយា, នប្បសិទ្វបយា កាយា"តិ (យៈ តិៈ ០ៈ១១៣, ១១៤; ១ៈ៣១-៣ប័; ប្បិខិៈ ៣០លិ; ទ្វញអចៈ ៤៥) ឧទេតងំ កហលិៈ

តត្ថ មំសបេសូបមា កាមា (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៤១៥) ពហុសាធារណដ្ឋេន។ តិណុក្កូបមា កាមា អនុទហនដ្ឋេន។ អង្គារកាសូបមា កាមា មហាភិតាបនដ្ឋេន។ សុបិនកូបមា កាមា ឥត្តរបច្ចុបដ្ឋានដ្ឋេន។ យាចិតកូបមា កាមា តាវកាលិកដ្ឋេន។ រុក្ខផលូបមា កាមា សព្ពង្គបច្ចង្គបលិភញ្ជនដ្ឋេន។ អសិសូនូបមា អធិកុដ្ដនដ្ឋេន។ សត្តិសូលូបមា វិនិវិជ្ឈនដ្ឋេន។ សប្បសិរូបមា សាសង្កសប្បដិភយដ្ឋេន។

តេនេវាតិ “មា អាយស្មា”តិអាទីហិ។ ឥតរេសន្តិ សោ សង្ឃមជ្ឈំអាកឌ្ឍិត្វា យេហិ “មា អាយស្មា”តិអាទិនា វុត្តា, តត្ថ តេហិ អញ្ញោញ្ញំ សុត្វា តំ កិច្ចំ។ ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេនាតិ “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, អរិដ្ឋស្ស ភិក្ខុនោ ឯវរូបំ បាបកំ ទិដ្ឋិគតំ ឧប្បន្ន”ន្តិអាទិនា (បាចិ។ ៤២០) បទភាជនិយេ វុត្តេន ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន។

អរិដ្ឋសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ ឧក្ខិត្តសម្ភោគសិក្ខាបទវណ្ណនា

អកតានុធម្មេនាតិ ឧក្ខិបិត្វា អនោសារិតេន។ តេនាហ “អនុធម្មោ វុច្ចតី”តិអាទិ។ ឯត្ថ អនុធម្មោតិ ឱសារណា វុច្ចតីតិ សម្ពន្ធោ។ ឧក្ខេបនីយកម្មស្សានុរូបេបិ, បច្ឆា កតត្តា ច ធម្មោតិ អនុធម្មោ។ អនុលោមវត្តំ ទិស្វាតិ “ន ឧបសម្បាទេតព្ពំ, ន និស្សយោ ទាតព្ពោ”តិអាទិកំ (ចូឡវ។ ៥០) អដ្ឋារសវិធំ វត្តំ ទិស្វា, តេសុ អដ្ឋារសសុ អនុលោមវត្តេសុ វត្តន្តំ ទិស្វាតិ អធិប្បាយោ។ អាមិសសម្ភោគោ ច ធម្មសម្ភោគោ ចាតិ ឯត្ថ យំ កិញ្ចិ អាមិសស្ស ទានំ, បដិគ្គហណញ្ច អាមិសសម្ភោគោ។ ធម្មស្ស ឧទ្ទិសនំ, ឧទ្ទិសាបនញ្ច ធម្មសម្ភោគោ។ សំវសេយ្យាតិ “ឧបោសថំ វា បវារណំ វា សង្ឃកម្មំ វា”តិ (បាចិ។ ៤២៦) ឯវំ បទភាជនិយេ វុត្តំ តិវិធំ សំវាសំ ករេយ្យ។ យស្មា បន ឧបោសថបវារណាបិ សង្ឃេហិយេវ កាតព្ពត្តា សង្ឃកម្មានិយេវ ហោន្តិ, តស្មា “ឧបោសថាទិកំ សង្ឃកម្មំ ករេយ្យា”តិ វុត្តំ។ បយោគេ បយោគេតិ ទានេ ទានេ, គហណេ គហណេ ចាតិ អត្ថោ។

បណ្ណត្តិំ អជានន្តេន អរហតាបិ កិរិយាព្យាកតចិត្តេន អាបជ្ជិតព្ពត្តា “តិចិត្ត”ន្តិ វុត្តំ។

ឧក្ខិត្តសម្ភោគសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ កណ្ដកសិក្ខាបទវណ្ណនា

បិរេតិ (សារត្ថ។ ដី។ បាចិត្តិយ ៣។៤២៨) និបាតបទំ សម្ពោធនេ វត្តមានំ បរសទ្ទេន សមានត្ថំ វទន្តីតិ អាហ “បរ អមាមកា”តិ, អម្ហាកំ អនជ្ឈត្តិកភូតាតិ អត្ថោ។ បិរេតិ ច “បរេតា”តិ ឥមិនា សមានត្ថំ និបាតបទំ, តស្មា ចរ បិរេតិ បរេតា គច្ឆ, មា ឥធ តិដ្ឋាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។

ពហុកសិក្ខាបទបញ្ហា និដ្ឋិតា។

សប្បាលកចវគ្គោ សត្តមោ។

៥។ សមយ្យិកវគ្គោ

១។ សមយ្យិកសិក្ខាបទបញ្ហា

សមយ្យិកំ ចុច្ចយានេតាតិ សមយ្យិកេន ចុច្ចយានេតា។ ករណេ ចេតំ ឧបយោគវចនំ។ “បច្ចាហិ សមយ្យិកេហិ សិក្ខិតព្ពាត្តា, តេសំ ចា សត្តកត្តា ‘សមយ្យិក’ន្តិ លទ្ធនាមេន ញាណបច្ចានេត្តន សិក្ខាបទេន ចុច្ចយានេតាតិ អត្ថោ”តិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ ឥន្ទ្រានសិក្ខាបទវណ្ណនា; បរិវា។ អដ្ឋ។ ២។៣២៤-៣២៩) ឥន្ទ្រានសិក្ខាបទេ ចុត្តត្តា “សមយ្យិកំ ចុច្ចយានេតាតិ ញាយស្សេត្វា ឥន្ទ្រានសិក្ខាបទេ ចុត្តា”តិ ចុត្តំ។ អនាទរិយកយាតិ អនាទរកេរណ ភយា, តត្ថ បរិចិត្តិយកយាតិ អត្ថោ។ លេខេន ឧចំ វទត្តស្សាតិ ឧត្តរំ “ន សិក្ខិស្សាមី”តិ អវត្វា “យាវ ន អញ្ញំ កិក្ខុ”ន្តិអាទិនា លេខេន វទត្តស្ស។

សមយ្យិកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ ចិលេខនសិក្ខាបទវណ្ណនា

ពុទ្ធេហិច អនុពុទ្ធេហិ ចាតិ សញ្ញិសេសរានីហិ ពុទ្ធេហិ ចេវ ចុល្លច្ចយានីហិ អនុពុទ្ធេហិ ច។ ឋបេត្វា ហិ ចត្តារិ បារាជិកានិ អវសេសានិ សព្ពានិ សិក្ខាបទានិ បរិយាយេន ពុទ្ធានិ ចេវ ហោន្តិ អនុពុទ្ធានិ ច។ ចុត្តញ្ហេតំ បច្ចាវតិកក្ខន្ធកេ (ចុឡវ។ ៣៣១) –

“កតមានិ បន, ភន្តេ, ពុទ្ធានុពុទ្ធានិ សិក្ខាបទានីតិ? ឯកេច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ – ‘ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា អវសេសានិ ពុទ្ធានុពុទ្ធានិ សិក្ខាបទានី’តិ។ ឯកេច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ – ‘ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ឋបេត្វា អវសេសានិ ពុទ្ធានុពុទ្ធានិ សិក្ខាបទានី’តិ។ ឯកេច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ – ‘ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ឋបេត្វា ទ្វេ អនិយតេ ឋបេត្វា អវសេសានិ ពុទ្ធានុពុទ្ធានិ សិក្ខាបទានី’តិ។ ឯកេច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ – “ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ឋបេត្វា ទ្វេ អនិយតេ ឋបេត្វា តិំស និស្សគ្គិយេ បាចិត្តិយេ ឋបេត្វា អវសេសានិ ពុទ្ធានុពុទ្ធានិ សិក្ខាបទានី’តិ។ ឯកេច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ – ‘ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា តេរស សង្ឃាទិសេសេ ឋបេត្វា ទ្វេ អនិយតេ ឋបេត្វា តិំស និស្សគ្គិយេ បាចិត្តិយេ ឋបេត្វា ទ្វេនវុតិបាចិត្តិយេ ឋបេត្វា អវសេសានិ ពុទ្ធានុពុទ្ធានិ សិក្ខាបទានី’តិ។ ឯកេច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ ‘ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា តេរស

ឃញ្ញាទិសេយេ ផេបច្ចា ឥច្ឆ អតិឃេត ផេបច្ចា ពិរ តិស្សក្កិយេ បរិខិត្តិយេ ផេបច្ចា ឥច្ឆតទុតិបរិខិត្តិយេ ផេបច្ចា ឧគ្គារេវ បរិជិវេសតិយេ ផេបច្ចា អចរេយរាតិ លុក្ខាតុលុក្ខការតិ និក្លាបភាតិ”តិ៍

ឃំ បត តាកេរសតទូទេត មិលិត្ថុរន្ធា បុរដ្ឋត ទុត្តិ “ទុក្កដំ, ឃហារាជ, លុក្ខកំ និក្លាបជំ, ទុគ្គាសិតំ អតុលុក្ខក”ត្តិ (មិ៍ ប៍ ៣.១១), តគ្គ អត្ថិយកោដ្ឋារេយច កេហត្វា ទុត្តិ៍ ពំ ចាជបរចាបរច្ឆេតត្ធត្ថិ ដដ្ឋព្វា៍

រំចត្តកយរិយាជបរិច្ឆេជចតត្ថិ រំចត្តកស្ស យរិយាជា អចឆិ រំចត្តកយរិយាជា, ពាឃ តិឃយចរេត ឃោ បរិច្ឆេជា, តស្ស ចចតំ រំចត្តកយរិយាជបរិច្ឆេជចចតំ៍ ឮជាតិ ពំ យរិយាជំ ខិចទិត្វា ជស្សេតុំ “ឮជំ ទុត្តិ ហោតិ”តិអាជិ ទុត្តិ៍ តគ្គ ដ្ឋិរក្ខិតិ អារចរិឃា អត្តូតោ ទុចិឃា ដ្ឋិរត្តិ៍ ដ្ឋិរាបេត្តិតិ អារចរិឃំ ឃាចិត្វា អតត្ថចាសិកា ដ្ឋិរាបេត្តិ៍ ឃញ្ញាឃត្តិតិ ឆារេទត្តិ៍ ពុក្កុទ្ធចិបរិរាទេវាតិ ពុក្កុទ្ធបញ្ញាទេតា ចិបរិរាទេវា៍ ចិហោរាចិខិកិច្ឆាឃតោចិលេខាតិ ចិហោរាចិខិកិច្ឆារគ្គាតា យតោចិលេខា៍ កេហលេតិ តិក្ខតោ៍

អតុបឃឃត្ថស្ស ចិចល្លាតេតិ អតុបឃឃត្ថស្ស បត្តិកោ តិក្ខតោ តស្ស ពស្មិ ខិយពិ ដ្ឋបរាជេតុំ ចិតឃចិចល្លាតោ៍

ចិលេខតនិក្លាបជចល្លាតា តិដ្ឋិពា៍

១៍ ឃោហតនិក្លាបជចល្លាតា

ពស្មិអតាចាទេតិ ពស្មិ អតាចាទេ អារចិល្លោ៍ ឃោតក្លោ តត្តិតិ តស្សា អាបត្តិឃា ឃោតក្លោ តត្តិ៍ តស្ស ពេតិ តស្ស ពច៍ អលិកាតិ ឃេ អទេញ្ញាំ បរិតិឃោតក្លេ ដ្ឋិស្សឃាតេ រាគុកំ អដ្ឋិ កគ្គា យតនិករលាស្ស អាតិរំរបញ្ញោតា ជិដ្ឋឆម្លិកបឃទាឃិកា ច លិកា ឮត្ថិតគ្គា, ទេ សទ្ធា ពុឃំអលិកា ខុច ហោត្តិ៍ ទុល្លត្តិ បុញ្ញាចិរេយត លក្ខម្បិ យតុស្សត្តិ ទុល្លក្ខិ៍ រាគុកត្តិ ឃុដ្ឋ៍ អដ្ឋិ កគ្គាតិ អត្ថិកកាចំ កគ្គា, អត្ថិកោ ហុត្វាតិ ទុត្តិ ហោតិ៍ ជាត្តិទុតិឃេត កេឃុតាតិ “ឃុលាតុ ឃេ, កតេត្ត, ឃញ្ញោ”តិអាជិតា (បរិចិ៍ ៣៣៩) បដកាជតិឃំ ទុទេត្តត ឃោហាទោបតកេត ជាត្តិទុតិឃេត កេឃុត៍

អជម្ពុកឃុតិ ខុត្ត ឃោហាទោបតកឃ្លំ អជិបេតំ៍

ឃោហតនិក្លាបជចល្លាតា តិដ្ឋិពា៍

៣៍ បហារនិក្លាបជចល្លាតា

បហារំ ទទេយ្យាតិ អន្តមសោ ឧប្បលបត្តេនាបិ កាយកាយបដិពទ្ធនិស្សគ្គិយានំ អញ្ញតរេន បហារំ ទទេយ្យ។ សចេ បន បហារេ ទិន្នេ ហត្ថោ វា ភិជ្ជតុ, បាទោ វា សីសំ វា, មរតុ វា, បាចិត្តិយមេវ។ តេនាហ “បហរិតុកាមតាយា”តិអាទិ។

អនុបសម្បន្នន្តិ គហដ្ឋំ វា បព្ពជិតំ វា ឥត្ថិំ វា បុរិសំ វា អន្តមសោ តិរច្ឆានគតម្បិ។ សចេ បន រត្តចិត្តោ ឥត្ថិំ បហរតិ, សង្ឃាទិសេសោ។ ហនតិ វិហេឋនាធិប្បាយស្សាតិ មនុស្សេ វា តិរច្ឆានគតេ វា វិហេឋនាធិប្បាយស្ស។ មោក្ខាធិប្បាយស្សាតិ តតោ អត្តនោ មោក្ខំ បត្ថយមានស្ស។ សចេបិ អន្តរាមគ្គេ (បាចិ៍ អដ្ឋ៍ ៣៥៧) ចោរំ វា បច្ចត្ថិកំ វា វិហេឋេតុកាមំ ទិស្វា “ឧបាសក, ឯត្ថេវ តិដ្ឋ, មា អាគមិត្ថា”តិ វត្វា វចនំ អនាទិយិត្វា អាគច្ឆន្តំ “គច្ឆ រេ”តិ មុគ្គរេន វា សត្ថកេន វា បហរិត្វា យាតិ, សោ ចេ តេន បហារេន មរតិ, អនាបត្តិយេវ។ វាឡមិគេសុបិ ឯសេវ នយោ។

បហារសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. តលសត្តិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

តលសត្តិកន្តិ តលមេវ តលសត្តិកំ “បហរណសមត្ថំ សត្តិក”ន្តិ (វជិរ៍ ដី៍ បាចិត្តិយ ៣៥៩) ឯកេ។ ឧគ្គិរេយ្យាតិ ឧក្ខិបេយ្យ។ អបហរិតុកាមតាយ ទិន្នត្តា ទុក្កដន្តិ ឯត្ថ បហរិតុកាមតាយ បហដេ បុរិមសិក្ខាបទេន បាចិត្តិយំ, ឧគ្គិរេតុកាមតាយ បន ឧគ្គិរណមត្តេ កតេ ឥមិនា បាចិត្តិយំ។ ឥមិនា បន វិរជ្ឈិត្វា បហារោ ទិន្នោ, តស្មា ទុក្កដំ។ ឯត្ថ បន “តិរច្ឆានគតាទីនំ អសុចិករណាទីនិ ទិស្វា កុជ្ឈិត្វាបិ ឧគ្គិរន្តស្ស មោក្ខាធិប្បាយស្សេវា”តិ (សារត្ថ៍ ដី៍ បាចិត្តិយ ៣.៣៧១) វុត្តំ។

តលសត្តិកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. អមូលកសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឆដ្ឋំ សិក្ខាបទំ ឧត្តានមេវ។

អមូលកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទវណ្ណនា

កុក្កុច្ចំ ឧប្បាទេន្តស្សាតិ (វជិរ៍ ដី៍ បាចិត្តិយ ៣៩៥) សំសយំ ជនេន្តស្ស។ បរោ កុក្កុច្ចំ ឧប្បាទេតុ វា, មា វា, តំ អប្បមាណំ។ មនេញ្ញាតិ

តក្កយាបិៈ អាឌិវេឌ្ឌត “ចិកាលេ យេញ្ញា តឃា ក្សត្តិ, យ៥្ខ យេញ្ញា តឃា បឹតំ, យាត្យការេយត វង្គិ ១េហា យេញ្ញា តឃា តិសិត្ត”ត្តិអាឌិតំ (ឋរិចិៈ ៣៩៩) កហលំៈ អត្សបវយ្យេត្តតិ វាយលោេ១ៈ

វឌ្ឍិច្ចសិក្លាបឥចណ្ហកា តិឌ្ជិតាៈ

ឋៈ ឌ្លបឃ្យុតិសិក្លាបឥចណ្ហកា

ឃ្យឃ្យតឹតិ ឃ្យតិ, វេឌ្ឌា, ឃ្យតិឃា វឹបំ ឌ្លបឃ្យុតឹតិ អាហ “ឃ្យតិវឹប”ត្តិ, វឌ្ឌវឹបត្តិ អេត្ថាៈ ឃត្ថ បត ជំេតត វក្កា េហាតិ វឌ្ឌិ េវាតុំ ,
តត្ថ តិឌ្ជេត្តា វឌ្ឌវឹេប តិឌ្ជតិ តាយាតិ អាហ “ឃត្ថ ឥត្ថា”តិអាឌិៈ អឆ ចា ឌ្លេបច្ច ឃ្យឃ្យតិ ឲត្ថាតិ ឌ្លបឃ្យុតិ, ឥាត់, ឃំ ឥាត់ ឌ្លបកេតត
វក្កា េហាតិ កេឆត្តាត់ វឌ្ឌិ េវាតុំ, តត្ថាតិ ឲចេយ្យត្ថ អេត្ថា ឥឌ្ជេញ្ញាៈ ត្សទិតកយេតឹតិ បឆ្លេតា កឆ្លត្តឃ្យ ឃ្សេតា កឆ្លត្តាត់
វឌ្ឌវចតត្ថំ ឃឹឈកយេតបិៈ ឍ្លហឹឃយាេតបឹតិ ឃ្សេតា កឆ្លត្តឃ្យ បឆ្លេតា កឆ្លត្តាត់ ចឆតវចតត្ថំ ឍ្លហឹឃយាេតបិៈ

ច្ឆបវយិឃ្យាយឹតិ ឌ្លបវយំ កយិឃ្យាយិ, កលហំ ត កទិឃ្យាយិៈ អត្តាត់ បទិេយាេចឃ្យាយឹតិ យយ អការកកាចំ កេឆត្ថា អត្តាត់ បទិេយាេចឃ្យាយិៈ
សិឃា កិទិឃត្តិ កឥាចិ េវាត្យកាយតាឃ កយតចេវត វយឌ្ឋាតេតា សិឃា កិទិឃំៈ សិឃា អកិទិឃត្តិ កឥាចិ ជំតឌ្ឋាត់ អាកត្តា
យត្តឃយាភាត់ អឌាតាបតចេវត វយឌ្ឋាតេតា សិឃា អកិទិឃំៈ

ឌ្លបឃ្យុតិសិក្លាបឥចណ្ហកា តិឌ្ជិតាៈ

៥ៈ កយ្ចប្យឌិឥាហតសិក្លាបឥចណ្ហកា

ឆយ្ចិកាតត្តិ ឆេយ្ចត ចិតេឃត វត្ថុវាវេតត កតត្តា ឆេយ្ចា ឲេតឃ្យ អត្ថឹតិ ឆយ្ចិកាតិ, េតវំ ឆយ្ចិកាត់ៈ កយ្ចាតត្តិ ចត្សត្តំ វឈ្លកយ្ចាត់ៈ េតភាហ
“ឆេយ្ចតា”តិអាឌិៈ តត្ថ ឆេយ្ចតាតិ ក្សេតត ចត្ថុតាៈ ចិតេឃតាតិ េចាឥតាឃ េឆច វា១លាឃ ចៈ វត្ថុវាវេតតាតិ ឌាត្តិវយ្យឥាឃ េឆច
អត្សឃ្យចតាវយ្យឥាឃ ចៈ វយក្កឃ្យ វឈ្លឃ្យាតិ ឃឹយឌ្ជកវឈ្ឈ្លេវាេឆត្ថា លត្ថា១ហាត់ លត្ថិ អាហទិត្ថា កត្តត្តាត្តា កាេឃត េឆច ចិេត្តត ច
ឲកឹក្សតឃ្យ វឈ្លឃ្យៈ តំ តំ ចត្ថុត្តិ អចណ្ហកលតាឌិ តំ តំ ចត្ថុៈ

ឍ្លវា១េត្តិ វឈ្លយឌ្ជ្យឲេតតាតិ ឍ្លវា១លំៈ តិឃ្យា១េត្តិ វឈ្លយ្យាឲេតតាតិ តិឃ្យា១លំៈ កណ្ហកយ្ចត្តិ យុណ្ហក១លំ, េកវេឆ្លឥាបុឆ្លតត្តិ អេត្ថាៈ
កយ្ចេយច លក្លលំ កយ្ចលក្លលំៈ ឍ្លវា១លាឥេឃា ចិឃ កយ្ចញ្ញា ហុត្វា អញ្ញាញ្ញា តាយំ ត លកតិ, កយ្ចេយច ហុត្វា លក្លឹឃតឹតិ កយ្ចលក្លលាត្តិ
អេត្ថាៈ “ឍ្លវា១លំ តិឃ្យា១លា”ត្តិ (បទិៈ អដ្ឋៈ ៣៥៥-៣៥៩) េឆត្ថ បឥសិលិឌ្ជតាេឃតំ ច្សត្តិៈ បឥយំ បត តិឃ្យា១លា េហាតិ, បឆ្លា
ឍ្លវា១លាតិ អាហ “តត្ថ កណ្ហកវាយលោ១ឃ្យា”តិអាឌិៈ កណ្ហកវាយលោ១ឃ្យ តាវតា ចិឃ តិឃ្យា១លាតិ ឃឆា កណ្ហកវាយលោ១ឃ្យ

ជល្លាកប្ចុតាយតា តិស្សារណា, ៣ឆា ព្ទុស្ស ចា ឆប្មុស្ស ចា សង្ឃស្ស ចា អចណ្ណា កលាខេតា, អកបរិយំ "កបរិយ"ន្តិ ឌីបឃខេតា, យិន្នាឌីខ្ជិកស្ស អត្តក្កាហិកាឃ ឌីខ្ជិឃា សយត្កាកតស្ស អត្ថាស្សាបិ សាយខេលាទស្ស –

"សង្ឃិ, កន្តេ, បុគ្គាយិ 'អយំ ព្ទក្ខត្កាខេយា សាយខេលាខេទា ព្ទុស្ស ចា ឆប្មុស្ស ចា សង្ឃស្ស ចា អចណ្ណចាឌី យិន្នាឌីខ្ជិខេកា, យំ អខេត្កា សាយខេលាទា លកន្តិ ឌីទេត្តាតិទេត្តា កិក្ខហិ សង្ឃិ សហេខេសឃ្ជំ, តស្ស អលិកាឃ តិស្សារណា ទុក្ខតិ សង្ឃស្សា'តិ៑ ទុតិឃយ្បិ...ខេប... តតិឃយ្បិ, កន្តេ, សង្ឃិ បុគ្គាយិ 'អយំ ព្ទក្ខត្កាខេយា សាយខេលាខេទា...ខេប... ទុក្ខតិ សង្ឃស្សា'តិ, ឆទ បិខេទ ចិតស្សា"តិ (បរិ៑ អដ្ឋ៑ ៣៥៥-៣៥៩) –

កត្តព្ទាតាយតា តិស្សារណាតិ អខេត្ថា៑ តាឌិសំខេយច សយ្ចាចត្តន្តិ ឌីស្វា បខេចយតា ឆ្កសារណាតិ តាឌិសំខេយច អបខេទត សយខេយត "អហំ, កន្តេ, ឌាលិតាឃ អត្ថាកាតាឃ អលក្ខិកតាឃ ៩ចំ អកាសិំ, ស្វាហំ សង្ឃិ លយាខេបឞី"តិ លយាខេបន្តិ ឌីស្វា ឃាចតតិឃំ ឃាចាខេបត្វា –

"សង្ឃិ, កន្តេ, បុគ្គាយិ 'អយំ ព្ទក្ខត្កាខេយា សាយខេលាខេទា ព្ទុស្ស ចា ឆប្មុស្ស ចា សង្ឃស្ស ចា អចណ្ណចាឌី យិន្នាឌីខ្ជិខេកា, យំ អខេត្កា សាយខេលាទា លកន្តិ កិក្ខហិ សង្ឃិ ឌីទេត្តាតិទេត្តា សហេខេសឃ្ជំ, តស្ស អលិកាឃ តិស្សារិខេតា, ស្វាយំ ព្ទឌាតិ ខេសាខេតា តិចាតទុត្តិ លឌ្ជីឆប្ចំ ឆ្កក្កខេត្តា ហិខេទាត្តខេប្ប បតិខ្ជិខេតា កតជល្លាកខេប្ចា អត្ថយំ ខេឌខេយតិ, ព្ទយស្ស សាយខេលាទស្ស ឃចា បុខេទ កាឃសប្កាកសាយក្កិឌាត់ ទុក្ខតិ សង្ឃស្សា'តិ៑ ទុតិឃយ្បិ...ខេប... តតិឃយ្បិ, កន្តេ, សង្ឃិ បុគ្គាយិ...ខេប... ទុក្ខតិ សង្ឃស្សា"តិ (បរិ៑ អដ្ឋ៑ ៣៥៥-៣៥៩) –

បខេចយតា ឆ្កសារណាតិ អខេត្ថា៑

ខេកាសខេឆ្ជតាបុគ្គតន្តិ ឞីយាបទិយាបខេត្ត កិក្ខុ សត្កិបិតាខេបត្វា បត្តាឌ្ជខេបក្ខ តត្ថ ខេតត្វា "សង្ឃិ, កន្តេ, ព្ទយស្ស ឌាខេកស្ស កណ្ហកប្ចំ អាបុគ្គាយិ"តិ តិក្ខត្តុ ចា ទ្វិក្ខត្តុ ចា សកិ ចា ចឆតិ៑ ព្ទឆ ច "ព្ទយស្ស ឌាខេកស្ស កណ្ហកប្ចំ អាបុគ្គាយា"តិបិ "ព្ទយស្ស សយលាកខេលំ អាបុគ្គាយា"តិបិ "ព្ទយស្ស បត្តាឌតំ អាបុគ្គាយា"តិបិ "អយំ សយខេណា ខេហាតុកាខេយា"តិបិ "អយំ បត្តាឌិតុកាខេយា"តិបិ ចត្តុ ចដ្ដតិខេយច៑

យុលខេស្សាតិ យុខេលត លខេស្ស៑ យំ អចន្ថិឃកប្ចំ អត្ថខ្លាតន្តិ សប្តខេន្តា៑ ដ្ឋាទុំ ចិចរិត្វា ជស្សាតាឌិចត្ថុសុតិ –

"ខេតត ខេលា បត ស យខេយត លត្តាក្កិឃា កិក្ខុ កិក្ខតិខេយា កដ្ឋខេយាជខេកត ឆ្កសិត្វាត្តិ 'អខេប្បច តាយ អខេយ្យា សាខេឆ្ជយ្យ'ន្តិ, កាយំ ចិចរិត្វា កិក្ខតីតំ ជខេស្សន្តិ, ដ្ឋាទុំ ចិចរិត្វា កិក្ខតីតំ ជខេស្សន្តិ, អដ្ឋាតំ ចិចរិត្វា កិក្ខតីតំ ជខេស្សន្តិ, កិក្ខតិខេយា ឆ្កកាខេសន្តិ, កិក្ខតីហិ សង្ឃិ សយ្យខេយាខេឌន្តិ 'អខេប្បច តាយ អខេយ្យា សាខេឆ្ជយ្យ'"ន្តិ (ទុឡ្ហអច៑ ៣១១) –

ព្ទខេយុ ចត្ថុ៑

ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᨧᩥᨲᩕᨠᩣᨴᩦᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᨧᩥᨲᩕᨴᨱ᩠ᨯᨧᩥᨲᩕᨠᨱ᩠ᨯᨧᩥᨲᩕᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨣᩣᩉᩴᩈᩮᩅᨸᩩᨸ᩠ᨹᨠᩣᩁᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨴᩦᨶᩴ᩵ ᨧᩥᨲᩕᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ ᨧᩥᨲᩕᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᩣᨿᨶᩣᨴᩦᨶᩥ᩵

ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨾᩪᩃᨴᩣᨶᨸᨲ᩠ᨲᩋᨣ᩠ᨣᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ᩵ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨠᩁᨱᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ

ᩃᩣᨽᩩᨸᨠᩣᩁᩃᩣᨽᩩᨸᨠᩣᩁᨠᩣᨴᩦᨶᩥ᩵ ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩴ ᨧᩣ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩦᨲᩥ ᨧᩥᨲᩕᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨧᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨠᨲᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩥ᩵

ᨶᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᩵ ᨶᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨠᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᩮᨿᩣᨸᩥ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲᩥ᩵ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨴ᩠ᩅᨿᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨭᩥᨷᩣᩉᨲᩦᨲᩥ (ᨠᩘ᩠ᨡᩣ᩵ ᩋᨭ᩠ᨮ᩵ ᪑᪑᪑) ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴᨿᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲᩥ᩵ ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩁᨩᨲᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨸᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᩁᩥᨿᨿᩣᨶᩮᨲᩥ ᩅᩥᨴ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᨶᩩ 'ᨩᩣᨲᩁᩪᨸᩁᨩᨲᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ'ᨲᩥ (ᨴᩦ᩵ ᨶᩥ᩵ ᪑.᪑᪐, ᪑᪙᪔) ᩅᨧᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨽᨱᨲᩥ᩵ ᩋᨸᩁᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩪᩃᨽᩪᨲᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ "ᨠᩥᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮ, ᨶᨶᩩ 'ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᩁᨱᩦᨿᩣ'ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᩵ ᪓᪄᪙) ᩅᨧᨶᩴ

ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨽᨱᨲᩥ᩵ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ "ᩈᩦᩃᨵᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣᨿ ᩉᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨶᨿᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᨶᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩵

ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩵ ᨸᩩᩁᩣᨱᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨲᩥ "ᩈᩩᨱᩣᨳ ᨽᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨿᩣᨷ᩠ᨽᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᨾᩣᨲᩣᨶᩴ...ᨸᩮ... ᩈᩩᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩥᩉᩥᨸᨭᩥᩈᩘᨿᩩᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨠᩘ᩠ᨡᩣ᩵ ᩋᨭ᩠ᨮ᩵ ᪑᪑᪑-᪑᪑᪓) ᩅᨧᨶᩴ ᨴᩥᩃᩣᨲᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨠᨲᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ᩵

ᩋᩃᩮᨠᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩣᨴᩦᨶᩴᨠᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᩋᩃᩮᨠᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨠᩁᨱᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ᩵ ᩋᩣᨴᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ "ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩴ, ᩋᨲᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨸᩁᩥᩈᨠ᩠ᨠᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩣᨿᩈᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᩮᩅᨶᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᨠᨳᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᨠᨳᩴ, ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᨠᨳ"ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨠᩘ᩠ᨡᩣ᩵ ᩋᨭ᩠ᨮ᩵ ᪑᪙᪔) ᩋᩅᩈᩮᩈᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᩵ ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩉᩥ ᨶᩮᩅ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩑᨠᩮᨠᩮᨶᨸᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ᩵

ᩋᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩔ ᨷᩮᩈ᩠ᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ᩵ ᨸᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩈᨶᨲᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨿ ᨸᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩈᨶᨲ, ᨶ ᩋᨶᩣᨿᩩᨠ᩠ᨲᨸᨶᨶᩮᩈᨶ᩵ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩩᨩ᩠ᨩᨶᨶᩮᩈᨶᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᩮᩈᩴ ᨶᨿᩮᩣ᩵ ᨲᩔᩮᩅᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᨶᨶᩮᩈᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᩁᩮᩣᨶᩣ, ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩩᨸᩥᨶᨠᩔ᩵ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᩮᩈᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩩᨩ᩠ᨩᩴ, ᨲᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ᩵ ᩈᩣᨲᩥ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩔ ᨶᩥᩔᩣᩁᨱᩣ, ᩒᩈᩣᩁᨱᩣ ᨧ᩵

ᩈᩩᨶᩥᨿᩣᨴᩥᩋᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᨠᩴ ᨴᩥᨲᩥᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩮᨠᩮᩣ᩵ ᩈᩣᨴᩥᨿᨠ᩠ᨠᩣᩉᩣᨸᨠᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᨦ᩠ᨣᩈᩣᨴᩥᨿᨠ᩠ᨠᩣᩉᩣᨸᨠᩮᩣ᩵ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩮ ᨸᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᨸᩮᩈᨠᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ᩵ ᩅᩈ ᨲᩮᨶ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᨸᩮᩈᨠᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ᩵

ᨲᨲ᩠ᨳᩦᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩦᨿᩴ, ᨶᩥᨿᩈᩴ, ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᨶᩦᨿᩴ, ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᨱᩦᨿᩴ, ᨲᩥᩅᩥᨵᨬ᩠ᨧ ᩏᨠ᩠ᨡᩮᨸᨶᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩦᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ᩵

ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩅᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨶᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮ ᩈᩘ᩠ᨥᩥᨶᩮᩈᩴ᩵

ញាត្តិកម្មានិចនេសតាតិ ញាត្តិកម្មញាត្តិទុតិយកម្មញាត្តិចតុត្ថកម្មចនេសតិ។ “ការិយយាតំ ឥទ្យហតទំ ហោតិ, តស្មា កាតព្ពា”ត្តិ ឲ្យកន្ទេ ចឥត្តិ។ ឲ្យចំ បត សតិ កម្មសង្កេទា ហោតិ, តស្មា ត កាតព្ពាត្តិ បដិក្ខិត្តសេច។ សនេ បត អក្ខរបរិហីតំ ចា បឥបរិហីតំ ចា ទុរុត្តបឥំ ចា ហោតិ, តស្ស នោឃតត្តំ បុតប្បុតំ ចត្តំ ចដ្ឋតិ។ ឮឥំ អក្យប្បកម្មស្ស ឥទ្យហឹកម្មំ ហោតិ, ក្យប្បកម្មេ កម្មំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។ សកលក្ខណោតចាតិ ញាត្តិញ្ញា ចតសេ្សា ច កម្មចាចាយោ សាទេចត្វាច។ ត សេសកម្មចនេសតាតិ អបលោកតកម្មានិតា អចសេសកម្មចនេសត ត កាតព្ពា។

កម្មប្បដិពាហតនិក្ខាបឥចណ្ណកា តិដ្ឋិតា។

១០។ លត្ថិអឥត្វាកាយតនិក្ខាបឥចណ្ណកា

អារទាធិតំ ចត្តុ អចិតិន្ធិតត្តិ អារទាធិតចត្តុ អាបត្តិកការចត ត ចិតិន្ធិតំ។ ឲ្យត្តុ ច ចេឥាឥកត ច ទុឌិតកេត ច អត្ថតោ កឆា កឆិតា, អត្ថចិជ្ជកោ សម្មតោ, ឲ្យត្ថាចតា ចត្តុសេច អារទាធិតំ ហោតីតិ ឥដ្ឋព្ពំ។ លត្ថិ អឥត្វា ដ្ឋាឃាសតា បក្កេយ្យាតិ “កឆំ ឮឥំ កម្មំ ក្យប្បំ អស្ស, ចក្កុ អស្ស, ត កទេយ្យា”តិ (បរិចិ ៣៥១) ឮយិតា អធិប្បាយេត លត្ថិ អឥត្វា តិសិត្តាសតតោ ដ្ឋាឃ កន្ទេយ្យ។ តោតាហ “យោ កិក្ខុ”តិអាឌិ។ កិរិយាកិរិយត្តិ ឲ្យត្តុ កយតំ កិរិយំ, លត្ថស្ស អឥាតំ អកិរិយំ។

លត្ថិអឥត្វាកាយតនិក្ខាបឥចណ្ណកា តិដ្ឋិតា។

១១។ ទុត្ថលនិក្ខាបឥចណ្ណកា

ឃឆាសត្តុតត្តិ ឃឆាយិត្តំ។ តោតាហ “យោ យោ”តិ អាឌិ។ តត្តុ យិត្តសតិដ្ឋ សម្ពត្តចនេសតាតិ យិត្តសតិដ្ឋ សម្ពត្តាតំ ចនេសត។ តត្តុ យិត្តា យិត្តាច។ សតិដ្ឋា តត្តុ តត្តុ សង្កម្ម ឌិដ្ឋយត្តា កាតិឥទ្យហយិត្តា។ សម្ពត្តា សុដ្ឋ កត្តា សិតេហចត្តា ឥទ្យហយិត្តាតិ ឥដ្ឋព្ពា។

បញ្ញា កទុកណ្ឌាតីតិ ទាសិចនេសត បញ្ញា កទុកណ្ឌាតិ, សទុបចនេសត បតេតាតិ ពហុតិ ហោត្តិ។ តោតាហ “ទាសិចនេសត បញ្ញា កទុកណ្ឌាតិ ទុត្តាតី”តិ។ អារាយោ (ធុឡអច។ អដ្ឋ។ ១១១; ចិ។ សង្គ។ អដ្ឋ។ ១១លិ) តាយ បុប្ផារាយោ ចា ឆលារាយោ ចា។ អារាយចត្តុ តាយ តោសំសេច អារាយាតំ អត្ថាឃ បរិច្ឆិត្តិត្វា ឥបិតោតាការេសា, តោស្ម ចា អារាយស្ម ចិតដ្ឋស្ម តោសំ បរិទាណកក្ខយិការកោ។ ចិហារទា តាយ ឃំ កិច្ចិ បិសាឥាឌិសេតាសតំ។ ចិហារចត្តុ តាយ តស្ស បតិដ្ឋារតាការេសា។ យទេព្យា តាយ យសារកោ ញត្តិកាពទេណ្ឌា, ក្យឡព្រារបិឥកោ, អាហច្ចបិឥកោតិ ឮយេសំ បុទេព្ព ទុត្តាតំ ចតុត្ថ យញ្ញាតំ អញ្ញាតទោ។ បីឋំ តាយ យសារកាឌីតំសេច ចតុត្ថ បីឋាតំ អញ្ញាតទំ។ កិសិ តាយ ដ្ឋណ្ណកិសិអាឌីតំ បញ្ញាត្ថ កិសីតំ អញ្ញាតទោ។ ពិទេព្ពាហតំ តាយ ទុក្ខត្វលលតាត្វលបេិដកិត្វលិតំ អញ្ញាតទេត បុណ្ណំ។ លោហក្យម្ភី តាយ កាឡអលោហេត ចា តម្ពលោហេត ចា យេត កេតចិ លោហេត កតា ក្យម្ភី។ លោហកាណកាឌីស្វបិ ឲ្យសេច តយោ។ ឲ្យត្តុ បត កាណកត្តិ

អរញ្ជរោ វុច្ចតិ។ វារកោតិ ឃដោ។ កដាហំ កដាហមេវ។ វាសិអាទីសុ, វល្លិអាទីសុ ច ទុវិញ្ញេយ្យំ នាម នត្ថិ។ ឯវំ –

ទ្វិសង្គហានិ ទ្វេ ហោន្តិ, តតិយំ ចតុសង្គហំ;

ចតុត្ថំ នវកោដ្ឋាសំ, បញ្ចមំ អដ្ឋភេទនំ។

ឥតិ បញ្ចហិ រាសីហិ, បញ្ចនិម្មលលោចនោ;

បញ្ចវីសវិធំ នាថោ, គរុភណ្ឌំ បកាសយិ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ២២១; វិ॰ សង្គ॰ អដ្ឋ॰ ២២៤);

វិស្សជ្ជេតុំ វា វិភជិតុំ វា ន វដ្ដតីតិ មូលច្ឆេជ្ជវសេន វិស្សជ្ជេតុំ វា វិភជិតុំ វា ន វដ្ដន្តិ។ បរិវត្តនវសេន បន វិស្សជ្ជនស្ស, វិភជនស្ស ច អនាបត្តិ។ តេនាហ "ថាវរេនា"តិអាទិ។ តត្ថ ថាវរេន ថាវរន្តិ អារាមអារាមវត្ថុវិហារវិហារវត្ថុនា អារាមំ អារាមវត្ថុំ វិហារំ វិហារវត្ថុំ។ ឥតរេនាតិ អថាវរេន, បច្ឆិមរាសិត្តយេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អកប្បិយេនាតិ សុវណ្ណមយមញ្ចាទិនា ចេវ អកប្បិយភិសិពិម្ពោហនេហិ ច។ មហគ្ឃកប្បិយេនាតិ ទន្តមយមញ្ចាទិនា ចេវ បាវារាទិនា ច។ ឥតរន្តិ អថាវរំ។ កប្បិយបរិវត្តនេន បរិវត្តេតុន្តិ យថា អកប្បិយំ ន ហោតិ, ឯវំ បរិវត្តេតុំ។

តត្រាយំ បរិវត្តននយោ (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ២២១; វិ॰ សង្គ॰ អដ្ឋ॰ ២២៥) – សង្ឃស្ស នាឡិកេរារាមោ ទូរេ ហោតិ, កប្បិយការកា ពហុតរំ ខាទន្តិ, យម្បិ ន ខាទន្តិ, តតោ សកដវេតនំ ទត្វា អប្បមេវ អាហរន្តិ។ អញ្ញេសំ បន តស្សារាមស្ស អវិទូរេ គាមវាសីនំ មនុស្សានំ វិហារស្ស សមីបេ អារាមោ ហោតិ, តេ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា សកេន អារាមេន តំ អារាមំ យាចន្តិ, សង្ឃេន "រុច្ចតិ សង្ឃស្សា"តិ អបលោកេត្វា សម្បដិច្ឆិតព្ពោ។ សចេបិ ភិក្ខូនំ រុក្ខសហស្សំ ហោតិ, មនុស្សានំ បញ្ចសតានិ, "តុម្ហាកំ អារាមោ ខុទ្ទកោ"តិ ន វត្តព្ពំ។ កិញ្ចាបិ អយំ ខុទ្ទកោ, អថ ខោ ឥតរតោ ពហុតរំ អាយំ ទេតិ។ សចេបិ សមកមេវ ទេតិ, ឯវម្បិ ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេ បរិភុញ្ជិតុំ សក្កាតិ គហេតព្ពមេវ។ សចេ បន មនុស្សានំ ពហុតរា រុក្ខា ហោន្តិ, "ននុ តុម្ហាកំ ពហុតរា រុក្ខា"តិ វត្តព្ពំ។ សចេ "អតិរេកំ អម្ហាកំ បុញ្ញំ ហោតុ, សង្ឃស្ស ទេមា"តិ វទន្តិ, ជានាបេត្វា សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ ភិក្ខូនំ រុក្ខា ផលធារិនោ, មនុស្សានំ រុក្ខា ន តាវ ផលំ គណ្ហន្តិ។ កិញ្ចាបិ ន គណ្ហន្តិ, ន ចិរេន គណ្ហិស្សន្តីតិ សម្បដិច្ឆិតព្ពមេវ។ មនុស្សានំ រុក្ខា ផលធារិនោ, ភិក្ខូនំ រុក្ខា ន តាវ ផលំ គណ្ហន្តិ, "ននុ តុម្ហាកំ រុក្ខា ផលធារិនោ"តិ វត្តព្ពំ។ សចេ "គណ្ហថ, ភន្តេ, អម្ហាកំ បុញ្ញំ ភវិស្សតី"តិ ទេន្តិ, ជានាបេត្វា សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ ឯវំ អារាមេន អារាមោ បរិវត្តេតព្ពោ, ឯតេនេវ នយេន អារាមវត្ថុបិ វិហារោបិ វិហារវត្ថុបិ អារាមេន បរិវត្តេតព្ពំ។ អារាមវត្ថុនា ច មហន្តេន វា ខុទ្ទកេន វា អារាមំ អារាមវត្ថុំ វិហារំ វិហារវត្ថុន្តិ។

កថំ វិហារេន (ចូឡវ॰ អដ្ឋ॰ ២២១; វិ॰ សង្គ॰ អដ្ឋ॰ ២២៥) វិហារោ បរិវត្តេតព្ពោ? សង្ឃស្ស អន្តោគាមេ គេហំ ហោតិ, មនុស្សានំ

ចិហារយន្ត្យេបិរសារេតា, ្គុរេកាបិ អេល្ឈ្កូ របយកា៉ រេទ យត្យុស្យា េតាត បិរសារេគត ចំ េកហំ ឃាចត្តិ, របេ្យចិន្ទិតុំ ចតុ្ថិ៉ តិកិ្ខត់ េទ យហល្លូតុទ់ េកហំ េហាតិ, “យហល្លូតុទ់ អយ្យាក់ េកហ”ត្តិ ចុេត្ត “កិច្ចាបិ យហល្លូតុទ់ បត្ដុខិតាត់ អររាទុប់ុ, ត រក្ខា តត្ថ បត្ដុខិេតហិ ចរិតុំ, ព្វាត់ បត េររាទុប់ុ, កណ្ឍ្យេតា”តិ ចេគត្តិ, ឲចយិ របេ្យចិន្ទិតុំ ចតុ្ថិ៉ រេទ បត យត្យុស្យាត់ យហល្ល្ឍេហាតិ “តត្យ តុយ្យាក់ េកហំ យហល្ឈ”ត្តិ ចតុត្ថា៉ “េហាតុ, កេត្ត, អយ្យាក់ បុត្ថា កចិស្សតិ, កណ្ឍ្យេតា”តិ ចុេត្ត បត របេ្យចិន្ទិតុំ ចតុ្ថិ៉ ឲចំ ចិហារេត ចិហារេរា បរិចេត្តតេត្ថា៉ ឲេតេតច តេឃត ចិហារចត្វុបិ អារារេយាបិ អារាយចត្វុបិ ចិហារេត បរិចេត្តតត្ថា៉ ចិហារចត្វុតា ត យហេល្លូ ចា អប្យេល្លូ ចា ចិហារ់ ចិហារចតុំ អារាយំ អារាយចតុំ៉ ឲចំ តាច ឆាចេរត ឆាចរបរិចត្តត់ េចខិតត្ថា៉

ព្គតេរត ព្គតរបរិចត្តេត បត យច្ចាបឹផំ យហត្តិ ចា េហាតុ, ល្យុគិ ចា (ត្យួអច៉ អដ្ឋ៉ ១១០; ចិ៉ រក្ខ៉ អដ្ឋ៉ ១១ប៉), អត្តយេរា ចតុេក្ខលបិគក់ កាយគារេកហិ បំណ្ឌាការេកយុ កឹឡូអេត្តហិ កតយិ រល្ឈ្យ ខិត្តកាលេតា បច្ឆាឃ កុកល្ឌ េហាតិ៉ រេចបិ រាខា ចា រាខយហាយត្តាគេឃា ចា ឲកប្យហារេរតច យច្ចារចំ ចា យច្ចារហស្យំ ចា េគត្តិ, រេត្ថ កបិ្យឃយច្ចា របេ្យចិន្ទិតត្ថា, របេ្យចិន្ទិត្វា ចុឌ្ឌបេ្យចិបិចិឃា “រល្ឈិកបរិេការេកត បរិកុ្ខជា”តិ គាតត្ថា, ត បុក្កលិកបរិេការេកត គាតត្ថា៉ អតិេរកយេច្ចា កល្ឌាការាឌឹយុ បត្ថាេបត្វា បត្តឌឹចទ់ តិក្លិបិត្វា បរិកុ្ខជុិតុយិ ចតុ្ថិ៉ ពាហិរិយាឃ “រល្ឈ្យ េគយា”តិ ខិត្តយេច្ចា រល្ឈេត្តរស្យ ចរតច្ឆេត គាតេត្ថា៉ តត្ថ េទ ពាហុ យច្ចា េហាត្តិ, យេច្ចាត កយុំ តត្តិ៉ ឃរ្យ ចរតច្ឆេត កយុំ អត្តិ, តត្ថ “រល្ឈិកបរិេការេកត បរិកុ្ខជា”តិ គាតេត្ថា, ត បុក្កលិកេការេកត៉ យហេល្លូ រតល្លូេកត ចា រហរ្យល្លូេកត ចា យេច្ចាត អត្ថាំ យច្ចារចំ លកតិ, បរិចេត្តត្វា កេហតត្ថា៉ ត េកចលំ យេច្ចាត យេច្ចាេឃច, អារាយអារាយចត្វុចិហារចិហារចត្វុឹផកិរិពិេត្តាហតាតិបិ បរិចេត្តតុំ ចតុ្ថិ៉ ឲេរច តេឃា ឹផកិរិពិេត្តាហេតរុបិ៉ ចេរេរតាររតាឌឹត់ រំេក្ខលតត្តិ រេទ ត្យុកិ្ខ េហាតិ, កិក្ខ បិល្ឌបិេតាត ត ឃារបត្តិ, ឲត្ថ រាខេរាកេចារកឃាតិ, អត្ថាត្វ កន្ធាត់ ចិហារា បលុជ្ជត្តិ, តាលតាឡព្គេកេរាខិេក ចិតារត្តិ, េរតាររតបច្ចុយំ រត្ឋាឃ ឃារបតុំ រក្ខា េហាតិ, ឲចទ្យប កាេល ចេរេរតាររតាឌឹត់ រំេក្ខលតត្វា៉ លិយកាតិ ចិស្សេជ្ជតុត្តិ លិយក់ លិយក់ ចិស្សេជ្ជតុំ, លិយកេកាបិឃា ចិស្សេជ្ជតុត្តិ អឈិប្យាេឃា៉ ចិស្សេជ្ជត្វា បរិកុ្ខជិតុំ ចតុ្ថិតិ ចិស្សេជ្ជត្វា តេតា លឌ្ឍឃាក្យកត្តឌឹចរាឌឹតិ បរិកុ្ខជិតុំ ចតុ្ថិ៉

កាឡូអេលិហតប្ដេលិហកំរេលិហចតុេលិហាតត្តិ ឲត្ថ កំរេលិហំ, ចតុេលិហច្ចា កិត្តិយេលិហំ៉ តឹហិ ហិ កិត្តិយេលិហាតិ កំរេលិហំ, ចតុេលិហំ, អារក្យុងត្តិ៉ តត្ថ តិបុតេប្ត យិេស្សត្វា កតំ កំរេលិហំ, ឹតតេប្ត យិេស្សត្វា កតំ ចតុេលិហំ, េរកតេប្ត យិេស្សត្វា កតំ អារក្យុង៉ េតាត ចុត្តំ “កំរេលិហំ, ចតុេលិហច្ចា កិត្តិយេលិហ”ត្តិ៉ តេតា អតិេរកត្តិ តេតា អតិេរកក្កណ្ឍ្យេកា៉

រេរកាតិ យន្ត្យេយក្យួអំ គេស្សត្វា យុលចប្ចិចិត្វតំ កត្វា បិឌ្ឋិេតា តារេយត្វា កាតត្ថំ ឲក់ កាខត់ “ររាច”ត្តិបិ ចគត្តិ៉ អាឌិរេត្តុត កច្ចាតកាឌឹត់ កិហិប្ឋបករលាត់ កហលំ៉ តាតិ ហិ ល្យុគ្គាតិបិ កុកល្ឌារតច កិហិប្ឋបករលត្តាតិ៉ បិ-រេត្តុត បេកច យហត្តាតិតិ គេស្សតិ៉ ព្គយាតិ បត កាខតិឃាតិ កិក្ខបករលត្តាតិ អឈិប្យាេឃា៉ ឃឆា ត ឲតាតិ, ឲចំ ក្យល្ឌិកាបិ កាខតិឃា៉ ចក្ខតិ ហិ “ឃឆា ត យត្តិកាកេល្ឌ, ឲចំ េលិហកេល្ឌបិ ក្យល្ឌិកា កាខតិឃេកាច្ឆារេយច កខតិ”តិ (កត្ថ៉ អដ្ឋ៉ ត្យួលរិក្ខាបគចល្ណតា)៉ រល្ឈិកបរិេការេកតាតិ អាកត្តុកាត់ ចុឌ្ឌតរាត់ គត្វា បរិេការេកត៉ កិហិចិកបិតិ កិហឹហិ ចិកតា បត្ថាតត្វា, អត្តេតា ចា រត្តកកេរលាត ចិទ្យបំ កតា៉ បុក្កលិកបរិេការេកត ត ចតុ្ថិតិ អាកត្តុកាត់ អគត្វា អត្តេតា រត្តក់ ចិឃ កេហត្វា បរិហរិត្វា បរិកុ្ខជិតុំ ត ចតុ្ថិ៉ បិប្យលិេកាតិ កត្តរិ៉ អារកល្ចក់ រ្យចិេចឆក់៉

តញ្ចំ យន្តិ។ កត្តរយដ្ឋិវេធកោ កត្តរយដ្ឋិវលយំ។ យថា តថា ឃដិតំ លោហន្តិ លោហវដ្ដិ លោហកុញ្ជ លោហបិណ្ឌិ លោហចក្កលិកន្តិ ឯវំ ឃដិតំ លោហំ។ ទីឃបិសាលាយយាតីតិ យុត្តកទីឃបិសាលាយយាតិ។

គិហិវិកតានិបិ ន វដ្ដន្តិ អនាមាសត្តា។ បិ-សទ្ទេន បនេវ សង្ឃិកបរិភោគេន វា បុគ្គលិកបរិភោគេន វាតិ ទស្សេតិ។ សេនាសនបរិភោគោ បន សព្ពកប្បិយោ។ តស្មា ជាតរូបរជតមយា សព្ពេបិ សេនាសនបរិក្ខារា អាមាសា។ តេនាហ “សេនាសនបរិភោគេ បនា”តិអាទិ។

សេវនាតិ ទសនា យមកតូរិ ចារិ។ ឃា បនាតិ ឃា កុធារី បន។ កុធារេហិ អត្តមទេសា ធមុរគ្គលមវត្តាបិ កុរុកណ្ឌមេដ។ និលាវត់ ធមុរស្សមុល់ ចា ទោលា, ពោលិមុល់ ចា ចន្ទំ ចា វត្ថក់ ចា, អត្តមទេសា សមុញ្ញាតិទណ្ឌកវេធនមបិ ទណ្ឌវន្តុំ វេ, កុរុកណ្ឌមេដ។ តេនាហ “កុធារេហិ ទណ្ឌវន្តនិលាវត់ ចា អកុរុកណ្ឌំ នាម នត្ថិ”តិ។ សិបិទិកា នាម លុទ្ទកានំ សិលេវ៉ បន ទណ្ឌវន្តនិលាវត់ អនុលោមេតីតិ អាហ “សិលេវបិ និលាវេនេន សង្គហិត”ន្តិ។ សវេ ចមបិ បន អទណ្ឌកំ ផលមត្តំ, ការនីយំ វុបក្ខវេតិ ចារិអាទិកណ្ឌាតិ។

បត្តពន្ធកោ នាម បត្តស្ស កណ្ឋិកាទិការកោ។ “បដិមាឃុធណ្ហាទិបត្តការកោ”តិបិ ធនត្តិ។ តិបុវេច្ឆកោសត្តំ, ឃុធណ្ហវេច្ឆកោសត្តំ, កតបរិកម្មចម្មច្ឆិន្នកកត្ថវន្តកោសត្តន្តិ វទាតិ វេត្តំ តីហិ បិប្បលិកំ អនុលោមេន្តីតិ អាហ “អយំ បន ចិវេសេតា”តិអាទិ។ វុតការីតិ យមាកត្តុរិអាទីតិ។

អណ្ឌារិហុប្បមាណាតិ (សារត្ថ. ដី. ធុគ្គអចក្ក ១.១១០) កម្បវេតា បដ្ឋាឃ យាថ អំសកូដប្បមាណា, ចិនត្ថិចមុរគ្គលប្បមាណាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ តត្ថខាតកាតិ សង្ឃិកកូមិយំ ខាតា។ អារក្ខសំខិតាវេតន វក្ខិតត្តា វក្ខិតា ន សា យញ្ចសារីសុ បក្ខិត្តំ ខិឃ យថា តំ ន តស្សតិ, ឯវំ កោបនវេតា កោបិតា ចាតិ វក្ខិតកោបិតា។ តត្ថខាតកាបិ បន អវក្ខិតា កុរុកណ្ឌមេដ ន ហោតិ។ “សង្ឃិកេមុ ន វេតិឃកមុ ន កតេ”តិ វុឃិតា សង្ឃសត្តកោន វេតិឃសត្តកំ វក្ខិតុំ, បរិវត្តិតុញ្ច ចដ្ឋតីតិ ឌីវបតិ។ ចុត្តំ បនាតិ ចដ្ឋិតវេដ្ឋា អចដ្ឋិតញ្ច ចុត្តំ។

អដ្ឋគុលសូចិទណ្ឌមត្តោតិ អត្តមទេសា ឌីឃទេសា អដ្ឋគុលមត្តោ, បរិណាហតោ សីហឡអបណ្ណាសូចិទណ្ឌមត្តោ។ ឯត្តាតិ វេឡុភណ្ឌេ ទណ្ឌកេហំ ឃេយំ តេតិ ទស្សេហោ។ ន ចារតេត្តាតិ “ឃា កាលិង្គា កច្ឆា”តិ ន តិនេសមេតត្តា។ ទេសត្តរកេតន សម្បត្តខិហារេ សង្ឃិកាចារេស ទស្សេតត្តា។

អចរសេសញ្ចា លេនតិលាត្តិ បុញ្ញាបត្តានេហិ អចរសេសំ ឃំ កិញ្ចិ លេនតិលាំ។ យត្ថ បន តិលាំ នត្ថិ, តត្ថ បណ្ណេហិ លាទេន្តិ (ធុគ្គអច. អដ្ឋ. ១១១)។ តស្មា បណ្ណម្បិ តិណេនេវ សង្គហិតន្តិ អាហ “លេនតិលាសន្តេប្បកេតស្ស”តិអាទិ។ អដ្ឋគុលប្បមាណោបីតិ ខិត្តារទេតា អដ្ឋគុលប្បមាណោ។ លិខិតចេបិត្តកោ បន កុរុកណ្ឌំ ន ហោតិ។

វេឡុម្ហិ វុត្តប្បមាណោតិ “អដ្ឋង្គុលស្សុទិកោលកមេត្តាបី”តិ វេឡុកោន្ត វុត្តប្បមាណោ។ សព្វស្ស និវេត្តា ចាតិ នារុកល្លកដ្ឋានេន សព្វស្ស និវេត្តា ច។ ធុរុត្តិយំ វុត្តក្កមេន នារុកល្លចិតិដ្ឋយំ ចត្វា ពុទ្ធាតិ មហាអដ្ឋកថាយំ វុត្តក្កមេន ចត្តុ “អបិចា”តិអាទិមាហ។ អាសន្ទិកាទីនីតិ ឯត្ថ អាសន្ទិកោតិ ចតុរស្សបីឋំ វុច្ចតិ។ “ឧច្ចកម្បិ អាសន្ទិក”ន្តិ វចនតោ ឯកតោភាគេន ទីឃបីឋមេវ ហិ អដ្ឋង្គុលបាទកំ វដ្ដតិ។ ចតុរស្សាសន្ទិកោ បន បមាណាតិក្កន្តោបិ វដ្ដតីតិ វេទិតព្វោ។ អាទិសទ្ទេន “សត្តង្គោ, ភទ្ទបីឋកំ, ឯឡកបាទកបីឋំ, អាមលកវដ្ដកបីឋំ, ផលកំ, កោច្ឆំ, បលាលបីឋក”ន្តិ (ធម្មស។ អដ្ឋ។ ១១១) ពុលេ សង្គណ្ហាតីតិ វេទិតព្វំ។ តេនាហ “អត្ថរណា”តិអាទិ។ បណ្ណេហិ ចាតិ កទលិបណ្ណាទីហិ ច។ ញាណុទ្ធរេមុខេន្នបិ ចាត្វអន្តោបវិត្តិតំ រតនបរិសិទ្ធិតំ កោច្ឆំ វុត្តមេវ។

ជូតផលកំ នាម យត្ថ ឋបេត្វា រជតមិចេទំ ហរន្តា ជូតំ កីឡន្តិ។ ជូតមណ្ឌលា នាម អក្ខធាតាទិជូតកោតិ វេទិតព្វំ។ ទណ្ឌមណ្ឌលា នាម វេមត រជតមិចេទំ បេលិវេត្តិ អដ្ឋាណត្តិ ផលកេហិ បេលិក្ខរណិ និមិ កតំ បាតិមកាដំ រដនទោណីតិ បក្ករដំ អាពិទ្ធិត្វា ឋបនកាដំ។

អកប្បិយចម្មន្តិ សីហាទីនំ ចម្មំ។ “ភូមត្ថរណំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ ពុទ្ធំ អកប្បិយចម្មំ សន្ធាយ វុត្តំ។ “បច្ចត្ថរណគតិក”ន្តិ ពុត្តិតា មញ្ចបីឋេបិ អត្ថរិតុំ វដ្ដតីតិ ទីបេតិ។ បិចារាទិបច្ចត្ថរណម្បិ វុត្តកន្តិ ឧកោ។ តេនាតិ អបរេ។ ទីឃំ សិព្វិត្វា កតេហិ កប្បិយចម្មានីតិ មិកាទីនំ ចម្មានិ។

សត្ថំ ចក្កយុត្តយានន្តិ រថសកដាទិកំ សត្ថចក្កយុត្តយានំ។ ទិសដ្ឋិតចក្កំ បន យានំ កាដកីលំ អនុញ្ញាតចាសិ តាយ យា និបាទិកាយ បក្ខិបិត្វា បរិហរិតុំ សក្កាតិ វុត្តា។ មជ្ឈបណ្ណន្តិ តាលបណ្ណំ តសិព្វមជ្ឈិតា គហេត្វា បរិហរន្តីតិ “មជ្ឈបណ្ណ”ន្តិ វុច្ចតិ។ មជ្ឈបណ្ណន្តិ លត្តដ្ឋកបណ្ណមេវាតិ កេចិ។ អនុលោមិកន្តិ អនុលោមកញ្ញំ, វុត្តានុលោមំ, អញ្ញានុលោមន្តិ អនុលោមិកន្តិ អត្ថោ។

ផាតិកម្មំកត្វាតិ អត្ថរណំ តំអញ្ញកចាលិកាយបិ នាចរំ វត្តិកម្មំ កត្វា។ ផាតិកម្មំ អកត្វា កណ្ហុវត្តន តទេវ ពលទេ្ហតព្វោ។ កមតកាលេ សង្ឃិកា អាចារេន ឋបេត្វា គន្តព្វំ។ អសតិយា គហេត្វា គតេន បហិណិត្វា ទាតព្វំ។ ទេសន្តរគតេន សម្បត្តវិហារេ សង្ឃិកាចារេន ឋបេតព្វំ។ ឧត្វាតិ មត្តិកាគន្ធំ ពុត្ថិកាតិ អយោពុត្ថិកា វេម តម្ពលោហពុត្ថិកា ច។ កាដតីយកោដ្ឋាសមេវ គដតីតិ កាដតីយបក្កមេវ សេវតិ, ន តុ ពុត្តន្តិ អត្ថោ។ កញ្ចនកោ បន ពុត្តមេវាតិ អធិប្បាយោ។ ពុត្តន្តិ ពុត្តំ។

ទុព្ពលសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១។ បរិណាមនសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទ្វាទសមេ ន កិញ្ចិ វត្តព្វំ អត្ថិ។

បរិណាមនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សហធម្មិកវគ្គោ អដ្ឋមោ។

៩។ រតនវគ្គោ

១។ អន្តេបុរសិក្ខាបទវណ្ណនា

អនិក្ខន្តរាជកេ អនិគ្គតរតនកេតិ ឯត្ថ “សយនិឃរេ”តិ បាឋសេសោ ទដ្ឋព្វោតិ អាហ “អនិក្ខន្តោ រាជា ឥតោ”តិអាទិ។ តត្ថ ឥតោតិ សយនិឃរតោ។ សយនិឃរេតិ សយនីយឃរេ។ យត្ថ រញ្ញោ សយនំ បញ្ញត្តំ ហោតិ, អន្តមសោ សាណិបាការបរិក្ខិត្តេបិ, តស្មិន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ រតិជននតោ រតនំ, ហត្ថិអាទិ។ ឥធ បន ឥត្ថិរតនំ អធិប្បេតន្តិ អាហ “រតនំ វុច្ចតិ មហេសី”តិ។

ឯកាសូតិ រាជមហេសីសុ។ កិរិយាកិរិយន្តិ ឯត្ថ ឥន្ទខីលាតិក្កមោ កិរិយំ, អប្បដិសំវិទិតំ អកិរិយន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

អន្តេបុរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ រតនសិក្ខាបទវណ្ណនា

មុត្តាទិទសវិធន្តិ “មុត្តា មណិ វេឡុរិយោ សង្ខោ សិលា បវាឡំ រជតំ ជាតរូបំ លោហិតង្កោ មសារគល្ល”ន្តិ (បាចិ។ ៥០៦) ទសវិធំ រតនំ។ អជ្ឈាវសថេតិ គេហេ។ តេនាហ “បរិក្ខិត្តស្សា”តិអាទិ, បរិក្ខិត្តស្ស អាវសថស្សាតិ អត្ថោ។ អាវសថោតិ ចេត្ថ អន្តោគាមេ និវិដ្ឋគេហំ អធិប្បេតំ។ អារាមេ និវិដ្ឋគេហំ បន អជ្ឈារាមគ្គហណេនេវ គហិតំ។ “អាវសថោតិ ចេត្ថ អន្តោអារាមេ វា ហោតុ, អញ្ញត្ថ វា, អត្តនោ វសនដ្ឋានំ វុច្ចតី”តិ (សារត្ថ។ ដី។ បាចិត្តិយ ៣។៥០៦) កេចិ។ សេសានម្បិ អត្ថាយ ទុក្កដមេវាតិ អត្តនោ វា តេសំ សញ្ញាតីនំ វា អត្ថាយ ឧគ្គណ្ហន្តស្ស វា ឧគ្គណ្ហាបេន្តស្ស វា ទុក្កដមេវ។ សចេ បន មាតាបិតូនំ សន្តកំ អវស្សំ បដិសាមេតព្វំ កប្បិយភណ្ឌំ ហោតិ, អត្តនោ អត្ថាយ គហេត្វា បដិសាមេតព្វន្តិ អាហ “តាទិសំ បនា”តិអាទិ។ តាទិសន្តិ យំ មាតាបិតូនំ សន្តកំ អវស្សំ បដិសាមេតព្វំ កប្បិយភណ្ឌំ, តាទិសំ។ ឋបេន្តោបិ ករោន្តោបីតិ វឌ្ឍកិអាទីសុ ឋបេន្តោបិ, រាជវល្លភេសុ ករោន្តោបិ។

តាទិសេ ឋានេតិ មហាវិហារសទិសស្ស មហារាមស្ស បាការបរិក្ខិត្តេ បរិវេណេ។ សញ្ញាណំ កត្វាតិ “ឯត្តកា កហាបណា”តិអាទិនា រូបេន វា លញ្ឆនាទិនិមិត្តេន វា សញ្ញាណំ កត្វា, សល្លក្ខេត្វាតិ អត្ថោ។ បតិរូបានំ ភិក្ខូនំ ហោតូតិ លទ្ធំ កប្បិយការកំ ភិក្ខូនំ ហោតុ។ ទេវលាទិការណំ ហោតុ ធេបតំ ន លព្ភតិ។ តេន បក្កមតីតិ តេន វយ្យាអាចារេន បក្កមតិ។ “វាចាយ សេនាសនំ វា”តិអាទិនា អត្តនោ ទីឃរាទិមូលំ ន កាតព្វន្តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៥០៦) ទស្សេតិ។ តំ ទស្សេត្វាតិ យំ វាចរសេនាសនាទិ កតំ, តំ ឧបាសក តវ សន្តកេន ឥទំ នាម

ពាតត្ថិ ឲចំ ឥនេស្សូត្វា៑ ឞយាឥឞេបត្វាតិ អឡ្ឋា ឞយាឥឞេបត្វា, “ឱ្ឌិស្សុ អទិយា តិដ្ឋត្តិ, ឲឞា អទិយាត ឃាចតា”តិ ចុត្តតេឃត ឃាចិត្វាតិ អេត្វា៑

អតុឡ្ឋាពដ្ឋារេតតិ អឡ្ឍារាយអឡ្ឍាចឞេឆ៑ អាយាឞត្ថិ អាយឞិតញ្ញេញ្ចាច បជំឞារេយតញ្ញញ្ចា ចត្វាឌិ៑

រតតឞិក្ខាបឥចល្លុតា តិដ្ឋិតា៑

១៑ ចិកាលកាយប្បទេឞតឞិក្ខាបឥចល្លុតា

ចាទិទេត្តតិ ចាទិត្តឞិក្ខាបេឥ៑ ឱបចារត្តិ ក្ខុតិឃេលេឆ្ឋុបិតំ៑ អឡ្ឋា កាយំ កត្ថត្តាតំ បុត អាបុឆ្ឋតកិឆ្ចំ តត្តិ៍តិ ឱឞ្សាហំ អប្បដិប្បស្សុឞ្ឞេត្វា អឡ្ឋា កាយំ កត្ថត្តាតំ កាយឞតយ្យិ ទោហតុ, បុត អាបុឆ្ឋតកិឆ្ចំ តត្តិ៍តិ អេត្វា៑ ទោតាហ “ឞេច បតា”តិអាឌិ៑ ឱឞ្សាហត្តិ កាយប្បចិឞតុស្សាហំ៑ អត្តទារាយាឌិស្សុ (បរិចិ៑ អដ្ឋ៑ ៥៣៥) ត ពេចល់ អតាបុឆ្ឋា កត្ថត្តេឞ្សច, កាឃពាត្ថតំ អពាត្តិ៍ត្វា ឞញ្ញាជិ៍ អបិទុបិត្វា កត្ថត្តស្សាបិ អតាបត្តិ៑ អាបឥាស្វុតិ ឞិតេហា ចា ញ្ញុឡ្ឍេ ចា អាកត្ថិតិ, ទេយឈោ ចា ឱទេដ្ឋតិ, អឡ្ឋោ ចា ពោចិ ឱបត្ថេចា ឱប្បឌ្ឌតិ , អតាបត្តិ៑ ឲចទ្វុបិស្វុ អាបឥាស្វុ ពាហិកាយទោតា អទេត្តាកាយំ បចិឞិតំ ចដ្ឋតិ៑

ចិកាលកាយប្បទេឞតឞិក្ខាបឥចល្លុតា តិដ្ឋិតា៑

៤៑ ឞ្វុចិឈទឞិក្ខាបឥចល្លុតា

តំ អឞ្ស អត្តិ៍តិ (ឞារត្វា៑ ជិ៑ បរិចិត្តិឃ ១៥៨៤) បឥយំ កិត្តិ៍ត្វា បត្ថា ទេឥទឞតញ្ញត្វា តំ ទេតឥតកំ អឞ្ស បរិចិត្តិឃស្ស អត្តិ៍តិ៑

អទលិទេពតិ អទលិឆតុទោ៑ ចិទេឆតិ ទេចឆទោ៑ ចាឞិឌទេដតិ ចាឞិឥល្ហុទោ ច៑

ឞ្វុចិឈទឞិក្ខាបឥចល្លុតា តិដ្ឋិតា៑

៥៑ យញ្ញាបីឥឞិក្ខាបឥចល្លុតា

អដ្ឋក្ខាលបិឥពត្តិ កាចតប៉ុឞពតិឆ្ចេឞោ៑ “ទេលឥតកំ ទេកឥតពឞជិឞេយចា”តិ ញ្ញុយិតា “ទេលឥតទេយច ទេលឥតកំ, តំ អឞ្ស អត្តិ៍តិ ទេលឥតព”ត្តិ ញ្ញុយយត្តំ អតិឌិឞតិ៑

យថា បឋមេយេវ ឧបរិ ទិស្សតិ, ឯត្ថ និពិលិត្វា ឋាតិ សចេ បត្ត ន លិម្ពិត្វការេយ ហោតិ, យថា បឋមេយេវ ឧបរិ ទិស្សតិ, ឯត្ថ ក្ខុមិយំ និពិលិត្វា ឋា។ អង្គុលំ ឋា ចាត្តិត្វាតិ ឧក្ខិបិត្វា ត្វុលិសញ្ញោតេ ឌេបត្វា អង្គុំ គត្វា។

យដ្ឋាបីឆសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ ត្វេលិតឌ្ឍសិក្ខាបទវណ្ណនា

ធិមិលិកំបត្តិត្វា ត្វុលំ បក្ខិបិត្វាតិ យដ្ឋាបីឆាតំ ឧបរិ ធិមិលិកំ បត្តិត្វា តស្ស ឧបរិ ត្វុលំ បក្ខិបិត្វាតិ អត្ថោ។ ឧបរិ ធិមិលិកាឃាតិ ឧបរិមការេក ធិមិលិកាឃ។

សិសប្បយាឍត្តិ (ក្វឌ្ឍអច។ អដ្ឋ។ ១៥៤៧; សារត្ថ។ ឌី។ ក្វឌ្ឍអចក្ក ១.១៥៤៧) ឃត្ត គលចាឌគតោ បដ្ឋាឃ សព្ពាសិសំ ឧបឌហត្តិ, តំ សិសប្បយាឍំ។ តដ្ឋា ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទតោ តិរិយំ យដ្ឋិរតតំ ហោតិ, ឌីឈតោ ក្វិរតតត្ថិ ឌស្សេត្វំ “ឃស្ស ចិត្តារតោ តីស្វ កោរេឍស្វ”តិអាឌិយាហ។ ក្វិត្ត អត្ថរំ ចិឌត្តិ ឆត្វរក្ខុលំ ហោតីតិ ក្វិត្ត កោឍាតំ អត្ថរំ មិតិឃយាតំ ចិឌត្តិ ឯចច ឆត្វរក្ខុលដ្ឋា ហោតិ។ យឌ្ឋ្យ យដ្ឋិរតតត្ថិ ពិតេត្វាហតស្ស យឌ្ឋ្យតិរិយតោ យដ្ឋិរតតប្បយាឍំ ហោតិ។ អឃតិក្យាសិសប្បយាឍស្ស ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ។ តតោ ឧក្ខិ ត ចដ្ឋតិ, ហេដ្ឋា ចដ្ឋតិ។ អកិលិតស្ស សិស្វបឆាតដ្ឋា បិទ្វបឆាតដ្ឋាតិ ក្វឃេមច ចដ្ឋតិ។ កិលិតស្ស ពិតេត្វាហតាតិ សត្តិត្វា ឧបរិ បច្ចត្តរំ ឌត្វា តិបឌ្ឌិត្វមិ ចដ្ឋតិ។

ត្វេលិតឌ្ឍសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ តិសិឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា

សត្តមំ ឧត្តានមេវ។

តិសិឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧។ កណ្ហប្បជិន្នាឌិសិក្ខាបទវណ្ណនា

អឆោតាកិឌ្ឌត្តខាឍ្យមណ្ឌលត្តិ តាកិឃា ហេដ្ឋា ខាឍ្យមណ្ឌលិតំ ឧបរិ។ កណ្ហបីឌ្ឍអកអស្សាចត្វល្លកន្នាឌាឆាតត្តិ ឯត្ត កណ្ហតិ កន្វ។ បីឌ្ឍអកាតិ

លោហិតតុណ្ឌិកា ឃុលុយបឹញអកា៖ អឞ្សារចោតិ អទិឞកកត្កលយឆុយេហាត់ ចេឞត អឞុចិបណ្ឈុរុលា៖ ឆុល្លកឆ្លាគៃសោតិ យហាបឹញអកាគៃសោ ចុច្ចតិ៖

កណ្ហុប្បដិឆ្ឋាដិឞិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

៨-១០៖ ចឃ្សិកឞាដិកត្ត្កឞិក្ខាបទចណ្ណតា

តចយំ ងឞយញ្ញា ក្តួតាគរយច៖

ចឃ្សិកឞាដិកត្ត្កឞិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

រតតចរក្កា តចរយា៖

ត្កតិ កញ្ញាចិតរលិឃា បិតិរយាក្ខចណ្ណតាឃ

ចិតឃត្កយញ្ញ្ញឞាឃំ លិតត្កប្បកាឞតិឃំ

បិទិត្តិឃចណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បាដិទេសនីយកណ្ឌំ

១. បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

អន្តរឃរំ បវិដ្ឋាយាតិ រថិកំ ព្យូហំ សិង្ឃាដកំ ឃរំ បវិដ្ឋាយ. អសប្បាយន្តិ សគ្គមោក្ខានំ អហិតំ អននុកូលំ. ភិក្ខុនិយា អន្តរឃរេ ឋត្វា ទទមានាយ ចេវេត្ថ អាបត្តិ វេទិតព្វា, ភិក្ខុស្ស ឋិតដ្ឋានំ បន អប្បមាណំ. តេនាហ “អន្តរឃរំ បវិដ្ឋាយាតិ វចនតោ”តិអាទិ. អន្តរារាមាទីសូតិ អន្តរារាមភិក្ខុនុបស្សយតិត្ថិយសេយ្យាបដិក្កមនេសុ. រថិយាព្យូហសិង្ឃាដកឃរានន្តិ ឯត្ថ រថិយាតិ រច្ឆា. ព្យូហន្តិ អនិព្វិជ្ឈិត្វា ឋិតា គតបច្ចាគតរច្ឆា. សិង្ឃាដកន្តិ ចតុក្កោណំ វា តិកោណំ វា មគ្គសមោធានដ្ឋានំ. ឃរន្តិ កុលឃរំ. យថា ច រថិយាទីសុ ឋត្វា ទទមានាយ គណ្ហតោ អាបត្តិ, ឯវំ ហត្ថិសាលាទីសុបិ ឋត្វា.

“យាមកាលិកាទីសុ បដិគ្គហណេបិ អជ្ឈោហរណេបិ ទុក្កដ”ន្តិ ឥទំ អាមិសេន អសម្ភិន្នំ សន្ធាយ វុត្តំ, សម្ភិន្នេ បន ឯករសេ បាដិទេសនីយមេវ. ឯកតោ ឧបសម្បន្នាយាតិ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ ឧបសម្បន្នាយ, ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ឧបសម្បន្នាយ បន យថាវត្ថុកមេវ.

ញាតិកាយ វា ទាបេន្តិយាតិ សយំ អទត្វា យាយ កាយចិ ញាតិកាយ ទាបេន្តិយា, អញ្ញាតិកាយាតិ អទត្វា. ឧបនិក្ខិបិត្វា វា ទទមានាយាតិ ភូមិយំ ឋបេត្វា “ឥទំ, អយ្យ, តុយ្ហំ ទម្មី”តិ ទទមានាយ. ឯវំ ទិន្នេ “សាធុ, ភគិនី”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តាយ ឯវ វា ភិក្ខុនិយា, អញ្ញេន វា កេនចិ បដិគ្គាហាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ.

បឋមបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

២. ទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

យោ ច បដិគ្គហេត្វា ភុញ្ជតីតិ សម្ពន្ធោ. អត្តនោ វា ភត្តំ ទាបេន្តិយាតិ ឯត្ថ សចេបិ អត្តនោ ភត្តំ ទេតិ, ឥមិនា សិក្ខាបទេន អនាបត្តិយេវ, បុរិមសិក្ខាបទេន អាបត្តិ. អញ្ញាសំ វា ភត្តំ ទេន្តិយាតិ ឯត្ថ បន សចេ ទាបេយ្យ, ឥមិនា សិក្ខាបទេន អាបត្តិ ភវេយ្យ, ទេន្តិយា បន នេវ ឥមិនា, ន បុរិមេន អាបត្តិ.

ទុតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. តតិយបាដិទេសនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

ᩃᨴ᩠ᨵᩈᩮᨠ᩠ᨡᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨠᩣᨶᩦᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩈᩮᨠ᩠ᨡᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨠᩣᨶᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᩃᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ, ᨽᩮᩣᨣᩮᩣ ᨧ ᩉᩣᨿᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨠᩩᩃᩔ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨥᩁᨲᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨥᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩈᩣᩃᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᩣᩈᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩔ “ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨾᩪᩃᩮ ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨾᩪᩃᩮ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᨶ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩮᩉᨲᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨿ᩠ᨿᨾᩣᨶᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᨠᩮᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᨲ᩠ᨲᨠᩮ᪨ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩣᩁᨾᨿᩣᨿ ᩈᩃᩣᨠᩣᨿ ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᩥᩃᩦᩅᨲᩣᩃᨸᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨾᨿᩣᨿ ᨸᨭ᩠ᨭᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ “ᩋᩈᩩᨠᩔ ᨶᩣᨾ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩣᨶᩥ ᩏᨸᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩤᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᨲ᩠ᨲᨠᩮ᪨ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᨲ᩠ᨲᨠᩮ᪨ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩥᨠᩮᨲᩥ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩮ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᨲ᩠ᨲᨠᩮ᪨ ᨸᩣᨭᩥᨸᨴᩥᨠᩮᨲᩥ ᨸᩣᨭᩥᨸᨴᨴᩥᩅᩈᩮ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᨽᨲ᩠ᨲᨠᩮ᪨

ᨲᨲᩥᨿᨸᩣᨭᩥᨴᩮᩈᨶᩦᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨸᩣᨭᩥᨴᩮᩈᨶᩦᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩔ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨻᩉᩩᨠᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ, ᨸᩪᩅᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥᨸᩥ ᩑᨲᩥᩔᩣ ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩔ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩔ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩔ ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨻᩉᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩉᩁᩦᨿᨲᩩ᪨ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴᩔᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ “ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨿᩣᨣᩩᨿᩣ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩪᩅᩴ ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ [illegible]) ᨠᩩᩁᩩᨶ᩠ᨴᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᨣᩥᩃᩣᨶᩣᩅᩈᩮᩈᨠᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᨣᩥᩃᩣᨶᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩅᩈᩮᩈᨠᩴ, ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩔ ᨧ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨧ ᩈᩮᩈᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᨭᩴ, ᨲᩔ ᩈᩮᩈᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩔᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩋᩣᩉᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᩑᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩈᩮᩈᨠᨾᩮᩅ, ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩋᨵᩥᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔᩣᩉᨭᩣᩅᩈᩮᩈᩮᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᨾᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨽᨲᩴ, ᨲᩴ ᨻᩉᩥᩋᩣᩁᩣᨾᩴ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩅᨶᨧᩁᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨸᨶ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ “ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᨭᩴ ᩅᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᩅᩈᩮᩈᨠᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᨩᩣᨲᨠᨾᩮᩅ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ ᨩᩣᨲᨠᨾᩮᩅ᪨ ᨾᩪᩃᨹᩃᩣᨴᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩪᩃᨹᩃᨲᨧᨸᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨣᩣᨾᩴ ᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ចត្យព្ទបរិចិកេសតឹយសិក្លាបងចល្ហតា តិដ្ឋិពា៍

ត្មាតិ ពក្លាចិតរហិឃា បរិតិរយាក្លចល្ហតាយ

ចិតឃព្ទបញ្ញាសាឃំ លិតព្ទប្យកាសតិឃំ

បរិចិកេសតឹយចល្ហតា តិដ្ឋិពា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

សេខិយកណ្ឌំ

១. បរិមណ្ឌលសិក្ខាបទវណ្ណនា

“អត្តរឈទេ”តិ ចិនេសេត្វា ន ទុត្តត្វា “អាទារេយបិ អត្តរឈទេបិ ឃត្តត្វា”តិ ទុត្តំ អាទារេយបីតិ ញុត្តបដ្ឋាភាធិកាលំ ឃត្ថាយ ទុត្តំ ឃថា “តតិយេ ចត្តារោ បារាជិកា ឆយ្យា ហេដ្ឋិមំ អាកច្ឆន្តី”តិអាទិកា តត្ថ តត្ថ បរិច្ឆេទោ កតោ, ឧចេយត្វាបិ “តតិយេ បញ្ចាឃត្តតិ សេខិយា ឆយ្យា ហេដ្ឋិមំ អាកច្ឆន្តី”តិ កឃ្យា បរិច្ឆេទោ ន កតោតិ អាហ “ឧត្ត ចា”តិអាទិំ ចត្តក្ខត្ថេក ទុត្តចត្តានិបីតិ អាកត្តកាចាសិកកាយិកាត្យេយាឥតកត្តក្កបិណ្ឌចារិកាទញ្ញាសេតាឃតដ្ឋាឈទេចន្ទក្យជិហ្គឃញ្ញាចទិឃឃន្តិចិហាទិកអទេត្តចាសិកចត្តានិ ព្តឥញ្ចា តិធឃ្យតយត្តំ អទេញ្ញាឃយ្យិ លត្ថកចត្តានំ ឧទេត្តច ឃក្ខហឃ្យ ព្តន្ថិតញ្ញត្តា អឃទេញ្ញត្ត អធិប្បាយោ – សេខិយក្កហេណាត ទេចត្ត ចត្តក្ខត្ថកាឌឹយុ (ខ្សួអថ ៦៣៥ អាឥរេយា) អាកតចត្តាឌឹតយ្យិ កហណំ តេបិ ហិ សិក្ខិតញ្ញាទេដ្ឋត “សេខិយា”តិ ព្តន្ថិតា តឃ្យា យាតិកាយំ បារាជិកាឌឹតំ ចិឃ សេខិយានំ បរិច្ឆេទោ ន កតោតិ ន តេកចលំ ចត្តក្ខត្ថកាឌឹយុ (ខ្សួអថ ៦៣៥ អាឥរេយា) អាកតចត្តាឌឹតំ កហណត្តេយចាតិ អាហ “ចាទិត្តចិតឃឥឃ្យតត្តញ្ចា”តិ ឧត្តាបិ បរិច្ឆេទោ ន កតោតិ អាទេតត្វា ឃោឌេតញ្ញំ យាតិកាឃ “ទុក្កដ”ន្តិ អចុទេត្ត កធំ បទេតត្ត ទុក្កដន្តិ ទេចឌិតញ្ញត្តិ អាហ “ឃោ បតា”តិអាទិំ

អដ្ឋក្កលយត្តន្តិ បកតដ្ឋក្កលេត អដ្ឋក្កលយត្តំ ឃោ បត ឃុក្ខដញ្ញោ ចា យហាបិណ្ឌិកយំឃោ ចា ហោតិ, តឃ្យ ឃាទុប្យត្តាឃ អដ្ឋក្កលិធិកយ្យិ ឆ្លតាទេត្វា តិចាឃេតំ ចដ្ឋតិ

បិឃត្តន្តិ បិឃឃ្យ អត្ថំ, ឥឃាយ្យលន្តិ អទេត្វា

អបរិមណ្ឌលំ តិចាឃេឃ្យាឃីតិ “បុទេតោ ចា បច្ឆតោ ចា ឆ្លលេឌ្ឋត្វា តិចាឃេឃ្យាឃី”តិ ឧចំ អឃញ្ចិច្ច កិញ្ចាបិ បរិមណ្ឌលំ តិចាឃេតំ អឌាតត្តឃ្យ អតាបត្តិ, តចាបិ តិចាឃតចត្តំ ឃាទុកំ ហ្គក្កហេតញ្ញាយេច ឃញ្ចិច្ច អត្យក្កហាលញ្ញអតាឥទិឃំ ឃិឃាតិ អាហ “អបិច តិចាឃតចត្តំ ហ្គក្កហេតញ្ញា”ន្តិ

បរិមណ្ឌលសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា

២. ទុតិយបរិមណ្ឌលសិក្ខាបទវណ្ណនា

បដិក្ខិត្តំកិហិបារុតន្តិ ឲ្យដ្ឋកចត្តឲលត្ថកេ បដិក្ខិត្តំ កិហិបារុតំ ព្តឥាតិ “ត, តិក្ខទេច”តិអាទិកា (ខ្សួអថ ២៥០-២៥១) ឃទេញ្ញទេបត

វុត្តនយេនេវ វិសេសត្តា ទស្សេតុំ “តត្ថា”តិអាទិមាហ។ យំ កិញ្ចិ អញ្ញថា បារុតន្តិ ឧបដ្ឋេត្វា តព្ពាតិ យព្ពា សេតបដបារុតាទិ គិហិបារុតំ នាម, តព្ពា សេតបដាតិ ឲតេយ្យច ចិចេរហំ។ អឌ្ឍបិលកតិកណ្ណាតិ អឌ្ឍំ បិលេត្តីតិ អឌ្ឍបិលកា, អឌ្ឍបិលកា ច តេ តិកណ្ណា ចាតិ អឌ្ឍបិលកតិកណ្ណា។ តេ ហិ រូបរិ ឲកេយេច សេតចត្វំ រូបកឆ្នេក បេចេសត្វា បរិទហន្តិ, តេហ្គា តក្កាបិ អឌ្ឍយេច បិលេត្តិ។ បរិព្ពាជកាតិ គិហិពាត្ថតំ បហាយ បព្ពជ្ជុបគតា។ រូទំ ចិចរិត្វាតិ ហទយញ្ញចិចរិត្វា។ អក្កិតារកាយតូត្តិ អក្កិយត្តំ។ អារាមេ ចាតិ ឰាថ្លុបដ្ឋាតាទិកាលំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អន្តរឃរេ ចាតិ អន្តរេ ឃរានិ ឲត្ថ, ឲតេយ្យាតិ ចា “អន្តរឃរ”ន្តិ លទ្ធនាមេ គាមេ។

ទុតិយបរិមណ្ឌលសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣-៤។ សុប្បដិច្ឆន្នសិក្ខាបទវណ្ណនា

សុដ្ឋុ បដិច្ឆន្នោតិ ឧត្តុមម្បិ រូមម្បិ អវិវរិត្វា បដិច្ឆាទេតព្ពដ្ឋានេ បដិច្ឆាទេនេន បដិច្ឆន្នោ, ន សីសំបារុតោ។ តេនាហ “គណ្ឋិកំ បដិមុញ្ចិត្វា”តិអាទិ។ តត្ថ គណ្ឋិកំ បដិមុញ្ចិត្វាតិ គណ្ឋិកំ បាសកេ បដិមុញ្ចិត្វា។ អន្តរឃរេ ចាតិ គោចរគាមេ។ ឲកាទិវសម្បិ វាសូបគតស្ស សត្តិកំ យថាសុខំ គន្តុំ វដ្ដតិ, គោ បន វាទោ វតុប្បញ្ញាទំ វាសូបគតាយ វសិតកិក្លុនំ សន្តិកន្តិ គណ្ឋិបទេ លិខិតំ។

វាសូបគតស្សាតិ រត្តិវាសត្ថាយ ឧបគតស្ស រត្តិភាគេ វា ទិវសភាគេ វា កាយំ វិវរិត្វា និសិន្នោ អនាបត្តិ។

សុប្បដិច្ឆន្នសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥-៦។ សុសំវុតសិក្ខាបទវណ្ណនា

សុសំវុតោតិ សុសំយតោ។ យថា បនេត្ថ សុសំវុតោ នាម ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “ហត្ថំ វា”តិអាទិ វុត្តំ។

សុសំវុតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧-៨។ ឱក្ខិត្តចក្ខុសិក្ខាបទវណ្ណនា

កិត្តកេន បន ឱក្ខិត្តចក្ខុ ហោតីតិ អាហ “យុគមត្តំ បេក្ខមានោ”តិ។ យុគយុត្តកោ ហិ ទន្តោ អាជានេយ្យោ យុគមត្តំ បេក្ខតិ, បុរតោ ចតុហត្ថប្បមាណំ ភូមិភាគំ, ឥមិនាបិ ឲត្តកំ បេក្ខន្តេន គន្តព្ពំ។ យោ អនាទរិយំ បដិច្ច តំ តំ ទិសាភាគំ បាសាទំ កូដាគារំ វីថិំ ឱលោកេន្តោ គច្ឆតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឯកស្មិំ បន ឋានេ ឋត្វា ហត្ថិអស្សាទិបរិស្សយាភាវន្តិ បរិស្សយាភាវំ ឱលោកេតុំ វដ្ដតិ។ និសិន្នេនាបិ ឱលោកេតុំ វដ្ដតិយេវ។ បរិស្សយោ,

ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩣᨴᩦᨿᩮᩅ ᨷᩁᩥᩔᨿᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩣᨴᩥᨷᩁᩥᩔᨿᩮᩣ, ᨲᩔᩣᨠᩣᩁᩴ, ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩣᨴᩥᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᩣᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨿᨳᩣ ᨧ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᨹᩣᩃᩮ ᨹᩃ᩠ᩅᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᩔᨿᩣᨠᩣᩁᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨲᨳᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪓᪨᪕᪗᪖) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩒᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘-᪑᪐᪨ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᩣᩈᨠᩮᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩣᨿᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᩣᩈᨠᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᩥᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨳᩴ᪨

ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪑-᪑᪒᪨ ᩏᨩ᩠ᨩᨣ᩠ᨥᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩉᩈᨶᩦᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᩉᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩏᨩ᩠ᨩᨣ᩠ᨥᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪓-᪑᪔᪨ ᩏᨧ᩠ᨧᩈᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᩮᩅ ᩈᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩁᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᨳᩴ ᨶ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨷᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩏᨧ᩠ᨧᩈᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪕-᪑᪖᪨ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨸᨧᩣᩃᨠᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩏᨩᩩᨠᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩃᩣᨶᩥ ᩏᨩᩩᨠᩣᨶᩥ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩ ᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᩮᩈᩩ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶ᪨ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨸᨧᩣᩃᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩃᨠ᩠ᨡᩴ᪨

ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᨧᩣᩃᨠᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪖᪨ ᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴᩩᩔᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨿᩮᩣᨣᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨷᩥ ᨴᩩᩔᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᩑᩅ᪨

ᨷᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨨᨻ᩠ᨻᩦᩈᨲᩥᩈᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪗᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩮ ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ, “ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᨲᩥᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨

ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪘᪨ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨷᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩣᨴᩥᩈᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨲᩉᩴ ᨲᩉᩴ ᩋᨶᩮᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ᪨

ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪙᪨ ᩈᨾᩈᩪᨷᨠᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨾᩈᩪᨷᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨾᩣᨱᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩪᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ, ᨶᩣᩅᨲᨷᩩᩈᨠᨲᩥᩁᩮᩣᩈᩣ ᨵᩣᨿᩴ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨷᨶ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᨾᩈᩪᨷᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩁᩈᩣᨷᩥ ᩈᩪᨷᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᩣᨲᩥ ᩋᩮᩣᩃᩮᩣᨱᩥᩈᩣᨠᩈᩪᨷᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩁᩈᩣᨴᩥᨠᩣ ᩁᩈᩣᨷᩥ ᩈᩪᨷᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨾᩈᩪᨷᨠᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

១០-១១៉ ឞយតិត្តិកាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឞយតិត្តិកត្តិ កាចតប៉ុឞកតិទេ្ឌឞោ, ឞយតិត្តិក៌ កត្វាតិ អត្ថោ៉ ឧចយទ្ធោស្បិ ឲ្យារឞស្ម ចោតស្ម អត្ថោ ឌេ្ឌ ទ្ធោ៉ ឞយបុណ្ណត្តិ (ឞារត្ថ៉ ឌី៉ បាចិត្តិយ ១៉៤០៥) បត្តស្ស អត្ថាយុលចដ្ឋិលោលាឞយបុណ្ណ៉ ឞយករិតត្តិ ឲត្វាបិ ឧឞេច តឧោ៉ តត្ថ ទោ អឆិដ្ឋាតុបកបត្តឞេស្បច, តោតរស្ស៉ ពេតាហ "អឆិដ្ឋាតុបកបត្តស្ស"តិអាឌិ៉ រឆិតត្តិ កត៌, បក្លិត្ត៌ ប្ដុរិតត្តិ អត្ថោ៉ ឃំ កិច្ចិ ឃាចកាលិកត្តិ ឃាក្កកត្តមលិមលិឌិ ឃំ កិច្ចិ អាយិឞខាតិក៌ ឃត្ត កត្តឌីតិ អឆិដ្ឋាតុបកោ ចា ហោតុ, អតឆិដ្ឋាតុបកោ ចា ឃត្ត កត្តធិ បត្ថោ៉ ធ្ងបឹកតាតីតិ ធ្ងប៌ ចិយ កតាត៌, អឆិដ្ឋាតុបកស្ស បត្តស្ស អត្ថាយុលចដ្ឋិលេល៌ អតិក្កមិត្វា កតាតីតិ អត្ថោ៉ ឌ្គទត្ថ "ឃាយកាលិកាឌីតី"តិ ឌ្គយស្ស ចឞេត ទុត្ត៌, "ឃាចកាលិក"ត្តិ ឌ្គយស្ស បត ចឞេត ចចតញ្ញុត្តឃំ កត្វា "ធ្ងបឹកតយ្យិ ចដ្ឋតី"តិ ឃោរឌេតញ្ញ៉ បិ-ឞទ្ទេត អធ្ងបឹកតាត៌ ចដ្ឋត្តីតិ ឲត្ត កចាច តត្តីតិ ទស្សតិ៉ ហេដ្ឋា ឌ្គទោហតីតិ ឞយត្តា ឌ្គកាឞឞត្ថចោតា ចាលិឃយាត៌ ហេដ្ឋា កស្សតិ ៉ តក្កាលចដំឞកាទឃោតិ ឲត្ត យត្តកោ ចបិតតក្កាលឞយច ចដំឞកឞឌិឞត្តា តក្កាលចដំឞក៌ អាឌិឞទ្ទេត បុបឡចដំឞកកទុកមលិឌិចដំឞកាត៌ (បាចិ៉ អដ្ឋ៉ ៤០៥) កហល៌, ត ត៌ ធ្ងបឹកត៌ តាយ ហោតិ បាទេក្ក៌ កាឌតត្តា បណ្ណាឌីត៌

ឞយតិត្តិកាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

១២-១៣៉ ឞបទាតសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឞបទាតត្តិ (ឞារត្ថ៉ ឌី៉ បាចិត្តិយ ១៉៤០ប) ឲត្ត ទាត៌ ទុទ្ធតិ អចលណ្ឌត៌, អបេត៌ ទាតទោតា អបទាត៌, អតចលណ្ឌត្តិ អត្ថោ, ឞហ អបទាតេតត ឞបទាត៌, អចលណ្ឌតចិរេហិត៌, អតុបដិបាដិឃាតិ ទុត្ត ហោតិ៉ ពេតាហ "តត្ថ តត្ថ ឌ្គឆិ អកត្វា អតុបដិបាដិឃា"តិ៉

ឞបទាតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

១៤៉ ឌ្គទតប្បដិច្ឆាទតសិក្ខាបទវណ្ណនា

យាឃាតឞយឃាឌីស្មតិ ឲត្ត ឃត្តិ ឞយឃោ "បាទេណោ ត ហត្តទ្ធោ"តិ រាឌាទោ ទេកទិ ចរាទេបត្តិ, អឃំ យាឃាតឞយឃោ តាយ៉ ញ្ញត្តាត៌ បដិច្ឆាទេត្វា ទេត្តីតិ ញ្ញត្តាត៌ លត្តំ កត្វា ទេត្តិ៉

ឌ្គទតប្បដិច្ឆាទតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា៉

᪒᪗. ᩈᩪᨸᩮᩣᨴᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᩪᨸᩮᩣᨴᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᨿᩔ ᨾᩩᨡᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨿᨸᩥ ᩈᨧᩮ ᩈᩉᩈᩣ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩋᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩣᨾ. ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩣᨩᨶᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩈᩉᩈᩣ ᩋᨶᩩᨸᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩋᩈᨲᩥᨿᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨶᩣᨾ.

ᩈᩪᨸᩮᩣᨴᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪒᪘. ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩦᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨿᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩦᨲᩥ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨴᩮᩣᩈᩣᩁᩮᩣᨸᨶᩔᩣᨲᩥ ᨸᨴᩮᩈᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩣᩈᩣᩁᩮᩣᨸᨶᩔ.

ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩦᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪒᪙. ᨠᨻᩊᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᨾᨿᩪᩁᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨲᩥᨾᩉᨶ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨾᨿᩪᩁᨱ᩠ᨯᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣᨸᩥ ᨠᨻᩊᩮᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ. ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ “ᨾᨿᩪᩁᨱ᩠ᨯᨲᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣᩅ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶ ᨾᨿᩪᩁᨱ᩠ᨯᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨲᩥᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩮᩅ, ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨸᨶ ᩋᨲᩥᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩴ ᨠᨻᩊᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ.

ᨠᨻᩊᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪓᪐-᪓᪑. ᩋᨶᩣᩉᨭᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨠᩃᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩃᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨿᩮᩣ. ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ “ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩈᨠᩃᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩩᨡᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨿᩮᩅ ᨶᩥᨿᩣ. ᨾᩩᨡᩮᩅᩥᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩏᨴᩣᩉᩁᨱᩔ ᩋᩅᩥᨿᩮᩅᨸᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩮᩣ ᨾᩩᨡᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ.

ᩋᨶᩣᩉᨭᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪃᪇᩺ ᩈᨠᨻᩊᩋᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᩈᨲᩥ ᨧᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᨴᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨾᩩᨡᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ ᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨧᨯ᩠ᨰᨲᩥ᩺

ᩈᨠᨻᩊᩋᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪃᪀-᪃᪈᩺ ᨧᨷᩩᨧᨷᩩᨠᩣᩁᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᨧᨷᩩᨧᨷᩩ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ “ᨧᨷᩩ ᨧᨷᩩ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨠᩁᨱᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ᩺ “ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩦᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᨷᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩤ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᩩᩁᩩᩈᩩᩁᩩᨠᩣᩁᨠᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᩈᩩᩁᩩ ᩈᩩᩁᩩ’ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᩺

ᨧᨷᩩᨧᨷᩩᨠᩣᩁᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

ᨲᩥᩈᨠᩮᩣᨭᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪃᪉᩺ ᩉᨲ᩠ᨳᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩉᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨠᨴᩮᩈᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨷᨲ᩠ᨳᨷᩃ᩠ᩃᩮᩈᩮᩉᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ᩺ ᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨩᩣᨲᨠᨶᩥᨾ᩠ᨾᩮᨠᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᩑᨠᨷᩃ᩠ᩃᩮᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨿᩮᩅ᩺ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩈᩮᨷ᩠ᨷᩣᨶᨿᩮᨶᨲᩥ ᩋᩴᩈᨠᩪᨭᨸ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩈᩮᨷ᩠ᨷᩣᨶᨿᩮᨶᨲᩥ᩺

ᩉᨲ᩠ᨳᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩉᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪄᪀᩺ ᩋᩣᨾᩥᩈᨷᩥᩃᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨪᨲ᩠ᨳᨧᩥᨠᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨷᩮᨠᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨪᨲ᩠ᨳᨧᩥᨠᨲᩥ᩺ ᨶᩣᨷᩮᩈᩥᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᩺ ᨭᩦ᩺ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪃᩺᪄᪃᪉) ᨿᨳᩮᩣᨧᩥᨲᩣ ᨠᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩈᩮᨶᩣ ᨪᨲ᩠ᨳᨧᩥᨠᨲᩥ᩺ ᨠᩮᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧᨯ᩠ᨰᨷᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨪᨲ᩠ᨳᨧᩥᨠᨲᩥ᩺ ᨷᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩮᨧᩈᩥᨲᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨲᩴ᩺ ᨿᩣᨧ ᨶ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᨧ ᩉᩮᨲ᩠ᨳᨶ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ, ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩮᨧ ᨧᩣ ᨷᩥᨷᩣ᩺ ᨲᩣᨧ ᨧᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᨲᩣᨧ ᨪᨿᩴ ᨧᩮᩈᨲᩴ ᨧᨯ᩠ᨰᨲᩥ᩺

អាចុសបាលិហិសិក្ខាបទវណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

៩១-៩១៖ បាទ្យកសិក្ខាបទវណ្ណតា

កោចលំអក្កត្តស្សាតិ កោចលំ បាទ្យកំ អក្កយិត្វា ផិតស្ស៖ បដិយុក្កស្សាតិ បដិយុទ្ធិត្វា ផិតស្ស៖ តេតាហ "បទេចសេត្វា ផាតចសេតា"តិ៖

បាទ្យកសិក្ខាបទវណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

៩១៖ ឃាតសិក្ខាបទវណ្ណតា

ឃាតកាតស្សាតិ "ឃាតំ តាម ចឃ៉ុំ ររេធា, សកដំ, សត្ថយាតិកា, សិចិកា, បាដដ្កី"តិ (បាចិ៖ ៩៣០, ១១ប័ល៍) ទុត្តំ ឃាតំ ក្ខបិតាឃ អត្តយសោ ហត្ថសញ្ញាដយិ្យាតស្ស៖ តេតាហ "សចេបិ ខ្ញុំហិ ដេតហី"តិអាដិ៖ ចឃ្យាដិកោតិ ខុត្ត ចឃ្យត្តិ ក្ខបទិ យណ្ឌបសដិសំ បឥទេទ្ធគតំ, សត្ថាបាលិក្សាយំ ចា លោឥត្វា កតំ សកដចិសេសំ "ចឃ្យ៉ាត្តិ ចឥត្តិ៖ អាដិសទ្ទេត ទធាឌីតំ កហណំ៖

ឃាតសិក្ខាបទវណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

លិវ៉ៈ ក្ខឥកេញ្ចទ្ធារសិក្ខាបទវណ្ណតា

បកិណ្ណកត្តិ ចោយិស្សកតឃំ៖ សចិត្តកត្តិ (សារត្ថ៖ ឌី៖ បាចិត្តិយ ១៉វ័លិ៩) ចត្តុចិដាតតចិតេត្តត, បណ្ណត្តិចិដាតតចិតេត្តត ច សចិត្តកំ៖ "អតាឥទិយំ បដិទ្ធា"តិ (បាចិ៖ ៩វ៉ារ) ទុត្តត្តា ឃថ្វា អតាឥទិយចសេតេច អាបជ្ជិតព្ពតោ ព្ទាធំ សត្ថា កោចលំ អក្យសលេយច, តទ្ធា បកតិឃា ចជ្ជំ, សទ្ទិច្ច ឌិតិក្កយតទ្ធា តោយតស្សិកេស្សច ហោតិ, តថ្វា "លោកចជ្ជំ អក្យសលចិត្តំ ទ្យក្ខចេឥត"ត្តិ ទុត្តំ៖ សេសេស្បិ ខុសេច តយា៖

ខុក្ខតឌីសតិឆយ្ទេសតាបដិសំឃុត្តសិក្ខាបទវណ្ណតា និដ្ឋិតា៖

ព្ពតិ កញ្ចាចិតទលិឃា បាតិយោក្ខចណ្ណតាឃ

ចិតឃត្ថយញ្ញ្ឋសាឃំ លីតត្ថប្យកាសតិឃំ

សេខិយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អធិករណសមថវណ្ណនា

គណនបរិច្ឆេទោតិ សង្ខ្យាបរិច្ឆេទោ។ អធិករីយន្តិ ឯត្ថាតិ អធិករណានិ។ កេ អធិករីយន្តិ? សមថា។ កថំ អធិករីយន្តិ? សមនវសេន។ តស្មា តេ តេហិ សមនវសេន បវត្តន្តីតិ អាហ “អធិករណានិ សមេន្តី”តិអាទិ។ ឧប្បន្នានំ ឧប្បន្នានន្តិ ឧដ្ឋិតានំ ឧដ្ឋិតានំ។ កិញ្ចាបិ អធិករណដ្ឋេន ឯកវិធំ, តថាបិ វត្ថុវសេន នានា ហោតីតិ “អធិករណាន”ន្តិ ពហុវចនំ កតំ។ ឥទានិ តស្ស នានត្តំ ទស្សេត្វា វិវរិតុំ “វិវាទាធិករណ”ន្តិអាទិមាហ។ វិវាទោយេវ អធិករណំ វិវាទាធិករណំ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។ សមថន្តិ សមថត្តំ។

អធិករណស្ស សម្មុខា វិនយនតោ សម្មុខាវិនយោ។ ទព្ពមល្លបុត្តត្ថេរសទិសស្ស សតិវេបុល្លប្បត្តស្ស ខីណាសវស្សេវ ទាតព្វោ វិនយោ សតិវិនយោ។ សម្មូឡ្ហស្ស គគ្គភិក្ខុសទិសស្ស ឧម្មត្តកស្ស ទាតព្វោ វិនយោ អមូឡ្ហវិនយោ។ បដិញ្ញាតេន ករណេន ករណំ បដិញ្ញាតករណំ។ អថ វា បដិញ្ញាតេ អាបត្តាទិកេ ករណំ កិរិយា, “អាយតិំ សំវរេយ្យាសី”តិ បរិវាសទានាទិវសេន ច បវត្តំ វិធិកម្មំ បដិញ្ញាតករណំ។ យស្សា កិរិយាយ ធម្មវាទិនោ ពហុតរា, ឯសា យេភុយ្យសិកា នាម។ យោ បាបុស្សន្នតាយ បាបិយោ, បុគ្គលោ, តស្ស ឧវាឡភិក្ខុសទិសស្ស កត្តព្វតោ តស្សបាបិយសិកា, អលុត្តសមាសោយំ។ តិណវត្ថារកសទិសត្តា តិណវត្ថារកោ។ យថា (ចូឡវ. អដ្ឋ. ២១២) ហិ គូថំ ច មុត្តំ ច ឃដ្ដិយមានំ ទុគ្គន្ធតាយ ពាធតិ, តិណេហិ អវត្ថរិត្វា សុប្បដិច្ឆាទិតស្ស បនស្ស គន្ធោ ន ពាធតិ, ឯវមេវ យំ អធិករណំ មូលានុមូលំ គន្ត្វា ទុវូបសមិយមានំ កក្ខឡត្តាយ វាឡត្តាយ ភេទាយ សំវត្តតិ, តំ ឥមិនា កម្មេន វូបសន្តំ គូថំ វិយ តិណវត្ថារេន បដិច្ឆន្នំ សុវូបសន្តំ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “តិណវត្ថារកសទិសត្តា តិណវត្ថារកោ”តិ។

តត្រាតិ តេសុ សត្តសុ អធិករណសមថេសុ។ “អដ្ឋារសហិ វត្ថូហី”តិ លក្ខណវចនមេតំ “យទិ មេ ឧព្ពាហិកា ភវេយ្យុំ, ទាតព្វាយិទមេវ សមថ”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ដី. ១.១.១៨-៣១) វិយ។ តស្មា តេសុ អញ្ញតរេន វិវទន្តា អដ្ឋារសហិ វត្ថូហិ វិវទន្តីតិ វុត្តំ។ វិវាទោតិ វិបច្ចនីកវាទោ។ ឧបវទនាតិ អក្កោសោ។ ចោទនាតិ អនុយោគោ។ ឆេតិ ថុល្លច្ចយក្ខន្ធាទិកាបត្តិយោ ឆ។ ចតុន្នំ កម្មានំ ករណន្តិ ចតុន្នំ កម្មានំ អញ្ញតរស្ស យស្ស កស្សចិ កម្មស្ស ករណំ។

ឯកំ អធិករណន្តិ ទស្សេត្វា ទ្វីហិ អធិករណំ ឯត្តកេហិ សមថេហិ សម្មតីតិ ទស្សេតុំ “តត្ថា”តិអាទិ វុត្តំ។ យស្មិំ វិហារេ ឧប្បន្នំ, តស្មិំយេវ ច សម្មតីតិ សម្ពន្ធោ។ ឯវំ សេសេសុបិ។ តត្ថ យស្មិំ វិហារេ ឧប្បន្នន្តិ “យស្មិំ វិហារេ មយ្ហំ ទាយិកា បត្តោ កហិតោ, ចីវរំ កហិត”ន្តិអាទិនា (បរិ. អដ្ឋ. ៣៣១) នយេន បត្តចីវរាទីនំ អត្ថាយ វិវាទាធិករណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ។ តស្មិំយេវ ច សម្មតីតិ តស្មិំ វិហារេយេវ អាចរិយេហិ សង្ខិបិត្វា “អលំ, អាវុសោ”តិ អត្តបច្ចត្ថិកេ សញ្ញាបេត្វា បិឡព្ហយុត្តកវិនិច្ឆយេនេវ វូបសមេន្តេហិ សម្មតិ។ សចេ បន តំ អធិករណំ នេវាសិកា វូបសមេតុំ ន សក្កោន្តិ, អថ អញ្ញេ វិនយធរា អាគន្ត្វា “កិំ, អាវុសោ, តុម្ហាកំ វិហារេ ឧបោសថោ វា បវារណា វា ឋិតា”តិ បុច្ឆតិ, តេហិ ច តស្មិំ ការណេ កថិតេ តំ អធិករណំ ខន្ធកតោ ច បរិវារតោ ច សុត្តេន

ចិតិទ្ធិតិក្វា ច្ទបសរេយតិ៍ ឲចយ្យិ ឲតស្ពិរេឃច សបុ្ចតីតិ ដដ្ឋា៍

អញ្ញាតូ ច្ទបសរេយត់ ពន្ធត្តាត់ អត្តរាយគេ្ក ចា សបុ្ចតីតិ “ត យំ ឲតស្ស ចិតិន្ធរេឃ តិដ្ឋាយ, តាឃំ ចិតរេឃ ក្យសរេលិ, អយុកស្ទិ តាយ ការេយ ចិតឃឆទរា ទេឆរា ចសត្តិ, តតូ ពត្តា ចិតិន្ទិតិស្សាយា”តិ ពន្ធត្តាត់ អត្តរាយគេ្ក ចា ពារណ៍ា សលូរេក្លតូា អញ្ញាយញ្ញា សញ្ញារេបត្តូហិ, អរេញ្ញាហិ ចា រេត កិក្ល្វ តិញ្ញារេបត្តូហិ សបុ្ចតិ៍ ត រេហច រេលា បត អញ្ញាយញ្ញាសញ្ញាតិ្យឃា ចា សកាកកិក្ល្វតិញ្ញាបតេត ចា ច្ទបសត្តិ រេហាតិ, អបិច រេលា បដិបឆំ អាពន្ធរេត្តា ឲរេពា ចិតឃឆរេទា ឌិរ្វា “ពត្តាច្យរេសា, ពន្ធឆា”តិ បុន្ធិត្វា “អយុកិ តាយ កាយំ ត្តយិតា តាយ ពារេណតា”តិ ច្យរេត្តា “អលំ, អាច្យរេសា, ពិ តតូ ពរេតតា”តិ តរេតូច ឆរេបុត ចិតរេឃត តំ អឆិពរណ៍ា ច្ទបសរេយតិ៍ ឲចយ្យិ អត្តរាយគេ្ក ច្ទបសបុតិ តាយ៍

ឃតូ ពត្តា សញ្ឈស្ស តិឃ្យាតិតំ, តតូ សរេញ្ឈត ចាតិ សរេច បត “អលំ, អាច្យរេសា, ពិ តតូ ពរេតតា”តិ ច្ចុយាតាបិ “យំ តរេតូច ពត្តា ចិតិន្ធឃំ បិរេបស្សាយា”តិ (បរិ៍ អដ្ឋ៍ ៦៣១) ចិតឃឆរេស្ស ចចត់ អតាឌិឃិត្វា ឃតូ ពត្តា សកាកកិក្ល្វសញ្ឈស្ស អឆិពរណ៍ា តិឃ្យាតិតំ, តតូ សរេញ្ឈត “អលំ, អាច្យរេសា, សញ្ឈសត្តិបិតំ តាយ ពរុក”ត្តិ តរេតូច តិសិឌិត្វា ចិតិន្ធិតំ សបុ្ចតិ៍ ត រេហច រេលា បត សកាកកិក្ល្វត់ សញ្ញាតិ្យឃា ច្ទបសត្តិ រេហាតិ, អបិច រេលា សញ្ឈសត្តិបិរេតត្វា អារេទាចិតំ សញ្ឈយរេញ្ញចិតឃឆរា ច្ទបសរេយត្តិ៍ ឲចយ្យិ តតូ សរេញ្ឈត ចិតិន្ធិតំ សបុ្ចតិ តាយ៍

វុឌ្ឍាហិកាឃសបុ្ចតបុក្កលហិ ចា ចិតិន្ធិតត្តិ អបរេលិរេពត្វា ចា លត្ថរេព ច្យតាឃ ចា ឆាត្តិក្យតិឃពបុ្ចាចាឃ សបុរេតហិ បុក្កលហិ ចិស្សំ ចា តិសិឌិត្វា, តស្សារេឃច ចា បរិសាឃ “អរេញ្ញាត ត ពិញ្ចិ ពរេឆតញ្ញា”ត្តិ (ច្ទឡអច៍ អដ្ឋ៍ ១៦១) សារេចត្វា ចិតិន្ធិតំ៍ អឃត្តិ អឃំ ឃឆាច្យត្តា ចត្យត្តិឆា សបុ្ចតា៍

ពារេពសញ្ឈស្សាតិ ច្ទបសរេយត់ សត្តិបតិតស្ស ពារេពសញ្ឈស្ស៍ សញ្ឈសាយក្កិចរេសត សបុ្ចតិការេចាតិ “ឃាចតិពា កិក្ល្វ ពបុ្បតា្ត, រេត អាពតា រេហាត្តិ, លត្ថារេហាត់ លរេត្ថា អាហរេដា រេហាតិ, សបុ្ចតិក្វតា ត បដិរេក្លាសត្តិ”តិ (ច្ទឡអច៍ ១៦ប័) ឲចំ ច្យត្តសញ្ឈសាយក្កិចរេសត សបុ្ចតិការេចា, ឲរេតត ឃឆា តឆា បឆាតពារេពបុក្កលិត់ សបុ្ចតាឃត្តា សញ្ឈសបុ្ចតា តាយ ត រេហាតីតិ ឌរេស្សតិ៍ ក្វតតាតិ តន្ធតា៍ សច្ចបរិឃារេឃា ហិ ត្តុឆ ឆបុសរេត្ថា “ឆបុចាឌី”តិអាឌិស្ស (ឌី៍ តិ៍ ៧៍៨, ៧៨៣) ចិឃ៍ ចិរេតតិ ឲរេតតាតិ ចិតរេឃា, តស្ស តស្ស អឆិពរណស្ស ច្ទបសយតាឃ កកចតា ច្យត្តចិឆិ, តស្ស ចិតឃស្ស សបុ្ចតា ចិតឃសបុ្ចតា៍ រេតតាហ “ឃឆា តំ...រេប... ចិតឃសបុ្ចតា”តិ៍ រេឃតាតិ រេឃត បុក្កលត៍ អតូបច្ចតិ្តពាតត្តិ (សារេតូ៍ ឌី៍ ច្ទឡអចក្ក ៦៍១៦ប័) ចិចាឆចត្វសញ្ញារេត អរេតូ បច្ចតិ្តពាត់៍ សញ្ឈសបុ្ចតា បរិហាឃតិ សបុ្ចតបុក្កលរេហច ច្ទបសយតរេតា៍

តត្ថិ ចិចាឆាឆិពរណ៍ា បញ្ចក្កសយត្តាកតត្តិ (ច្ទឡអច៍ ១៦៣) “ត លត្ថាកតិ៍ ពន្ធតិ, ត រេឆាសាកតិ៍ ពន្ធតិ, ត រេយាហាកតិ៍ ពន្ធតិ, ត ភឃាកតិ៍ ពន្ធតិ, កហិតាកហិតំ ឌាតាតី”តិ ច្យរេត្តហិ បញ្ចាហរេក្កហិ សយត្តាកតំ៍ ក្វឡហពចិចដពសពល្លាឌប្យរេពាស្យ តីស្យ សលិពក្ការេហស្វតិ “អត្យឌាតាយិ, កិក្លូរេច, រេតសំ កិក្ល្វត់ សញ្ញាតិ្យឃា តរេឃា សលិពក្កាហរេព ក្វឡហកំ, ចិចដកំ, សពល្លាឌប្យក”ត្តិ (ច្ទឡអច៍ ១៦៥) សយឆក្លត្ថរេព ច្យរេត្តស្យ តីស្យ សលិពក្ការេហស្យ៍ សលិកំ ការេហត្វាតិ ឆបុចាឌីតញ្ញា អឆបុចាឌីតញ្ញា សលិពារេឃា តិយិត្តសញ្ញា អារេទារេបត្វា ឌីចរេរភារេក

កត្វា សមថក្ខន្ធកេ វុត្តនយេន គាហាបេត្វា ឯវញ្ហិ វុត្តំ –

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, គូឡ្ហកោ សលាកគ្គាហោ ហោតិ? តេន សលាកគ្គាហាបកេន ភិក្ខុនា សលាកាយោ វណ្ណាវណ្ណាយោ កត្វា ឯកមេកំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ ‘អយំ ឯវំវាទិស្ស សលាកា, អយំ ឯវំវាទិស្ស សលាកា, យំ ឥច្ឆសិ, តំ គណ្ហាហី’តិ។ គហិតេ វត្តព្វោ ‘មា ច កស្សចិ ទស្សេហី’តិ។ សចេ ជានាតិ ‘អធម្មវាទី ពហុតរា’តិ, ‘ទុគ្គហោ’តិ បច្ចុក្កឌ្ឍិតព្វំ។ សចេ ជានាតិ ‘ធម្មវាទី ពហុតរា’តិ , ‘សុគ្គហោ’តិ សាវេតព្វំ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, គូឡ្ហកោ សលាកគ្គាហោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, វិវដកោ សលាកគ្គាហោ ហោតិ? សចេ ជានាតិ ‘ធម្មវាទី ពហុតរា’តិ, វិស្សដ្ឋេនេវ វិវដេន គាហេតព្វោ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, វិវដកោ សលាកគ្គាហោ ហោតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សកណ្ណជប្បកោ សលាកគ្គាហោ ហោតិ? តេន សលាកគ្គាហាបកេន ភិក្ខុនា ឯកមេកស្ស ភិក្ខុនោ ឧបកណ្ណកេ អារោចេតព្វំ ‘អយំ ឯវំវាទិស្ស សលាកា, អយំ ឯវំវាទិស្ស សលាកា, យំ ឥច្ឆសិ, តំ គណ្ហាហី’តិ។ គហិតេ វត្តព្វោ ‘មា ច កស្សចិ អារោចេហី’តិ។ សចេ ជានាតិ ‘អធម្មវាទី ពហុតរា’តិ, ‘ទុគ្គហោ’តិ បច្ចុក្កឌ្ឍិតព្វំ។ សចេ ជានាតិ ‘ធម្មវាទី ពហុតរា’តិ, ‘សុគ្គហោ’តិ សាវេតព្វំ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សកណ្ណជប្បកោ សលាកគ្គាហោ ហោតី”តិ។

ឯត្ថ ច អលជ្ជុស្សន្នាយ (ចូឡវ។ អដ្ឋ។ ១៩៥) បរិសាយ គូឡ្ហកោ សលាកគ្គាហោ កាតព្វោ, លជ្ជុស្សន្នាយ វិវដកោ, ពាលុស្សន្នាយ សកណ្ណជប្បកោតិ វេទិតព្វោ។ ធម្មវាទិនំ យេភុយ្យតាយាតិ ធម្មវាទិនំ ឯកេនាបិ អធិកតាយ, កោ បន វាទោ ទ្វីហិ តីហិ។

“ចតូហិ សមថេហិ សម្មតី”តិ ឥទំ សព្ពសង្គាហកវសេន វុត្តំ, តត្ថ បន ទ្វីហិ ឯវ វូបសមំ គច្ឆន្តិ។ ឯវំ វិនិច្ឆិតន្តិ សចេ អាបត្តិ នត្ថិ, ឧភោ ខមាបេត្វា, អថ អត្ថិ, អាបត្តិំ ទស្សេត្វា រោបនវសេន វិនិច្ឆិតំ។ បដិកម្មំ បន អាបត្តាធិករណសមថេ បរតោ អាគមិស្សតីតិ។ ន សមណសារុប្បំ អស្សាមណកំ, សមណេហិ អកត្តព្ពំ, តស្មិំ អជ្ឈាចារេ វីតិក្កមេ សតិ។

បារាជិកសាមន្តេនវាតិ ទុក្កដេន វា ថុល្លច្ចយេន វា។ មេថុនធម្មេ ហិ បារាជិកសាមន្តំ នាម ទុក្កដំ ហោតិ, អទិន្នាទានាទីសុ ថុល្លច្ចយំ។ បដិចរតោតិ បដិច្ឆាទេន្តស្ស។ អច្ឆិន្នមូលោ ករិស្សតីតិ បារាជិកំ អនាបន្នោ ករិស្សតិ, សីលវា ករិស្សតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ សម្មា វត្តិត្វាតិ វត្តំ បូរេត្វា។ ឱសារណំ លភិស្សតីតិ កម្មប្បដិប្បស្សទ្ធិំ លភិស្សតិ។

តស្សាតិ អាបត្តាធិករណស្ស។ សម្មុខាវិនយេនេវ វូបសមោ នត្ថិ បដិញ្ញាយ, តថារូបាយ ញត្តិយា ច វិនា អវូបសមនតោ។ យា បន បដិញ្ញាតិ សម្ពន្ធោ។

ឲត្តាតិ អាបត្តិទេសនាយំ៎ សិឃាតិ អចស្សំ៎ ពក្លញ្ញអត្តាយ ចាញ្ញអត្តាឃាតិ ពក្លញ្ញអកាចាយ ចេច ចាញ្ញអកាចាយ ច៎ ទុល្លចន្ទតិ

បិទាឌិពទ្បោច សញ្ឈាឌិសេសញ្ញា៎ ពិហិប្បដិសំឃុត្តត្តិ ពិហឹតំ ហឹតេត លុំសតចមុគ្គឆល្លិពប្បដិស្សចេស្ អាបត្តំ អាបត្តិ៎

ឃធាត្វុ្សបត្តិ “ទ្វីហិ សយទេឆហិ, តឹហិ, ចត្វហិ, ឲទេពភា”តិ ឲចំ ចុត្តភទេឃភេច ឃធាត្វុ្សបំ៎ ឲត្តាតិ ពួយស្ពិ សយធាឆិពាទេ៎ ចិតិន្ទឃភទេឃាតិ

ចិតិន្ទឃភឃយត្តំ៎ ទេតភាហ “ចិត្តាទេទា បភា”តិអាឌិ៎ អស្សាតិ ចិត្តាទេស្សំ៎ សយត្តបិសាឌិពាយំ ចុទេត្តាតិ សយត្តបិសាឌិពាយ ភាយ

ចិតឃដ្ឋពធាយំ ចុទេត្តា៎ តស្វា តត្ត ចុត្តភទេឃភេច ទេចឌិតទេត្តាតិ អឆិប្បាទេឃា៎

ឲត្តពត្តិ ឲតំបទេយំ, ភ ពួទេតា ភិទេយ្យា៎

អឆិពទលាសយធចល្លភា តិដ្ឋិតា៎

ពួតិ ពទ្លាចិតទលិឃា បិតិទេយាក្លចល្លភាឃ

ចិតឃត្តយទ្ពួសាយំ លឹភត្តប្បពាសតិឃំ

ភិក្លុបិតិទេយាក្លចល្លភា តិដ្ឋិតា៎

ភទេយា តស្ស ភពចទេតា អទេហទេតា សយ្យាសញ្ញគ្នស្ស

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

កិច្ចគឹបដិឧយាច្បខច្ឃគា

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បារាជិកកណ្ឌំ

នាថោ ភិក្ខុនីនំ ហិតត្ថាយ យំ បាតិមោក្ខំ បកាសយីតិ សម្ពន្ធោ។ តត្ថ បកាសយីតិ ទេសយិ, បញ្ញាបយីតិ អត្ថោ។

សាធារណបារាជិកំ

១។ មេថុនធម្មសិក្ខាបទវណ្ណនា

អភិលាបមត្តន្តិ វចនមត្តំ, ន អត្ថោតិ អធិប្បាយោ។ លិង្គភេទមត្តន្តិ បុរិសលិង្គំ ឥត្ថិលិង្គន្តិ វិសេសមត្តំ។ វិសេសោតិ នានាត្តំ។ ឆន្ទេន ចេវាតិ បេមេន ចេវ, សិនេហេន ចេវាតិ អត្ថោ។ វុឌ្ឍិយា ចាតិ វុឌ្ឍាយ ច។ បសិទ្ធិតាយាតិ ទ្វសិតាយ។ បរិបុណ្ណា ឧបសម្បទា យស្សា សា បរិបុណ្ណុបសម្បទា, ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នាតិ អត្ថោ។

មេថុនធម្មសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អសាធារណបារាជិកំ

៥។ ឧព្ភជាណុមណ្ឌលសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឧព្ភកប្បរន្តិ ទុតិយមហាសន្ធិតោ ឧទ្ធំ។ ជាណុតោ ចិតោ ច សង្ខាតន្តិ ហត្ថស្ស ចា កាយស្ស ចា ពិរិយំ ជាណុតោ ចិតោ ច សង្ខាតំ។

ឧភតោអវស្សុតេតិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៩៩១) ភិក្ខុនិយា អវស្សុតេ, ភិក្ខុនិយា កាយសំសគ្គរាគេន អវស្សុតភាវេ សតីតិ អត្ថោ។ ភិក្ខុនិយា វសេនេវ ច ឧភតោអវស្សុតភាវោ វេទិតព្ពោ។ វុត្តញ្ហិ សមន្តបាសាទិកាយំ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៩៩១) –

“ឧភតោអវស្សុតេតិ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ ‘ឧភតោ’តិ អវិសេសេន វុត្តំ, តថាបិ ភិក្ខុនិយា ឯវ អវស្សុតេ សតិ អយំ អាបត្តិភេទោ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ”តិ។

បុរិសស្ស កាយន្តិ បុរិសស្ស យំ កញ្ចិ កាយំ។ ឧភតោអវស្សុតេបីតិ ភិក្ខុនិយា ចេវ បុរិសស្ស ច កាយសំសគ្គរាគេន អវស្សុតភាវេ សតិបិ។ ការណតាតិ យថាបរិច្ឆិន្នេន អត្តនោ ការណេ។ កាយប្បដិពទ្ធន្តិ បុរិសស្ស កាយប្បដិពទ្ធំ។ អវសេសការណេន ចាតិ

យថាបរិច្ឆិន្នកាយតោ អវសេសេន កាយេន, ឧព្ភក្ខកអធោជាណុមណ្ឌលអធោកប្បរសង្ខាតេន កាយេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្ស កាយន្តិ អវស្សុតស្ស តស្ស បុរិសស្ស យំ កិញ្ចិ កាយំ។ យថា ចេត្ថ សយំ អាមសន្តិយា ថុល្លច្ចយំ, ឯវំ តស្ស អាមសនំ សាទិយន្តិយាបីតិ វេទិតព្ពំ។ បុរិសស្ស កាយសំសគ្គរាគោ តត្តិតិ បុរិសស្ស មេថុនរាគោ, គេហសិតបេមំ, សុទ្ធចិត្តំ វា។ អវសេសេតិ បារាជិកខេត្តតោ អវសេសេ។ កាយប្បដិពទ្ធេន កាយប្បដិពទ្ធាទិកេនេតិ “កាយប្បដិពទ្ធេន កាយប្បដិពទ្ធំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិអាទិនា (បាចិ. ៦៥៨, ៦៦៧) សព្ពចារេ។ “អសញ្ចិច្ចា”តិអាទីសុ ចិន្តេត្វា វា អាមសន្តិយា, អញ្ញាវិហិតាយ វា, “អយំ បុរិសោ”តិ វា “ឥត្ថី”តិ វា អជានន្តិយា វា, តេន ផុដ្ឋាយបិ តំ ផស្សំ អស្សាទិយន្តិយា វា អាមសនេបិ សតិ អនាបត្តិ។

ឧព្ភជាណុមណ្ឌលសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា

បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នន្តិ កិញ្ហិ សាធារណានំ ចតុន្នំ, អសាធារណានំ ចតុន្នញ្ចាតិ អដ្ឋន្នមញ្ញតរំ អជ្ឈាបន្នំ។ ឥទ្ធា បារាជិកំ (បាចិ. អដ្ឋ. ៦៦៦) បច្ឆា បញ្ញត្តំ, សង្គីតិការកាចរិយេហិ បន បុរិមេន សទ្ធិំ យុគឡំ កត្វា ឥមស្មិំ ឱកាសេ ឋបិតន្តិ វេទិតព្ពំ។ “អដ្ឋន្នំ បារាជិកានំ អញ្ញតរ”ន្តិ (បាចិ. ៦៦៦) វចនតោ បន វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកំ យា បដិច្ឆាទេតិ, សាបិ វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកា ឯវាតិ វេទិតព្ពា។ កិញ្ចាបិ វជ្ជប្បដិច្ឆាទនំ បេមវសេន ហោតិ, តថាបិ សិក្ខាបទវីតិក្កមចិត្តំ ទោមនស្សយេវ ហោតីតិ កត្វា ទុក្ខវេទនំ ហោតីតិ “តត្រ ហិ បាចិត្តិយំ...បេ... សេសំ តាទិសមេវា”តិ វុត្តំ។

វជ្ជប្បដិច្ឆាទិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ឧក្ខិត្តានុវត្តិកាសិក្ខាបទវណ្ណនា

សត្ថុសាសនេនាតិ ញត្តិសម្បទាយ ចេវ អនុស្សាវនសម្បទាយ ច។ ឥធ បន ចោទនាសារណាបុព្ពកេនេវ ញត្តិអនុស្សាវនំ សត្ថុសាសនន្តិ អាហ “ឥធាបី”តិអាទិ។ ករណន្តិ ញត្តិដ្ឋបនតោ អនុស្សាវនាវសានញ្ញា។ អនាទរន្តិ បុគ្គលេ ចេវ ធម្មេ ច អាទររហិតំ។ តេនាហ “យេន”តិអាទិ។ តត្ថ បរិយាបន្នគណេ ចាតិ តស្មិំ សង្ឃេ បរិយាបន្នេ សព្ពហុលបុគ្គលសង្ខាតេ គណេ ចា។ “សម្មាវត្តនាយ អវត្តមានន្តិ អត្ថោ”តិ ឥមិនា អធិប្បាយេន វុត្តោ។ ឧកកម្មាទិកេតិ ឧកកម្មឧក្រោធសសមសិក្ខាតាយ។ សហ អយតការេវតាតិ សហ វត្តការេវត។ សមានោ សំវាសោ ឯតេសន្តិ សមានសំវាសកា។

ឥធាតិ យេន សំវាសេន តេ “សមានសំវាសកា”តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៦៦៨) វុត្តា, សោ សំវាសោ តស្ស ឧក្ខិត្តកស្ស តេហិ សទ្ធិំ នត្ថិ, យេហិ ច សទ្ធិំ តស្ស សោ សំវាសោ នត្ថិ, ន តេន តេ កិញ្ចិ អត្តនោ សហាយា កតា ហោន្តិ, តស្មា សោ អកតសហាយោ នាមាតិ ឥមមត្ថំ ទស្សេតុំ

“យស្ស បតា”តិអាទិ វុត្តំ។ ឲវំ បនេចល្លិតំ ពត្វា ព្ហិតាតិ អត្ថយត្តំ ឥនេស្សាតំ “សយាតសំចាសពកាចំ អត្ថបាឋត្តិ អនេត្វា”តិ វុត្តំ។ កិំ តំ អត្ថចត្តតត្តិ ពស្សចិ អាសន្នា សិយាតិ តំ សទ្ទបនោតា ឥនេស្សនេត្តា “យំជិដ្ខិនោកា នោសា នោហាតី”តិអាទិយាហ។ តត្ថ នោសាតិ នោយា វក្កិត្តនោកា, នោសា។

វក្កិត្តាត្ថចត្តិកាសិក្ខាបនេចល្លតា និដ្ឋិតា។

ប័។ អដ្ឋចត្ថុកាសិក្ខាបនេចល្លតា

នោលិកស្សាឥយិត្តសត្តចចនោសតាតិ (សារត្ថ។ ឌី។ បរិថិត្តិយ ឲ្យ។៩លិរ៍) នោលិកស្សាឥសន្លាតស្ស យិត្តសត្តចស្ស ចនោសត។ កិំ តត្តិ អាហ “កាយសំសក្ករានោកតា”តិ។ កាយសំសក្ករានោកនោតច តិត្តា ព្ហឆ អចស្សុតា តាយ, ត នោយត្ថតរានោកតាតិ។ កឆនោយតំ ចិន្នាយតីតិ អាហ “អយនោយច ហិ”តិអាទិ។ កិំ បនោតត្ថ ការលត្តិ អាហ “សយត្តបរិសាទិកាយំ បតស្ស ចិចារលា ពតា”តិ។ តត្វាយំ ចិចារលា – ឲត្ថ ច អសដ្ឋនោយ្ខាតិ កាយសំសក្កាច នោចជិតនោត្ថា, ត នោយត្ថតឆនោយ្ខ។ ត ហិ នោយត្ថតស្ស សាយត្តា ឥលុឌ្ឍយំ នោហាតិ។ “ចិន្នា បដិឌានោលិ កាយសំសក្កិ សយាបជ្ជិត្យ”ត្តិ (បរិចិ។ ៩លិ៩) ចចតយ្យិ នោចត្ថ សាឆកត្តិ។ យំ នោយត ពតំ, តំ តនោស្សច នោហាតីតិ។ បុរិសបុក្កលស្សាតិ សាយិចចតត្តិ ឥនេស្សាតំ “យំ បុរិសបុក្កនោលតា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ហនោត្វាតិ អត្តនោតា ហនោត្វា។ ត នោកចលនោឌ្ឍាត្ថ ហត្តក្កហលត្តិ “ហនោត្វា តាយ ពប្បទំ វក្បិតាយ យាច អក្កតលា”តិ (បរិចិ។ ៩លិ៩) វុត្តស្ស ហត្ថនោស្សច ពហលំ, អឆ នោលា តស្ស ច អញ្ញស្សបិ អបិរាទិកនោលត្តស្ស ពហលំ ឲកញ្ញ៉ាកត្វា “ហត្តក្កហល”ត្តិ វុត្តំ។ តឆា សឈ្លាដិកល្ហក្កហលត្តិ ត នោកចលំ សឈ្លាដិកល្ហនោស្សច ពហលំ, អឆ នោលា តស្ស ច អញ្ញស្សបិ យស្ស ពស្សចិ ឌិចរប្បនោឥសស្ស ពហលំ វុត្តត្តិ ឥនេស្សាតំ “ឲត្ថ ច យស្ស ពស្សចី”តិអាទិ វុត្តំ។ ព្ហត្តត្តាយំ ផាតត្តិ ឲចំតាយពំ ផាតំ “បដិបរិដិយា ចា វប្បដិបរិដិយា ចា ប្តនោត្វា”តិ ព្ហដំ តិឥស្សតយត្តំ។ តស្វា បដិបរិដិយា ចា វប្បដិបរិដិយា ចា ឲកត្តទិកាយ ចា នោយត នោតត តនោយត ប្តនោត្វាតិ អនេត្វា។

តា អាបត្តិនោយាតិ តា អាបត្តា អាបត្តិនោយា។ យឆា នោចនោកកស្សិំ ចត្វស្សិំ ឲចំ ចិសុំ ចិសុំ សត្តសុំ ចត្វសុំ សតក្កត្តយ្យិ ឌីតិក្កនោត្តសុំ តា អាបត្តិនោយា នោឥនោសត្វា យុឌ្ឍតិ។ កលត្ថបិកាតិ នោឥសិតកលតំ វបកឆ្លតិ។ ឥ្វរតិនោក្លបំ ពត្វាតិ “អដ្ឋា ចត្ថុ អាបជ្ជិស្សាមី”តិ វស្សាតំ ឥនេបត្វា។

អដ្ឋចត្ថុកាសិក្ខាបនេចល្លតា និដ្ឋិតា។

ព្ហតិ ពន្លាចិតរលិយា បរិតិនោយាក្លចល្លតាយ

ចិតយត្វយញ្ញុសាយំ លីតត្វប្បការសតិយំ

តិក្កុតិបរិតិនោយានោក្ល បិរាទិកចល្លតា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨠᨱ᩠ᨯᩴ

᪑᪨ ᩏᩔᨿᩅᩤᨴᩥᨠᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨾᩣᨶᩩᩔᨿᩅᩈᩮᨶ ᨠᩮᩣᨵᩩᩔᨿᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ “ᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩥᩅᩮᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨯ᩠ᨯᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨯ᩠ᨯᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ “ᩋᨵᩥᨠᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔ ᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨬ᩠ᨬᩣᨴᩣᩁᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ, ᨶ ᨲᨲᩥᨿᩣᨿ ᩈᨾᨶᩩᨽᩣᩈᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩣᩁᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᨾ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᩔᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᨧᩣᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ “ᨶᩥᩔᩣᩁᨱᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ‘ᨶᩥᩔᩣᩁᨱᩦᨿᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨿᨲ᩠ᨳ ᨮᩥᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩏᨸᩔᨿᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᨾᨣ᩠ᨣᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩣᨿ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩮ᪨ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᨶ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ “ᨾᨾ ᨧ ᨲᩅ ᨧ ᨠᨳᩴ ᨲ᩠ᩅᩴᨿᩮᩅ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩣ ᩉᩥ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩮᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨠᨳᩴ ᨸᨴᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩩ, ᨴᩪᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᨳᩴ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪖᪗᪘)᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨳᩴ, ᨴᩪᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩪᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨶ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩴ ᨸᨶ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ “ᨲᩔᩣ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨸᩥ᪨ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨿᩣᨧᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨿᩣᨧᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨿᩣᨧᩥᨲᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩏᨸᩔᨿᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨠᨳᩴ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩴ ᩋᨶᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪖᪗᪘), ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ᪨

ᨠᨳᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩋᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩩᨸᩔᨿᩮ ᨣᩣᨾᨴᩣᩁᨠᩣ, ᨵᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨹᩃᩣᨹᩃᩴ ᩅᩣ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩮ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩏᨸᩔᨿᩮ ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ “ᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩈᩩᨠᩮᨶ ᨧ ᩋᩈᩩᨠᩮᨶ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩋᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨣᩦᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨸᩥ ᩈᨲᩥ ᨣᩦᩅᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨲᩔ “ᨴᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᩈᨠᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩮᩉᩥ “ᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ “ᩋᩈᩩᨠᩮᨶᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨿᩮᩅ ᨩᩣᨶᩥᩔᨳ᪨ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨾᨿᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨿᩣᨧᩣᨾ, ᨲᩴ ᨶᩮᩣ ᨴᩮᨳ, ᩋᩅᩉᨭᨽᨱ᩠ᨯᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩮᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᨲᩮ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣ ᨲᩮ ᨠᩣᩁᨠᩮ

កេចបិត្វា ទេវតំ ឥណ្ឌំ កទេវាត្តិ, សន្តាំ សាបទេវឃ្យប្យិ កហិតំ, កិក្ខុតិយា ទេតច កឹចា, ត អាបត្តិ។

បរិក្ខារំ ហរទេត្ត ឌិស្វា ទេវតំ អភត្ថិកាយពាឃ "ទេចាទេរា ទេចាទេរា"តិ ចត្វាប្យិ ត ចដ្ឋតិ។ ឲចំ ចុទេត្តបិ ហិ ឃំ ទេវតំ ឥណ្ឌំ កទេវាត្តិ, សន្តាំ កិក្ខុតិយា កឹចា ទេហាតិ។ អត្តទេភា ចចតកាំ បត "ត្ថុយិភា ទេយ បរិក្ខារេទេរា កហិទេតា, តំ អាហរាទេបហិ, យា ចស្ស ឥណ្ឌំ កទេវាចា"តិ ចត្វំ ចដ្ឋតិ។ ធាសធាសិចាបិអាឌឹតំ អត្ថាឃ អឌ្ឌំ កទេវាត្តិ, អឃំ អកប្បិឃអទេឌ្ឍា ភាយ, ត ចដ្ឋតិ។

កចំ អភាកតំ អាទេក្ខ ឱ្ភឌិស្ស អាចិក្ខុភា ទេហាតិ? ចុត្តតទេឃទេតច បទេទហិ អភាចារាឌឹសុ កទេវសុ កិក្ខុឹ ទេចាហារិទេកា ឲចំ ចឥតិ "អយ្យាកំ ជ្ជបស្សទេយ ត្ថុឥត្ថិឥត្ថា កទេវាត្តិ, ទក្ខុ ទេភា ទេឥឆ អាឃតិ អកទេលត្ថាឃា"តិ។ "ទេកត ឲចំ កវ"ត្តិ ចុទេត្តុ "អសុទេកាភ ច អសុទេកាភ ចា"តិ អាចិក្ខុតិ។ ឲចំ អភាកតំ អាទេក្ខ ឱ្ភឌិស្ស អាចិក្ខុភា ទេហាតិ, សាបិ ត ចដ្ឋតិ។ ទេវសត្យាឥទេល្ឌ កទេវ បុរិយតទេឃទេតច សន្តាំ កិក្ខុតិយា កឹចា។ ទេសសំ បុរិយសឌិសទេយច។

សទេច បត ទេចាហារិកា កិក្ខុតុបស្សទេឃ ឲចទ្ធបំ អភាចារំ កទេវាត្តាតំ "ត្ថុយំ ភាយ ឥណ្ឌំ កទេវាយា"តិ ទេកទិ ចរាទេបត្វា អាលាឃ អតិដ្ឋយាទេត បរិទេឃសិត្វា ឥណ្ឌំ កទេវាត្តិ, កិក្ខុតិយា ទេតច កឹចា, ត អាបត្តិ។

ទេឃា ចាឃំ កិក្ខុឹតំ ចុទេត្តា, កិក្ខុតយ្យិ ឲទេសច តទេឃា។ កិក្ខុទេភាបិ ហិ ឱ្ភឌិស្ស អាចិក្ខុភា ត ចដ្ឋតិ, ឃំ ពចា អាចិក្ខុទេវ ទេវតំ ឥណ្ឌំ កទេវាត្តិ, តំ សន្តាំ កឹចា ទេហាតិ។ ចុត្តតទេឃទេតច ឥណ្ឌំ កល្យាទេបត្តស្ស បិទេវាឌិកំ។ ទេឃា បត "ឥណ្ឌំ កទិស្សត្តិ"តិ ឌាតទេត្តាបិ អទេភាឌិស្ស កទេឆតិ, ទេវ ច បរិទេឃសិត្វា ឥណ្ឌំ កទេវាត្តិទេឃច, ត ទេគាទេសា។ ចិហារសីមាយ ទុក្ខុឌឹតិ លិត្តត្តាតំ ចាសិចទេសុអាឌឹតិ កទេហត្វា បិសាទេលា ទេកាទេដ្ឋត្តិ, ត ចដ្ឋតិ។ សទេច ឆាទេរា កិឌ្ឍតិ, កាទេវាទេបត្វា ឥាតត្ថា។ ជ្ជបឆាចិត្វា ទេវតំ បរិក្ខារេទេ កលាត្តិ, ពយ្យិ ត កាពត្ថា។ លហុបរិចត្តត្យាចិត្តំ, ទេឆយ្យទេចពភាឃ ជ្ជប្យត្តាឃ ឃុលទេឆ្ឌយ្យិ កទេឆ្ឌយ្យ។

ជ្ជស្សយចាឌិកាសិក្ខាបឥចណ្ណភា តិដ្ឋិតា។

១។ ទេចាទិចុដ្ឋាបិកាសិក្ខាបឥចណ្ណភា

យល្លកលាកឌិបុត្តកលាឌិកត្តិអាឌឹសុ (សាទេត្ថ។ ឌឹ។ បិចិត្តិឃ ១។៤ប័១) យល្លកទេលា ភាយ ភារាឃតកត្តិទេកា ពត្ថ ពត្ថ បិតិឃដ្ឋបតទេបិក្ខុទលិតលាភាឌិបុត្តាកយុការទេកា កទេលា។ កឌិបុត្តកទេលា ភាយ កុយារកត្តិកកទេលា។ ឆយុកទេលាតិ សាសតកត្តិទេកា អទេតកប្យការបុត្តាកយុការទេកា កទេលា។ កឌ្ឌិកទេសលឹតិ អទេតកប្យការសុកឌ្ឌិចិកតិការទេកា កទេលា។ ក្យស្សិកទេសលឹតិ ក្យស្សចាលិឌសឃុទេហា, ទេបសការកទេលាតិ អទេត្ថា។

ចុដ្ឋុល្លាបត្តិយាតិ ឱបសម្បន្នេត្តិយា. រោគទិ ពទហិនេយត បណ្ណត្តាសុ កិច្ចតិសុ អកត្ត្វា លព្ភមិយំ យឆាតិមិត្តុន្នេតេយច អត្តនោ តិស្សិតពបរិសាយ សង្ឃំ ចុដ្ឋុល្លាបត្តិយា ចាចាធិត្តុនោ សម្ពុន្នាតិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៤២៧), អញ្ញោ មីយំ ចា តងំ ចា កត្តា ចុដ្ឋុល្លាបត្តិយា កាយចាចាធិត្តុនោ សម្ពុន្នាតីតិ អាហ “ចោទិចុដ្ឋុល្លាបតសម្ពុន្នាត”ត្តិ. អតាបុច្ឆា ចុដ្ឋុល្លាបតចេសេត កិរិយាកិរិយំ. បញ្ញាត្តិ អជានត្តា អទិយាបិ ចុដ្ឋុល្លាបត្តីតិ ចា កយុចាចាបរិយោយាសានេត អាបត្តិក្ខេលោ ចិបិកាញ្ញាពតសម្ពុក្កិតាចេសេត ចា តិចិត្តំ.

ចោទិចុដ្ឋុល្លាបិការិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា.

១. ឧពកាយត្តុសេយតសិក្ខាបទចណ្ណតា

អញ្ញោ ការេយា កាយត្តុំ. តងិបរិនត្តិ តងិយា បរិយេយតីទំ. “កាយត្តុំ កន្ឋេយ្យា”តិ (បាចិ. ៤ប៉ល់, ៤៨១) ចុត្តត្តា អញ្ញាម្បិ ការេយេយច អាបត្តិ, ត សពកាយេយតិ អាហ “សពកាយេតា តាចា”តិអាទិ. បរិក្ខេប ចា ឱបចារេ ចា អតិក្កន្តេតិ បរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស បរិក្ខេប ចា អបរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស បរិក្ខេបរិហដ្ឋានេ ចា អតិក្កន្តេ. ចុតិយេយត អតិក្កត្តយេត្តតិ ចុតិយេយត បិនេងត ឋាតស្ស កាយស្ស បរិក្ខេប ចា ឱបចារេ ចា អតិក្កត្តយេត្តេ. យេសុ បត បេតិត្តកោសុ “ឧពោត បិនេងត ឋាតស្ស កាយស្ស បរិក្ខេប ចា អតិក្កន្តេ, ឱបចារេ ចា ឯក្កន្តេ ចុល្លច្ចយំ, ចុតិយេយត អតិក្កត្តយេត្តេ, ឯក្កត្តយេត្តេ ចា សញ្ញានិសេសោ”តិ បិនេជា ងិស្សតិ, តត្ថ “ឯក្កន្តេ, ឯក្កត្តយេត្តេ ចា”តិ ឧតាតិ ឆ្ងេ បងាតិ បិញ្ញាយា ចិន្តេត្តិ. “អបរិក្ខិត្តស្ស កាយស្ស ឱបចារំ អតិក្កាមេត្តិយា”តិ (បាចិ. ៤៨៧) ហិ បិញ្ញាំ. តទា សយត្តុបិសានិកាយបិ ចិន្តេត្តិ តត្ថ ហិ –

“បរិក្ខេបរិហដ្ឋានំ ឧពោត បិនេងត អតិក្កមតិ, ចុល្លច្ចយំ. ចុតិយេយត អតិក្កត្តយេត្តេ សញ្ញានិសេសោ. អបិចេត្ថ សពកាយេតា…បេ… ឧពោត បិនេងត ឋាតស្ស កាយស្ស បរិក្ខេប ចា ឱបចារេចា អតិក្កត្តយេត្តេ ចុល្លច្ចយំ, ចុតិយេយត អតិក្កត្តយេត្តេ សញ្ញានិសេសោ”តិ –

ចុត្តំ. “បងយំ បិងំ អតិក្កាមេត្តិយា”តិអាទិចេតនោ (បាចិ. ៤៨៧) បងសា កយតេយច ឋាតានិសេយ្យាតត្តិ អាហ “បងសា បចិសត្តិយា អាបត្តី”តិ. ឋាយិតា សនេចបិ ហត្ថិបិដ្ឋិអាទីហិ ចា ឋាន្ធិយា ចា បចិសតិ, ចដ្ឋតិយេយចាតិ ងេស្សតិ. អយយេត្ត សន្តេបិ, ចិត្តានោ បត សយត្តុបិសានិកាយ (បាចិ. អដ្ឋ. ៤៨៧) ចុត្តោតិ អធិប្បាយោ.

តងិបរិកាយតេ ចុត្តលក្ខណាយ តងិយាតិ “តងិ តាយ តិយព្ភល់ បដិន្នានេត្វា យត្ត កត្តិចិ ច្ឆត្តនេត្តិយា អត្តុនចានសេកោ តេយិយតី”តិ (បាចិ. ៤៨៧) តងិបរិកាយតចិកេឌ្ឍេ ចុត្តលក្ខណាយ តងិយា. តងិបរិកាយតចិកេឌ្ឍា ហិ ពូឆ តងិបរិកាយតសេឌ្ឍេត ចុនេត្តា. បុត ឆ្ងិយតីនេយេច បច្ចុត្តនេត្តិយា ចាតិ បទតីទំ កត្តកាយតាយ ឆ្ងិតិណ្ណត្តា ចុត្តំ. ឌ្ឋតិរិស្សា បត អយំ បណ្ណត្តន្នានេត ងិតា ហោតិ, តស្មា បទតីទំ កន្ឋត្តិយា អតាបត្តិ. សនេច សញ្ញាយំ ចា បងាតំ ចា អញ្ញា ចា កិច្ចិ កយុំ កត្តុយាតា “បុនេន អត្តុលោនេយច ចុតិយិកាយ សត្តិកំ កយិស្សាមី”តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៤៨៧) អានេកាកំ កនេរាតិ, អជានត្តិយា ឧច តស្សា អត្តុលោ ឱក្កន្តិ , អតាបត្តីតិ អាហ “បុនេន អត្តុលោនេយចា”តិអាទិ. អថ បត “យាច

អនុញ្ញាតា ព្ពុឆច កចិស្សាមី”តិ ចា អភាកោភាកេ ចា ចិហារស្ស ឲកេគសេ អច្ឆតិ, គ្រតិឃិកាឃ ហត្ថបិសំ ត ច្លុតាទតិ, អនុញ្ញាតេ
សឃ្ឈាទិសេសោ៉ ហត្ថបិសោសេឃច ហិ ព្ពុឆ បយាល៉ា ហត្ថបិសាតិក្កមេ ឲកកញ្ចុោបិ ត ទក្លតិ៉ ចេតាហ “ឲកកញ្ចុេ…េប… អាបត្តិ”តិ៉

គស្សត្វបចារំ ចា សចត្វបចារំ ចាតិ ឲត្ថ គស្សត្វបចារេទា ភាយ ឃត្ថ ធិតំ គ្រតិឃិកា បស្សតិ៉ សចត្វបចារេទា ភាយ ឃត្ថ ធិតា
យក្កុត្វញ្ញហសេក្ខត ចិឃ, ឆមុស្សចភារេទាចភសេក្ខត ចិឃ ឆ “អេឃ្យ”តិ សក្ខាឃត្តិឃា សក្ខិ ស្មុណាតិ៉ តស្មាតិ ឃស្មា ច្លហិឃត៌ ភាយ
គស្សត្វបចារសចត្វបចារាភយញ្ញាតាស្ស ចិឌហត៌, តស្មា៉ អេត្តាកាេយ បភ ច្លហិឃត៌ ចដ្ឋីតិ អាហ “ព្ពុត្ខលិលិតិក្កមេតា បដ្ឋាឃា”តិ
អាធិ៉ តត្ថ ព្ពុត្ខលិលិតិក្កមេតាតិ ស្ពុមារាតិក្កមេតា៉ ពាហិកាេយតិ កាយស្ស ពាហិបេគេស៉ យក្កុត្វញ្ញហា ស្ពុត្ថាសត្ខិ កេទាត្តិតិ អាហ
“យក្កុត្វញ្ញហសេក្ខត ចិឃា”តិ៉ យក្កុត្វញ្ញហំ អច្បាឃត្តស្ស សេក្ខត ចិឃាតិបិ ចគត្តិ៉ សក្ខាឃត្តិឃាតិ សត្ខិ កេទាត្តិឃា៉ “សក្ខស្សចភាតិក្កមេ
អាបត្តិសេឃចា”តិ ព្ពុយិភា គស្សត្វបចារេទា ឲចត្វេប សចត្វបចារេទ ចិឌហិតេ ត ទក្លតិ, ឌហិតយេត្តច អាបត្តិ សឃ្ឈាទិសេសស្សាតិ គេស្សតិ៉

យក្ខ កច្ឆត្តិតិ ឲកយក្ខ កច្ឆត្តិ៉ សេច បុទិយាេឃា អេញ្ញាភ យេក្កភ កច្ឆត្តិ, បក្កត្តា ភាយ េហាត្តិ, អភាបត្តិសេឃច៉ ក្ខិត្ត កច្ឆត្តិត៌ ឲកា អភុពាត្តិត្យំ
អសេក្កាត្តិ “កច្ឆត្យ អឃ”ត្តិ ច្លហិឃតិ, ព្ពុតាទាបិ “ច្លហិឃត្យ អឃ”ត្តិ កច្ឆតិ, ក្ខិត្តយិ អាបត្តិ៉ សេច បភ កច្ឆត្តិស្យ បុទិយាបិ អញ្ញា យក្ខ កណ្យាតិ,
បច្ឆិយាបិ អញ្ញា, ឲកា ឲកិស្សា បក្កត្តដ្ឋាេភ តិដ្ឋតិ, ក្ខិត្តយិ អភាបត្តិ៉

“សឃ្ឈាទិសេសា ចត្យេទា”តិ (បទិ៉ អដ្ឋ៉ ១លិ៥) អឃំ បេញ្ញា អនុញ្ញាតេ កាយត្តទបទិឃាបត្ត ភធិបិទំ ច្លក្កត្តកិក្លតិ សត្ថាឃ ចុេត្តា៉ សា ហិ
សកកាយេតា បច្ឆុសសយេឃ តិក្លយិត្វា អនុញ្ញាភការេល ចុត្តប្បការំ ភធិបិទំ ច្លក្កត្តយត្តាច
ទត្តិចិប្បចារសកាយត្តទភធិបិទកយភកាលយ្យច្លហិឃភលក្លេលា ឲកប្បហារេទភច ចត្យេទា សឃ្ឈាទិសេសេ អាបជ្ជតិ៉

បក្លសក្កត្តាឃ ចាតិ តិត្វាឃតត៌ សក្កត្តាឃ៉ អភត្តទាេឃភាតិ ហត្តិេយាចភាធិអត្តទាឃំ ចិភា៉

ឲកកាយត្តទកយភសិក្លាបគចល្លភា តិដ្ឋិតា៉

១៉ ស្ពុក្លិត្តកច្លសារលាសិក្លាបគចល្លភា

តេស្សចការេកសឃ្ឈស្សាតិ ឃោ ស្ពុេក្លបតឹឃកមុការេកា កេលា, តេស្សច ការេកសឃ្ឈស្ស៉ ចេត្ត ចា ចត្តត្តិត្តិ តេចត្តាលិសប្បេភេគ
េភត្វាទចេត្ត ចត្តយាត៌៉

ស្ពុក្លិត្តកច្លសារលាសិក្លាបគចល្លភា តិដ្ឋិតា៉

៨។ ភោជនប្បដិគ្គហណបឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឯកតោអវស្សុតេតិ បុគ្គលស្ស វា ភិក្ខុនិយា វា អវស្សុតេ។ មហាបច្ចរិយំ បនេត្ថ “ភិក្ខុនិយា អវស្សុតភាវេវតិ ទដ្ឋព្ព”ន្តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៧០១) វុត្តំ។ តំ “អនវស្សុតោតិ ជានន្តី បដិគ្គណ្ហាតី”តិ (បាចិ។ ៧០២) ឥមាយ បាឡិយា ន សមេតិ។ យទិ ហិ បុគ្គលស្ស អវស្សុតភាវោ នប្បមាណំ, កិំ “អនវស្សុតោតិ ជានន្តី”តិ ឥមិនា វចនេន, “អនាបត្តិ ឧភតោអនវស្សុតា ហោន្តិ, អនវស្សុតា បដិគ្គណ្ហាតី”តិ ឯត្តកមេវ វត្តព្ពំ សិយា។ ឧភោសុ អនវស្សុតេសូតិ បុគ្គលេ ចេវ ភិក្ខុនី ចាតិ ឧភោសុ អនវស្សុតេសុ គណ្ហន្តិយា សញ្ញាបិ អនាបត្តិ។ “អនវស្សុតោ”តិ ច ញត្វា គណ្ហន្តិយាតិ សយំ អនវស្សុតា សមានា អវស្សុតេបិ “អនវស្សុតោ អយ”ន្តិ សញ្ញាយ តស្ស ហត្ថតោ បដិគ្គណ្ហន្តិយា។ អថ សយំ អនវស្សុតាបិ អញ្ញំ អវស្សុតំ វា អនវស្សុតំ វា “អវស្សុតោ”តិ ញត្វា បដិគ្គណ្ហាតិ, ទុក្កដមេវ។ វុត្តញ្ហេតំ អនន្តរសិក្ខាបទេ “កិស្ស ត្វំ, អយ្យេ, ន បដិគ្គណ្ហាសីតិ, អវស្សុតា, អយ្យេតិ, ត្វំ បន, អយ្យេ, អវស្សុតាតិ, នាហំ, អយ្យេ, អវស្សុតា”តិ។

ភោជនប្បដិគ្គហណបឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ ភោជនប្បដិគ្គហណទុតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុក្កដាទិកា សង្ឃាទិសេសបរិយោសានា អាបត្តិយោ ឥមិនា សិក្ខាបទេន ឧយ្យោជិកាយេវ, ឥតរិស្សា បន អាបត្តិភេទោ បឋមសិក្ខាបទេនាតិ អាហ “សា ឯវំ ឧយ្យោជិតា”តិអាទិ។

កុលាភុជ្ជយតាយាតិ កុលាភុកប្បតាយ។

ភោជនប្បដិគ្គហណទុតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧-១២។ សញ្ចរិត្តាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

សត្តមាទីនិ ឧត្តានត្ថានេវ។

សញ្ចរិត្តាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៣-១៧។ សង្ឃភេទាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

កិច្ចាតិ សជ្ឈិត កិត្តតីតិ ពយុំ, ក្ខរេជ្ជរេសា ចាតិ ឌ្ជីហិ រេករេកា, រេសា តាយ សង្ឃិ តក្ខិតិ កិច្ចាតិ សជ្ឈិត កិត្តតិ៍ ត រេពចលិ បរិចាសាការេចារេយចាតិ អាហ “លោកតបច្ចយាបិ”តិអាឌិ៍ ឲត្ត ច “លោកតបច្ចយាបិ ត ក្បក្លដំ អាបជ្ជតិ”តិ បរិរេធា កដ្ឋរេគ្គា, លោកតបច្ចយាបិ ក្បក្លដំ ត អាបជ្ជតីតិ អរេត្តា៍ ឲចត្តោ ពត្តា –

“អាបជ្ជតិ ករុកំ សាចរេសសំ;

លោរេកតិ អតាតរិយំ បដិច្ចៈ;

ត កិក្ខុតី រេតា ច ផុរេសយ្យ ចជ្ជំ;

បញ្ហារេមសា កុសរេលហិ ចិត្តិតា”តិ៍ (បរិ៍ ៥៥១) –

ឲត្ត កិក្ខុតិតិរេសរេឆា ក្ខបបរេត្តា រេហាតិ៍ រេឃសុ បត រេបត្តរេកសុ “លោកតបច្ចយា បត ក្បក្លដំ អាបជ្ជតិ”តិ ចិតា ត-ការរំ បរិរេធា ឌិស្សតិ, រេសា បយាគរេលរេលាតិ កដ្ឋរេគ្គា៍ តស្មាតិ ឃស្មា បរិចារេសា តាយ តក្ខិ, តស្មា៍ អត្តរេតា សីមំ រេសារេឆត្វា ចិហារសីមាយ ចាតិ ចិហាររេរ ពាន្ធសីមរេយច សត្ថាយ ចុត្តំ៍ រេសារេឆត្តំ អសរេក្កាត្តីហីតិ ចិហារសីមំ រេសារេឆត្តំ អសរេក្កាត្តីហិ៍

យុលយត្តតិកស្សតត្តិ បរេចរេសាបរិយយត្តតិកស្សត៌ ឲត្តាហ – អច ពស្មា ឃថា កិក្ខុយាតត្តពតាយ “បរិក្ខិត្តស្ស ចិហារស្ស បរិរេក្ខបរេតា, អបរិក្ខិត្តស្ស ចិហារស្ស បរិរេក្ខបរិហដ្ឋារតរេតា រេឆ្ច រេលឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមុយ្យា”តិ (ពន្លា៍ អដ្ឋ៍ តិកយតចណ្ណាតា) ចុត្តំ, ឲចយចត្វា “កាម្ចបចាររេតា ច កិក្ខុត៌ ចិហារូបចាររេតា ច រេឆ្ច រេលឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា”តិ ត្លាឆ ចុត្តត្តិ? ៣៣ រេចរេក ចកត្តិ “កិក្ខុត៌ ចុត្តបរុការ៉ំ បរេកសំ អតិក្កមិត្វា ការេយបិ តំ ពយុំ កាតុំ ចដ្ចតិ, កិក្ខុតីត៌ បត ការេយ ត ចដ្ចតិ, តស្មា ឲចំ ចុត្ត”ត្តិ៍ អបររេរ បត កលត្តិ “កិក្ខុតយ្យិ ការេយ ត ចដ្ចតិ, កិក្ខុចិហាររេរា តាយ បុរេគ្គាយេច កាម្ចបចារំ អតិក្កមិត្វា តិដ្ឋតិ , តស្មា កាយំ អចត្វា ចិហារូបចាររេយច រេហដ្ឋា ចុត្តំ៍ កិក្ខុតីត៌ បត ចិហាររេរា ការេយរេយច, ត ពាហិ, តស្មា កាម្ចបចារត្ថោ ចិហារូបចារត្ថោ ក្ខកឃរេយរេចត្ត កស្សិត៌៍ តស្មា ក្ខកឃត្តាបិ អត្តរេតា តាតាត្តំ តគ្គី”តិ៍ ចិយំសិត្វា ឃរេត្ថាត្ត ឃុជ្ជតិ, តំ ករេហតត្ថា៍

តរេតា បដ្ឋាយាតិ អាររេរាចិតកាលរេតា បដ្ឋាយ៍

សជ្ឈក្ខកកាឌិសិក្ខាបកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ញាតិ ពន្លាចិតទលិឃា បាតិយោក្លចណ្ហភាឃ

ចិភឃត្តូយញ្ញូសាឃំ លឹភត្តូប្យកាសភិឃំ

កិក្ខុភិបាតិយោក្ល សញ្ឈាធិយសសចណ្ហភា ភិដ្ឋិតា៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

និស្សគ្គិយកណ្ឌំ

១. បត្តវគ្គោ

១. បត្តសន្និចយសិក្ខាបទវណ្ណនា

បឋមំ ឧត្តានត្ថមេវ។

បត្តសន្និចយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. អកាលចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា

យំ អត្តនា លទ្ធំ, តំ និស្សគ្គិយំ ហោតីតិ យំ ចីវរំ ភាជាបិតាយ អត្តនា លទ្ធំ, តទេវ និស្សគ្គិយំ ហោតិ, តំ វិនយកម្មំ កត្វាបិ អត្តនា ន លព្ភតិ។ តេនាហ “និស្សដ្ឋ”ន្តិអាទិ។ តត្ថ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វាបីតិ “អយ្យាយ, ទម្មី”តិ ឯវំ និស្សដ្ឋំ បដិលភិត្វាបិ។ យថាទានេយេវ ឧបនេតព្ពន្តិ យថា ទាយកេហិ ទិន្នំ, តថេវ ឧបនេតព្ពំ, អកាលចីវរបក្ខេយេវ ឋបេតព្ពន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

អកាលចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ចីវរបរិវត្តនសិក្ខាបទវណ្ណនា

មេតន្តិ មេ ឯតំ។ សកសញ្ញាយ គាហិតត្តា បាចិត្តិយម្បោវ ទុក្កដម្បា វុត្តំ, ឥតរថា ភណ្ឌគ្ឃេន ការេតព្ពា។

ចីវរបរិវត្តនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. អញ្ញវិញ្ញាបនសិក្ខាបទវណ្ណនា

បដិលាភេនាតិ បឋមវិញ្ញត្តិតោ ឩនតរស្សាបិ អញ្ញស្ស បដិលាភេន។

តស្មិំ អព្វោហារត្តេ ភូត តទញ្ញចាតិ ឥទំ បទំ ចិន្តេតព្វំ, ឯវំ កត្វា តស្មិំ អព្វោហារត្តេ ភូត តទញ្ញច ចិត្តានុប្បត្តិយាតិ អត្ថោ។ អញ្ញេនាបិ អត្ថេ សតី តិ បទំ ចិន្តិតេ អញ្ញេនាបិ អត្ថេ សតិ។ តេន សទ្ធិំ អញ្ញញ្ញាតិ ឥទំ បទំ ចិន្តេតព្វំ, តេន សទ្ធិំ អញ្ញញ្ញា។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? វិនេ បទំ សប្បិ ចិន្តេតព្វំ, “ឃយកំ បដិតព្វ”ន្តិ ច ចោទេត្វា វុត្តត្តា តេនតេនាបិ អត្ថោ ហោតិ។ តេន “តេនតេនាបិ វេ អត្ថោ”តិ ឧបយាតិតា អញ្ញញ្ញា ចិត្តានុប្បត្តិយាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អាតិសំសំ ឥស្សេត្វាតិ “វិនេ កហាបណស្ស សប្បិ អាកតំ ហោតិ, ទ្ធយិតា ម្ហលេត ក្ខិក្ខ្យំ តេលំ លព្ភតិ, តេនតេនាបិ ច ទ្ធង្គំ កិញ្ចិ តិប្បជ្ជតិ, តស្មា តេលំ អាហរា”តិ ឧចិ អាតិសំសំ ឥស្សេត្វា។

អញ្ញចិត្តាបតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

៥។ អញ្ញទេតាបតសិក្ខាបទវណ្ណនា

តទេតា អញ្ញំ ទេតាបេយ្យាតិ បទំ ទេតាបិតទេតា ឥទំ កិញ្ចិ អញ្ញំ ទេតាបេយ្យ។

អញ្ញទេតាបតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

៩។ បឋមសង្ឃិកទេតាបតសិក្ខាបទវណ្ណនា

អញ្ញស្សត្ថាយ ឱទេក្ខតាតិ ឥទំ ទេតាបេតិ, តទេតា អញ្ញស្សត្ថាយ ឱទេក្ខតា អញ្ញុទ្ទិសិកតាតិ បុរិមទេស្សេចត្ថេឱបតំ។

ទេសសកំ ឧបទេត្តិយាតិ ឃដត្ថាយ ឱទេក្ខា, តំ ទេតាបេត្វា អចទេសំ អញ្ញស្សត្ថាយ ឧបទេត្តិយា។ សាមិកេ អបលោកេត្វាតិ ដាយកេ អាបុច្ឆិត្វា។ ឧចទ្ទបិស្ម អាបដាស្ម ឧបទេត្តិតត្តិ ឧចទ្ទបេស្ម ឧបទ្ទចេស្ម អញ្ញស្ស ឃស្ស កស្សចិ អត្ថាយ ឧបទេត្តិតំ។

បឋមសង្ឃិកទេតាបតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

៧។ ទុតិយសង្ឃិកទេតាបតសិក្ខាបទវណ្ណនា

ត កោចលំ តេទេតច បរិក្ខារទេតាតិ អាហ “សយំ យាចិតកេតាបី”តិ។ ទុត្តទេញ្ហំ បិញ្ញត្តំ “កិច្ចាតិយោ តេត ច បរិក្ខារេត សយម្បិ យាចិត្វា ទេសន្តេ ទេតាបេត្វា បរិក្ខម្ពិស្ម”តិ (បាចិ។ ៥៩៣)។ យាតិកាយំ បត កយ្យាតត្តា បិ-សទ្ទោ តប្បយុត្តោ។ កយ្យាតត្តស្ស ហិ សទ្ទស្ស បយោគំ បតិ កាយចារេទាតិ យុត្តិ។

ទុតិយសង្ឃិកចេតាបនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨-៩-១០។ បឋមគណិកចេតាបនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

អដ្ឋមនវមទសមានិ ឧត្តានត្ថានេវ។

បឋមគណិកចេតាបនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បត្តវគ្គោ បឋមោ។

២។ ចីវរវគ្គោ

១១។ គរុបាវុរណសិក្ខាបទវណ្ណនា

យស្មា បវារិតដ្ឋានេ វិញ្ញត្តិ នាម ន បដិសេធេតព្វា, តស្មា ភគវា ធម្មនិមន្តនវសេន បវារិតដ្ឋានេ “វទេថាយ្យេ, យេនត្ថោ”តិ (សារត្ថ។ ដី។ បាចិត្តិយ ២។៧៨៣) វុត្តាយ ចតុក្កំសបរមំ វិញ្ញាបេតព្វន្តិ បរិច្ឆេទំ ទស្សេតីតិ វេទិតព្វំ។ តេនេវ “ចេតាបេតព្វន្តិ ឋបេត្វា សហធម្មិកេ ច ញាតកប្បវារិតេ ច អញ្ញេន កិស្មិញ្ចិទេវ គុណេ បរិតុដ្ឋេន ‘វទេថាយ្យេ, យេនត្ថោ’តិ វុត្តាយ វិញ្ញាបេតព្វ”ន្តិ វុត្តំ។ រាជាន្តិ បសេនទិកោសលរាជានិ។

គរុបាវុរណសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២។ លហុបាវុរណសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុតិយំ ឧត្តានត្ថមេវ។

លហុបាវុរណសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចីវរវគ្គោ ទុតិយោ។

ឡ្កតិ ពន្លាចិតនសិឃា បរិតិសេយាក្លចល្ហភាឃ

ចិភឃត្តួយញ្ញងាឃំ លឹភត្តួប្យកាងតិឃំ

កិក្ល្ងតិបរិតិសេយាសេក្ល តិស្សក្កិឃចល្ហភា តិដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បាចិត្តិយកណ្ឌំ

១. មុសាវាទវគ្គោ

១. មុសាវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា

“មុសា”តិ កិញ្ចាបិ អភូតមតច្ឆំ វុត្តំ, តថាបិ បកាសេតុំ ញាតំ មុសាវាទេន វិសំវាទេតុំ, តស្មិំ សម្បជានមុសាវាទេ ចាតិ អាហ បកាសេតុំ ញាត”ន្តិអាទិ។

សម្បជានមុសាវាទេតិ ទេសិតព្ពសម្បជានមុសាវាទេន, វត្ថុព្ពិសំវាទកចេតនំ អធិប្បាយំ។ វេទនាយ “ន ឧបក្ខិតិសំវាទក”ន្តិ។ អញ្ញាបទេស អញ្ញាបទេសតិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៧២) ឧត្តំ វចេន វេទ្ធ តេនាយ សម្បជានេ ឧបតេតាយេន វត្តាធិត្វា អញ្ញាបទេតិ, ឧបំ បាចិត្តិយំ។ សញ្ញត្វា ឧបកាបសំវាទកំ ញាណត្តិយា បន បទេយាកាកាណាយ បាចិត្តិយាតិ។

បណ្ណត្តិតិ ចេតនា ចា វិញ្ញាណ ចា ភាគាត្តិ ចេធិតព្ពំ – ចេតនា តាច បណ្ណតេកា ភាយ បណ្ណចេតនា ហោតិ, កញ្ញាកេកា លោហិតចេតនា, ហរិតកោ ហរិតបណ្ណចេតនា។ វិញ្ញាណ បន បណ្ណត្តិស្ស ឧកា វិញ្ញា ហោតិ, កញ្ញាកស្ស វេទ្ធ, ហរិតកស្ស តិខ្យា។ ចាបលាយទោ អវិញ្ញាកោ។ អក្ខរបត្តបេច ហិ តស្ស ហោតិ។ បឋាបច្ចូរិយាធិសុ បន “បណ្ណត្តិស្ស តីហិ វិញ្ញាតិ, កញ្ញាកស្ស វេទ្ធ, ហរិតកស្ស ឧក”ន្តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៧៤) ចុត្តំ។ ឧទេ បណ្ណត្តិកាទេយា សការេចតេច ចដ្ឋត្តិ។ សុបទេយ្យកាធិសុ បន យាកធកប្បិ ចដ្ឋតិ។ តត្រាបច្ចយាតេសុ យក្កស្សបិធិសុ ចា យច្ឆិសធិកតិយា ចា ទេលេ ចា ពាធរសាឲ្យអធាធិសុ ចា អប្បិលសាកាធិសុ ចា វត្តទិកទេក្ខសុ ចា យត្តេ កត្តធិ អត្តយេសា យាក្យកតេត្តបិ បត្តិត្តំ ចដ្ឋតិ។ ពាធរសាឲ្យអធិ (សារត្ថ. ដី. បាចិត្តិយ ៣.៧៦៣-៧៧) ភាយ ពាធរបលិតិ សុក្កាទេបត្វា ទុទេណ្ណត្វា កត្តព្ពា តាធនិយចិកតិ។

មុសាវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ឱមសវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា

“បដិច្ចតេត្ថាកាទេស”តិ ឧតស្ស ចិការធស្សត្ថំ “ខុបកច្ចទេកសុ ន យុត្តកាទេល ចាតិ អទេត្វា”តិ ចុត្តំ។

អាធាធិធបច្ចយាតិ កណ្ណកច្ចអាធិអាធាធិធបច្ចយា ឯវហរាទេបត្តិយា អភាបត្តិ។ “កិក្ខុស្ស ឧត្តេ ន មុសោ ន ជុក្កដ”ន្តិ (ចខិទ. ដី. បាចិត្តិយ

ប័០០) េបិនាណា៍

សម្ពាឆេលិយសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

២៍ ពលឈាពកសិក្ខាបទចណ្ណតា

ពលឈាពេកពិ យព្វេក បហារទានេត, ពន្ធា េពា ពលំ “យុត្តកនេលា បហារំ េទតី”ពិ (បិខិ៍ ប័០៣) បទកាឌតិឃំចុត្តត្តា “យុត្តកនេលាស្សា”ពិ ចិន្តាឃតីពិ អាហ “យុត្តកនេលាស្ស ពលឈាពេត”ពិ៍ បុនិយតេឃេតច សាលាត្តិកត្តិ អត្តេតា អត្ត្វាឃ អន្តា អាលាេបត្តិឃា សាលាត្តិកំ៍

ពលឈាពកសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

៣៍ ឌព្យុយដ្ឋកសិក្ខាបទចណ្ណតា

ចព្វ្រចេសេតពំ ចុត្តត្តិ “ឌព្យុយដ្ឋេក”ពិ ៤ពំ តិទាតចេសេត ដ្ឋប្បត្តស្ស ចព្វេតា ចេសេតច ចុត្តំ៍ ឃំ កិច្ចិ បត ទល្ហកំ បេចេសត្តិឃា អាបត្តិេឃច៍ េពតាហ “កាយទានេកត បតា”ពិអាទិ៍

ឌព្យុយដ្ឋកសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

៤៍ ដ្ឋទកឃុទ្ធិកសិក្ខាបទចណ្ណតា

អាទាពន្តត្តិ បេចេសពន្តំ៍ អក្កុបន្តត្តិ េកាសក្កុយត្តយ្បិ អក្កុបន្តំ៍ ពពិឃំ បន្តំ បេចេសពីពិ េកាសក្កុយត្តយ្បិ ពពិឃំ បន្តំ បេចេសពិ៍ ចុត្តេញ្ញពំ សយត្តបិសាឌិកាឃំ (បិខិ៍ អដ្ឋ៍ ប័០៦) “កម្ពីនេពា ន្តិត្តំ បន្តាតំ ដ្ឋបទិ េកាសក្កុយត្តយ្បិ បេចេសត្តិឃា បិទិត្តិឃ”ត្តិ៍

អពិកម្ពីទំដ្ឋទកឃុទ្ធិកំ អាឌិឃតចព្វ្រូស្សិត្តិ អពិអេត្តា បេចេសព្វា ដ្ឋទកេឆាចតកនេលាចព្វ្រូស្សិ៍ ដ្ឋទកឃុទ្ធិបច្ចេឃត (សានព្វ៍ ឌី៍ បិទិត្តិឃ ២៍ ប័០៦) បត សពិបិ ឋស្សស្សាឌិឃេតេ ឃឆាចុត្តបទិេឆ្លេទ អតាបត្តិ៍

ដ្ឋទកឃុទ្ធិកសិក្ខាបទចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

᪉᪨ ᩏᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᨾ᩠ᨾᩁᩈᩤᨴᩦᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ᪨ ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᨻᩦᨩᨶᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᨠᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨸᩣᨴᩤᨿ ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᨻᩦᨩᨶᩥᨿᩣ᪨

ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩴ ᨷᩥᩅᨲᩣᨲᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩴ ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ ᩈᩪᨷᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨷᩥᩅᨲ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᨻᩦᨩᨲᩣᨲᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᩮᨶ ᨻᩦᨩᨲ᪨ ᨴᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲ ᨠᨾᩥᨿᩣ ᨴᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨

ᩏᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩃᩥ᪨ ᩋᩣᨾᨠᨵᨬ᩠ᨬᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨿᩔᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᨠᩮᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧᩣᨷᩥ, ᨲᩔᩣ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶᩮᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᩣᩉᩁᩮᩣᨷᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩮᨷᩥ ᩅᨧ᩠ᨨᩥᨠᩮᩅ ᨽᨩ᩠ᨩᨶᩣᨿ ᩁᨩ᩠ᨩᨶᨸᨩ᩠ᨩᨶᩮᨷᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨶᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮᨷᩥ ᨷᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᩣᨷᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨶᩮᩉᩥ ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩥᨿᩣ ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩈᩩᨷᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩃᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩈᩩᨷᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩈᩩ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩈᩩᨷᩥ ᨿᩣᩅ ᨾᩩᨡᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨲᩣᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩣᩁᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨿᩣᩅ ᨴᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨭᩣᩅᩮᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩤ”ᨲᩥ᪨

ᩋᩣᨾᨠᨵᨬ᩠ᨬᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨷᩢ᪨ ᨷᨮᨾᩏᨧ᩠ᨧᩤᩁᨨᨯ᩠ᨯᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨲᩥᩁᩮᩣᨠᩩᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩔ ᨷᩁᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩥᩁᩮᩣᨷᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩥ ᨷᩣᨠᩣᩁᩔ ᨲᩥᩁᩮᩣᨷᩣᩁᩮ, ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᨷᩣᨠᩣᩁᩮ ᩁᨩᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩔ ᩅᩣ ᨷᩣᨠᩣᩁᩔ ᩅᩣ ᨷᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩᨷᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨥᩣᩈᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨥᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨷᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩅᩥᨥᩣᩈᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᨿ ᨷᨶ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨥᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩤ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᩣᩉᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩮᩅ ᨲᩮᩅᩣ᪨

ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨

ᨷᨮᨾᩏᨧ᩠ᨧᩤᩁᨨᨯ᩠ᨯᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ឌ៉ា ក្យពិន៍យាក្ខារលេរ្ហតវិក្លាបឌចណ្ណតា

កិក្លុតិយាបីតិ បិ-សរេក្ខត កិក្លុំ សយុក្ខិរេតាតិ៉ា អតិក្លិត្តតីរេដស្ង (បាឌិ៉ា អដ្ឋ៉ា ប័១១០) បត រេលរេត្តស្ង រេកាលាឌីស្ង ចា អសឞ្ជាតរេរាបិរេយស្ង រេលត្តយទ៍យាគាឌីស្ង ចា លេរ្ហេត្វុំ ចដ្ឋតិ៉ា យគុស្សារំ កចចរលេរ្ហតក្ខារេតបិ ចដ្ឋតិរេឃច៉ា លេរ្ហិតរេលរេត្តតិ យគុរេស្សស្ង សស្សំ ក្ខ្ទេរិត្វា កេរេតស្ង លេរ្ហិតរេលត្តំ តាយ រេហាតិ, តត្វ ចដ្ឋតិ៉ា ឃត្វ បត "លិឃិតយ្យិ បុត្តាណ្ណាឌិ បុត ក្ខ្ដហិស្សតិ"តិ រក្លត្តិ, តត្វ ឃឆាចត្តុកេយច៉ា សាយិរេក អបរេលិរេកត្វាតិ ៩ត្វ រេលត្តបិលេកា, អារាយាឌិរេកាបកា ច សាយិកាច៉ា ព្តយិតា ច សឈ្ឃត្តរេក កិក្លុស្ស លេរ្ហេត្វុំ ចដ្ឋតិ សឈ្ឃបទ៍យាបត្តត្វា, ត កិក្លុតីតំ៉ា កិក្លុតីតំ បត អត្តរេតា សត្តរេក កិក្លុសត្តរេក ក្យត្តតរេឃរេតច ចដ្ឋតីតិ ឌរេស្សតិ, ៩ចំ សរេត្តបិ សាក្យបរេសត កាតព្ពំ៉ា

ឌតិទ៍យាចារលេឌតវិកាបឌចលាតា តិដ្ឋិតា៉ា

១០៉ា តក្ខកីតវិក្លាបឌចណ្ណតា

តក្ខត្តិ តដាំឌរេឃា ចា តក្ខត្ត, រេសាល្ហា ចា អត្តយរេសា រេយារស្ងចយក្កដាំឌរេឃាបិ, សព្ទរេយតំ តក្ខរេយច៉ា រេតតាហ "តក្ខត្តិ អត្តយរេសា រេយារតក្ខយ្យិ"តិ ៉ា កីតត្តិ តដាំឌីតំ ចា កីតំ រេហាត្យ, អទ៍យាតំ បទ៍តិព្ពាតកាលេ រតតត្តឃក្យល្បុបសំហិតំ សាស្កកីឡាព្តតកីតំ ចា, អត្តយរេសា "ឌត្តកីតយ្យិ កាឃិស្សាយា"តិ បុព្តការេក ឌ្លក្បុដត្តា ករេរាត្តិ, សព្ទរេយតំ កីតរេយច៉ា រេតតាហ "កីតត្តិ អត្តយរេសា ឆយុកាលាកកីតយ្យិ"តិ៉ា តត្វ ឆយុកាលាកកីតំ តាយ អសព្ទាតកិក្លុតំ តំ តំ ចត្តំ កិក្លិត្វា អតិឌីឈំ កត្វា កីតស្សរេត ឆយុកលាតំ, តយ្យិ រេតច កិក្លុរេតា, ត កិក្លុតីតំ ចដ្ឋតិ៉ា តឆា ហិ ក្យត្តំ បរេយត្វរេឌាតិកាឃ លេក្ខកដ្ឋកឆាឃ (លេ៉ា បិ៉ា អដ្ឋ៉ា ៣៉ាបក្ខិយបក្ខាវិក្លាបឌចណ្ណតា) "ឆយុបសំហិតំ កីតំ ចដ្ឋតិ, កីត្យបសំហិរេតា បត ឆរេយុា ត ចដ្ឋតី"តិ៉ា តស្វា ឆយុំ កលរេត្តត ឌាតកចត្តាឌី តំ តំ ចត្តំ អចិតារេសត្វា ចត្យរេស្សត (ក្វុឌ្យអច៉ា អដ្ឋ៉ា ៣៖ឌ) ចរេត្តត បទ៍យណ្ហលិតិ បឌព្យញ្ជាតាតិ ឌរេស្សតព្ពាតិ៉ា ចាឌិតត្តិ តត្តិតត្ហាឌិចាគតិឃកល្ហចាឌិតំ ចា រេហាត្យ, ក្យដរេកទ៍ចាឌិតំ ចា អត្តយរេសា ក្ខ្ទកក្រេកទ៍ចាឌិតយ្យិ, សព្ទរេយរេចតំ ចាឌិតរេយច៉ា រេតតាហ "ចាឌិតត្តិ អត្តយរេសា ក្ខ្ទកក្រេកទ៍ចាឌិត"ត្តិ៉ា ឃំ បត តិដ្ឋកត្តិ ចា សាសេក្កា ចា ឌិតា អក្ខិកំ ចា រេឋារេដតិ, បាឃិំ ចា បហរតិ, តត្វ អតាបត្តិ៉ា ឌរេស្សរេតត រេចត្វ សចតយ្យិ សក្កហិតំ ចិក្វុរេបករេសរេសតរេឃត៉ា អារេលិចតសកាចតាឃ ចា បក្ខាត្តុំ ចិក្ខាលាតំ សចតកិទ៍យាឃបិ ឌរេស្សតសរេក្លុបសក្កាចរេតា "ឌរេស្សតាឃ"ព្ដរេក្ខច ក្យត្តត្តិ អាហ "៩រេតស្ង ឃំ កិក្ខុំ ឌរេស្សតាឃ កក្ខត្តិយា"តិ៉ា ឃត្វ ឌិតាតិ ៩ចំ កក្ខា ឃរ៉ុំ បរេឌរេស ឌិតា៉ា

តត្យ ច សឃំតក្ខតាឌីស្ង បិចិត្តិឃំ បិព្យព្ដឃំ ត ក្យត្តំ, អឆ កឆំ កេហតព្ពត្តិ អាហ "សព្ទអដ្ឋកឆាស្ង ក្យត្ត"ត្តិ, ព្ដយិតា បិព្យព្ដឃំ អក្យរេត្តបិ អដ្ឋកឆាបយារេលាត កេហតព្ពត្តិ ឌរេស្សតិ៉ា សយដ្ឋាតាឌីតិ ៩ព្យអករេលិយសឌិសាតីតិ បត យាតិកាកតបិចិត្តិឃរេស្សច ចរេសត ក្យត្តំ, សរេព្ទសំ ចរេសត បត លេសយដ្ឋាតត្តិ កេហតព្ពំ៉ា "អារារេយ ឌត្វា"តិ ព្ដឆំ តិឌស្សតយត្តំ រេសទ៍សទ៍យាបរេឆហិ ឃុត្តាឃ បស្សត្តិយា អតាបត្តិយា ព្ដក្ខិតព្ពត្តា៉ា ព្ដតរេឆា ហិ តិវិក្ខាបិ បស្សិតុំ ត លេរេកឃ្យ៉ា "បស្សិស្សាយី"តិ ចិហាររេតា ចិហារំ កក្ខត្តិយា អាបត្តិរេឃច៉ា អាសតសាលិឃ

និមិត្តា បស្សតិ, អនាបត្តិ, “បស្សិស្សាមី”តិ ឧដ្ឋហិត្វា គច្ឆន្តិយា អាបត្តិ។ ឱមិយំ ឋត្វា ពិចំ បរិចេត្តត្វា បស្សន្តិយាបិ អាបត្តិយេវ។ កិច្ចស្សាបិ ឲសេច តសេយា, អាបត្តិភេទោច តាតំ។

តច្ចពិតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

លសុណវគ្គោ បឋមោ។

២។ រត្តន្ធការវគ្គោ

១។ រត្តន្ធការសិក្ខាបទវណ្ណនា

អរេហោបក្ខាយាតិ តេរេហោអស្សាទោបក្ខាយ។ អប្បាទិហិតាយាតិ រហោអស្សាទេតា អប្បាទិហិតាច ហុត្វា ឆាតិ ចា ឋន្ធន្តិយា, ឌាតេ ចា ឋុឌាយ ចា យទេត្តន្តិយា។

រត្តន្ធការសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២-៤។ បដិច្ឆន្នោកាសអជ្ឈោកាសវល្លបតសិក្ខាបទវណ្ណនា

ទុតិយតតិយាតិ វុត្តាតត្ថោទេច។

បដិច្ឆន្នោកាសអជ្ឈោកាសវល្លបតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ ទុតិយអិទ័ការយ្យោឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា

“បុរិមតយេតេចា”តិ ភ្លមិតា “រត្តិដ្ឋេយ្យ ចាតិ ហត្ថបាសេ ជិតមត្តាយ បាចិត្តិយំ, វល្លបេយ្យ ចាតិ តត្ថ ឋត្វា ពោហរិកាកធំ កាទេន្តិយាបិ បាចិត្តិយមេច, តិកាល្លិកាំ ចា ឌបេយ្យ្យាតិ កណ្ណមូលេ ឌបេន្តិយាបិ បាចិត្តិយមេចា”តិ ភ្លាយំ តយំ ឌស្សេតិ។

ទុតិយអិទ័ការយ្យោឌតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

᪃᪨ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩣᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩔᩮᩣᨠᩣᩈᨽᩪᨲᩮ”ᨲᩥ, ᨴᩣᩁᩩᨻᨴ᩠ᨵᩣᩈᨶᩔ ᩒᨠᩣᩈᩮᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩮᩣᩅᩔᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨠᩮᩣᨠᩣᩈᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᩏᨸᨧᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᨠᩣᩈᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨸᨴᩮᩈᩴ᪨ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨶ ᨣᩮᩃᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᪨ ᩋᩣᨸᨴᩣᩈᩪᨲᩥ ᨥᩁᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩅᩤ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨧᩮᩣᩁᩣ ᩅᩤ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪄᪨ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩋᨽᩥᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨵᩩᩅᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ᪨

ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩋᨽᩥᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪅᪨ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩈᨶ᩠ᨳᩁᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩩᩃᩥᨠᩦᨲᩥ ᨠᩩᩃᩔ ᨥᩁᩣᨶᩥ᪨

ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩈᨶ᩠ᨳᩁᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪆᪨ ᨸᩁᩩᨩ᩠ᨫᩣᨸᨶᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨯ᩠ᨯᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮᨿᩅ᪨

ᨸᩁᩩᨩ᩠ᨫᩣᨸᨶᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪇᪨ ᨸᩁᩋᨽᩥᩈᨸᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᨲ᩠ᨲᩔᨴᩮᩣᨠᩮᨠ᩠ᨠᨶ ᩅᩣᨲᩥ “ᨠᩣᨱᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨠᩩᨱᩦ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᨡᨬ᩠ᨩᩣ ᩅᩤ ᨸᩮᨲᩦ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᨲ᩠ᨲᩔᨧᩥᩅᩁᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᪨

អត្ថសយ្យអនុសាសនិបុរេក្ខារាតត្តិ ទុត្ថ អត្ថបុរេក្ខារាយាតិ អដ្ឋកចំ គរេចត្តិយា៍ សយ្យបុរេក្ខារាយាតិ បាឡិព្ពំ ចារេចត្តិយា៍ អនុសាសនិបុរេក្ខារាយាតិ “ព្ថានាគិបិ ត្វំ ទុតិយា, សាធុ ចិរេយស្ស, នោ ចេ ចិរេយសិ, អទ្ធា បុត ទុចន្ទិបតិ គព្ភាតិ គច្ឆា គិរេយ ស្វយ្យឌ្ឍិស្សសិ, តិរច្ឆានយោនិយា ស្វយ្យឌ្ឍិស្សសី”តិ (បាចិ៍ អដ្ឋ៍ ប័សិប័) ទុចំ អនុសាសនិយំ ចត្វា ចនត្តិយា៍

បរេអតិរេកនិក្ខាបេចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

១០៍ ទោនតនិក្ខាបេចណ្ណតា

ចសមំ ស្តព្វាតត្ថរេចេ៍

ទោនតនិក្ខាបេចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

រត្តក្ខការចរក្កា ទុតិយោ៍

១៍ តក្កចរក្កា

១-១៍ តក្កាឌិនិក្ខាបេចណ្ណតា

ពុចត្តិ ពុចំ ស្តកសាដិគឌិចទ៍

ទុតិយំ ស្តព្វាតត្ថរេចេ៍

តក្កាឌិនិក្ខាបេចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

១៍ ឌិចរនិដ្ឋតនិក្ខាបេចណ្ណតា

ចិនិដ្ឋេតាតិ ចិនរេតព្វា៍ ទុទ៍ និក្ខិត្តរេតិ ទុរេ និក្ខិត្តរេត្វា, ទុទ៍ និក្ខិបិត្វា សរេចបិ បដ្ឋា និដ្ឋាតិ, អាបត្តិរេយចាតិ អរេត្ថា៍

ឌិចរនិដ្ឋតនិក្ខាបេចណ្ណតា និដ្ឋិតា៍

៦. សង្ឃាដិចារសិក្ខាបទវណ្ណនា

“ពហូនិ ចីវរានិ យសេស្ស? ... ”តិ វុត្តំ ... (remaining lines of this paragraph not reliably legible)

សង្ឃាដិចារសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. ចីវរសង្កមនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា

អាបុច្ឆា ចា ធារេតីតិ សចេ អបុច្ឆិតំ ចា អនីហរិតំ ចា ធារេតា ហរន្តិ, វុត្តបរិសោ អាបុច្ឆា ធារេតិ, អនាបត្តិ។

ចីវរសង្កមនីយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. គណចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា

អញ្ញស្មិំ បរិក្ខារេតិ យត្ថ កត្ថចិ ចាលការិកំ ចា សបិរិតេលាទិកំ ចា អញ្ញតរស្មិំ “សមណ្ណ កាលេ ទស្សេថា”តិ វុចំ អានិសំសំ ទស្សេត្វា និវារេន្តិយាតិ “កិត្តកំ អគ្ឃនកំ ទាតុកាមត្ថា”តិ បុច្ឆិត្វា (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៥០៥) “វុត្តកំ នាមា”តិ វុត្តេ “អាគមេថ តាវ, ឥទានិ វត្ថំ មហគ្ឃំ, កតិបាហេន សមគ្ឃំ ភវិស្សតិ, តស្មិំ កាលេ ទស្សថា”តិ វុចំ អានិសំសំ ទស្សេត្វា និវារេន្តិយា។

គណចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩-១០. បដិពាហនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

អានិសំសំ ទស្សេត្វា បដិពាហន្តិយាតិ “វុកិស្សា វុកំ សមគ្គំ ទស្សេហាតិ, អាគមេថ តាវ, កតិបាហេន សម្បជ្ជិស្សតិ, តទា ទាតុកាមា”តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ៥១៧) វុចំ អានិសំសំ ទស្សេត្វា បដិពាហន្តិយា អនាបត្តិ។

អដ្ឋកថាយាតិ ហុត្វាភត្វាភាវេ។

ននសត្តិ "ឆម្ពិនោ នចយតិកាឃា"តិអាឌិកំ អចនសសំ៎ ពត្ត អាតិសំសំ ឯនស្សត្វា បដិឌាហត្តិឃាតិ "កិក្ខតិសឈ្មោ ឌិណ្ហឌឹចននា,

ពឆិតាតិសំសម្ពុលនោ យហាលិនកា"តិ (បិឆិ៎ អ្ក៎ ៥៦១) ៦ចទ្ធបំ អាតិសំសំ ឯនស្សត្វា បដិឌាហត្តិឃា អតាបត្តិ៎

បដិឌាហតាឌិសិក្ខាបឯចណ្ហតា តិដ្ឋិពា៎

តក្កចនក្កា ពតិនឃា៎

៣៎ ឮចដ្ចចនក្កា

១-៦៎ ៦កយច្បាឮចដ្ចតាឌិសិក្ខាបឯចណ្ហតា

បឯយំ ស្តាតត្វនយច៎

ចចត្វាតំ ឯនស្សត្វាតិ (បិឆិ៎ អ្ក៎ ៥៣០) យនឡ្សកាឃាឃំ ចា ពត្តទឃដ្ឋិ ចា អត្តយនឃា កាឃពាត្ថតយ្យិ ឯនបត្វា តិបដ្ឋត្តិតំ អតាបត្តិតិ

អនត្វា៎

ពតិឃំ ស្តាតត្វនយច៎

៦កយច្បាឮចដ្ចតាឌិសិក្ខាបឯចណ្ហតា តិដ្ឋិពា៎

៣-៥៎ ទិតាបដ្ឋាបតាឌិសិក្ខាបឯចណ្ហតា

បទិនឃសិត្វាអលកត្តិឃាតិ អត្ថា ស្កបដ្ឋាឃិកំ អលកត្តិឃា៎ កិលិតាឃាតិ សឃំ កិលិតាឃ៎ អាបឯាឃ្វតិ ពឆាទ្វនប ស្កបត្តនច សតិ៎

បច្បាយលដ្ចសត្វយ អ្កយតចយាតិ ស្តាតត្វាតេច៎

ទិតាបដ្ឋាបតាឌិសិក្ខាបឯចណ្ហតា តិដ្ឋិពា៎

១០៎ ចាទិកតបក្កយតសិក្ខាបឯចណ្ហតា

ᨵᩩᩁᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᨴᩈᩅᩥᨵᩮᩈᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ᪨ “ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩣ, ᨶᨴᩦ ᨧ ᨸᩪᩁᩣ, ᩅᨶᨴᩣᩉᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨧᩮᩣᩁᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩮᨥᩮᩣ ᨧ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ, ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᨧᩣᩁᩥᨠᨶᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨲᩩᩅᨭ᩠ᨭᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪕᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨣᩣᩁᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩁᩣᨩᩣᨣᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩦᩊᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣᩅ ᨠᩦᩊᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩣᩃᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨿᩮᩈᩴ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨠᩦᩊᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨠᨲᩈᩣᩃᩣ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ “ᨠᩦᩊᨶᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ “ᩁᩣᨩᩣᨣᩣᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᩴ ᩁᨾᩥᨲᩩᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪙᪗᪙) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩦᩊᨶᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩦᩊᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᨠᨲᩴ ᩋᩣᩁᩣᨾᩴ᪨ ᨠᩦᩊᨶᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩉᩣᨶᨠᩦᩊᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲᩴ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ᪨

ᩁᩣᨩᩣᨣᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨴᩥᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨸᩣᨴᨠᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ “ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨴᩩᨸᩥᨠᩩᩃᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᨬ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲ᪨ ᨧᩪ᪨ ᨾᩉᩣᩅᨣ᩠ᨣ ᪒᪒᪕) ᨸᩣᩁᩈᩣᨿᩣᨸᩣᨴᩥᨿᩮᩣ᪨

ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨴᩥᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨩ᩠ᨩᩅᩩᨩ᩠ᨩᩅᩮᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨮᩮᨲᩥ᪨ ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᩈᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩥᨿᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨧ ᨸᨭᩥᨠᨶ᩠ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᨣᩥᩉᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᩔ ᨬᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮᨷᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨻᩦᨩᨶᩥᩴ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨬ᩠ᨩᨶᩥᨴᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ
ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩣ ᨷᨧᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᨣᩥᩉᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕-᪖᪨ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᩥᨶᩦᨲᩥ ᨴᩈᩅᩥᨵᩮᩈᩩ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᨶᩣᨷᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᩥᨶᩦ᪨ ᨵᩩᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩣᨲᩥ᪨

ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᩋᩣᩅᩈᨳᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩪᨲᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨧᩦᩅᩁᩴ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᨾᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᩮᩣᩁᩣ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᩈᩩ ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩩ ᩋᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩣᩅᩈᨳᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᩋᩣᩅᩈᨳᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩅᩣᨭᨻᨴ᩠ᨵᩅᩥᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨴ᩠ᨵᩅᩥᩉᩣᩁᩴ᪨ ᨠᩥᩃᩥᨭᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩦᨠᩮᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩪᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮ ᩋᩣᩅᩣᩈᩮ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ,
ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᩈᩩ ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩩ᪨

ᩋᩣᩅᩈᨳᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

៩។ តិរច្ឆានវិជ្ជាបរិយាបុណនសិក្ខាបទវណ្ណនា

ហត្ថិអាទីសុបិ (សារត្ថ។ ដី។ បាចិត្តិយ ៣។១០១៥) សិប្បសង្ខា បវត្តំ យោជេតព្វា, តថា អាថព្វណាទីសុ មន្តសង្ខា។ តត្ថ ឆន្ទតិ ខគ្គមជ្ឈិ។ អាថព្វណមន្តោ នាម អាថព្វណវេទវិហិតោ បរូបឃាតករោ មន្តោ។ ខិលនមន្តោ នាម ទារុសារខិលំ មន្តេត្វា បថវិយំ បវេសេត្វា មារណមន្តោ។ អគទប្បយោគោ នាម វិសយោជិតំ។

តិរច្ឆានវិជ្ជាបរិយាបុណនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ តិរច្ឆានវិជ្ជាវាចនសិក្ខាបទវណ្ណនា

លេខេតិ លិខសិប្បេ។ ធារណាយ វាតិ ធារណាយវត្ថុ, យស្មិំ វុត្តនយេន បដិបជ្ជន្តា ពហុម្បិ គន្ថំ ធារេន្តិ។ នាគមណ្ឌលន្តិ ចក្ខុ នាគមណ្ឌលំ នាម សប្បានំ បវេសនិវារណត្ថំ មណ្ឌលពន្ធមន្តោ។

តិរច្ឆានវិជ្ជាវាចនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ចិត្តាគារវគ្គោ បញ្ចមោ។

៦។ អារាមវគ្គោ

១-២។ អារាមប្បវេសនសិក្ខាបទវណ្ណនា

សិរសានុលោកិកាយាតិ សីសំ អនុលោកេន្តិយា។ យត្ថ វា កិលមតិ យោ សង្កមតិ តាតិ យត្ថ កិលមតិ យោ បធានេ សញ្ញាយនេ តិយវគ្គតាទិអត្ថំ សង្កមតិ តា។ អាបជ្ជតីតិ គេតសិ ន បរិក្ខិត្តា ហោតិ, ឧបនិស្សាយ អាបជ្ជតិ បរិសិតំ វុត្តំ។

វុត្តិយំ ឥត្ថនេត្តេ បណ។

អារាមប្បវេសនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២-៤។ គណបរិភាសនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

សេសន្តិ “អត្ថធម្មអនុសាសនីបុរេក្ខារាយា”តិអាទិកំ អវសេសំ។ តត្ថ អនុសាសនីបុរេក្ខារាយាតិ “ឥទានិបិ ត្វំ ពាលា អព្យត្តា”តិអាទិនា (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១០២៦) នយេន អនុសាសនិបុរេក្ខ កត្វា វទន្តិយា អនាបត្តិ។

ចតុត្ថំ ឧត្តានត្ថមេវ។

គណបរិភាសនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ កុលមច្ឆរិនីសិក្ខាបទវណ្ណនា

កុលេ មច្ឆរោ កុលមច្ឆរោតិ បុរិមស្មិំ បទេ សកត្ថេ ញាតិបក្ខយោ, តំ កុលំ អស្សទ្ធំ អប្បសន្នន្តិ កុលស្ស អគុណំ, អយសំ វា ភាសន្តិយាតិ អត្ថោ។ ភិក្ខុនីនំ អវណ្ណំ ភាសន្តិយាតិ “ភិក្ខុនិយោ ទុស្សីលា បាបធម្មា”តិ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១០៤២) ភិក្ខុនីនំ អគុណំ, អយសំ វា ភាសន្តិយា។

សន្តំយេវ អាទីនវន្តិ កុលស្ស វា ភិក្ខុនីនំ វា សន្តំយេវ អគុណំ។

កុលមច្ឆរិនីសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦-៨។ អភិក្ខុកាវាសាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

សមន្តបាសាទិកាយំ វុត្តោតិ សមន្តបាសាទិកាយ ឱវាទវគ្គស្ស បឋមសិក្ខាបទេ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១៤៤) វុត្តោ។

សត្តមដ្ឋមានិ ឧត្តានត្ថានេវ។

អភិក្ខុកាវាសាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩-១០។ ឱវាទូបសង្កមនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឧបោសថស្ស បុច្ឆនំ ឧបោសថបុច្ឆា, សាវកបច្ចយំ, រស្សត្តញ្ច កត្វា “ឧបោសថបុច្ឆក”ន្តិ វុត្តាតិ អាហ “ឧបោសថបុច្ឆន”ន្តិ។ ឱវាទត្ថាយាតិ

ᩒᩅᩣᨴᨿᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨

ᨴᩈᨾᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

ᩒᩅᩣᨴᩪᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᩣᩁᩣᨾᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨

᪇᪨ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩦᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁-᪂᪨ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩦᩋᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨮᨾᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

ᨳᨶᩮ ᨠᨧᩥ ᨳᨬ᩠ᨬᩴ, ᨸᩦᨲᩴ᪨ ᨿᩴ ᨸᩣᨿᩮᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨴᩣᩁᨠᩴ ᨸᩣᨿᩮᨲᩥ᪨

ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩦᩋᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪃᪨ ᨸᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩥᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩣᨾᩥ…ᨸᩮ… ᩅᩥᨠᩣᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩥᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᩋᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩣᨾᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪁᪀᪇᪈) ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩈᨾᩦᨸᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨ ᩍᨾᩣ ᨸᨶ ᨨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿᩮᩣ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩅᩔᩣᨿᨸᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨿ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨿᩮᩅ, ᨶ ᨧ ᨲᩣᩈᩩ ᩋᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᨸᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪄-᪅᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩈᨾᩦᨸᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨿ

ᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪄-᪁᪀᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴᩈᩅᩔᩣᨿ ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩅᩔᩴ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩋᨭ᩠ᨮᨾᨶᩅᨾᨴᩈᨾᩣᨶᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᩮᩅ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩦᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ᪨

᪈᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁-᪃᪨ ᨸᨮᨾᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨮᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᩉᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣ᪨ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩤ “ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩤ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᨶᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᩮᩅ᪨

ᨸᨮᨾᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪄-᪈᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ចុដ្ឋាបតសយុត្តិឃា ឃាទិតាឃាតិ ដ្ឋបសយ្យការសយុត្តិឃា ឃាទិតាឃ។

សត្តុបដ្ឋយាតិ ដ្ឋត្តាតត្វាតេតច។

ចីឃតឆយ្ុាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

៩. សោកាចារសិក្ខាបទវណ្ណនា

អាគច្ឆយាតាតិ អាគច្ឆន្តិំ។

សោកាចារសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១០. អតតុញ្ញាតសិក្ខាបទវណ្ណនា

តេតនំ អត្ថិកាចំ អនាគត្តិឃាតិ (បាចិ. អដ្ឋ. ១១៩៣) តេតនំ យាតាដីតំ អត្ថិកាចំ អនាគត្តិឃា។ អតតុញ្ញាតសយុដ្ឋាតត្តិ ឃំ ចាតរេតា, កាឃចាតរេតា, ចាចាទិត្តរេតា, កាឃចាចាទិត្តរេតា ច សយុដ្ឋាតិ, តំ អតតុញ្ញាតសយុដ្ឋាតំ។ កថំ? អញ្ញាតកយុ្ាដីសុ កោតទិតេច កាលឹេឃត ពល្លីសិយាឃំ តិសិត្វា “បក្កោសច សិក្ខយាតំ, ពួតេឆច តំ ដ្ឋបសយ្យាតេស្សាយា”តិ ដ្ឋបសយ្យាតេតិ, ៤ចំ ចាតរេតា សយុដ្ឋាតិ។ “ដ្ឋបស្សឃតេតា ដ្ឋដ្ឋាឃ ដ្ឋបសយ្យាតេស្សាយី”តិ ចត្វា ពល្លីសិំ កច្ឆត្តិឃា កាឃចាតរេតា សយុដ្ឋាតិ។ ឌ្ធិសុ ផាតេតសុ បណ្ណត្តិំ ឌាតិត្វា ឌីពិក្កយំ កាតេរាត្តិឃា ចាចាទិត្តរេតា, កាឃចាចាទិត្តរេតា ច សយុដ្ឋាតិ។ អតតុឌាតាតេបត្វា ដ្ឋបសយ្យាតតេតា កិរិឃាកិរិឃំ។

អតតុញ្ញាតសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១១. បរិវាសិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឌារុណាត្តិ បរិបំ។ បតិយាតេតត្តត្តិ ឌូតេលិតេកត្តំ។

បរិវាសិកសិក្ខាបទវណ្ណនា តិដ្ឋិតា។

១២. អតុចស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា

ឯកន្តរិកន្តិ ឯកេន វស្សេន អន្តរិកំ កត្វា។

អនុវស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៦. ឯកវស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា

មាតិកាយំ ឯកំ វស្សំ ទ្វេតិ ឯកន្តរិកេ ឯកេកស្មិំ សំវច្ឆរេ ទ្វេ។ ឯកន្តរិកំ វុដ្ឋាបេន្តិយាតិ បឋមស្មិំ វស្សេ ឯកំ, បុន ឯកន្តរិកំ ឯកន្តិ ទ្វេ វុដ្ឋាបេន្តិយា អនាបត្តិ។

ឯកវស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

កុមារិភូតវគ្គោ អដ្ឋមោ។

៨. ឆត្តុបាហនវគ្គោ

១-២. ឆត្តុបាហនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

វុត្តលក្ខណំ ឆត្តន្តិ “ឆត្តំ នាម តីណិ ឆត្តានិ – សេតច្ឆត្តំ, កិលញ្ជច្ឆត្តំ, បណ្ណច្ឆត្តំ មណ្ឌលពទ្ធំ, សលាកពទ្ធ”ន្តិ (បាចិ. ១១៦១) ឯវំ បទភាជនេ វុត្តលក្ខណំ ឆត្តំ។ តាទិសំ ឋានំ បត្វាតិ កដ្ឋកទ្ទមាទីសុ តំ តំ ឋានំ បត្វា។

ឆត្តស្សេវាតិ កទ្ទមាទីនិ បត្វា ឧបាហនា ឱមុញ្ចិត្វា ឆត្តស្សេវ ធារណំ។ ឧបាហនានំយេវ វាតិ កដ្ឋាទីនិ ទិស្វា ឆត្តំ អបនាមេត្វា ឧបាហនានំយេវ ធារណំ។

ទុតិយំ ឧត្តានត្ថមេវ។

ឆត្តុបាហនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣-៤. សង្ឃាណិអាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

សញ្ញាហិត្តិ ពជិ ឃំ អត្រុកចិតត្ថាំ អាករហាំ ទេតភាហ “ឃំ កិត្ថិ ពក្នុបក”ត្តិ.

ចត្រុត្តុបញ្ចាយាតិ ក្តុត្តាភត្តុាទេភច.

សញ្ញាហិអាទិសិក្ខាបទចណ្ណភា និដ្ឋិតា.

៨. ចាសិតាកសិក្ខាបទចណ្ណភា

ពត្ថចាសិតទេពភាតិ ពត្ថបរិកាចិទេតភ.

ចាសិតាកសិក្ខាបទចណ្ណភា និដ្ឋិតា.

៩-១០. កិក្ខុតិក្ខុមុប្ដ្ថាបភាទិសិក្ខាបទចណ្ណភា

កិលិភាឃាតិ (បាចិ. អដ្ឋ. ១៧០ប) អត្តួយទេសា យក្កុកយភបរិស្សុទយភាបិ អាគាដិកាឃ. អាបទាស្មុតិ ទេចារកឃាទិភា សទិ៍រកយ្សភាទិស្ស.

អដ្ឋយភចយទសទេយស្ស កិត្ថិ ចត្តត្ថាំ ភត្តិ.

កិក្ខុតិក្ខុមុប្ដ្ថាបភាទិសិក្ខាបទចណ្ណភា និដ្ឋិតា.

១១. អភាបុដ្ឋាសិក្ខាបទចណ្ណភា

ក្តុបចារិ៍ សត្ថាឃាតិ សយត្តា ក្ខាទសហត្តុបចារិ៍ សត្ថាឃ.

អភាបុដ្ឋាសិក្ខាបទចណ្ណភា និដ្ឋិតា.

១២. បញ្ញាបុដ្ឋកសិក្ខាបទចណ្ណភា

ᩋᨶᩮᩣᨴᩥᩔᩣᨲᩥ “ᩋᩈᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨮᩣᨶᩮ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ “ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨷᨬ᩠ᩉᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪒᪨ ᩋᩈᩘᨠᨧ᩠ᨧᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔᩋᩣᩁᩣᨾᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩴ, ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨷᨧᩣᩁᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩔ ᩏᨷᨧᩣᩁᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩪᨲᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩴ ᩈᩘᨠᨧ᩠ᨧᩥᨠᩴ ᨷᩣᩁᩩᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩏᨷᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩣᩈᩩ ᩋᩣᨷᨴᩣᩈᩩ᪨

ᩋᩈᩘᨠᨧ᩠ᨧᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨨᨲ᩠ᨲᩩᨷᩣᩉᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᩅᨾᩮᩣ᪨

ᩍᨲᩥ ᨠᩘ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩥᨿᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ

ᩅᩥᨶᨿᨲ᩠ᨳᨾᨬ᩠ᨩᩪᩈᩣᨿᩴ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩥᨿᩴ

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩦᨲᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᪒᪨᪑᪒᪑᪓) “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᩣᨴᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᨶᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩋᨩᩣᨶᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩦᨲᩥ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᩣᨴᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩦᨲᩥ “ᨧᩮᩣᩁᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᨱᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᨶᨲᩮᩣ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ᪨ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩣᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ᪨ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨩᩣᨶᨶᩣᨩᩣᨶᨶᨲᩣᨿ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨩᩣᨶᨶᩣᨩᩣᨶᨶᨲᩣᨿ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បាដិទេសនីយកណ្ឌំ

២។ តេលវិញ្ញាបនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

បាឡិយំ អនាគតេសុ បន អដ្ឋសុបីតិ បាឡិមុត្តកេសុ សប្បិអាទីសុ អដ្ឋសុបិ។

តេលវិញ្ញាបនាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥតិ កង្ខាវិតរណិយា បាតិមោក្ខវណ្ណនាយ

វិនយត្ថមញ្ជូសាយំ លីនត្ថប្បកាសនិយំ

ភិក្ខុនិបាតិមោក្ខេ បាដិទេសនីយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១។ បរិមណ្ឌលាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

សេខិយានិ ចេវាតិ បញ្ចសត្តតិ សេខិយានិ ចេវ។ “ភិក្ខុបាតិមោក្ខវណ្ណនាយំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វា”តិ ឥមិនា យស្មា តាទិសំយេវេត្ថ អត្ថវិនិច្ឆយំ វិញ្ញូ វទន្តិ, តស្មា វិសុំ តេសំ អត្ថវណ្ណនា ន វុត្តា។ តត្ថ យា វុត្តា, សា ឥធាបិ វុត្តាយេវាតិ ទស្សេតិ។

បរិមណ្ឌលាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឥតិ កង្ខាវិតរណិយា បាតិមោក្ខវណ្ណនាយ

វិនយត្ថមញ្ជូសាយំ លីនត្ថប្បកាសនិយំ

ភិក្ខុនិបាតិមោក្ខវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

និគមនកថាវណ្ណនា

ឃំ បរិតិរយាក្លស្ស ចណ្ហត់ អារកិត្តិ សប្ពរត្ឋា៍ “យហាចិហារចាសឹត”ត្តិ ញ្ញាត់ បុរិយបឆ្លិយបរេហិ សង្ឋិ សប្ពត្ឋិតព្ញា, យហាចិហារចាសឹត់ របិរាហ្ទក្រចាហិ ចាតិ ច៍ បិឡុញ្ញាយត្ថ្ញា រកចលត្តិ សកលំ បិឡុញ្ញាអត្ថ្ញា, ក្កុរតាចិកក្កញ្ញាតិ ចុត្តិ រហាតិ៍ ឲត្តាតិ ឲតិស្ស៊ំ ពក្លាចិតរលិឃំ៍ ឃរ្ទា ត ហិ អត្ថិតិ សប្ពរត្ឋា៍ ឃត្តិ ឃំ បត់៍ សឹហឡុអក្ទក្រចាតឃត្តិ សឹហឡុអយាតិកក្ទក្រចាតឃំ៍ អក្ទក្រចាសារត្តិ សឹហឡុអយាតិកក្ទក្រចាឃំ អត្ថសារំ, អឆ ចា ចិតឃក្ទក្រចាស្ញុ អត្ថសារំ៍ រតរតតំ ចរស្សុតិ – សឹហឡុអយាតិកក្ទក្រចាឃំ អត្ថសារំ អារាឃ ញ្ញាយំ ពក្លាចិតរលិ ករោរត្តា ចិតឃក្ទក្រចាស្ញុបិ ញ្ញាឆ ចិតិក្ឆរឃ រឃាកក្លយំ អត្ថសារំ អារារឃច អកាសិត្តិ៍

ញ្ញារាតិ សរេចកស្ស រលិកស្ស អក្ខត្តស្ញុតាឌិកយាឃ អត្តរតា បុត្តា បរិហារយរត្តា “ឃចា ច តិក្ទំ សយុត្តា”តិអារិកាចាក្ខឃយាហ៍ កល្យាហតិស្សិតាតិ កុសលតិស្សិតា៍ សប្ពសត្តាតត្តិ កាយាចចរាឌិរករាត់ សរប្ពុសំ សត្តាត់៍

តិកយតកចាចណ្ហតា តិក្ទិតា៍

តិកយតកចា

ឲត្តាចតា ច –

១៉

លក្ដិស្សុរោ រឃា ចិឌិតារិរារឌា;

រារឌា បរក្កត្តក្ញុរឌា ឃសស្សី;

តិឆាកតំ សឹហឡុអរយករញ្ញ៉;

អកា តិកាឃត្ញា តចា សយក្កុ៍

២៉

បុរេ បុលត្ថិយិព្រះរេ បុរាត់;

យដ្ឋយ៉ិ្យភាភារពភាពរាត៌;

អភត្តឃប្យត្តិករាកិរាយេ;

ចរាចលុត្តក្កឈរាកិរាយេ៌

ឲ៌

អកេដ្ឋបាការឃុកោឃុរស្លិ ;

ភិរាក្យលិភេកក្យលិក្យលស្លិ;

យុតិត្កកាដក្យរចាឃក្ខពេ;

ឃោ លេិចភាភត្កចហេ ចឃត្តោ៌

3៌

ឃុឃុល្លិពក្ខការុហឃាក្សឹព

បឃត្តឹរេហិ ឌលិឃយេហិ;

ឃុឃុប្សិពាភេកកក្ខុដ្ឋុ-

បុត្តាកភាកាឌិហិ ចាកិរយេ្ខ៌

3៌

សុភាចភាពេហិ យភោហទេហិ;

បាការបត្តីហិ ច កោបុទេហិ;

ចិកិណ្ណ្យុត្តាផលសត្តិកេហិ;

ចិលោកតឹឃេហិ សុភាពលេហិ៍

៩៍

កត្វាភ បរិសាឆសហស្សទេយ្យ;

ពហិ៍ ពហិ៍ បឹតិកទេ ចិហាទេ;

យហាឆឃោ ឌេពចភាឆឃោបិ;

សុរិឃយាត៌ ឃតិត៌ អឆាសិ៍

លិ៍

ឃោ សាក្រក្ខត៌ ចញុបដ្ឋឃញ្ញា;

ក្រហប្យសត្តោ សយហោសុ ពោសុ;

ត៌ដ្ឋ យហោឈិ ចិឃ ចត្តឃត្តោ;

ឃោឌេតិ ពេ កត្វិចិបស្សភាសុ៍

ប៍

ការិទេតសុ ចិហារេសុ, តេភ តេសុ ឃសស្សិតា;

ទេយ្ខា ឈោ បន្ឋិយារាយោ, បុប្យារាយាឌិសោកិតោ។

៨។

បទិចេណយិត្រាយេភ, តហិំ ចោញ្ជអក្យលត្តិកេ;

បរិសាទេត គស្សតិឃយិ្យាចសេត្តា ការុណាបទោ។

១០។

ឋិយ្យោ សឋិការុទ្ធូ-ឋិលិចារស្ស ឆិយតោ;

សារិបុត្តយហាចេទ-យហាសាយិស្ស តាឌិតោ។

១១។

ឆិរាតេកក្យណោឈេភ, ឆេទេភ សុជិចុត្តិភា;

ចិតឃដ្ឋិតិការេយភ, សុរេយឆេតាកិឃាឌិតោ។

១២។

សោ ញុទ្ធភាគេតួទោហំ, កិញ្ញុតំ បទយំ ហិតំ;

យហាចិហារចាឋិតំ, ឃតិតំ សយឃាត្យាំ។

១៣៍

ចិតយត្វាឌិបញ្ញាសំ , លិតត្វស្ស បកាសតិ;

យាតិពក្ដពឆាឥឃយំ, អកាសិ សាត្វ ចណ្ណត៍

១៤៍

សាឃំ ស្វឥពៅឆា ព្វឆចណ្ណតីឃា;

សំចណ្ណភា សត្តសហស្សយត្តា;

តិទាពឥទាត្តិ ចិតឃបិ្រសយាហំ;

ពយំ ធទត្តិ សសិ ឥលច ភាត្វ៍

១៥៍

អាពក្ខយាឥតត បទត្វយិដ្ឋំ;

យហត្វសាទំ ស្វចិតិន្ឋឃញ្ចា;

សំចណ្ណត៌ សាត្វ បក្សត្ថាពា ឃំ;

ឌិពំ យឃា ប្វញ្ញាយតប្យក្ខពំ៍

១៦៍

ប្វឥញ្ញាត ឥពតាឌិពឆាតសិល-

យឃាឌិភាភេកបិឆេភ េចច;

សត្តា អតិឈា សុលិភោ អនេចរា;

បរៀប្យាត្ថ សេដ្ឋ សុកតិ និចញ្ញា៍

១លិ៍

សង្គិ ឃរេឆាបង្គចយត្តទេភ;

កតា ហិ លិភត្តួបឌីបតិឃំ;

តឆា ឌភាភ៌ អបិ ឆយួឃ្យត្តា;

យភោរឆា និង្គិយុរេបត្ត តិច្ចុ៍

១ប័៍

ពារេល បចស្សត្ត សគា បរេឃាគា;

ឆរេយុភ បរិលេត្ត យហិ៍ យហិគ្គា;

សត្តា បសត្ថា រតភត្តឃង្គិ;

គាភាឌិបុញ្ញាកិរតា កចត្តតិ៍

ចិភឃត្តួយញ្ញូសា លិភត្តួប្យពាសតិភាយិពាពប្លាចិតរលិអកិភចឌីពា តិដ្ឋិតា៍